

CEILE ÎMPĂRĂȚIEI

Părintele Calistrat

Cheile Împărăției

© EDITURA
EVANGHELISMOS

Părintele Calistrat

Cheile Împărăției

Volum îngrijit de
Părintele Șenutie Paul Daniel

Editura EVANGHELISMOS
București, 2015

© EDITURA
EVANGHELISMOS

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CALISTRAT

Cheile împărăției / părintele Calistrat ; vol. îngrijit de părintele Șenutie Paul Daniel. - București : Evanghelismos, 2015
ISBN 978-606-8562-09-4

I. Șenutie, Paul Daniel (ed.)

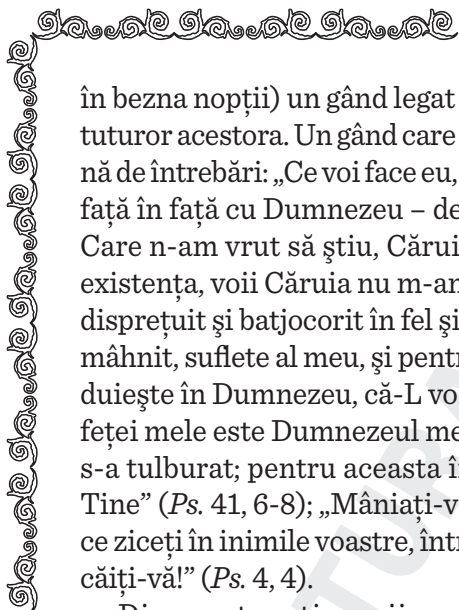
281.95

Mântuirea – un gând ce frământă pe fiecare

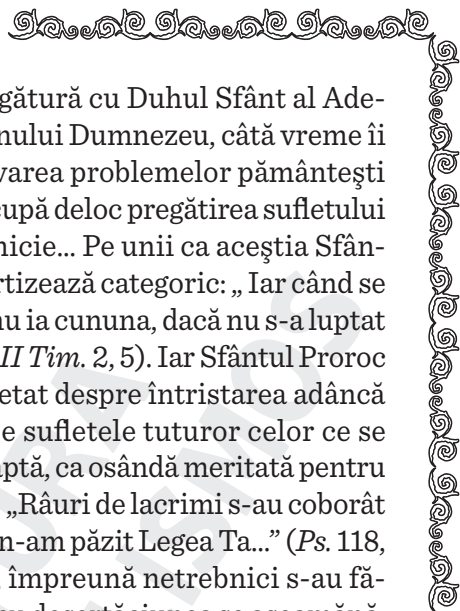
„Ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă dacă-și pierde sufletul?! Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?!” (Mc. 8, 36-37) • „Până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos” (Efes. 4, 13) • „Tu ești Cel Ce m-ai scos din pântece, nădejdea mea, de la sânul maicii mele!” (Ps. 21, 9) • „Ca toți să fie una!” (In. 17, 21) • „Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este!” (Mt. 5, 48) • „Omul cel bun din comoara lui cea bună scoate afară cele bune” (Mt. 12, 35) • „Cel ce va face și va învăța – acesta mare se va chema în împărăția cerurilor!” (Mt. 5, 19) • „Fericiți sunt cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l împlinesc!” (Lc. 11, 28) • „Faceți orice vă va spune El!” (In. 2, 5) • „Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la el și vom face locaș la el” (In. 14, 23) • „Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale. Iar cel năimit și cel care nu este păstor, ale cărui oi nu sunt ale lui, când vede lupul venind – lasă oile și fuge; iar lupul le răpește și le risipește” (In. 10, 11-12) • „Nu este sfânt precum Tu Doamne Dumnezeu! meu, Cel Ce ai înălțat fruntea credincioșilor Tăi, Bunule, și ne-ai întărit pe noi pe piatra mărturisirii Tale!” (Imnos Cântarea a 3-a, Slujba Parastasului)

Cei mai mulți dintre oameni trăiesc viața de parcă ar vrea cu tot dinadinsul să uite de moarte. Și totuși, oricât s-ar înfrupta din bunătățile vieții pământești, orice bine și-ar construi ei aici, în această lume, prin propriile eforturi, undeva, în adâncul sufletului, persistă (asemeni unui licăr aprins

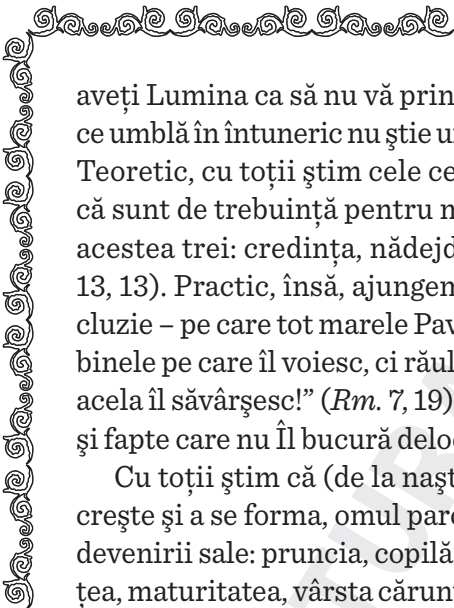
în bezna nopții) un gând legat de sfârșitul inevitabil al tuturor acestora. Un gând care stârnește o neliniște plină de întrebări: „Ce voi face eu, oare, dacă mă voi întâlni față în față cu Dumnezeu – de Care m-am lepădat, de Care n-am vrut să știu, Căruia I-am negat vehement existența, voi Căruia nu m-am supus și pe Care L-am disprețuit și batjocorit în fel și chip?!...” „Pentru ce ești măhnit, suflète al meu, și pentru ce mă tulburi? Nădăduiește în Dumnezeu, că-L voi lăuda pe El; mântuirea feței mele este Dumnezeul meu. În mine sufletul meu s-a tulburat; pentru aceasta îmi voi aduce aminte de Tine” (Ps. 41, 6-8); „Mânați-vă, dar nu greșiți! De cele ce ziceți în inimile voastre, într-un așternuturile voastre, căiți-vă!” (Ps. 4, 4).

Din acest motiv, unii pornesc la drum, îndreptându-și pașii spre locuri în care au auzit că viețuiesc oameni de-ai lui Dumnezeu, prin care și de la care să afle un răspuns sigur, limpede și precis la întrebarea care-i frământă. Și să verifice în ce măsură acest răspuns corespunde cu propriile lor păreri, convingeri și învățături la care au aderat și pe care le-au susținut de-a lungul vieții. Numai că într-o astfel de situație se adevărește vorba de demult care spune: „Câte capete, atâtea judecăți!”. Și astfel îi auzim pe creștini făcând afirmații care de care mai bizare, adesea contradictorii și ilogice – ceea ce vedește ceața confuziei care persistă de cele mai multe ori în lăuntrul lor. Pentru că ignoră Sfintele Scripturi, preferând mai degrabă alte „oferte”, „variante”, „oportunități”, „ocazii” și „posibilități” care îi atrag, promițându-le soluția sigură de a se întâlni cu Dumnezeu și a-și rezolva în acest fel toate problemele. N-are nici o importanță pentru ei că astfel de căi

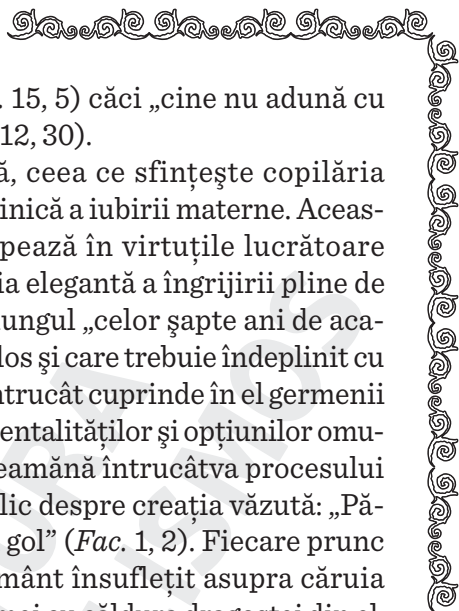
nu au, de fapt, nici o legătură cu Duhul Sfânt al Ade-vărului, cu Duhul Domnului Dumnezeu, câtă vreme îi interesează doar rezolvarea problemelor pământești trecătoare și nu îi preocupă deloc pregătirea sufletului pentru trecerea în veșnicie... Pe unii ca aceștia Sfântul Apostol Pavel îi avertizează categoric: „Iar când se luptă cineva, la jocuri, nu ia cununa, dacă nu s-a luptat după regulile jocului!” (*II Tim. 2, 5*). Iar Sfântul Proroc David îi vestește neîncetat despre întristarea adâncă ce va pune stăpânire pe sufletele tuturor celor ce se abat de la calea cea dreaptă, ca osândă meritată pentru mulțimea păcatelor lor: „Râuri de lacrimi s-au coborât din ochii mei pentru că n-am păzit Legea Ta...” (*Ps. 118, 136*); „Toți s-au abătut, împreună netrebnci s-au făcut!” (*Ps. 52, 4*), „Omul cu deșertăciunea se aseamănă: zilele lui ca umbra trec!” (*Ps. 143, 4*).

Nu puțini sunt cei botezați în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Nu puțini sunt și cei ce se împărtășesc cu Sfântul Trup și din Scumpul Sânge ale lui Hristos. Și totuși, nu puțini sunt și cei dintre aceștia care ajung pentru totdeauna în adâncul iadului – dar nu din voia Domnului Dumnezeu Care i-a făcut ca să se bucure de Rai, ci din voia diavolului, pe care au îm-plicit-o prin propriile lor păcate săvârșite de-a lungul vieții. Căci, deși Biserica lui Hristos este școala care de două mii de ani predă omenirii lecția de mântuire, totuși la examenul de absolvire a cursului vieții puțini sunt cei care promovează, din pricina absențelor repe-tate acumulate de-a lungul vremii: „De n-aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, păcat nu ar avea!” (*In. 15, 22*); și au păcat tocmai pentru că au desconsiderat cele ce ne-a îndemnat Iisus Hristos, Lumina lumii: „Umblați cât

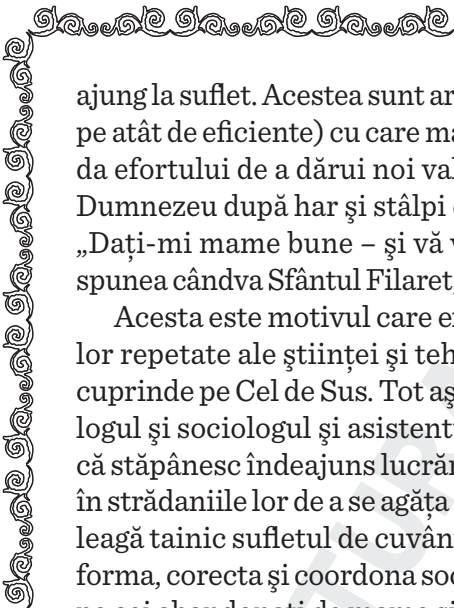
aveți Lumina ca să nu vă prindă întunericul! Căci cel ce umblă în întuneric nu știe unde merge...” (*In. 12, 35*). Teoretic, cu toții știm cele ce Apostolul ne-a învățat că sunt de trebuință pentru mântuire: „Acum rămân acestea trei: credința, nădejdea și dragostea” (*I Cor. 13, 13*). Practic, însă, ajungem mereu la aceeași concluzie – pe care tot marele Pavel a formulat-o: „Nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc – pe acela îl săvârșesc!” (*Rm. 7, 19*); adică tot atâtea lucruri și fapte care nu Îl bucură deloc pe Sfântul Dumnezeu.

Cu toții știm că (de la naștere începând) pentru a crește și a se forma, omul parcurge anumite etape ale devenirii sale: pruncia, copilăria, adolescența, tinerețea, maturitatea, vârsta cărunteții și cea a bătrâneții – zisă și a înțelepciunii sau a desăvârșirii duhovnicești. Desigur, asupra acestui aspect ne atrage atenția marele Solomon că „înțelepciunea este la om adevărata căruntețe, iar vârsta bătrâneților înseamnă o viață neîntinată” (*Întel. 4, 9*). Vârstele vieții reprezintă, de fapt, treptele urcușului spiritual, moral, intelectual și cultural – care în viață ar trebui să fie dorit și căutat mai mult decât cel social, profesional, politic și economic. Pentru că, deși psihologia contemporană de vârf (în legătură directă cu științele pedagogice moderne) a conturat în laborator – prin metode proprii și procedee sofisticate profund analizate și îndelung experimentate – profilul-model al individualității umane superioare, totuși realitatea socială prezintă mult prea puține reușite și mult prea multe eșecuri, astfel încât specialiștii în educație se găsesc în mare dificultate. De altfel, Hristos Mântuitorul ne-a spus deschis: „Fără Mine nu

puteți face nimic!” (*In.* 15, 5) căci „cine nu adună cu Mine – risipește!” (*Mt.* 12, 30).

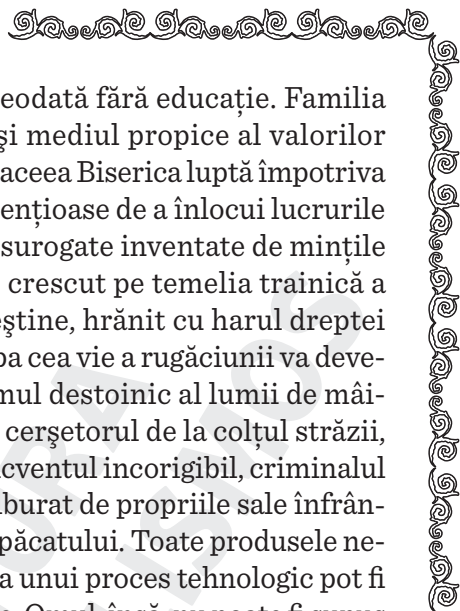
Fără nici o îndoială, ceea ce sfințește copilăria omului este simțirea tainică a iubirii materne. Această sfințire se întruchipează în virtuțile lucrătoare dobândite prin discreția elegantă a îngrijirii pline de tandrețe primite de-a lungul „celor șapte ani de acasă”. E un proces meticulos și care trebuie îndeplinit cu maximum de atenție, întrucât cuprinde în el germenii tuturor aptitudinilor, mentalităților și opțiunilor omului de mai târziu; se aseamănă întrucâtva procesului descris în referatul biblic despre creația văzută: „Pământul era netocmit și gol” (*Fac.* 1, 2). Fiecare prunc este un bulgăre-de-pământ însuflețit asupra căruia „se poartă” sufletul mamei cu căldura dragostei din el, precum oarecând și „Duhul lui Dumnezeu Se purta pe deasupra apelor” (*Fac.* 1, 2) cu voința Cuvântului Său: „El a zis și s-au făcut, El a poruncit și s-au zidit!” (*Ps.* 32, 9). Tot astfel mama hrănește viața pruncului cu laptele sânilor ei, cu căldura brațelor ei, cu lacrimile ochilor ei, cu lumina minții ei, cu răsuflarea inimii ei, cu toate cele ce în sufletul ei întruchipează binele propriului ei copil. Așa se cultivă în grădina familiei omul de mâine al societății și creștinul de viitor al Bisericii. Blândețea sau asprimea vorbelor și a gesturilor, pacea tonului calm sau tulburarea vocii răstite, mângâierea mâinii sau usturimea vergii – toate își lasă urmele. Însemnarea pruncului gângurind în leagăn cu semnul crucii, rugăciunea din zori și povestea de seară, veghea neconținută la căpătâiul lui în somnul nopții și duiosia îngrijirii lui în joaca zilei, lacrima și zâmbetul – toate participă la devenirea lui ca om, pentru că toate îi

ajung la suflet. Acestea sunt armele (pe cât de discrete, pe atât de eficiente) cu care mamele dobândesc izbânda efortului de a dăruí noi valori umanităţii, fii ai lui Dumnezeu după har şi stâlpi de nădejde ai societăţii. „Daţi-mi mame bune – şi vă voi da duhovnici buni!” spunea cândva Sfântul Filaret, Mitropolitul Moscovei.

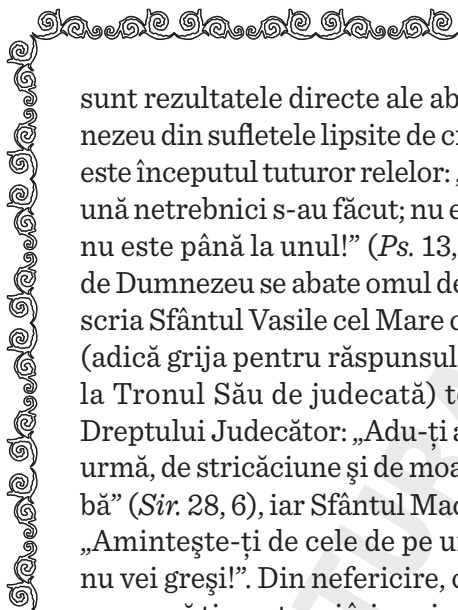
Acesta este motivul care explică eşecul încercărilor repetate ale ştiinţei şi tehnicii de a-L „prinde” şi cuprinde pe Cel de Sus. Tot aşa cum eşuează şi psihologul şi sociologul şi asistentul social (care socotesc că stăpânesc îndeajuns lucrările sufletului omenesc) în strădaniile lor de a se agăţa de firul acela nevăzut ce leagă tainic sufletul de cuvânt, şi prin care să-i poată forma, corecta şi coordona social pe toţi orfanii lumii, pe cei abandonăţi de mame şi de taţi – şi astfel lipsiţi de harul sfânt al „celor şapte ani de acasă”. Pentru că viaţa omului, sufletul şi trupul lui, sunt doar în mâna lui Dumnezeu. Nu degeaba stă scris: „Oare femeia uită pe pruncul ei şi de rodul pântecelui ei n-are ea milă? Chiar când ea îl va uita, Eu nu te voi uita pe tine!” (Is. 49, 15). Şi nu întâmplător Domnul Hristos Însuşi a rostit aceste cuvinte: „Mama Mea şi fraţii Mei sunt cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu şi-l îndeplinesc!” (Lc. 8, 21).

Prin urmare, oricâte invenţii s-ar mai face şi oricât ar înainta progresul ştiinţei pe pământ, întreitul temei al existenţei, cultivării şi dezvoltării oricăror valori va fi mereu unul şi acelaşi: „prunc-mamă-educaţie”. Iar acesta, la rândul său, poate avea puteri de viaţă şi de răspândire în lume precum lumina în sfeşnic (Lc. 8, 16) doar prin înrădăcinarea sa adâncă în unimea treimii „credinţă-Dumnezeu-rugăciune”. Căci nici

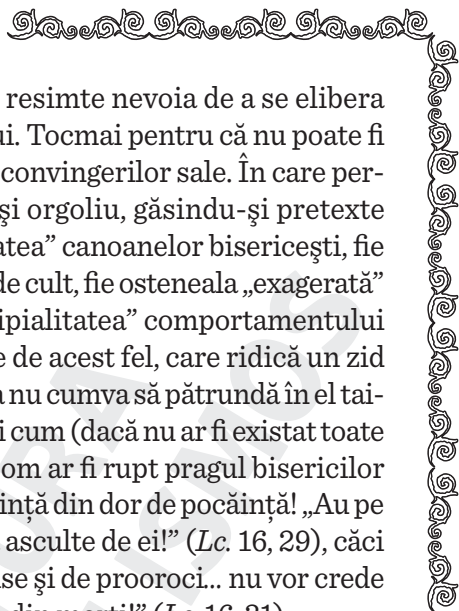
desăvârșire nu va fi vreodată fără educație. Familia este modelul propriu și mediul propice al valorilor autentic creștine. Și de aceea Biserica luptă împotriva oricăror tentative tendențioase de a înlocui lucrurile sănătoase ale vieții cu surrogate inventate de mințile bolnave. Doar pruncul crescut pe temelia trainică a educației familiale creștine, hrănit cu harul dreptei credințe și adăpat cu apa cea vie a rugăciunii va deveni tânărul frumos și omul destoinic al lumii de mâine; căci altfel, așa apar cerșetorul de la colțul străzii, infractorul juvenil, delicventul incorigibil, criminalul odios, ori pățimașul tulburat de propriile sale înfrângeri în lupta cu poftele păcatului. Toate produsele nedorite rezultate în urma unui proces tehnologic pot fi reciclate sau refabricate. Omul, însă, nu poate fi supus acestui procedeu automat de transformare. Lui îi este cu puțință restaurarea doar cu Dumnezeu și numai în Dumnezeu – însă dacă are și voință spre aceasta, adică dorința de a căuta calea către Atotțiitorul. Scris este: „Oricine voiește să vină după Mine – să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie!” (Mc. 8, 34). Problema grea este aceasta: cum să ridici un om căzut în păcat atât de adânc încât păcatul i-a intrat deja în fire (despre această „luptă în fire cu păcatul” a scris foarte elocvent, de pildă, Sfântul Nicodim Aghioritul, în lucrarea sa, „Războiul nevăzut”). Pentru că orice cădere își are și ea treptele ei, legate de gradul de necredință, de nepăsare, de dezinteres față de cunoașterea și împlinirea voii lui Dumnezeu, de lipsa de experiență duhovnicească, ba chiar și de lene și de rea-voință.

De aici – nimic nou pentru lume! Toate relele și fărădelegile care s-au săvârșit și se mai săvârșesc încă

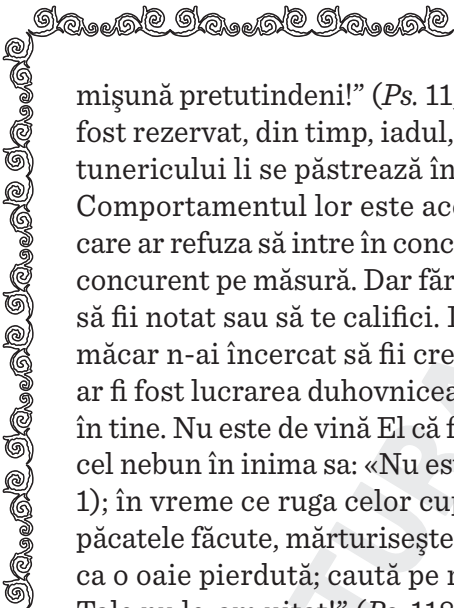
sunt rezultatele directe ale absenței harului lui Dumnezeu din sufletele lipsite de credință. Căci necredința este începutul tuturor relelor: „Toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut; nu este cel ce face bunătate, nu este până la unul!” (Ps. 13, 3); și de aceea „cu frica de Dumnezeu se abate omul de la rău”. Nu întâmplător scria Sfântul Vasile cel Mare că doar gândul la moarte (adică grija pentru răspunsul înaintea lui Dumnezeu la Tronul Său de judecată) te poate salva de mânia Dreptului Judecător: „Adu-ți aminte de cele mai de pe urmă, de stricăciune și de moarte și te păzește de vrajbă” (Sir. 28, 6), iar Sfântul Macarie cel Mare întărește: „Amintește-ți de cele de pe urmă ale tale – și în veac nu vei greși!”. Din nefericire, cei mai mulți oameni își consumă tinerețea și își epuizează puterile maturității trăind haotic, în neorânduială totală. Uitând că viața este iute trecătoare, omul săvârșește păcate peste păcate, înfruptându-se cu nesaț din toate plăcerile, motivând că trebuie să-și trăiască viața și că nu se poate stăpâni. Și de aceea marele David se ruga: „Păcatele tinereților și ale neștiinței nu le pomeni, Doamne!” (Ps. 24, 7). Au fost cazuri când s-a ajuns prin păcat chiar până și în pragul morții: „Nu mă lua la jumătatea zilelor mele!” (Ps. 101, 25) – este ruga Psalmistului pe care ar trebui să o adresăm toți Celui Care ne-a încredințat că „pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară” (In. 6, 37), căci „nu voiesc moartea păcătosului, ci vreau ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa – și să fie viu!” (Iez. 33, 11).

Este evident că atunci când omul șovăie să primească harul sfințeniei lui Dumnezeu, în sufletul său se dă o luptă crâncenă între bine și rău. Chiar și cel ce se

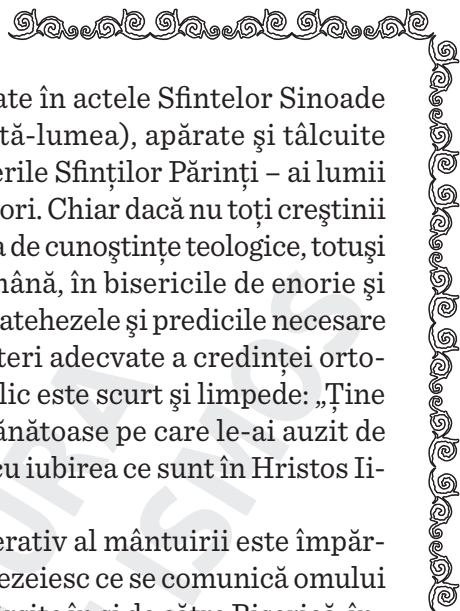
numește pe sine „ateu” resimte nevoia de a se elibera de apăsarea nihilismului. Tocmai pentru că nu poate fi sigur de corectitudinea convingerilor sale. În care persistă însă din vanitate și orgoliu, găsindu-și pretexte superficiale: fie „rigiditatea” canoanelor bisericești, fie „greutatea” obligațiilor de cult, fie osteneala „exagerată” a slujbelor, fie „neprincipialitatea” comportamentului clerical – și multe altele de acest fel, care ridică un zid în jurul sufletului său, ca nu cumva să pătrundă în el tainic harul Duhului... Ca și cum (dacă nu ar fi existat toate aceste „motive”) bietul om ar fi rupt pragul bisericilor cu grăbirea sa spre nevoință din dor de pocăință! „Au pe Moise și pe prooroci; să asculte de ei!” (*Lc. 16, 29*), căci „dacă nu ascultă de Moise și de prooroci... nu vor crede nici dacă ar învia cineva din morți!” (*Lc. 16, 31*).

De cele mai multe ori, comportamentul rece și sec față de Dumnezeu este însoțit de o totală lipsă de respect față de semenii, chiar față și de cei mai apropiați. Disprețul față de cele spirituale este atitudinea pe care o adoptă infantilismul minții afectate de mulțimea frustrărilor acumulate. Altfel spus, ca să poți ieși din anonim, să pari că ești altceva decât ceea ce ești de fapt, – începi să hulești, să batjocorești, să arunci cu piatra (precum s-ar zice) în Dumnezeu... Despre Care oricum nu știi mare lucru, sau chiar nimic; numai că doar în acest mod poți părea „interesant” în fața marelui public. Să susții „Eu sunt ateu!” e ca și cum ai zice „De fapt, mi-e lene să cred – și de-aia nici nu-mi dau interesul!...”. Despre unii ca aceștia Psalmistul vestește categoric: „Nu se vor ridica necredincioșii la judecată și nici păcătoșii în sfatul celor drepti!” (*Ps. 1, 5*), „Căci, atunci când se ridică sus oamenii de nimic, nelegiuirii

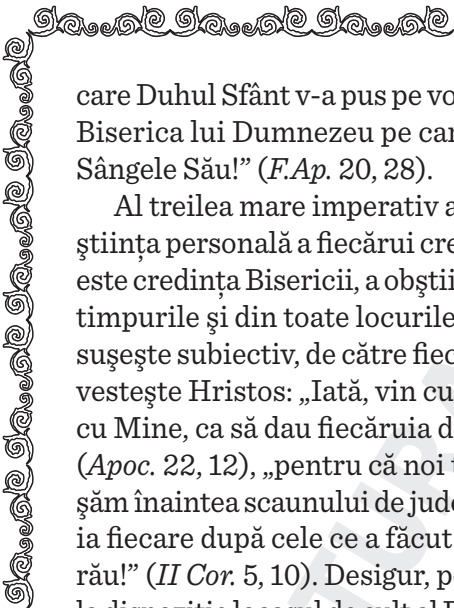
mișună pretutindeni!” (Ps. 11, 8). Sunt cei cărora le-a fost rezervat, din timp, iadul, „cărora întunericul întunericului li se păstrează în veșnicie!” (Iuda 1, 13). Comportamentul lor este același cu al unui sportiv care ar refuza să intre în concurs sub pretext că n-are concurent pe măsură. Dar fără să participi nu ai cum să fii notat sau să te califici. La fel și aici – dacă nici măcar n-ai încercat să fii creștin (oricât de slabă ți-ar fi fost lucrarea duhovnicească), nu stă Dumnezeu în tine. Nu este de vină El că fugi tu de Dânsul: „Zis-a cel nebun în inima sa: «Nu este Dumnezeu!»” (Ps. 13, 1); în vreme ce ruga celor cuprinși de căință pentru păcatele făcute, mărturisește cu durere: „Rătăcit-am ca o oaie pierdută; caută pe robul Tău, că poruncile Tale nu le-am uitat!” (Ps. 118, 176). Căci celor lipsiți de conștiință și bunăvoință nu li se acordă mântuirea: „Nu știți, oare, că nedreptii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți: nici desfrânații, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomii, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu!” (I Cor. 6, 9-10). Dovadă stă răspunsul Domnului Dumnezeu pentru unii ca aceștia: „Nu vă cunosc pe voi!” (Mt. 25, 12).

Așadar: ce să facem totuși pentru ca să ne mântuim? Un călugăr în pustie se ruga zilnic așa: „Doamne, eu ca un om am greșit – Tu ca un Dumnezeu iartă-mă!”. Iar un altul adăuga: „Doamne, fie că vreau, fie că nu vreau – Tu mântuiește-mă!”. Cel dintâi imperativ al mântuirii este asumarea credinței drepte, sănătoase, întemeiate statornic pe învățătura divină revelată prin Sfânta Tradiție și prin Sfânta Scriptură,

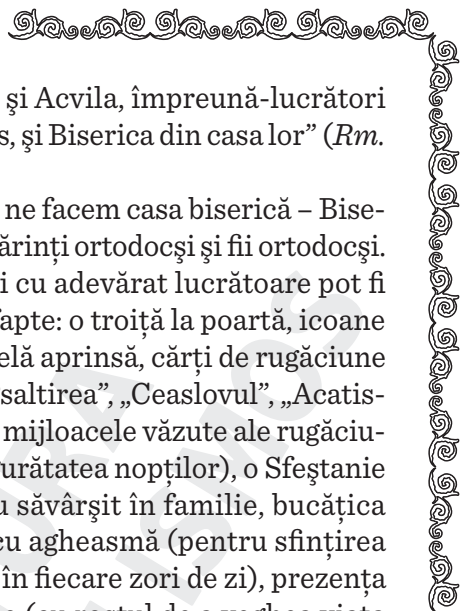
formulate și dogmatizate în actele Sfintelor Sinoade ecumenice (cele a-toată-lumea), apărute și tâlcuite în chip luminat în scrierile Sfinților Părinți – ai lumii mari dascăli și povățuitori. Chiar dacă nu toți creștinii excelează în dobândirea de cunoștințe teologice, totuși au permanent la îndemână, în bisericile de enorie și în mănăstiri, slujbele, catehezele și predicile necesare agonisirii unei cunoașteri adecvate a credinței ortodoxe. Îndemnul apostolic este scurt și limpede: „Ține dreptarul cuvintelor sănătoase pe care le-ai auzit de la mine, cu credința și cu iubirea ce sunt în Hristos Iisus!” (*II Tim.* 1, 13).

Al doilea mare imperativ al mântuirii este împărtășirea din harul dumnezeiesc ce se comunică omului prin Sfintele Taine săvârșite în și de către Biserică: întreita afundare în apa sfințită la Botez, pecetluirea cu darul Sfântului Duh prin ungerea cu Sfântul și Marele Mir, împărtășirea cu Trupul și Sângele lui Hristos Cel Înviat, eliberarea sufletului din robia păcatelor prin Spovedanie, tămăduirea atât a sufletului de patimi cât și a trupului de boli prin ungerea cu untdelemnul cel sfințit, sfințirea dragostei în Taina Cununiei – toate acestea fiind posibile prin lucrarea și puterea Sfintei Preoții transmise prin hirotonie în neîntreruptă succesiune apostolică de la o generație la alta. Acestea aduc mântuirea în viața omului pătruns de taina credinței celei de-viață-făcătoare. Și de aceea Sfântul Apostol Petru se adresează ferm păstorilor de suflete: „Păstoriți turma lui Dumnezeu dată în paza voastră, cercetând-o, nu cu silnicie, ci cu voie bună, după Dumnezeu!” (*I Pt.* 5, 2), iar marele Pavel întărește: „Drept aceea, luați aminte de voi înșivă și de toată turma întru

care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstrați Biserica lui Dumnezeu pe care a câștigat-o cu însuși Sângele Său!” (*F.Ap.* 20, 28).

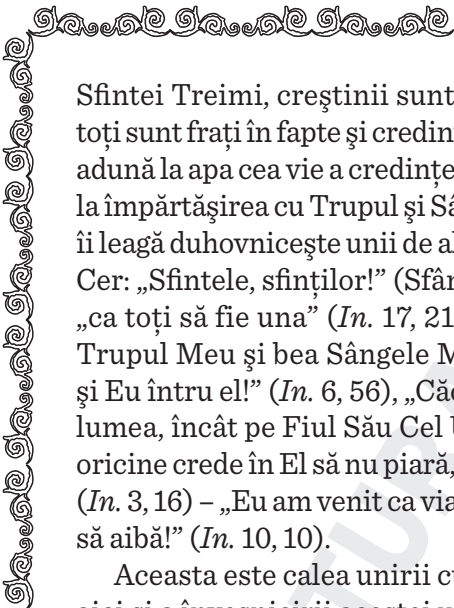
Al treilea mare imperativ al mântuirii ține de conștiința personală a fiecărui creștin în parte. Ortodoxia este credința Bisericii, a obștii credincioșilor din toate timpurile și din toate locurile; mântuirea, însă, se însușește subiectiv, de către fiecare dintre noi. De aceea vestește Hristos: „Iată, vin curând; iar plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia după cum este fapta lui!” (*Apoc.* 22, 12), „pentru că noi toți trebuie să ne înfățișăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, ca să ia fiecare după cele ce a făcut prin trup – ori bine, ori rău!” (*II Cor.* 5, 10). Desigur, pentru a ne mântui avem la dispoziție locașul de cult al Bisericii, căci „Casa Mea, casă de rugăciune se va chema” (*Mt.* 21, 13), dar și căminul nostru familial se cuvine să fie tot o biserică, un sfânt locaș în care Dumnezeu revarsă harul Său peste cei ce locuiesc în el. Căci Evanghelia a mântuit casa lui Zahau vameșul – „Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia!” (*Lc.* 19, 9), precum și „casa lui Petru” (*Mt.* 8, 14), „casa lui Simon Leprosul” (*Mt.* 26, 6), „casa lui Iona” (*Mc.* 1, 29), „casa lui Levi” (*Mc.* 2, 15), „casa lui Iair” (*Lc.* 8, 41), „casa slujitorului regesc” (*In.* 4, 53), „casa lui Anania” (*F.Ap.* 9, 10), „casa lui Iuda” (*F.Ap.* 9, 11), „casa lui Corneliu” (*F.Ap.* 10, 24), „casa lui Simon tăbăcarul” (*F.Ap.* 10, 32), „casa Mariei, mama lui Ioan cel numit Marcu” (*F.Ap.* 12, 12), „casa temnicerului” (*F.Ap.* 16, 32), „casa lui Iason” (*F.Ap.* 17, 5), „casa lui Titus Iustus” (*F.Ap.* 18, 7), „casa lui Filip binevestitorul” (*F.Ap.* 21, 8), – și toți ceilalți pe care cu evlavie îi amintește Sfântul Apostol Pavel în „Epistolele” sale: „

Îmbrățișați pe Priscila și Acvila, împreună-lucrători cu mine în Hristos Iisus, și Biserica din casa lor” (*Rm.* 16, 3-15).

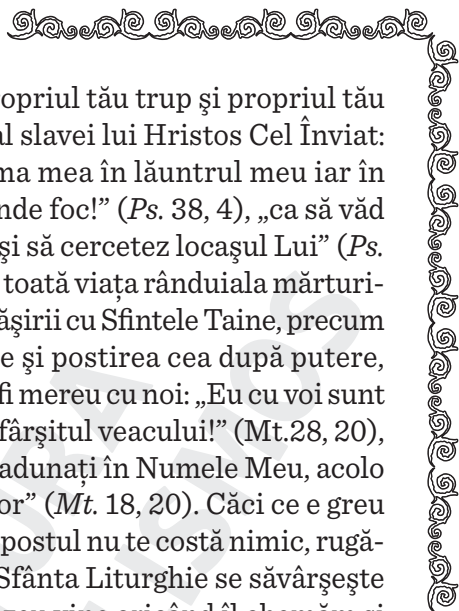
Așa și noi trebuie să ne facem casa biserică – Biserica cea vie a familiei: părinți ortodocși și fii ortodocși. Căci semnele credinței cu adevărat lucrătoare pot fi lesne descoperite din fapte: o troiță la poartă, icoane sfinte pe pereți, o candelă aprinsă, cărți de rugăciune pe raftul bibliotecii („Psaltirea”, „Ceaslovul”, „Acatistierul” și celelalte fiind mijloacele văzute ale rugăciunii făcute tainic în singurătatea nopților), o Sfeștanie făcută acasă, un Maslu săvârșit în familie, bucățița de anafură și sticluța cu agheasmă (pentru sfințirea sufletului și a trupului în fiecare zori de zi), prezența duhovnicului în familie (cu rostul de a veghea viața spirituală a acesteia), lectura cărților sfinte precum „Viețile Sfinților” și „Patericele”, postirea (după puterea fiecăruia și după povața părintelui duhovnicesc) în zilele de miercuri și vineri precum și în perioadele mai lungi orânduite de Biserică; dar mai ales practicarea virtuților creștinești: pacea familiei, faptele de milostenie sufletească și trupească, dragostea față de semenii, buna înțelegere cu vecinii, purtarea cuvenită a slujbelor și rugăciunilor orânduite de Biserică din grijă pentru starea sufletelor celor adormiți cu trupul – toate acestea ne unesc deplin și definitiv cu Dumnezeu.

Cheia tuturor izbânzilor duhovnicești rămâne, desigur, permanenta unire cu Dumnezeu Cel-veșnic-viu în Taina Sfintei Euharistii. Pentru că Taina Sfintei Liturghii este singura care are puterea de a aduce pacea în lume și armonia între Cer și pământ, între îngeri și oameni, și între oameni laolaltă. În Biserica slavei

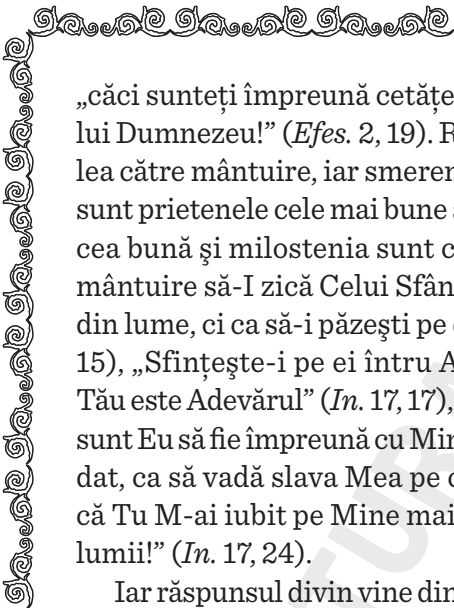
Sfintei Treimi, creștinii sunt practic în familie, căci toți sunt frați în fapte și credință. Aceeași Evanghelie îi adună la apa cea vie a credinței, același Potir îi strânge la împărtășirea cu Trupul și Sângele Celui Înviat, Care îi leagă duhovnicește unii de alții – și pe toți laolaltă de Cer: „Sfintele, sfinților!” (Sfântul Ioan Gură-de-Aur); „ca toți să fie una” (*In.* 17, 21), căci „cel ce mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu rămâne întru Mine și Eu întru el!” (*In.* 6, 56), „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (*In.* 3, 16) – „Eu am venit ca viață să aibă – și din belșug să aibă!” (*In.* 10, 10).

Aceasta este calea unirii cu Dumnezeu în viața de aici și a înveșnicirii acestei uniri în viața de dincolo. Nu e prea mare efortul necesar ca să devii, să fii și să rămâi om. Omul din afară este oglinda celui din lăuntru: „După roadele lor îi veți cunoaște. Au doară culeg oamenii struguri din spini sau smochine din măracini? Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele” (*Mt.* 7, 16-17). „Vorba sună, fapta tună!” spunea deseori părintele Iachint al Putnei. Și atunci, se mai cuvine oare ca cei botezați în Numele lui Dumnezeu să se teamă de diavol și de slugile lui, sau să mai alerge după lucrările lui – precum ocultismul, magia, farmecele prostești și vrăjitoriile penibile, câtă vreme Domnul Hristos ne-a îndemnat: „Toate câte cereți, rugându-vă, să credeți că le-ați primit – și le veți avea!” (*Mc.* 11, 24)?! Doar și Maica Domnului ne-a povățuit simplu și la obiect: „Faceți orice vă va spune El!” (*In.* 2, 5). De ce să te mai temi de fleacuri și de nimicuri, când toate ale tale s-au curățit și s-au sfințit prin harul

Duhului Sfânt, când propriul tău trup și propriul tău suflet au devenit tron al slavei lui Hristos Cel Înviat: „Înfierbântatu-s-a inima mea în lăuntrul meu iar în cugetul meu se va aprinde foc!” (Ps. 38, 4), „ca să văd frumusețea Domnului și să cercetez locașul Lui” (Ps. 26, 8). Dacă vom păstra toată viața rânduiala mărturisirii păcatelor și împărtășirii cu Sfintele Taine, precum și neîncetata rugăciune și postirea cea după putere, atunci și Dumnezeu va fi mereu cu noi: „Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului!” (Mt. 28, 20), „unde sunt doi sau trei adunați în Numele Meu, acolo sunt și Eu în mijlocul lor” (Mt. 18, 20). Căci ce e greu în a fi credincios? Doar postul nu te costă nimic, rugăciunea se face gratuit, Sfânta Liturghie se săvârșește în dar, harul lui Dumnezeu vine oricând îl chemăm și dorim să-l aflăm: „Duhul Tău Cel Sfânt nu-L lua de la mine!” (Ps. 50, 12), „Duhul Tău Cel Bun să mă povățuiască la pământul dreptății!” (Ps. 142, 10); „Gustați și vedeți că bun este Domnul!” (Ps. 33, 8). Câtă frumusețe și sfântă simplitate păstrează Ortodoxia în inepuizabila ei bogăție harismatică! Și cât de accesibil și de aproape este Dumnezeu când Îl cauți și Îl dorești – fie la Biserică, în Sfântul Potir, fie în sufletul tău, în sfânta rugăciune, fie în faptele cele bune și în virtuțile iubirii, păcii, bucuriei și bunătății care ne readuc asemănarea cu Domnul Dumnezeu: „Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea!” (Ps. 33, 1), „în tot locul stăpânirii Lui, binecuvintează suflete al meu pe Domnul!” (Ps. 102, 22).

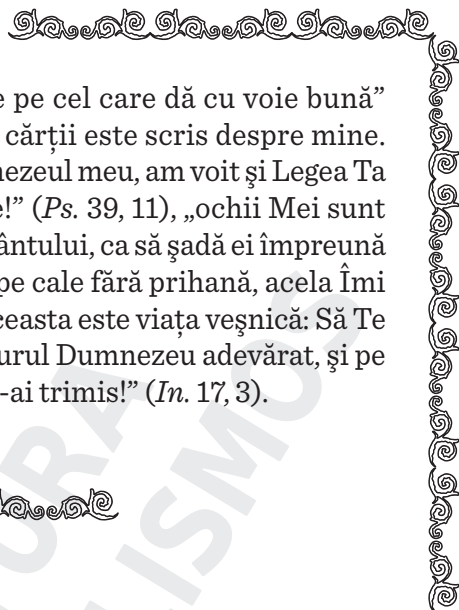
Așadar, mântuirea ne așteaptă pe fiecare cu răbdare, simplă, smerită și sfoasă, ca să fie îmbrățișată de orice creștin dornic de Rai, de Cer, de Dumnezeu:

„căci sunteți împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu!” (*Efes. 2, 19*). Rugăciunea deschide calea către mântuire, iar smerenia, omenia și bunătatea sunt prietenele cele mai bune ale mântuirii. Căci fapta cea bună și milostenia sunt cele care o fac pe dulcea mântuire să-I zică Celui Sfânt: „Nu Mă rog ca să-i iei din lume, ci ca să-i păzești pe ei de cel viclean” (*In. 17, 15*), „Sfințește-i pe ei întru Adevărul Tău; Cuvântul Tău este Adevărul” (*In. 17, 17*), „Părinte, voiesc ca unde sunt Eu să fie împreună cu Mine și aceia pe care Mi i-ai dat, ca să vadă slava Mea pe care Mi-ai dat-o pentru că Tu M-ai iubit pe Mine mai înainte de întemeierea lumii!” (*In. 17, 24*).

Iar răspunsul divin vine din Evanghelia Iubirii: „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii!” (*Mt. 25, 43*), „întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei prea mici, Mie Mi-ați făcut!” (*Mt. 25, 40*). „Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, și Fiul Omului va mărturisi pentru el înaintea îngerilor lui Dumnezeu!” (*Lc. 12, 8*).

„Dreptul din credință va fi viu” (*Rm. 1, 17*), „căci umblăm prin credință, nu prin vedere” (*II Cor. 5, 7*); „cel ce va crede și se va boteza – acela se va mântui!” (*Mc. 16, 16*). „Necredința călcătorului de Lege spune inimii mele că nu este într-însul frica de Dumnezeu” (*Ps. 35, 1*); „celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în Numele Meu demoni vor izgoni, în limbi noi vor grăi, șerpi vor lua în mână și chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-i va vătăma, peste cei bolnavi își vor pune mâinile și se vor face sănătoși” (*Mc. 16, 17-18*).

„Dumnezeu iubește pe cel care dă cu voie bună”
(II Cor. 9, 7). „În capul cărții este scris despre mine.
Ca să fac voia Ta, Dumnezeul meu, am voit și Legea Ta
în lăuntrul inimii mele!” (Ps. 39, 11), „ochii Mei sunt
peste credincioșii pământului, ca să șadă ei împreună
cu Mine; cel ce umbla pe cale fără prihană, acela Îmi
slujea!” (Ps. 100, 8). „Aceasta este viața veșnică: Să Te
cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe
Iisus Hristos pe Care L-ai trimis!” (In. 17, 3).

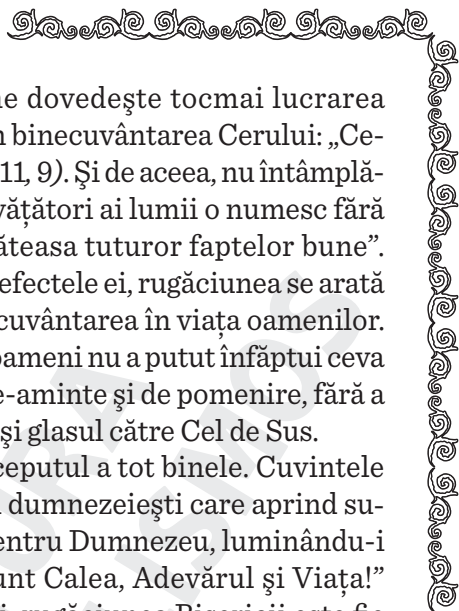

© EDITURA
EVANGHELISM

Rugăciunea – cale luminoasă către Dumnezeu

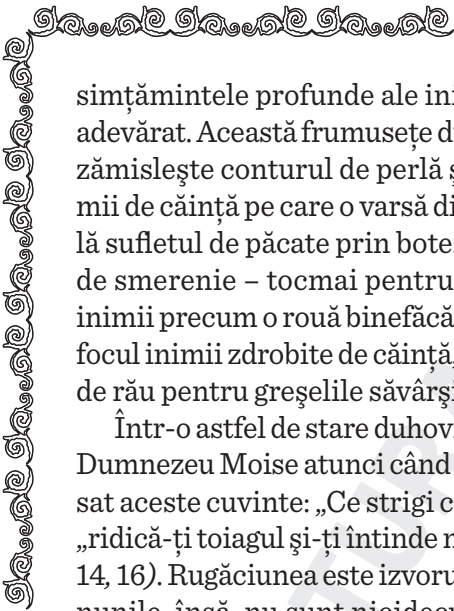
„Oricine va chema Numele Domnului se va izbăvi!” (Ioan 3, 5) • „Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea!” (Ps. 33, 1) • „Rugați-vă neîncetat!” (I Tes. 5, 17) • „Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!” (Mt. 26, 41) • „Către Domnul am strigat cu gura mea, pe El L-am înălțat cu limba mea!” (Ps. 65, 16) • „Cu glasul meu către Domnul am strigat, cu glasul meu către Domnul m-am rugat!” (Ps. 141, 1) • „Când Te-am chemat – m-ai auzit, Dumnezeu dreptății mele!” (Ps. 4, 1) • „Jertfește lui Dumnezeu jertfă de laudă, și dă Celui Preaînalt rugile tale!” (Ps. 49, 15) • „Doamne lisuse, primește duhul meu!” (F.Ap. 7, 59) • „Și pe când se rugau astfel, s-a cutremurat locul în care erau adunați și s-au umplut toți de Duhul Sfânt!” (F.Ap. 4, 31)

Potrivit învățăturilor Sfinților Părinți ai Bisericii, rugăciunea este hrană duhovnicească pentru sufletul omului. În *Epistola către Romani*, Sfântul Apostol Pavel scrie că: „Duhul Însuși Se roagă pentru noi cu suspine negrăite” (Rm. 8, 26). Nu există nici o altă hrană mai sfântă, mai caldă și mai bună, care să-l hrănească pe cel flămând de Dumnezeu. Puterea rugăciunii de a hrăni deopotrivă atât sufletul, cât și trupul omului, s-a vădit în pustie, atunci când Mântuitorul Hristos, mulțumind și binecuvântând, a înmulțit cele cinci pâini și cei doi pești, săturând cu ele „ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii” (Mt. 14, 21).

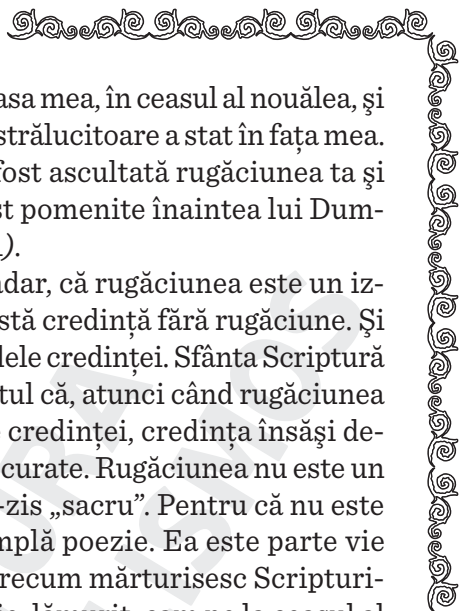
O asemenea minune dovedește tocmai lucrarea harului pe pământ, prin binecuvântarea Cerului: „Ce-reți – și vi se va da!” (*Lc*, 11, 9). Și de aceea, nu întâmplător, Sfinții Părinți și învățători ai lumii o numesc fără înconjur chiar „împărăteasa tuturor faptelor bune”. Tocmai pentru că, prin efectele ei, rugăciunea se arată a fi izvorul a toată binecuvântarea în viața oamenilor. Practic, nimeni dintre oameni nu a putut înfăptui ceva demn de laudă, de luare-aminte și de pomenire, fără a fi ridicat ochii, mâinile și glasul către Cel de Sus.

Rugăciunea este începutul a tot binele. Cuvintele rugăciunii sunt scânteii dumnezeiești care aprind sufletul cu focul iubirii pentru Dumnezeu, luminându-i calea către Cer: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața!” (*In*, 14, 6). După felul ei, rugăciunea Bisericii este fie de cerere, fie de laudă, fie de mulțumire – toate acestea fiind aduse Domnului Dumnezeu pentru binefacerile Lui față de noi. Săvârșirea rugăciunii se face treptat, pornind de la cea exterioară (a gurii, a limbii și a buzelor, rostită cu glas tare) și ajungând la cea interioară (a minții și a inimii), sporind în intensitate și adâncind simțirea harului prezent și lucrător în ea: „Cu glasul meu către Domnul am strigat, cu glasul meu către Domnul m-am rugat!” (*Ps*. 141, 1), „Vărsa-voi înaintea Lui rugăciunea mea, necazul meu înaintea Lui voi spune!” (*Ps*. 141, 2), „Doamne, răcnit-am din suspinarea inimii mele!” (*Ps*. 37, 8) – mărturisește în acest sens marele rugător David, Regele lui Israel. La rândul său, și fiul acestuia, înțeleptul rege Solomon, aseamănă cuvintele rugăciunii cu „niște scânteii care se lasă pe miriște” (*Înțel*. 3, 7), pentru că de o astfel de frumusețe se împărtășesc cugetele înalte ale minții și

simțămintele profunde ale inimii celui ce se roagă cu adevărat. Această frumusețe duhovnicească interioară zămislește conturul de perlă și de nestemată al lacrimii de căință pe care o varsă din ochii săi cel ce își spală sufletul de păcate prin botezul pocăinței celei pline de smerenie – tocmai pentru că se ivește în lăuntrul inimii precum o rouă binefăcătoare a conștiinței peste focul inimii zdrobite de căință, de umilință și de părere de rău pentru greșelile săvârșite.

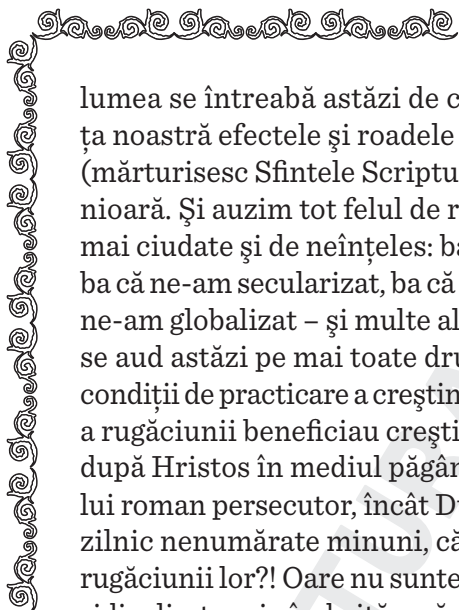
Într-o astfel de stare duhovnicească se afla robul lui Dumnezeu Moise atunci când Atotputernicul i-a adresat aceste cuvinte: „Ce strigi către Mine?” (*Ieș.* 14, 15), „ridică-ți toiagul și-ți întinde mâna asupra mării!” (*Ieș.* 14, 16). Rugăciunea este izvorul tuturor minunilor. Minunile, însă, nu sunt nicidecum obiect de spectacol. Ele nu se caută cu dinadinsul, pentru că atunci dispar. Pot fi văzute doar dacă sunt trăite: „Iar la miezul nopții, Pavel și Sila, rugându-se, lăudau pe Dumnezeu în cântări, iar cei ce erau în temniță îi ascultau. Și deodată s-a făcut cutremur mare, încât s-au zguduit temeliele temniței și îndată s-au deschis toate ușile și legăturile tuturor s-au dezlegat!” (*F.Ap.* 16, 25-26). Într-un astfel de caz, de pildă, minunea nu s-a petrecut doar din pricina faptului că Pavel era Apostol al lui Dumnezeu. Pentru că și un om simplu oarecare, ce își duce viața cu frică sfântă de Dumnezeu, în smerenia casei sale sărăcăcioase, trăiește cucernic minunea rugăciunii, a faptelor de milostenie și de virtute – iar răsplata lui e pe măsură. Pentru că Dumnezeu nu face minuni în funcție de statutul social sau de averile materiale ale omului, ci în raport de voința și de nevoința sa: „Corneliu a zis: Acum patru zile eram postind până la ceasul

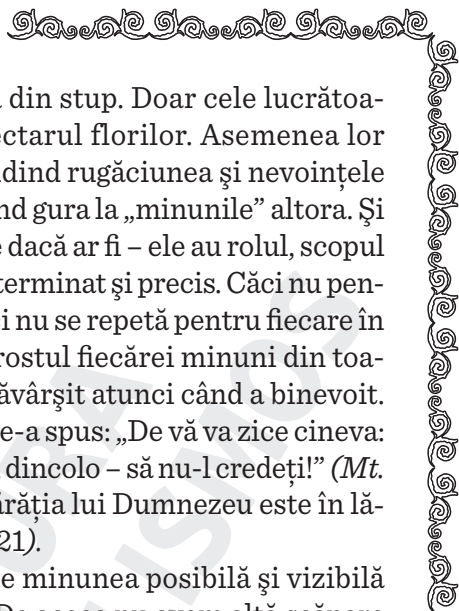
acesta și mă rugam în casa mea, în ceasul al nouălea, și iată un bărbat în haină strălucitoare a stat în fața mea. Și el a zis: Corneliu, a fost ascultată rugăciunea ta și milosteniile tale au fost pomenite înaintea lui Dumnezeu!" (*F.Ap.* 10, 30-31).

Vedem limpede, așadar, că rugăciunea este un izvor de credință. Nu există credință fără rugăciune. Și nici rugăciune fără roadele credinței. Sfânta Scriptură adevărește din plin faptul că, atunci când rugăciunea este însoțită de faptele credinței, credința însăși devine izvorul rugăciunii curate. Rugăciunea nu este un mit sau vreun imn așa-zis „sacru”. Pentru că nu este nici literatură, nici simplă poezie. Ea este parte vie din miezul credinței, precum mărturisesc Scripturile: „Și a văzut în vedenie, lămurit, cam pe la ceasul al nouălea din zi, un înger al lui Dumnezeu, intrând la el și zicându-i: Corneliu! Iar Corneliu, căutând spre el și înfricoșându-se, a zis: Ce este, Doamne? Și îngerul i-a zis: Rugăciunile tale și milosteniile tale s-au suit, spre pomenire, înaintea lui Dumnezeu!" (*F.Ap.* 10, 3-4). Și iarăși: „Petru, scoțând afară pe toți, a îngenunchiat și s-a rugat și, întorcându-se către trup, a zis: Tavita, scoală-te! Iar ea și-a deschis ochii și, văzând pe Petru, a șezut. Și dându-i mâna, Petru a ridicat-o și, chemând pe sfinți și pe văduve, le-a dat-o vie" (*F.Ap.* 9, 40-41); și astfel, scrie Apostolul Luca, „mulți au crezut în Domnul!" (*F.Ap.* 9, 42).

Luând unele ca acestea în considerare, suntem nevoiți să constatăm că, fie din neluare-aminte la sine, fie dintr-o exagerată implicare în preocupările exterioare, credincioșii vremii noastre au pierdut (cu timpul) esența lucrării rugăciunii. Aproape toată

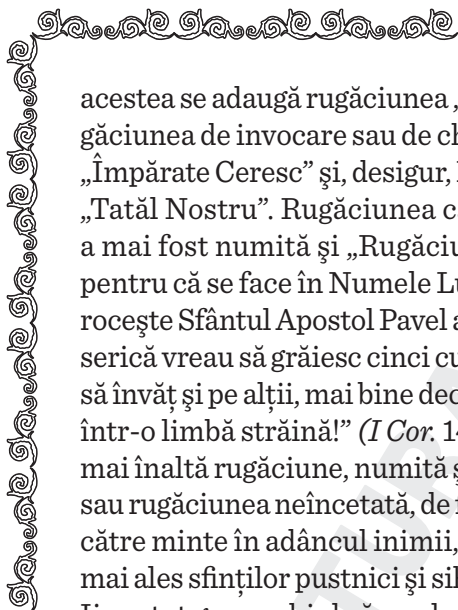

lumea se întreabă astăzi de ce nu mai vedem în viața noastră efectele și roadele rugăciunii, așa precum (mărturisesc Sfintele Scripturi) se puteau vedea odinioară. Și auzim tot felul de răspunsuri, care de care mai ciudate și de neînțeles: ba că ne-am modernizat, ba că ne-am secularizat, ba că ne-am emancipat, ba că ne-am globalizat – și multe altele asemenea acestora se aud astăzi pe mai toate drumurile. Dar oare de ce condiții de practicare a creștinismului și de ce „școală” a rugăciunii beneficiau creștinii primelor veacuri de după Hristos în mediul păgân și idolatru al imperiului roman persecutor, încât Dumnezeu făcea aproape zilnic nenumărate minuni, căutând grabnic la glasul rugăciunii lor?! Oare nu suntem noi, cei de azi, cumva ridicoli, atunci când uităm că cei de atunci erau vânați ca fiarele și omorâți fără nici o șovăire doar pentru că purtau pe buze Numele sfânt al lui Iisus?! Nu interesa pe nimeni cine era și de ce a fost omorât creștinul respectiv. Iar noi, astăzi, cu atâtea cărți tipărite, cu rânduială de tipic, cu altar, cu icoane și candelă, cu biserică și clopot, cu toacă și slujitori – cu tot ce ne trebuie și cu toată rânduiala canonică necesară...așteptăm să facă alții minuni ca să ne uităm la ele! Și, încă și mai ridicol este faptul că, în loc să ne schimbăm modul de viață, străduindu-ne spre o înnoire lăuntrică pentru ca să devenim cu adevărat creștini binevoitori și râvnitori, ne pierdem vremea bântuind ca niște strigoi fără odihnă prin tot felul de locuri despre care spun unii și alții că ar adăposti semne și minuni, strângându-ne buluc, la grămadă, precum albinele la roit, pentru ca să ne înfruptăm și noi cu nesaț din așa-zisele „minuni” de reclamă și publicitate. Uităm că albinele roitoare

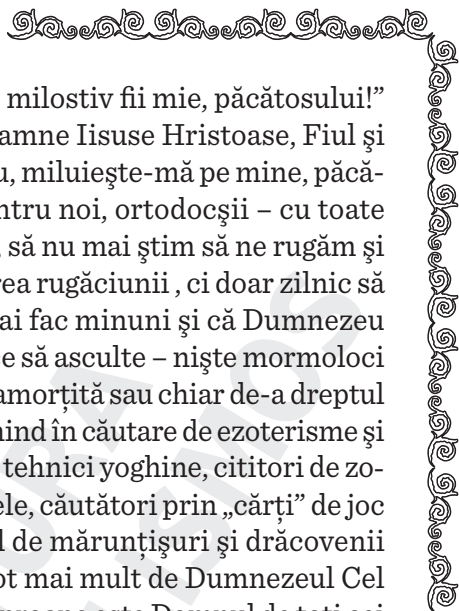
nu aduc, ci duc mierea din stup. Doar cele lucrătoare adună polenul și nectarul florilor. Asemenea lor ar trebui noi să fim, trudind rugăciunea și nevoințele duhovnicești, nu căscând gura la „minunile” altora. Și chiar minuni adevărate dacă ar fi – ele au rolul, scopul și contextul lor bine-determinat și precis. Căci nu pentru noi s-au făcut, și nici nu se repetă pentru fiecare în parte. Știe Dumnezeu rostul fiecărei minuni din toate cele pe care El le-a săvârșit atunci când a binevoit. De altfel Mântuitorul ne-a spus: „De vă va zice cineva: Iată, Mesia este aici sau dincolo – să nu-l credeți!” (*Mt.* 24, 23) „căci, iată, împărăția lui Dumnezeu este în lăuntrul vostru!” (*Lc.* 17, 21).

Așadar, cea care face minunea posibilă și vizibilă este sfânta rugăciune. De aceea nu avem altă scăpare și izbăvire din orice împrejurări și încercări ale vieții. Cântă Biserica: „Doamne, de n-am avea pe Sfinții Tăi rugători și bunătatea Ta milostivindu-se spre noi, cum am îndrăzni Mântuitorule a Te lăuda pe Tine, pe Care Te laudă neîncetat îngerii?...”. Nu este altă cale de mântuire decât întâlnirea cu Dumnezeu. În acest sens, viața de rugăciune a Bisericii a înflorit duhovnicește într-o mulțime nenumărată de *Acatiste* și *Paraclise*, canoane și rugăciuni către Maica Domnului și către Sfinți. Desigur, ruga de căpătâi este cea către Dumnezeu Cel în Treime închinat și slăvit – Tatăl și Fiul și Duhul Sfânt. Cea mai scurtă rugăciune de cerere este „Doamne miluiește!” (*Mt.* 17, 15) sau „Doamne, miluiește-mă!” (*Ps.* 40, 4), iar cea de laudă și de preamărire: „Slavă Ție Dumnezeul nostru, slavă Ție!”; și iarăși, cântarea cea întreit sfântă: „Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi!”. La

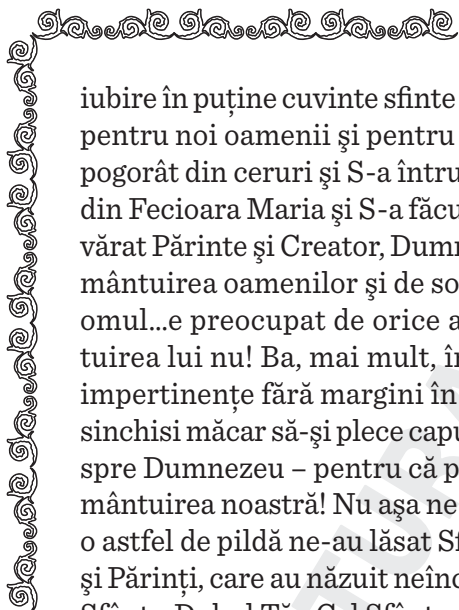

acestea se adaugă rugăciunea „Preasfântă Treime”, rugăciunea de invocare sau de chemare a Duhului Sfânt, „Împărate Ceresc” și, desigur, Rugăciunea Domnească „Tatăl Nostru”. Rugăciunea către Fiul lui Dumnezeu a mai fost numită și „Rugăciunea lui Iisus” – tocmai pentru că se face în Numele Lui. Despre aceasta proorocește Sfântul Apostol Pavel atunci când scrie: „În Biserică vreau să grăiesc cinci cuvinte cu mintea mea, ca să învăț și pe alții, mai bine decât zeci de mii de cuvinte într-o limbă străină!” (*I Cor.* 14, 19). Ea reprezintă cea mai înaltă rugăciune, numită și „Rugăciunea isihastă” sau rugăciunea neîncetată, de foc, care se săvârșește de către minte în adâncul inimii, fiind o lucrare cuvenită mai ales sfinților pustnici și sihaștri: „întru Numele lui Iisus tot genunchiul să se plece – al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt!” (*Filip.* 2, 10).

La auzul *Numelui lui Iisus Hristos*, Biruitorul morții, iadul s-a zdrobit, s-a omorât, s-a înspăimântat și s-a cutremurat, iar portarii iadului au fugit și s-au ascuns. Dar bietul creștin contemporan, pentru că nu mai săvârșește pomenirea Numelui preasfânt al Mântuitorului său, este complet descurajat, nu mai are nici o nădejde de rugăciune! „Ridicați, căpetenii, porțile voastre și vă ridicați porțile cele veșnice și va intra Împăratul slavei. Cine este Acesta Împăratul slavei? Domnul Cel tare și puternic, Domnul Cel tare în război!” (*Ps.* 23, 7-8). Deși botezat, spovedit și împărtășit, cu sticluta de aghiazmă și cu bucățica de anafură la îndemână, având tămâie fumegândă în cătuie și untdelemn sfințit în candela pururea aprinsă la icoană, cu Ceaslovul și Psaltirea la subsuoară, bietul creștin modern nu mai știe nici măcar să zică precum oarecând vameșul la

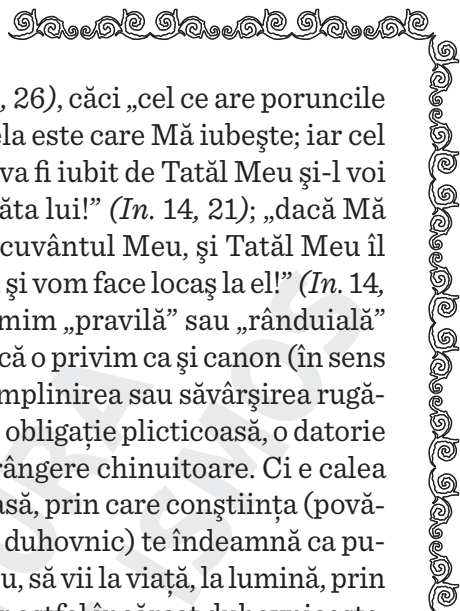

Templu: „Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!” (Lc. 18, 13) – adică „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!”. Câtă rușine pentru noi, ortodocșii – cu toate armele credinței la noi, să nu mai știm să ne rugăm și să ne bucurăm de puterea rugăciunii, ci doar zilnic să ne plângem că nu se mai fac minuni și că Dumnezeu nu ne mai ascultă! Păi ce să asculte – niște mormoloci adormiți cu conștiința amortită sau chiar de-a dreptul înghețată?! Creștini gonind în căutare de ezoterisme și ocultisme, ahtiați după tehnici yoghine, cititori de zodiace și ghicitori în cafele, căutători prin „cărți” de joc și „bobi”, după tot soiul de mărunțișuri și drăcovenii care ne îndepărtează tot mai mult de Dumnezeul Cel viu al Adevărului?!... „Aproape este Domnul de toți cei ce-L cheamă pe El – de toți cei ce-L cheamă pe El întru adevăr!” (Ps. 144, 18). Și câtă frumusețe se ascunde în sfânta rugă cea de dimineată, câtă splendoare în răsăritul soarelui la ivirea zorilor! Și cât e de frumos să fii tu primul care îți respecti Stăpânul, arătând că Îi cunoști dragostea și Îi recunoști lucrarea: „Bună dimineată, Dumnezeul meu! Îți mulțumesc că m-ai făcut, că mă hrănești, că mă ocrotești, și că îmi dai această șansă de a fi cu Tine, lângă Tine și prin Tine!” Iată toată esența Crezului și a învățaturii de credință ortodoxă, pentru care atâția sfinți au pătimit, apărând comoara mântuirii chiar cu sângele lor...doar pentru ca nouă să ne fie lene până și să rostim măcar Simbolul Credinței! „Și aceasta este viața veșnică: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis!” (In. 17, 3). Câtă înțelepciune, câtă putere de viață, cât har de la Duhul Sfânt și câtă revărsare de

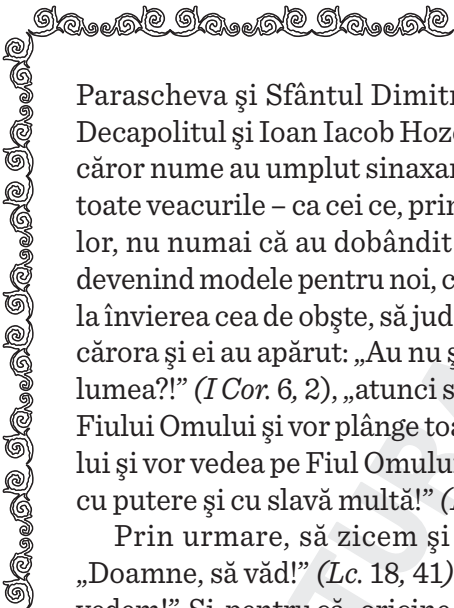

iubire în puține cuvinte sfinte și mărturisitoare: „Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria și S-a făcut om”!... Iată, ca un adevărat Părinte și Creator, Dumnezeu este preocupat de mântuirea oamenilor și de soarta sufletelor lor – dar omul...e preocupat de orice altceva, numai de mântuirea lui nu! Ba, mai mult, încă și face dovada unei impertinențe fără margini în nepăsarea lui, fără a se sinchisi măcar să-și plece capul către Cer, spre răsărit, spre Dumnezeu – pentru că pe El, totuși, Îl preocupă mântuirea noastră! Nu așa ne învață Psalmistul, și nu o astfel de pildă ne-au lăsat Sfinții Prooroci, Apostoli și Părinți, care au năzuit neîncetat către unirea cu Cel Sfânt: „Duhul Tău Cel Sfânt nu-L lua de la mine!” (Ps. 50, 12). Ce altă bogăție mai mare și mai valoroasă putem purta în noi decât lucrarea curățitoare, sfințitoare și îndumnezeitoare a Duhului Sfânt? „Vino și Te sălășluiește întru noi și ne curățește de toată spurcăciunea și mântuiește, Bunule, sufletele noastre!”. Și iarăși: „Duhul Tău Cel bun să mă povățuiască la pământul dreptății!” (Ps. 142, 10).

Să ai cărarea vieții presărată cu stropii de lumină ai mântuirii, scânteii dumnezeiești care se ivesc din chiar sufletul tău – iar tu să le refuzi?!... „Umblați cât aveți Lumina, ca să nu vă prindă întunericul!” (In 12, 35), „Credeți în Lumină, ca să fiți fii ai Luminii!” (In. 12, 36). Ce poate fi altceva rugăciunea decât izvorul a toată lumina, vedere mistică a Celui Sfânt, Domnul Dumnezeu? Precum un pictor iscusit, cu limba ca și cu un penson, Îl poți picta pe Dumnezeu în ce cuvinte îți dorești, te poți întâlni cu El oricând dorești: „Dă-mi, fiule,

Mie inima ta!” (*Pild.* 23, 26), căci „cel ce are poruncile Mele și le păzește – acela este care Mă iubește; iar cel ce Mă iubește pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu și-l voi iubi și Eu, și Mă voi arăta lui!” (*In.* 14, 21); „dacă Mă iubește cineva va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la el și vom face locaș la el!” (*In.* 14, 23). Așadar, fie că o numim „pravilă” sau „rânduială” (în sens bisericesc), fie că o privim ca și canon (în sens de faptă de pocăință), împlinirea sau săvârșirea rugăciunii nu e nicidecum o obligație plicticoasă, o datorie nesuferită sau o constrângere chinuitoare. Ci e calea aceea, simplă și frumoasă, prin care conștiința (povățuită și îndrumată prin duhovnic) te îndeamnă ca pururea să fii cu Dumnezeu, să vii la viață, la lumină, prin Duhul Lui Cel Sfânt. Iar astfel încărcat duhovnicește, devii tu însuți izvor minunat de har și binecuvântare: „cel ce va bea din apa pe care i-o voi da Eu nu va mai înseta în veac, căci apa pe care i-o voi da Eu se va face în el izvor de apă curgătoare spre viață veșnică!” (*In.* 14, 4); „cel ce crede în Mine, precum a zis Scriptura – râuri de apă vie vor curge din pânțele lui!... Iar aceasta a zis-o despre Duhul pe Care aveau să-L primească acei ce cred în El” (*In.* 7, 38-39). Așa poți sta și tu „la sfat” cu Dumnezeu, poți povesti cu El, precum făceau Sfinții cei de demult – precum Grigorie Palama, „preaîndumnezeitul la minte” (Părintele Cleopa), cel cu inima plină de lumină, sau Simeon Noul Teolog, trăitorul Luminii taborice, precum Pahomie cel Mare în dialog cu îngerul sau Antonie cel Mare prin viu grai cu Cel de Sus, păzit de leul din pustie ca Gherasim de la Iordan ori, primind hrană din Cer precum Marcu cel din muntele Fracesc, cu trupul proslăvit ca Sfânta

Parascheva și Sfântul Dimitrie Basarabov, Grigorie Decapolitul și Ioan Iacob Hozevitul – și mulți alții, ale căror nume au umplut sinaxarele creștinătății pentru toate veacurile – ca cei ce, prin rugăciunea și nevoința lor, nu numai că au dobândit sfințenia și mântuirea, devenind modele pentru noi, ci au primit și puterea ca, la învierea cea de obște, să judece neamurile din sânul cărora și ei au apărut: „Au nu știți că Sfinții vor judeca lumea?!” (*I Cor. 6, 2*), „atunci se va arăta pe cer semnul Fiului Omului și vor plânge toate neamurile pământului și vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu putere și cu slavă multă!” (*Mt. 24, 30*).

Prin urmare, să zicem și noi ca orbul ce striga: „Doamne, să văd!” (*Lc. 18, 41*) – „Doamne, vrem să Te vedem!”. Și, pentru că „oricine va chema Numele Domnului se va mântui” (*Rm. 10, 13*), să strigăm: „*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi păcătoșii!*”

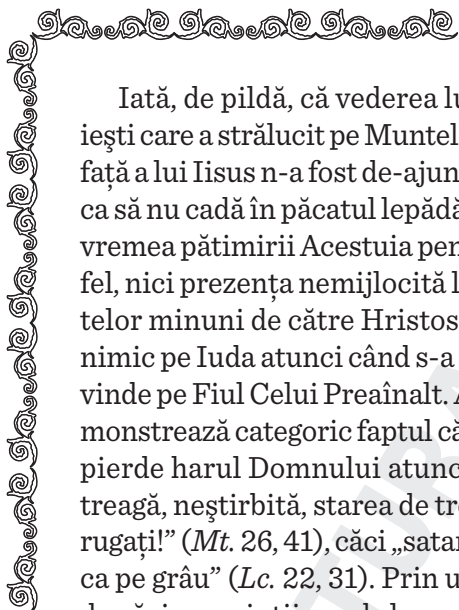

Drumul spre Dumnezeu, ridicarea din păcat

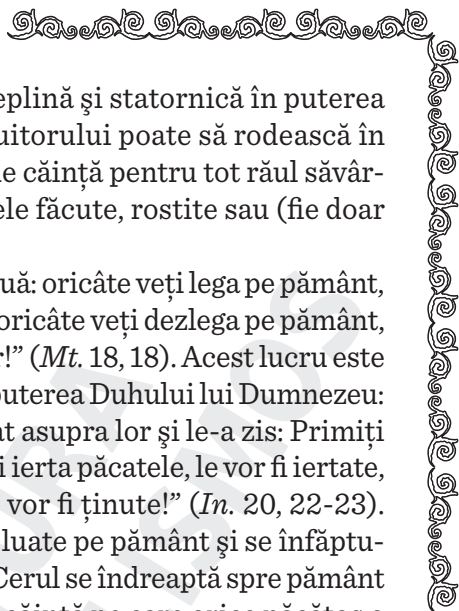
„Luați aminte la voi înșivă: de-ți va greși fratele tău, dojenește-l; și, dacă se va pocăi – iartă-l! Și chiar dacă îți va greși de șapte ori într-o zi, și totuși de șapte ori se va întoarce către tine, zicând: mă căiesc! – iartă-l!” (LC. 17, 3-4)

Lucrarea pocăinței are o adâncime de taină care nu poate fi cuprinsă în marginile minții omenești. Aceasta pentru că în pustia inimii și în întunericul minții este cu neputință să cunoști doar prin slabele tale puteri omenești meșteșugurile de ispitire ale diavolului. Nu degeaba, în Rugăciunea Domnească, adresată Tatălui Ceresc, Mântuitorul Hristos ne-a învățat să rostim aceste cuvinte: „Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean!” (Mt. 6, 13). „Viețile Sfinților” și „Patericele” din întreg cuprinsul lumii și istoriei creștine păstrează nenumărate pilde de cădere ale multor nevoitori din harul Dumnezeului Celui viu – uneori chiar și asceți încercați de-a lungul multor ani de osteneală întru mântuire. Vestiri precum cea pe care o făcea ucenicilor săi Sfântul Antonie cel Mare („Marele stâlp al pustiei a căzut!”) sunt semne că ochiul pătrunzător al Domnului nu poate fi înșelat nici de cele mai subțiri umbre de păcat tănuite prin ungherele ascunzișurilor inimii celui nu întru totul lepădat de lume și de propria sa voie: „În calea aceasta în care am umblat, ascuns-au cursă mie!” (Ps. 141, 3).

Iată, de pildă, că vederea luminii slavei dumnezeiești care a strălucit pe Muntele Tabor la schimbarea la față a lui Iisus n-a fost de-ajuns spre a-l întări pe Petru ca să nu cadă în păcatul lepădării de Învățătorul său la vremea pătimirii Acestuia pentru mântuirea lumii. La fel, nici prezența nemijlocită la săvârșirea nenumăratelor minuni de către Hristos nu l-a împiedicat întru nimic pe Iuda atunci când s-a hotărât și s-a pornit a-L vinde pe Fiul Celui Preaînalt. Astfel de exemple ne demonstrează categoric faptul că sufletul omenesc poate pierde harul Domnului atunci când nu păstrează întreagă, neștirbită, starea de trezvie: „Privegheați și vă rugați!” (*Mt. 26, 41*), căci „satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu” (*Lc. 22, 31*). Prin urmare, slăbirea lucrării de păzire a minții sau de luare-aminte la sine a omului neîncetat asaltat de pornirile păcătoase ale firii sale trupesti, carnale, are ca efect căderea în iadul patimilor de ocară. Și de aceea Petru „a început a se blestema și a se jura: nu cunosc pe omul acesta!” (*Mt. 26, 74*), iar Iuda „ducându-se, s-a spânzurat” (*Mt. 27, 5*): duhul demonic l-a cuprins, punând stăpânire pe sufletul lui! Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan o spune fără înconjur: „a intrat satana în el” (*In. 13, 27*), iar Sfântul Apostol Petru o confirmă: „diavolul umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită!” (*I Pt. 5, 8*). De aceea, bine e ca omul să nu uite că „duhul este osârduitor, dar trupul este neputincios!” (*Mt. 26, 41*).

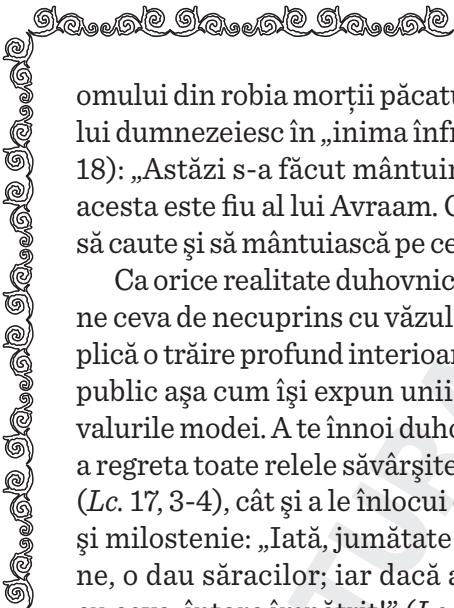
Am făcut toate aceste considerații introductive pentru a putea înțelege mai bine rostul mântuitor al pocăinței în viața duhovnicească a creștinului. Hristos ne-a încredințat atât cu vorba, cât și cu fapta, că: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața!” (*In. 14, 6*). Și de

aceea, doar credința deplină și statornică în puterea dumnezeiască a Mântuitorului poate să rodească în noi adevărata simțire de căință pentru tot răul săvârșit, pentru toate păcatele făcute, rostite sau (fie doar și) cugetate.

„Adevărat grăiesc vouă: oricâte veți lega pe pământ, vor fi legate și în Cer, și oricâte veți dezlega pe pământ, vor fi dezlegate și în Cer!” (*Mt. 18, 18*). Acest lucru este cu puțință numai prin puterea Duhului lui Dumnezeu: „Zicând acestea, a suflat asupra lor și le-a zis: Primiți Duhul Sfânt, cărora veți ierta păcatele, le vor fi iertate, iar cărora le veți ține – vor fi ținute!” (*In. 20, 22-23*). Astfel de hotărâri sunt luate pe pământ și se înfăptuiesc aidoma în Cer. Iar Cerul se îndreaptă spre pământ la fiecare lacrimă de pocăință pe care orice păcătos o varsă către Dumnezeu: „Zic vouă: așa și în Cer va fi mai multă bucurie pentru un păcătos care se pocăiește, decât pentru nouăzeci și nouă de dreți, care n-au nevoie de pocăință!” (*Lc. 15, 7*). Și nu încapе îndoială că adevărata pocăință înseamnă atât căință, plânsul cu amar pentru răutățile de altădată, cât și îndreptarea vieții, a faptei și a gândirii: „Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului!” (*Lc. 18, 13*). Nu întâmplător mărturisește vameșul Zaheu: „Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor; iar dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit!” (*Lc. 19, 8*).

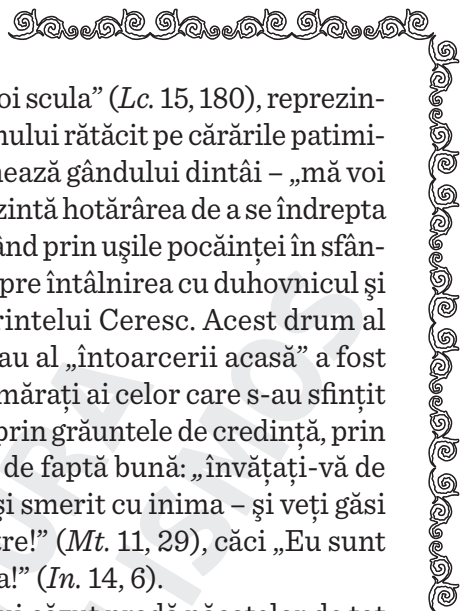
Pe de altă parte, lucrarea pocăinței în suflet trebuie să fie statornică, nestrămutată, adâncind prin plânsul neferărnice simțirea acelei „întristări după Dumnezeu, care aduce pocăință spre mântuire, fără părere de rău; iar întristarea lumii aduce moarte!” (*II Cor. 7, 10*). Practic, aceasta reprezintă începutul mântuirii

omului din robia morții păcatului, prin lucrarea harului dumnezeiesc în „inima înfrântă și smerită” (Ps. 50, 18): „Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia, căci și acesta este fiu al lui Avraam. Căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut!” (Lc. 19, 9-10).

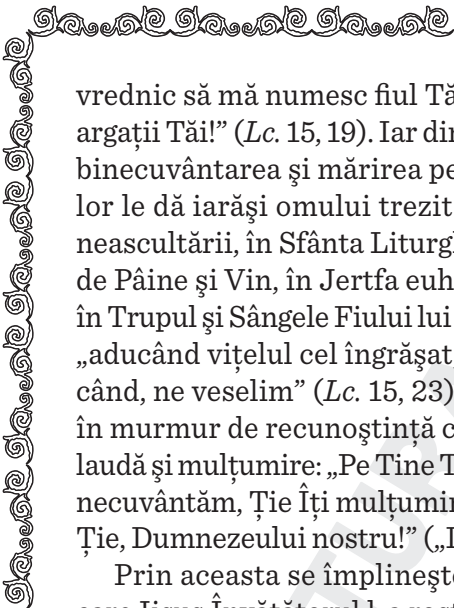
Ca orice realitate duhovnicească, și pocăința rămâne ceva de necuprins cu văzul ochilor trupești. Ea implică o trăire profund interioară, pe care nu o poți afișa public așa cum își expun unii hainele de gală la festivalurile modei. A te înnoi duhovnicește înseamnă atât a regreta toate relele săvârșite în trecut – „mă căiesc!” (Lc. 17, 3-4), cât și a le înlocui cu faptele de binefacere și milostenie: „Iată, jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor; iar dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit!” (Lc. 19, 8). Oprirea făptuirii relelor este, de fapt, începutul pocăinței. Căci nu există pocăință fără roade: „tot pomul care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc!” (Mt. 3, 10). Pocăința reprezintă tocmai întoarcerea omului de pe căile pierzării la calea mântuirii, pe calea cea dreaptă și bună a învățaturii sănatoase: „Pocăiți-vă și vă întoarceți, ca să se șteargă păcatele voastre!” (F.Ap. 3, 19).

Privită în miezul ei de foc duhovnicesc, pocăința este schimbarea firii gândirii păcătoase a omului necredincios și necuvios, primenirea ei prin puterea harului smereniei dumnezeiești, care taie din rădăcină lucrarea demonică a trufiei și a lăcomiei ce alcătuiseră până atunci un mod de viață schimonosit prin răutate, schimbându-l cu un nou mod de a trăi, după chipul îmbunătățit al petrecerii îngerilor în ceruri, în rugăciune neîncetată și mulțumire cu recunoștință. Cel dintâi gând al fiului risipitor ajuns flămând în țara

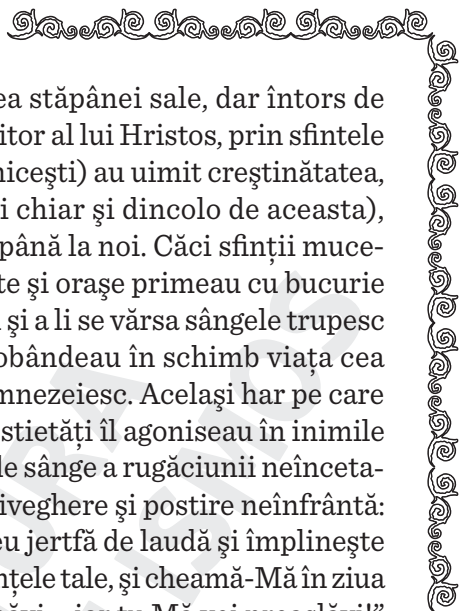
cea îndepărtată – „mă voi scula” (*Lc. 15, 180*), reprezentă revenirea în sine a omului rătăcit pe cărările patimilor. Iar gândul care urmează gândului dintâi – „mă voi duce” (*Lc. 15, 18*), reprezintă hotărârea de a se îndrepta pe calea mântuirii, intrând prin ușile pocăinței în sfântul locaș al Domnului, spre întâlnirea cu duhovnicul și întoarcerea la casa Părintelui Ceresc. Acest drum al „revenirii întru sine” sau al „întoarcerii acasă” a fost bătătorit de pașii nenumărați ai celor care s-au sfințit prin lacrima de căință, prin grăuntele de credință, prin stropul de har și bobul de faptă bună: „învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima – și veți găsi odihnă sufletelor voastre!” (*Mt. 11, 29*), căci „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața!” (*In. 14, 6*).

Căci suferința omului căzut pradă păcatelor de tot felul stârnește compasiunea divină, iar Cel Preaînalt participă la durerea sufletului întemnițat în bezna neștiinței și încătușat în lanțurile neputințelor: „Dintru adâncuri am strigat către Tine, Doamne! Doamne, auzi glasul meu!” (*Ps. 129, 1*). Iar glasul Celui Sfânt răsună peste veacuri: „voiesc ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină!” (*I Tim. 2, 4*). Și de aceea, în pustie, s-a înălțat oarecând cu tărie de sabie și fulger glasul Înaintemergătorului și Botezătorului Ioan: „Pocăiți-vă, că s-a apropiat împărăția cerurilor!” (*Mt. 3, 2*), ca o trâmbiță de foc răsunând spre deșteptarea conștiinței oricărui păcătos: „am greșit la Cer și înaintea Ta, și nu mai sunt vrednic să mă numesc fiul Tău!” (*Lc. 15, 21*). Iar harul alb și blând ca neaua al smereniei („spăla-mă-vei și mai alb decât zăpada mă voi albi!” – *Ps. 50, 8*) se așterne astfel în sufletul copleșit de mărinimia iubirii dumnezeiești: „Nu mai sunt

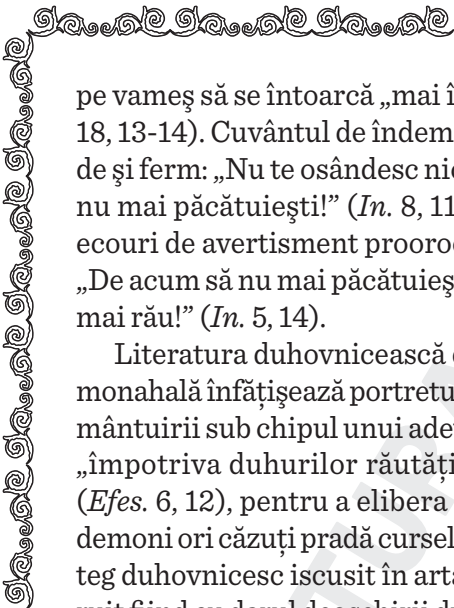
vrednic să mă numesc fiul Tău; fă-mă ca pe unul din argații Tăi!” (Lc. 15, 19). Iar din iertarea, îmbrățișarea, binecuvântarea și mărirea pe care Părintele luminilor le dă iarăși omului trezit din moartea păcatului neascultării, în Sfânta Liturghie a Cinstitelor Daruri de Pâine și Vin, în Jertfa euharistică a prefacerii lor în Trupul și Sângele Fiului lui Dumnezeu, atunci când „aducând vițelul cel îngrășat, îl înjunghiem și, mâncând, ne veselim” (Lc. 15, 23), răsună tainic și duios, în murmur de recunoștință caldă, dulcea cântare de laudă și mulțumire: „Pe Tine Te laudăm, pe Tine Te binecuvântăm, Ție Îți mulțumim, Doamne, și ne rugăm Ție, Dumnezeului nostru!” („Liturghierul”).

Prin aceasta se împlinește întocmai cuvântul pe care Iisus Învățătorul l-a rostit în casa lui Simon fariseul: „Iertate sunt păcatele ei cele multe, căci mult a iubit! Iar cui se iartă puțin, puțin iubește!” (Lc. 7, 47). Scrierile aghiografice sunt pline de astfel de exemple care ne încredințează cu privire la puterea pocăinței de a face „din pescari apostoli și din păgâni mucenici”, precum și din femei (la început nu tocmai cuvioase), ulterior, adevărate raze de foc și de lumină, ca unele care au biruit neputințele firii și au devenit vrednice de slujire sfântă și demne de toată cinstirea. Maria Magdalena, „cea întocmai cu Apostolii”, și Maria Egipteanca, cea din pustia Iordanului, nu sunt decât două dintre numele cele mai cunoscute care au străbătut de-a lungul și de-a latul pământului creștinesc cu faima vredniciei trăirii și a osârdiei lor duhovnicești, mai presus de omeneasca înțelegere. Tot așa precum și Pelaghia sau Taisia ori Iacob Pustnicul și Sfântul Bonifatie (cel oarecând plecat la Ierusalim ca un ușuratic

și desfrânat de la curtea stăpânei sale, dar întors de acolo ca sfânt mărturisitor al lui Hristos, prin sfintele sale moaște cele mucenicești) au uimit creștinătatea, fiecare la vremea sa (și chiar și dincolo de aceasta), de-a lungul veacurilor până la noi. Căci sfinții mucenici de prin cetăți și sate și orașe primeau cu bucurie a li se jertfi viața de aici și a li se vărsa sângele trupesc pentru Hristos, căci dobândeau în schimb viața cea veșnică și harul cel dumnezeiesc. Același har pe care sfinții asceți de prin pustietăți îl agonisau în inimile lor prin jertfa cea fără de sânge a rugăciunii neîncetate într-o neconținută priveghere și postire neînfrântă: „Jertfește lui Dumnezeu jertfă de laudă și împlinește Celui Preaînalt făgăduințele tale, și cheamă-Mă în ziua necazului – și te voi izbăvi – iar tu Mă vei preaslăvi!” (Ps. 49, 15-16).

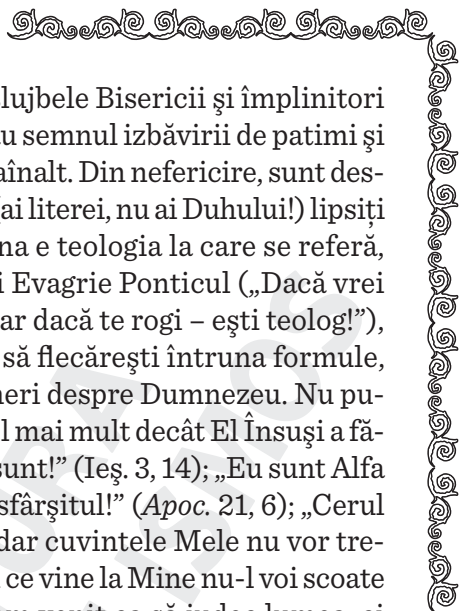
Așa și-au agonisit unii ca aceștia cununile neveștejite ale slavei cerești netrecătoare. Dar este o mare diferență între aureola de lumină lină care înveșmăntează făptura unui sfânt profet, apostol sau mucenic ori cuvios, lumină sfântă dobândită prin credință dreaptă și prin fapte bune, și așa-zisa „aură” despre care învață așa-numiții „clarvăzători” și „bioenergeticieni”, referindu-se de fapt (fără ca măcar să știe!) la irizațiile demonice ale duhurilor rele ce sălășluiesc ca patimi de ocară în trupurile și sufletele celor pe care îi chinuiesc din pricina nepăsării și a neluării aminte la sine și a nepurtării grijii celei pentru mântuire. Numai o pocăință sinceră și deplină îl poate duce pe om la Dumnezeu. Și doar o credință vie în puterea dragostei lui Dumnezeu și în mila Lui îl poate izbăvi de păcate. „Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului!” l-a făcut

pe vameș să se întoarcă „mai îndreptat la casa sa” (Lc. 18, 13-14). Cuvântul de îndemn al lui Iisus este limpede și ferm: „Nu te osândesc nici Eu. Mergi; de acum să nu mai păcătuiești!” (In. 8, 11). Iar altădată el capătă ecouri de avertisment proorocesc și de neînduplecat: „De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ție ceva mai rău!” (In. 5, 14).

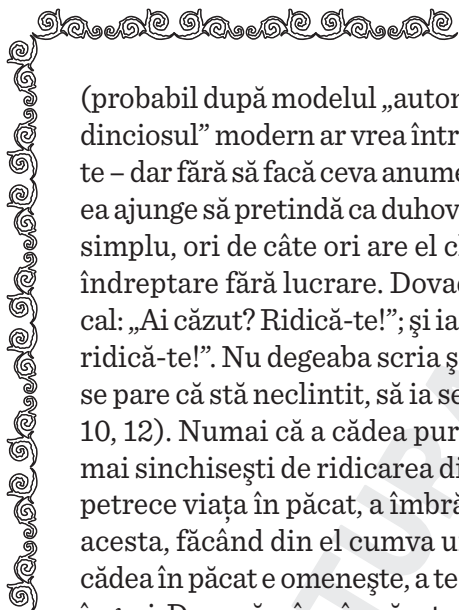
Literatura duhovnicească de proveniență ascetică monahală înfățișează portretul povățuitorului pe calea mântuirii sub chipul unui adevărat războinic luptător „împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduh” (Efes. 6, 12), pentru a elibera sufletele celor robiți de demoni ori căzuți pradă curselor diavolului, ca un strateg duhovnicesc iscusit în arta discernământului, dăruit fiind cu darul deosebirii duhurilor. Acest dar, însă, este rezultatul unui șir îndelungat de ani plini de nevoință, ca o acumulare uriașă de experiență spiritua-lă, singura în măsură să dăltuiască măiastru caractere călite în focul ispitelor, adică în cuptorul încercărilor venite de la trup, de la lume și de la diavol, de-a lungul întregului urcuș duhovnicesc al strădaniei de curățire de patimi, de luminare duhovnicească și de unire prin har cu Dumnezeu Cel veșnic viu.

Numai atunci când fugi de păcat te apropii de Dumnezeu. Doar așa te poți curăți, lumina și asemana cu sfinții. Doar când urăști păcatul poți să-L iubești pe Dumnezeu, și astfel să te învrednicești de minunate cercetări cerești în rugăciune și în contemplație. Și atunci dorești să te rogi, cauți liniștea, râvnești să meditezi, să citești ceva de suflet folositor – și astfel să petreci mereu cu Dumnezeu. Cei iubitori de rugăciune și de cântare, de citire și de slăvoslăvie, de Psalmi și de

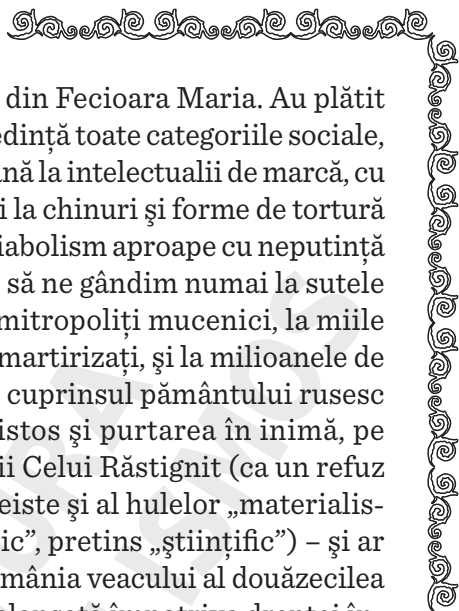
Scripturi, râvnitori la slujbele Bisericii și împlinitori ai rânduielii de chilie, au semnul izbăvirii de patimi și al apropierii de Cel Preaînalt. Din nefericire, sunt destui așa-numiții teologi (ai literei, nu ai Duhului!) lipsiți de suflul rugăciunii. Una e teologia la care se referă, de pildă, cuvântul unui Evagrie Ponticul („Dacă vrei să fii teolog, roagă-te! Iar dacă te rogi – ești teolog!”), și cu totul altceva este să flecărești întruna formule, idei, păreri și presupuneri despre Dumnezeu. Nu putem spune noi despre El mai mult decât El Însuși a făcut-o: „Eu sunt Cel Ce sunt!” (Ieș. 3, 14); „Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul!” (Apoc. 21, 6); „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece!” (Mt. 24, 35); „Pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară!” (In. 6, 37); „N-am venit ca să judec lumea, ci ca să mântuiesc lumea!” (In. 12, 47). Și de aceea Sfântul Apostol Pavel exclamă: „Înfricoșător lucru este să cădem în mâinile Dumnezeului Celui viu!” (Evr. 10, 31). Acesta este Dumnezeul creștinilor: „Tu ești Dumnezeu, Care faci minuni!” (Ps. 76, 13). Iar iubirea de Dumnezeu înseamnă unirea deplină cu El, precum tot marele Pavel o spune: „Nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine!” (Gal. 2, 20).

La aceasta, însă, nu se ajunge prea ușor. De pildă, în vremea noastră se manifestă în cuprinsul vieții bisericesti, unele curente de opinie care tind să relativizeze complet lucrarea pocăinței. Aceasta nu mai este considerată ca indispensabilă pentru mântuire. Și de aceea rostul duhovnicului în viața „credinciosului” de factură mai modernă devine unul destul de precar. Într-o asemenea perspectivă, duhovnicul riscă să se transforme într-un fel de „automat de dezlegat păcate”

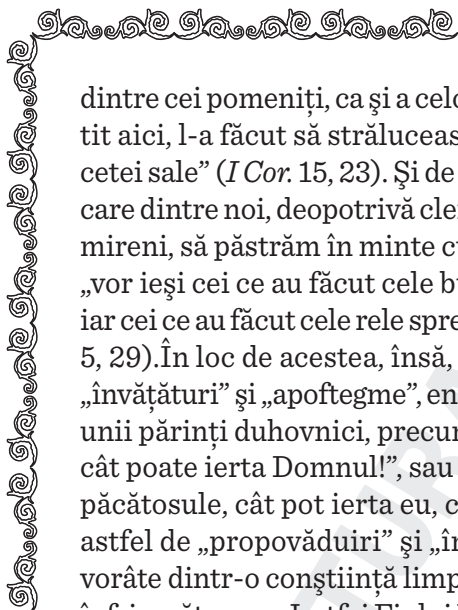
(probabil după modelul „automatului de cafea”). „Credinciosul” modern ar vrea întrucâtva să scape de păcate – dar fără să facă ceva anume în acest sens. Și de aceea ajunge să pretindă ca duhovnicul să îl dezlege, pur și simplu, ori de câte ori are el chef. Numai că nu există îndreptare fără lucrare. Dovadă stă îndemnul paterical: „Ai căzut? Ridică-te!”; și iarăși: „Iar ai căzut? Iarăși ridică-te!”. Nu degeaba scria și Apostolul: „cel căruia i se pare că stă neclintit, să ia seama să nu cadă!” (*I Cor.* 10, 12). Numai că a cădea pururea în păcat, fără să te mai sinchisești de ridicarea din el, înseamnă de fapt a petrece viața în păcat, a îmbrățișa păcatul, a te uni cu acesta, făcând din el cumva un alt mod de a fi. Dacă a cădea în păcat e omenește, a te ridica din el îi bucură pe îngeri. Dar a rămâne în păcat – aceasta este diavolește. Și de aceea Sfântul Apostol Pavel ne reamintește: „În lupta voastră cu păcatul nu v-ați împotrivit încă până la sânge!” (*Evr.* 12, 4).

A da vina pe contextul social este o mare greșeală. Istoria nu are treabă cu mântuirea. Nu puțini au fost cei care, la adăpostul părelnic al așa-zisei „persecuții comuniste”, au refuzat a-L mai sluji pe Dumnezeu, debarasându-se de „obligațiile” spirituale ale Bisericii. Să nu uităm, însă, că primele veacuri de creștinătate au cunoscut prigoane mult mai diabolice decât prigoana comunistă. Și totuși, catacombele și peșterile și crăpăturile pământului au umplut cerul Bisericii de creștini adevărați, încât astăzi gem sinaxarele de mulțimea numelor de sfinți, iar bisericile de mulțimea moaștelor lor. E foarte adevărat și faptul că, în dimensiunea lui agresiv ateistă, comunismul a dat la iveală (fără să vrea!) milioane de vajnici mărturisitori

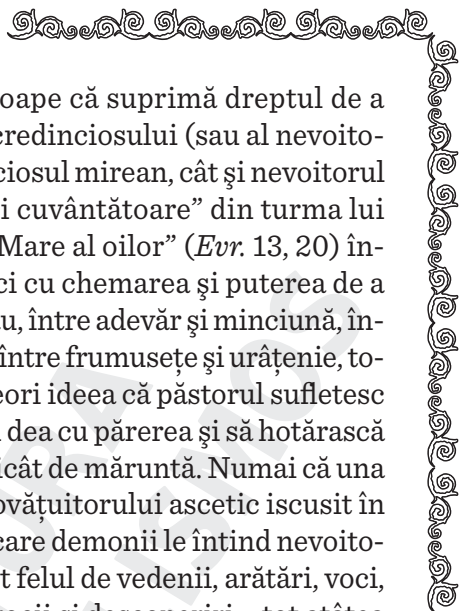
ai Cuvântului întrupat din Fecioara Maria. Au plătit tribut de sânge și de credință toate categoriile sociale, de la țăranii simpli și până la intelectualii de marcă, cu toții fiind supuși uneori la chinuri și forme de tortură fizică și psihică de un diabolism aproape cu neputință de închipuit. Dacă ar fi să ne gândim numai la sutele de ierarhi, episcopi și mitropoliți mucenici, la miile de preoți și de monahi martirizați, și la milioanele de creștini uciși numai în cuprinsul pământului rusesc pentru credința în Hristos și purtarea în inimă, pe buze și pe trup, a Crucii Celui Răstignit (ca un refuz total al propagandei ateiste și al hulelor „materialismului dialectic și istoric”, pretins „științific”) – și ar fi de ajuns! Dar și în România veacului al douăzecilea prigoana drăcească declanșată împotriva dreptei închinări în Duh și în Adevăr, a jertfit prin temnițe de tortură și lagăre de muncă silnică viețile a mii de credincioși, mai tineri și mai vârstnici: sfântă mucenicie forțată de împrejurări, nepretinsă de Dumnezeu, dar îngăduită de El pentru mulțimea păcatelor poporului și pentru nepăsarea față de credința moșilor și a strămoșilor noștri.

Dârzenia luptei neînfricate cu păgânătatea și avântul ctitoricesc și mărturisor al unui Ștefan, înălțimea idealului de moralitate și înțelepciune al unui Neagoe, puterea curajului de neînfrânt a unui Mihai, smerenia jertfirii unui Barnovschi, ca și măreția verticalității de neînduplecat a unui Brâncoveanu – sunt tot atâtea mărturii ale istoriei creștine românești de altădată, care ar trebui să reprezinte modele de trăire autentică a credinței în Dumnezeu Cel Viu al Adevărului pentru noi, cei de azi. Căci lucrarea personală a fiecăruia

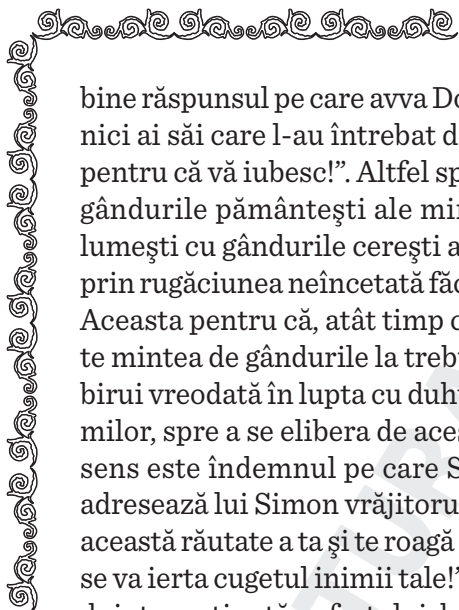

dintre cei pomeniți, ca și a celor pe care nu i-am amintit aici, l-a făcut să strălucească pe „fiecare în rândul cetei sale” (*I Cor. 15, 23*). Și de aceea s-ar cuveni ca fiecare dintre noi, deopotrivă clerici sau laici, monahi ori mireni, să păstrăm în minte cuvintele Mântuitorului: „vor ieși cei ce au făcut cele bune spre învierea vieții, iar cei ce au făcut cele rele spre învierea osândirii!” (*In. 5, 29*). În loc de acestea, însă, auzim cu totul altfel de „învățăături” și „apoftegme”, enunțate uneori chiar și de unii părinți duhovnici, precum: „Nu poate greși omul cât poate ierta Domnul!”, sau chiar: „Nu poți greși tu, păcătosule, cât pot ierta eu, ca duhovnic!”. Numai că astfel de „propovăduiri” și „încredințări” nu sunt izvorâte dintr-o conștiință limpede și curată a măreției înfricoșătoare a Jertfei Fiului Lui Dumnezeu pe Cruce spre încetarea potopului de păcate de pe pământ. Iar Sfinții Săi ucenici și Apostoli ne îndeamnă categoric: „fiți treji!” (*I Pt. 5, 8*), „fiți tari!” (*I Cor. 15, 58*). Și de aceea, nu poate un om rânduit ca simplu iconom al Tainelor lui Dumnezeu să depășească sau să întrecă măsura lucrării divine, care se face în Numele Tatălui și al Fiului și al Duhului Sfânt, iar nicidecum în numele lui personal! Nu ne pocăim la concurență, nu ne pocăim la pariu ori de dragul duhovnicului, ci din dorul de Dumnezeu și din dorința sinceră de a fi cu El: „și așa pururea cu Domnul vom fi!” (*I Tes. 4, 17*).

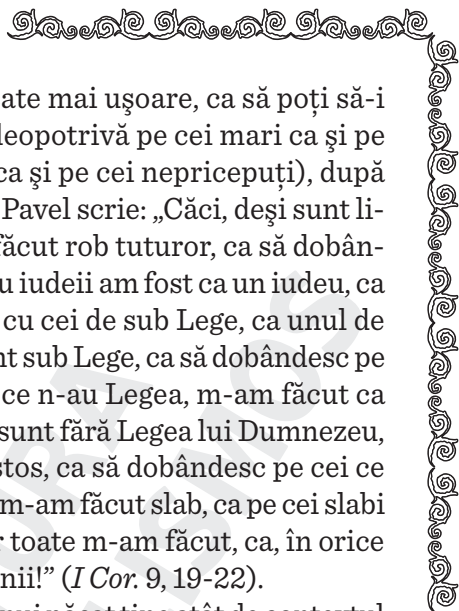
O altă atitudine destul de răspândită în numeroase comunități parohiale și obști monahale contemporane, ce poate fi calificată ca și rătăcire duhovnicească sau formă de înșelare, abordează problema împlinirii poruncilor evanghelice într-o manieră străină de duhul patristic autentic. Astfel, se constată că duhovnicul

(sau povățuitorul) aproape că suprimă dreptul de a gândi și de a decide al credinciosului (sau al nevoitorului). Deși atât credinciosul mirean, cât și nevoitorul monah, sunt numiți „oi cuvântătoare” din turma lui Hristos, „Păstorul Cel Mare al oilor” (*Evr.* 13, 20) înzestrate cu rațiune, deci cu chemarea și puterea de a discerne între bine și rău, între adevăr și minciună, între lumină și întuneric, între frumusețe și urâțenie, totuși se promovează uneori ideea că păstorul sufletesc ar trebui neapărat să-și dea cu părerea și să hotărască el în orice privință – oricât de mărunță. Numai că una e să soliciți cuvântul povățuitorului ascetic iscusit în deslușirea curselor pe care demonii le întind nevoitorilor din pustie (prin tot felul de vedenii, arătări, voci, glasuri, mirosuri, proorocii și descoperiri – tot atâtea posibile forme de înșelare diavolească ce trebuie deosebite de lucrările îngerești), și cu totul alta este să-ți soliciți duhovnicul pentru ca să-ți stabilească meniul, garderoba, parfumurile, coafura și mijlocul de transport cu care să călătorești de la serviciu acasă și înapoi! În viața cotidiană lucrurile se simplifică: creștin fiind, ai binecuvântare să faci tot ceea ce e bine pentru tine și pentru semenii tăi, ai blagoslovenie la tot binele, și nu ai binecuvântare la a păcătui sau la a face rele!... Dar ceea ce e încă și mai interesant e faptul că, atunci când facem (sau vrem să facem) răul, nu mai avem nevoie de duhovnic! În schimb, n-avem deloc simțul ridicolului sau al penibilului atunci când ne înfățișăm înaintea părintelui duhovnicesc pentru lucruri de-a dreptul puerile ... Nu are nimic de a face despățimirea ta cu descurcările printre cele cotidiene și efemere ale lumii de aici. În această perspectivă, înțelegem mai

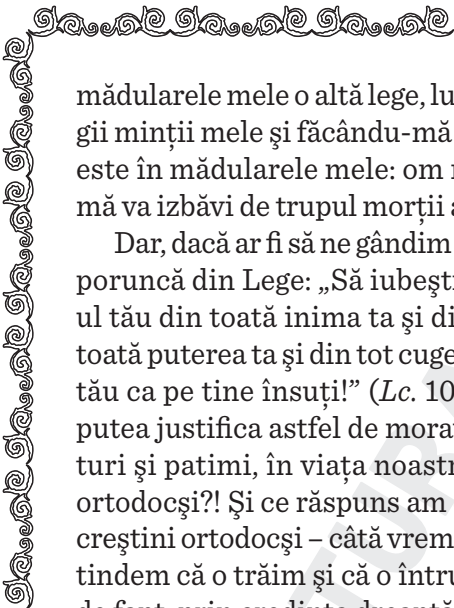

bine răspunsul pe care avva Dorotei l-a dat acelor ucenici ai săi care l-au întrebat de ce îi evită: „Fug de voi pentru că vă iubesc!”. Altfel spus, nu pot pune la oală gândurile pământești ale minții împătimate de cele lumești cu gândurile cerești ale minții înduhovnicite prin rugăciunea neîncetată făcută în Numele lui Iisus. Aceasta pentru că, atât timp cât omul nu-și dezlipеște mintea de gândurile la treburile lumești, nici nu va birui vreodată în lupta cu duhurile demonice ale patimilor, spre a se elibera de acestea. Edificator în acest sens este îndemnul pe care Sfântul Apostol Petru îl adresează lui Simon vrăjitorul: „Pocăiește-te, deci, de această răutate a ta și te roagă lui Dumnezeu – doară ți se va ierta cugetul inimii tale!” (*F.Ap.* 8, 22). Fără străduința susținută a efortului de păzire a minții de spurcatele gânduri prin neîncetata luare-aminte la sine, nimeni nu va putea conștientiza vreodată propria sa stare de păcătoșenie. Ci păcatele îi vor apărea ca ceva cât se poate de firesc, de normal chiar, fără să deranjeze în vreun fel conștiința. În această privință, Sfântul Nicodim Aghioritul scrie: „Vei vedea unii duhovnici care dezleagă foarte ușor anumite păcate – aceasta pentru că sunt și ei robiți de ele. Sau, dimpotrivă, vei vedea alți duhovnici, foarte severi și aspri cu cei păcătoși: unii ca aceștia, prin darul lui Dumnezeu, au fost feriți de căderea în păcate, și de aceea înțeleg mai greu starea de neputință a celui păcătos”. Ideal, însă, este să discerni cu inimă de mamă iubitoare (care muștră cu blândețe și iartă cu mărinimie), cu minte de judecător (ca să arăți neîndoielnic și precis consecințele greșelii și greutatea păcatului), dar și cu meșteșug de doctor (ca să dai leacuri potrivite, atât pentru patimile

grele, cât și pentru păcate mai ușoare, ca să poți să-i vindeci și să-i câștigi deopotrivă pe cei mari ca și pe cei mici, pe cei școliți ca și pe cei nepricepuți), după cum și Sfântul Apostol Pavel scrie: „Căci, deși sunt liber față de toți, m-am făcut rob tuturor, ca să dobândesc pe cei mai mulți: cu iudeii am fost ca un iudeu, ca să dobândesc pe iudei; cu cei de sub Lege, ca unul de sub Lege, deși eu nu sunt sub Lege, ca să dobândesc pe cei de sub Lege; cu cei ce n-au Legea, m-am făcut ca unul fără Lege, deși nu sunt fără Legea lui Dumnezeu, ci având Legea lui Hristos, ca să dobândesc pe cei ce n-au Legea; cu cei slabi m-am făcut slab, ca pe cei slabi să-i dobândesc; tuturor toate m-am făcut, ca, în orice chip, să măntuiesc pe unii!” (*I Cor.* 9, 19-22).

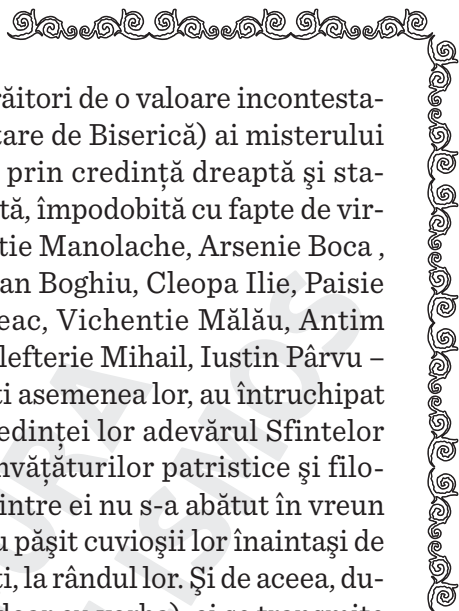
Desigur, gravitatea unui păcat ține atât de contextul în care acesta s-a săvârșit, cât și de dispoziția sufletească a celui care l-a făcut: fie din iuțime, fie din ură, din răutate, din invidie, zavistie, pizmă ori frustrare, din dorință de răzbunare, din obișnuință, pentru plăcere – ori, pur și simplu, din dorință de a face rău. Unele ca acestea (aflate în flagrantă contradicție cu normele de viațuire creștinească) abundă, însă, în viața de zi cu zi a creștinilor contemporani. Nu degeaba tot marele Pavel semnală acest aspect cu totul nefericit: „Știi că nu locuiește în mine, adică în trupul meu, ce este bun. Căci a voi se află în mine, dar a face binele nu aflu. Căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc! Iar dacă fac ceea ce nu voiesc eu, nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuiește în mine. Găsesc deci în mine, care voiesc să fac bine, legea că răul este legat de mine. Că, după omul cel lăuntric, mă bucur de Legea lui Dumnezeu; dar văd în

mădularele mele o altă lege, luptându-se împotriva legii minții mele și făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularele mele: om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?!” (*Rm.* 7, 19).

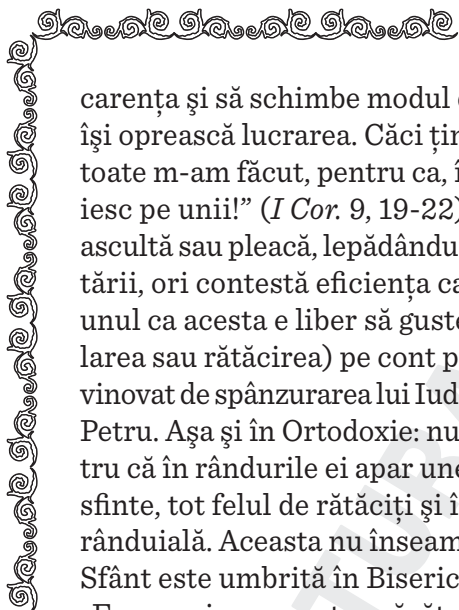
Dar, dacă ar fi să ne gândim fie și numai la cea dintâi poruncă din Lege: „Să iubești pe Domnul Dumnezeu-tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși!” (*Lc.* 10, 27), oare cum am mai putea justifica astfel de moravuri și năravuri, apucături și patimi, în viața noastră cotidiană de creștini ortodocși?! Și ce răspuns am da noi Celui Sfânt, ca și creștini ortodocși – câtă vreme Ortodoxia pe care pretindem că o trăim și că o întruchipăm este împlinită, de fapt, prin credința dreaptă în Dumnezeul Cel adevărat și prin viețuirea curată în pacea și dragostea Duhului Sfânt – ceea ce la noi nu se mai regăsește?! Și cum, oare, să Se sălășluiască Duhul Sfânt în inima omului, când aceasta devine cuib a toată necurăția?! „Căci din prisosul inimii grăiește gura!” (*Mt.* 12, 34). De aceea este nevoie să ne pocăim. Tertulian scria că „mărturisirea păcatelor este sfătuire cu Dumnezeu”. Iar Origen o numește „învierea lui Lazăr cel mort de patru zile, săvârșită de Hristos”. Și tot Origen spune că prezența păcatului în suflet este ceva cu totul nefiresc, cu totul străin și vătămător. Pocăința este condensată în cele mai elementare forme de lucrare: „Milă voiesc, iar nu jertfă!” (*Mt.* 9, 13), căci „jertfa lui Dumnezeu este duhul umilit; inima înfrântă și smerită, Dumnezeu nu o va urgisi!” (*Ps.* 50, 18).

De-a lungul veacului trecut, Ortodoxia românească a strălucit prin mari luminători de suflete, deschizători

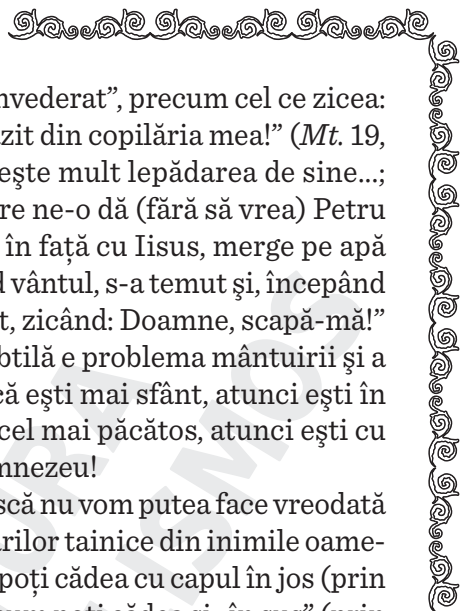

de căi spre mântuire, trăitori de o valoare incontestabilă (recunoscută ca atare de Biserică) ai misterului îndumnezeirii omului prin credință dreaptă și statornică, prin viață curată, împodobită cu fapte de virtute, și prin har: Dometie Manolache, Arsenie Boca, Arsenie Papacioc, Sofian Boghiu, Cleopa Ilie, Paisie Olaru, Iachint Unciuleac, Vichentie Mălău, Antim Găină, Mina Prodan, Elefterie Mihail, Iustin Pârvu – toți aceștia, ca și ceilalți asemenea lor, au întruchipat în viața și mărturia credinței lor adevărul Sfințelor Scripturi și valoarea învățăturilor patristice și filocalice. Căci nici unul dintre ei nu s-a abătut în vreun fel de la calea pe care au pășit cuvioșii lor înaintași de care au fuseseră formați, la rândul lor. Și de aceea, duhovnicia nu se învață (doar cu vorba), ci se transmite (și cu fapta!). Argumente precum „așa zicea Avva!” sau „așa făcea Bătrânul!” au reprezentat întotdeauna, în viața duhovnicească a monahilor, de pildă, adevărate definiri ale canonicității viețuirii fiecăruia, direcții în care, mergând, sigur nu se rătăceau, căci mergeau pe calea bătătorită de pașii înaintașilor și adevărită prin izbânda lor. Precum și marele Pavel confirmă: „Ține dreptarul cuvintelor sănătoase!” (*II Tim.* 1, 13); „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare-aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința!” (*Evr.* 13, 7).

Izbânda (sau neizbânda) unui povățuitor duhovnicesc o face izbânda (sau neizbânda) ucenicilor săi. Aici problema e mai delicată. Dacă ucenicul ascultă și respectă întocmai cuvântul povățuitorului său, dar totuși sfârșește în eșec, atunci și povățuitorul va gusta amărăciunea eșecului. Și astfel va fi nevoit să-și asume

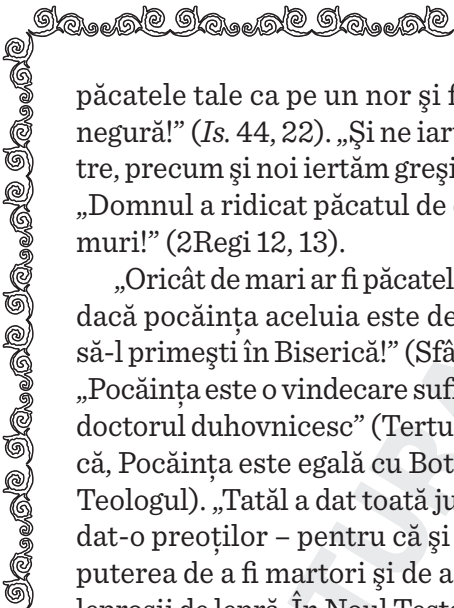

carența și să schimbe modul de lucrare. Sau chiar să își oprească lucrarea. Căci ținta este sfântă: „tuturor toate m-am făcut, pentru ca, în orice chip, să măntuiesc pe unii!” (*I Cor. 9, 19-22*). Dar dacă ucenicul nu ascultă sau pleacă, lepădându-se de făgăduința ascultării, ori contestă eficiența canonului primit, atunci unul ca acesta e liber să guste eșecul (căderea, înșelarea sau rătăcirea) pe cont propriu. Nu Hristos este vinovat de spânzurarea lui Iuda, și nici de lepădarea lui Petru. Așa și în Ortodoxie: nu e de vină Biserica pentru că în rândurile ei apar uneori cei lepădați de cele sfinte, tot felul de rătăciți și înșelați, certați cu buna rânduială. Aceasta nu înseamnă că lucrarea Duhului Sfânt este umbrită în Biserică. Scris este și rămâne: „Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu!” (*Iez. 33, 11*). Așa și în Taina Spovedaniei: pocăința (adică îndreptarea) dă roade numai în lumina cuvântului Sfintei Evanghelii și a învățăturii filocalice – și numai în Biserică: „În afara Bisericii nu există mântuire!” (Sfântul Ciprian de Cartagina). Unde este Hristos, acolo este episcopul, acolo este Biserica, acolo este și mântuirea. Finețea lucrării pocăinței, adică sporirea tainică în harul sfințeniei divine, o putem recunoaște din două pilde evanghelice: cea a tânărului bogat, căruia Hristos îi spune: „Dacă voești să fii desăvârșit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în Cer; după aceea, vino și urmează-Mi!” (*Mt. 19, 21*) – ceea ce înseamnă că e cam greu să ne desăvârșim, pentru că uneori (cu lacrimi!) putem fugi de desăvârșire pentru grija cea lumească, pentru deșertăciunea cea de zi cu zi, și pentru părerea de sine, impresia bună despre propria noastră

persoană de „ortodox învederat”, precum cel ce zicea: „toate acestea le-am păzit din copilăria mea!” (*Mt. 19, 20*) – numai că ne lipsește mult lepădarea de sine...; și, apoi, din pilda pe care ne-o dă (fără să vrea) Petru mergând pe mare: față în față cu Iisus, merge pe apă ca pe uscat, dar „văzând vântul, s-a temut și, începând să se scufunde, a strigat, zicând: Doamne, scapă-mă!” (*Mt. 14, 30*). Atât de subtilă e problema mântuirii și a sfințeniei! Când crezi că ești mai sfânt, atunci ești în cădere... Când te crezi cel mai păcătos, atunci ești cu adevărat plăcut lui Dumnezeu!

În viața duhovnicească nu vom putea face vreodată vreo ierarhizare a lucrărilor tainice din inimile oamenilor. Acesta pentru că poți cădea cu capul în jos (prin păcate grosiere), după cum poți cădea și „în sus” (prin fapte de înălțare a minții). Nu poți prea ușor să ajungi să spui precum Pavel: „Nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine!” (*Gal. 2, 20*). Viața duhovnicească toată este o luptă acerbă și o ispitire permanentă. Tocmai de aceea Mântuitorul Hristos Însuși ne îndeamnă la trezvie neîncetată: „Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!” (*Mt. 26, 41*). Dacă Adam L-a pierdut pe Dumnezeu chiar în grădina Raiului, cu cât mai mult nouă, oamenilor cu trup carnal și simțiri păcătoase, ni se cuvine să fim pururea atenți la cei trei mari uriași omorători de suflet (lenea, uitarea și nepăsarea), în lupta neîncetată cu ispitele care ne vin de la trup, de la lume și de la demoni: „Chiar numai de o zi de-ar fi viața omului, nu este fără de păcat!” (*Iov 14, 4*); „căci fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea!” (*Ps. 50, 4*) și „nimeni din cei vii nu-i drept înaintea Ta!” (*Ps. 142, 2*). Iată, „risipit-am

păcatele tale ca pe un nor și fărădelegile tale ca pe o negură!” (Is. 44, 22). „Și ne iartă nouă greșelele noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri!” (Mt. 6, 12). „Domnul a ridicat păcatul de deasupra ta, și tu nu vei muri!” (2Regi 12, 13).

„Oricât de mari ar fi păcatele celui care se pocăiește, dacă pocăința aceuia este deplină și sinceră, atunci să-l primești în Biserică!” (Sfântul Grigorie Teologul). „Pocăința este o vindecare sufletească, iar preotul este doctorul duhovnicesc” (Tertulian). „Ca și putere harică, Pocăința este egală cu Botezul!” (Sfântul Grigorie Teologul). „Tatăl a dat toată judecata Fiului, iar Fiul a dat-o preoților – pentru că și preoții iudeilor au avut puterea de a fi martori și de a vedea cum s-au curățit leproșii de lepră. În Noul Testament preoții împacă pe fiii lor duhovnicești nu cu puternicia acestei lumi, ci cu Dumnezeu Însuși. Iar puterea de a lega și a dezlega n-a dat-o Dumnezeu îngerilor, arhanghelilor sau puterilor, ci preoților, fiindcă ceea ce hotărâsc preoții pe pământ Dumnezeu confirmă în Cer: Stăpânul Cerului este de acord cu părerea slujitorilor Săi de pe pământ!” (Sfântul Ioan Gură de Aur). „Gura celui care face din rău bun, gură a Duhului Sfânt este!” (Sfântul Chiril al Alexandriei). „Nici un om întinat de păcat nu este lipsit de mântuire prin puterea Tainei Pocăinței!” (Sfântul Vasile cel Mare).

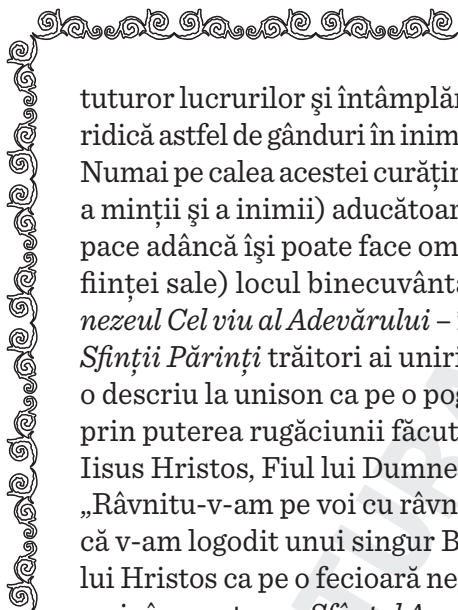

Inima înfrântă și smerită

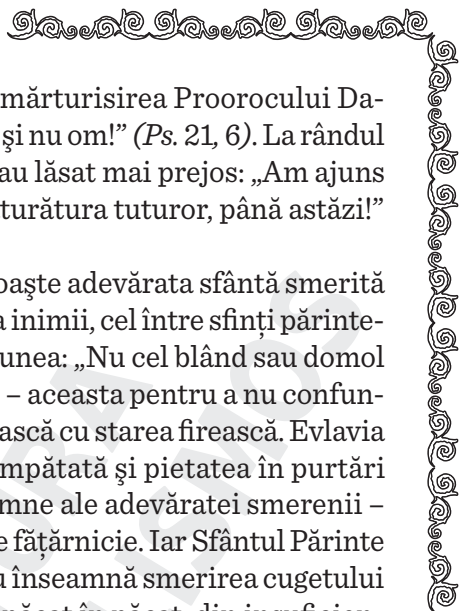
„Inimă curată zidește întru mine, Dumnezeule!” (Ps. 50, 11) • „Cât de bun este Dumnezeu cu Israel, cu cei drepti la inimă!” (Ps. 72, 1) • „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre!” (Mt. 11, 29) • „Din inimă ies gândurile rele, uciderile, adulterele, desfrânările, furtişagurile, mărturiile mincinoase, hulele!” (Mt. 15, 19) • „Din prisosul inimii grăieşte gura.” (Mt. 12, 34) • „Omul bun – din vistieria cea bună a inimii sale scoate cele bune.” (Lc. 6, 45) • „Începutul a toată smerenia este negăirea de rău a aproapelui – nici de faţă, nici în lipsă!” (Sfântul Antonie cel Mare)

Intreaga literatură patristică a creştinătăţii a păstrat de-a lungul veacurilor o atenţie neslăbită la inima omului – atât ca şi casă a sufletului, cât ca şi centru al tuturor puterilor fireşti şi duhovniceşti chemate să împlinească rostul ultim al creaţiei – unirea cu Creatorul prin vederea mistică a Lui încă din viaţa aceasta: „Fericiţi cei curaţi cu inima – că aceia vor vedea pe Dumnezeu!” (Mt. 5, 8). Scopul suprem al tuturor strădaniilor şi nevoinţelor spre mântuire se poate realiza printr-o dublă lucrare: cea de curăţire a trupului de mulţimea patimilor păcătoase (posibilă printr-un efort continuu şi susţinut de zdrobire sau străpungere a inimii) şi cea de curăţire a sufletului de puzderia de gânduri, închipuiri şi imaginaţii care îl tulbură şi îl întunecă permanent, împiedicându-l să se liniştească şi să primească luminarea duhovnicească prin înţelegerea profundă şi corectă a raţiunilor

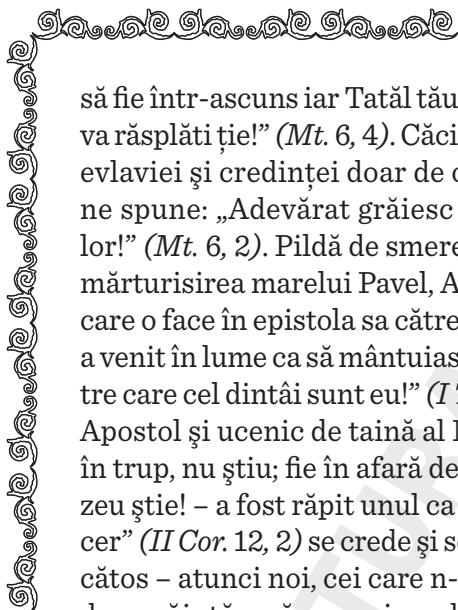
tuturor lucrurilor și întâmplărilor vieții: „Pentru ce se ridică astfel de gânduri în inimile voastre?” (Lc. 24, 38). Numai pe calea acestei curățiri (deopotrivă a trupului, a minții și a inimii) aducătoare de lumină sfântă și de pace adâncă își poate face omul inima (ca și centru al ființei sale) locul binecuvântat de întâlnire cu *Dumnezeul Cel viu al Adevărului* – întâlnire tainică pe care *Sfinții Părinți* trăitori ai unirii mistice cu Dumnezeu o descriu la unison ca pe o pogorâre a minții în inimă prin puterea rugăciunii făcute către și în Numele lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii: „Râvnitu-v-am pe voi cu râvna lui Dumnezeu, pentru că v-am logodit unui singur Bărbat, ca să vă înfățișez lui Hristos ca pe o fecioară neprihănită” (II Cor. 11, 2) scrie în acest sens *Sfântul Apostol Pavel*, în a doua epistolă a sa către Corinteni.

O asemenea lucrare nu poate fi săvârșită decât în virtutea smereniei, temelia de neclintit a întregii lucrări ascetice, fără de care nici unul dintre fiii oamenilor nu se poate mântui. Smerenia poate și dintr-un demon să facă iarăși înger, tot așa după cum mândria până și din îngeri a putut să facă demoni. Așadar, sfântă, de neajuns și de nebiruit este puterea smereniei. *Sfântul Ioan Damaschinul* scria: „Binele nu este bine dacă nu este făcut bine!”. Aceste cuvinte ale marelui ascet și părinte al Bisericii se referă, fără îndoială, la faptul că sfânta și adevărata smerenie poate fi aflată și contemplată în toată măreția ei numai în faptele și pildele de viețuire creștinească ale adevăraților nevoitori întru mântuire. Pentru că există și aparențe înșelătoare, care ne pot da o falsă idee sau cunoaștere despre smerenie, derutându-ne astfel de la calea cea

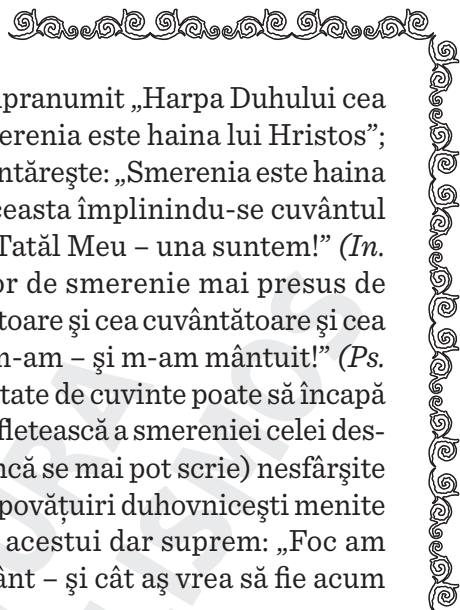
dreaptă. Iată, de pildă, mărturisirea Proorocului David: „Iar eu sunt vierme și nu om!” (Ps. 21, 6). La rândul lor, nici Apostolii nu s-au lăsat mai prejos: „Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor, până astăzi!” (I Cor. 4, 13).

Astfel, pentru a cunoaște adevărata sfântă smerită cugetare sau smerenie a inimii, cel între sfinți părintele nostru *Isaac Sirul* spunea: „Nu cel blând sau domol din fire este cel smerit” – aceasta pentru a nu confunda smerenia duhovnicească cu starea firească. Evlavia cea din afară, vorba cumpătată și pietatea în purtări nu sunt numaidecât semne ale adevăratei smerenii – căci pot fi simple acte de fățarnicie. Iar Sfântul Părinte continuă: „Smerenia nu înseamnă smerirea cugetului atunci când cădem din păcat în păcat, din insuficiența luare-aminte de sine, repetând la nesfârșit aceleași greșeli” – precum zice și *David Psalmistul*: „Ca un dobitoc eram înaintea Ta; dar eu sunt pururea cu Tine!” (Ps. 72, 22) – aceasta pentru că, deși nădăjduirea în darul iertării divine rămâne un act de credință profundă (despre care Sfânta Scriptură confirmă că „Dreptul din credință va fi viu!” – *Avac.* 2, 4), totuși ea nu este semnul deplin al smereniei celei asemenea Dumnezeuirii. Și astfel, concluzionează marele ascet: „Numai atunci suntem smeriți – când avem nenumărate fapte bune săvârșite fără a le vădi, căci le ascundem cu grijă de ochii lumii, ca să ne ferim de înălțarea minții, de trufie și de mândrie”. Nu degeaba ne îndeamnă Hristos: „Tu însă, când faci milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta!” (Mt. 6, 3), „și nu trâmbița înaintea ta precum fac fățarnicii în sinagogi și pe ulițe, ca să fie slăviți de oameni” (Mt. 6, 2), „pentru ca milostenia ta

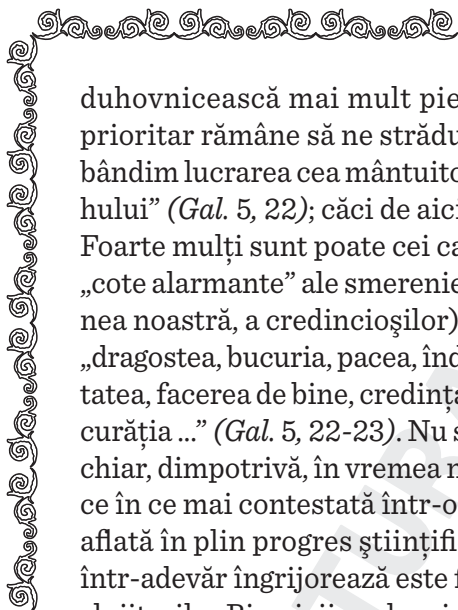
să fie într-ascuns iar Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție!” (*Mt. 6, 4*). Căci despre cei ce fac faptele evlaviei și credinței doar de ochii lumii, tot Domnul ne spune: „Adevărat grăiesc vouă – și-au luat plata lor!” (*Mt. 6, 2*). Pildă de smerenie ne stă în acest sens mărturisirea marelui Pavel, Apostolul neamurilor, pe care o face în epistola sa către Timotei: „Iisus Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoși – dintre care cel dintâi sunt eu!” (*I Tim. 1, 15*). Dacă Sfântul Apostol și ucenic de taină al Mântuitorului, care „fie în trup, nu știu; fie în afară de trup, nu știu – Dumnezeu știe! – a fost răpit unul ca acesta până la al treilea cer” (*II Cor. 12, 2*) se crede și se vede pe sine însuși păcătos – atunci noi, cei care n-am făcut nimic vrednic de pocăință – să ne mai credem smeriți?! Oare câtă putoare și duhoare diavolească nu emană în lăuntrul inimii omului sluta și nesuferita patimă a iubirii-de-sine, care zămislește mândria, vanitatea, îngâmfarea, părerea-de-sine și multe altele asemenea acestora care ne duc la pierzanie sufletească, fără ca măcar să ne dăm seama de aceasta: „Ochi au – dar nu văd; urechi au – dar nu aud!” (*Ier. 5, 21*).

Virtutea aceasta a smereniei are adânc de taină în lucrarea ei. Doar Dumnezeu o izvorăște. Doar El Însuși o lucrează desăvârșit. El o arată lumii: „S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor” (*Filip. 2, 6*). Pornind de la această lucrare sfântă a lui Dumnezeu (arătată lumii prin Întrupare), Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă: „Îmbrăcați-vă, dar, ca aleși ai lui Dumnezeu, sfinți și preaiubiți, cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă-răbdare!” (*Col. 3, 12*). Astfel,

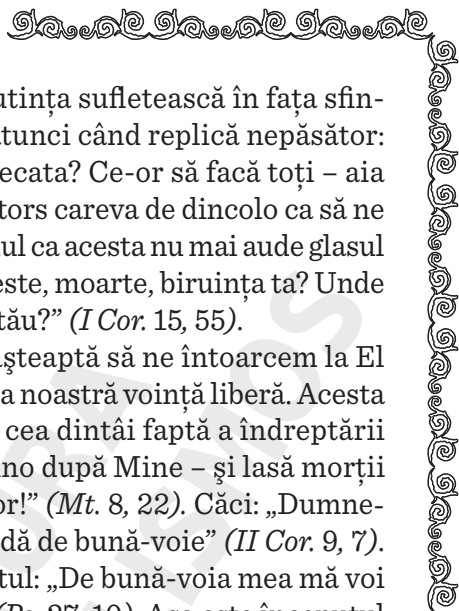

Sfântul Efrem Sirul (supranumit „Harpa Duhului cea din pustie”) scrie: „Smerenia este haina lui Hristos”; iar Sfântul Isaac Sirul întărește: „Smerenia este haina lui Dumnezeu”, prin aceasta împlinindu-se cuvântul Mântuitorului: „Eu și Tatăl Meu – una suntem!” (*In.* 10, 30) – veșnicul izvor de smerenie mai presus de toată puterea cea gânditoare și cea cuvântătoare și cea simțitoare: „Smeritu-m-am – și m-am mântuit!” (*Ps.* 114, 6). Iată în ce simplitate de cuvinte poate să încapă monumentală operă suflătească a smereniei celei despre care s-au scris (și încă se mai pot scrie) nesfârșite tomuri de învățături și povățuiri duhovnicești menite să ajute la dobândirea acestui dar suprem: „Foc am venit să arunc pe pământ – și cât aș vrea să fie acum aprins!” (*Lc.* 12, 49).

Acesta era, de altfel, îndemnul pe care Hristos l-a adresat unui tânăr plin de principii și de fapte bune – dar și de nenumărate avuții materiale: „Dacă voiești să fii desăvârșit – du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în Cer; după aceea, vino și urmează-Mi!” (*Mt.* 19, 21). Întristarea tânărului este de fapt răspunsul umanității neputincioase în fața invaziei de oferte îmbietoare la plăceri senzuale pe care i le face lumea – o lume care trăiește doar pentru a consuma, și care vrea și cu Hristos să fie, dar nici de tentațiile plăcerilor trecătoare să nu se lepede. Poticnirea dureroasă a omului contemporan o reprezintă faptul că simpla agățare de textele teologice ale Sfintelor Scripturi nu rezolvă deloc problema mântuirii. Vorba *Sfântului Ioan Gură de Aur*: „Știința fără credință doar îngâm-fă!”. Pentru că lucrarea duhovnicească fără știință de carte poate mântui, dar știința de carte fără lucrare

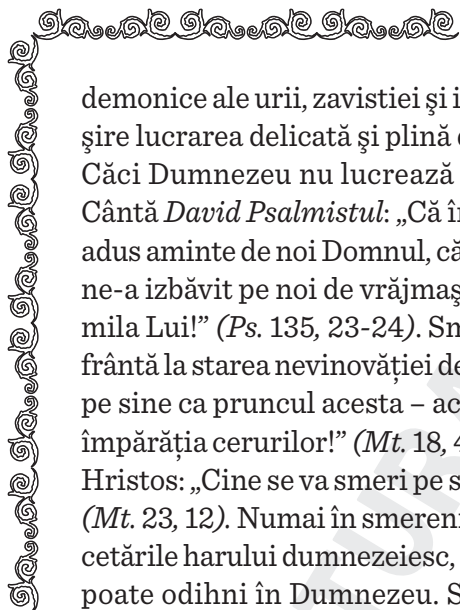
duhovnicească mai mult pierde sufletul. De aceea, prioritar rămâne să ne străduim să învățăm și să dobândim lucrarea cea mântuitoare a inimii, „roada Duhului” (*Gal. 5, 22*); căci de aici începe toată curățirea. Foarte mulți sunt poate cei care cred că au atins deja „cote alarmante” ale smereniei ... numai că (spre rușinea noastră, a credincioșilor) nu prea se văd roadele: „dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția ...” (*Gal. 5, 22-23*). Nu se văd! Nu se cunosc! Ba chiar, dimpotrivă, în vremea noastră Biserica este din ce în ce mai contestată într-o societate postmodernă aflată în plin progres științific și tehnologic. Ceea ce într-adevăr îngrijorează este faptul că propovăduirea slujitorilor Bisericii nu-l mai animă pe credincios, nu mai pare eficientă în îndemnarea credincioșilor de a deschide ușa sfinților. Ba chiar se poate spune că blânzii asceți ai creștinătății universale de odinioară s-au transformat astăzi (din vegetarieni și postitori desăvârșiți) în carnivori hrăpăreți și nesătui, prădalnici asemeni fiarelor sălbatice – ceea ce a dus la apariția în sânul poporului a unor zicători de-a dreptul grotești, exprimând deopotrivă stupoarea și stupefierea: „Până la Dumnezeu ... te mănâncă sfinții!”. Iată ce „expresie de evlavie” pe buzele celor botezați în *Numele Sfintei Treimi*! Sau alta, care (nesocotind pătimirea lui Hristos pentru păcatele lumii și moartea Lui cea de viață dătătoare și Învierea Lui cea mântuitoare) ne amintește de Adam cel căzut oarecând și izgonit din Rai: „Fă-te frate cu dracul ca să poți trece puntea!”. Ce poate zace mai hidos tănuit în lăuntru celui care, deși „chip și asemănare a lui Dumnezeu” (*Iac. 3, 9*), singur își arată

urâtenia inimii și neputința sufletească în fața sfințeniei lui Dumnezeu, atunci când replică nepăsător: „Ei, ce mare lucru Judecata? Ce-or să facă toți – aia o să fac și eu! Ce, s-a întors careva de dincolo ca să ne spună ce-i acolo?!” ... Unul ca acesta nu mai aude glasul Apostolului: „Unde îți este, moarte, biruința ta? Unde îți este, moarte, boldul tău?” (*I Cor. 15, 55*).

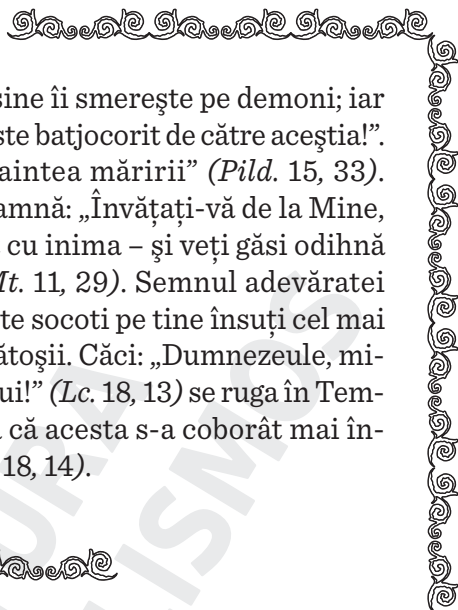
Iată că Dumnezeu așteaptă să ne întoarcem la El de bună-voie, cu propria noastră voință liberă. Acesta este cel dintâi semn și cea dintâi faptă a îndreptării pe calea smereniei: „Vino după Mine – și lasă morții să-și îngroape morții lor!” (*Mt. 8, 22*). Căci: „Dumnezeu iubește pe cel care dă de bună-voie” (*II Cor. 9, 7*). Și iarăși cântă Psalmistul: „De bună-voia mea mă voi mărturisi Domnului!” (*Ps. 27, 10*). Așa este începutul a toată smerenia și tot așa se face și înaintarea pe calea lui Dumnezeu. Așa ne învață *Sfântul Ioan Scărarul*: „Ascultarea de Dumnezeu și de poruncile Evangheliei reprezintă începutul smereniei”. Iar *Sfântul Maxim Mărturisitorul* arată: „Cel ce crede – se teme; iar cel ce se teme – se smerește!”. Ce fel de teamă? Desigur, una sfântă, grijulie, plină de iubirea față de Creatorul și Binefăcătorul nostru Dumnezeu. Nicidecum o teamă ucigătoare, dătătoare de spaime de moarte. Căci nu poate Dătătorul de viață să ucidă pe cei care Îl iubesc pe El! Și de aceea tot *Sfântul Isaac Sirul* ne spune că lipsa smereniei vine și din necunoașterea-de-sine, adică din neluare-aminte la sine, din lipsa trezviei: „Căci smerenia se dobândește din cunoașterea-de-sine în Duhul Cel Sfânt al Adevărului”.

Puterea smereniei este singura care îi învinge pe vrăjmașii mântuirii neamului omenesc. Pornirile

demonice ale urii, zavistiei și invidieiucid cu desăvârșire lucrarea delicată și plină de gingășie a smereniei. Căci Dumnezeu nu lucrează întrurăzbunare și ură! Cântă *David Psalmistul*: „Că în smerenia noastră Și-a adus aminte de noi Domnul, că în veac este mila Lui! Și ne-a izbăvit pe noi de vrăjmașii noștri, că în veac este mila Lui!” (Ps. 135, 23-24). Smerenia aduce inima înfrântă la starea nevinovăției de copil: „Cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta – acela va fi cel mai mare în împărăția cerurilor!” (Mt. 18, 4). Căci, adaugă Domnul Hristos: „Cine se va smeri pe sine – acela se va înălța!” (Mt. 23, 12). Numai în smerenie poate primi omul cercetările harului dumnezeiesc, căci numai cel smerit se poate odihni în Dumnezeu. Scrie *Sfântul Ioan Gură de Aur*: „Sufletul tulburat este tronul diavolului”, iar marele *Isaia*, cel supranumit „Evanghelistul Vechiului Testament”, adeverește: „Spre unii ca aceștia Îmi îndrept privirea Mea: spre cei smeriți, cu duhul umilit și care tremură la cuvântul Meu!” (Is. 66, 2). Și tot *Sfântul Isaac Sirul* laudă binefacerile smereniei: „Precum umbra urmează trupului, tot așa smeritei cugetări îi urmează mila lui Dumnezeu”.

Semnul vizibil al smereniei este unul asemănător semnului feciorelniciei. Căci precum rușinos și inocent e sufletul feciorelnic, a cărui nevinovăție îmbujorează obraji și umezește ochii trupului, tot atât de sfios și de înfrânat la vorbă și în purtare este și sufletul smerit. Și de aceea, încheie tot *Sfântul Episcop de Nivine*: „Sporirea omului este smerenia: pe cât se pogoară cineva întrur smerenie, pe atât se înalță întrur sporire”. Căci (confirmă și sfinții nevoitori ai „Patericului”) –

„cel ce se smerește pe sine îi smerește pe demoni; iar cel ce nu se smerește, este batjocorit de către aceștia!”.

„Smerenia trece înaintea măririi” (*Pild.* 15, 33). Hristos Însuși ne îndeamnă: „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima – și veți găsi odihnă sufletelor voastre!” (*Mt.* 11, 29). Semnul adevăratei smerenii acesta este: a te socoti pe tine însuți cel mai păcătos dintre toți păcătoșii. Căci: „Dumnezeule, milostiv fii mie, păcătosului!” (*Lc.* 18, 13) se ruga în Templu vameșul. „Zic vouă că acesta s-a coborât mai în-dreptat la casa sa!” (*Lc.* 18, 14).

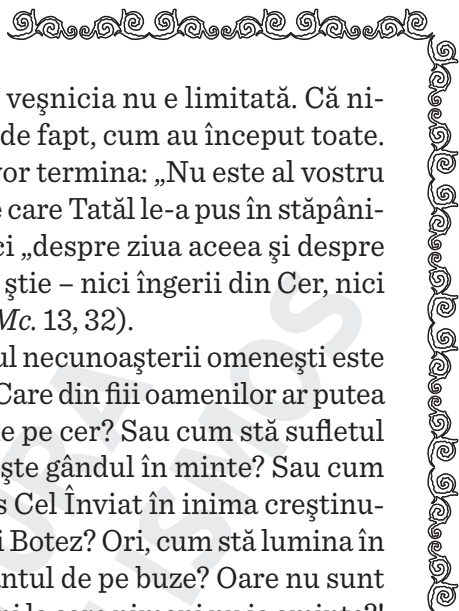

© EDITURA
EVANGHELISM

Sfințenia – adevăr și smerenie

„Învățați de la Mine, pentru că sunt blând și smerit cu inima – și veți găsi odihnă sufletelor voastre!” (Mt. 11, 29) • „Fitiți, dar, desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este!” (Mt. 5, 48) • „Dacă zicem că n-am păcătuit, îl facem mincinos – iar cuvântul Lui nu este întru noi!” (1In. 1, 10) • „Cine va fi curat de păcat? Nici măcar unul!” • Chiar dacă ar fi numai de o zi viața lui pe pământ...” (Iov 14, 4-5) • „Oricine face rele urăște Lumina și nu vine la Lumină, pentru ca faptele lui să nu se vădească. Dar cel care lucrează adevărul vine la Lumină, ca să se arate faptele lui, că în Dumnezeu sunt săvârșite!” (In. 3, 20-21) • „Nici glasul Lui nu l-ați văzut vreodată, nici fața Lui nu ați văzut-o!” (In. 5, 37) • „Slavă de la oameni nu primesc!” (In. 5, 41) • „V-am cunoscut că n-aveți în voi dragostea lui Dumnezeu!” (In. 5, 42) • „Dacă nu veți vedea semne și minuni, nu veți crede!” (In. 4, 48) • „Ce să facem ca să săvârșim lucrările lui Dumnezeu?” (In. 6, 28) • „Dar ce minune faci Tu, ca să vedem și să credem în Tine? Ce lucrezi?” (In. 6, 30) • „Eu v-am ales pe voi din lume – de aceea lumea vă urăște!” (In. 15, 19) • „Nu este sluga mai mare decât stăpânul său!” (In. 13, 16) • „Trebuie să fac, până este ziuă, lucrările Celui Care M-a trimis!” (In. 4, 9) • „Cel care vorbește de la sine își caută slava sa; dar Cel Care caută slava Celui Ce L-a trimis pe El, Acela este adevărat și nedreptate nu este în El!” (In. 7, 18) • „Eu n-am venit de la Mine, dar adevărat este Cel Ce M-a trimis pe Mine, și pe Care voi nu-L știți!” (In. 7, 28) • „Nu Mă știți nici pe Mine, nici pe Tatăl Meu; dacă M-ați ști pe Mine, ați ști și pe Tatăl Meu!” (In. 8, 19) • „Cel Ce M-a trimis este cu Mine; nu M-a lăsat singur, fiindcă Eu fac pururea cele plăcute Lui!” (In. 8, 29)

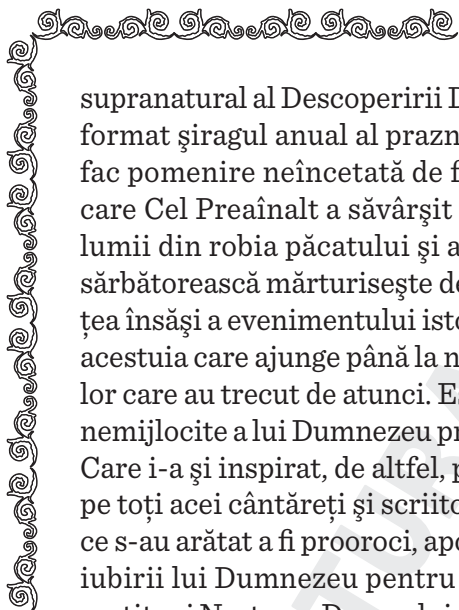
De la un veac la altul, cunoștințele pe care umanitatea le are despre lume și viață sunt din ce în ce mai bogate. Puterea de cunoaștere a omului este din ce în ce mai pătrunzătoare. Și totuși, nu puțini sunt oamenii care uită că, pur și simplu, nesfârșitul nu are margini. Că necuprinsul

nu poate fi cuprins. Că veșnicia nu e limitată. Că nimeni nu știe să spună, de fapt, cum au început toate. Și nici cum și când se vor termina: „Nu este al vostru a ști anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa!” (*F.Ap.* 1, 7), căci „despre ziua aceea și despre ceasul acela nimeni nu știe – nici îngerii din Cer, nici Fiul, ci numai Tatăl!” (*Mc.* 13, 32).

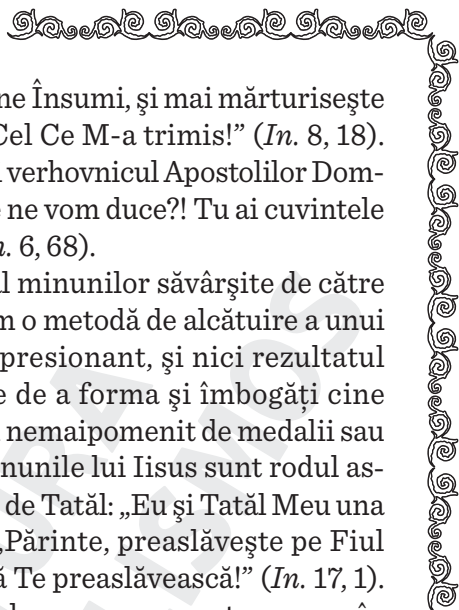
Și totuși, necuprinsul necunoașterii omenești este cuprins de Dumnezeu. Care din fiii oamenilor ar putea explica cum stau stelele pe cer? Sau cum stă sufletul în trup? Ori cum se ivește gândul în minte? Sau cum intră și rămâne Hristos Cel Înviat în inima creștinului prin Taina Sfântului Botez? Ori, cum stă lumina în ochi sau cum iese cuvântul de pe buze? Oare nu sunt acestea tot atâtea minuni la care nimeni nu ia aminte?! „Toate într-o înțelepciune le-ai făcut!” (*Ps.* 103, 25), „Tu ești Dumnezeu, Care faci minuni!” (*Ps.* 76, 13). Acestea sunt tot atâtea daruri pe care Dumnezeu le face omului prin Duhul Său Cel Sfânt. Căci minunile Domnului din zidiri sunt cele care mărturisesc despre slava puterii Lui: „Cerurile spun slava lui Dumnezeu, iar facerea mâinilor Lui o vestește tăria!” (*Ps.* 18, 1); „Cunoscut-am toate păsările cerului și frumusețea țarinii cu Mine este!” (*Ps.* 49, 12). Psalmii nu sunt altceva decât adevărate imne de o frumusețe unică prin care omul, cuprins de fiorul simțirii prezenței și lucrării tainice a Domnului în lume, Îl preamărește pe Ziditorul, Proniatorul și Mântuitorul său: „Toată suflarea să laude pe Domnul!” (*Ps.* 150, 6).

Pe lângă aceste lucruri uimitoare ce țin de revelația naturală, Biserica lui Hristos mărturisește și o salbă de minuni care reprezintă dimensiunea sau caracterul

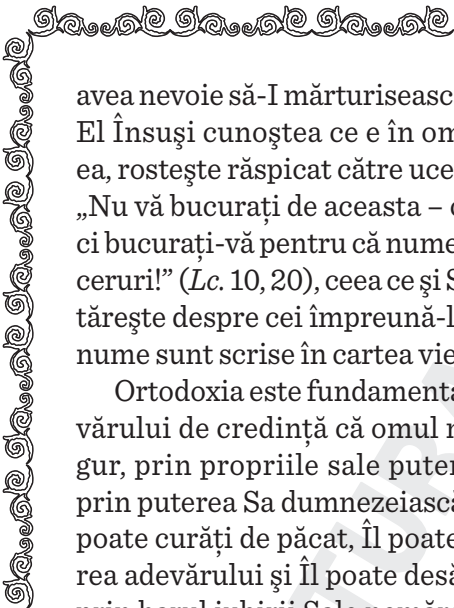
supranatural al Descoperirii Dumnezeiești. Astfel s-a format șiragul anual al praznicelor împărătești care fac pomenire neîncetată de faptele preaslăvite prin care Cel Preaînalt a săvârșit lucrarea de mântuire a lumii din robia păcatului și a morții. Strălucirea lor sărbătorească mărturisește deopotrivă atât frumusețea însăși a evenimentului istoric invocat, cât și harul acestuia care ajunge până la noi prin șirul lung al anilor care au trecut de atunci. Este dovada vie a lucrării nemijlocite a lui Dumnezeu prin Duhul Său Cel Sfânt, Care i-a și inspirat, de altfel, pe parcursul veacurilor, pe toți acei cântăreți și scriitori din neamul omenesc ce s-au arătat a fi prooroci, apostoli și mărturisitori ai iubirii lui Dumnezeu pentru umanitate. Așa au fost vestite și Nașterea Domnului, și pătimirile și moartea și Învierea Sa, cu sute de ani mai înainte de săvârșirea lor. Iar Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan adevărește că „mai sunt și alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus, care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar fi cuprins cărțile ce s-ar fi scris!” (In. 21, 25).

De altfel, caracterul minunat al tuturor faptelor și cuvintelor lui Iisus este mărturisit involuntar până și de adversarii Săi: „Arhieriei și fariseii au adunat sinedriul și ziceau: Ce facem, pentru că Omul Acesta face multe minuni?!” (In. 11, 47); și iarăși: „Cum știe Acesta carte fără să fi învățat?!” (In. 7, 15). Erau cu atât mai contrariați cu cât nu-L văzuseră vreodată participând în vreo sinagogă la lecțiile rabinilor. Și iată ce le răspunde Hristos: „Cuvintele pe care vi le spun nu le vorbesc de la Mine, ci Tatăl – Care rămâne întru Mine – face lucrările Lui!” (In. 14, 10); „Eu sunt Cel Ce

mărturisesc despre Mine Însumi, și mai mărturisește despre Mine și Tatăl, Cel Ce M-a trimis!” (*In. 8, 18*). Este ceea ce confirmă și verhovnicul Apostolilor Domnului: „Doamne, la cine ne vom duce?! Tu ai cuvintele vieții celei veșnice!” (*In. 6, 68*).

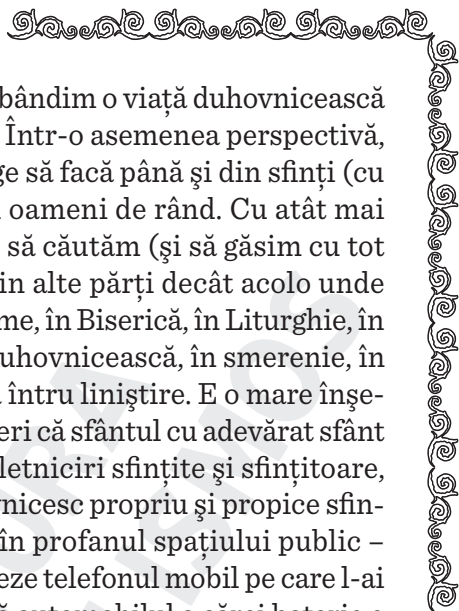
Dar șirul nesfârșit al minunilor săvârșite de către Iisus nu sunt niciodată o metodă de alcătuire a unui „curriculum vitae” impresionant, și nici rezultatul vreunei ambiții uriașe de a forma și îmbogăți cine știe ce palmares unic și nemaipomenit de medalii sau brevete de invenții. Minunile lui Iisus sunt rodul ascultării Lui desăvârșite de Tatăl: „Eu și Tatăl Meu una suntem!” (*In. 10, 30*), „Părinte, preaslăvește pe Fiul Tău pentru ca și Fiul să Te preaslăvească!” (*In. 17, 1*). „Iar celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în Numele Meu, demoni vor izgoni, în limbi noi vor grăi; șerpi vor lua în mână, și chiar ceva dătător de moarte de ar bea, nu-i va vătăma; peste cei bolnavi își vor pune mâinile – și se vor face sănătoși!” (*Mc. 16, 17-18*). Iar mulțimilor care Îl urmau pretutindeni, Mântuitorul le atrage atenția asupra faptului că: „Mă căutați nu pentru că ați văzut minuni, ci pentru că ați mâncat din pâini și v-ați săturat!” (*In. 6, 26*). Altfel spus, voi nu urmăriți un rost spiritual, o împlinire duhovnicească, mântuirea, ci urmăriți un interes de moment, căpătuirea, o cale prin care să dobândiți anumite beneficii și foloase materiale. Ca dovadă că până și Petru cel plin de râvnă și-a pus problema: „Iată, noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție. Cu noi – oare ce va fi?” (*Mt. 19, 27*). „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat” (Simbolul Credinței), dar și Om adevărat, „întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria” (Crezul), Iisus „nu

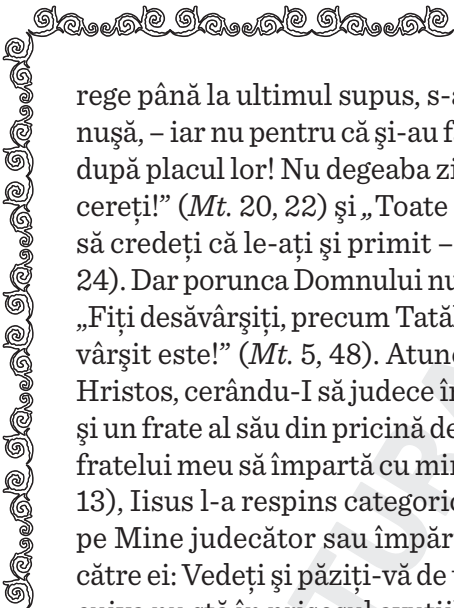
avea nevoie să-I mărturisească cineva despre om, căci El Însuși cunoștea ce e în om” (*In. 2, 25*); și, de aceea, rostește răspicat către ucenicii Săi aceste cuvinte: „Nu vă bucurați de aceasta – că duhurile vi se pleacă, ci bucurați-vă pentru că numele voastre sunt scrise în ceruri!” (*Lc. 10, 20*), ceea ce și Sfântul Apostol Pavel în-tărește despre cei împreună-lucrători cu el „ale căror nume sunt scrise în cartea vieții” (*Filip. 4, 3*).

Ortodoxia este fundamentată pe mărturisirea adevărului de credință că omul nu se poate mântui singur, prin propriile sale puteri. Că numai Cel Sfânt, prin puterea Sa dumnezeiască, Îl poate sfinți, adică Îl poate curăți de păcat, Îl poate lumina prin cunoașterea adevărului și Îl poate desăvârși, unindu-l cu Sine prin harul iubirii Sale nemărginite. Abia atunci când Împăratul Ceresc vine și Se sălășluiește întru noi, curățindu-ne de toată întinăciunea, putem să ne numim cu adevărat sfinți, cu adevărat creștini. Adevărații sfinți nu vor purta niciodată panglică la butonul cămășii, sau ecuson de gală la reverul sacoului. Nici nu își vor atesta sfințenia cu vreo ștampilă de autoritate administrativă. Adevărații sfinți, adevărații creștini, sunt roadele discrete și neștiute ale lucrării nevăzute a harului dumnezeiesc din Sfintele Taine ale Bisericii. Ei sunt florile din grădina Raiului cel adevărat.

Nu există minuni în afara harului sfințeniei. Nu există minuni fără curățire, fără luminare, fără desăvârșire. Nu există minuni fără rugăciune. Dacă ajungem să înlocuim „Filocalia” Sfînților Părinți sau „Apoftegmele Părinților Pustiei” cu „Apoftegmele babelor bigote”, s-ar putea să ne procopsim cu di-tamai bogomilismul tuturor pietăților exagerate și

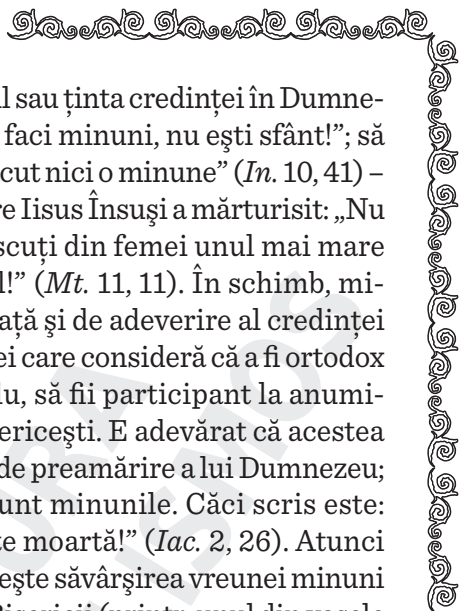

exacerbate, în loc să dobândim o viață duhovnicească autentică și sănătoasă. Într-o asemenea perspectivă, mărturia noastră ajunge să facă până și din sfinți (cu adevărat sfinți) simpli oameni de rând. Cu atât mai mult, dacă vom începe să căutăm (și să găsim cu tot dinadinsul) „sfinți” prin alte părți decât acolo unde sunt ei de găsit – și anume, în Biserică, în Liturghie, în rugăciune, în lucrare duhovnicească, în smerenie, în isihie, în pustie – adică întru liniștire. E o mare înșelare să ajungi să consideri că sfântul cu adevărat sfânt își va lăsa ale sale îndeletniciri sfințite și sfințitoare, va părăsi mediul duhovnicesc propriu și propice sfințeniei, și se va expune în profanul spațiului public – pentru ca să-ți recupereze telefonul mobil pe care l-ai pierdut, să-ți pornească automobilul a cărei baterie e uzată, să-ți răscumpere casa ipotecată la bancă, să-ți „aranjeze” odraslele, să-ți rezolve afacerile sau să-ți umple portofelul – asta pentru ca tu să huzurești în prosperitate prin harul rugăciunilor lui! Nu puțini sunt creștinii care își scriu numele pe pomelnice însoțite de cereri precum: „pentru sporul casei, al afacerilor, cumpărători mulți la toate punctele de desfășurare, pentru protecția afacerilor, a bunurilor, pentru vânzarea la un preț bun a stocului de marfă, pentru închirierea spațiilor comerciale, pentru rezolvarea tuturor problemelor financiare”... Mare rătăcire contemporană! Să nu uităm că, în aceste condiții, „glasul poporului” care a cam uitat de Dumnezeu, care nu mai caută mântuirea, ci căpățuirea, nu e neapărat și „glasul lui Dumnezeu” Însuși! Atunci când Proorocul Iona a străbătut cetatea Ninive, vestindu-i sfârșitul iminent, aceasta s-a salvat prin faptul că toți locuitorii ei, de la

rege până la ultimul supus, s-au pocăit în sac și în cenușă, – iar nu pentru că și-au făcut mai departe de cap, după placul lor! Nu degeaba zis-a Hristos: „Nu știți ce cereți!” (*Mt. 20, 22*) și „Toate câte cereți, rugându-vă, să credeți că le-ați și primit – și le veți avea!” (*Mc. 11, 24*). Dar porunca Domnului nu zice: „Fiți prosperi!”, ci: „Fiți desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este!” (*Mt. 5, 48*). Atunci când un om a venit la Hristos, cerându-I să judece în conflictul iscat între el și un frate al său din pricină de avere („Învățătorule, zi fratelui meu să împartă cu mine moștenirea!” – *Lc. 12, 13*), Iisus l-a respins categoric: „Omule, cine M-a pus pe Mine judecător sau împărțitor peste voi?! Și a zis către ei: Vedeti și păziți-vă de toată lăcomia, căci viața cuiva nu stă în prisosul avuțiilor sale!” (*Lc. 12, 14-15*). Iar altădată, altcuiva, i-a adresat cuvinte încă și mai aspre: „Vino după Mine – și lasă morții să-și îngroape morții lor!” (*Mt. 8, 22*).

Atunci când a fost cazul, Iisus a săvârșit minuni – fie prin atingere: „S-a atins de mâna ei, și au lăsat-o frigurile, și s-a sculat, și Îi slujea Lui!” (*Mt. 8, 15*); „El, punându-Și mâinile pe fiecare dintre ei, îi făcea sănătoși!” (*Lc. 4, 40*); „a scuipat jos și a făcut tină din scuipat, și a uns cu tină ochii orbului” (*In. 9, 6*) – și de aceea a vestit apostolilor că „peste cei bolnavi își vor pune mâinile și se vor face sănătoși!” (*Mc. 16, 18*), ori fie numai prin cuvânt: „Tinere, ție îți zic: scoală-te!” (*Lc. 5, 24*), precum s-a întâmplat și la tămăduirea omului cu mâna uscată, a femeii gârbove de optsprezece ani, ori la izbăvirea de duhuri rele a copilului lunatic și a celor doi demonizați din ținutul gherghesenilor. Astfel de întâmplări ne vădesc tăria minunilor în Ortodoxie.

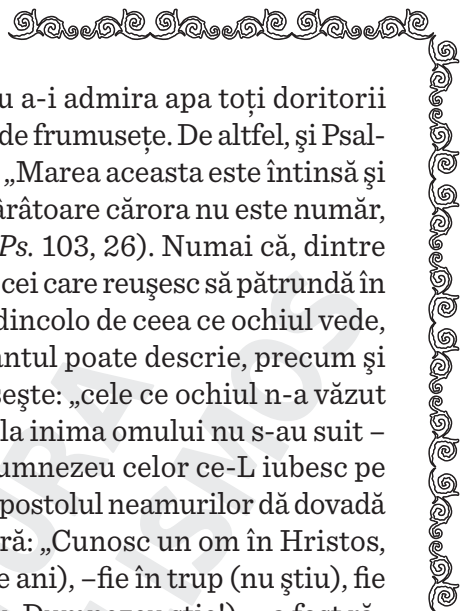
Minunile nu sunt scopul sau ținta credinței în Dumnezeu, ca și cum „dacă nu faci minuni, nu ești sfânt!”; să nu uităm că „Ioan n-a făcut nici o minune” (*In. 10, 41*) – tocmai el, cel despre care Iisus Însuși a mărturisit: „Nu s-a ridicat între cei născuți din femei unul mai mare decât Ioan Botezătorul!” (*Mt. 11, 11*). În schimb, minunile sunt suflul de viață și de adevărare al credinței ortodoxe. Sunt destui cei care consideră că a fi ortodox înseamnă, pur și simplu, să fii participant la anumite practici rituale bisericești. E adevărat că acestea sunt lucrări de laudă și de preamărire a lui Dumnezeu; dar faptele credinței sunt minunile. Căci scris este: „credința fără fapte este moartă!” (*Iac. 2, 26*). Atunci când Dumnezeu rânduiește săvârșirea vreunei minuni în viața credincioșilor Bisericii (printr-unul din vasele alese ale Duhului Său Sfânt), aceasta arată lumii întregi că avem o credință vie și lucrătoare.

Iată, de pildă, ce mărturisește Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan: „Un înger al Domnului se cobora din când în când în scaldătoare și tulbura apa – iar cine intra primul, după tulburarea apei, se făcea sănătos de orice boală ar fi fost ținut!” (*In. 5, 4*). Dar ce descoperim aici? Oare o tămăduire obișnuită, precum cele din stațiunile climaterice cu băi termale, sau apă care se umple de putere îngerească?! Neîndoielnic, se arată prin mesager ceresc bunăvoința lui Dumnezeu față de oameni, o dovadă și o reamintire și o păstrare a credinței că Dumnezeu privește atent spre pământ, milostiv față de toate necazurile, bolile și suferințele celor zidiți de El după chipul și asemănarea Sa. Căci „n-a suferit Preabunul Dumnezeu să vadă neamul omenesc chinuit de diavolul” („Rugăciunea de la Sfințirea cea Mare a

Apei”). Aceasta este, însă, totodată, și un îndemn stăruitor la trezvie neîncetată.

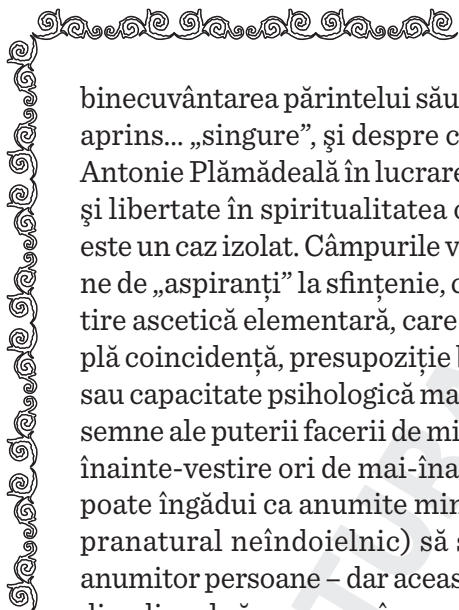
Apoi, în privința săvârșirii minunilor de către Dumnezeu, trebuie să remarcăm și faptul că ele nu sunt făcute niciodată demonstrativ-autoritar, dintr-un „prea-plin de har” manifestat ca abuz de putere. Ci numai din dragoste și din milă față de oameni, într-o smerenie autentică, și cu o delicatețe ce depășește orice închipuire, izvorâtă deopotrivă din compasiune și din prețuire: „Doamne, coboară-Te înaintea de a muri copilul meu! Iisus i-a zis: Mergi, copilul tău trăiește! Și omul a crezut cuvântului pe care i l-a spus Iisus” (*In.* 4, 49-50). Iar pe drumul de întoarcere spre casă, la întâlnirea tatălui copilului cu unii dintre slujitorii săi trimiși ca să-l întâmpine, aceștia i-au confirmat faptul că „ieri, în ceasul al șaptelea, l-au lăsat frigurile!” (*In.* 4, 52). Era tocmai ceasul în care omul vorbise cu Iisus! Rostul acestei minuni n-a fost pentru Iisus doar vindecarea trupească a unui copil bolnav, ci și convertirea sufletească a celor din jurul acestuia, prin puterea, harul și autenticitatea minunii. Iată care a fost efectul lucrării prin cuvânt: „a crezut el – și toată casa lui!” (*In.* 4, 53).

Prin urmare, temeiul Ortodoxiei este mărturia Sfintei Evanghelii, care este cuvântul lui Dumnezeu. Iar ceea ce este scris, scris rămâne: „Cerul și pământul vor trece – dar cuvintele Mele nu vor trece!” (*Mt.* 24, 35). Dacă ar fi să înfățișăm pictural tabloul creștinătății contemporane (creștinătate care pentru unii reprezintă ceva anacronic, învechit, depășit de realizările științei și ale tehnicii, iar pentru alții este ceva de neînțeles sau de ignorat, vrednic de dispreț), am contura o mare de o întindere uimitoare, la țarmul

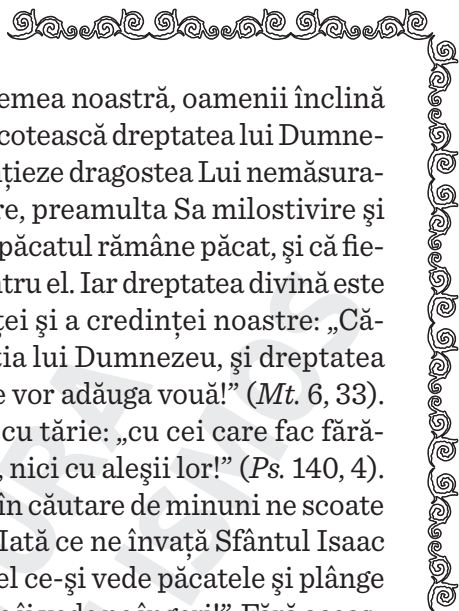

căreia se opresc pentru a-i admira apa toți doritorii de frumos sau iubitorii de frumusețe. De altfel, și Psalmistul cânta oarecând: „Marea aceasta este întinsă și largă; acolo se găsesc târâtoare cărora nu este număr, vietăți mici și mari!” (Ps. 103, 26). Numai că, dintre toți aceștia, puțini sunt cei care reușesc să pătrundă în adâncul misterelor ei, dincolo de ceea ce ochiul vede, mintea pricepe și cuvântul poate descrie, precum și Sfântul Pavel mărturisește: „cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit, și la inima omului nu s-au suit – pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El!” (I Cor. 2, 9). Și tot Apostolul neamurilor dă dovadă de o discreție exemplară: „Cunosc un om în Hristos, care (acum paisprezece ani), – fie în trup (nu știu), fie în afară de trup (nu știu, Dumnezeu știe!) –, a fost răpit unul ca acesta până la al treilea cer!” (II Cor. 12, 2). Aceasta pentru că omul harismatic, omul cu adevărat credincios, „nu se laudă, nu se trufește” (I Cor. 13, 4), nu se afișează triumfalist, și nici nu excelează în evidențierea minunilor săvârșite. El știe că harul lucrător prin persoana Sa este darul lui Dumnezeu, și că el însuși nu e decât un vas prin care Domnul lucrează: „pe toate câte le veți cere, rugându-vă cu credință, – le veți primi!” (Mt. 21, 22).

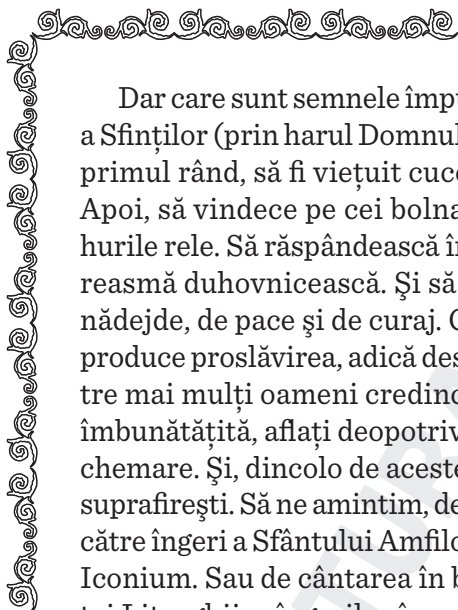
Religiozitatea alunecată în profan și lipsită de caracterul profund duhovnicesc, patristic și filocalic, al căii nevoițelor ascetice și mistice pe care, de-a lungul miilor de ani, și-au dus crucea vieții pământești toți luptătorii pentru mântuire, în loc de sfinți poate naște... monștri! Falsele minuni nu sunt decât lucrări ale demonilor. Să ne amintim, de pildă, de lumânările călugărului Ioil de la Schitul Rarău (plecat la pustie fără

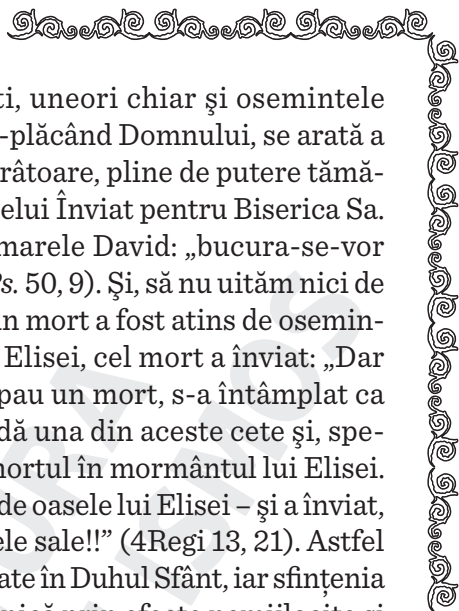
binecuvântarea părintelui său duhovnicesc), care s-au aprins... „singure”, și despre care a scris Mitropolitul Antonie Plămădeală în lucrarea sa intitulată „Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă”. Iar acesta nu este un caz izolat. Câmpurile vieții bisericești sunt pline de „aspiranți” la sfințenie, complet lipsiți de pregătire ascetică elementară, care consideră că orice simplă coincidență, presuposiție banală, intuiție efemeră sau capacitate psihologică mai aparte, reprezintă deja semne ale puterii facerii de minuni, ale puterii de mai-înainte-vestire ori de mai-înainte-vedere. Dumnezeu poate îngădui ca anumite minuni (de un caracter supranatural neîndoielnic) să se săvârșească în viața anumitor persoane – dar aceasta nu pentru a dovedi cu dinadinsul că persoana în cauză ar fi ajuns la o măsură duhovnicească atât de înaltă, ci pentru a arăta mai ales că darul lui Dumnezeu lucrează prin om. Harul Domnului e ca un foc ce nu mistuie omul, ci doar îl curăță, îl luminează și îl încălzește, desăvârșindu-l duhovnicește. Precum se și arată în rugăciunea pe care arhiepiscopul o rostește în Taina Hirotoniei: „Dumnezeiescul har pe toate cele cu lipsă le împlinește”. Și de aceea cântă Biserica: „Binecuvântat ești Hristoase, Dumnezeule nostru, Că Tu cea preînțelepți pe pescari i-ai arătat, trimițându-le lor Duhul Sfânt!” (Troparul Praznicului Pogorării Duhului Sfânt). Fără Duhul Sfânt nu se pot face minuni. Iar în omul păcătos și întinat, lipsit de lucrarea pocăinței sau a înnoirii vieții, Duhul Sfânt nu adastă: „Știu că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși; dar, de este cineva cinstitor de Dumnezeu, și face voia Lui – pe acesta îl ascultă.” (In. 9, 31); „Un lucru știu: că, fiind orb – acum văd!” (In. 9, 25).

Din nefericire, în vremea noastră, oamenii înclină mult prea lesne să nesocotească dreptatea lui Dumnezeu, pentru ca să evidențieze dragostea Lui nemăsurată, îndelunga Sa răbdare, preamulta Sa milostivire și iertare, uitând, însă, că păcatul rămâne păcat, și că fiecare va da socoteală pentru el. Iar dreptatea divină este legea și cârma existenței și a credinței noastre: „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu, și dreptatea Lui – și toate acestea se vor adăuga vouă!” (Mt. 6, 33). Iar proorocul vestește cu tărie: „cu cei care fac fără-delege nu mă voi însoți, nici cu aleșii lor!” (Ps. 140, 4). Alergarea permanentă în căutare de minuni ne scoate din dreptarul filocalic. Iată ce ne învață Sfântul Isaac Sirul: „Mai mare este cel ce-și vede păcatele și plânge pentru ele, decât cel care îi vede pe îngeri!”. Fără această dimensiune filocalică a învățăturii creștine, uităm că, de fapt, toți suntem chemați să devenim părtași ai minunii propriiei noastre mântuiri, și împreună-lucrători cu Domnul la izgonirea demonilor din noi. Izbăvirea de patima care ne muncește, extirparea ei totală din suflet (asemeni unei tumori canceroase din trup) e o minune. Lepădarea năravurilor grosolane și a apucăturilor răutăcioase pe care le manifestăm față de semenii noștri – este o altă (adevărată!) minune; dar pe care nu prea o cultivăm... Și mai mare minune este să fii în pace cu toată lumea, să nu ai potrivnici. Aceasta arată că ești la măsura desăvârșirii omului duhovnicesc. Oare ce minuni ar trebui să facă mormintele părinților sfinți, la care mergem atât de des să ne rugăm, pentru ca să devenim mai buni, mai blânzi, mai prietenoși?! Ce moaște ar trebui să mai sărutăm ca să nu ne mai urâm, să nu ne mai dușmănim?!...

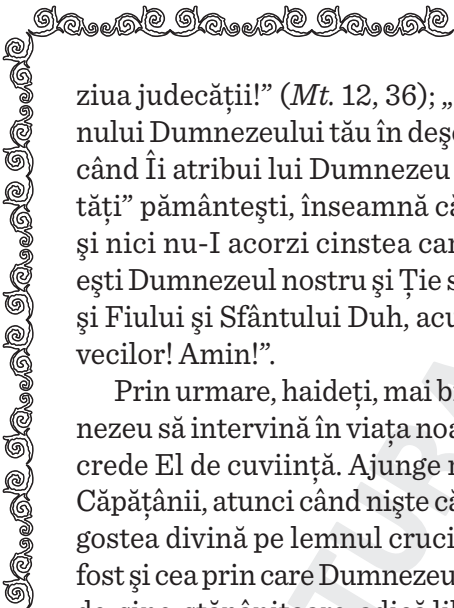

Dar care sunt semnele îputernicirii duhovnicești a Sfinților (prin harul Domnului) de a face minuni? În primul rând, să fi viețuit cucernic, drept și evlavios. Apoi, să vindece pe cei bolnavi și să izgonească duhurile rele. Să răspândească în jur miros de bună-mireasmă duhovnicească. Și să aducă în suflete har de nădejde, de pace și de curaj. Ca urmare a acestora se produce proslăvirea, adică descoperirea sfințeniei către mai mulți oameni credincioși, evlavioși, cu viață îmbunătățită, aflați deopotrivă în aceeași cugetare și chemare. Și, dincolo de acestea, chiar și unele semne suprafirești. Să ne amintim, de pildă, de hirotonirea de către îngeri a Sfântului Amfilohie ca episcop al cetății Iconium. Sau de cântarea în biserică, în timpul Sfinței Liturghii, a îngerilor împreună-slujitori cu Sfântul Spiridon, episcopul Trimitunde; ca și de vorbirea acestuia cu femeia cea moartă din mormânt, de umplerea vaselor cu untdelemn, de prefacerea unui șarpe într-un bulgăre de aur (și de retransformarea acestuia în șarpe) – și multe altele, care vădesc pe deplin lucrarea sfințeniei printr-un om cu adevărat credincios Celui Sfânt. Să ne amintim și de Părintele Dometie de la Mănăstirea Neamț, care (deși mort și așezat într-un sicriu în mijlocul bisericii) și-a deschis gura, și din ea a răspândit mireasmă de tămâie în jurul său. Ca și de Sfântul Ioan Iacob Hozevitul care, prin vis, și-a chemat prietenul din tinerețe să vină și să-l viziteze. Iar când acesta a ajuns la mănăstire, a aflat că Sfântul trecuse la Domnul în urmă cu douăzeci de ani, și astfel i-a găsit trupul întreg și neputrezit în peștera în care fusese înmormântat, răspândind în jur mireasmă din miresmele Raiului. Iar ca dovadă a neprefăcutei

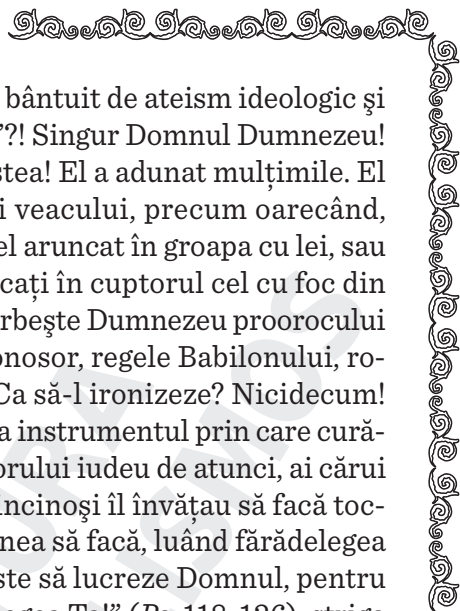
smerenii dumnezeiești, uneori chiar și osemintele celor ce au viețuit bine-plăcând Domnului, se arată a fi sfințite și de mir izvorâtoare, pline de putere tămăduitoare, ca un dar al Celui Înviat pentru Biserica Sa. Nu degeaba profețise marele David: „bucura-se-vor oasele cele smerite!” (Ps. 50, 9). Și, să nu uităm nici de faptul că, atunci când un mort a fost atins de osemintele Sfântului Prooroc Elisei, cel mort a înviat: „Dar iată, odată, când îngropau un mort, s-a întâmplat ca cei ce-l îngropau să vadă una din aceste cete și, spe-riindu-se, au aruncat mortul în mormântul lui Elisei. Căzând acela, s-a atins de oasele lui Elisei – și a înviat, și s-a sculat pe picioarele sale!!” (4Regi 13, 21). Astfel de minuni au autenticitate în Duhul Sfânt, iar sfințenia este vădită și neîndoielnică prin efecte nemijlocite și lucrări mai presus de fire.

În schimb, unii creștini din cei de azi, mai puțin în-tăriți în credință, cu sau fără voia lor, reușesc perfor-manța nedorită de a coborî faptul cu adevărat minunat și supranatural (aflat în mod evident peste puterile omenes-ti), la tot felul de artificii banale din viața co-tidiană, de tipul: „Mare minune că a prins autobuzul, că n-a întârziat la servicii!”, „Mare minune că nu i s-a stins candela!”, „că n-a uitat cheile acasă!, sau ușa în-tredeschisă!”, „că și-a găsit duhovnicul la slujbă!”, „că s-a rugat grozav de interesant!” – și tot așa mai depar-te, mentalitatea pietistă mergând până la a ridiculiza prin exacerbare orice lucru mărunț și obișnuit, tre-cându-l pe lista „minunilor” închipuite ca întâmplare personal „trăitorului” misterului înduhovnicirii! Dar ce ne învață Scripturile Sfinte? „Pentru orice cuvânt deșert pe care-l vor rosti – oamenii vor da socoteală în

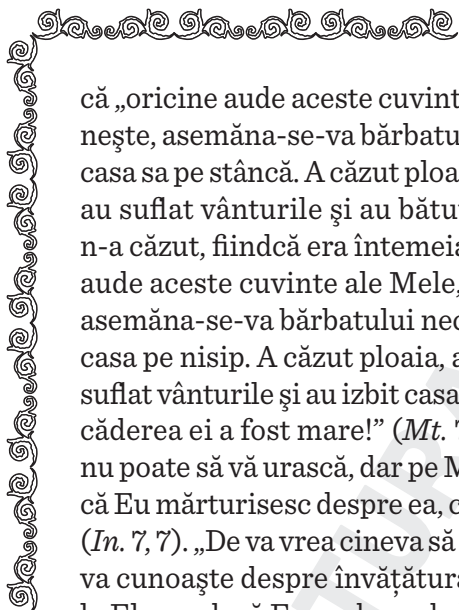
ziua judecății!” (*Mt. 12, 36*); „Să nu iei Numele Domnului Dumnezeuului tău în deșert!” (*Deut 5, 11*). Atunci când Îi atribui lui Dumnezeu astfel de „responsabilități” pământești, înseamnă că, de fapt, nu-L respecti și nici nu-I acorzi cinstea care I se cuvine: „Că sfânt ești Dumnezeuul nostru și Ție slavă Îți înălțăm: Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor! Amin!”.

Prin urmare, haideți, mai bine, să-L lăsăm pe Dumnezeu să intervină în viața noastră atunci când și cum crede El de cuviință. Ajunge răstignirea de pe Dealul Căpățânii, atunci când niște călăi au bătut în cuie Dragostea divină pe lemnul crucii! Căci tot o răstignire a fost și cea prin care Dumnezeu a dat omului voie liberă, de-sine-stăpânitoare, adică liberul-arbitru. Căci, deși știa că omul va cădea în păcatul neascultării, totuși Domnul l-a iubit, l-a așteptat și l-a răscumpărat prin jertfa de bunăvoie a Fiului Său Unul-Născut, Mântuitorul nostru Iisus Hristos, întrupat, răstignit și „înviat a treia zi, după Scripturi” (Simbolul Credinței). Oare nu tot pe Hristos Îl ținutim în cuie atunci când nescotim faptul că „toată dreptatea noastră este înaintea lui Dumnezeu ca o cârpă lepădată” (Taina Sfântului Maslu)?!... De când și până când Îi arătăm noi, pământenii păcătoși, Domnului Dumnezeu unde sunt izvoarele harului Său și care Îi sunt sfinții?! Oare n-au trecut veacuri întregi de la petrecerea pământească a multora dintre Sfinții neamului românesc și până la urcarea numelor lor în calendarele sinaxarelor bisericești?! De pildă – cine a fost contemporan cu Sfântul Necunoscut de la Neamț? Cine i-a știut viața și mormântul? Cine l-a preaslăvit? Cine a săvârșit minunea descoperirii lui

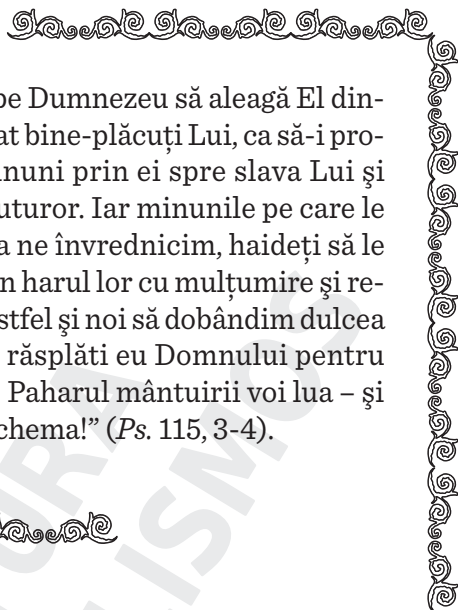

în plin secol comunist, bântuit de ateism ideologic și „materialism științific”?! Singur Domnul Dumnezeu! El a săvârșit toate acestea! El a adunat mulțimile. El a tulburat stăpânitorii veacului, precum oarecând, pe vremea lui Daniel cel aruncat în groapa cu lei, sau a celor trei tineri aruncați în cuptorul cel cu foc din Babilon... De ce oare vorbește Dumnezeu proorocului Său despre „Nabucodonosor, regele Babilonului, robul Meu” (Ier 27, 6)?! Ca să-l ironizeze? Nicidecum! Ci, tocmai pentru că era instrumentul prin care curăța zgura păcatului poporului iudeu de atunci, ai cărui profeți și învățători mincinoși îl învățau să facă tocmai ceea ce nu se cuvenea să facă, luând fărădelegea drept Lege! „Vremea este să lucreze Domnul, pentru că oamenii au stricat Legea Ta!” (Ps. 118, 126), striga de demult Psalmistul. Iar marele Pavel scria: „Va veni o vreme când nu vor mai suferi învățătura sănătoasă, ci – dornici să-și desfăteze auzul – își vor grămădi învățători după poftele lor!” (II Tim. 4, 3).

Aici este taina și minunea Bisericii Ortodoxe: că, viețuind după Legea lui Dumnezeu și având Cap pe Hristos Însuși, curățenia spirituală a sufletului unui om nu o decid oamenii de lut, ci o hotărăște Duhul Sfânt: „Vântul suflă unde voiește, și tu auzi glasul lui – dar nu știi de unde vine, nici încotro se duce... Așa se întâmplă și cu cel ce e născut din Duhul!” (In. 3, 8). Prin urmare, se cade să cerem de la Dumnezeu har care să ne îmbunătățească inima, viața și faptele. Să luăm ca model autentic și vrednic de urmat pe Hristos Însuși; dar și pe Preasfânta Sa Maică, pururea-Fecioara Maria, pe cinstitele cereștile netrupești Puteri și pe Sfinții Săi Prooroci, Apostoli și Mărturisitori. Pentru

că „oricine aude aceste cuvinte ale Mele, și le îndeplinește, asemenea-se-va bărbatului înțelept care a clădit casa sa pe stâncă. A căzut ploaia, au venit râurile mari, au suflat vânturile și au bătut în casa aceea – dar ea n-a căzut, fiindcă era întemeiată pe stâncă! Și oricine aude aceste cuvinte ale Mele, dar nu le îndeplinește, asemenea-se-va bărbatului nechibzuit, care și-a clădit casa pe nisip. A căzut ploaia, au venit râurile mari, au suflat vânturile și au izbit casa aceea – și ea a căzut. Iar căderea ei a fost mare!” (Mt. 7, 24-27). „Pe voi lumea nu poate să vă urască, dar pe Mine Mă urăște – pentru că Eu mărturisesc despre ea, că lucrurile ei sunt rele!” (In. 7, 7). „De va vrea cineva să facă voia lui Dumnezeu, va cunoaște despre învățătura aceasta – dacă este de la El, sau dacă Eu vorbesc de la Mine Însumi!” (In. 7, 17). „Oare nu Moise v-a dat Legea? Și nimeni dintre voi nu ține Legea!” (In. 7, 19). „Voi sunteți din cele de jos; Eu sunt din cele de sus. Voi sunteți din lumea aceasta; Eu nu sunt din lumea aceasta!” (In. 8, 23). „Oile Mele ascultă de glasul Meu, și Eu le cunosc pe ele, și ele vin după Mine. Iar Eu le dau viață veșnică!” (In. 10, 27-28). „Cel ce nu intră pe ușă în staulul oilor, ci sare pe aiurea – acela este fur și tâlhar!” (In. 10, 1). „Dacă i-a numit dumnezei pe aceia către care a fost cuvântul lui Dumnezeu – și Scriptura nu poate să fie desființată! –, despre Cel pe Care Tatăl L-a sfințit și L-a trimis în lume, voi ziceți: Tu hulești!, doar pentru că am spus: „Fiul lui Dumnezeu sunt!”?! Iar dacă nu fac lucrările Tatălui Meu, atunci să nu credeți în Mine; dar dacă le fac, chiar dacă nu credeți în Mine, credeți în aceste lucrări, ca să știți și să cunoașteți că Tatăl este în Mine și Eu în Tatăl!” (In. 10, 35-38).

Așadar, să-L lăsăm pe Dumnezeu să aleagă El dintre noi pe cei cu adevărat bine-plăcuți Lui, ca să-i proslăvească și să facă minuni prin ei spre slava Lui și spre binele nostru, al tuturor. Iar minunile pe care le trăim, de lumina cărora ne învrednicim, haideți să le mărturisim, gustând din harul lor cu mulțumire și recunoștință, pentru ca astfel și noi să dobândim dulcea mântuire: „Oare ce voi răsplăti eu Domnului pentru toate câte El mi-a dat?! Paharul mântuirii voi lua – și Numele Domnului voi chema!” (Ps. 115, 3-4).

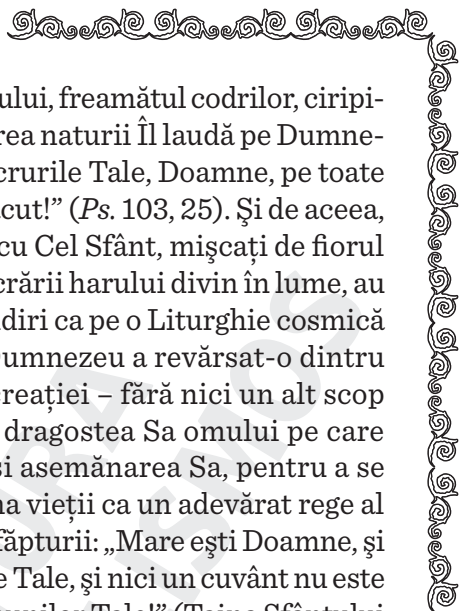

© EDITORIAL
EVANGHELISM

Pravila – rugăciune sau lectură?

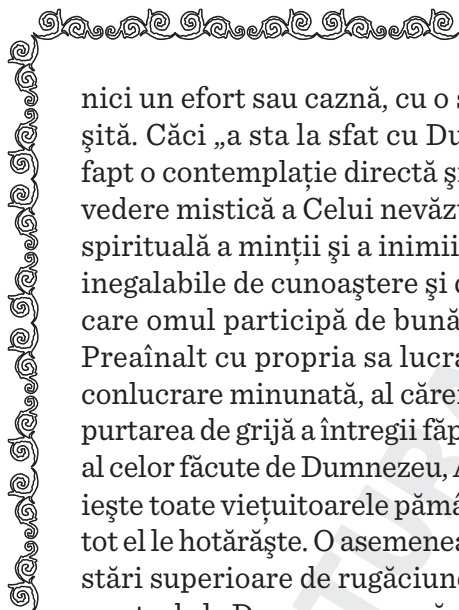
„Auzit-a din locașul Lui cel sfânt glasul meu și striga-rea mea, înaintea Lui, va intra în urechile Lui!” (Ps. 17, 8) • „Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credințioșia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta!” (Ps. 142, 1) • „De șapte ori pe zi Te-am lăudat pentru judecățile dreptății Tale!” (Ps. 118, 164) • „Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta; ridicarea mâinilor mele, jertfă de seară!” (Ps. 140, 2) • „Jertfește lui Dumnezeu jertfă de laudă și împlinește Celui Preaînalt făgăduințele tale!” (Ps. 49, 15) • „Privegheați, că nu știți nici ziua, nici ceasul în care va veni Fiul Omului!” (Mt. 25, 13) • „În ce chip dorește cerbul izvoarele apelor, așa Te dorește sufletul meu pe Ține, Dumnezeule!” (Ps. 41, 1) • „Când Te-am chemat, m-ai auzit, Dumnezeul dreptății mele!” (Ps. 4, 1) • „Toată suflarea să laude pe Domnul!” (Ps. 150, 6) • „Auzi, Dumnezeule, glasul meu, când mă rog Ție!” (Ps. 63, 1) • „Lăudați pe Domnul, că este bun Domnul; cântați Numele Lui, că este bun!” (Ps. 134, 3) • „Înfierbântatu-s-a inima mea înăuntrul meu și în cugetul meu se va aprinde foc!” (Ps. 38, 4)

Sfinții Părinți și Dascăli ai Bisericii Lui Hristos ne învață că făptura întregă Îl laudă pe Dumnezeu Cel Ce a creat-o. Conștiința a fost dată omului ca o oglindă care să reflecte atât măreția de nespus a creației, cât și desăvârșita raționalitate existentă în interiorul fiecărui lucru din lumea aceasta în cer și pe pământ: „Cerurile spun slava lui Dumnezeu iar facerea mâinilor Lui o vestește țaria!” (Ps. 18, 1). Câmpul cu flori Îl laudă pe Dumnezeu. Cerul cu nori Îl laudă pe Dumnezeu. Bolta înstelată a nopții Îl laudă pe Dumnezeu. Susurul

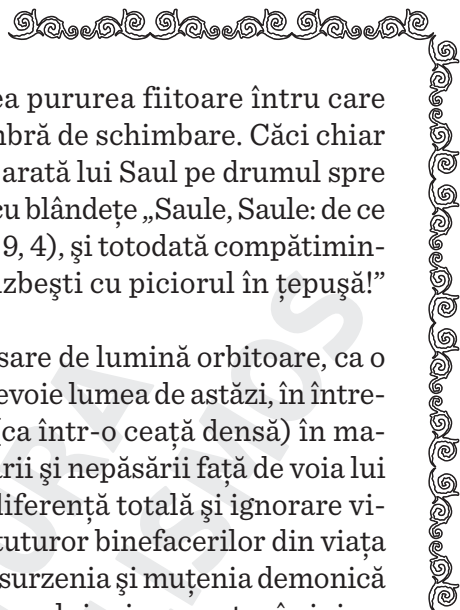

izvoarelor, șuierul vântului, freamătul codrilor, ciripitul păsărilor, splendoarea naturii Îl laudă pe Dumnezeu: „Cât s-au mărit lucrurile Tale, Doamne, pe toate cu înțelepciune le-ai făcut!” (Ps. 103, 25). Și de aceea, trăitorii unirii tainice cu Cel Sfânt, mișcați de fiorul simțirii prezenței și lucrării harului divin în lume, au descris viața întregii zidiri ca pe o Liturghie cosmică a frumuseții pe care Dumnezeu a revărsat-o dintru Sine prin chiar actul creației – fără nici un alt scop decât acela de a dăruii dragostea Sa omului pe care l-a făcut după chipul și asemănarea Sa, pentru a se bucura veșnic în lumina vieții ca un adevărat rege al creației sau împărat al făpturii: „Mare ești Doamne, și minunate sunt lucrările Tale, și nici un cuvânt nu este de ajuns spre lauda minunilor Tale!” (Taina Sfântului Botez).

Acest lucru face ca omul, ființă rațional-cuvântătoare, înzestrată cu voie de-sine-stăpânitoare, având deplină libertate de alegere, să devină responsabil în fața iubirii dumnezeiești, al cărei preaplin de binefaceri îl cheamă la o deplină recunoștință și mulțumire: „Slavă Ție, Doamne, slavă Ție!”. Este tocmai ceea ce îl face și pe alesul între proorocii Domnului, David, Regele lui Israel, să cânte cu dulceață din psaltire: „Lăudați pe Domnul întru sfînții Lui!” (Ps. 150, 1), „lăudați-L pe El după mulțimea slavei Lui!” (Ps. 150, 2). Atunci când omul petrece încă în Rai, hrănindu-se din roadele tuturor pomilor sădiți de Dumnezeu acolo, astfel luminându-se și cunoscând cu ușurință minunile Creatorului, în acea fericită stare duhovnicească primordială în care Adam stătea la sfat cu Dumnezeu, el putea să-L laude pe Ziditorul său fără

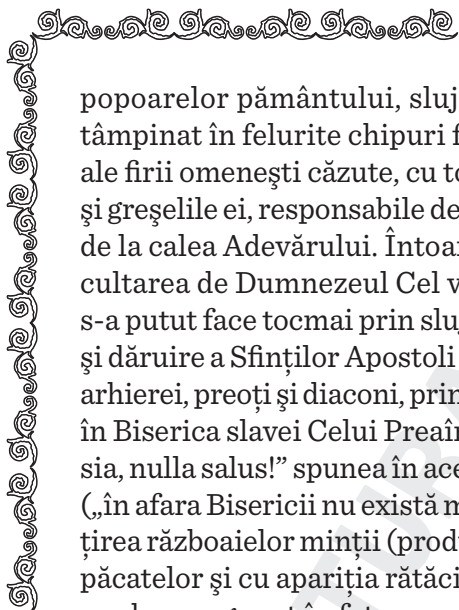
nici un efort sau caznă, cu o spontaneitate desăvârșită. Căci „a sta la sfat cu Dumnezeu” înseamnă de fapt o contemplație directă și imediată a Acestuia, o vedere mistică a Celui nevăzut, o stare de iluminare spirituală a minții și a inimii care ajunge la înălțimi inegalabile de cunoaștere și de pricepere. O stare în care omul participă de bună-voie la lucrarea Celui Preaînalt cu propria sa lucrare, într-o sinergie sau conlucrare minunată, al cărei sens se îndreaptă spre purtarea de grijă a întregii făpturi. Erudit cunoscător al celor făcute de Dumnezeu, Adam clasifică și rânduește toate viețuitoarele pământului cu nume pe care tot el le hotărăște. O asemenea lucrare este rodul unei stări superioare de rugăciune, o rugăciune care primește de la Dumnezeu un răspuns corespunzător, pe măsura calității ei: „Și a privit Dumnezeu toate câte a făcut – și, iată, erau bune foarte!” (*Fac.* 1, 31). În grădina cea de la Răsărit, adică în Rai, omul avea menirea „să lucreze pământul din care fusese luat” (*Fac.* 3, 23). Aceasta înseamnă, de fapt, o permanentizare a stării de contemplație. Raiul era un dar care trebuia păstrat, nu neglijat și pierdut prin nepăsare. Căci el trebuia stăpânit (anume prin puterea minții înduhovnicite) în existența sa concretă, în realitatea sa imediată, ca și cale de adâncire sau aprofundare a experienței spirituale pe care o oferea. La aceasta se referă Sfântul Apostol Pavel atunci când scrie: „cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit – pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El” (*I Cor.* 2, 9). Fiind atât de înalte, accesul la ele s-a făcut „ori în trup – nu știi, ori în afară de trup – nu știi, Dumnezeu știe!” (*II Cor.* 2, 12), Cel Ce

Însuși este Lumina cea pururea fiitoare întru care nu este mutare sau umbră de schimbare. Căci chiar Hristos Cel înviat i Se arată lui Saul pe drumul spre Damasc, întrebându-l cu blândețe „Saule, Saule: de ce Mă prigonești?” (*F.Ap.* 9, 4), și totodată compătimitându-l: „Greu îți este să izbești cu piciorul în țepușă!” (*F.Ap.* 9, 5).

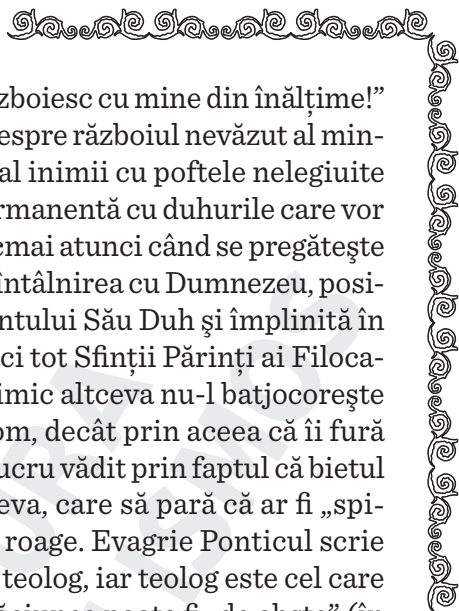
De o astfel de revărsare de lumină orbitoare, ca o ploaie torențială, are nevoie lumea de astăzi, în întregime fiind cufundată (ca într-o ceață densă) în maramul trândăviei, uitării și nepăsării față de voia lui Dumnezeu. Această indiferență totală și ignorare vinovată a Dăruitorului tuturor binefacerilor din viața oamenilor este tocmai surzenia și muțenia demonică instaurată hoțește, samavolnic și uzurpator în inima omului, chemată să devină tron al slavei Domnului Dumnezeu. Rod al păcatelor fără de număr, al neascultării de poruncile Atotțiitorului, al iraționalității comportamentului pătimăș și atitudinii autodistructive și atotdisprețuitoare (care au ajuns să caracterizeze pe omul modern), necredința este rădăcina universalei lipse de bun-simț civic, moral și spiritual din societatea contemporană.

Atunci când, după învierea Sa din morți, Mântuitorul Iisus Hristos S-a arătat Sfinților Săi ucenici și Apostoli, El a suflat asupra lor și le-a zis: „Primiți Duhul Sfânt: căroră veți ierta păcatele – le vor fi iertate; iar căroră le veți ține – vor fi ținute!” (*In.* 20, 22-23), prin aceasta dându-le puterea de a ierta păcatele tuturor oamenilor de pe pământ – atât celor vii, cât și celor adormiți. Plecând în lumea largă pentru a propovădui Vestea cea Bună a mântuirii tuturor

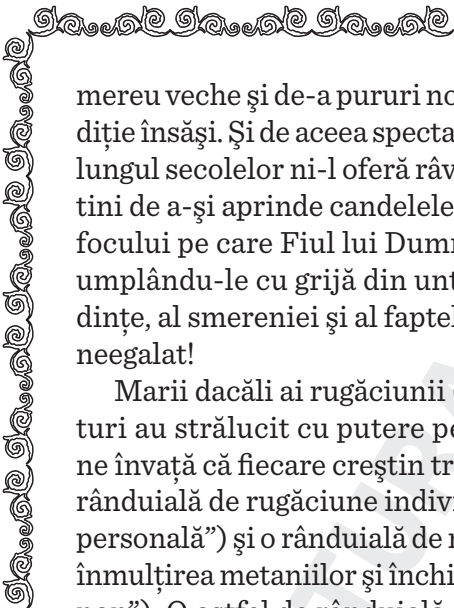
popoarelor pământului, slujitorii Domnului au întâmpinat în felurite chipuri formele de manifestare ale firii omenești căzute, cu toate carențele, păcatele și greșelile ei, responsabile de rătăcirea atâtor suflete de la calea Adevărului. Întoarcerea oamenilor la ascultarea de Dumnezeu Cel viu, Dătătorul-de-viață, s-a putut face tocmai prin slujirea plină de abnegație și dăruire a Sfinților Apostoli și a urmașilor acestora, arhieriei, preoți și diaconi, prin lucrarea Duhului Sfânt în Biserica slavei Celui Preaînalt – căci „extra Ecclesia, nulla salus!” spunea în acest sens Sfântul Ciprian („în afara Bisericii nu există mântuire!”). Căci înmulțirea războaielor minții (produsă odată cu înmulțirea păcatelor și cu apariția rătăcirilor printre creștini) a readus pregnant în fața conștiinței creștine îndemnul Fiului lui Dumnezeu adresat ucenicilor Săi: „Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!” (Mc. 14, 38), întărit de către Sfântul Apostol Pavel: „Rugați-vă neîncetat!” (I Tes 5, 17). Cu alte cuvinte, nu există răstimpuri când se cuvine să te rogi și răgazuri când nu se cade să te rogi. Și de aceea literatura duhovnicească de-suflet-folositoare cuprinde mulțime nemăsurată de îndrumări, povățuiri și rânduieli cu privire la timpul, locul, cadrul și motivațiile proprii rugăciunii. Adevărată „știință a științelor” și „artă a artelor”, lucrarea rugăciunii se desfășoară pe o scară ale cărei trepte urcă de la pământ până în înaltul Cerului: „Suișuri în inima sa a pus!” (Ps. 83, 6). Din acest motiv, ea nu se poate împlini fără o pregătire specială corespunzătoare.

Sfinții filocalici ne arată că lupta celui ce vrea să se roage este mai mare decât a celui care nu se roagă:

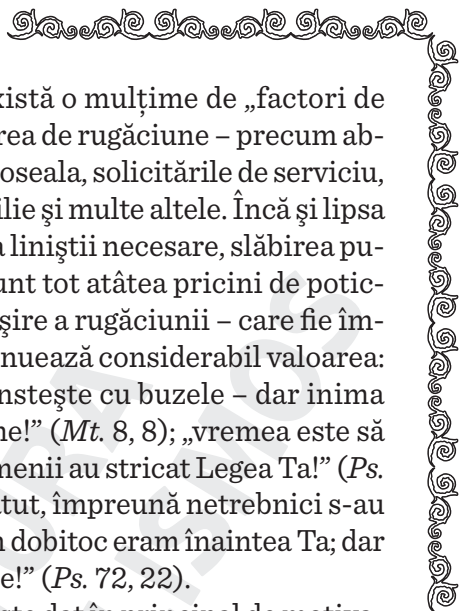
„Mulți sunt cei ce se războiesc cu mine din înălțime!” (Ps. 55, 3). Este vorba despre războiul nevăzut al minții cu gândurile rele și al inimii cu poftele nelegiuite ale trupului, o luptă permanentă cu duhurile care vor să-l zgândăre pe om tocmai atunci când se pregătește de rugăciune, adică de întâlnirea cu Dumnezeu, posibilă prin harul Preasfântului Său Duh și împlinită în Numele Fiului Său. Căci tot Sfinții Părinți ai Filocaliei ne învață că prin nimic altceva nu-l batjocorește mai aprig diavolul pe om, decât prin aceea că îi fură timpul de rugăciune. Lucru vădit prin faptul că bietul creștin face orice altceva, care să pară că ar fi „spiritual”, numai să nu se roage. Evagrie Ponticul scrie că „cel ce se roagă este teolog, iar teolog este cel care se roagă”. Desigur, rugăciunea poate fi „de obște” (în cultul divin public al Bisericii) sau „de sine” (în cultul particular al fiecărui creștin, acasă la el). Există rugăciuni de laudă a lui Dumnezeu (care implică recunoștință și respect), rugăciuni de mulțumire adusă lui Dumnezeu (o formă de recunoaștere a supremației bunătății și grijii proniatoare față de nevoile vitale ale omenirii) – „Au nu zece s-au curățit? Dar cei nouă – unde sunt?!” (Lc. 17, 17), dar și rugăciuni de cerere (prin care fiecare adresează lui Dumnezeu cereri personale sau obștești: „Cereți – și vi se va da; căutați – și veți afla; bateți – și vi se va deschide!” – Mt. 7, 7).

Cu timpul, sub inspirația Duhului Sfânt, Biserica a dezvoltat o bogăție considerabilă de forme specifice de rugăciune, de la Sfintele Taine și Ierurgii până la cele șapte Laude ale serviciului liturgic atât diurn cât și nocturn. Toate acestea poartă în forma, fondul și structura lor poetică și artistică o frumusețe tainică,

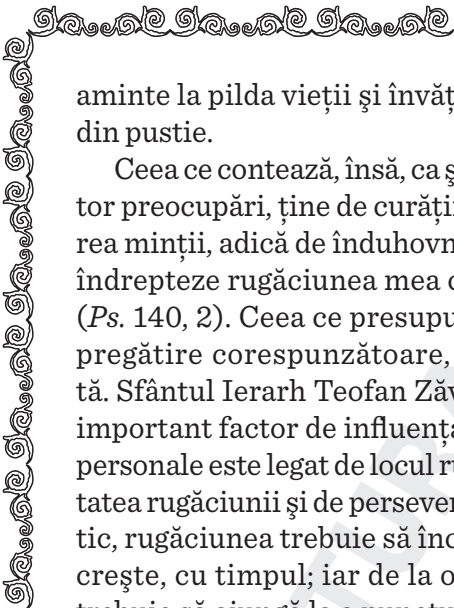
mereu veche și de-a pururi nouă, precum Sfânta Tradiție însăși. Și de aceea spectacolul feeric pe care de-a lungul secolelor ni-l oferă râvna milioanelor de creștini de a-și aprinde candelile inimilor lor din flacăra focului pe care Fiul lui Dumnezeu l-a adus în lume, umplându-le cu grijă din untdelemnul dreptei-credințe, al smereniei și al faptelor bune, este unic și de neegalat!

Marii dacăli ai rugăciunii (ale căror sfinte învățături au strălucit cu putere pe cerul monahismului) ne învață că fiecare creștin trebuie să țină o anumită rânduială de rugăciune individuală (numită „pravilă personală”) și o rânduială de nevoință trupească prin înmulțirea metaniilor și închinăciunilor (numită „canon”). O astfel de rânduială se hotărăște în general de către părintele duhovnicesc al fiecărui creștin în parte, după credința, râvna și puterea, priceperea și nevoile fiecăruia. Fie mirean, fie monah, părintele duhovnicesc trebuie să urmărească în special curățirea inimii fiului duhovnicesc de toată zgura patimilor și a păcatelor, și luminarea minții lui prin înțelegerea sensului profund al tuturor întâmplărilor din viața sa. Aceasta pentru că, în vreme ce unii creștini doresc o pravilă mai bogată și un canon mai cuprinzător, alții le vor mai „simpluțe”, pentru a nu ajunge la rutină și plictiseală, având tendința de a contabiliza mecanic paginile citite, eșuând astfel lamentabil într-o simplă lectură anostă și plicticoasă a pravilei de rugăciune. Așa se face că, la scaunul de spovedanie, la întrebarea duhovnicului: „Împliniți constant rânduiala de rugăciune personală?”, de cele mai multe ori se aude răspunsul: „O, dar e prea grea, nu o pot face!”. E adevărat

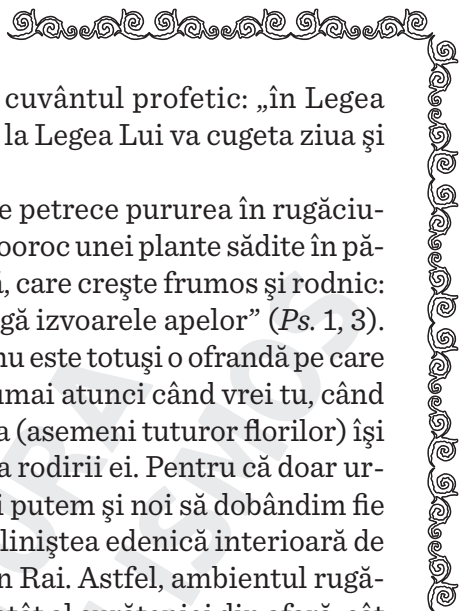
că în vremea noastră există o mulțime de „factori de risc” implicați în lucrarea de rugăciune – precum absența timpului liber, oboseala, solicitările de serviciu, greutățile vieții de familie și multe altele. Încă și lipsa unui spațiu adecvat și a liniștii necesare, slăbirea puterii de concentrare, sunt tot atâtea pricini de poticnire în efortul de săvârșire a rugăciunii – care fie împiedică total, fie îi diminuează considerabil valoarea: „Poporul acesta Mă cinstește cu buzele – dar inima lor este departe de Mine!” (Mt. 8, 8); „vremea este să lucreze Domnul, că oamenii au stricat Legea Ta!” (Ps. 118, 126), „toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut!” (Ps. 13, 3), „ca un dobitoc eram înaintea Ta; dar eu sunt pururea cu Tine!” (Ps. 72, 22).

Efectul rugăciunii este dat în principal de motivația ei. Iar aceasta ar trebui să fie doar dragostea pentru Dumnezeu și dorința sinceră de mântuire. Astfel, ziua va începe cu rugăciune și se va sfârși cu rugăciune. Pravila de dimineață poate cuprinde „Rugăciunile dimineții”, câteva metanii și închinăciuni (făcute fără grabă, cu reculegere și atenție la cuvintele rugăciunii lui Iisus iar nu la numărul aplecărilor de genunchi), un Acatist, câțiva Psalmi și câteva capitole din Sfintele Scripturi ale Vechiului, respectiv Noului Testament. Iar seara, atunci când ne îndreptăm cu inima către Dumnezeu, putem face de asemenea câteva metanii și închinăciuni, urmate de „Rugăciunile serii”, de „Canonul de pocăință către Mântuitorul Iisus Hrisos”, „Paraclisul Maicii Domnului”, „Canonul de rugăciune către Sfântul Înger Păzitor al vieții omului”, o catismă din „Psaltirea” Regelui Profet David, în încheiere citind câteva file din „Pateric”, luând astfel

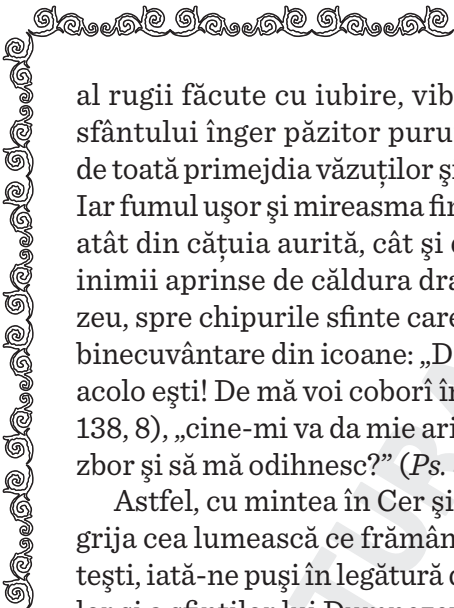
aminte la pilda vieții și învățaturii Sfinților Batrâni din pustie.

Ceea ce contează, însă, ca și scop principal al acestor preocupări, ține de curățirea inimii și de lumina-rea minții, adică de înduhovnicirea sufletului: „Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta!” (Ps. 140, 2). Ceea ce presupune, desigur, o anumită pregătire corespunzătoare, necesară și bineveni-tă. Sfântul Ierarh Teofan Zăvorâtul scrie că cel mai important factor de influențare a calității nevoinței personale este legat de locul rugăciunii, de punctuali-tatea rugăciunii și de perseverența săvârșirii ei. Prac-tic, rugăciunea trebuie să înceapă cu puțin pentru a crește, cu timpul; iar de la o punctualitate impusă trebuie să ajungă la o punctualitate asumată. Fără o perseverență de neînduplecat, dublată de o seriozi-tate a implicării sufletești de nezdruncat în săvâr-șirea pravilei de rugăciune (fie a celei personale, fie a celei de obște prin participarea la pravila Bisericii), nu se poate vorbi de o autentică sporire duhovniceas-că nici în viața creștinului obișnuit, nici în cea a mo-nahului, nici în cea a preotului. Sporul duhovnicesc nu se măsoară în vorbe sau pietisme, ci numai prin această punctualitate, consecvență și fermitate în îm-plinirea rânduielilor unui program bine stabilit și în-chegat pentru fiecare zi a săptămânii. Iar rugăciunea nu înseamnă nicidecum să începem a turui mecanic cuvintele Psalmistului: „Doamne, iubit-am bunăcuvi-ința casei Tale și locul locașului slavei Tale!” (Ps. 25, 8), căci „râvna casei Tale m-a mâncat!” (Ps. 68, 11) și de aceea „fericiți sunt cei ce locuiesc în casa Ta – în vecii vecilor Te vor lăuda!” (Ps. 83, 5). Cu adevăratul

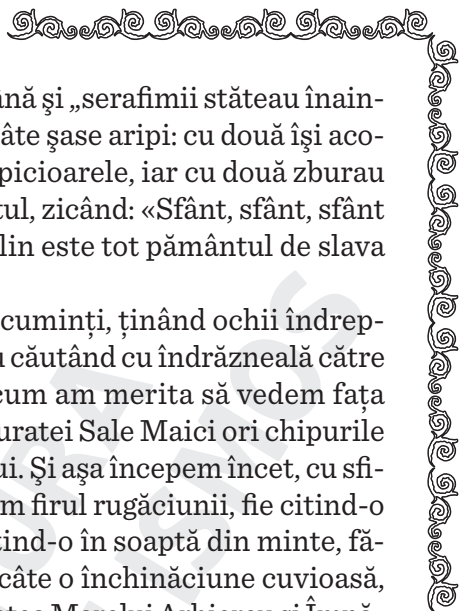
rugător se împlinește cuvântul profetic: „în Legea Domnului e voia lui, și la Legea Lui va cugeta ziua și noaptea!” (Ps. 1, 2).

Sufletul omului care petrece pururea în rugăciune este asemănat de prooroc unei plante sădite în pământ bun, cu umezeală, care crește frumos și rodnic: „ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor” (Ps. 1, 3). Dar floarea rugăciunii nu este totuși o ofrandă pe care să o oferi Domnului numai atunci când vrei tu, când „ai chef” să te rogi; ci ea (asemeni tuturor florilor) își are vremea și rânduiala rodirii ei. Pentru că doar urmând acestei rânduieli putem și noi să dobândim fie și un strop, măcar, din liniștea edenică interioară de care se bucura Adam în Rai. Astfel, ambientul rugăciunii este un rezultat atât al curățeniei din afară, cât și al curăției din lăuntru. O cameră frumos aranjată, ușor aerisită și discret luminată, e cea mai potrivită pentru rugăciune. În partea dinspre Răsărit se poate aranja un mic iconostas, ca un mic altar de rugăciune, din câteva icoane de diferite mărimi, înaintea cărora să se aprindă o candelă și o lumânare într-un sfeșnic. Pâlpâitul delicat al acestora deja aduce în suflet acea simțire sfântă și înflorată a emoției întâlnirii cu Sfântul Dumnezeu. În astfel de clipe, ritmul bătailor inimii e parcă mai blând, mai potolit, mai liniștit, ca în preajma venirii tainice a Domnului în casa și în sufletul rugătorului, precum și Adam odinioară în Rai. Îi auzea pașii căutându-l în răcoarea serii: „Iar când au auzit glasul Domnului Dumnezeu, Care umbla prin Rai în răcoarea serii, s-au ascuns Adam și femeia lui de fața Domnului Dumnezeu” (Fac. 3, 8). Duhul Domnului Dumnezeu pogoară lin în ritmul sfios și molcom

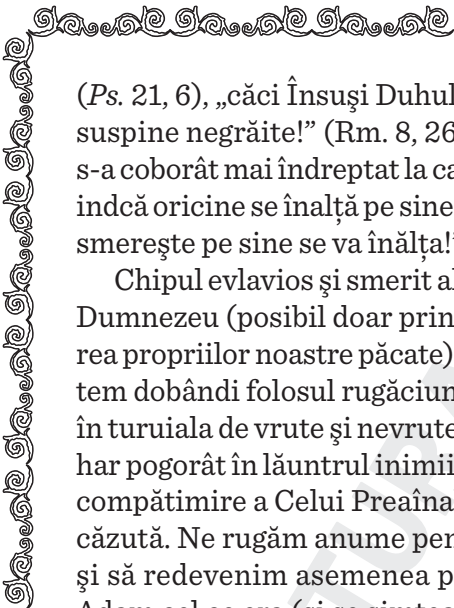
al rugii făcute cu iubire, vibrând în văzduh aripile sfântului înger păzitor pururea veghetor și păzitor de toată primejdia văzuților și nevăzuților potrivnici. Iar fumul ușor și mireasma fină de tămâie se va înălța atât din cățuia aurită, cât și din cărbunele încins al inimii aprinse de căldura dragostei pentru Dumnezeu, spre chipurile sfinte care privesc cu bunătate și binecuvântare din icoane: „De mă voi sui în Cer – Tu acolo ești! De mă voi coborî în iad – de față ești!” (Ps. 138, 8), „cine-mi va da mie aripi ca de porumbel ca să zbor și să mă odihnesc?” (Ps. 54, 6).

Astfel, cu mintea în Cer și inima departe de toată grija cea lumească ce frământă marea vieții pământești, iată-ne puși în legătură directă cu lumea îngerilor și a sfinților lui Dumnezeu: „Când Te-am chemat m-ai auzit, Dumnezeul dreptății mele!” (Ps. 4, 1). De aici începe adevărata și nefățarnica evlavie cea din afară: însemnarea corectă, fără grabă, cu semnul crucii (după cuvântul Psalmistului: „s-a însemnat peste noi lumina feței Tale, Doamne!” –Ps. 4, 6), o închinăciune cucernică, o metanie smerită, având o ținută demnă și potrivită înfățișării înaintea lui Dumnezeu, o haină curată, îngrijită, care să acopere trupul, nu să stârnească poftele altora, cunoscând faptul că Atotputernicul a hotărât ca omul căzut să-și acopere goliciunea păcatului său rușinos spre înfrânarea pornirii simțurilor trupești, dar nu cu acoperăminte din frunze de smochin, ci cu „îmbrăcămintea de piele cu care i-a îmbrăcat” (Fac. 3, 21). De aceea ni se cuvine ca, înaintea Părintelui Ceresc Cel Ce ne ocrotește, să avem acea decență și eleganță sufletească potrivite întâlnirii cu El. Cu atât mai mult cu cât, în preajma

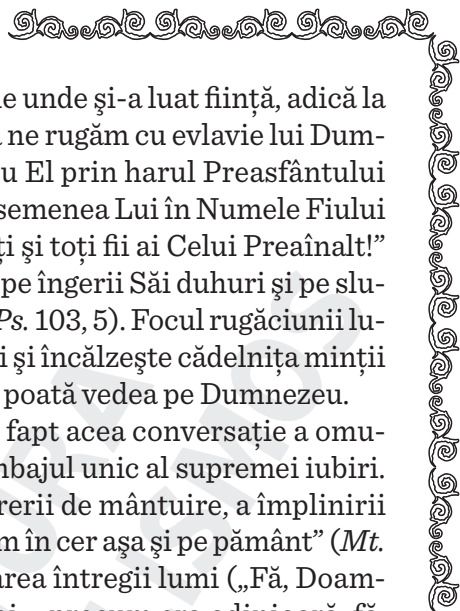
slavei lui Dumnezeu până și „serafimii stăteau înaintea Lui, fiecare având câte șase aripi: cu două își acopereau fețele, cu două picioarele, iar cu două zburau și strigau unul către altul, zicând: «Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Savaot, plin este tot pământul de slava Lui!»” (Is. 6, 2-3).

Apoi îngenunchem cuminți, ținând ochii îndreptați spre pământ, iar nu căutând cu îndrăzneală către Sfintele Icoane, ca și cum am merita să vedem fața lui Dumnezeu, a Preacuratei Sale Maici ori chipurile Sfinților bineplăcuți Lui. Și așa începem încet, cu sfială și evlavie, să toarcem firul rugăciunii, fie citind-o din filele cărții, fie rostind-o în șoaptă din minte, făcând din când în când câte o închinăciune cuvioasă, ca unii ce ne aflăm înaintea Marelui Arhiereu și Împărat al tuturor veacurilor lumii, rostind rar, cu mintea adunată în cuvinte, șirul frumos și blând al rugăciunilor de-suflet-hrănitoare. Răstimp, flacăra lumânării țese discret jocul de lumini și umbre care înveselește curat inima și înseninează cugetul cu amintirea clipeilor de taină petrecute în copilărie prin ungherele vechilor biserici de la țară, atunci când înserarea pogora lin peste făptura întreagă. Atât acasă, cât și la biserică, ne întâlnim cu Unul și Același Dumnezeu. Ori în cămara inimii, ori în sfântul locaș al obștii credincioșilor, Dumnezeu ne privește și ne ascultă și ne mângâie sufletele cu aceeași dulceață proprie doar sfintelor rugăciuni izvorâte din suspinele de negrăit ale Duhului Dumnezeiesc: „Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului!” (Lc. 18, 13), „Iisuse, Fiul lui David, miluiește-mă!” (Mc. 10, 47), „Tată, am greșit la Cer și înaintea Ta!” (Lc. 15, 18), „eu sunt vierme și nu om!”

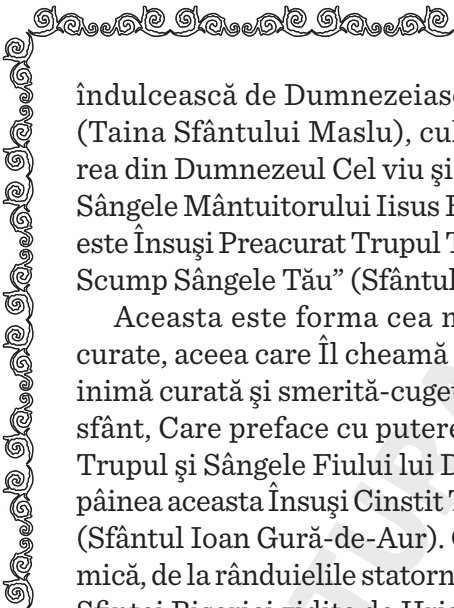
(Ps. 21, 6), „căci Însuși Duhul Se roagă pentru noi cu suspine negrăite!” (Rm. 8, 26); „zic vouă că vameșul s-a coborât mai îndreptat la casa sa, decât fariseul. Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța!” (Lc. 18, 14).

Chipul evlavios și smerit al adresării noastre către Dumnezeu (posibil doar prin vederea și recunoașterea propriilor noastre păcate) e singurul prin care putem dobândi folosul rugăciunii. Folos care nu constă în turuiala de vrute și nevrute, ci anume în stropul de har pogorât în lăuntrul inimii din lacrima de iubire și compătimire a Celui Preaînalt pentru zidirea Sa cea căzută. Ne rugăm anume pentru ca să ne întoarcem și să redevenim asemenea pruncilor, asemenea lui Adam cel ce era (și se simțea) ocrotit în Rai ca și un prunc în brațele mamei sale: „De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor!” (Mt. 18, 3). De aceea strigă David: „În ce chip dorește cerbul izvoarele apelor, așa Te dorește sufletul meu pe Tine, Dumnezeule!” (Ps. 41, 1). Setea după Dumnezeu îl readuce pe om la izvoarele apei celei vii a rugăciunii de-viață-făcătoare și a-tot-tămăduitoare: „cât sunt de dulci limbii mele, cuvintele Tale, mai mult decât mierea, în gura mea!” (Ps. 118, 103). Precum trupul se întărește cu mâncarea cea materială („pâinea inimă omului o întărește!” – Ps. 103, 17), așa și sufletul se hrănește, crește și se desăvârșește prin harul rugăciunii izvorâte din dorul după Cel Bun și Drept: luminătorul sufletului este mintea așa precum „luminătorul trupului este ochiul” (Lc. 11, 34). Căci rugăciunea este hrana sufletului. Această foame și sete de Dumnezeu a sufletului este tocmai dorința

de a se întoarce acolo de unde și-a luat ființă, adică la Ziditorul său. De aceea ne rugăm cu evlavie lui Dumnezeu, ca să ne unim cu El prin harul Preasfântului Său Duh, să devenim asemenea Lui în Numele Fiului Său: „Dumnezei sunteți și toți fii ai Celui Preaînalt!” (Ps. 81, 6), „Cel Ce face pe îngerii Săi duhuri și pe slugile Sale pară de foc!” (Ps. 103, 5). Focul rugăciunii luminează candela inimii și încălzește cădelnița minții pentru ca sufletul să-L poată vedea pe Dumnezeu.

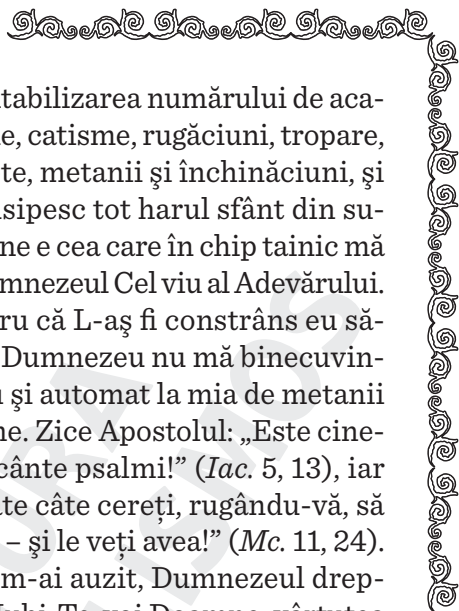
Rugăciunea este de fapt acea conversație a omului cu Dumnezeu în limbajul unic al supremei iubiri. Este atât adresarea cererii de mântuire, a împlinirii voii Celui Sfânt „precum în cer așa și pe pământ” (Mt. 6, 10) întru transfigurarea întregii lumi („Fă, Doamne, iarăși pământul Rai – precum era odinioară; fă, Doamne, întunericul lumină – dar lumină din Lumina Ta: «Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat»” – Simbolul Credinței), cât și aducerea de mulțumire pentru hrana noastră cea spre viața veșnică. Și de aceea rugăciunea propriu-zisă, rugăciunea cea adevărată, nu va rămâne formată doar din cuvinte rostite și auzite, ci se va adânci în simțirea plină de iubire și de bucurie a recunoștinței euharistice din Jertfa cea fără-de-sânge: „Pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi!” (Mt. 6, 11), „Cinei Tale Celei de Taină astăzi Fiul lui Dumnezeu părtaș mă primește!” (Sfântul Ioan Gură-de-Aur). Așa devine inima omului altar de jertfă și Sfântă a Sfintelor, dincolo de catapeteasma cuvintelor și a cântărilor din afară, „acolo unde Sfinții Îngeri doresc să privească și să audă glasul Evangheliei Domnului Dumnezeu și să vadă cu ochii lor chipul Sfintei Jertfe și să se

îndulcească de Dumnezeiasca și Sfânta Liturghie” (Taina Sfântului Maslu), culminând cu împărtășirea din Dumnezeu Cel viu și adevărat, din Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos: „Cred că Acesta este Însuși Preacurat Trupul Tău și Acesta este Însuși Scump Sângele Tău” (Sfântul Ioan Gură-de-Aur).

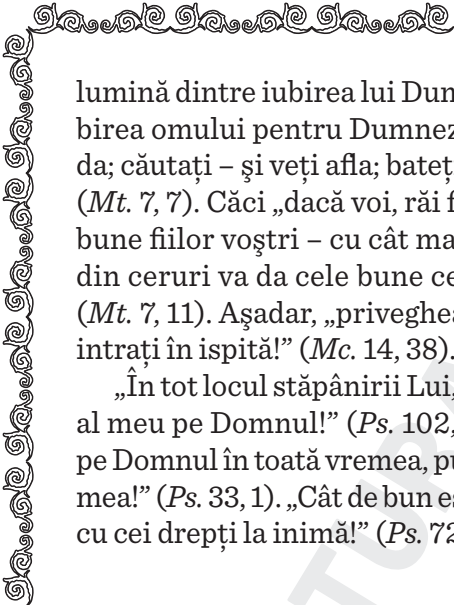
Aceasta este forma cea mai înaltă a rugăciunii curate, aceea care Îl cheamă cu credință dreaptă, cu inimă curată și smerită-cugetare pe Duhul Cel Preasfânt, Care preface cu puterea Sa pâinea și vinul în Trupul și Sângele Fiului lui Dumnezeu: „Și fă, adică, pâinea aceasta Însuși Cinstit Trupul Hristosului Tău” (Sfântul Ioan Gură-de-Aur). Orice abatere, oricât de mică, de la rânduielile statornicite de veacuri în sânul Sfintei Biserici zidite de Hristos pe piatra cea tare a mărturisirii credinței drepte și adevărate a Proorocilor și Apostolilor în Dumnezeirea Sa, nu face decât să întrerupă legătura cu Cel Înviat, înlocuind învățătura de-viață-făcătoare cu niște sisteme de legi, concepte și păreri omenești care n-au mântuit nici pe cei ce le-au inventat, nici pe cei ce le-au urmat: „noi nu știm să ne rugăm cum trebuie!” (Rm. 8, 26), „nu știți ce cereți!” (Mc. 10, 38) – deși stă scris: „Orice veți cere de la Tatăl în Numele Meu – El vă va da!” (In. 16, 23).

Dialogul dintre om și Creatorul său de tipul „dă-mi cutare în schimb la cutare” sau „asta-mi trebuie, asta nu-mi trebuie” transformă taina rugăciunii în troc și târguială, nicidecum în act liturgic sacramental. Dovadă stau cuvintele Mântuitorului Hristos Însuși: „Casa Mea, casă de rugăciune se va chema – iar voi o faceți peșteră de tâlhari!” (Mt. 21, 13). Rugăciunea pe care o faci din obligație și pe care o resimți ca povară

nu este rugăciune. Contabilizarea numărului de acatiste, paraclise, canoane, catisme, rugăciuni, tropare, condace, stihuri, versete, metanii și închinăciuni, și cronometrarea lor – risipesc tot harul sfânt din suflet. Adevărata rugăciune e cea care în chip tainic mă aduce față în față cu Dumnezeu Cel viu al Adevărului. Aceasta, însă, nu pentru că L-aș fi constrâns eu să-vârșind ritualul – căci Dumnezeu nu mă binecuvintează deloc obligatoriu și automat la mia de metanii sau la duzina de catisme. Zice Apostolul: „Este cineva cu inimă bună? Să cânte psalmi!” (*Iac. 5, 13*), iar Domnul vestește: „Toate câte cereți, rugându-vă, să credeți că le-ați primit – și le veți avea!” (*Mc. 11, 24*). „Când Te-am chemat, m-ai auzit, Dumnezeuul dreptății mele!” (*Ps. 4, 1*). „Iubi-Te-voi Doamne, vârtutea mea! Domnul este întărirea mea și scăparea mea și Ozbăvitorul meu, Dumnezeuul meu, ajutorul meu – iar eu voi nădăjdui spre Dânsul! Apărătorul meu și puterea mântuirii mele și Sprijinitorul meu!” (*Ps. 17, 1-3*). Nu metoda, nu tehnica și nici măcar râvna mea nu mă aduc la Dumnezeu, ci doar iubirea Lui și răspunsul meu curat la aceasta.

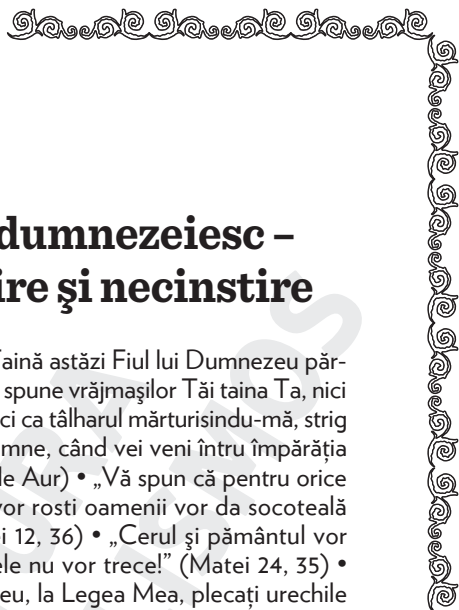
Prin urmare, a iubi rugăciunea înseamnă a-L iubi și a-L dori pe Dumnezeu. Și de aceea rugăciunea noastră o facem nu pentru ca să obținem ceva de la El sau să-I demonstrăm ceva, ci pentru că dorim a fi pururea cu El: „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu!” (*Mt. 5, 8*). Rugăciunea curată este drumul cel mai scurt spre mântuire: având putere cuvântătoare, ne unim cu Cuvântul lui Dumnezeu, și devenim întru totul asemenea Lui. Și astfel, dialogul rugăciunii reprezintă întâlnirea cea plină de

lumină dintre iubirea lui Dumnezeu pentru om și iubirea omului pentru Dumnezeu: „Cereți – și vi se va da; căutați – și veți afla; bateți – și vi se va deschide!” (Mt. 7, 7). Căci „dacă voi, răi fiind, știți să dați daruri bune fiilor voștri – cu cât mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la El?!” (Mt. 7, 11). Așadar, „privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!” (Mc. 14, 38).

„În tot locul stăpânirii Lui, binecuvintează suflete al meu pe Domnul!” (Ps. 102, 22). „Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea!” (Ps. 33, 1). „Cât de bun este Dumnezeu cu Israel, cu cei drești la inimă!” (Ps. 72, 1).

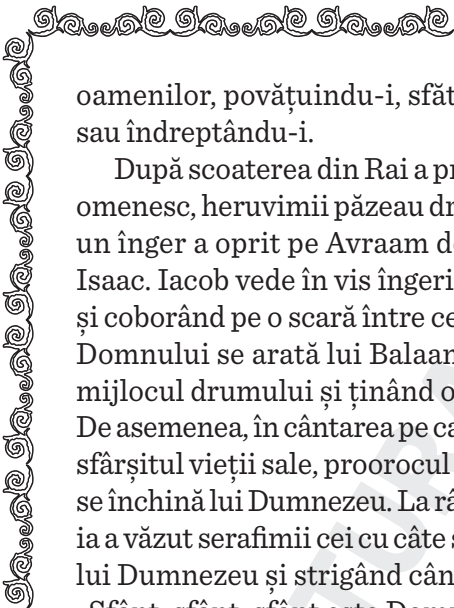

Cuvântul dumnezeiesc – între cinstire și necinstire

„Cinei Tale celei de Taină astăzi Fiul lui Dumnezeu părtaș mă primește, că nu voi spune vrăjmașilor Tăi taina Ta, nici sărutare îți voi da ca Iuda, ci ca tâlharul mărturisindu-mă, strig Ție: pomenește-mă, Doamne, când vei veni întru împărăția Ta!” (Sfântul Ioan Gură de Aur) • „Vă spun că pentru orice cuvânt deșert pe care-l vor rosti oamenii vor da socoteală în ziua Judecării!” (Matei 12, 36) • „Cerul și pământul vor trece – dar cuvintele Mele nu vor trece!” (Matei 24, 35) • „Luați aminte, poporul meu, la Legea Mea, plecați urechile voastre spre graiurile gurii Mele! Deschide-voi în pilde gura Mea, spune-voi cele ce au fost dintru început” (Ps. 77, 1-2) • „Până când vor spune și vor grăi nedreptate, grăi-vor toți cei ce lucrează fărădelegea?” (Ps. 93, 4) • „Fericit este omul pe care îl vei certa, Doamne, și din Legea Ta îl vei învăța pe el!” (Ps. 93, 12) • „Una am cerut de la Domnul, pe aceasta o voi căuta: să locuiesc în casa Domnului în toate zilele vieții mele!” (Ps. 26, 7)

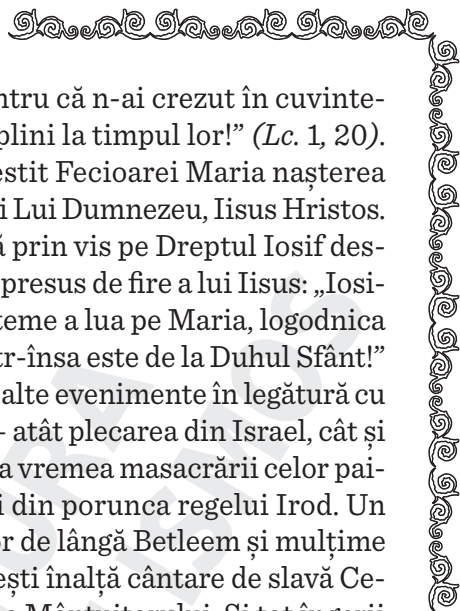
Sfânta Scriptură ne învață că omul a fost creat după chipul și asemănarea Domnului Dumnezeu. Și tot din Scripturile cele sfinte descoperim existența îngerilor ca făpturi de natură spirituală, reale și personale, deosebite de Dumnezeu și de oameni, având o menire specială. Negarea existenței îngerilor înseamnă ignorarea datelor Revelației înseși și negarea (întru nimic argumentată) a angelofaniilor ca fapte istorice reale – tot atâtea situații excepționale concrete în care îngerii s-au arătat

oamenilor, povătuindu-i, sfătuindu-i, îndemnându-i sau îndreptându-i.

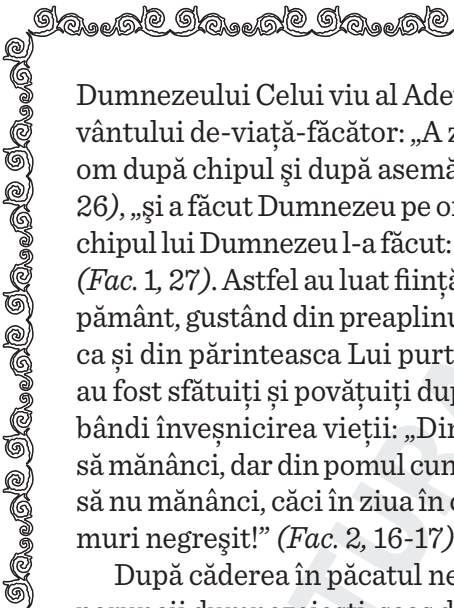
După scoaterea din Rai a protopărinților neamului omenesc, heruvimii păzeau drumul spre Pomul Vieții; un înger a oprit pe Avraam de a-l junghia pe fiul său Isaac. Iacob vede în vis îngeri ai lui Dumnezeu, suind și coborând pe o scară între cer și pământ. Un înger al Domnului se arată lui Balaam, fiul lui Beor, stând în mijlocul drumului și ținând o sabie ridicată în mână. De asemenea, în cântarea pe care a adus-o Domnului la sfârșitul vieții sale, proorocul Moise a vestit că îngerii se închină lui Dumnezeu. La rândul său, proorocul Isaia a văzut serafimii cei cu câte șase aripi stând înaintea lui Dumnezeu și strigând cântarea cea întreit sfântă: „Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Savaot, plin este tot pământul de slava Lui!” (*Is. 6, 3*); unul dintre serafimi a apropiat de gura lui un cărbune luat cu cleștele de pe jertfelnice, închipuind profetic Sfânta Euharistie. La fel, un înger al Domnului vorbește profetului Ilie, râvnicul dreptății divine; îngeri se arată de mai multe ori lui Daniel, ca și proorocului Zaharia, iar Iezechiel vede heruvimii cei cu ochi mulți asupra cărora odihnea slava Lui Dumnezeu.

În cărțile Noului Legământ se afirmă cu și mai multă putere adevărul prezenței și lucrărilor îngerilor în viața oamenilor. Astfel, Sfântul Apostol și Evanghelist Luca ne spune că Arhanghelul Gavriil a anunțat arhierelui Zaharia nașterea Înaintemergătorului Ioan din Elisabeta, soția sa: „Nu te teme, Zaharia, pentru că rugăciunea ta a fost ascultată și Elisabeta, femeia ta, îți va naște un fiu și-l vei numi Ioan” (*Lc. 1, 13*) și „iată vei fi mut și nu vei putea să vorbești până în ziua

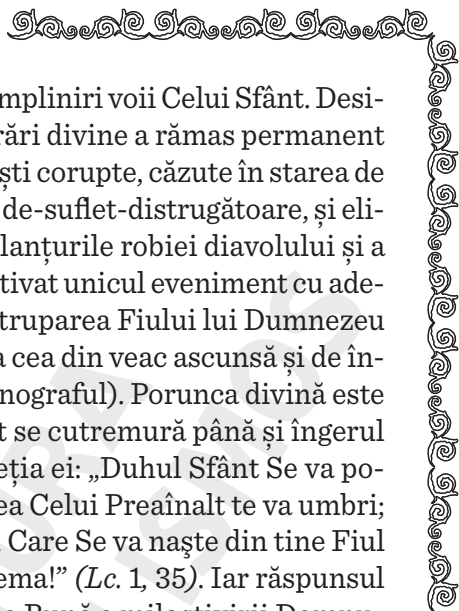
când vor fi acestea, pentru că n-ai crezut în cuvintele mele, care se vor împlini la timpul lor!” (Lc. 1, 20). Același Arhanghel a vestit Fecioarei Maria nașterea cu trupul din ea a Fiului Lui Dumnezeu, Iisus Hristos. Un înger îl înștiințează prin vis pe Dreptul Iosif despre întruparea cea mai presus de fire a lui Iisus: „Iosife, fiul lui David, nu te teme a lua pe Maria, logodnica ta, că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfânt!” (Mt. 1, 20), ca și despre alte evenimente în legătură cu Pruncul dumnezeiesc – atât plecarea din Israel, cât și întoarcerea din Egipt, la vremea masacrării celor paisprezece mii de prunci din porunca regelui Irod. Un înger se arată păstorilor de lângă Betleem și mulțime de îngeri din oștile cerești înalță cântare de slavă Celui Preaînalt la Nașterea Mântuitorului. Și tot îngerii sunt cei care vestesc magilor prin vis vicleșugul și fățărnicia regelui Irod, îndemnându-i să se întoarcă în țara lor pe altă cale decât cea pe care veniseră acești înțelepți vestitori ai credinței în dumnezeirea Pruncului născut în iesle din Fecioara, fără de sămânță bărbătească. Îngerii vestesc femeilor mironosițe învierea Lui Hristos din morți și tot îngerii se arată Apostolilor în clipa înălțării lui Iisus la Cer, înștiințându-i despre a doua venire întru slavă a Mântuitorului. Un înger îi va scoate din temniță pe Apostolii închiși acolo din porunca arhiereului și saducheilor, un înger se va arăta sutașului Corneliu în Cezareea, îndemnându-l să-l cheme pe Sfântul Apostol Petru pentru a-l povățui; și tot un înger îi va vesti Sfântului Apostol Pavel cele despre călătoria lui la Roma.

Toate aceste lucrări minunate și mai presus de fire s-au împlinit în viața oamenilor aleși și credincioși

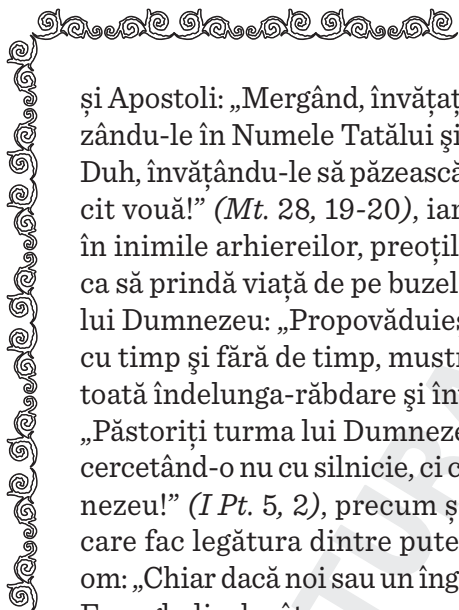
Dumnezeului Celui viu al Adevărului prin puterea cuvântului de-viață-făcător: „A zis Dumnezeu: Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră!” (*Fac. 1, 26*), „și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut: a făcut bărbat și femeie” (*Fac. 1, 27*). Astfel au luat ființă cei dintâi oameni de pe pământ, gustând din preaplinul iubirii Lui Dumnezeu, ca și din părinteasca Lui purtare de grijă atunci când au fost sfătuiți și povățuiți după dreptate pentru a dobândi înveșnicirea vieții: „Din toți pomii din Rai poți să mănânci, dar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el vei muri negreșit!” (*Fac. 2, 16-17*).

După căderea în păcatul neascultării prin călcarea poruncii dumnezeiești, scos din Rai și trimis să lucreze pământul din care fusese luat, omul a comunicat cu Dumnezeu prin jertfa rugăciunii puse pe altar făcut din piatră sau pământ: „Cain a adus jertfă lui Dumnezeu din roadele pământului. Și a adus și Abel din cele întâi-născute ale oilor sale și din grăsimea lor” (*Fac. 4, 3-4*). Slujitorii Cuvântului lui Dumnezeu confirmă cu putere lucrarea Acestuia în lume: „Așa grăiește Domnul” (*Ag. 1, 7*), „Așa zice Domnul Savaot” (*Ag. 2, 6*), „Zis-a Domnul” (*Ps. 109, 1*) – ceea ce denotă în mod limpede manifestarea Celui Nevăzut prin sunetul glasului Său. Astfel de slujitori au fost Noe, Avraam, Moise și ceilalți către care Dumnezeu a vorbit direct, îndemnându-i, povățuindu-i și descoperindu-le voia Sa cea sfântă, precum va face și mai târziu, trimițându-și profeții către poporul decăzut de la credința cea adevărată și din viața cea curată, pentru a-l întoarce de la căile păcatului ce duc spre moarte la calea cea

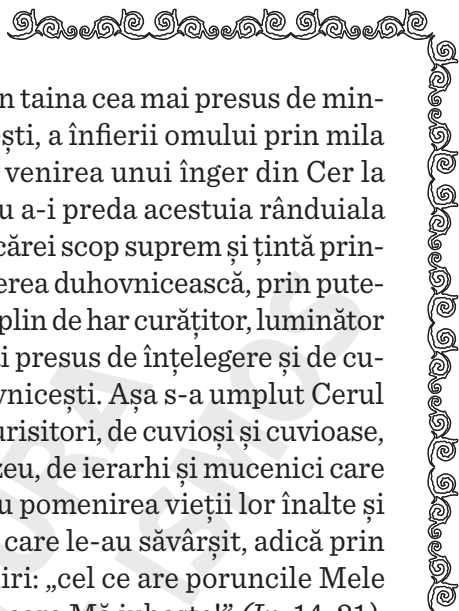
de-viață-aducătoare a împliniri voii Celui Sfânt. Desigur, scopul întregii lucrări divine a rămas permanent tămăduirea firii omenești corupte, căzute în starea de stricăciune a patimilor de-suflet-distrugetoare, și eliberarea oamenilor din lanțurile robiei diavolului și a morții. Acest scop a motivat unicul eveniment cu adevărat nou sub soare, Întruparea Fiului lui Dumnezeu ca Fiu al Omului, „taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută” (Iosif Imnograful). Porunca divină este atât de uimitoare, încât se cutremură până și îngerul care o vestește de măreția ei: „Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul Care Se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu se va chema!” (Lc. 1, 35). Iar răspunsul umanității la Vestea cea Bună a milostivirii Domnului Dumnezeu spre ea ia chipul smereniei desăvârșite: „Iată roaba Domnului! Fie mie după cuvântul tău!” (Lc. 1, 38). Așa s-a împlinit în veac, în lume și în istorie slujirea cuvântului dumnezeiesc prin împlinirea lui cu fapta, adică prin transpunerea lui în viață, pentru a mulțumi astfel Celui Preaînalt.

Așa s-au născut prin cuvânt mulțimile nenumărate de creștini, de mucenici și mărturisitori ai dreptei credințe care au trăit pentru Hristos și au murit pentru Hristos: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat!” (Gal. 3, 27). Prin cuvântul lui Dumnezeu a luat ființă Evanghelia, Taina tuturor tainelor mântuirii lumii în Iisus Hristos: „cel ce va crede și se va boteza se va mântui, iar cel ce nu va crede se va osândi!” (Mc. 16, 16); „de nu se va naște cineva din apă și din Duh nu va putea să intre în împărăția lui Dumnezeu!” (In. 3, 5). Mai mult, cuvântul l-a predat Iisus sfinților Săi ucenici

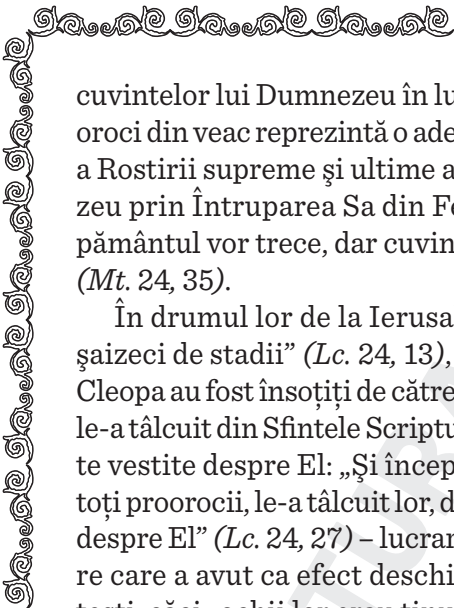
și Apostoli: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă!” (*Mt. 28, 19-20*), iar apoi aceștia l-au sădit în inimile arhierilor, preoților și diaconilor, pentru ca să prindă viață de pe buzele lor în sânul poporului lui Dumnezeu: „Propovăduiește cuvântul, stăruiește cu timp și fără de timp, mustră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelunga-răbdare și învățătura!” (*II Tim 4, 2*); „Păstoriți turma lui Dumnezeu dată în paza voastră, cercetând-o nu cu silnicie, ci cu voie bună, după Dumnezeu!” (*I Pt. 5, 2*), precum și multe alte îndemnuri care fac legătura dintre puterea cuvântului divin și om: „Chiar dacă noi sau un înger din Cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o – să fie anatema!” (*Gal. 1, 8*), așa că: „Ține dreptarul cuvintelor sănătoase pe care le-ai auzit de la mine, cu credința și cu iubirea care sunt în Hristos Iisus!” (*II Tim 1, 13*).

Din astfel de îndemnuri și porunci de-Dumnezeu-insuflate s-a format de-a lungul vremii tipul special de legătură spirituală între părintele duhovnicesc și fiul duhovnicesc, născut prin harul trăirii sfinte și învățăturii despre viața dusă în Dumnezeu. În acest sens, fundamental și elocvent rămâne cuvântul Sfântului Apostol Pavel adresat corintenilor: „De ați avea zeci de mii de învățători în Hristos, totuși nu aveți mulți părinți. Căci eu v-am născut prin Evanghelie în Iisus Hristos!” (*I Cor 4, 15*). Astfel, nenumăratele povețe și învățăminte care au înflorit în lăuntrul pustiurilor lumii de-a lungul veacurilor de nevoință a asceților care și-au închinat viața slujirii Celui Înviat, sunt tot atâtea roade duhovnicești pline de dulceața harului

dumnezeiesc lucrător în taina cea mai presus de minte a nașterii duhovnicești, a înfierii omului prin mila Domnului. Dovadă stă venirea unui înger din Cer la Marele Pahomie pentru a-i preda acestuia rânduiala slujirii monahicești, al cărei scop suprem și țintă principală este tocmai nașterea duhovnicească, prin puterea cuvântului de folos, plin de har curățitor, luminător și de-viață-dătător (mai presus de înțelegere și de cuprindere) a fiilor duhovnicești. Așa s-a umplut Cerul de cetele de sfinți mărturisitori, de cuvioși și cuvioase, de temători de Dumnezeu, de ierarhi și mucenici care au umplut sinaxarele cu pomenirea vieții lor înalte și a faptelor minunate pe care le-au săvârșit, adică prin pilda propriei lor viețuiri: „cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește!” (*In.* 14, 21), deoarece „credința fără de fapte moartă este” (*Iac.* 2, 20). „Taci tu pentru ca să vorbească faptele tale!” scrie Sfântul Marcu Ascetul, iar înțelepciunea bătrânilor din popor adaugă: „Vorba sună, fapta tună!”.

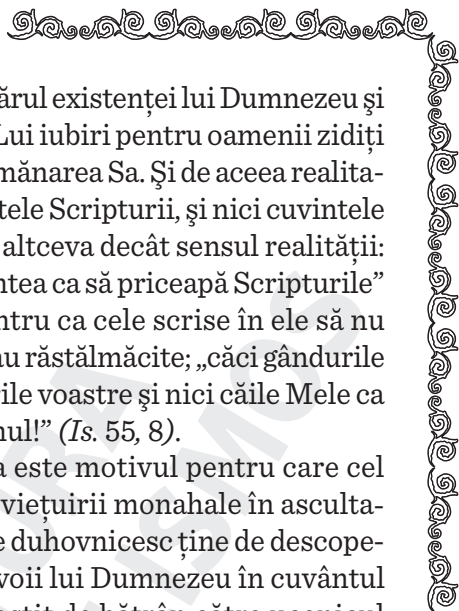
Practic, lucrarea duhovnicească de înnoire a omului învechit în patimile păcătoase și vinovate care îi strică întreaga fire, îmbolnăvind-i trupul și întunecându-i sufletul, se săvârșește prin puterea ziditoare și de-viață-făcătoare a Cuvântului lui Dumnezeu exprimat în Sfintele Scripturi ale Proorocilor și Apostolilor Domnului, și rostit cu valoare de canon sau îndreptar al viețuirii morale de către părintele duhovnicesc spre folosul fiului duhovnicesc, devenit prin virtutea smereniei ascultării desăvârșite adevărat vas ales al Duhului lui Dumnezeu: „credința voastră să nu fie în înțelepciunea oamenilor, ci în puterea lui Dumnezeu!” (*I Cor* 2, 5). În acest sens, se poate spune că vestirea

cuvintelor lui Dumnezeu în lume de către Sfinții Prooroci din veac reprezintă o adevărată oglindă profetică a Rostirii supreme și ultime a Cuvîntului lui Dumnezeu prin Întruparea Sa din Fecioara Maria: „cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece!” (Mt. 24, 35).

În drumul lor de la Ierusalim către Emaus, „ca la șazeci de stadii” (Lc. 24, 13), Sfinții Apostoli Luca și Cleopa au fost însoțiți de către Hristos Cel Înviat, Care le-a tâlcuit din Sfintele Scripturi toate cele mai dinainte vestite despre El: „Și începând de la Moise și de la toți proorocii, le-a tâlcuit lor, din toate Scripturile, cele despre El” (Lc. 24, 27) – lucrare sfântă și pătrunzătoare care a avut ca efect deschiderea ochilor lor sufletești: căci „ochii lor erau ținuți ca să nu-L cunoască” (Lc. 24, 16). O astfel de cunoaștere cu totul deosebită, profund spirituală, nu se poate dobândi doar prin slabele puteri ale intelectului prins iremediabil între limitele unei rațiuni disjunctive (care separă), fără participarea efectivă și decisivă a puterilor inimii ca și centru al întregii ființe umane: „au istorisit cele petrecute pe cale și cum a fost cunoscut de ei la frângerea pâinii” (Lc. 24, 35). Această cunoaștere vine din Scripturi fiindcă acestea sunt cuvinte dumnezeiești, sunt cuvinte insuflate din Cer, sunt cuvinte care au viață în ele – singurele care pot trezi conștiința adormită în somnul neștiinței și al nepăsării: „Cercetați Scripturile, că socotiți că în ele aveți viață veșnică; acelea sunt care mărturisesc despre Mine!” (In. 5, 39).

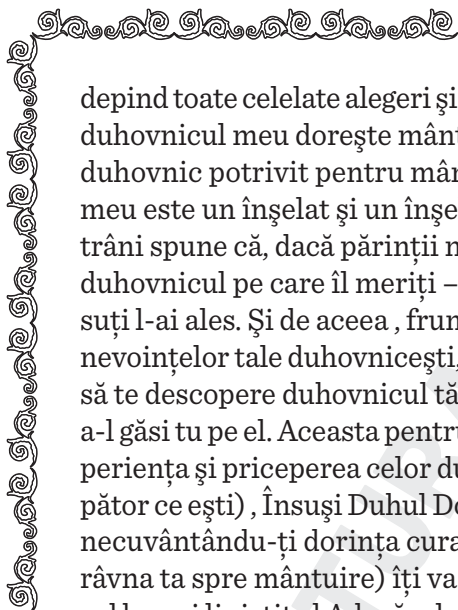
Sfânta Scriptură nu va putea sminti vreodată vreo minte sănătoasă, pentru că ea nu urmărește să stârnească dezbateri inutile și controverse gratuite, ci

doar să descopere Adevărul existenței lui Dumnezeu și al puterii nemăsuratei Lui iubiri pentru oamenii zidiți de El după chipul și asemănarea Sa. Și de aceea realitatea nu contrazice cuvintele Scripturii, și nici cuvintele Scripturii nu dovedesc altceva decât sensul realității: „atunci le-a deschis mintea ca să priceapă Scripturile” (Lc. 24, 45), anume pentru ca cele scrise în ele să nu fie greșit interpretate sau răstălmăcite; „căci gândurile Mele nu sunt ca gândurile voastre și nici căile Mele ca ale voastre – zice Domnul!” (Is. 55, 8).

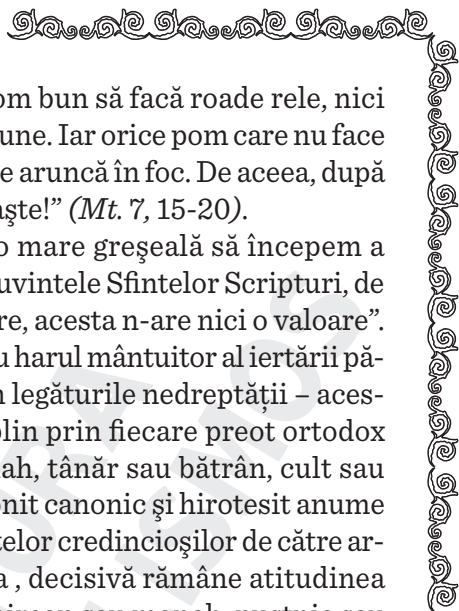
Poate tocmai acesta este motivul pentru care cel mai anevoios aspect al viețuirii monahale în ascultare deplină de un părinte duhovnicesc ține de descoperirea și recunoașterea voii lui Dumnezeu în cuvântul de povață și de folos rostit de bătrân către ucenicul său. Pentru că nenumăratele gânduri care străbat cu iuțeală amețitoare, cu vuiet mare și cu șuier asurzitor mintea nevoitorului, îi sunt acestuia cea mai mare piedică și, uneori, obstacol de netrecut în calea către mântuire: „De ce sunteți tulburați și pentru ce se ridică astfel de gânduri în inima voastră?” (Lc. 24, 38). Și de aceea Sfinții Părinți ne învață că trebuie să ne cercetăm permanent cugetul propriei noastre conștiințe prin mărturisirea neîncetată și dezvăluirea deplină a tuturor gândurilor către un bătrân iscusit, pentru a nu rătăci de la calea cea dreaptă; altfel : „dacă orb pe orb va călăuzi – amândoi vor cădea în groapă!” (Mt. 15, 14). Și de aceea, bine ar fi să nu uităm îndemnul: „Doctore, vindecă-te pe tine însuși!” (Lc. 4, 23).

Pentru orice adevărat doritor de mântuire și sincer nevoitor pe drumul despătimirii și al înduhovnicirii, se ridică o întrebare capitală, de răspunsul căreia

depind toate celelate alegeri și decizii ulterioare: „Oare duhovnicul meu dorește mântuirea mea? Oare am un duhovnic potrivit pentru mântuire – sau duhovnicul meu este un înșelat și un înșelător?!”. O vorbă din bătrâni spune că, dacă părinții nu ți-i alegi, în schimb ai duhovnicul pe care îl meriți – tocmai pentru că tu însuși l-ai ales. Și de aceea, frumos ar fi ca, la începutul nevoițelor tale duhovnicești, să-L rogi pe Dumnezeu să te descopere duhovnicul tău pe tine mai înainte de a-l găsi tu pe el. Aceasta pentru că tu, fiind lipsit de experiența și priceperea celor duhovnicești (ca un începător ce ești), Însuși Duhul Domnului Dumnezeu (binecuvântându-ți dorința curată a inimii și împlinind râvna ta spre mântuire) îți va călăuzi pașii la limanul cel bun și liniștit al Adevărului mântuitor și mângâietor prin mâna ocrotitoare a părintelui sufletesc: „nu trup și sânge ți-au descoperit ție aceasta, ci Tatăl Meu Cel din ceruri!” (Mt. 16, 17).

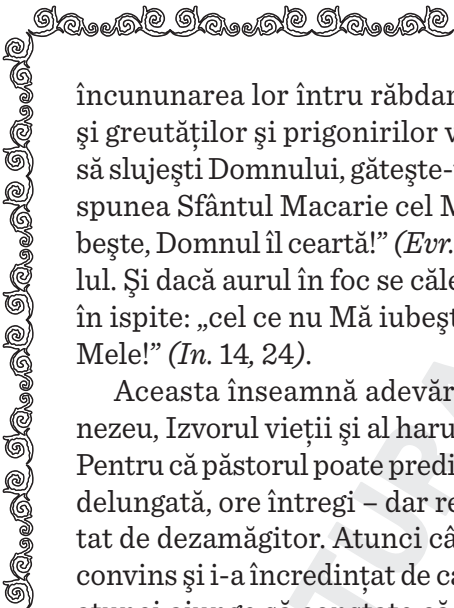
Valoarea spirituală a oricărui povățuitor duhovnicesc se poate ușor cunoaște (și recunoaște) după roadele învățaturii și viețuirii sale proprii, adică după puterea lucrării de rugăciune, a tezaurizării în mintea și inima sa a visticierilor nesecate, nemincinoase și de neprețuit ale bogățiilor duhovnicești ale harului dreptei-slăviri de Dumnezeu, și (nu în ultimul rând) a puterii smereniei celei făcătoare-de-minuni, întrucât tot omul se cunoaște după fapte precum pomul după roade: „Feriți-vă de proorocii mincinoși, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori! După roadele lor îi veți cunoaște. Au doară culeg oame-nii struguri din spini sau smochine din măracini? Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face

roade rele. Nu poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune. Iar orice pom care nu face roadă bună – se taie și se aruncă în foc. De aceea, după roadele lor îi veți cunoaște!” (Mt. 7, 15-20).

Neîndoielnic, ar fi o mare greșeală să începem a face o deosebire între cuvintele Sfintelor Scripturi, de genul „acesta are valoare, acesta n-are nici o valoare”. La fel stau lucrurile și cu harul mântuitor al iertării păcatelor și dezlegării din legăturile nedreptății – acesta lucrează în chip deplin prin fiecare preot ortodox (fie el mirean sau monah, tânăr sau bătrân, cult sau mai puțin școlit) hirotonit canonic și hirotosit anume spre mărturisirea păcatelor credincioșilor de către arhiereul său. Și de aceea, decisivă rămâne atitudinea creștinului (el însuși mirean sau monah, pustnic sau viețuitor în lume) față de problema propriei sale mântuiri. Ceea ce face diferența de la un creștin la altul ține tocmai de războiul nevăzut pe care diavolul și slugile sale, demonii, îl poartă neîncetat împotriva oricărui nevoitor spre mântuire; aceasta desigur, pe măsura silinței, râvnei și nevoinței fiecăruia, sau după măsura smereniei de a se lăsa (ori a mândriei de a nu se lăsa) în mâna proniciei divine lucrătoare în viața sa prin persoana duhovnicului.

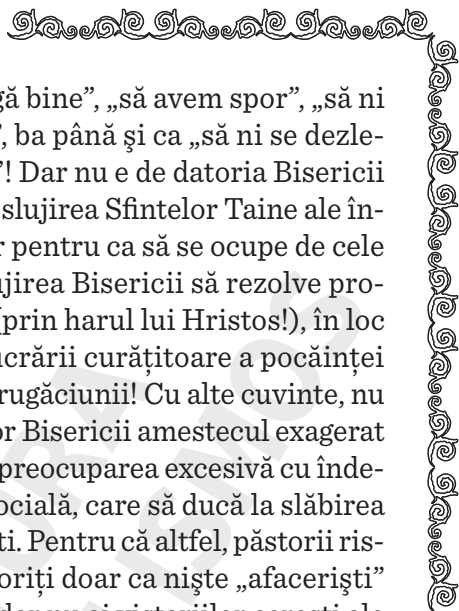
Valoarea duhovnicească a unui slujitor al harului nu o dau, în nici un caz, pregătirea sa școlară, cultura generală, dexteritatea omiletică, numărul sfaturilor sau mulțimea ucenicilor. Ci, dimpotrivă, adevărata valoare a oricărui părinte duhovnicesc o dă calitatea creștinilor pe care îi formează și îi păstorește – prin autenticitatea trăirii lor, prin sinceritatea și candoarea rugăciunii lor, prin evlavia pocăinței lor, prin

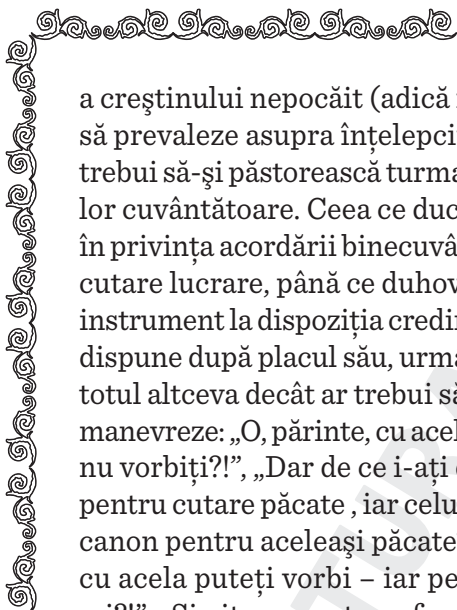
încununarea lor întru răbdarea tuturor încercărilor și greutăților și prigonirilor vieții. „Atunci când vrei să slujești Domnului, gătește-ți sufletul tău de ispită!” spunea Sfântul Macarie cel Mare; căci „pe cine îl iubește, Domnul îl ceartă!” (*Evr. 12, 6*) ne învață Apostolul. Și dacă aurul în foc se căleşte, tot așa și creștinul în ispite: „cel ce nu Mă iubește, nu păzește cuvintele Mele!” (*In. 14, 24*).

Aceasta înseamnă adevărata apropiere de Dumnezeu, Izvorul vieții și al harului, Părintele luminilor. Pentru că păstorul poate predica mulțimilor vreme îndelungată, ore întregi – dar rezultatul să fie neașteptat de dezamăgitor. Atunci când a crezut că, gata, i-a convins și i-a încredințat de calea cea dreaptă, tocmai atunci ajunge să constate că nepăsarea lor i-a făcut asemenea unor pietre de neclintit din căile viețuirii lor. Pentru că „au ochi – dar nu văd; urechi au – dar nu aud!” (*Ier 5, 21*) vestit-a proorocul; și de aceea Hristos îndeamnă ferm și categoric: „Cine are urechi de auzit – să audă!” (*Mt. 11, 15*). Să nu uităm că Mântuitorul Însuși S-a confruntat permanent cu această împietrire de neclintit a îndărătniciei zăbovirii cu inima la cele pământești, înnăbușindu-se astfel cu totul dorul de cele cerești: „Mă căutați nu pentru că ați văzut minuni, ci pentru că ați mâncat din pâini și v-ați săturat!” (*In. 6, 26*).

Din păcate, cei mai mulți creștini nu vin la biserică de dragul lui Dumnezeu, din dor de rugăciune sau în căutarea mântuirii prin împlinirea poruncilor Domnului. Nu dragostea de Dumnezeu îi aduce pe oameni la biserică, ci teama de muncile iadului, adică frica de diavolul; iar uneori, chiar interesul personal: „să fim

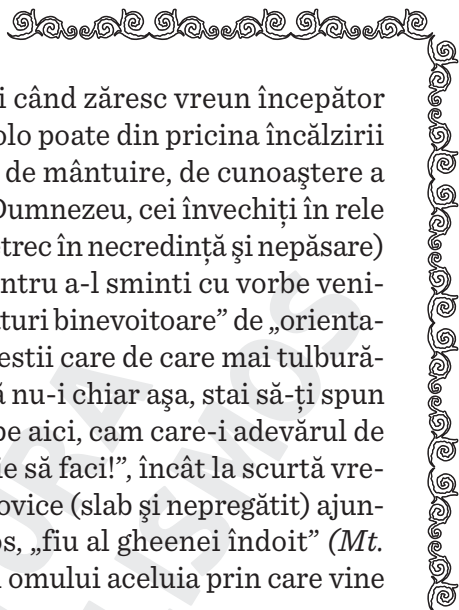

sănătoși”, „să ne meargă bine”, „să avem spor”, „să ni se rezolve problemele”, ba până și ca „să ni se dezlege piedicile financiare”! Dar nu e de datoria Bisericii lui Hristos să negligeze slujirea Sfințelor Taine ale îndumnezeirii oamenilor pentru ca să se ocupe de cele lumești! Nu ține de slujirea Bisericii să rezolve probleme administrative (prin harul lui Hristos!), în loc să se dedice integral lucrării curățitoare a pocăinței și lucrării sfințitoare a rugăciunii! Cu alte cuvinte, nu este îngăduit slujitorilor Bisericii amestecul exagerat în probleme lumești și preocuparea excesivă cu îndelnetniciri de asistență socială, care să ducă la slăbirea lucrării lor duhovnicești. Pentru că altfel, păstorii riscă să fie priviți de păstoriți doar ca niște „afaceriști” sau „administratori” – dar nu ai visteriilor cerești ale harului, ci de bunuri pământești și de bogății materiale! Iar aceasta nu neapărat pentru că preotul ar fi el atras mai degrabă de agonisirea banilor decât de chivernisirea harului, căci de multe ori chiar păstoriții sunt cei care insistă într-un mod cu totul nepotrivit (fie pentru a-și satisface anumite ambiții, fie pentru a-și atinge anumite interese) să îl împingă în direcții cu totul altele decât cea pe care i-o dă lucrarea duhovnicească, recurgând la tot felul de tertipuri pietiste și „încercări de dialog”: „Dar, părinte, trebuie căutată o cale de mijloc, trebuie lucrat (chipurile!) cu diplomatie, ca să fie bine pentru toată lumea!” etc. Numai că, odată cu compromisul, începe decăderea morală și spirituală. Negocierea rânduielii canonului, negocierea iertării prin spovedanie și a dezlegării la sfânta împărțășire, negocierea modului de rugăciune – toate acestea nu fac decât ca voința căzută și dorința de păcate

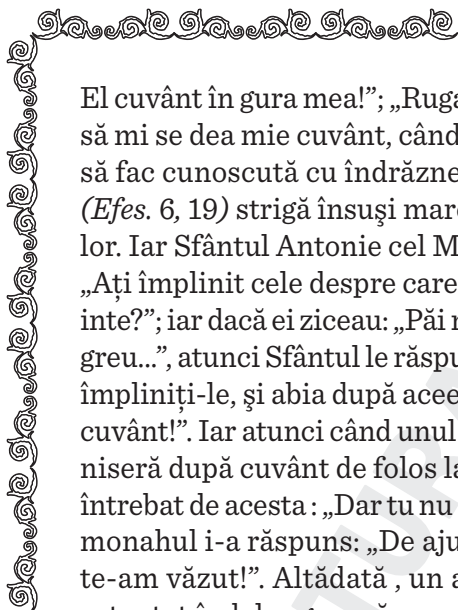
a creștinului nepocăit (adică neînnoit duhovnicește) să prevaleze asupra înțelepciunii cu care păstorul ar trebui să-și păstorească turma întru sfințirea oilor celor cuvântătoare. Ceea ce duce inclusiv la o târguială în privința acordării binecuvântării pentru cutare sau cutare lucrare, până ce duhovnicul ajunge un simplu instrument la dispoziția credinciosului, de care acesta dispune după placul său, urmând să-l folosească la cu totul altceva decât ar trebui să fie și să facă; adică să-l manevreze: „O, părinte, cu acela vorbești – iar cu celălalt nu vorbești?!”, „Dar de ce i-ai dat ăstuia cutare canon pentru cutare păcate, iar celuilalt i-ai dat cu totul alt canon pentru aceleași păcate?!”, „Dar vai, cum adică, cu acela puteți vorbi – iar pe cutare nu-l puteți primi?!”... Și uite așa se transformă viața duhovnicească într-un fel de târg sau bâlci. Numai că, după cum nici la târg faptul că s-au strâns mulți oameni nu înseamnă neapărat că organizarea e bună și afacerile merg din plin, așa nici la biserică numărul de credincioși nu dă valoare mai mare sau mai mică slujbei ori preotului care o săvârșește.

De multe ori se constată că toată acea perindare de credincioși mulți la număr prin curtea bisericii nu-i altceva decât fie o îmbulzeală fără rost, fie o simplă promenadă, ca pe faleză sau la bulevard, o plimbare de „aerisire” sau „deconectare”, iar nicidecum implicare sufletească în Taina Dumnezeieștii Liturghii! „Mulți sunt chemați, dar puțini aleși!” (*Mt. 20, 16*). Așa ceva este cu puțință tocmai pentru că nici în viața de zi cu zi acești creștini nu sunt implicați sufletește în lucrarea de îndreptare sau sfințire prin pocăință curată și nevointă sinceră pentru mântuire. Iar unii chiar plinesc

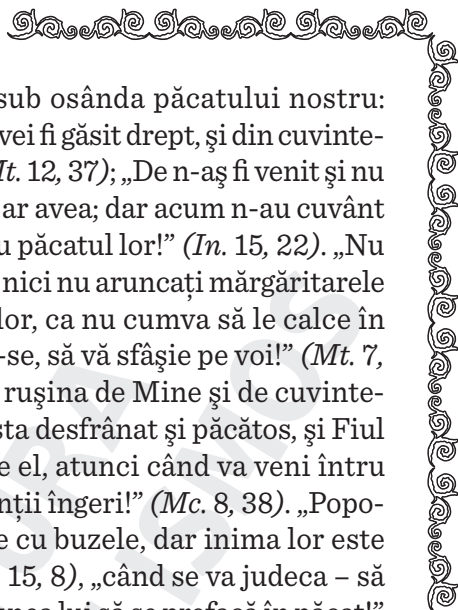
măsura răutății: atunci când zăresc vreun începător neștiutor, sosit și el acolo poate din pricina încălzirii sufletului său cu dorul de mântuire, de cunoaștere a adevăratului Domn și Dumnezeu, cei învechiți în rele (ca unii care pururea petrec în necredință și nepăsare) grăbesc spre dânsul pentru a-l sminti cu vorbe veninoase și viclene, cu „sfaturi binevoitoare” de „orientare în teren”, și prin sugestii care de care mai tulburătoare: „A, stai să vezi că nu-i chiar așa, stai să-ți spun eu cum stau treburile pe aici, cam care-i adevărul de fapt, îți zic eu ce trebuie să faci!”, încât la scurtă vreme după aceea bietul novice (slab și nepregătit) ajunge, precum zice Hristos, „fiu al gheenei îndoit” (*Mt. 23, 15*); și de aceea, „vai omului aceluia prin care vine sminteala!” (*Mt. 18 7*).

Nu degeaba spuneau Sfinții Părinți ai „Filocaliei” că la biserică pe unii îi aduce Dumnezeu ca să se mântuiască ei înșiși și alții prin ei; pe alții îi împing lipsurile de tot felul (în nădejdea de a mai căpăta câte ceva) ; iar pe alții îi târâie acolo diavolul – pentru ca prin ei să-și facă și el lucrarea lui de dezbinare, de tulburare și de smintire a multora de pe calea cea dreaptă, osândindu-se astfel ei înșiși, și alții prin ei. Și de aceea înțelepții bătrâni din vechime nu se grăbeau deloc a deschide gura pentru a rosti cuvântul, ci mai întâi cumpăneau cu zăbavă întru răbdare și după dreptate cele ce aveau să grăiască altora. Pentru că nici un om înțelept și binevoitor nu dă drumul vorbelor la întâmplare , fără a le trece mai întâi prin filtrul curățitor și luminător al discernământului. Și de aceea uneori bătrânul îi spune tânărului: „Așteaptă, încă nu am avut vestire de Sus!”, sau „Stai mai întâi, să-L rog pe Dumnezeu, ca să pună

El cuvânt în gura mea!"; „Rugați-vă și pentru mine, ca să mi se dea mie cuvânt, când voi deschide gura mea, să fac cunoscută cu îndrăzneală taina Evangheliei!” (Efes. 6, 19) strigă însuși marele Apostol al neamurilor. Iar Sfântul Antonie cel Mare își întreba ucenicii: „Ați împlinit cele despre care m-ați întrebat mai înainte?"; iar dacă ei ziceau: „Păi nu prea, că ne-a fost cam greu...”, atunci Sfântul le răspundea: „Atunci mai întâi împliniți-le, și abia după aceea veniți să vă dau un alt cuvânt!”. Iar atunci când unul dintre monahii care veniseră după cuvânt de folos la Sfântul Antonie a fost întrebat de acesta: „Dar tu nu ai nimic să mă întrebi?”, monahul i-a răspuns: „De ajuns îmi este, Părinte, că te-am văzut!”. Altădată, un alt începător, după ce a așteptat îndelung un răspuns din partea bătrânului căruia îi adresase o întrebare, îi zice: „Iartă-mă, Avva, dar oare am greșit că te-am întrebat?!”. Iar bătrânul i-a răspuns: „Nu, frate, dar dacă tăcerea mea nu te-a zidit, atunci vorbele mele nici atât nu o vor face!”. Și iarăși zicea unul dintre călugări că, atunci când văd părinții că nu știu frații să întrebe despre vreun lucru de folos lor, se silesc ei pe sine de spun începutul cuvântului, adică ei dau pricină de vorbă, ei încep discuția. Dar dacă nu-i vor sili frații (adică de nu-i vor îndemna să vorbească în continuare despre acel subiect), ei nu mai grăiesc pentru cuvântul acela, ca să nu se afle ca unii care vorbesc fiind neîntrebați, și astfel vorbirea lor să se socotească deșartă, întrucât e limpede că, de fapt, pe cei tineri nu-i interesează acestea.

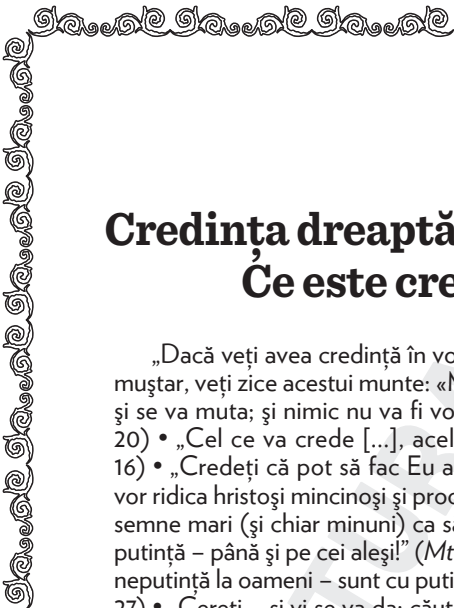
Cuvântul poate fi numit „de folos” numai atunci când ne zidește duhovnicește, adică atunci când ne schimbă viața. Altminteri, cădem singuri sub propria

noastră osândă, ca și sub osânda păcatului nostru: „Căci din cuvintele tale vei fi găsit drept, și din cuvintele tale vei fi osândit!” (*Mt. 12, 37*); „De n-aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, păcat nu ar avea; dar acum n-au cuvânt de dezvinovățire pentru păcatul lor!” (*In. 15, 22*). „Nu dați cele sfinte câinilor, nici nu aruncați mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare și, întorcându-se, să vă sfășie pe voi!” (*Mt. 7, 6*), „căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el, atunci când va veni întru slava Tatălui Său cu sfinții îngeri!” (*Mt. 8, 38*). „Poporul acesta Mă cinstește cu buzele, dar inima lor este departe de Mine!” (*Mt. 15, 8*), „când se va judeca – să iasă osândit, iar rugăciunea lui să se prefacă în păcat!” (*Ps. 108, 6*). „Vă spun că pentru orice cuvânt deșert pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua Judecării!” (*Mt. 12, 36*).

© EVANGELIUL

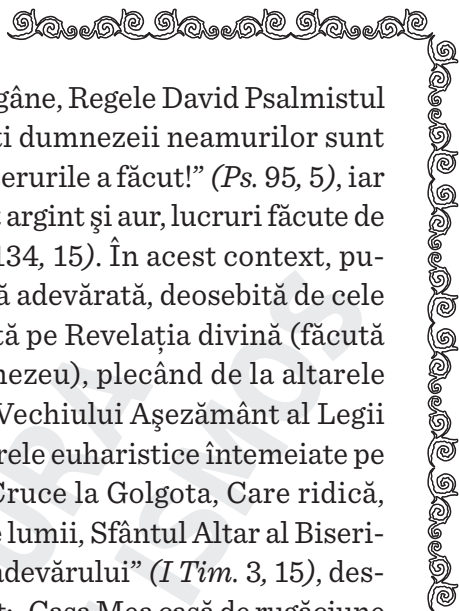

Credința dreaptă și sănătoasă. Ce este credința?

„Dacă veți avea credință în voi măcar cât un grăunte de muștar, veți zice acestui munte: «Mută-te de aici dincolo!» – și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință!” (Mt. 17, 20) • „Cel ce va crede [...], acela se va mântui!” (Mc. 16, 16) • „Credeți că pot să fac Eu aceasta?” (Mt. 9, 28) • „Se vor ridica hristoși mincinoși și prooroci mincinoși care vor da semne mari (și chiar minuni) ca să amăgească – de va fi cu putință – până și pe cei aleși!” (Mt. 24, 24) • „Cele ce sunt cu neputință la oameni – sunt cu putință la Dumnezeu!” (Lc. 18, 27) • „Cereți – și vi se va da; căutați – și veți afla; bateți – și vi se va deschide!” (Mt. 7, 7)

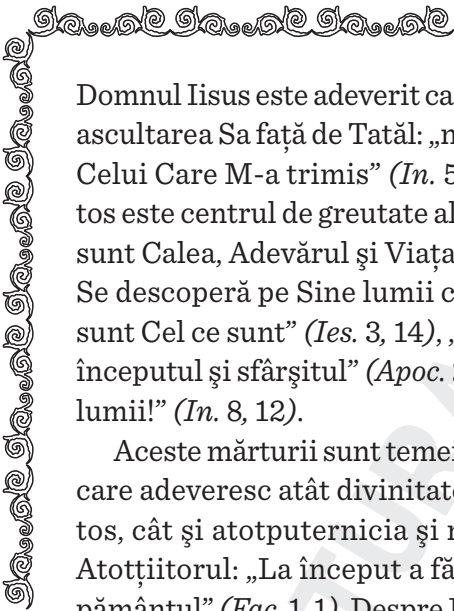
Pentru toate religiile lumii, miezul cel mai adânc al trăirii spirituale este credința. Pentru toate veacurile care au trecut (și vor mai trece) credința a reprezentat însăși rădăcina legăturii omului cu Dumnezeu, a pământului cu Cerul, a inimii cu Lumina cea necreată, a minții cu Iisus Hristos, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu. Pentru a pătrunde de la lucrările văzute ale credinței până în adâncul cu anevoie de pătruns al ființei ei, avem nevoie de trăire – adică de simțire, de înțelegere și de pricepere.

Credința nu este ceva palpabil, care să poată fi împrumutat sau cumpărat. Este un dar al Duhului Sfânt, adică esența trăirii în Legea lui Dumnezeu. Pentru a identifica precis zeitățile închipuite sub formă de

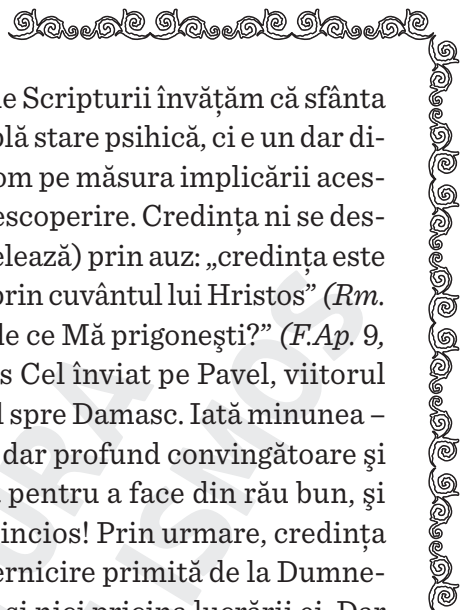
idoli ale popoarelor păgâne, Regele David Psalmistul a afirmat cu tărie: „Toți dumnezeii neamurilor sunt demoni – iar Domnul cerurile a făcut!” (*Ps. 95, 5*), iar „idolii neamurilor sunt argint și aur, lucruri făcute de mâini omenești” (*Ps. 134, 15*). În acest context, putem vorbi de o credință adevărată, deosebită de cele mincinoase, întemeiată pe Revelația divină (făcută omului de către Dumnezeu), plecând de la altarele de piatră ale jertfelor Vechiului Așezământ al Legii mozaice și până la altarele euharistice întemeiate pe Jertfa lui Hristos pe Cruce la Golgota, Care ridică, spală și șterge păcatele lumii, Sfântul Altar al Bisericii, „stâlp și temelie a adevărului” (*I Tim. 3, 15*), despre care Hristos a vestit: „Casa Mea casă de rugăciune se va chema!” (*Mc. 11, 17*).

Învățătura acestei credințe sfinte și adevărate este cuprinsă în Sfintele Scripturi pe de o parte, și transmisă din generație în generație și de la o persoană la alta prin graiul viu al conștiinței dogmatice și canonice a Sfintei Tradiții, pe de altă parte. Adevărul de temelie al credinței este chiar Persoana Cuvântului întrupat: „Cuvântul S-a făcut trup” (*In. 1, 14*). El este Cel Care ne-a transmis voia Tatălui din Cer, prin care să ne putem mântui, bazându-ne tocmai pe adevărul incontestabil al acesteia: „cerul și pământul vor trece – dar cuvintele Mele nu vor trece!” (*Mt. 24, 35*). Pentru a convinge conștiința lumii pământești, Sfânta Evanghelie ne dă mărturia glasului dumnezeiesc din Cer: „Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Care am binevoit – pe Acesta ascultați-L!” (*Mt. 17, 5*). Iar

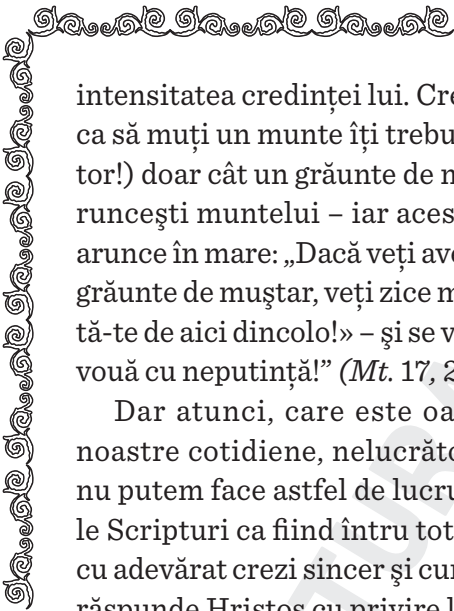
Domnul Iisus este adevărit ca Fiul lui Dumnezeu prin ascultarea Sa față de Tatăl: „nu caut voia Mea, ci voia Celui Care M-a trimis” (*In.* 5, 30). Și de aceea Hristos este centrul de greutate al credinței creștine: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața” (*In.* 14, 6). Dumnezeu Se descoperă pe Sine lumii cu Nume universal: „Eu sunt Cel ce sunt” (*Ies.* 3, 14), „Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul” (*Apoc.* 21, 6), „Eu sunt Lumina lumii!” (*In.* 8, 12).

Aceste mărturii sunt temeiurile credinței creștine care adevăresc atât divinitatea Mântuitorului Hristos, cât și atotputernicia și măreția Părintelui Său Atotțiitorul: „La început a făcut Dumnezeu cerul și pământul” (*Fac.* 1, 1). Despre El, *Sfântul Ioan Damaschin* scrie: „Poate toate câte vrea, dar nu vrea toate câte poate!”. Astfel, cele arătate constituie suportul credinței creștine în Dumnezeu și în lucrarea Lui mântuitoare în lume prin Unul-Născut Fiul Său. Este ceea ce stă la baza legăturii dintre om și Dumnezeu. Și de aceea Hristos răspunde celor care Îl resping din viața lor: „De n-aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, păcat nu ar fi avut; dar acum n-au cuvânt de dezvinovățire pentru păcatul lor!” (*In.* 15, 22) și „de nu aș fi făcut între ei lucruri pe care nimeni altul nu le-a făcut – păcat nu ar fi avut!” (*In.* 15, 24); „dacă nu veți vedea semne și minuni – nu veți crede!” (*In.* 4, 48); „dacă v-am spus cele pământești și nu credeți – cum veți crede cele cerești?!” (*In.* 3, 12). Astfel de afirmații – pe cât de simple par, pe atât de greu sunt de pătruns; și pe cât sunt de adânci – pe atât sunt de importante!

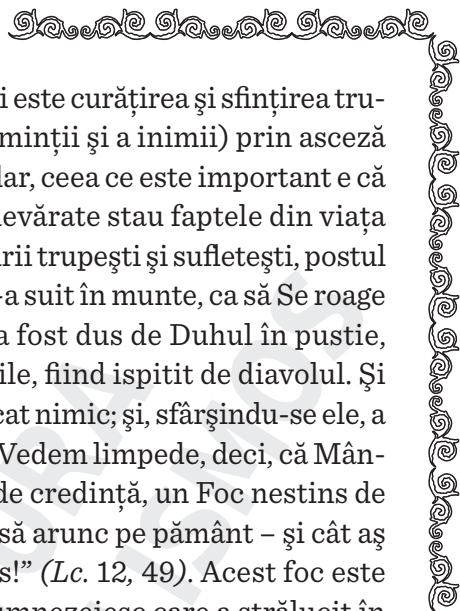
Așadar, din cuvintele Scripturii învățăm că sfânta credință nu este o simplă stare psihică, ci e un dar divin, care se revarsă în om pe măsura implicării acestuia în cunoaștere și descoperire. Credința ni se descoperă (adică ni se revelează) prin auz: „credința este din auzire, iar auzirea prin cuvântul lui Hristos” (*Rm.* 10, 17). „Saul, Saul, de ce Mă prigonești?” (*F.Ap.* 9, 4) – îl întreabă Hristos Cel înviat pe Pavel, viitorul Său Apostol, în drumul spre Damasc. Iată minunea – inexplicabilă rațional, dar profund convingătoare și suficient de puternică pentru a face din rău bun, și din necredincios, credincios! Prin urmare, credința este o putere, o împuternicire primită de la Dumnezeu. Nu știm nici clipa și nici pricina lucrării ei. Dar știm că: „celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în Numele Meu, demoni vor izgoni; în limbi noi vor grăi; șerpi vor lua în mână – și chiar ceva dătător de moarte de vor bea, nu-i va vătăma; peste cei bolnavi își vor pune mâinile – și se vor face sănătoși!” (*Mc.* 16, 17-18). Exemplul cel mai concludent în această privință este vindecarea unui olog din Ierusalim, la Poarta zisă Frumoasă, de către Sfântul Apostol Petru: „prin credința în Numele Lui Iisus, pe acesta pe care îl vedeți și îl cunoașteți l-a întărit Numele lui Iisus, iar credința cea întru El i-a dat lui întregirea aceasta a trupului înaintea voastră, a tuturor!” (*F.Ap.* 3, 16).

Măreția credinței nu poate fi tâlcuită în cuvinte omenești. Pentru că nu are dimensiuni concrete, nu are gradație de încărcare, nu dispune de repere de detectare după care să măsoari în omul credincios

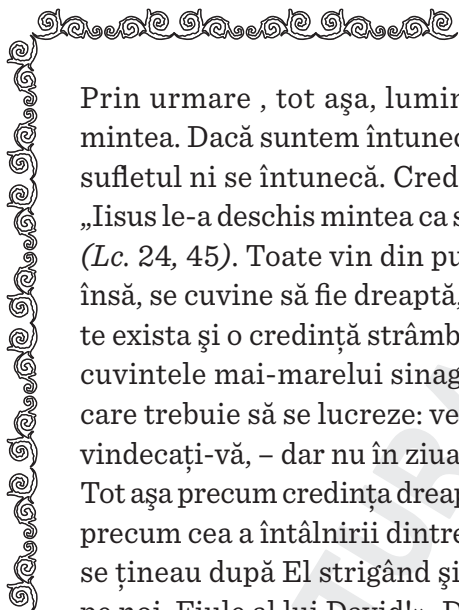
intensitatea credinței lui. Credința mută munții. Iar ca să muți un munte îți trebuie credință (surprinzător!) doar cât un grăunte de muștar, pentru ca să poruncești muntelui – iar acesta să te asculte și să se arunce în mare: „Dacă veți avea credință în voi cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: «Mută-te de aici dincolo!» – și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință!” (Mt. 17, 20).

Dar atunci, care este oare calitatea credinței noastre cotidiene, nelucrătoare – de vreme ce noi nu putem face astfel de lucruri, adevărate în Sfintele Scripturi ca fiind întru totul posibile atunci când cu adevărat crezi sincer și curat?... Să ascultăm ce ne răspunde Hristos cu privire la modul în care pretindem că-I suntem credincioși și că-I urmăm: „puțin credincioșilor” (Mt. 6, 30), „neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi? Până când vă voi suferi pe voi?!” (Mt. 17, 17), „Mă căutați nu pentru că ați văzut minuni, ci pentru că ați mâncat din pâini și v-ați săturat!” (In. 6, 26); „deși v-am spus – și tot nu credeți!” (In. 10, 25). „Cu Beelzebul, căpetenia demonilor, scoate pe demoni!” (Lc. 11, 15) – exclamau clevetitorii Adevărului, doborâți de puterea credinței celor smeriți și a lucrărilor ei: „Cu ce putere faci Tu acestea? Și cine Ți-a dat puterea aceasta?” (Mt. 21, 23); „Cine este Acesta care iartă și păcatele?” (Lc. 7, 49). Aici Hristos ne arată măsura pregătirii cu care se poate săvârși minunea : „acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post!” (Mt. 17, 21).

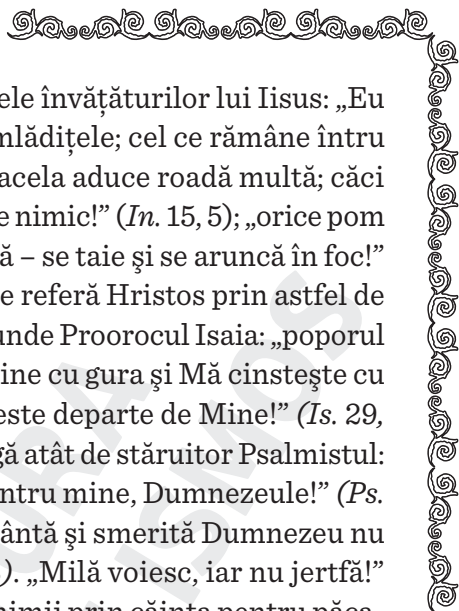

Un semn al credinței este curățirea și sfințirea trupului și a sufletului (a minții și a inimii) prin asceză și prin rugăciune. Așadar, ceea ce este important e că la temelia credinței adevărate stau faptele din viața noastră – curăția viețuirii trupești și sufletești, postul și rugăciunea: „Iisus S-a suit în munte, ca să Se roage singur” (*Mt. 14, 23*); „a fost dus de Duhul în pustie, timp de patruzeci de zile, fiind ispitit de diavolul. Și în aceste zile nu a mâncat nimic; și, sfârșindu-se ele, a flămânzit” (*Lc. 4, 1-2*). Vedem limpede, deci, că Mântuitorul este un Izvor de credință, un Foc nestins de putere : „Foc am venit să arunc pe pământ – și cât aş vrea să fie acum aprins!” (*Lc. 12, 49*). Acest foc este Lumina Adevărului dumnezeiesc care a strălucit în lume împărăția cea cerească sub chipul văzut al Bisericii lui Hristos, la care oamenii pot deveni părtași prin propria lor voință de a împlini lucrările credinței celei sfinte adeverite prin puterea Duhului Sfânt, Domnul de-viață-Făcătorul: „Și I-a zis Ioan: «Învățătorule, am văzut pe cineva scoțând demoni în Numele Tău, care nu merge după noi, și l-am oprit, pentru că nu merge după noi». Iar Iisus a zis: «Nu-l opriți, căci nu e nimeni care, făcând vreo minune în Numele Meu, să poată, degrabă, să Mă vorbească de rău. Căci cine nu este împotriva noastră este pentru noi! »” (*Mc. 9, 38-40*).

Alt semn al credinței îl constituie lumina vederii sănătoase a lucrurilor: „luminătorul trupului este ochiul” (*Mt. 6, 22*). Dacă ochiul e curat și trupul va fi curat; dacă ochiul e murdar, și trupul va fi murdar.

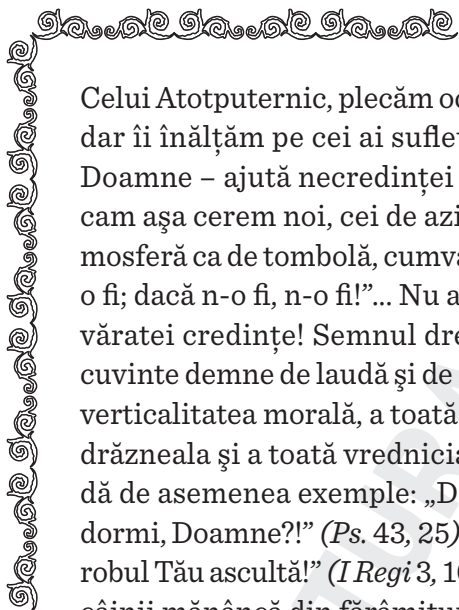

Prin urmare , tot așa, luminătorul sufletului este mintea. Dacă suntem întunecați la minte, atunci tot sufletul ni se întunecă. Credința dă puterea minții: „Iisus le-a deschis mintea ca să priceapă Scripturile” (Lc. 24, 45). Toate vin din puterea credinței – care, însă, se cuvine să fie dreaptă, nu strâmbă! Căci poate exista și o credință strâmbă, reflectată de pildă în cuvintele mai-marelui sinagogii: „Șase zile sunt în care trebuie să se lucreze: venind într-acestea deci, vindecați-vă, – dar nu în ziua sâmbetei!” (Lc. 13, 14). Tot așa precum credința dreaptă se vedește în situații precum cea a întâlnirii dintre orbi și Iisus: „Doi orbi se țineau după El strigând și zicând: «Miluiește-ne pe noi, Fiule al lui David!»». După ce a intrat în casă, au venit la El orbii, iar Iisus i-a întrebat: «Credeti că pot să fac Eu aceasta?». Zis-au Lui: «Da, Doamne!». Atunci S-a atins de ochii lor, zicând: «După credința voastră, fie vouă!». Și s-au deschis ochii lor!” (Mt. 9, 27-30). Cine a deschis ochii orbilor: Iisus Însuși sau credința lor? ... Este evident că darul dumnezeiesc a lucrat eficient acolo unde a aflat deschiderea deplină a inimii! Căci s-a făcut chiar și o verificare a curăției cererii adresate – precum și Biserica ne învață: „Cele bune și de folos sufletelor noastre [...] de la Domnul să cerem!”. Căci Hristos a răspuns unora și altora: „Nu știți ce cereți!” (Mt. 20, 22). Ceea ce verifică cererea adresată Domnului din gura noastră este puterea Duhului Sfânt, care trebuie să fie în desăvârșit acord cu puterea credinței noastre, tot așa precum și cuvintele cererilor noastre trebuie să fie în

deplin acord cu cuvintele învățăturilor lui Iisus: „Eu sunt Vița, voi sunteți mlădițele; cel ce rămâne întru Mine iar Eu întru el – acela aduce roadă multă; căci fără Mine nu puteți face nimic!” (*In. 15, 5*); „orice pom care nu face roadă bună – se taie și se aruncă în foc!” (*Mt. 7, 19*). Oare la ce se referă Hristos prin astfel de cuvinte grele? Ne răspunde Proorocul Isaia: „poporul acesta se apropie de Mine cu gura și Mă cinstește cu buzele – dar cu inima este departe de Mine!” (*Is. 29, 13*). Nu degeaba se roagă atât de stăruitor Psalmistul: „inimă curată zidește întru mine, Dumnezeu!” (*Ps. 50, 11*) căci „inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi!” (*Ps. 50, 18*). „Milă voiesc, iar nu jertfă!” (*Mt. 9, 13*): zdrobirea inimii prin căința pentru păcatele săvârșite este calea de străpungere a împietririi necredinței. Credința nu poate încălzi inima murdă, pătimasă, plină de vrăjmășie, de ură și de răutate: „din prisosul inimii grăiește gura!” (*Mt. 12, 34*). Căci „în vremurile cele de apoi unii se vor depărta de la credință, luând aminte la duhurile cele înșelătoare și la învățăturile demonilor, prin fățărnicia unor minci-noși, care sunt înfierați în cugetul lor” (*I Tim. 4, 1-2*); și de aceea „m-am rugat de ucenicii Tăi ca să-l alunge, dar n-au putut!” (*Lc. 9, 40*)...

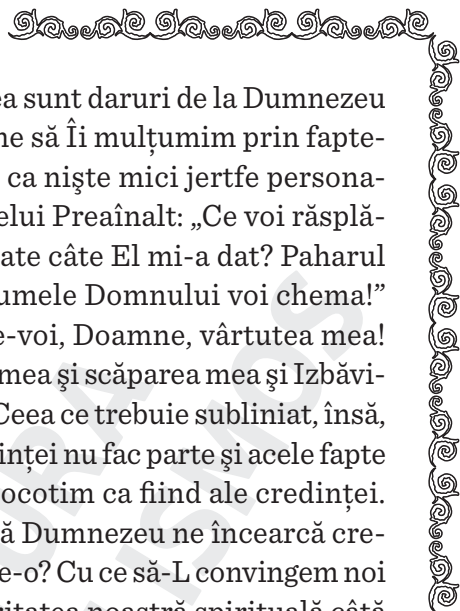
Cam așa ceva facem și noi, creștinii: negoț cu Dumnezeu; ne jucăm „de-a credința”. Răspunsul la o astfel de atitudine ne vine tot din Scripturi: „Credeti voi că pot să fac Eu aceasta?” (*Mt. 9, 28*). Poate face Dumnezeu tot ceea ce cerem noi?... Și așa, plini de rușine în fața propriei noastre neputințe înaintea

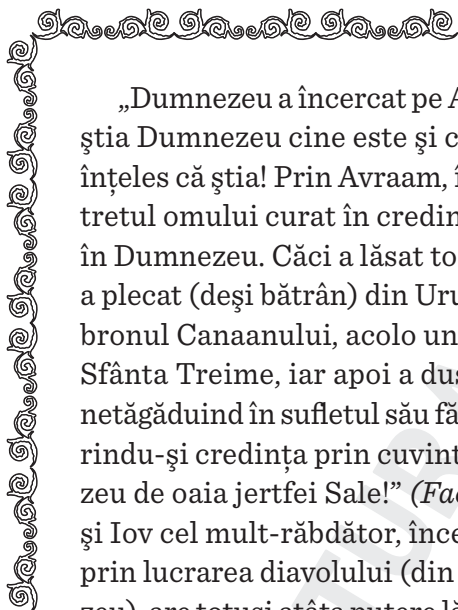
Celui Atotputernic, plecăm ochii trupului la pământ, dar îi înălțăm pe cei ai sufletului către Cer : „Cred, Doamne – ajută necredinței mele!” (*Mc. 9, 24*). Dar cam așa cerem noi, cei de azi: cu îndoială, într-o atmosferă ca de tombolă, cumva ca la loterie: „dacă o fi, o fi; dacă n-o fi, n-o fi!”... Nu acesta este semnul adevăratei credințe! Semnul dreptei credințe vine din cuvinte demne de laudă și de aducere-aminte a toată verticalitatea morală, a toată demnitatea, a toată îndrăzneala și a toată vrednicia. Iar Scripturile abundă de asemenea exemple: „Deșteaptă-Te! Pentru ce dormi, Doamne?!” (*Ps. 43, 25*); „Vorbește, Doamne, că robul Tău ascultă!” (*I Regi 3, 10*); „Da, Doamne – dar și câinii mănâncă din fărâmiturile care cad de la masa stăpânilor lor!” (*Mt. 15, 27*);

„Doamne, nu sunt vrednic să intri sub acoperișul meu, ci numai zi cu cuvântul – și se va vindeca sluga mea!” (*Mt. 8, 8*). Uneori, atunci când răspunsul divin pare că întârzie, iar neresușitele îl copleșesc, omul grăbește către hulire, la deznădejde și cârtire: „Va putea, oare, Dumnezeu să gătească masă în pustiu?! [...] Oare va putea da și pâine, sau va putea întinde masă poporului Său?!” (*Ps. 77, 22-24*). Precum atunci când ne străduim, totuși, și perseverăm în rugăciune, se iscă și murmure de convingere și de întărire: „Oare nu ardea în noi inima noastră când ne vorbea pe cale și când ne tâlcuia Scripturile?!...” (*Lc. 24, 32*).

Toate minunile din viața noastră – existența personală însăși, sănătatea, puterea, inteligența, lupta cu ispitele, credincioșia, evlavia, credința sănătoasă

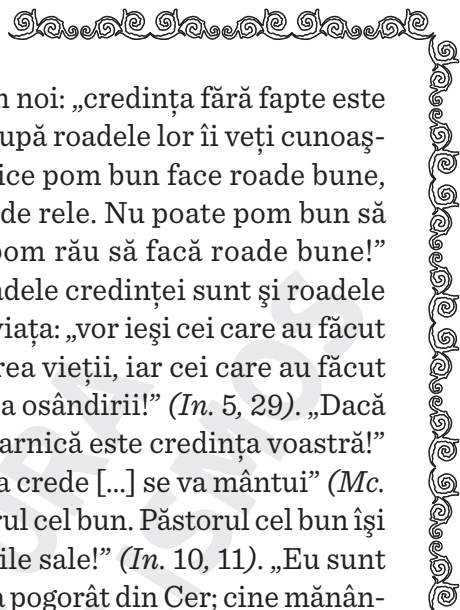

și curată – toate acestea sunt daruri de la Dumnezeu pentru care ni se cuvine să Îi mulțumim prin faptele cele bune, săvârșite ca niște mici jertfe personale, aduse ca ofrandă Celui Preaînalt: „Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte El mi-a dat? Paharul mântuirii voi lua și Numele Domnului voi chema!” (Ps. 115, 3-4); „Iubi-Te-voi, Doamne, vârtutea mea! Domnul este întărirea mea și scăparea mea și Izbăvitorul meu!” (Ps. 17, 1). Ceea ce trebuie subliniat, însă, este că din faptele credinței nu fac parte și acele fapte pe care uneori noi le socotim ca fiind ale credinței. Obişnuim să credem că Dumnezeu ne încearcă credința. Cu ce scop ar face-o? Cu ce să-L convingem noi pe Dumnezeu de autoritatea noastră spirituală câtă vreme orbecăim în patimi?!... Nu e decât o iluzie rezultată din părerea-de-sine, dintr-o pietate împinsă la extrem și îmbrăcată în vorbe mieroase, meșteșugit împletite, cu scopul de a ne confecționa noi înșine impresia trăirii unei minuni, a unei cercetări a noastre de către Dumnezeul Cel Viu. Scrie Sfântul Apostol Pavel: „Știi că un astfel de om a fost răpit în Rai (fie în trup, fie în afară de trup – nu știi, Dumnezeu știe!) și a auzit cuvinte de nespus, pe care nu se cuvine omului să le grăiască” (II Cor. 12, 3-4), „cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit iar la inima omului nu s-au suit – pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor care Îl iubesc pe El!” (I Cor. 2, 9); „iar mie să nu-mi fie a mă lăuda decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos” (Gal. 6, 14) căci „nu eu mai trăiesc – ci Hristos trăiește în mine!” (Gal. 2, 20).

„Dumnezeu a încercat pe Avraam” (*Fac. 22, 1*). Nu știa Dumnezeu cine este și ce poate Avraam? Bineînțeles că știa! Prin Avraam, însă, a arătat lumii portretul omului curat în credința sa și trainic ancorat în Dumnezeu. Căci a lăsat toate moșiile și averile și a plecat (deși bătrân) din Urul Caldeii tocmai la Hebronul Canaanului, acolo unde a odihnit la masa sa Sfânta Treime, iar apoi a dus pe Isaac la junghiere, netăgăduind în sufletul său făgăduința divină, adevărindu-și credința prin cuvintele: „va îngriji Dumnezeu de oaia jertfei Sale!” (*Fac. 22, 8*). La rândul său, și Iov cel mult-răbdător, încercată fiindu-i credința prin lucrarea diavolului (din îngăduința lui Dumnezeu), are totuși atâta putere lăuntrică de comunicare cu Dumnezeu, încât I se adresează așa cum nimeni nu ar fi îndrăznit vreodată: „Nu mă osândi, ci lămurește-mă, ca să știu – pentru ce te cerți cu mine? Care este folosul Tău, când Tu ești aprig și disprețuiești făptura mâinilor Tale și ești surâzător la sfatul celor răi?!” (*Iov 10, 2-3*). După ce primește lovitură după lovitură și ajunge sărac și lepădat la groapa de gunoi, plin de lepră, Iov primește însă răsplata credinței sale: „Încinge-ți coapsele ca un viteaz iar Eu te voi întreba – și tu Îmi vei răspunde!” (*Iov 38, 3*). Hristos Însuși a spus: „Părintele Meu – de este cu puțință, treacă de la Mine paharul acesta! Însă nu precum voiesc Eu – ci precum voiești Tu!” (*Mt. 26, 39*).

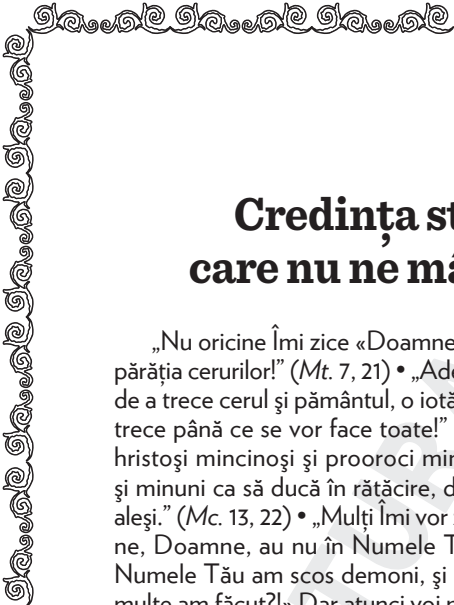
Astfel de aspecte ne dau imaginea clară a puterii credinței din om, a transparenței gândirii și trăirii în virtutea manifestării acelor fapte – care fie învie,

fie omoară credința din noi: „credința fără fapte este moartă” (*Iac. 2, 26*); „după roadele lor îi veți cunoaște” (*Mt. 7, 16*) căci „orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele. Nu poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune!” (*Mt. 7, 17-18*). Căci roadele credinței sunt și roadele care ne direcționează viața: „vor ieși cei care au făcut cele bune – spre învierea vieții, iar cei care au făcut cele rele – spre învierea osândirii” (*In. 5, 29*). „Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este credința voastră!” (*I Cor. 15, 17*); „cel ce va crede [...] se va mântui” (*Mc. 16, 16*). „Eu sunt Păstorul cel bun. Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oile sale!” (*In. 10, 11*). „Eu sunt Pâinea cea vie Care S-a pogorât din Cer; cine mănâncă din Pâinea aceasta va fi viu în veci!” (*In. 6, 51*).

Și tot sfânta credință ne îndeamnă: „cel căruia i se pare că stă neclintit – să ia seama să nu cadă!” (*I Cor. 10, 12*); „și nu ne duce pe noi în ispită – ci ne izbăvește de cel rău!” (*Mt. 6, 13*).

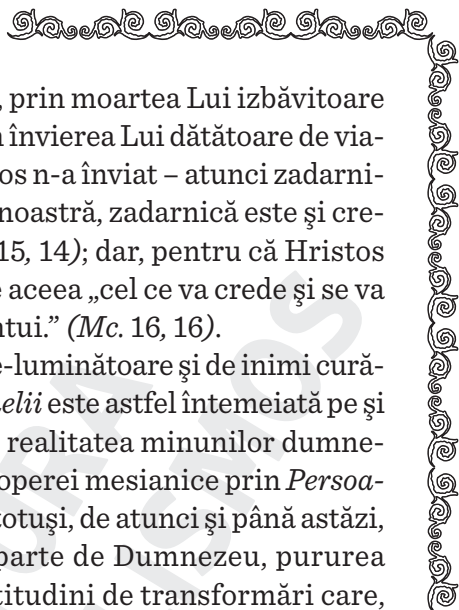

Credința strâmbă care nu ne mântuiește

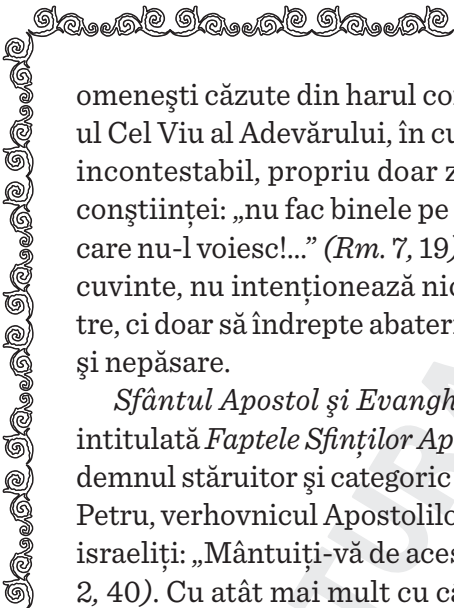
„Nu oricine Îmi zice «Doamne, Doamne!» va intra în împărăția cerurilor!” (Mt. 7, 21) • „Adevărat zic vouă: mai înainte de a trece cerul și pământul, o iotă sau o cirtă din Lege nu va trece până ce se vor face toate!” (Mt. 5, 18) • „Se vor scula hristoși mincinoși și prooroci mincinoși, și vor face semne și minuni ca să ducă în rătăcire, de se poate, până și pe cei aleși.” (Mc. 13, 22) • „Mulți Îmi vor zice în ziua aceea: «Doamne, Doamne, au nu în Numele Tău am proorocit, și nu în Numele Tău am scos demoni, și nu în Numele Tău minuni multe am făcut?!» Dar atunci voi mărturisi lor: «Niciodată nu v-am cunoscut pe voi. Depărtați-vă de la Mine cei ce lucrați fărădelegea!»” (Mt. 7, 22-23) • „Chiar dacă noi sau un înger din Cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o – să fie anatema!” (Gal. 1, 8) • „Iar mie – să nu-mi fie a mă lăuda decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos!” (Gal. 6, 14) • „Nu eu mai trăiesc – ci Hristos trăiește în mine!” (Gal. 2, 20)

Deși au trecut două milenii de când au fost scrise, epistolele Sfântului Apostol Pavel își păstrează până astăzi întreaga valoare literară, morală și duhovnicească care le-a consacrat în istoria cugetării umane ca adevărate capodopere ale gândirii și reflexiei teologice universale. Harul de care sunt pline a hrănit și hrănește încă generații întregi de creștini dornici de mântuirea pe care o aduce omului apropierea de Dumnezeu și unirea cu El prin jertfa Mântuitorului

Iisus Hristos pe Cruce, prin moartea Lui izbăvitoare din robia iadului și prin învierea Lui dătătoare de viață veșnică: „Dacă Hristos n-a înviat – atunci zadarnică este propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră!” (*I Cor. 15, 14*); dar, pentru că Hristos a înviat cu adevărat, de aceea „cel ce va crede și se va boteza, acela se va mântui.” (*Mc. 16, 16*).

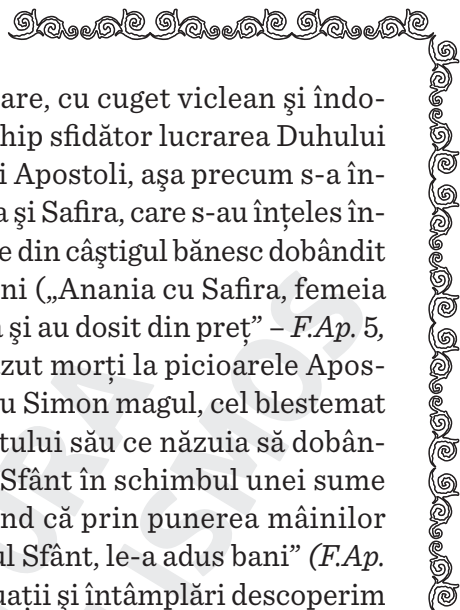
Învățătura de-minte-luminătoare și de inimi curățitoare a *Sfintei Evanghelii* este astfel întemeiată pe și are putere tocmai prin realitatea minunilor dumnezeiești și desăvârșirea operei mesianice prin *Persoana lui Iisus Hristos*. Și totuși, de atunci și până astăzi, lumea încă adastă departe de Dumnezeu, pururea fiind supusă unei multitudini de transformări care, însă, nu întotdeauna o apropie de El. Nu degeaba a rostit Hristos acele cuvinte aspre, de certare, față de această atitudine de nepăsare și disprețuire a Revelației Dumnezeiești prin ușurătatea dedării la păcate: „O, neam necredincios și îndărătnic! Până când voi fi cu voi și vă voi suferi?!” (*Lc. 9, 41*). Și, de aceea, a și adăugat apoi acel avertisment adresat tuturor celor care vor nesocoti cu știință și voință lucrarea divină de mântuire a umanității: „de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, și Fiul Omului se va rușina atunci când va veni întru slava Sa și a Tatălui și a sfinților îngeri” (*Lc. 9, 26*), după cum: „oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor – și Fiul Omului va mărturisi pentru el înaintea îngerilor lui Dumnezeu” (*Lc. 12, 8*). La rândul său, marele Pavel (cel supranumit „Apostolul neamurilor”) mărturisește neputința, slăbiciunea și coruptibilitatea firii

omenești căzute din harul comuniunii cu Dumnezeu-
ul Cel Viu al Adevărului, în cuvinte de un dramatism
incontestabil, propriu doar zbuciumului interior al
conștiinței: „nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe
care nu-l voiesc!...” (*Rm.* 7, 19). Evident, prin astfel de
cuvinte, nu intenționează nici să certe, nici să mus-
tre, ci doar să îndrepte abaterile cauzate de trândăvie
și nepăsare.

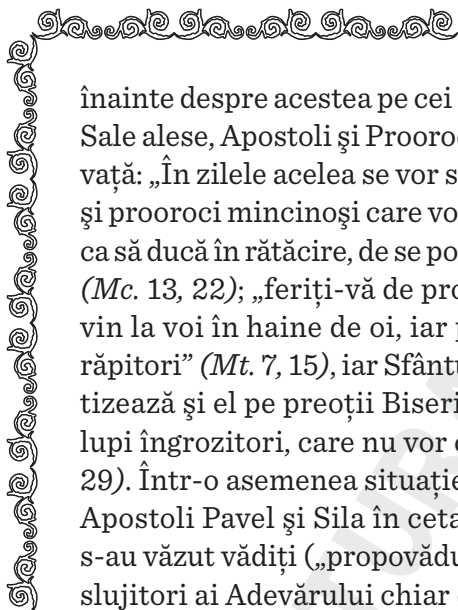
Sfântul Apostol și Evanghelist Luca, în cartea sa
intitulată *Faptele Sfinților Apostoli*, consemnează în-
demnul stăruitor și categoric pe care Sfântul Apostol
Petru, verhovnicul Apostolilor, l-a adresat bărbatilor
israeliți: „Mântuiți-vă de acest neam viclean!” (*F.Ap.*
2, 40). Cu atât mai mult cu cât acestea se petreceau
într-o vreme în care pogorârea Duhului Sfânt peste
Sfinții ucenici și Apostoli ai Mântuitorului, în ziua
Cincizecimii, sfințise lumea cu lumina Sa, astfel în-
cât minunile deveniseră ceva obișnuit, iar sufletele
creștinate prin Botez (numite până astăzi „lumina-
te”) trăiau din plin taina credinței celei adevărate ce
strălucise în bezna istoriei, aducându-i pe oameni
la închinarea nedespărțitei Sfintei Treimi: „tot su-
fletul era cuprins de teamă, căci multe minuni și
semne se făceau în Ierusalim prin Apostoli, și mare
frică îi stăpânea pe toți” (*F.Ap.* 2, 43). Aceste minuni
se săvârșeau prin lucrare divină tocmai spre zidirea
sufletească a celor mulți care vedeau, credeau și se
converteau la Adevăr, devenind prin Sfântul Botez,
fii ai Bisericii.

Au fost însă și cazuri (pe care le-am putea numi
pedagogice și pilduitoare) de pedepsire aspră și

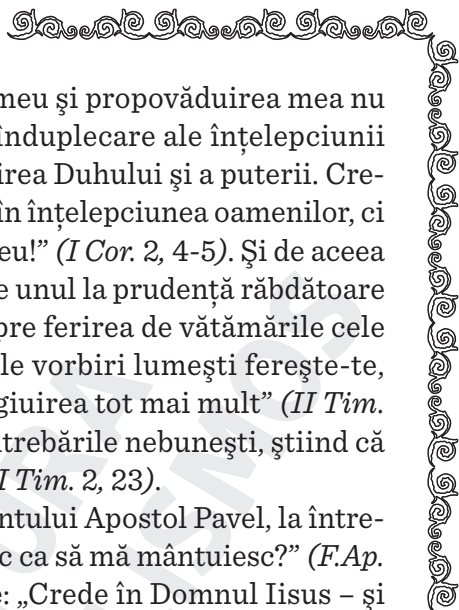
necruțătoare a celor care, cu cuget viclean și îndoielnic, nesocoteau în chip sfidător lucrarea Duhului Adevărului prin Sfinții Apostoli, așa precum s-a întâmplat cu soții Anania și Safira, care s-au înțelese între ei să ascundă o parte din câștigul bănesc dobândit din vânzarea unei țărini („Anania cu Safira, femeia lui, și-au vândut țarina și au dosit din preț” – *F.Ap.* 5, 1-2), astfel încât au căzut morți la picioarele Apostolului Petru, – cât și cu Simon magul, cel blestemat pentru duhoarea cugetului său ce năzuia să dobândească darul Duhului Sfânt în schimbul unei sume de bani: „Simon, văzând că prin punerea mâinilor Apostolilor se dă Duhul Sfânt, le-a adus bani” (*F.Ap.* 8, 18). Din astfel de situații și întâmplări descoperim faptul (deosebit de important) că omul participă la actul credinței prin propria sa voință liberă, pe de o parte, iar pe de altă parte că trăirea acestei credințe izvorăște din lăuntrul cel mai adânc al sufletului său, care se cuvine astfel să fie curat și luminat, căci „dacă lumina care e în tine este întuneric – atunci întunericul... cu cât mai mult!” (*Mt.* 6, 23); „când ochiul tău e rău, atunci și trupul tău e întunecat” (*Lc.* 11, 34).

Principalele două astfel de fuioare de întuneric duhovnicesc ce au frământat și chinuit veacurile de istorie a creștinătății au fost patima arghirofiliei (sau a iubirii de arginți) și păcatul simoniei (al „cumpărării” cu bani a dregătoriei preoțești în vederea agonisirii ulterioare de foloase materiale). Prevăzând astfel de abateri grave de la slujirea Adevărului și de neorânduieli hulitoare ale sfințeniei Dreptății, (pentru a-i feri de sminteală) Duhul Sfânt i-a vestit de mai

înainte despre acestea pe cei credincioși, prin vasele Sale alese, Apostoli și Prooroci. Hristos Însuși ne învață: „În zilele acelea se vor scula hristoși mincinoși și prooroci mincinoși care vor face semne și minuni, ca să ducă în rătăcire, de se poate, până și pe cei aleși.” (Mc. 13, 22); „feriți-vă de proorocii mincinoși, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori” (Mt. 7, 15), iar Sfântul Apostol Pavel îi avertizează și el pe preoții Bisericii: „vor intra între voi lupi îngrozitori, care nu vor cruța turma” (F.Ap. 20, 29). Într-o asemenea situație s-au aflat chiar Sfinții Apostoli Pavel și Sila în cetatea Filipi, atunci când s-au văzut vădiți („propovăduiți” și „mărturisii”) ca slujitori ai Adevărului chiar de către un duh pitonicesc prin gura unei slujnice care aducea mult câștig stăpânilor ei, ghicind (lucrare care în creștinism nu are deloc sens mântuitor): „Acești oameni sunt robi ai Dumnezeului Celui Preaînalt, care vă vestesc vouă calea mântuirii!” (F.Ap. 16, 17). Astfel de ispitiri viclene, aducătoare de înșelare demonică în sufletele creștinilor, se petrec până azi.

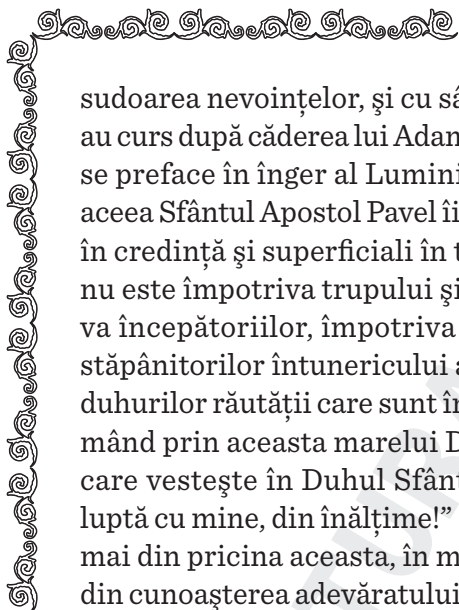
Afirmând, vestind și întărind adevărul de credință al Bisericii lui Hristos (primit prin Descoperire Dumnezeiască, formulat, tâlcuit și prezentat lumii de Sfinții Părinți în Sinoadele ecumenice ale primului mileniu de după Hristos), Sfântul Apostol Pavel arată în cuvinte simple taine uriașe: „Mare este taina dreptei credințe: Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălțat întru slavă!” (I Tim. 3, 16), atrăgând însă atenția asupra

faptului că „cuvântul meu și propovăduirea mea nu stăteau în cuvinte de înduplecare ale înțelepciunii omenești, ci în adevărarea Duhului și a puterii. Credința voastră să nu fie în înțelepciunea oamenilor, ci în puterea lui Dumnezeu!” (*I Cor. 2, 4-5*). Și de aceea îndemnul următor este unul la prudență răbdătoare și chibzuire dreaptă spre ferirea de vătămarile cele sufletești: „de deșartele vorbiri lumești ferește-te, căci ele vor spori nelegiuirea tot mai mult” (*II Tim. 2, 16*); „ferește-te de întrebările nebunești, știind că dau prilej de ceartă” (*II Tim. 2, 23*).

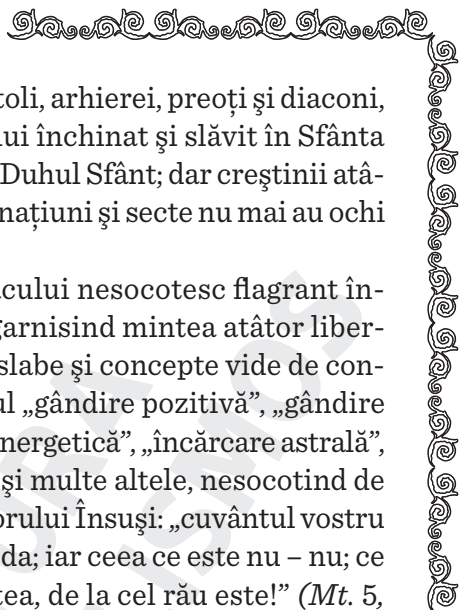
Astfel, conform Sfântului Apostol Pavel, la întrebarea „Ce trebuie să fac ca să mă mântuiesc?” (*F.Ap. 16, 30*), răspunsul este: „Crede în Domnul Iisus – și te vei mântui și tu și casa ta!” (*F.Ap. 16, 31*). Răspuns deplin întemeiat pe credința statornică și nezdruncinată a Bisericii în cuvântul de îndemn al Mântuitorului ei: „Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea vouă împărăția!” (*Lc. 12, 32*), căci „pe această piatră voi zidi Biserica Mea iar porțile iadului nu o vor birui!” (*Mt. 16, 18*).

Tocmai din pricina multitudinii de nenumărat a feluritelor ispitiri demonice care aveau să ia cu asalt viața Bisericii lui Hristos, Sfântul Apostol și Evanghelist Ioan îi îndeamnă pe fiii acesteia la trezvie duhovnicească: „Cercați duhurile – dacă sunt de la Dumnezeu” (*I In. 4, 1*). Dintr-o asemenea lucrare îndelung-ostenitoare (și mult-pătimitoare întru răbdare) de confruntare cu duhurile rele ale întunericii diavolesc, s-au scris mulțimea *patericelor* și a *vieților de sfinți*, nu atât cu cerneală, cât cu

sudoarea nevoițelor, și cu sângele muceniciei, care au curs după căderea lui Adam din Rai: „satana însuși se preface în înger al Luminii” (*II Cor.* 11, 14). Și de aceea Sfântul Apostol Pavel îi avertizează pe cei slabi în credință și superficiali în trăire că „lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății care sunt în văzduh” (*Ef.* 6, 12), urmând prin aceasta marelui David, Regele lui Israel, care vestește în Duhul Sfânt: „mulți sunt cei ce se luptă cu mine, din înălțime!” (*Ps.* 55, 2). Și poate tocmai din pricina aceasta, în mintea oamenilor căzuți din cunoașterea adevăratului Dumnezeu și din harul iubirii recunoscătoare pentru El, urmarea lui Hristos pe calea Crucii este până astăzi „pentru iudei, smin-teală; pentru neamuri, nebunie” (*I Cor.* 1, 23).

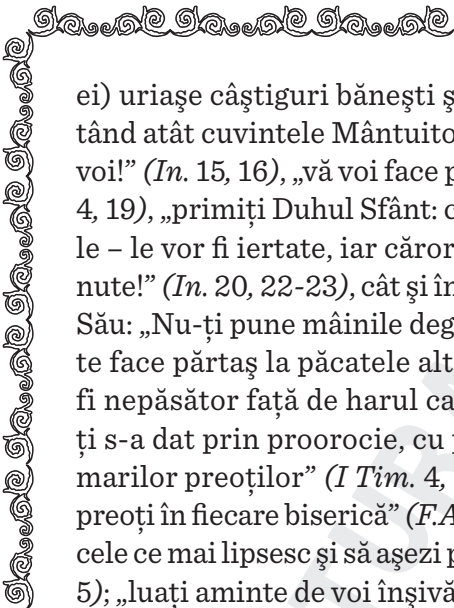
În vremea noastră se poate spune că trăim cu toții într-o societate a cărei moralitate se află în cădere liberă de la valorile Binelui, Adevărului și Dreptății. Secolul care a trecut a fost numit chiar „secolul vitezei” – poate ca o ironie involuntară la adresa manierei publice de tratare a tainei creștinătății „din fugă”, cu superficialitate și dezinteres, cumva la capitolul „Diverse”. Am putea compara creștinătatea contemporană cu o imensă coadă de păun, bogată în forme, culori și nuanțe, dar răspândită în nenumărate direcții divergente. Aceasta, deși Hristos a spus: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața!” (*In.* 14, 6). Iar pentru acest cuvânt al Său mărturisește Duhul Sfânt lucrător în Sfintele Taine ale Bisericii prin rugăciunea făcută de

urmașii Sfinților Apostoli, arhieriei, preoți și diaconi, în Numele Dumnezeului închinat și slăvit în Sfânta Treime, Tatăl și Fiul și Duhul Sfânt; dar creștinii atâtor confesiuni, denomiñațiuni și secte nu mai au ochi să vadă aceasta...

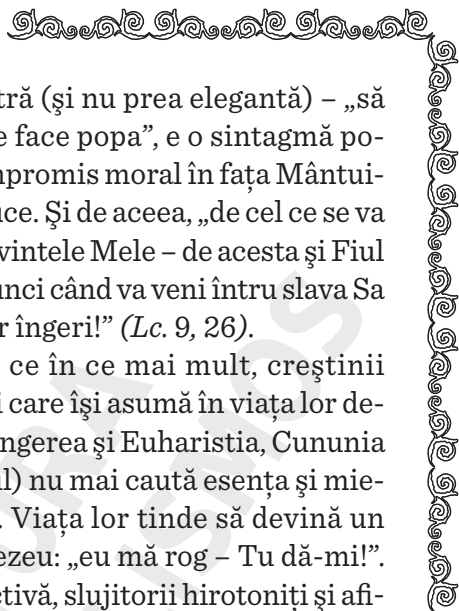
În plus, modele veacului nesocotesc flagrant învătăturile Scripturii, garnisind mintea atâtor liber-cugetători cu expresii slabe și concepte vide de conținut spiritual, de genul „gândire pozitivă”, „gândire negativă”, „capacitate energetică”, „încărcare astrală”, „încărcătură pozitivă” și multe altele, nesocotind de fapt cuvântul Mântuitorului Însuși: „cuvântul vostru să fie: ceea ce este da – da; iar ceea ce este nu – nu; ce e mai mult decât acestea, de la cel rău este!” (Mt. 5, 37). Ba, mai mult, cu timpul au proliferat în societatea noastră (zisă „creștin-ortodoxă”) tot felul de superstiții penibile și doctrine „magice” ezoterice (când „albe”, când „negre”), ajungându-se treptat chiar și la „incantații” vrăjitorești și practici „șamanice”, una mai elucubrată decât alta, promovate de șarlatani lipșiți de scrupule, pretingși „maestri” spirituali – în fond nimic altceva decât unelte satanice provocatoare de dezbinare și sminteală în turma cea cuvântătoare a Mântuitorului Hristos: „pui de vipere – cine v-a învățat să fugiți de mânia ce va să fie?!...” (Mt. 3, 7).

Iar ceea ce reprezintă punctul culminant al acestei întunecări duhovnicești (care invadează din ce în ce mai mult sufletele creștinilor) este considerarea vredniciei lucrării preoțești (cu puțință de primit doar în Sfânta Taină a Hirotoniei) ca o „meserie bănoasă”, profitabilă, numai bună de agonisit (pe seama

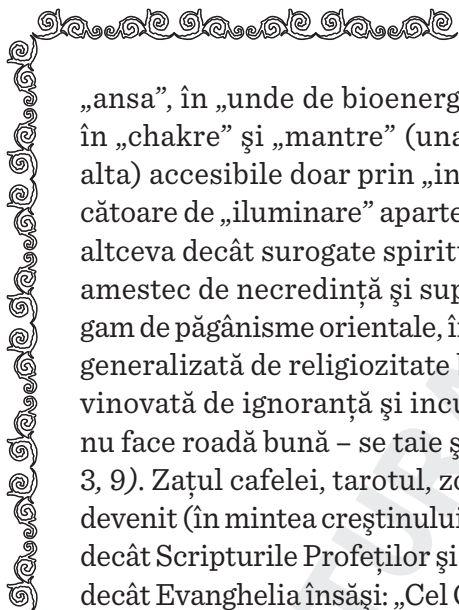
ei) uriașe câștiguri bănești și foloase materiale, uitând atât cuvintele Mântuitorului: „Eu v-am ales pe voi!” (*In.* 15, 16), „vă voi face pescari de oameni” (*Mt.* 4, 19), „primiți Duhul Sfânt: căroră veți ierta păcatele – le vor fi iertate, iar căroră le veți ține – vor fi ținute!” (*In.* 20, 22-23), cât și îndemnul Apostolului Său: „Nu-ți pune mâinile degrabă pe nimeni, nici nu te face părtaș la păcatele altora” (*I Tim.* 5, 22), „nu fi nepăsător față de harul care este întru tine, care ți s-a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor mai-marilor preoților” (*I Tim.* 4, 14), ca „hirotonindu-le preoți în fiecare biserică” (*F.Ap.* 14, 23) „să îndreptezi cele ce mai lipsesc și să așezi preoți prin cetăți” (*Tit* 1, 5); „luați aminte de voi înșivă și de toată turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi!” (*F.Ap.* 20, 28). De aceea, cel dintâi lucru care aduce pierderea mântuirii este abaterea de la adevărul de credință. Strigă Apostolul: „Ține dreptarul cuvintelor sănătoase pe care le-ai auzit de la mine!” (*II Tim* 1, 13); „de omul eretic (după întâia și a doua mustrare) depărtează-te!” (*Tit* 3, 10), pentru că la vremea de apoi „nu vor mai suferi învățătura sănătoasă, ci – dornici să-și desfăteze auzul – își vor grămădi învățători după poftele lor, și își vor întoarce auzul de la adevăr și se vor abate către basme!” (*II Tim.* 4, 3-4).

Toată această subtilă lucrare a diavolului, posibilă prin adoptarea a ceea ce greșit s-a înțeles ca „toleranță” sau „îngăduință” (ori, cu un cuvânt mai modern, „diplomație”), a slăbit atât autoritatea morală și spirituală a Bisericii, cât și autoritatea și receptarea adevărului cuvintelor Scripturii înseși în sufletele

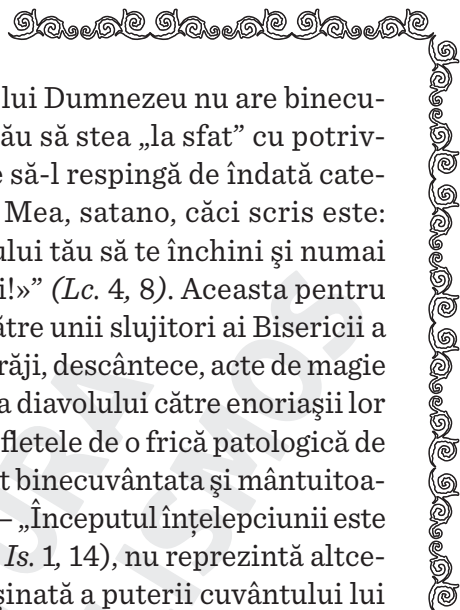
oamenilor. Zicerea hâtră (și nu prea elegantă) – „să faci ce zice popa, nu ce face popa”, e o sintagmă populară vinovată de compromis moral în fața Mântuitorului răstignit pe Cruce. Și de aceea, „de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele – de acesta și Fiul Omului se va rușina atunci când va veni întru slava Sa și a Tatălui și a sfinților îngeri!” (Lc. 9, 26).

Din nefericire, din ce în ce mai mult, creștinii „practicanți” (adică cei care își asumă în viața lor depotrivă Botezul, Mirungerea și Euharistia, Cununia și Spovedania și Maslul) nu mai caută esența și miezul de foc al credinței. Viața lor tinde să devină un soi de „troc” cu Dumnezeu: „eu mă rog – Tu dă-mi!”. Într-o astfel de perspectivă, slujitorii hirotoniți și afierosiți ai Adevărului mai îndeplinesc doar rolul unor „distribuitori de bine”, un fel de comercianți de confort spiritual, nefiind în nici un caz chemați să mustre păcatele, să dojenească păcătoșii sau să îndrepte năravurile – *deși* Sfântul Prooroc Isaia, vestindu-l pe Sfântul Ioan Botezătorul ca slujitor al Adevărului, striga: „Este glasul celui ce strigă în pustie: «Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările Lui!»” (Lc. 3, 4). Acum la modă mai sunt doar „clarvăzătorii”, acei preoți care îți spun ei ce se întâmplă în viața ta – de parcă aceasta ar ști-o ei, nu Dumnezeu: „înaintea lui Dumnezeu – și perii capului vostru, toți sunt numărați!” (Lc. 12, 7). Treptat, s-a alunecat într-un fel de „contabilitate” duhovnicească a rugăciunii („atâta am făcut, atâta am citit, atâta am postit, atâta m-am rugat, atâta am dat – cam atâta trebuie să-mi iasă!”), iar credința a ajuns să fie măsurată cu „tablaua”, cu

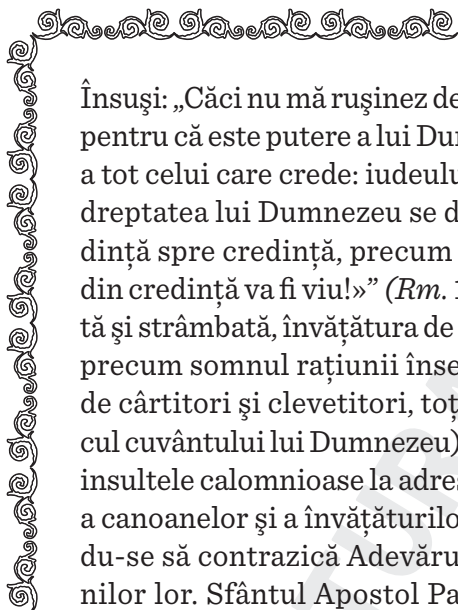
„ansa”, în „unde de bioenergie”, și să fie exprimată în „chakre” și „mante” (una mai „eficientă” decât alta) accesibile doar prin „inițiere” specială și aducătoare de „iluminare” aparte – toate acestea nefiind altceva decât surogate spirituale rezultate dintr-un amestec de necredință și superstiție, într-un amalgam de păgânisme orientale, în fapt o tendință socială generalizată de religiozitate bolnavă de fariseism și vinovată de ignoranță și incultură: „orice pom care nu face roadă bună – se taie și se aruncă în foc!” (*Lc.* 3, 9). Zațul cafelei, tarotul, zodiacul și astrologia au devenit (în mintea creștinului contemporan) mai tari decât Scripturile Profetilor și Apostolilor, mai presus decât Evanghelia Însăși: „Cel Ce locuiește în ceruri va râde de dâșii!” (*Ps.* 2, 4), „unii ca aceștia sunt nori fără apă purtați de vânturi, pomi tomnatici fără roade, de două ori uscați și deștrădăcinați” (*Iud.* 1, 12); „temeți-vă mai curând de acela care poate și sufletul și trupul să le piardă în gheena!” (*Mt.* 10, 28). Într-o societate modernă, zisă „educată”, „culturalizată” și „științifică” (aflată în plin proces de globalizare), ne confruntăm din ce în ce mai aprig cu o mentalitate bolnavă, otrăvită adânc de veninul mușcăturilor atâtor capcane diavolești... „Hristos va curăța aria Sa și va aduna grâul în jitniță, iar pleava o va arde cu foc nestins” (*Mt.* 3, 12).

Dar câte nu s-ar putea scrie despre astfel de lacune și curențe ale vieții creștinești de obște, multe dintre acestea fiind confirmate chiar de către unii slujitori (nepregătiți corespunzător) ai *Sfântului Altar*, care încuviințează enoriașilor lor astfel de slăbiciuni. Sub

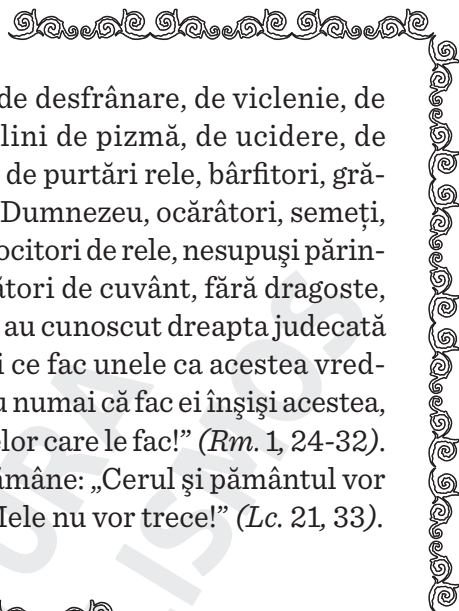

nici o formă slujitorul lui Dumnezeu nu are binecuvântarea Stăpânului său să stea „la sfat” cu potrivnicul diavol, ci trebuie să-l respingă de îndată categoric: „Mergi înapoia Mea, satano, căci scris este: «Domnului Dumnezeului tău să te închini și numai Lui Unuia să-I slujești!»” (*Lc. 4, 8*). Aceasta pentru că propovăduirea de către unii slujitori ai Bisericii a credinței în farmece, vrăji, descântece, acte de magie și de așa-zisă „putere” a diavolului către enoriașii lor (umplându-le astfel sufletele de o frică patologică de demoni mai mare decât binecuvântata și mântuitoarea frică de Dumnezeu – „Începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu!” – *Is. 1, 14*), nu reprezintă altceva decât o hulire nerușinată a puterii cuvântului lui Dumnezeu lucrător din Sfânta Evanghelie. Creștinii sunt îndemnați la biruință: „Îndrăzniți – Eu am biruit lumea!” (*In. 16, 33*); „bateți și vi se va deschide!” (*Lc. 11, 9*); „toate câte veți cere, rugându-vă cu credință, le veți primi!” (*Mt. 21, 22*); „orice veți cere întru Numele Meu – aceea voi face!” (*In. 14, 13*); „pe cel care vine la Mine nu-l voi scoate afară!” (*In. 6, 37*). „Să nu ai alți dumnezei afară de Mine!” (*Ieș. 20, 3*); „Hristos a înviat din morți, fiind începătură (a învierii) celor adormiți” (*I Cor. 15, 20*) și „dacă am murit împreună cu El, vom și învia împreună cu El” (*II Tim. 2, 11*) căci „dreptul din credință va fi viu!” (*Avac. 2, 4*).

„Zicând că sunt înțelepți, au ajuns nebuni...” (*Rm. 1, 22*) – la așa ceva duce credința strâmbă, falsă, adaptată după poftele inimii celui care ascultă și interesele celui care o propovăduiește, uitând că învățăturile Scripturilor Sfinte sunt inspirate de Dumnezeu

Însuși: „Căci nu mă rușinez de Evanghelia lui Hristos, pentru că este putere a lui Dumnezeu spre mântuirea a tot celui care crede: iudeului întâi, și elinului. Căci dreptatea lui Dumnezeu se descoperă în ea din credință spre credință, precum este scris: «Iar dreptul din credință va fi viu!»” (*Rm.* 1, 16-17). Odată decăzută și strâmbată, învățătura de credință naște monștri, precum somnul rațiunii înseși. Așa s-au ivit ordiile de cârtitori și clevetitori, toți aceia care (arși de focul cuvântului lui Dumnezeu) își ascund patimile sub insultele calomnioase la adresa Bisericii, a dogmelor, a canoanelor și a învățăturilor ei, zadarnic străduindu-se să contrazică Adevărul cu mulțimea minciunilor lor. Sfântul Apostol Pavel a prevăzut această potrivnicie încă de acum două mii de ani, vădind-o cu toată puterea în epistola sa către romani: „Zicând că sunt înțelepți, au ajuns nebuni!” (*Rm.* 1, 22), „de aceea Dumnezeu i-a dat necurăției, după poftele inimilor lor, ca să-și pângărească trupurile lor între ei, ca unii care au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună și s-au închinat și au slujit făpturii în locul Făcătorului – Care este binecuvântat în veci! Amin! Pentru aceea Dumnezeu i-a dat unor patimi de ocară, căci și femeile lor au schimbat fireasca rânduială cu cea împotriva firii. Asemenea și bărbații, lăsând rânduiala cea după fire a părții femeiești, s-au aprins în pofta lor unii pentru alții, bărbați cu bărbați săvârșind rușinea, și luând cu ei răsplata cuvenită rătăcirii lor. Și precum n-au încercat să aibă pe Dumnezeu în cunoștință, așa și Dumnezeu i-a lăsat la mintea lor fără judecată, să facă cele ce nu se cuvine. Plini fiind

de toată nedreptatea, de desfrânare, de viclenie, de lăcomie, de răutate; plini de pizmă, de ucidere, de ceartă, de înșelăciune, de purtări rele, bârfitori, grăitori de rău, urători de Dumnezeu, ocărători, semeți, trufași, lăudăroși, născocitori de rele, nesupuși părinților, neînțelepți, călcători de cuvânt, fără dragoste, fără milă. Aceștia, deși au cunoscut dreapta judecată a lui Dumnezeu (că cei ce fac unele ca acestea vrednici sunt de moarte), nu numai că fac ei înșiși acestea, ci le și încuviințează celor care le fac!” (*Rm. 1, 24-32*).

Dar scris este – și rămâne: „Cerul și pământul vor trece – dar cuvintele Mele nu vor trece!” (*Lc. 21, 33*).

© EDITURA
EVANGHELIA

Virtutea nerăutății mântuiește

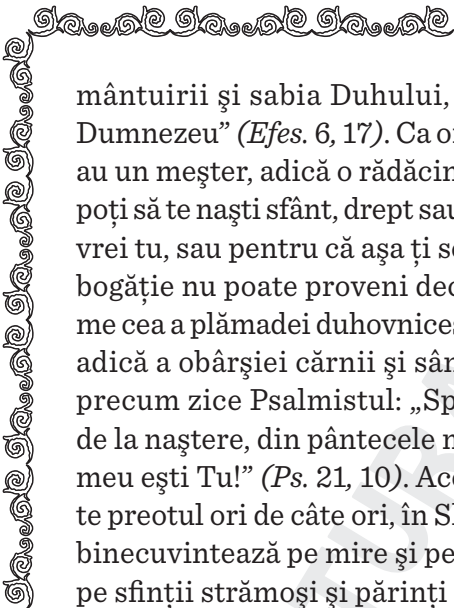
„Sămânța cea bună sunt fiii împărăției.” (Mt. 13, 38) • „De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor!” (Mt. 18, 3) • „Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la Mine, că a unora ca aceștia este împărăția cerurilor!” (Mt. 19, 14) • „Este aici un băiat care are cinci pâini de orz și doi pești.” (In. 6, 9) • „Nici el n-a păcătuit, nici părinții lui, ci ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu.” (In. 9, 3) • „Știm că acesta este fiul nostru și că s-a născut orb. Dar cum vede el acum – noi nu știm!” (In. 9, 20-21) • „Credeti în Lumină, ca să fiți fii ai Luminii!” (In. 12, 36) • „Paște mielușei Mei!” (In. 21, 15) • „Să nu disprețuiți pe vreunul din aceștia mici, pentru că – zic vouă: îngerii lor, în ceruri, pururea văd fața Tatălui Meu!” (Mt. 18, 10) • „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu!” (Mt. 5, 8) • „Cel ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine – nu este vrednic de Mine!” (Mt. 10, 37) • „Fiți, dar, înțelepți ca șerpii și nevinovați ca porumbeii!” (Mt. 10, 16) • „Cu cine voi asemana neamul acesta? Este asemenea copiilor care șed în piețe și strigă unii către alții, zicând: v-am cântat din fluier – și n-ați jucat; v-am cântat de jale – și nu v-ați tânguit!” (Mt. 11, 16-17) • „Fiii împărăției vor fi aruncați în întunericul cel mai din afară!” (Mt. 8, 12) • „Oricine va face voia lui Dumnezeu – acesta este fratele Meu și sora Mea și mama Mea!” (Mc. 3, 35)

Fără îndoială, forma practică de exprimare a spiritualității unui popor (fie creștin, fie păgân) este vrednicia sa morală. Vrednicie care presupune omenie, bunătate, onestitate, demnitate, bărbăție, verticalitate. Și, desigur, în primul rând – cinste. E ceea ce dă valoare profilului moral al oricărui om, al oricărei persoane umane, în societatea din care face parte.

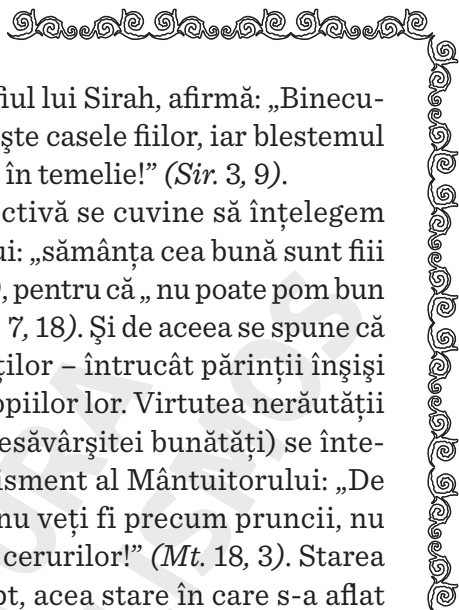

Acest punct îl atinge Mântuitorul atunci când pronunță cuvintele: „neam viclean și desfrânat!” (*Mt.* 12, 39). Ceva mai târziu, și Sfântul Apostol Pavel va atrage atenția asupra însemnătății viețuirii morale: „păgânii care nu au Lege – din fire fac ale Legii!” (*Rm.* 2, 14). Din astfel de pricini, înțelepciunea populară a înțeles că cel mai important aspect legat de viața pământească ține tocmai de strădania de a fi „om de omenie”. Iar aceasta pentru că toată mărirea cea lumească, toate dregătoriile, avuțiile și comorile de aici sunt praf și cenușă în fața veșniciei vieții în Hristos la care am fost chemați cu toții și care va începe deplin din ceasul Înfricoșătoarei Judecăți: „vor ieși cei ce au făcut cele bune spre învierea vieții” (*In.* 5, 29), pentru că astfel „cei drepti vor străluci ca soarele în împărăția Tatălui lor!” (*Mt.* 13, 43).

Așadar străduința de a fi drept și osârdia de a fi viu pentru Dumnezeu reprezintă esența învățăturii Evangheliei înseși: „Privegheați și vă rugați!” (*Mt.* 26, 41) și a întregii propovăduiri apostolice: „Fiți tari, neclintiți!” (*I Cor.* 15, 58), „fiți uniți în cuget!” (*II Cor.* 13, 11), „fiți buni între voi și milostivi!” (*Efes.* 4, 32), „fiți îndelung-răbdători față de toți!” (*Tes.* 5, 14), „fiți, dar, cu mintea întreagă și privegheați în rugăciuni!” (*I Pt.* 4, 7), „fiți treji, privegheați!” (*I Pt.* 5, 8). Sfântul Apostol Pavel chiar compară lucrarea credinței cu slujirea ostășească, asemănând virtuțile cu armele de război: „Luați toate armele lui Dumnezeu” (*Efes.* 6, 13) „având mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcându-vă cu platoșa dreptății” (*Efes.* 6, 14), „luați pavăza credinței” (*Efes.* 6, 16), „luați și coiful

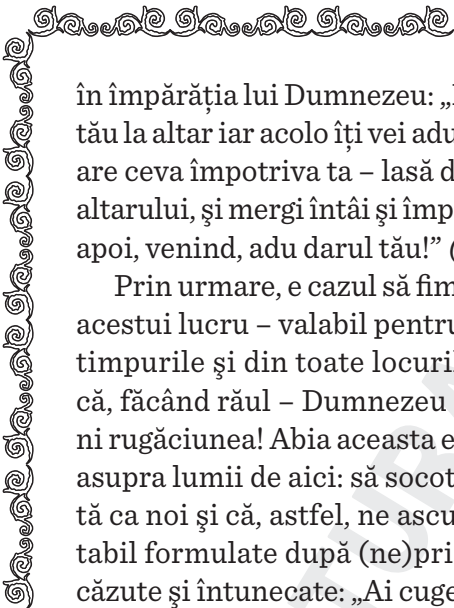
mântuirii și sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu” (*Efes. 6, 17*). Ca orice alt lucru, și acestea au un meșter, adică o rădăcină, un început al lor. Nu poți să te naști sfânt, drept sau bun doar pentru că așa vrei tu, sau pentru că așa ți se cuvine ție. O astfel de bogăție nu poate proveni decât dintr-o zestre, anume cea a plămădei duhovnicești din care ai fost făcut, adică a obârșiei cărnii și sângelui din care te tragi, precum zice Psalmistul: „Spre Tine m-am aruncat de la naștere, din pântecul maicii mele Dumnezeuul meu ești Tu!” (*Ps. 21, 10*). Acest lucru îl mărturisește preotul ori de câte ori, în Slujba Sfintei Cununii, îi binecuvintează pe mire și pe mireasă, pomenindu-i pe sfinții strămoși și părinți ai Bisericii lui Hristos: „Binecuvintează-i pe dâșii Doamne Dumnezeuul nostru precum i-ai binecuvântat pe Avraam și pe Sarra! Binecuvintează-i pe dâșii Doamne Dumnezeuul nostru precum i-ai binecuvântat pe Isaac și pe Rebecca! Binecuvintează-i pe dâșii Doamne Dumnezeuul nostru precum i-ai binecuvântat pe Iacob și pe toți patriarhii! Binecuvintează-i pe dâșii Doamne Dumnezeuul nostru precum i-ai binecuvântat pe Iosif și pe Asineta! Binecuvintează-i pe dâșii Doamne Dumnezeuul nostru precum i-ai binecuvântat pe Moise și pe Semfora! Binecuvintează-i pe dâșii Doamne Dumnezeuul nostru precum i-ai binecuvântat pe Ioachim și pe Ana! Binecuvintează-i pe dâșii Doamne Dumnezeuul nostru precum i-ai binecuvântat pe Zaharia și pe Elisabeta!” Nu degeaba și *Sfântul Ioan Gură de Aur* scrie: „Fericit patul neîntinat și fericită nunta nespurcată – că Dumnezeu pe amândouă le-a

blagoslovit!”, iar Isus, fiul lui Sirah, afirmă: „Binecuvântarea tatălui întărește casele fiilor, iar blestemul mamei le dărâmă până în temelie!” (*Sir.* 3, 9).

Din această perspectivă se cuvine să înțelegem cuvântul Mântuitorului: „sămânța cea bună sunt fiii împărăției” (*Mt.* 13, 38), pentru că „nu poate pom bun să facă roade rele” (*Mt.* 7, 18). Și de aceea se spune că fiii sunt oglinda părinților – întrucât părinții înșiși sunt, de fapt, icoana copiilor lor. Virtutea nerăutății (adică a inocenței, a desăvârșitei bunătăți) se întemeiază pe acest avertisment al Mântuitorului: „De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor!” (*Mt.* 18, 3). Starea de pruncie este, de fapt, acea stare în care s-a aflat Adam din clipa în care l-a creat Dumnezeu și până la căderea lui. O stare îngerească, o stare de transparență totală și de iubire deplină pentru Dumnezeu, Cel care, zidindu-l pe om din țărână cu propriile Sale mâini, a suflat asupra lui suflare de viață: „Atunci, luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață – și s-a făcut omul fință vie!” (*Fac.* 2, 7).

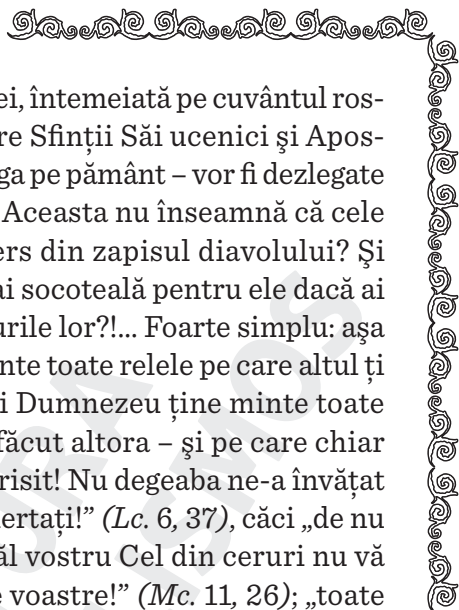
Oare ce l-a făcut pe ucenicul lui Iisus să-I adreseze această întrebare: „Doamne, de câte ori va greși față de mine fratele meu și-i voi ierta lui? Oare până de șapte ori?” (*Mt.* 18, 21), auzind apoi: „Nu zic ție până de șapte ori – ci până de șaptezeci de ori câte șapte!” (*Mt.* 18, 22). Să fie, oare, răspunsul acesta o formă de nebunie, sau vreo ironie, o luare în râs a noastră de către Dumnezeu? Nu! Ci este chiar începutul mântuirii, acel ceva fără de care nimeni nu va putea intra

în împărăția lui Dumnezeu: „Dacă îți vei aduce darul tău la altar iar acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta – lasă darul tău acolo, înaintea altarului, și mergi întâi și împacă-te cu fratele tău – și apoi, venind, adu darul tău!” (Mt. 5, 23-24).

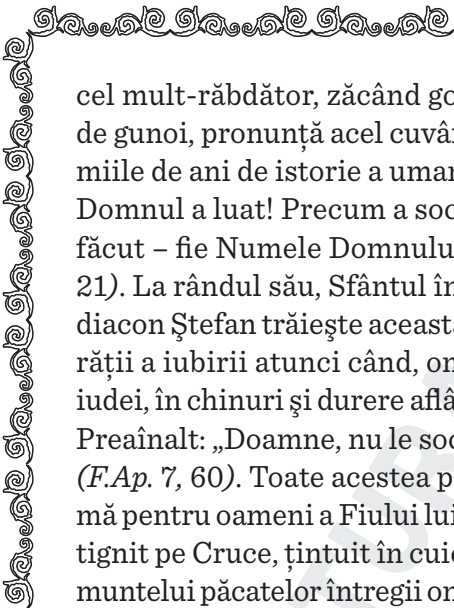
Prin urmare, e cazul să fim cu toții înțeleși asupra acestui lucru – valabil pentru toți oamenii din toate timpurile și din toate locurile: să nu creadă cineva că, făcând răul – Dumnezeu îi va auzi și îi va împlini rugăciunea! Abia aceasta este nebunie – și osânda asupra lumii de aici: să socotim că Dumnezeu cuge-tă ca noi și că, astfel, ne ascultă justificările lamen-tabil formulate după (ne)priceperea minții noastre căzute și întunecate: „Ai cugetat fărădelegea – că voi fi asemenea ție!” (Ps. 49, 22). Nu întâmplător miezul Rugăciunii Domnești înseși se referă tocmai la acest lucru: „Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri!” (Mt. 6, 12). Acesta pentru că, iată, dacă tu ții minte răul altuia, atunci și Dumnezeu îl ține minte pe al tău; dacă tu ai ranchiună asupra cuiva – iaca, și Dumnezeu are asupra ta! Faci tu pomenire de păcatul altuia? Atunci și Dum-nezeu îl va pomeni pe al tău! – precum ne-a și zis prin gura proorocului Său, David: „Voi pune înaintea feței tale păcatele tale!” (Ps. 49, 22); și precum David în-suși mărturisește: „Cu cel cuvios – cuvios vei fi; cu omul nevinovat – nevinovat vei fi; cu cel ales – ales vei fi; dar cu cel îndărătnic – Te vei îndărătnici!” (Ps. 17, 28-29).

Sigur, ar putea cineva să întrebe – cum să mai pricepem atunci învățătura despre mântuire prin

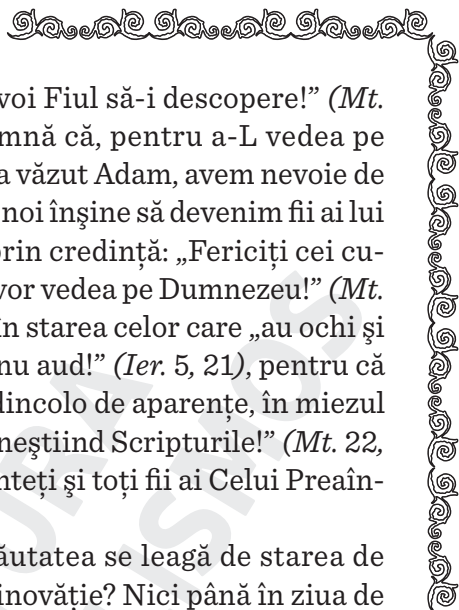
Sfânta Taină a Pocăinței, întemeiată pe cuvântul rostit de Mântuitorul către Sfinții Săi ucenici și Apostoli: „Oricâte veți dezlega pe pământ – vor fi dezlegate și în Cer” (*Mt. 18, 18*). Aceasta nu înseamnă că cele ce ai spovedit s-au șters din zăpădăciul diavolului? Și atunci – cum să mai dai socoteală pentru ele dacă ai fost dezlegat din legăturile lor?!... Foarte simplu: așa precum tu însuși ții minte toate relele pe care altul ți le-a făcut ție, tot așa și Dumnezeu ține minte toate relele pe care tu le-ai făcut altora – și pe care chiar tu însuși le-ai și mărturisit! Nu degeaba ne-a învățat Iisus: „iertăți și veți fi iertați!” (*Lc. 6, 37*), căci „de nu veți ierta voi, nici Tatăl vostru Cel din ceruri nu vă va ierta vouă greșalele voastre!” (*Mc. 11, 26*); „toate câte voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea și voi faceți lor!” (*Mt. 7, 12*) (ori binele, ori răul). Și iarăși: „v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceți și voi!” (*In. 13, 15*).

Ironia sorții face că această doctrină revelată a creștinismului, cuvântul lui Dumnezeu către oameni, învățătura Domnului Iisus Hristos Însuși, ne cere încă și mai mult de-atât: „Iubiți pe vrăjmașii voștri, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi!” (*Lc. 6, 27*), „binecuvântați pe cei ce vă blestemă!” (*Mt. 5, 44*). Iar dacă cineva se va întreba până unde poate ajunge nerăutatea, va afla măsura tuturor măsurilor nerăutății în exemplul Patriarhului Avraam: acesta îl duce pe fiul său Isaac la junghiere fără a-și pune măcar o clipă problema că Dumnezeu îi cere să-l sacrifice pe unicul său moștenitor: „va îngriji Dumnezeu de oaia jertfei Sale!” (*Fac. 22, 8*). Mai apoi, și Sfântul și Dreptul Iov

cel mult-răbdător, zăcând gol și bolnav pe grămada de gunoi, pronunță acel cuvânt care avea să străbată miile de ani de istorie a umanității: „Domnul a dat – Domnul a luat! Precum a socotit Domnul, așa s-a și făcut – fie Numele Domnului binecuvântat!” (*Iov* 1, 21). La rândul său, Sfântul întâiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan trăiește această stare a veșnicei împărății a iubirii atunci când, omorât fiind cu pietre de iudei, în chinuri și durere aflându-se, strigă către Cel Preaînalt: „Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta!” (*F.Ap.* 7, 60). Toate acestea pentru că iubirea supremă pentru oameni a Fiului lui Dumnezeu Însuși, răstignit pe Cruce, ținut în cuie, zdrobit sub greutatea muntelui păcatelor întregii omeniri, avea să înalțe către Cer doar sfânt cuvânt de rugă de iertare: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!” (*Lc.* 23, 34).

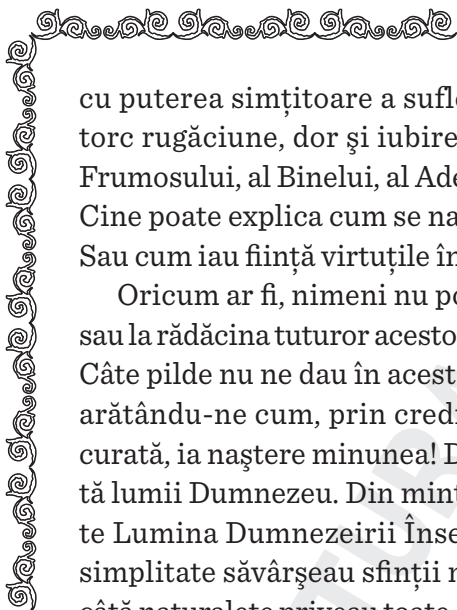
Cu adevărat nerăutatea este starea în care Adam putea să stea „la sfat” cu Dumnezeu fără să se sfiască de măreția Lui de neînchipuit și fără să simtă vreo frică de Acesta. Scris este: „Nu poate vedea omul fața Mea – și să trăiască!” (*Ieș.* 33, 20). Și totuși, iată că Adam nu a murit stând la sfat cu Dumnezeu, față către față, ci a murit tocmai atunci când nu a mai văzut fața Domnului din pricină că, auzind pașii Lui prin Rai, s-a ascuns de El cuprins de teamă și de rușine! Cu puțină străduință, am putea desluși în acest cuvânt revelat un tainic îndemn dumnezeiesc de a-i face pe oameni să-și dorească încă mai mult să-L descopere pe Cel ce este însăși viața lor... Spune Hristos: „Nimeni nu cunoaște pe Fiul – decât numai Tatăl, nici pe Tatăl nu-L cunoaște nimeni – decât numai

Fiul – și cel căruia va voi Fiul să-i descopere!” (*Mt.* 11, 27). Ceea ce înseamnă că, pentru a-L vedea pe Dumnezeu așa cum L-a văzut Adam, avem nevoie de înfierea Lui; trebuie ca noi înșine să devenim fii ai lui Dumnezeu după har, prin credință: „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu!” (*Mt.* 5, 8). Altfel, rămânem în starea celor care „au ochi și nu văd, au urechi, dar nu aud!” (*Ier.* 5, 21), pentru că nu pătrund niciodată dincolo de aparențe, în miezul lucrurilor: „vă rătăciți neștiind Scripturile!” (*Mt.* 22, 29) deși „dumnezei sunteți și toți fii ai Celui Preaînalt!” (*Ps.* 81, 6).

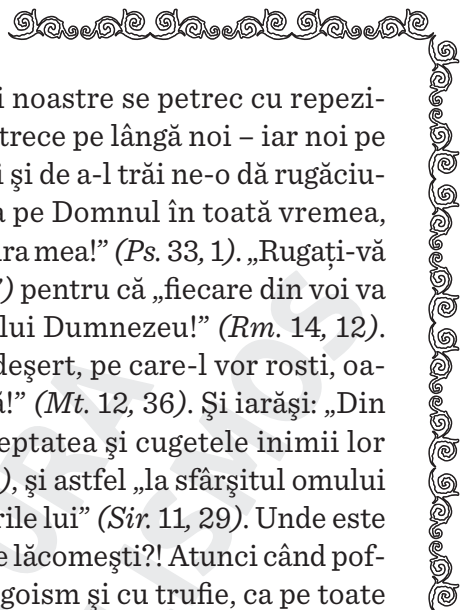
Dar oare de ce nerăutatea se leagă de starea de pruncie, de sfânta nevinovăție? Nici până în ziua de astăzi nu a putut încă cineva să explice de la cine știe pruncul să sugă laptele din sânul mamei. Și nici de unde sau din ce sau de la cine îi vine unui nou-născut priceperea, puterea de a cunoaște lumea dimprejurul său. Ce anume îl face să se oprească din plâns și să tacă molcom, cuibărit în brațele ocrotitoare ale mamei. Ce îl face să zâmbescă fericit – și cui. Oare ce e mai greu de aflat și de descoperit – undele de energie care nu se văd sau sensul unor lucruri atât de vizibile – și despre care, de fapt, nu putem spune nimic lămuritor?!...

Cine poate explica ce este inocența? Ce este puritatea? Ce este gingășia? Ce este tandrețea? Ce este fecioria ca stare duhovnicească a sufletului? Sau ce este sfiala care îmbujorează chipul? Care medic celebru sau savant de renume a reușit să explice cum anume mintea se unește cu inima, puterea înțelegătoare

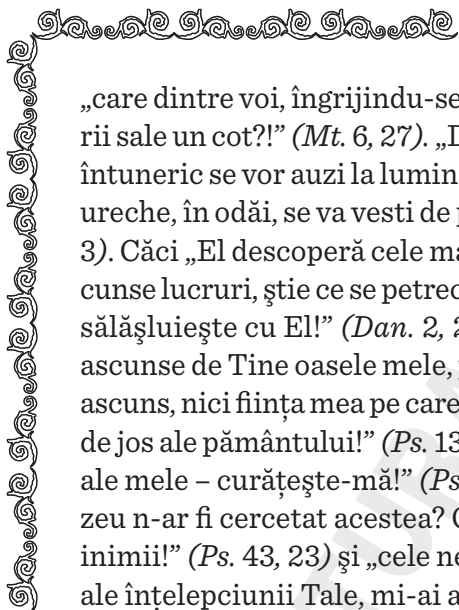

cu puterea simțitoare a sufletului – și astfel unite, torc rugăciune, dor și iubire, nutrind simțământul Frumosului, al Binelui, al Adevărului și al Dreptății? Cine poate explica cum se naște muzica sau poezia? Sau cum iau ființă virtuțile în inima omului?...

Oricum ar fi, nimeni nu poate nega că în adâncul sau la rădăcina tuturor acestor lucruri stă nerăutatea. Câte pilde nu ne dau în acest sens „Viețile Sfinților”, arătându-ne cum, prin credință dreaptă din inimă curată, ia naștere minunea! Din inima curată se arată lumii Dumnezeu. Din mintea luminată strălucesc Lumina Dumnezeirii ÎNSEȘI. Cu câtă inocență și simplitate săvârșeau sfinții minuni uimitoare, și cu câtă naturalețe priveau toate cele ce se petreceau sub ochii lor, mulțumind și slăvind pe Dumnezeu! Este același fel sfânt și curat de a privi lumea și viața care I-a fost propriu lui Iisus pe tot parcursul întregii Sale lucrări mântuitoare pe pământ: „Dacă am vorbit rău – dovedește ce este rău; iar dacă am vorbit bine – de ce Mă bați?” (*In.* 18, 23); „ca la un tâlhar ați ieșit cu săbii și cu ciomege, ca să Mă prindeți! În fiecare zi ședeam în Templu și învățam – și n-ați pus mâna pe Mine!” (*Mt.* 26, 55). Pentru că minunile ÎNSEȘI erau rodul credinței, al ascultării desăvârșite și al încrederii depline în faptul că Tatăl le face: „Părinte, Îți mulțumesc că M-ai ascultat! Eu știam că întotdeauna Mă ascuți, dar pentru mulțimea care stă împrejur am zis, ca să creadă că Tu M-ai trimis!” (*In.* 11, 41-42); „Părinte, a venit ceasul! Preaslăvește pe Fiul Tău, ca și Fiul să Te preaslăvească!” (*In.* 17, 1).

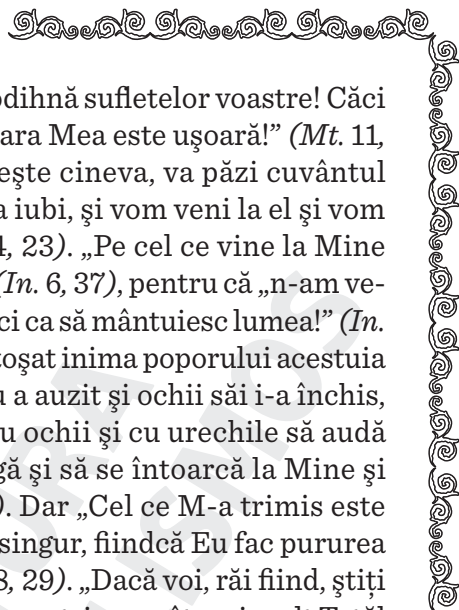

Iată, toate ale vieții noastre se petrec cu repezi-
ciunea cu care timpul trece pe lângă noi – iar noi pe
lângă el. Puterea de a fi și de a-l trăi ne-o dă rugăciu-
nea: „Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea,
pururea lauda Lui în gura mea!” (Ps. 33, 1). „Rugați-vă
neîncetat!” (I Tes. 5, 17) pentru că „fiecare din voi va
da seama despre sine lui Dumnezeu!” (Rm. 14, 12).
„Pentru orice cuvânt deșert, pe care-l vor rosti, oa-
menii vor da socoteală!” (Mt. 12, 36). Și iarăși: „Din
răutatea lor iese nedreptatea și cugetele inimii lor
ies la iveală.” (Ps. 72, 7), și astfel „la sfârșitul omului
se vor descoperi lucrurile lui” (Sir. 11, 29). Unde este
inocența atunci când te lăcomești?! Atunci când pof-
tești cu mârșăvie, cu egoism și cu trufie, ca pe toate
să le consumi doar tu, hrănindu-ți astfel „eu”-l pro-
priu și sporindu-i vanitatea?! Unde este nerăutatea
din sărutul viclean (ca cel dat lui Iisus de către Iuda
vânzătorul), sau din cel pătimaș, care ascunde în el
doar pofta turbată a cărnii, însemnând dezlănțuirea
dobitocului din tine: „Omul, în cinste fiind, n-a price-
put; alăturatu-s-a dobitoacelor celor fără de minte și
s-a asemănat lor!” (Ps. 48, 21); „că eram fără de minte
și nu știam; ca un dobitoc eram înaintea Ta!” (Ps. 72,
22). Și de câte astfel de manifestări ale lăcomiei fără
saț, ale poftei bolnave de plăceri nestăpânite, ale do-
rinței răutăcioase de mărire, de putere și de avere, ale
mândriei de a fi numai tu pe pământ – nu e plină lu-
mea?!... Ce să fii? Ceea ce, de fapt, nu ești?! Și cum să
fii? Așa cum nu poți fi?! Doar pentru ca să te priveas-
că cei din jur așa cum îți dorești tu – și cum n-ai să
reușești niciodată să fii?!... Doar ne-a vestit Hristos:

„care dintre voi, îngrijindu-se, poate să adauge statuirii sale un cot?!” (*Mt. 6, 27*). „De aceea, câte ați spus la întuneric se vor auzi la lumină; și ceea ce ați vorbit la ureche, în odăi, se va vesti de pe acoperișuri!” (*Lc. 12, 3*). Căci „El descoperă cele mai adânci și cele mai ascunse lucruri, știe ce se petrece în întuneric și lumina sălășluiește cu El!” (*Dan. 2, 22*). Pentru că „nu sunt ascunse de Tine oasele mele, pe care le-ai făcut întru ascuns, nici ființa mea pe care ai urzit-o ca în cele mai de jos ale pământului!” (*Ps. 138, 15*). „De cele ascunse ale mele – curățește-mă!” (*Ps. 18, 13*); „oare, Dumnezeu n-ar fi cercetat acestea? Că El știe ascunzișurile inimii!” (*Ps. 43, 23*) și „cele nearătate și cele ascunse ale înțelepciunii Tale, mi-ai arătat mie!” (*Ps. 50, 7*).

Suntem atât de goi, atât de ridicoli și de lipsiți de noimă fără Dumnezeu, încât și după noi poate striga oricine: „Adame, unde ești?” (*Fac. 3, 9*). Încotro, omule? Pe ce cale apuci? „Largă este poarta și lată este calea care duce la pieire!” (*Mt. 7, 13*) – „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața!” (*In. 14, 6*). Și de aceea ne îndeamnă Iisus: „Umblați cât aveți Lumina – ca să nu vă prindă întunericul!” (*In. 12, 35*); „cât aveți Lumina – credeți în Lumină pentru ca să fiți fii ai Luminii!” (*In. 12, 36*). Căci fără Lumina Sfintei Treimi, „omul – cu deșertăciunea se aseamănă; zilele lui ca umbra trec!” (*Ps. 143, 4*). Și totuși, cât de simplu și frumos ne cheamă Hristos la mântuire, și cât de ușor poate fi practic trăită și împlinită această chemare prin blândețe și smerenie, prin bunătate și răbdare, prin credință și nerăutate: „Luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit

cu inima – și veți găsi odihnă sufletelor voastre! Căci jugul Meu e bun și povara Mea este ușoară!” (Mt. 11, 29-30). „Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la el și vom face locaș la el” (In. 14, 23). „Pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară!” (In. 6, 37), pentru că „n-am venit ca să judec lumea – ci ca să mântuiesc lumea!” (In. 12, 47). Deși „s-a învârtosât inima poporului acestuia și cu urechile sale greu a auzit și ochii săi i-a închis, ca nu cumva să vadă cu ochii și cu urechile să audă și cu inima să înțeleagă și să se întoarcă la Mine și să-l vindec!” (Is. 6, 10). Dar „Cel ce M-a trimis este cu Mine; nu M-a lăsat singur, fiindcă Eu fac pururea cele plăcute Lui!” (In. 8, 29). „Dacă voi, răi fiind, știți să dați daruri bune fiilor voștri – cu cât mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la El?!” (Mt. 7, 11).

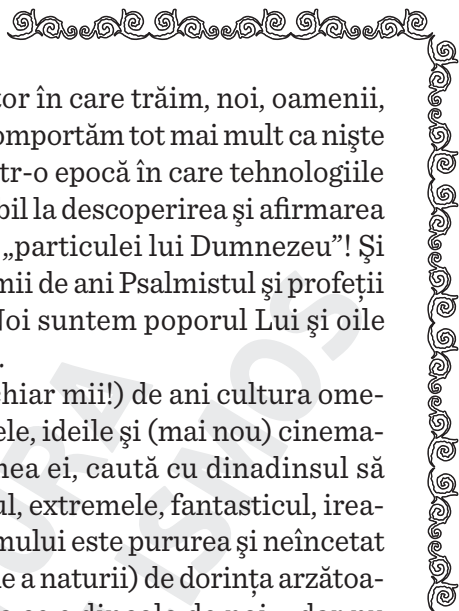

© EVANGHELIILE

Credința în Dumnezeu – neputință, înțelepciune sau sminteală?

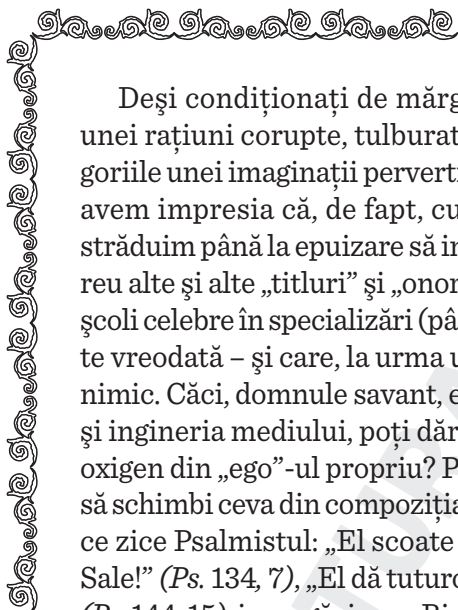
„Pentru aceea, frați sfinți, pătași chemării cerești, luați aminte la Apostolul și Arhiereul mărturisirii noastre, la Iisus Hristos!” (Evr. 3, 1) • „Căci orice casă e zidită de către cineva, iar Ziditorul a toate este Dumnezeu.” (Evr. 3, 4) • „Bărbatul îndoielnic este nestatornic în toate căile sale!” (Iac. 1, 8) • „Fiecare este ispitit când este tras și momit de însăși pofta sa!” (Iac. 1, 14) • „Apoi pofta, zămisbind, naște păcat – iar păcatul, odată săvârșit, aduce moarte!” (Iac. 1, 15) • „Frații mei, nu căutând la fața omului să aveți credința în Domnul nostru Iisus Hristos, Domnul slavei!” (Iac. 2, 1) • „Ce folos, frații mei, dacă zice cineva că are credință – dar fapte nu are?! Oare credința poate să-l mântuiască?!” (Iac. 2, 14) • „Tu crezi că unul este Dumnezeu? Bine faci – dar și demonii cred și se cutremură!” (Iac. 2, 19) • „Vedeți, dar, că din fapte este îndreptat omul – iar nu numai din credință!” (Iac. 2, 24) • „Vrei însă să înțelegi, omule nesocotit, că credința fără de fapte moartă este?!” (Iac. 2, 20) • „Așa și cu credința: dacă nu are fapte – e moartă în ea însăși!” (Iac. 2, 17)

Pe măsură ce trec zilele și anii acestei lumi cufundate în păcate din ce în ce mai mari și mai grele, societatea contemporană pare a fi din ce în ce mai iritată până și cele mai mici aluzii la existența lui Dumnezeu. În mintea tuturor pare să stăpânească aceeași întrebare de demult: „Cine ne este nouă Domn?” (Ps. 11, 4). Dar oare – să fie chiar atât de greu să pricepem (și să recunoaștem!) că, în

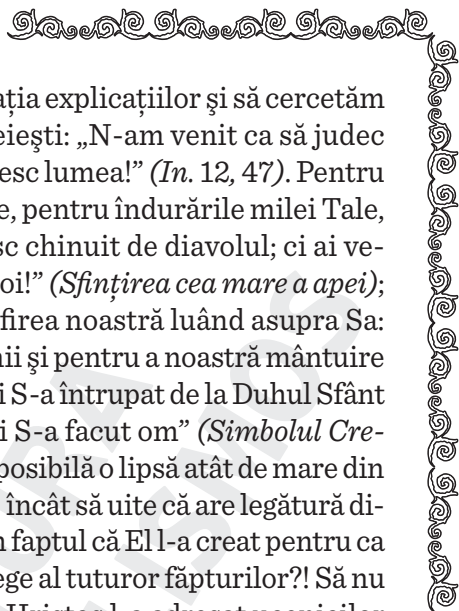

ciuda progresului uluitor în care trăim, noi, oamenii, am ajuns totuși, să ne comportăm tot mai mult ca niște bezmetici?! Și asta – într-o epocă în care tehnologiile de vârf concură imbatibil la descoperirea și afirmarea categorică a existenței „particulei lui Dumnezeu”! Și în condițiile în care de mii de ani Psalmistul și profeții strigă fără încetare: „Noi suntem poporul Lui și oile pășunii Lui!” (*Ps.* 99, 3).

De sute (sau poate chiar mii!) de ani cultura ome-nească – literatura, artele, ideile și (mai nou) cinema-tografia și cele asemenea ei, caută cu dinadinsul să experimenteze hazardul, extremele, fantasticul, irea-lul; dovadă că mintea omului este pururea și neîncetat mișcată (precum o stihie a naturii) de dorința arzătoare de cunoaștere a ceea ce e dincolo de noi – dar nu pe calea consacrată pe care ne-a arătat-o Hristos: „Fe-riciți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dum-nezeu!” (*Mt.* 5, 8). Căci de la Adam cel Vechi încoace, nu conținem să ne străduim a atinge neapărat pragul unei cunoașteri care însă nu ne mântuiește, ci dimpo-trivă, ne ucide, ne desfigurează, dezintegrand măreția frumuseților create de către Dumnezeu. Dar mai ales, parcă în veacul acesta al nostru se împlinește cuvântul Scripturii: „Nelegiuiții mișună pretutindeni!” (*Ps.* 11, 8), „toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut; nu este cel ce face bunătate, nu este până la unul!” (*Ps.* 13, 3). Nu degeaba striga (amarnic tânguindu-se) Da-vid, Regele lui Israel: „Vremea este să lucreze Domnul, că oamenii au stricat Legea Ta!” (*Ps.* 118, 126); și ia-răși, parcă în duh apocaliptic prevestitor de judecată și osândă: „Stricase-vor toate rânduilele pământului!” (*Ps.* 81, 5).

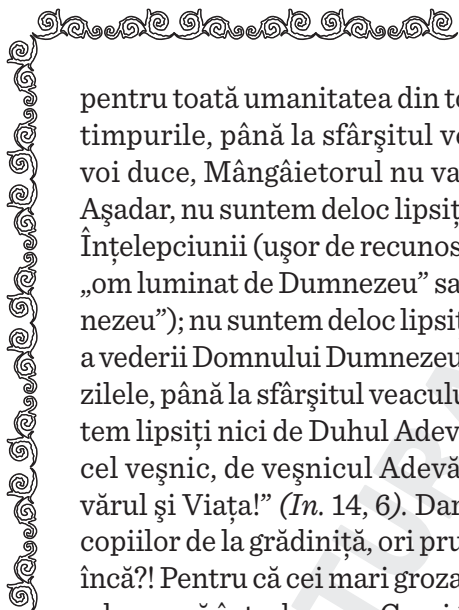

Deși condiționați de mărginirea minții tributare unei rațiuni corupte, tulburate pururea de fantasma-goriile unei imaginații pervertite, totuși noi (cei de azi) avem impresia că, de fapt, cunoaștem deja totul. Ne străduim până la epuizare să inventăm la nesfârșit mereu alte și alte „titluri” și „onoruri” științifice, emise de școli celebre în specializări (până la noi) nemaipomenite vreodată – și care, la urma urmei, nu demonstrează nimic. Căci, domnule savant, expert mondial în știința și ingineria mediului, poți dăruia naturii o particulă de oxigen din „ego”-ul propriu? Poți măcar pentru o clipă să schimbi ceva din compoziția chimică a aerului? Auzi ce zice Psalmistul: „El scoate vânturile din vistieriile Sale!” (Ps. 134, 7), „El dă tuturor hrană la bună vreme!” (Ps. 144, 15); iar rugăciunea Bisericii întărește cuvântul proorocesc: „Tu spre răsuflare ai revărsat aerul!” (*Slujba Sfântului Botez*). Chiar – oare ce vrea să zică omul printr-o expresie de genul „bioinginerie medicală”?! Iisus Hristos Mântuitorul a făcut atâtea vindecări, a săvârșit atâtea tămăduiri minunate (fie numai prin cuvânt, fie prin simpla atingere) fără a avea atâtea specializări!... Desigur, se vor găsi vreunii să răspundă: „O, dar era Fiul lui Dumnezeu!”. Bine, dar să nu uităm că a viețuit și El pe pământ, în toate fiind Om asemenea nouă – în afară de păcat! Aceasta o arată limpede Scripturile Sfinte: „Chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor” (*Filip. 2, 7*), după cum și Sfinții Părinți cei strânși în rugă și mărturisire la Sinoadele a-toată-lumea, au dogmatizat: „Om adevărat și Dumnezeu adevărat” – o singură Persoană în două firi într-o unire fără de amestecare, nedespărțite și neîmpărțite, căci așa ne-a tras la Tatăl și așa a izbândit să ne răscumpere din robia diavolului și a morții!

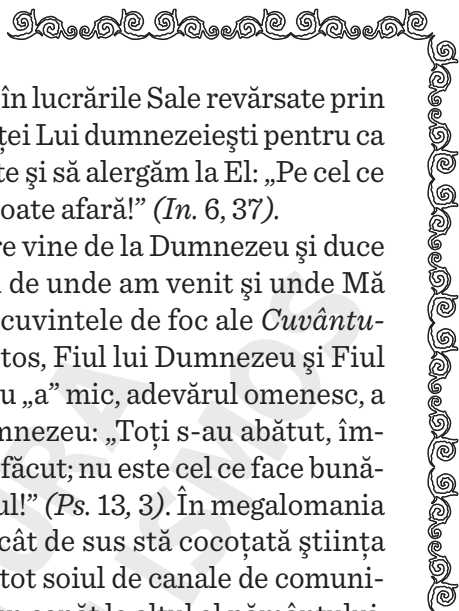
Dar să lăsăm speculația explicațiilor și să cercetăm logica voinței dumnezeiești: „N-am venit ca să judec lumea – ci ca să mântuiesc lumea!” (*In. 12, 47*). Pentru că „n-ai suferit, Stăpâne, pentru îndurările milei Tale, să vezi neamul omenesc chinuit de diavolul; ci ai venit și ne ai mântuit pe noi!” (*Sfîntirea cea mare a apei*); de aceea a venit la noi, firea noastră luând asupra Sa: „Care pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a pogorât din ceruri și S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Maria Fecioara și S-a făcut om” (*Simbolul Credinței*). Și totuși, cum e posibilă o lipsă atât de mare din mintea omului modern, încât să uite că are legătură directă cu Dumnezeu prin faptul că El l-a creat pentru ca să fie centru al zidirii, rege al tuturor făpturilor?! Să nu uităm cuvântul pe care Hristos l-a adresat ucenicilor Săi: „Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi și v-am rânduit să mergeți și roadă să aduceți, și roada voastră să rămână, ca Tatăl să vă dea orice-I veți cere în Numele Meu” (*In. 15, 16*) căci „orice veți cere întru Numele Meu – aceea voi face!” (*In. 14, 13*). Pentru că atunci când dorim – primim; dar cu o singură condiție: să credem! Credința este cea care ne alătură îngerilor și ne aseamănă iarăși cu Dumnezeu: „Ce este omul că-ți amintești de el?” (*Ps. 8, 4*).

O, dar cât de iute am relativizat totul – tot ceea ce, de fapt, am primit în dar de la Dumnezeu: am primit harul Duhului Sfânt din dragoste și bunăvoință, din iubire mai presus de iubire: „A suflat în fața lui suflare de viață – și s-a făcut omul ființă vie!” (*Fac. 2, 7*). Dar noi, am relativizat puterea Duhului Dumnezeiesc din noi, doar pe temeiul unor explicații puerile – precum că nici nu-L vedem, nici nu-L simțim; deși El a venit

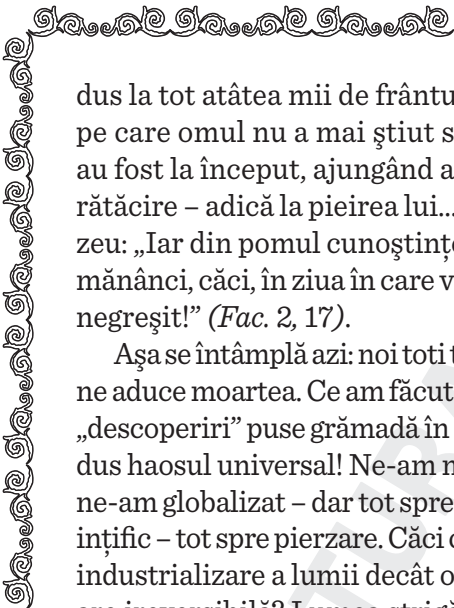
pentru toată umanitatea din toate locurile și din toate timpurile, până la sfârșitul veacurilor: „Dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi!” (*In. 16, 7*). Așadar, nu suntem deloc lipsiți sau văduviți de lumina Înțelepciunii (ușor de recunoscut din expresii precum „om luminat de Dumnezeu” sau „om cu har de la Dumnezeu”); nu suntem deloc lipsiți de lumina cunoașterii, a vederii Domnului Dumnezeu: „Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului!” (*Mt. 28, 20*); nu suntem lipsiți nici de Duhul Adevărului, nici de Cuvântul cel veșnic, de veșnicul Adevăr: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața!” (*In. 14, 6*). Dar cui să le spui acestea – copiilor de la grădiniță, ori pruncilor care nu le înțeleg încă?! Pentru că cei mari grozav se rușinează când li se adresează întrebarea: „Crezi în Dumnezeu?”. Pentru unii așa ceva înseamnă umilință; pentru alții – o frână în calea progresului; pentru unii e o rușine, pentru alții doar rumoare sufletească; iar pentru alții – de-a dreptul o piedică în calea pe care vor cu dinadinsul a și-o croi în viață: „Fac ce vreau cu viața mea!”.

Câtă naivitate – să cugetăm că chiar putem relativiza Adevărul! Pogoară Dumnezeu din Cer la tine, te ia de mână, te învață, te ridică, îți deschide ochii, îți destupă urechile, îți arată calea spre izvorul vieții veșnice – iar tu relativizezi adevărul de credință în tot felul de „idei”, „descoperiri științifice”, „teorii” și „ipoteze” – și încă mai ai și curajul să te pronunți cam așa: „Mda, putem admite că anumite fenomene care nu au încă o explicație științifică se pot datora unei forțe superioare”...fiindu-ți rușine, adică, să-I zici pe nume: Dumnezeu! Cât de ușor îți vine când Dumnezeu nu are nume și nici chip! „Eu sunt Cel Ce sunt!” (*Ieș. 3,*

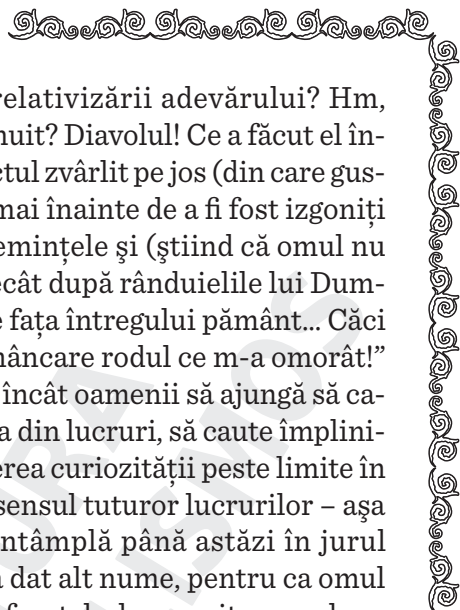
14), Cel cu mii de nume în lucrările Sale revărsate prin puterea atributelor ființei Lui dumnezeiești pentru ca noi sa-L putem cunoaște și să alergăm la El: „Pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară!” (*In. 6, 37*).

Adevărul cu „A” mare vine de la Dumnezeu și duce tot la Dumnezeu: „Știu de unde am venit și unde Mă duc!” (*In. 8, 14*) – sunt cuvintele de foc ale *Cuvântului Întrupat*, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului. Dar adevărul cu „a” mic, adevărul omenesc, a depărtat lumea de Dumnezeu: „Toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut; nu este cel ce face bună-tate, nu este până la unul!” (*Ps. 13, 3*). În megalomania unora de a demonstra cât de sus stă cocoțată știința prin rachete, sateliți și tot soiul de canale de comunicare prin văzduh de la un capăt la altul al pământului, omul modern uită că sfinții cei înainte-văzători, oamenii îndumnezeiți (curați la inimă și luminoși la suflet) precum au fost profeții și dreptii din vremea Vechiului Legământ, ca și cuvioșii și mărturisitorii Noului Testament, comunicau nu prin sateliți, ci prin îngerii cei buni care descopereau omenirii voia Domnului Dumnezeu. Ce a fost la Buna Vestire – dacă nu tocmai o convorbire între Cer și pământ, între Dumnezeu și om, între lumea nevăzută și lumea cea văzută? Nu degeaba (nu cu mult timp în urmă) Petre Țuțea ne atrăgea atenția: „Mai multe adevăruri – nici un Adevăr!”. Adevărul este doar unul – Cuvântul Tatălui din veci: „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul” (*In. 1, 1*), „toate prin El s-au făcut, iar fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut!” (*In. 1, 3*). Toate acele rămășițe și scântei ca de artificii împrăștiate în mii de fragmente luminoase au

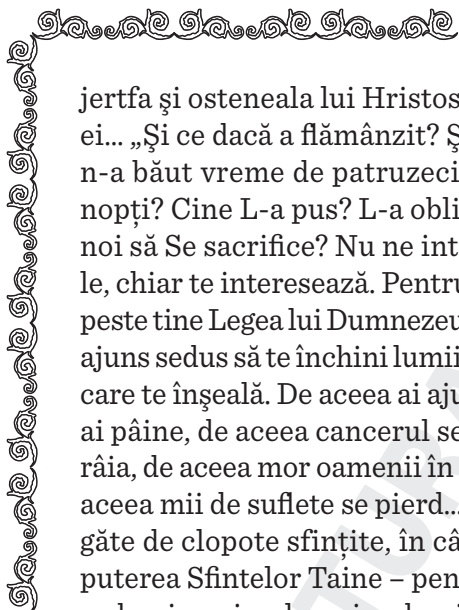

dus la tot atâtea mii de frânturi de adevăr relativizat, pe care omul nu a mai știut să le reunească, precum au fost la început, ajungând astfel într-o lamentabilă rătăcire – adică la pieirea lui... Doar îl vestise Dumnezeu: „Iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!” (*Fac. 2, 17*).

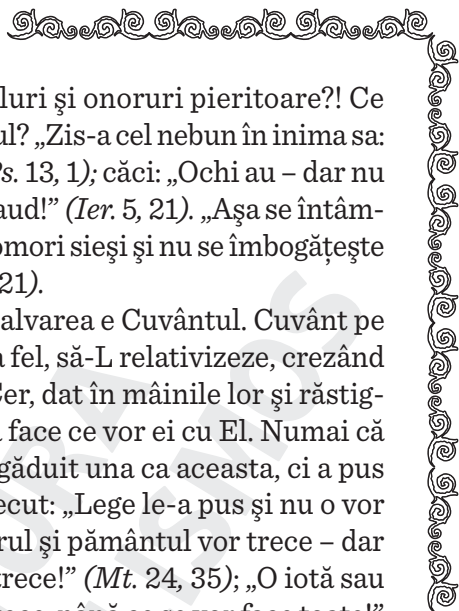
Așa se întâmplă azi: noi totți trăim viteza gândirii care ne aduce moartea. Ce am făcut din atâtea „adevăruri” și „descoperiri” puse grămadă în cârca omenirii? Am produs haosul universal! Ne-am modernizat – dar pierim; ne-am globalizat – dar tot spre pieire; am progresat științific – tot spre pierzare. Căci ce este oare toată această industrializare a lumii decât o moarte lentă prin poluare ireversibilă? Lumea strigă disperată după aer curat – dar taie pădurile; strigă lumea după apă pură – dar deversează toate mizeriile în ea; strigă lumea după liniște – dar aeronavele supersonice clatină bolțile cerului; strigă lumea după pace – dar toți se omoară ca chiorii; strigă lumea după sănătate – dar face toate relele desfrânărilor posibile încât ajung bieții oameni oligofreni și schizofrenici. Iar dacă vrem să înțelegem consecințele relativizării adevărului, ce observăm? Că noi înșine, singuri, de capul nostru, am început și ne-am desăvârșit iadul de pe pământ. Durerile morții au început (de multe ori) din chiar căminul părintesc, le-am prelungit în căminul conjugal, le-am împins apoi în societate – și le ducem cu pași repezi până la poarta cimitirului. Iată ce ne dăruiește adevărul cu „a” mic: moartea sufletului mai înainte de moartea trupului. Doar zice Domnul Hristos: „Fără Mine nu puteți face nimic!” (*In. 15, 5*) căci „cel ce nu adună cu Mine – risipește!” (*Lc. 11, 23*).

Ce stă la originea relativizării adevărului? Hm, oare chiar e greu de bănuț? Diavolul! Ce a făcut el între timp? A preluat fructul zvârlit pe jos (din care gustaseră și Eva și Adam mai înainte de a fi fost izgoniți din Rai), i-a recoltat semințele și (știind că omul nu mai are acces în Rai decât după rânduielile lui Dumnezeu) le-a semănat pe fața întregului pământ... Căci „frumos era și bun la mâncare rodul ce m-a omorât!” (*Octoiul Mare*); astfel încât oamenii să ajungă să caute permanent plăcerea din lucruri, să caute împlinirea poftelor și satisfacerea curiozității peste limite în orice, să pervertească sensul tuturor lucrurilor – așa precum vedem că se întâmplă până astăzi în jurul nostru. Iar pomului i-a dat alt nume, pentru ca omul să nu-i mai recunoască fructele: l-a numit „pomul necredinței”. Și uite-așa roadele lui au umplut lumea... Iar „adevărul relativ” (lipsit de „Duhul lui Dumnezeu, duhul înțelepciunii și al înțelegerii, duhul sfatului și al tăriei, duhul cunoștinței și al buneicredințe, de duhul temerii de Dumnezeu” – *Is. 11, 2*) s-a transformat de-a dreptul în...minciună! Minciuna este fructul – și de aceea diavolul însuși a fost numit „tatăl minciunii” (*In. 8, 44*). Iată-l cum amăgește lumea, la orice pas, în orice loc, la orice ceas din zi ca și din noapte! Și cine suportă toate consecințele și necazurile și rezultatele tuturor relelor de pe pământ? Omul însuși! Căci scris este: „Omul cu deșertăciunea se aseamănă; zilele lui ca umbra trec!” (*Ps. 143, 4*). Iată unde ajunge împărăția lumii fără Dumnezeu! De altfel, în Carantania, Iisus ne-a avertizat: „Piei, satano, căci scris este: Domnului Dumnezeului tău să te închini și Lui singur să-I slujești!” (*Mt. 4, 10*). Dar omenirea n-a mai luat în seamă

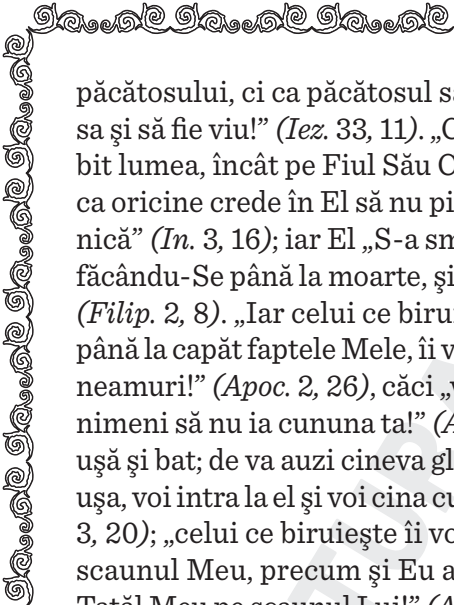

jertfa și osteneala lui Hristos din pustiul Carantaniei... „Și ce dacă a flămânzit? Și ce dacă n-a mâncat și n-a băut vreme de patruzeci de zile și patruzeci de nopți? Cine L-a pus? L-a obligat cineva? L-am rugat noi să Se sacrifice? Nu ne interesează!”. Ba da, omule, chiar te interesează. Pentru că, în loc să guverneze peste tine Legea lui Dumnezeu, legea Proniei divine, ai ajuns sedus să te închini lumii trecătoare și diavolului care te înșeală. De aceea ai ajuns să mori, de aceea nu ai pâine, de aceea cancerul se întinde mai agresiv ca râia, de aceea mor oamenii în suferințe pe pământ, de aceea mii de suflete se pierd...și toate acestea în dangăte de clopote sfințite, în cântări de Liturghie, sub puterea Sfintelor Taine – pentru că nimeni nu le mai vede, nimeni nu le mai aude, nimeni nu le mai înțelege, nimeni nu le mai dorește, nimeni nu le mai poartă! Și cât de dulce cântă Duhul Sfânt din Cer sub clopotul unei lumi ce fierbe în apa morții: „Gustați și vedeți că bun este Domnul!” (Ps. 33, 8) căci „viață ați cerut de la El, și v-a dat lungime de zile în veacul veacului!” (Ps. 20, 4) așa încât „erau uimiți peste măsură, zicând: Toate le-a făcut bine: pe surzi îi face să audă și pe muți să vorbească!” (Mc. 7, 37); „iar Iisus, răspunzând, le-a zis: Mergeți și spuneți lui Ioan cele ce auziți și vedeți: orbii își capătă vederea și șchiopii umblă, leproșii se curățesc și surzii aud, morții înviază iar săracilor li se binevestește!” (Mt. 11, 4-5). A dat tuturor mângâierea: „Pacea Mea o dau vouă!” (In. 14, 27), „învățați-vă de la Mine, căci sunt blând și smerit cu inima – și veți găsi odihnă sufletelor voastre!” (Mt. 11, 29). Dar cine să audă? Cei care se rușinează de Dumnezeu? Cei cărorora le e rușine să intre în biserică? Oamenii lipsiți de

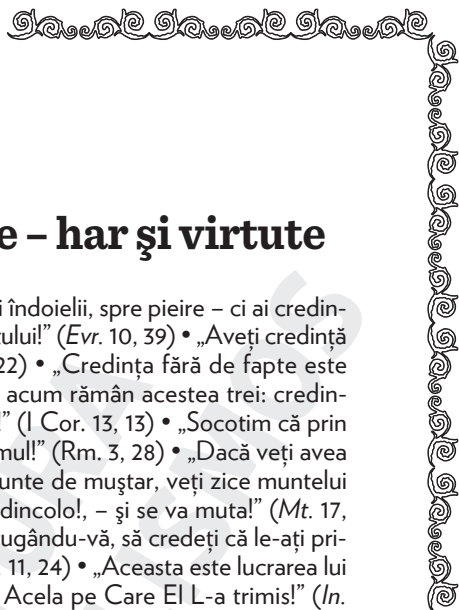
mente – dar plini de titluri și onoruri pieritoare?! Ce vestește David proorocul? „Zis-a cel nebun în inima sa: Nu este Dumnezeu!” (Ps. 13, 1); căci: „Ochi au – dar nu văd; urechi au – dar nu aud!” (Ier. 5, 21). „Așa se întâmplă cu cel ce-și adună comori sieși și nu se îmbogățește în Dumnezeu!” (Lc. 12, 21).

În tot acest război, salvarea e Cuvântul. Cuvânt pe care oamenii au vrut, la fel, să-L relativizeze, crezând că (odată pogorât din Cer, dat în mâinile lor și răstignit pe Cruce) vor putea face ce vor ei cu El. Numai că Dumnezeu nu a mai îngăduit una ca aceasta, ci a pus hotar veșnic și de netrecut: „Lege le-a pus și nu o vor trece!” (Ps. 148, 6); „Cerul și pământul vor trece – dar cuvintele Mele nu vor trece!” (Mt. 24, 35); „O iotă sau o cirtă din Lege nu va trece, până ce se vor face toate!” (Mt. 5, 18). Căci a văzut Domnul Dumnezeu că omul are apucături cu care nu e de glumit; i-a cunoscut răutatea – doar nu degeaba a zis: „Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul!” (Mt. 5, 5). I-a văzut ura și disprețul – și de aceea l-a avertizat: „cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește!” (In. 14, 21). A văzut pornirile răutăcioase și dușmănoase ale unora împotriva altora – și atunci a hotărât: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuți!” (Iac. 2, 8). Și totuși, în această așteptare încordată a Cerului întreg – a Tronurilor, a Heruvimilor cu ochii mulți și a Serafimilor cu câte șase aripi, a Domniilor și a Stăpâniilor și a Puterilor, a Începătoriilor și a Arhanghelilor și a Îngerilor Păzitori – văzând iuțea afundării omului în genunea păcatului tot mai mare și mai dureroasă și de neoprit, a zis Domnul Dumnezeu: „Nu îl voi pierde, ci îl voi mântui!”. Căci: „Nu voiesc moartea

păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu!” (*Iez. 33, 11*). „Căci Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (*In. 3, 16*); iar El „S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe Cruce!” (*Filip. 2, 8*). „Iar celui ce biruiește și celui ce păzește până la capăt faptele Mele, îi voi da lui stăpânire peste neamuri!” (*Apoc. 2, 26*), căci „vin curând; ține ce ai, ca nimeni să nu ia cununa ta!” (*Apoc. 3, 11*). „Iată, stau la ușă și bat; de va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine.” (*Apoc. 3, 20*); „celui ce biruiește îi voi da să șadă cu Mine pe scaunul Meu, precum și Eu am biruit și am șezut cu Tatăl Meu pe scaunul Lui!” (*Apoc. 3, 21*).

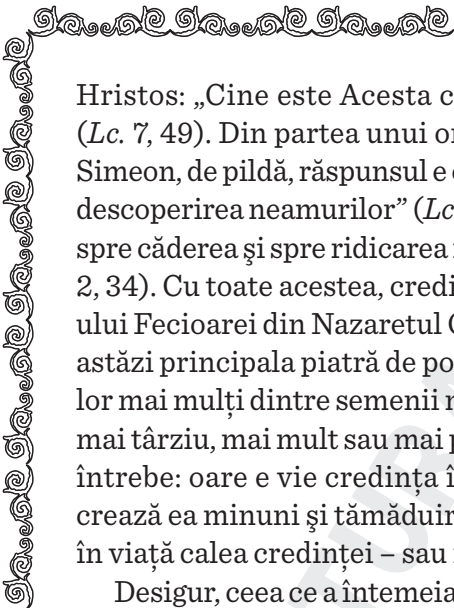

Credința vie – har și virtute

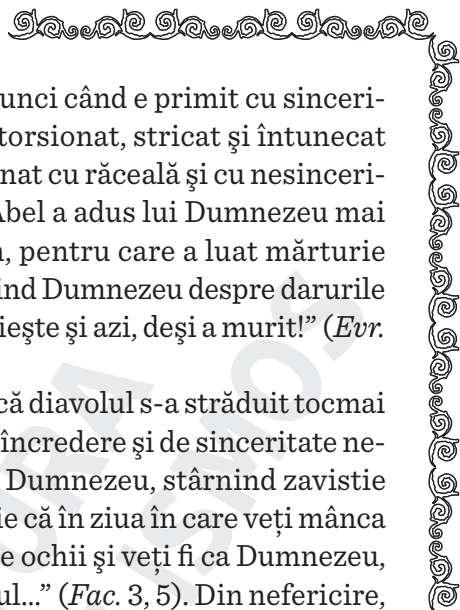
„Noi nu suntem (fii) ai îndoielii, spre pieire – ci ai credinței, spre dobândirea sufletului!” (Evr. 10, 39) • „Aveți credință în Dumnezeu!” (Mc. 11, 22) • „Credința fără de fapte este moartă!” (Iac. 2, 26) • „Și acum rămân acestea trei: credință, nădejdea și dragostea!” (I Cor. 13, 13) • „Socotim că prin credință se va îndrepta omul!” (Rm. 3, 28) • „Dacă veți avea credință în voi cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: mută-te de aici dincolo!, – și se va muta!” (Mt. 17, 20) • „Toate câte cereți, rugându-vă, să credeți că le-ați primit – și le veți avea!” (Mc. 11, 24) • „Aceasta este lucrarea lui Dumnezeu: să credeți în Acela pe Care El L-a trimis!” (In. 6, 29) • „Să nu se tulbure inima voastră; credeți în Dumnezeu, credeți și în Mine!” (In. 14, 1) • „Aproape este de tine cuvântul, în gura ta și în inima ta, – adică cuvântul credinței pe care-l propovăduim.” (Rm. 10, 8) • „De mic copil cunoști Sfintele Scripturi, care pot să te înțeleptească spre mântuire, prin credința cea întru Hristos Iisus” (II Tim. 3, 15) • „Nu lepădați, dar, încrederea voastră – care are mare răsplătire!” (Evr. 10, 35) • „Credința este încredințarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute” (Evr. 11, 1) • „Fără credință, dar, nu este cu puțință să fim plăcuți lui Dumnezeu; căci cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este – și că Se face răsplătitor celor care Îl caută!” (Evr. 11, 6)

Nu cred că a fost om pe fața pământului, de la Adam și până astăzi, care să nu se fi confruntat în lăuntrul de taină al inimii cu problema credinței în Dumnezeu. Fără îndoială, întrebarea care a răscolit conștiințele tuturor celor ce s-au perindat prin viața aceasta de două mii de ani încoace, e cea care privește identitatea lui Iisus

Hristos: „Cine este Acesta care iartă și păcatele?!” (Lc. 7, 49). Din partea unui om ca Sfântul și Dreptul Simeon, de pildă, răspunsul e categoric: „Lumină spre descoperirea neamurilor” (Lc. 2, 32), „Acesta este pus spre căderea și spre ridicarea multora din Israel!” (Lc. 2, 34). Cu toate acestea, credința în dumnezeirea Fiului Fecioarei din Nazaretul Galileii reprezintă până astăzi principala piatră de poticnire din sufletele celor mai mulți dintre semenii noștri. Mai devreme sau mai târziu, mai mult sau mai puțin, omul ajunge să se întrebe: oare e vie credința în Dumnezeu? Oare lucrează ea minuni și tămăduiri? Oare e bine de urmat în viață calea credinței – sau nu?!

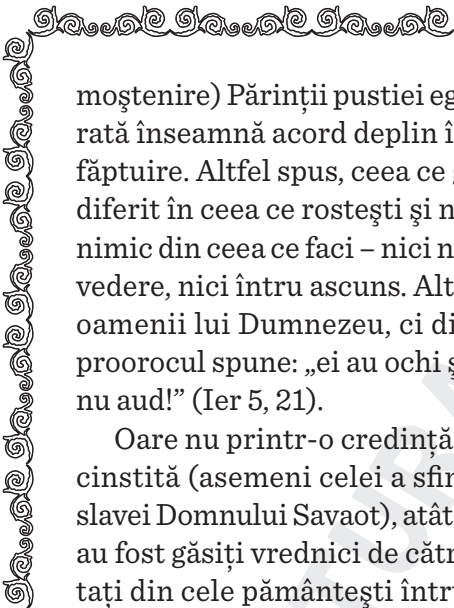
Desigur, ceea ce a întemeiat existența și persistența Sfintelor Scripturi de-a lungul ultimelor trei milenii și jumătate de istorie a lumii a fost tocmai credința statornică, fermă, puternică, pătrunzătoare și de nezdruccinat în existența și lucrarea lui Dumnezeu. La fel s-a întâmplat și cu adevărurile cuprinse nu în Scripturi, ci în Sfânta Tradiție – încă mai veche decât Scriptura, veche cât lumea însăși: „Prin credință cei din vechime au dat buna lor mărturie” (Evr. 11, 2). Este evident că nici Cain și nici Abel nu ar fi adus jertfă Domnului Dumnezeu dacă proprii lor părinți, Adam și Eva, nu le-ar fi vorbit despre El și despre Raiul din care fuseseră alungați pentru neascultarea și necredința față de cuvântul Celui Sfânt, strecurate în inimile lor de către șarpele cel preaviclean. Ceea ce, pe de altă parte, ne învață că de la ureche și până la inimă („calea cea mai lungă” – după cum o numea Părintele Arsenie Boca), adevărul poate ajunge fie curat

și întreg și luminos (atunci când e primit cu sinceritate), fie cu înțeles distorsionat, stricat și întunecat (atunci când e întâmpinat cu răceală și cu nesinceritate): „Prin credință, Abel a adus lui Dumnezeu mai bună jertfă decât Cain, pentru care a luat mărturie că este drept, mărturisind Dumnezeu despre darurile lui; și prin credință grăiește și azi, deși a murit!” (*Evr.* 11, 4).

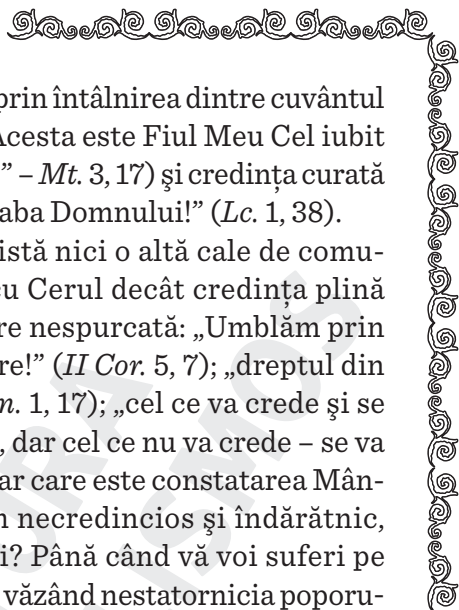
Este evident faptul că diavolul s-a străduit tocmai să distrugă legătura de încredere și de sinceritate neprefăcută dintre om și Dumnezeu, stârnind zavistie între ei: „Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din el vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul...” (*Fac.* 3, 5). Din nefericire, atât Eva cât și Adam s-au arătat receptivi la diavoleasca insinuare, rezultând astfel pervertirea credințioșiei lor. Tocmai de aceea Sfântul Apostol Ioan ne îndeamnă: „Cercați duhurile – dacă sunt de la Dumnezeu!” (*1In.* 4, 1). Și de aceea Sfântul Apostol Pavel, vorbind despre roadele credinței nefățarnice, adaugă: „De aș avea atâta credință încât să mut și munții, dar dragoste nu am – nimic nu sunt!” (*I Cor.* 13, 2).

Așadar, credința este o floare rară, aleasă și gingașă, care nu poate răsări și crește decât din pământul cel bun al inimii curate, fiind sădită acolo prin propovăduirea cuvântului adevărului Evangheliei Învierii Domnului. Mediul potrivit pentru creșterea și dezvoltarea ei nu poate fi decât harul iubirii jertfelnice și sfinte, întrucât „credința fără de fapte este moartă” (*Iac.* 2, 26). Este lecția cea mai importantă pe care ne-au încredințat-o (ca și aleasă și neprețuită

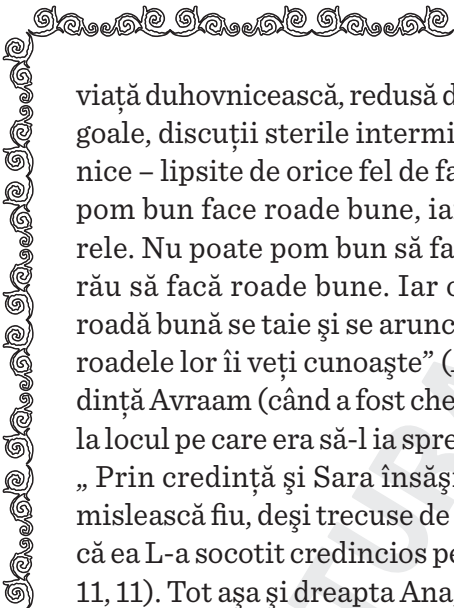
moștenire) Părinții pustiei egiptene: credința adevărată înseamnă acord deplin între gândire, vorbire și faptuire. Altfel spus, ceea ce gândești nu se exprimă diferit în ceea ce rostești și nici nu se pervertește în nimic din ceea ce faci – nici noaptea, nici ziua, nici la vedere, nici într-un ascuns. Altfel, faci parte nu dintre oamenii lui Dumnezeu, ci dintre aceia despre care proorocul spune: „ei au ochi și nu văd; urechi au, dar nu aud!” (Ier 5, 21).

Oare nu printr-o credință desăvârșită, dreaptă și cinstită (asemeni celei a sfinților îngeri slujitori ai slavei Domnului Savaot), atât Enoh, cât și marele Ilie, au fost găsiți vrednici de către Dumnezeu să fie mutați din cele pământești într-unul din cele cerești? „Nu toți vom muri, dar toți ne vom schimba, deodată, într-o clipeală de ochi” (*I Cor.* 15, 51-52). Și oare, cum altfel au vorbit dreptii Vechiului Legământ, patriarhii și profeții de demult, cu Cel Nevăzut și Nemuritor, dacă nu în Duhul Sfânt al credinței celei vii și adevărate? Cu evlavie a făcut Noe corabie pentru sine și pentru familia sa, în deplină credință față de cuvântul Domnului: „Prin credință, luând Noe înștiințare de la Dumnezeu despre cele ce nu se vedeau încă, a gătit, cu evlavie, o corabie spre mântuirea casei sale; prin credință el a osândit lumea și dreptății celei din credință s-a făcut moștenitor!” (*Evr.* 11, 7). Și iarăși, credința lui Avraam este cea care l-a făcut pe Dumnezeu să-l trimită pe Fiul Său în lume: „Și Cuvântul S-a făcut trup” (*In.* 1, 14), „Iată roaba Domnului! Fie mie după cuvântul tău!” (*Lc.* 1, 38). Iată sens perfect și legătură desăvârșită între cuvânt și faptă! Taina Întrupării

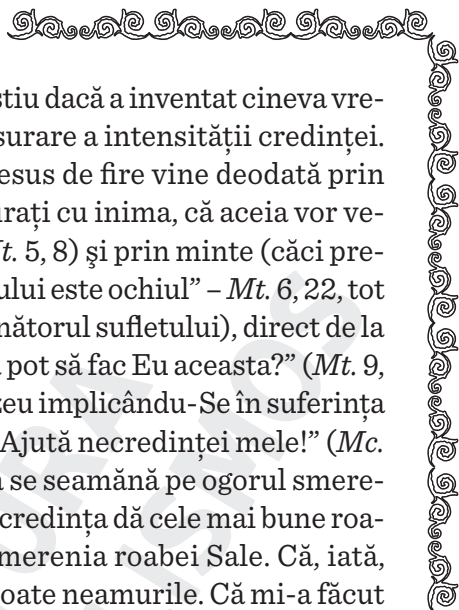
este minunea produsă prin întâlnirea dintre cuvântul sfânt al Adevărului („Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Care am binevoit!” – *Mt. 3, 17*) și credința curată față de Acesta: „Iată roaba Domnului!” (*Lc. 1, 38*).

Prin urmare, nu există nici o altă cale de comunicare a pământului cu Cerul decât credința plină de har, trăită în viețuire nespurcată: „Umblăm prin credință, nu prin vedere!” (*II Cor. 5, 7*); „dreptul din credință va fi viu!” (*Rm. 1, 17*); „cel ce va crede și se va boteza se va mântui, dar cel ce nu va crede – se va osândi!” (*Mt. 16, 16*). Dar care este constatarea Mântuitorului? – „O, neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi? Până când vă voi suferi pe voi?!” (*Mt. 17, 17*). Căci, văzând nestatornicia poporului păcătos și înfumurarea închipuirii lui ca și popor ales și „fii ai lui Avraam” (*Mt. 3, 9*), Iisus îi trezește la realitate: „Dacă veți avea credință în voi cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: mută-te de aici dincolo!, – și se va muta!” (*Mt. 17, 20*). Ceea ce ne dovedește, fără putință de tăgadă, că falsitatea credinței noastre închipuite la suprafața vieții și limitate la limbajul pietist, la lacrimile mincinoase, la hainele cernite și la un comportament de fățarnică evlavie teatrală, ne va orândui la Dreapta Judecată nu printre fiii împărăției, ci printre cei ai gheenei: „Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că înconjurați marea și uscatul ca să faceți un ucenic, și dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei – și îndoit decât voi!” (*Mt. 23, 15*). Tocmai pentru că toată această ipocrizie vinovată și ticăloasă a noastră ne face așa-zisa „credință” de-a dreptul moartă, lipsită adică de

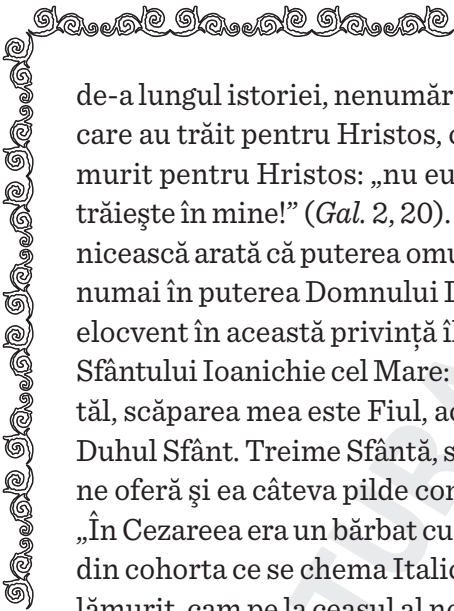
viață duhovnicească, redusă doar la înșiruiți de vorbe goale, discuții sterile interminabile, polemici zadarnice – lipsite de orice fel de fapte bune! „Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele. Nu poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune. Iar orice pom care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc! De aceea, după roadele lor îi veți cunoaște” (*Mt. 7, 17-20*). „Prin credință Avraam (când a fost chemat) a ascultat și a ieșit la locul pe care era să-l ia spre moștenire” (*Evr. 11, 8*); „Prin credință și Sara însăși a primit putere să zămislească fiu, deși trecuse de vârsta cuvenită, pentru că ea L-a socotit credincios pe Cel ce făgăduise” (*Evr. 11, 11*). Tot așa și dreapta Ana, mama proorocului Samuel, la fel și Sfânta Ana și Sfântul Ioachim, care au dat naștere Preasfintei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu.

Roadele credinței sunt minunile. Lucrurile cele mai presus de fire au dovedit puterea lui Dumnezeu în lume: „puterea Domnului se arăta în tămăduiri” (*Lc. 5, 17*). În Biserica primară a existat chiar o categorie a „harismaticilor”. Minunile strigă că există Dumnezeu. Prin simpla lor prezență, adevărații credincioși însuflețesc credința Bisericii, o fac vie și lucrătoare în lume: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri!” (*Mt. 5, 16*). Așadar, ca să putem vedea și înțelege pe Dumnezeu, avem nevoie de credință: „credința te-a mântuit, mergi în pace!” (*Mc. 5, 34*); și iarăși: „după credința voastră, fie vouă! Și s-au deschis ochii

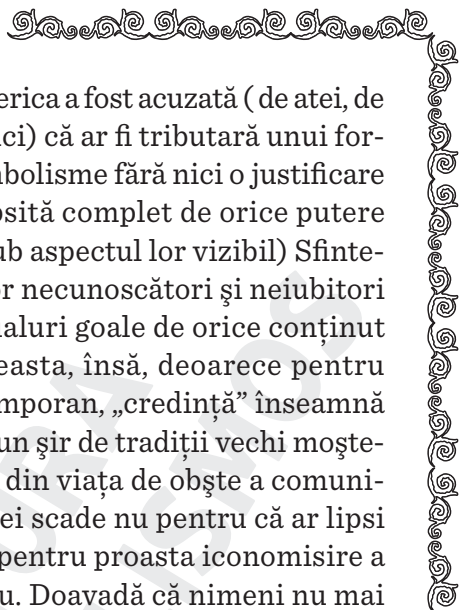

lor” (*Mt. 9, 29-30*). Nu știu dacă a inventat cineva vreodată un aparat de măsurare a intensității credinței. Această putere mai presus de fire vine deodată prin inimă – „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu!” (*Mt. 5, 8*) și prin minte (căci precum „luminătorul trupului este ochiul” – *Mt. 6, 22*, tot așa și mintea este luminătorul sufletului), direct de la Dumnezeu: „Credeți că pot să fac Eu aceasta?” (*Mt. 9, 28*) – iată-L pe Dumnezeu implicându-Se în suferința lumii; „Cred, Doamne! Ajută necredinței mele!” (*Mc. 9, 24*). Așadar, credința se seamănă pe ogorul smereniei. Dacă ai smerenie, credința dă cele mai bune roade: „Că a căutat spre smerenia roabei Sale. Că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile. Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic – și sfânt este Numele Lui!” (*Lc. 1, 48-49*); căci „cine se va smeri pe sine – acela se va înălța!” (*Mt. 23, 12*).

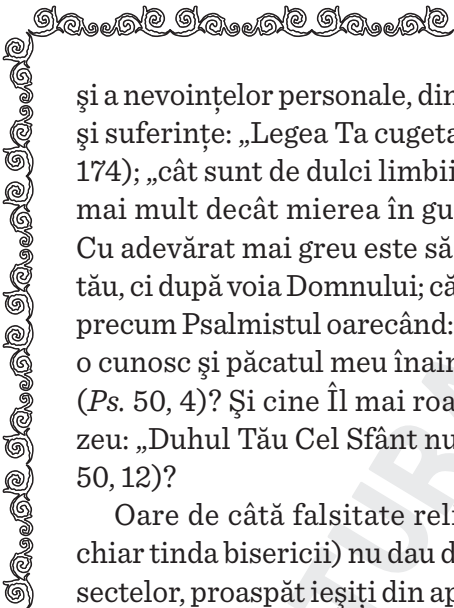
Credința vie și adevărată înseamnă trăire spirituală. Această „trăire” poate fi înțeleasă ca o simțire duhovnicească aparte. Este acea stare de spirit în care omul se descoperă pe sine prin harul lui Dumnezeu. Și de aceea o astfel de credință se numește „lucrătoare”. Pentru că ea demonstrează că între rugăciunea omului și voia lui Dumnezeu există un acord. Aceștia se ascultă reciproc: „Când Te-am chemat, m-ai auzit, Dumnezeul dreptății mele!” (*Ps. 4, 1*); „celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în Numele Meu, demoni vor izgoni; în limbi noi vor grăi; șerpi vor lua în mână – și chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-i va vătăma; peste cei bolnavi își vor pune mâinile – și se vor face sănătoși!” (*Mt. 16, 17-18*). Dovadă că,

de-a lungul istoriei, nenumărați au fost atât călugării care au trăit pentru Hristos, cât și mucenicii care au murit pentru Hristos: „nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine!” (*Gal. 2, 20*). O astfel de stare duhovnicească arată că puterea omului credincios stă toată numai în puterea Domnului Dumnezeu. Un exemplu elocvent în această privință îl reprezintă rugăciunea Sfântului Ioanichie cel Mare: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt. Treime Sfântă, slavă Ție!”. Iar Scriptura ne oferă și ea câteva pilde concludente în acest sens: „În Cezareea era un bărbat cu numele Corneliu, sutaș din cohorta ce se chema Italica, și a văzut în vedenie, lămurit, cam pe la ceasul al nouălea din zi, un înger al lui Dumnezeu intrând la el și zicându-i: Corneliu! Iar Corneliu, căutând spre el și înfricoșându-se, a zis: Ce este, Doamne? Și îngerul i-a zis: Rugăciunile tale și milosteniile tale s-au suit, spre pomenire, înaintea lui Dumnezeu!” (*F.Ap. 10, 1-4*). Și Sfântul Apostol Pavel (pentru credința sa fierbinte și plină de râvnă) L-a văzut pe Hristos Cel înviat Care i S-a arătat pe drumul Damascului într-o lumină cerească orbitoare: „Saule, Saule, de ce Mă prigonești?” (*F.Ap. 9, 4*) – desigur, nu despre o ură personală față de Iisus Hristos era vorba, ci despre o râvnă aprinsă (din fidelitatea inimii) pentru credința strămoșilor, pe care și-o asumase cu toată seriozitatea. Ceea ce nu se întâmpla prea des – nu întâmplător exclamase Mântuitorul la un moment dat: „nici în Israel n-am aflat atâta credință!” (*Lc. 7, 9*).

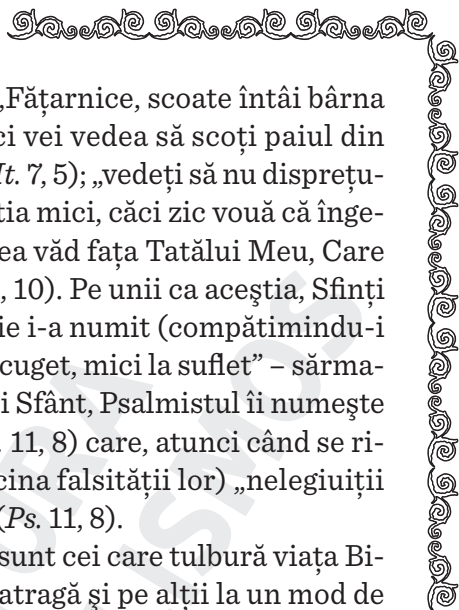

Nu de puține ori Biserica a fost acuzată (de atei, de hulitori și de îndoielnici) că ar fi tributară unui formalism sec și unor simbolisme fără nici o justificare reală, că ar fi adică lipsită complet de orice putere efectivă. E drept că (sub aspectul lor vizibil) Sfintele Taine pot părea unor necunoscători și neiubitori de evlavie, simple ritualuri goale de orice conținut duhovnicesc real. Aceasta, însă, deoarece pentru omul modern și contemporan, „credință” înseamnă cel mult raportarea la un șir de tradiții vechi moștenite fie din familie, fie din viața de obște a comunității. Valoarea credinței scade nu pentru că ar lipsi adevărații creștini, ci pentru proasta iconomisire a Tainelor lui Dumnezeu. Doavadă că nimeni nu mai distinge (în vremea noastră) între credința livrescă, predată vrând-nevrând pe băncile școlii la ora de religie și devenită materie de examen didactic școlăresc, și credința autentică, asumată conștient și transpusă în faptă în viața de zi cu zi prin practicarea virtuților. Credința știută „pe dinafară” poate fi găsită la aproape toate nivelele societății contemporane. Pretutindeni găsești astăzi referințe patristice și citate biblice, garnisite cu savante considerații de teologie speculativ-filozofică; doar nu e deloc dificil să-ți dai cu părerea despre ființa lui Dumnezeu și lucrările Lui la cafeneaua de la colțul blocului, prin fumul de țigară și aburii de cafea, sau relaxându-te cu băieții „la o bere” în bodega de peste drum, ori la un grătar de friptură bine rumenită, cu prietenii la iarbă verde... Mai anevoios, însă, e să vorbești despre Dumnezeu nu din cele citite, ci din lecțiile învățate la școala rugăciunii

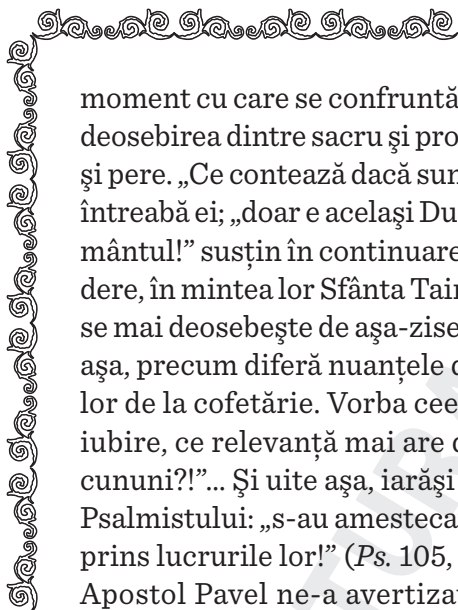
și a nevoințelor personale, din propriile tale încercări și suferințe: „Legea Ta cugetarea mea este!” (Ps. 118, 174); „cât sunt de dulci limbii mele, cuvintele Tale, – mai mult decât mierea în gura mea!” (Ps. 118, 103). Cu adevărat mai greu este să trăiești nu după placul tău, ci după voia Domnului; căci cine mai strigă astăzi precum Psalmistul oarecând: „Că fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea!” (Ps. 50, 4)? Și cine Îl mai roagă pe Domnul Dumnezeu: „Duhul Tău Cel Sfânt nu-L lua de la mine!” (Ps. 50, 12)?

Oare de câtă falsitate religioasă (dobândită din chiar tinda bisericii) nu dau dovadă cei care iau calea sectelor, proaspăt ieșiți din apa sfințită a cristelniței? Și cât de mare se arată o astfel de ipocrizie și cât de adâncă rana corupției unei asemenea fățărnicii? Și cine ar putea desființa cuvântul proorocesc care vestește: „pe omul viclean îl osândește Domnul!” (*Pilde* 12, 2) – tocmai pentru că unul ca acesta se arată a avea inima plină de fiere, deși buzele îi sunt ca și unse cu miere: „Muiatu-s-au cuvintele lor mai mult decât untdelemnul – dar ele sunt săgeți!” (Ps. 54, 24). Toată această ambiție deșartă care cocoată atâtea „personalități” în scaunele de frunte ale cetății creștine, nu va rămâne nepedepsită de Cel Care în schimb ne-a îndemnat cu totul altceva: „Poruncă nouă dau vouă: să vă iubiți unul pe altul! Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul!” (*In.* 13, 34); iar ca răspuns la îndemnul Său, creștinii își fac rău neîncetat unii celorlalți, pe față și întru ascuns, prin intrigi, bârfe și clevetiri osânditoare, deși Hristos

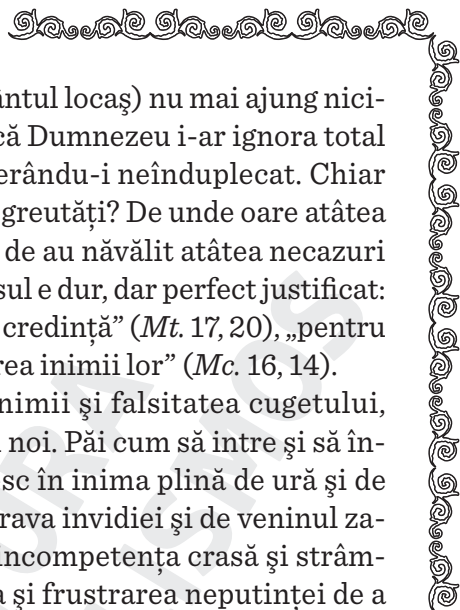
ne-a avertizat pe toți: „Fățarnice, scoate întâi bârna din ochiul tău și atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău!” (*Mt. 7, 5*); „vedeți să nu disprețuiți pe vreunul din aceștia mici, căci zic vouă că îngeri lor, în ceruri, pururea văd fața Tatălui Meu, Care este în ceruri!” (*Mt. 18, 10*). Pe unii ca aceștia, Sfinți precum Marele Antonie i-a numit (compătimindu-i oarecum): „mărunți la cuget, mici la suflet” – sărmăanii... În lumina Duhului Sfânt, Psalmistul îi numește „oameni de nimic” (*Ps. 11, 8*) care, atunci când se ridică în frunte (din pricina falsității lor) „nelegiuirii mișună pretutindeni” (*Ps. 11, 8*).

Astfel de „creștini” sunt cei care tulbură viața Bisericii, încercând să-i atragă și pe alții la un mod de viață ca al lor, după proverbul din bătrâni: „Spune-mi cu cine te însoțești ca să-ți spun cine ești!”, precum și Psalmistul grăiește: „cu oamenii cei care fac fărădelege nu mă voi însoți cu aleșii lor!” (*Ps. 140, 4*) – toți acei cărora Domnul le adresează cuvinte necruțătoare: „De vedeai furul, alergai cu el și cu cel desfrânat par-tea ta puneai! Gura ta a înmulțit răutate iar limba ta a împletit vicleșug! Șezând, împotriva fratelui tău cle-veteai și împotriva fiului maicii tale ai pus sminteală! Acestea ai făcut și am tăcut; ai cugetat fărădelegea, că voi fi asemenea ție: muștra-te-voi și voi pune înaintea fetei tale păcatele tale!” (*Ps. 49, 19-22*). De pe astfel de „credincioși” (fără nici o îndoială) Dumnezeu Își ia mâna, adică Își ridică harul – iar ei rămân „creștini” doar cu numele, transformându-se cu timpul în traficanți de cele sfinte, care își negociază mântuirea pe la colț de stradă, în funcție de tribulațiile bănești de

moment cu care se confruntă. Pentru unii ca aceștia, deosebirea dintre sacru și profan e ca cea dintre mere și pere. „Ce contează dacă sunt sau nu sunt ortodox?” întrebă ei; „doar e același Dumnezeu pe fața a tot pământul!” susțin în continuare. Din acest punct de vedere, în mintea lor Sfânta Taină a Cununii (de pildă) se mai deosebește de așa-zisele „cununii mixte” doar așa, precum diferă nuanțele de culoare ale prăjiturilor de la cofetărie. Vorba ceea – „dacă la mijloc este iubire, ce relevanță mai are dacă, unde și cu cine te cununi?!...” Și uite așa, iarăși se împlinește cuvântul Psalmistului: „s-au amestecat cu neamurile și au deprins lucrurile lor!” (Ps. 105, 35), cu toate că Sfântul Apostol Pavel ne-a avertizat: „Taina aceasta mare este; iar eu zic – în Hristos și în Biserică!” (Efes. 5, 32).

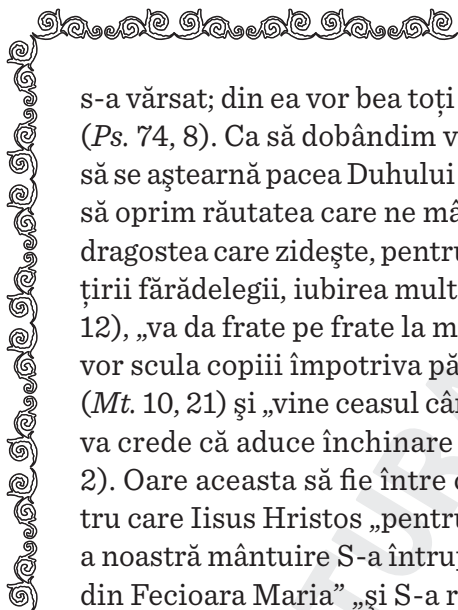
Așa se face că bieții creștini ai vremii noastre, tulburați de mulțimea și greutatea grijilor vieții, marcați de vicisitudinile istoriei necruțătoare și ale perfidiilor politice, cel mai adesea deloc ancorați la limanul credinței, alergând mereu după o fericire iluzorie, avizi de semne și minuni, de „sfinți” și de „miracole” (avându-și însă ochii sufletești mai întunecați de solzii necredinței decât cei ai orbilor pomeniți în Sfânta Evanghelie), uită că fără credință dreaptă și deșteaptă, asumată cu sinceritate nefățarnică și trăită în smerenie autentică – nu-L vom putea vedea vreodată pe Cel Sfânt! Și, deși Scriptura le spune că „Aproape este Domnul de toți cei ce-L cheamă pe El – de toți cei ce-L cheamă pe El într-o adevăr!” (Ps. 144, 18), totuși nu reușesc niciodată să priceapă de ce rugăciunile pe care nu conțin a le sporovăi

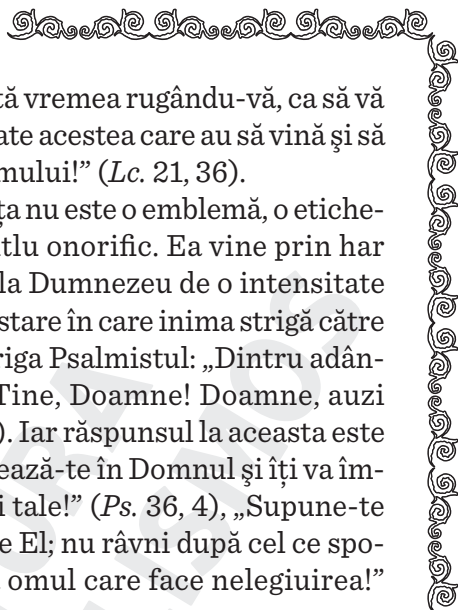
(atât acasă, cât și în sfântul locaș) nu mai ajung nicidecum la Cer – de parcă Dumnezeu i-ar ignora total pe oameni, desconsiderându-i neînduplecat. Chiar așa – de ce oare atâtea greutăți? De unde oare atâtea boli și suferințe? Cum de au năvălit atâtea necazuri peste lume?!... Răspunsul e dur, dar perfect justificat: „pentru puțină voastră credință” (*Mt. 17, 20*), „pentru necredința și împietrirea inimii lor” (*Mc. 16, 14*).

Pentru necurăția inimii și falsitatea cugetului, pentru întunericul din noi. Păi cum să intre și să încapă harul dumnezeiesc în inima plină de ură și de răutate, sufocată de otrava invidiei și de veninul zavistiei, întunecată de incompetența crasă și strâmtorată de neîmplinirea și frustrarea neputinței de a săvârși toate câte o îndeamnă a le face pofta nesăti-oasă de mărire lumească și nebunia slavei celei deșarte?!... Câtă neliniște nu tulbură sufletul meschin al celui care stă cocoțat acolo unde nu îi este locul, agățându-se cu disperare de privilegiile funcției de la înălțimea căreia mănâncă „pâinea durerii” (*Ps. 126, 2*) spre propria sa osândă: „Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că mâncați casele văduvelor și cu fățarnicie vă rugați îndelung; pentru aceasta mai multă osândă veți lua!” (*Mt. 23, 14*).

„Blestemat să fie tot cel ce face lucrurile Domnului cu nebăgare de seamă!” (*Ier 48, 10*). La toate acestea Dumnezeu privește și cu silă și cu dreptate. Vesteste Duhul Sfânt: „Să nu iei Numele Domnului Dumnezeului tău în deșert!” (*Ies 20, 7*), pentru că „paharul este în mâna Domnului, plin cu vin curat bine-mirositor, și îl trece de la unul la altul, dar drojdia lui nu

s-a vărsat; din ea vor bea toți păcătoșii pământului!” (Ps. 74, 8). Ca să dobândim viața în Hristos, trebuie să se aștearnă pacea Duhului Sfânt pe pământ. Adică să oprim răutatea care ne mână, să sporim între noi dragostea care zidește, pentru că „din pricina înmulțirii fărădelegii, iubirea multora se va răci!” (Mt. 24, 12), „va da frate pe frate la moarte și tată pe fiu și se vor scula copiii împotriva părinților și-i vor ucide!” (Mt. 10, 21) și „vine ceasul când tot cel ce vă va ucide va crede că aduce închinare lui Dumnezeu” (In. 16, 2). Oare aceasta să fie între creștini dragostea dintru care Iisus Hristos „pentru noi oamenii și pentru a noastră mântuire S-a întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria” „și S-a răstignit și S-a îngropat și a înviat a treia zi” (Simbolul Credinței)?! La oricâte ritualuri și slujbe ar lua parte, inimile goale și sufletele moarte nu vor putea vreodată aduce Domnului rugăciuni izvorâtoare de dar dumnezeiesc. Dacă scopul principal al unui creștin nu este mântuirea ci doar căpățuirea, satisfacerea intereselor conjuncturale sau dobândirea slavei deșarte trecătoare, atunci cu adevărat „rugăciunea i se va preface în păcat iar dregătoria lui o va lua altul!” (Ps. 108, 6-7). „Dreptul din credință va fi viu!” (Evr. 10, 38). Dar mai înainte de acestea, vor fi în lume semne ale haosului moral, adică ale îndepărtării de Dumnezeu, care vor vesti nu momentul sfârșitului, ci doar „începutul durerilor” (Mt. 24, 8): „Dumnezeu i-a lăsat la mintea lor fără judecată, să facă cele ce nu se cuvine” (Rm. 1, 28); „vor pune mâinile pe voi” (Lc. 21, 12), „prin răbdarea voastră vă veți dobândi sufletele voastre” (Lc. 21, 19).

„Privegheați dar în toată vremea rugându-vă, ca să vă întăriți să scăpați de toate acestea care au să vină și să stați înaintea Fiului Omului!” (*Lc. 21, 36*).

Prin urmare, credința nu este o emblemă, o etichetă, vreun blazon sau titlu onorific. Ea vine prin har și din trăire, ca dar de la Dumnezeu de o intensitate interioară profundă. O stare în care inima strigă către Dumnezeu, precum striga Psalmistul: „Dintru adâncuri am strigat către Tine, Doamne! Doamne, auzi glasul meu!” (*Ps. 129, 1*). Iar răspunsul la aceasta este mereu același: „Desfătează-te în Domnul și îți va împlini ție cererile inimii tale!” (*Ps. 36, 4*), „Supune-te Domnului și roagă-L pe El; nu râvni după cel ce spo-rește în calea sa, după omul care face nelegiuirea!” (*Ps. 36, 7*).

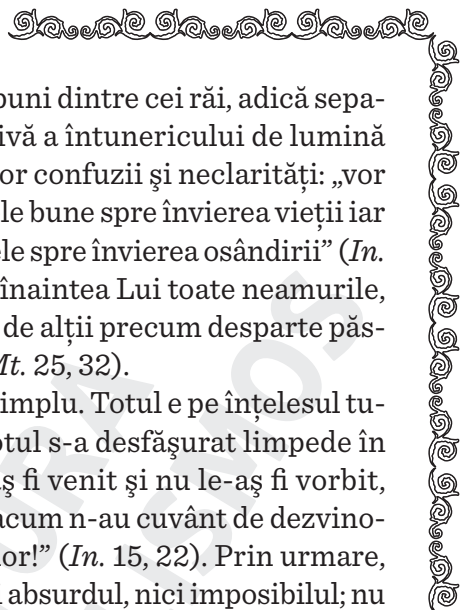

© EDITURA
EVANGHEL

Atâta frică?! Pentru ce?!

„Cine este cel ce biruiește lumea – dacă nu cel ce crede că Iisus este Fiul lui Dumnezeu?!” (1 In. 5, 5) • „S-au temut de frică unde nu era frică!” (Ps. 13, 5) • „Noi suntem în Dumnezeu Cel adevărat, adică întru Fiul Său Iisus Hristos. Acesta este adevăratul Dumnezeu și viața de veci!” (1 In. 5, 20) • „Orice nedreptate este păcat!” (1 In. 5, 17) • „Oricine este născut din Dumnezeu nu săvârșește păcat!” (1 In. 3, 9) • „Știm că suntem din Dumnezeu și că lumea întreagă zace sub puterea celui rău” (1 In. 5, 19) • „Cine săvârșește păcatul este de la diavolul, pentru că de la început diavolul păcătuiește!” (1 In. 3, 8) • „Pentru aceasta S-a arătat Fiul lui Dumnezeu – ca să strice lucrurile diavolului!” (1 In. 3, 8) • „Cel ce săvârșește dreptatea este drept, precum Acela drept este!” (1 In. 3, 7) • „Și oricine și-a pus în El nădejdea, acesta se curățește pe sine, așa cum Acela curat este!” (1 In. 3, 3) • „Dacă știți că este drept, cunoașteți că oricine face dreptate este născut din El.” (1 In. 2, 29) • „Vedeți ce fel de iubire ne-a dăruit nouă Tatăl, ca să ne numim fii ai lui Dumnezeu – și suntem!” (1 In. 3, 1) • „Este ceasul de pe urmă; și precum ați auzit, vine antihrist; iar acum mulți antihriști s-au arătat; de aici cunoaștem noi că este ceasul de pe urmă!” (1 In. 2, 18) • „Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor – și Fiul Omului va mărturisi pentru el înaintea îngerilor lui Dumnezeu!” (Lc. 12, 8)

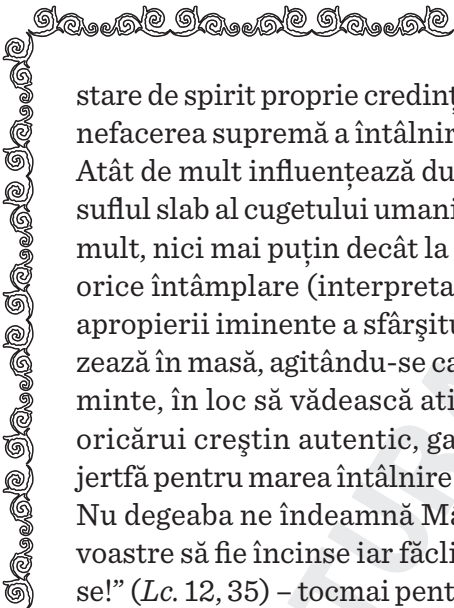
Vn subiect de dezbatere aprinsă în societatea contemporană este cel legat de Parusia (sau cea de-a doua venire a Mântuitorului Iisus Hristos „pe norii cerului, cu putere și cu slavă multă” – Mt. 24, 30, pentru ca „să judece viii și morții”). Ceea ce este sigur e că roșul suprem al acestei de-a doua veniri va fi alegerea

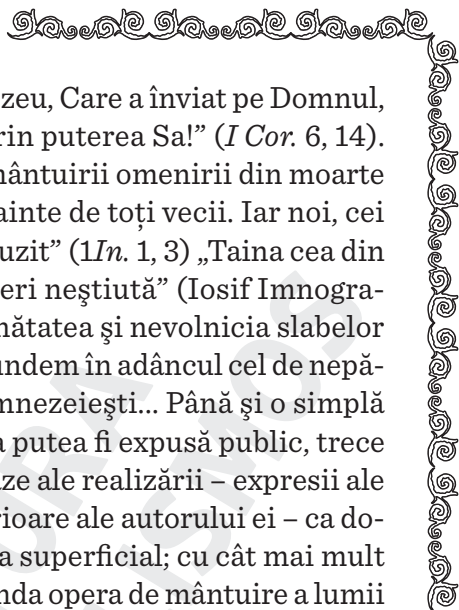
binelui de rău, a celor buni dintre cei răi, adică separarea ultimă și definitivă a întunericului de lumină prin eliminarea oricăror confuzii și neclarități: „vor ieși cei care au făcut cele bune spre învierea vieții iar cei care au făcut cele rele spre învierea osândirii” (*In.* 5, 29) „și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile, și-i va despărți pe unii de alții precum desparte păstorul oile de capre!” (*Mt.* 25, 32).

Așadar, nimic mai simplu. Totul e pe înțelesul tuturor. La vremea sa, totul s-a desfășurat limpede în văzul tuturor: „De n-aș fi venit și nu le-aș fi vorbit, păcat n-ar fi avut; dar acum n-au cuvânt de dezvinovățire pentru păcatul lor!” (*In.* 15, 22). Prin urmare, Dumnezeu nu cere nici absurdul, nici imposibilul; nu cere ceva ce nu a arătat. Ceea ce dorește ne-a spus deschis în Scripturi: „Aceasta este viața veșnică: să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis!” (*In.* 17, 3). Așa că nu poate fi vorba despre o utopie, de ceva inaccesibil și inabordabil. Pentru că Însuși Hristos a mărturisit: „Împărăția Mea nu este din lumea aceasta!” (*In.* 18, 36), „în casa Tatălui Meu multe locașuri sunt. Iar de nu, v-aș fi spus. Mă duc să vă gătesc loc” (*In.* 14, 2), „împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii” (*Mt.* 25, 34). Acestea sunt, de fapt, tot atâtea mărturii ale făgăduinței făcute omenirii de către Cel Sfânt.

Ceea ce intrigă, însă, la o cercetare atentă a lucrurilor este faptul că în toată această frământare continuă și neliniște mocnită nu se mai simte decât frică, deloc bucurie. Nu se mai recunoaște nicicum aceea

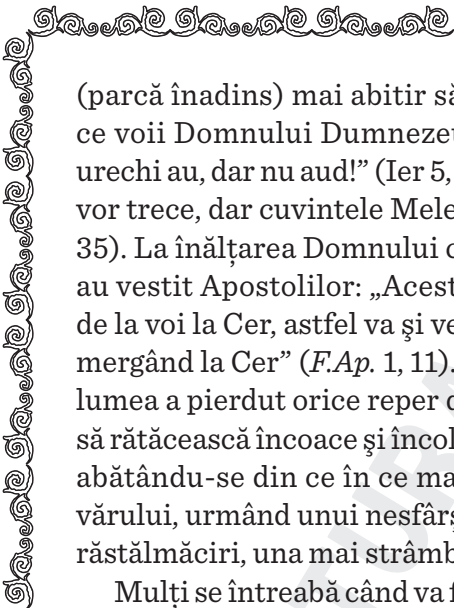

stare de spirit proprie credinței vii și puternice în binefacerea supremă a întâlnirii cu Creatorul tuturor. Atât de mult influențează duhul perfid al diavolului suflul slab al cugetului umanității (chemate nici mai mult, nici mai puțin decât la îndumnezeire) încât la orice întâmplare (interpretată de îndată ca semn al apropierii iminente a sfârșitului), oamenii se isterizează în masă, agitându-se ca niște făpturi lipsite de minte, în loc să vădească atitudinea caracteristică oricărui creștin autentic, gata în orice moment de jertfă pentru marea întâlnire cu Domnul Dumnezeu. Nu degeaba ne îndeamnă Mântuitorul: „Mijloacele voastre să fie încinse iar făcliile voastre să fie aprinse!” (*Lc. 12, 35*) – tocmai pentru că ne comportăm ai-doma Vechiului Adam odinioară în Rai: „Iar când au auzit glasul Domnului Dumnezeu Care umbla prin Rai, în răcoarea serii, s-au ascuns Adam și femeia lui de fața Domnului Dumnezeu printre pomii Raiului” (*Fac. 3, 8*). La ce să ne trebuiască buncăre antiatomice și tot felul de tuneluri subterane cu mulțime de provizii?! Când ne-a cerut Iisus așa ceva ca pregătire cuviincioasă pentru întâlnirea cu El?! „Nu toți vom muri, dar toți ne vom schimba deodată, într-o clipeală de ochi, la trâmbița cea de apoi!” (*I Cor. 15, 51-52*). Oare cât de penibili și de meschini la suflet ne vădim față de măreția milostivirii divine? „Cine ți-a spus că ești gol?” (*Fac. 3, 11*). Oare ce sunt sfinții? Nu sunt ei plăcuții lui Dumnezeu? Nu sunt ei prietenii îngerilor și casnicii Cerului, „casnici ai lui Dumnezeu” (*Efes. 2, 19*)? Cum vrei să intri în Rai dacă nu treci prin moarte și înviere precum Hristos Însuși?

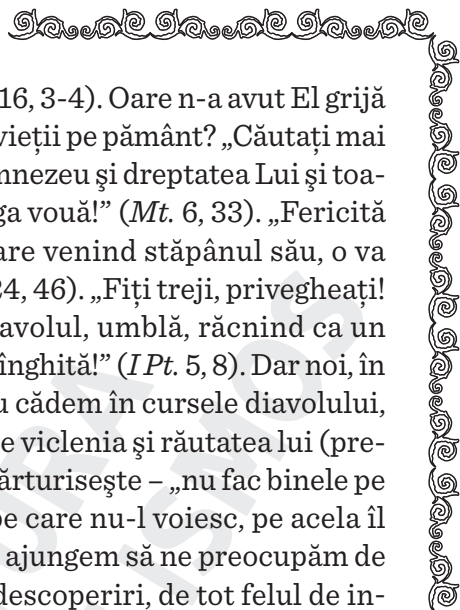
Scris este: „Iar Dumnezeu, Care a înviat pe Domnul, ne va învia și pe noi prin puterea Sa!” (*I Cor. 6, 14*). Să nu uităm că taina mântuirii omenirii din moarte a fost rânduită mai înainte de toți vecii. Iar noi, cei care „am văzut și am auzit” (*1In. 1, 3*) „Taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută” (Iosif Imnograful), încercăm cu puținătatea și nevolnicia slabelor noastre puteri să pătrundem în adâncul cel de nepătruns al lucrărilor dumnezeiești... Până și o simplă operă de artă, pentru a putea fi expusă public, trece printr-o mulțime de faze ale realizării – expresii ale tot atâtor căutări interioare ale autorului ei – ca dovedă că nu e deloc ceva superficial; cu cât mai mult oare s-ar putea aprofunda opera de mântuire a lumii pe care a împlinit-o Hristos – Om adevărat și Dumnezeu adevărat?!.... Căci despre aceasta spune Apostolul că „cele ce ochiul n-a văzut și urechea n-a auzit și la inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El” (*I Cor. 2, 9*), „fie în trup, nu știu, fie în afară de trup, nu știu – Dumnezeu știe!” (*II Cor. 12, 2*), pentru că „nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine” (*Gal. 2, 20*). „Trupul însă nu e pentru desfrânare, ci pentru Domnul, iar Domnul este pentru trup” (*I Cor. 6, 13*), astfel încât „cel ce se alipește de Domnul este un duh cu El” (*I Cor. 6, 17*); „nu știți că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt care este în voi, pe care-L aveți de la Dumnezeu, și că voi nu sunteți ai voștri?!” (*I Cor. 6, 19*).

Ceea ce este semnificativ, însă, ține de faptul că deși învățăturile, îndemnurile și proorociile Scripturilor Sfinte sunt cât se poate de clare, totuși oamenii

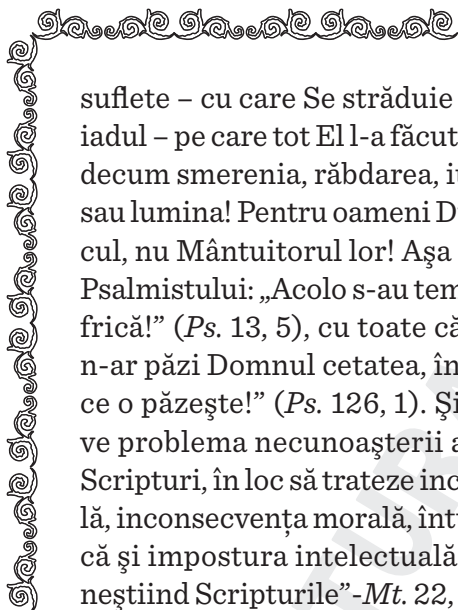

(parcă înadins) mai abitir săvârșesc cele potrivnice voii Domnului Dumnezeu: „au ochi dar nu văd; urechi au, dar nu aud!” (Ier 5, 21). „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece!” (*Mt.* 24, 35). La înălțarea Domnului cu trupul la Cer, îngerii au vestit Apostolilor: „Acest Iisus Care S-a înălțat de la voi la Cer, astfel va și veni, precum L-ați văzut mergând la Cer” (*F.Ap.* 1, 11). Tocmai în acest punct lumea a pierdut orice reper de dreptate și a început să rătăcească încoace și încolo, pe cărări lăturalnice, abătându-se din ce în ce mai mult de la calea adevărului, urmând unui nesfârșit șir de interpretări și răstălmăciri, una mai strâmbă decât alta!

Mulți se întreabă când va fi sfârșitul lumii și când va veni iarăși Hristos, ca Drept Judecător al celor vii și al celor morți. Numai că se întreabă zadarnic. Doar Iisus ne-a avertizat categoric: „Iar de ziua și de ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul – ci numai Tatăl!” (*Mt.* 24, 36); „nu este al vostru a ști anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa!” (*F.Ap.* 1, 7). Și atunci, cum se face, o, biet muritor, că ajungi tu să te pronunți în cele ce țin de treburile lui Dumnezeu?! Oare te-a întrebat pe tine Domnul atunci când a făcut cerul și pământul? Te-a consultat Cel Preaînalt cu privire la cele de care are trebuință și când, sau despre cele ce nu-I folosesc la nimic?! Oare care dintre păcătoșii pământului a fost vreodată purtătorul de cuvânt al Celui Sfânt?! „Fățarnicilor, fața cerului știți s-o judecați, dar semnele vremilor nu puteți! Neam viclean și adulter cere semn, dar semn nu se va da lui – decât numai

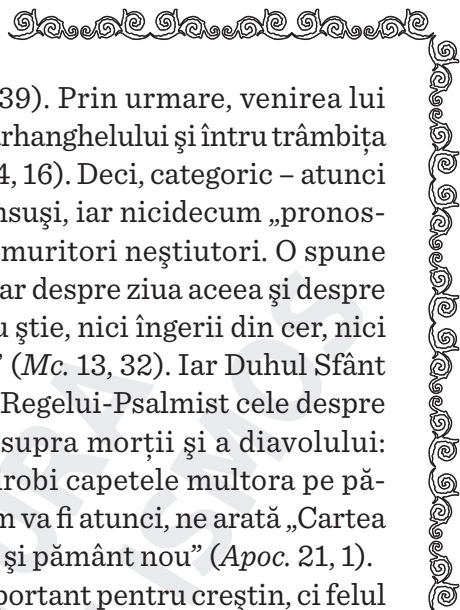

semnul lui Iona!” (*Mt.* 16, 3-4). Oare n-a avut El grijă de toate cele necesare vieții pe pământ? „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă!” (*Mt.* 6, 33). „Fericită este sluga aceea, pe care venind stăpânul său, o va afla făcând așa!” (*Mt.* 24, 46). „Fiți treji, privegheați! Potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită!” (*I Pt.* 5, 8). Dar noi, în loc să ne îngrijim să nu cădem în cursele diavolului, să nu ne îmbolnăvim de viclenia și răutatea lui (precum și marele Pavel mărturisește – „nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc!” - *Rm.* 7, 19), ajungem să ne preocupăm de calcule, de semne, de descoperiri, de tot felul de interpretări și de tot felul de ficțiuni – pe toate punându-le, desigur, pe seama Domnului Dumnezeu! ... La care Duhul Sfânt răspunde: „Pentru ce tu istorisești dreptățile Mele și iei Legământul Meu în gura ta? De vedeai furul, alergai cu el și cu cel desfrânat partea ta puneai! Acestea ai făcut și am tăcut, ai cugetat fărădelegea, că voi fi asemenea ție; mustra-te-voi și voi pune înaintea feței tale păcatele tale!” (*Ps.* 49, 17-22). Cu alte cuvinte, în loc să-și rezolve problema nevoii stringente de pocăință, adică de înnoire duhovnicească și de primenire morală, luând aminte la cuvintele Mântuitorului – „n-am venit ca să judec lumea, ci ca să mântuiesc lumea!” (*In.* 12, 47) așa încât „pe cel care vine la Mine nu-l voi scoate afară!” (*In.* 6, 37), umanitatea ticăloșită în păcate și stricată în patimi face din Dumnezeu un criminal notoriu, un ucigaș însetat de sânge omenesc, un terorist de

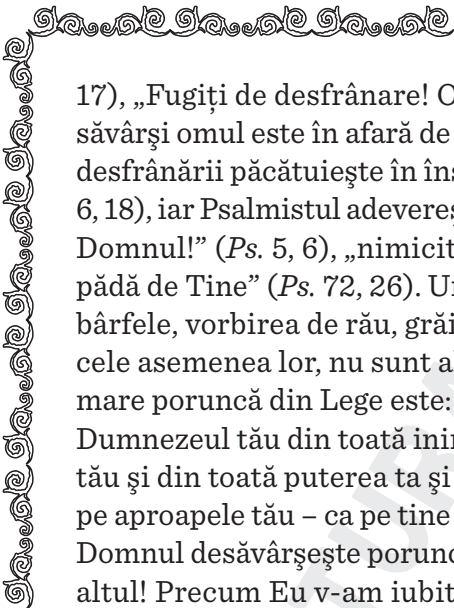
suflete – cu care Se străduie din răspuțeri să umple iadul – pe care tot El l-a făcut! Lumea nu-I vede nici-decum smerenia, răbdarea, iubirea, bunătatea, mila sau lumina! Pentru oameni Dumnezeu este potrivnicul, nu Mântuitorul lor! Așa se împlinește cuvântul Psalmistului: „Acolo s-au temut de frică, unde nu era frică!” (Ps. 13, 5), cu toate că au fost avertizați: „de n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cel ce o păzește!” (Ps. 126, 1). Și iarăși, în loc să rezolve problema necunoașterii adevărului din Sfintele Scripturi, în loc să trateze incompetența profesională, inconsecvența morală, întunecarea duhovnicească și impostura intelectuală (pentru că „vă rătăciți neștiind Scripturile” -Mt. 22, 29), oamenii însăilează texte înșelătoare, tot felul de false „profeții” și mesaje „apocaliptice” (transmise, bineînțeles, în Numele lui Dumnezeu), devenind astfel nu doar penibili și ridicoli, ci chiar antihriști și slugi ale satanei: „Dintre noi au ieșit, dar nu erau de-ai noștri; căci de-ar fi fost de-ai noștri, ar fi rămas cu noi” (1In. 2, 19); „v-am scris vouă nu pentru că nu știți adevărul, ci pentru că îl știți – și știți că nici o minciună nu vine din adevăr!” (1In. 2, 21).

Cât de rătăciți pot ajunge oamenii fără Dumnezeu ne arată și rugăciunea din Rânduiala „Sfințirii celei Mari a apei”: „Căci n-ai suferit, Doamne, să vezi neamul omenesc chinuit de diavolul”. Și de aceea Mântuitorul ne îndeamnă: „Umblați cât aveți Lumina ca să nu vă prindă întunericul. Cât aveți Lumina, credeți în Lumină, ca să fiți fii ai Luminii!” (In. 12, 35-36); „Cercetați Scripturile, că socotiți că în ele aveți

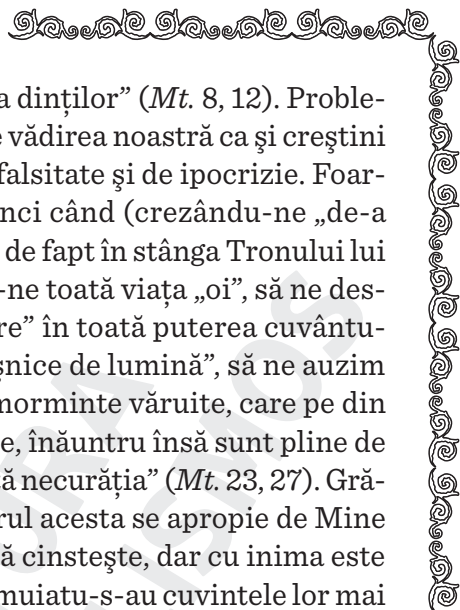
viață veșnică!” (*In.* 5, 39). Prin urmare, venirea lui Hristos va fi „la glasul arhanghelului și într-o trâmbiță a lui Dumnezeu” (*I Tes.* 4, 16). Deci, categoric – atunci când va hotărî Tatăl Însuși, iar nicidecum „pronosticurile” inventate de muritori neștiutori. O spune limpede Fiul Însuși: „Iar despre ziua aceea și despre ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din cer, nici Fiul – ci numai Tatăl!” (*Mc.* 13, 32). Iar Duhul Sfânt proorocește prin gura Regelui-Psalmist cele despre biruința lui Hristos asupra morții și a diavolului: „Plini-va căderi, va zdrobi capetele multora pe pământ!” (*Ps.* 109, 6). Cum va fi atunci, ne arată „Cartea Apocalipsei”: „cer nou și pământ nou” (*Apoc.* 21, 1).

Dar nu asta este important pentru creștin, ci felul de întâlnire cu Hristos: „în cele ce te voi găsi atunci când te-oi lua, în acelea te voi și judeca!”. Deci ceea ce are relevanță pentru noi este propria noastră stare personală. Important e să fii umbrat de harul și puterea Duhului lui Dumnezeu, căci „roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția” (*Gal.* 5, 22-23). Pentru că cel mai rușinos lucru este să te afli vinovat în Ziua Judecății tocmai față de cele asupra cărora Mântuitorul ne-a atras în mod deosebit atenția: „Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!” (*Mt.* 26, 41); „vă spun că pentru orice cuvânt deșert pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua Judecății!” (*Mt.* 12, 36) pentru că „ceea ce ați vorbit la ureche, în odăi, se va vesti de pe acoperișuri!” (*Lc.* 12, 3); și de aceea Apostolul adaugă: „Rugați-vă neîncetat!” (*I Tes.* 5,

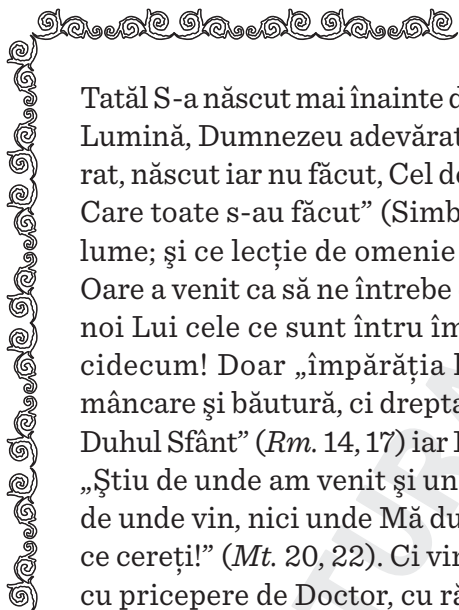

17), „Fugiți de desfrânare! Orice păcat pe care-l va săvârși omul este în afară de trup. Cine se dedă însă desfrânării păcătuiește în însuși trupul său!” (*I Cor.* 6, 18), iar Psalmistul adevărește: „pe viclean îl urăște Domnul!” (*Ps.* 5, 6), „nimicit-ai pe tot cel ce se lea-padă de Tine” (*Ps.* 72, 26). Ura, cleветirile, intrigile, bârfele, vorbirea de rău, grăirea în deșert – și toate cele asemenea lor, nu sunt ale creștinului. Cea mai mare poruncă din Lege este: „Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău; iar pe aproapele tău – ca pe tine însuți!” (*Lc.* 10, 27); iar Domnul desăvârșește porunca: „Să vă iubiți unul pe altul! Precum Eu v-am iubit pe voi, așa și voi să vă iubiți unul pe altul! Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei” (*In.* 13, 34-35). Simplu, limpede, concis, practic și de neuitat! „Datori suntem noi, cei tari, să purtăm slăbiciunile celor neputincioși iar nu să căutăm plăcerea noastră” (*Rm.* 15, 1), „Purtați-vă sarcinile unii altora și așa veți împlini Legea lui Hristos!” (*Gal.* 6, 2). „Să nu lași pe cel sărac lipsit de hrană iar ochii celor nevoiași nu-i face să aștepte!” (*Sir.* 4, 1), căci „mai fericit este a da decât a lua!” (*F.Ap.* 20, 35) – iată, tot atâtea învățături elementare ale moralei creștine!

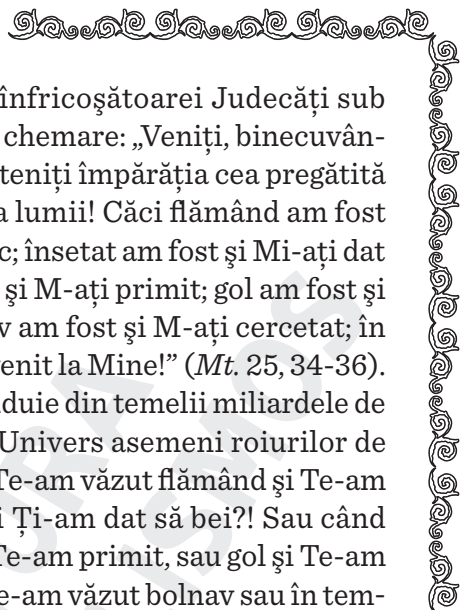
Evident, în toate acestea nu am avea nici un motiv de frică, nici o pricină de teamă. Denumirea de „Înfricoșătoarea Judecată”, însă, face referire implicită la un cuvânt cutremurător al Domnului Dumnezeu despre soarta celor lepădați de El: „acolo va fi

plângerea și scrâșnirea dinților” (*Mt. 8, 12*). Problema capitală se leagă de vădirea noastră ca și creștini de față, vinovați de falsitate și de ipocrizie. Foarte suprinși vom fi atunci când (crezându-ne „de-a dreapta”) ne vom trezi de fapt în stânga Tronului lui Dumnezeu! Crezându-ne toată viața „oi”, să ne descoperim la urmă „capre” în toată puterea cuvântului! Crezându-ne „sfeșnice de lumină”, să ne auzim numiți în fața lumii „morminte văruite, care pe din afară se arată frumoase, înăuntru însă sunt pline de oase de morți și de toată necurăția” (*Mt. 23, 27*). Grăit-au proorocii: „poporul acesta se apropie de Mine cu gura și cu buzele Mă cinstește, dar cu inima este departe!” (*Is. 29, 13*), „muiatu-s-au cuvintele lor mai mult decât untdelemnul – dar ele sunt săgeți!” (*Ps. 54, 24*). Nu iubește bietul om lumina și sinceritatea, viața lipsită de complicații, viețuirea fără hățișuri și fără mizerii, ci pe cea plină de tot felul de șiretlicuri și de uneltiri împotriva semenilor!... De aceea și Dumnezeu a înfricoșat și cerul și îngerii și dracii și umanitatea! Dar cum? Pur și simplu săvârșind lucrarea mesianică de mântuire a lumii – comentată deja în sute de mii de teze de doctorat, în traduceri și tâlcuiri, în milioane de cărți care umplu rafturile a mii de biblioteci, scrise întru sudoarea frunții și neodihna gândului de nesfârșite șiruri de Sfinți Părinți, hermeneuți, exegeți și teologi care au meditat neînțet la toate „multele lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, lumea aceasta n-ar fi cuprins cărțile ce s-ar fi scris!” (*In. 21, 25*). Căci „Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, Care din

Tatăl S-a născut mai înainte de toți vecii, Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut, Cel de-o-ființă cu Tatăl, prin Care toate s-au făcut” (Simbolul Credinței) vine în lume; și ce lecție de omenie dă întregii umanități? Oare a venit ca să ne întrebe despre El, să-I spunem noi Lui cele ce sunt întru împărăția Sa?! O, nu, nicidecum! Doar „împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt” (*Rm.* 14, 17) iar El ne-a avertizat pe toți: „Știi de unde am venit și unde Mă duc. Voi nu știți de unde vin, nici unde Mă duc!” (*In.* 8, 14); „Nu știți ce cereți!” (*Mt.* 20, 22). Ci vine cu putere de Stăpân, cu pricepere de Doctor, cu răbdare de Mântuitor și cu dragoste de Mângâietor, și ne învață abc-ul vieții veșnice: să fii om, să fii bun, să fii blând, să fii smerit, să știi să ierți, să știi să asculți, să știi să înțelegi, să știi și să iubești. Ce e greu în asta?! Ce ți se cere? Care studii? Ce doctorat? Ce cultură, ce pregătire?! Iată, o întreagă epopee teologică de 5508 ani (câți au trecut de la căderea lui Adam până la Întruparea lui Hristos), o Scriptură întreagă și o Tradiție străveche, au fost sintetizate magistral în doar trei ani și jumătate de propovăduire dată lumii în lumina Evangheliei, structurată logic sub forma desăvârșită a plenitudinii celor nouă „Fericiri”, însușită întru smerenie și cucernicie („Maria, așezându-se la picioarele Domnului, asculta cuvântul Lui” – *Lc.* 10, 39, „partea bună și-a ales, care nu se va lua de la ea!” – *Lc.* 10, 42), rezumată în perla culturii teologice universale din inima Fecioarei („Faceți orice vă va spune El!” – *In.* 2, 5)

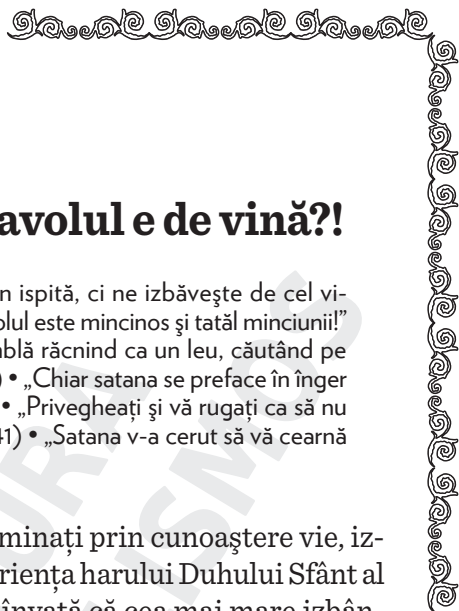

și împlinită la ceasul înfricoșătoarei Judecăți sub formă de îndemn și de chemare: „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii! Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine!” (*Mt.* 25, 34-36). Iar întrebarea care zguduie din temelii miliardele de conștiințe licărind în Univers asemeni roiurilor de stele („Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit?! Sau însetat și Ți-am dat să bei?! Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat?! Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine?!” - *Mt.* 25, 37-39) primește răspunsul care închide definitiv orice dispută teologică: „Întrucât ați făcut unuia dintre acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut!” (*Mt.* 25, 40), după cum și: „Întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici – nici Mie nu Mi-ați făcut!” (*Mt.* 25, 45). „Milă voiesc, iar nu jertfă!” (*Osea* 6, 6); „Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi!” (*Ps.* 50, 18). „Dreptul se îndură și dă” (*Ps.* 36, 21), „n-am văzut pe cel drept părăsit, nici seminția lui cerând pâine; toată ziua dreptul miluiește și împrumută și seminția lui binecuvântată va fi!” (*Ps.* 36, 26-27). „Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca” (*Mt.* 6, 25), „știe doar Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele” (*Mt.* 6, 32). Spaima și înfricoșarea încep de la cuvântul „Nu vă cunosc

pe voi!” (*Mt. 25, 12*), „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui!” (*Mt. 25, 41*). Iar porțile însângerate ale istoriei lumii chinuite se vor închide atunci prin cuvintele pline de hotărâre neînduplecată de nimeni și de nimic: „Iată, vin curând!” (*Apoc. 22, 7*); „Iată, vin curând – și plata Mea este cu Mine, ca să dau fiecăruia, după cum este fapta lui!” (*Apoc. 22, 12*); „pe aceea piatră voi zidi Biserica Mea – iar porțile iadului nu o vor birui!” (*Mt. 16, 18*).

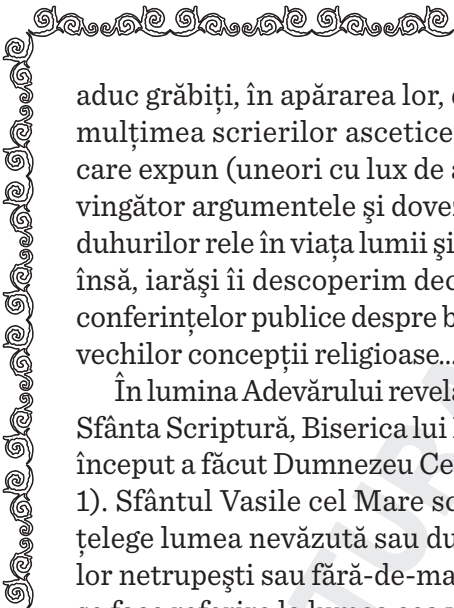

Oare doar diavolul e de vină?!

„Nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel viclean!” (Mt. 6, 13) • „Diavolul este mincinos și tatăl minciunii!” (In. 8, 44) • „Diavolul umblă răcniind ca un leu, căutând pe cine să înghită!” (I Pt. 5, 8) • „Chiar satana se preface în înger al luminii!” (II Cor. 11, 14) • „Privegheați și vă rugați ca să nu intrați în ispită!” (Mt. 26, 41) • „Satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu!” (Lc. 22, 31)

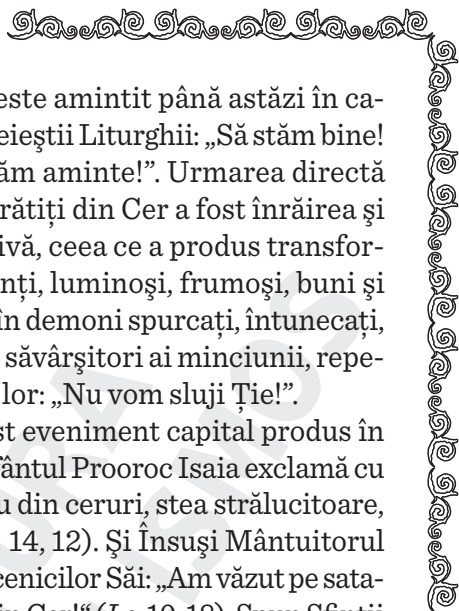
Sfinții Părinți luminați prin cunoaștere vie, izvorâtă din experiența harului Duhului Sfânt al Adevărului, ne învață că cea mai mare izbândă a diavolului este să ne facă să credem că nu există. Din acest motiv, în loc să-i spună pe nume, de multe ori oamenii preferă să folosească tot felul de expresii în aparență echivalente: „influențe negative”, „dispoziții pesimiste”, „forțe oculte” și altele. Procedând așa, oamenii socot că dau dovadă de o gândire cultă, superioară, progresistă, intelectuală, care afirmă categoric și indiscutabil că existența diavolului este un mit învechit, propriu mentalității celor trăitori în epoci obscurantiste, lipsite de „iluminismul” și „pozitivismul” progresului științific și tehnologic din vremea noastră.

Ceea ce intrigă, însă, e faptul că ori de câte ori oamenii ajung în situația de a se justifica pentru aspectele mai puțin laudabile ale faptelor pe care le săvârșesc, recurg întotdeauna la una și aceeași explicație: „Numai diavolul e de vină!”. Și astfel îi vedem cum ne

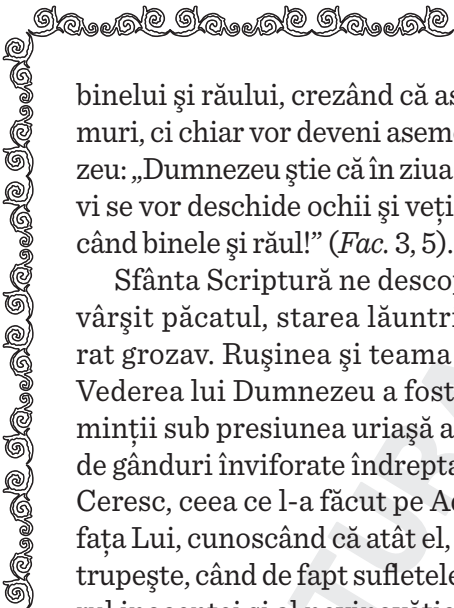
aduc grăbiți, în apărarea lor, dinaintea ochilor, toată mulțimea scrierilor ascetice, patristice și filocalice care expun (uneori cu lux de amănunte) în mod convingător argumentele și dovezile implicării nefaste a duhurilor rele în viața lumii și a oamenilor. După care, însă, iarăși îi descoperim declamând de la tribunele conferințelor publice despre bigotismul și închistarea vechilor concepții religioase...!

În lumina Adevărului revelat prin Sfânta Tradiție și Sfânta Scriptură, Biserica lui Hristos ne învață că „La început a făcut Dumnezeu Cerul și pământul” (*Fac.* 1, 1). Sfântul Vasile cel Mare scrie că prin „Cer” se înțelege lumea nevăzută sau duhovnicească, a duhurilor netrupești sau fără-de-materie, iar prin „pământ” se face referire la lumea cea văzută sau materială, în care locuiesc oamenii trupești. Numărul acestor fapte duhovnicești nu ne este cunoscut. Sfântul Prooroc Daniel scrie că ar fi „miriade de miriade” (*Dan.* 7, 10) de astfel de oșteni cerești. Ceea ce știm, însă, este că cel mai luminos dintre acești slujitori ai slavei dumnezeiești (numit, din acest motiv, Lucifer, și rânduit pesemne în ceata heruvimilor) a refuzat din mândrie de a mai sluji Celui Care l-a creat, începând o mișcare de răzvrătire împotriva Acestuia, atrăgând după sine „a treia parte din stelele cerului” (*Apoc.* 12, 4). În lupta care a urmat între acești îngeri răzvrățiți și îngerii care au rămas statornici întru slăvirea Domnului Savaot, oștile îngerilor fideli au fost conduse la biruința asupra legiunilor de îngeri necredincioși de către Arhanghelul Mihail, cel numit și Arhistrategul sau Mai-Marele Voievod al oștilor cerești. Strigătul lui care a zguduit bolțile cerului și a oprit căderea produsă de răzvrătirea

împotriva Celui Sfânt este amintit până astăzi în cadrul solemn al Dumnezeieștii Liturghii: „Să stăm bine! Să stăm cu frică! Să luăm aminte!”. Urmarea directă a căderii îngerilor răzvrățiți din Cer a fost înrăirea și întunecarea lor definitivă, ceea ce a produs transformarea lor din îngeri sfinți, luminoși, frumoși, buni și slujitori ai Adevărului, în demoni spurcați, întunecați, urâți și răi, izvoditori și săvârșitori ai minciunii, repetând veșnic în cugetele lor: „Nu vom sluji Ție!”.

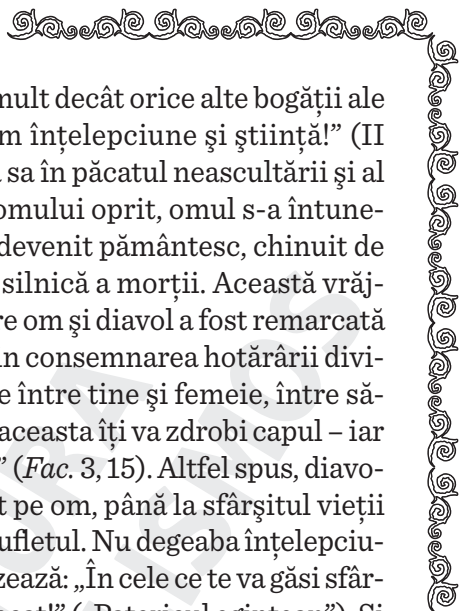
Referindu-se la acest eveniment capital produs în sânul lumii îngerești, Sfântul Prooroc Isaia exclamă cu durere: „Cum ai căzut tu din ceruri, stea strălucitoare, fecior al dimineții!” (*Is. 14, 12*). Și Însuși Mântuitorul Iisus Hristos le spune ucenicilor Săi: „Am văzut pe sata-na ca un fulger căzând din Cer!” (*Lc. 10, 18*). Spun Sfinții Părinți că Preabunul Dumnezeu a hotărât că va umple Cerul din care au căzut mulțime neînchipuit de mare de îngeri (prin răzvrătire, neascultare și nerecunoștință) cu oameni zidiți „după chipul și după asemănarea” Lui (*Fac. 1, 26*). Ceea ce pizmașul diavol, însă, nu a putut suporta fără a încerca să-și strecoare veninul urii sale față de Dumnezeu în sufletele protopărinților neamului omenesc, Adam și Eva, cei dintâi oameni din Grădina Raiului. Și astfel, prin viclenia și perfidia care i-au devenit caracteristice, s-a grăbit să-L clevească în urechile oamenilor pe Cel Care i-a făcut, sugerându-le să năzuiască a deveni ei înșiși „dumnezei” pe calea pe care el însuși o alesese. Și anume nu pe cea a supunerii față de voia Celui Sfânt (prin ascultarea față de cuvântul Său) ci, dimpotrivă, prin împlinirea voii proprii și prin neascultarea de porunca divină. Și astfel i-a făcut să-și dorească să mănânce din rodul pomului cunoștinței

binelui și răului, crezând că astfel nu numai că nu vor muri, ci chiar vor deveni asemenea Domnului Dumnezeu: „Dumnezeu știe că în ziua în care veți mânca din el vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul!” (*Fac. 3, 5*).

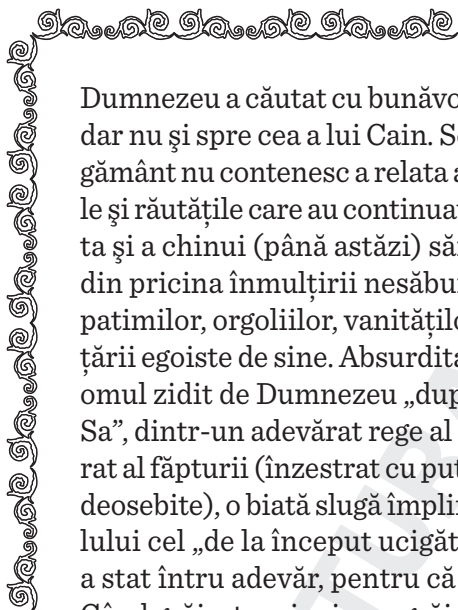
Sfânta Scriptură ne descoperă faptul că odată săvârșit păcatul, starea lăuntrică a omului s-a tulburat grozav. Rușinea și teama au pus stăpânire pe el. Vederea lui Dumnezeu a fost tulburată de zăpăcirea minții sub presiunea uriașă a unor valuri năprasnice de gânduri înviforate îndreptate împotriva Părintelui Ceresc, ceea ce l-a făcut pe Adam să se ascundă de la fața Lui, cunoscând că atât el, cât și femeia sa sunt goi trupește, când de fapt sufletele li se despuiaseră de harul inocenței și al nevinovăției: „S-au ascuns Adam și femeia lui de fața Domnului Dumnezeu printre pomii Raiului. Și a strigat Domnul Dumnezeu pe Adam și i-a zis: «Adame, unde ești?» Răspuns-a acesta: «Am auzit glasul Tău în Rai și m-am temut, căci sunt gol, și m-am ascuns!»“ (*Fac. 3, 8-10*). Și de aceea spun Sfinții Părinți că, văzând răul care-l cuprinsese pe sărmanul om – „din iubire de oameni, pentru ca răutatea să nu fie fără de moarte” (Rugăciunea de dezlegare), Bunul Dumnezeu i-a scos pe oameni din Rai, îndepărtându-i astfel de Pomul Vieții, pentru ca nu cumva mâncând din rodul lui să ajungă a se înveșnici în jalnica stare de cădere: „Și au scos Domnul Dumnezeu afară pre Adam și l-au pus pre el în preajma Raiului desfătării; și au pus heruvimi și sabie de foc învârtitoare, ca să păzească drumul către Pomul Vieții” (*Fac. 3, 24*).

Pierzând harul vieții veșnice, omul a pierdut harul înțelepciunii sfinte – aceea pe care o dorea Solomon,

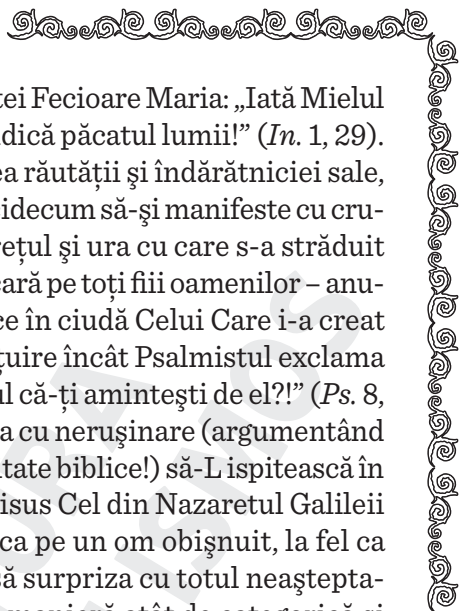
fiul regelui David, mai mult decât orice alte bogății ale lumii: „Dă-mi mie acum înțelepciune și știință!” (II Par. 1, 10). Prin căderea sa în păcatul neascultării și al înfruptării din rodul pomului oprit, omul s-a întunecat, din duhovnicesc a devenit pământesc, chinuit de diavol și prins în robia silnică a morții. Această vrăjmășie iremediabilă între om și diavol a fost remarcată în Scripturile Sfinte prin consemnarea hotărârii divine: „Dușmănie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei; aceasta îți va zdrobi capul – iar tu îi vei înțepa călcâiul!” (*Fac.* 3, 15). Altfel spus, diavolul îl va pândi neîncetat pe om, până la sfârșitul vieții sale, căutând să-i fure sufletul. Nu degeaba înțelepciunea patristică ne avertizează: „În cele ce te va găsi sfârșitul, în acelea vei fi judecat!” („Patericul egiptean”). Și de aceea, bine ar fi să ne petrecem vremea acestei vieți trecătoare într-o pocăință înnoirii celei duhovnicești, prin lucrarea virtuților spre dobândirea harului dumnezeiesc al Celui Înviat într-o unire mistică cu Acesta, căci „pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară!” (*In.* 6, 37).

O primă ispravă a lucrării diavolești în istoria lumii de după cădere o constituie fratricidul despre care Scriptura amintește că s-a săvârșit într-o lume câtuși de puțin aglomerată ori strâmtorată de mulțimea conflictelor de interese; deși erau încă singurii descendenți ai primilor oameni, totuși „Cain s-a aruncat asupra lui Abel, fratele său, și l-a omorât” (*Fac.* 4, 8)! Așadar, uciderea aceasta n-a avut nici un fel de pretexte de ordin ideologic, politic, economic sau financiar; a fost de-a dreptul produsul invidiei, adică al zavistiei (și al urii ivite din aceasta) pentru simplul fapt că

Dumnezeu a căutat cu bunăvoință spre jertfa lui Abel, dar nu și spre cea a lui Cain. Scripturile Vechiului Testament nu conțin a relata apoi și despre toate relele și răutățile care au continuat (și continuă) a frământa și a chinui (până astăzi) sârmanul neam omenesc, din pricina înmulțirii nesăbuite a poftelor, păcatelor, patimilor, orgoliilor, vanităților și înfumurărilor înălțării egoiste de sine. Absurditatea acestora a făcut din omul zidit de Dumnezeu „după chipul și asemănarea Sa”, dintr-un adevărat rege al zidirii văzute sau împărat al făpturii (înzestrat cu puteri sufletești și trupești deosebite), o biată slugă împlinitoare a poftelor diavolului cel „de la început ucigător de oameni și care nu a stat într-un adevăr, pentru că nu este adevăr întru el. Când grăiește minciuna, grăiește dintru ale sale, căci este mincinos și tatăl minciunii” (*In.* 8, 44). Și de aceea Sfântul Apostol Pavel se căina cu amar: „Nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc – pe acela îl săvârșesc!” (*Rm.* 7, 19).

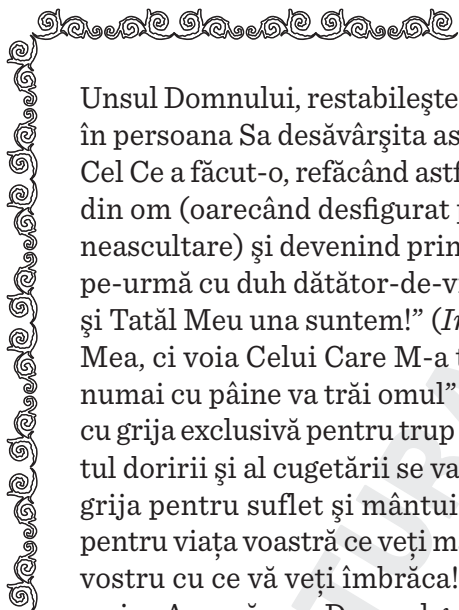
Iată cum consecințele răzvrătirii îngerilor răi s-au răsfântit indirect asupra oamenilor din pricina încăpățănării și neascultării lor: „În ziua în care vei mânca din el – vei muri negreșit!” (*Fac.* 2, 17). Altfel spus, căutând cu dinadinsul să ne facem voia, n-am făcut decât să ne „pricopsim” cu moartea – atât a sufletului, cât și a trupului: un „câștig” de care chiar nu aveam nevoie!... Și care s-a dovedit atât de nefast încât doar prin puterea nețărmuritei iubiri a lui Dumnezeu pentru făptura mâinilor Sale am mai ajuns să cunoaștem izbăvirea de sub povara cumplită a unei asemenea osândă! Această minune s-a săvârșit prin pogorârea Fiului lui Dumnezeu la noi și întruparea Lui ca om sub vremi

din pânțele Preacuratei Fecioare Maria: „Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii!” (*In.* 1, 29).

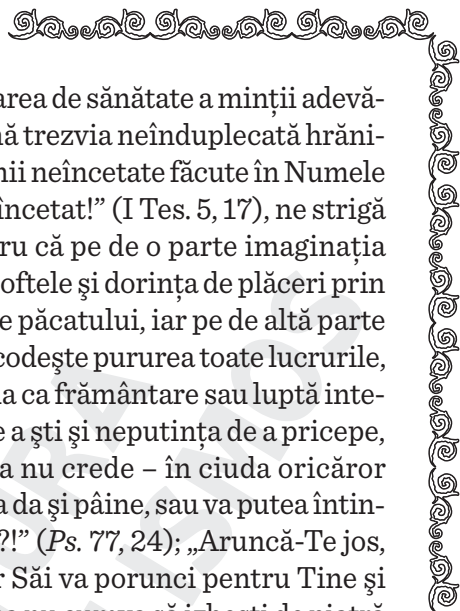
În toată înverșunarea răutății și îndărătniciei sale, diavolul nu a încetat nicidecum să-și manifeste cu cruzime înfiorătoare disprețul și ura cu care s-a străduit permanent să facă de ocară pe toți fiii oamenilor – anume parcă pentru a-I face în ciudă Celui Care i-a creat cu atâta gingășie și prețuire încât Psalmistul exclama cu uimire: „Ce este omul că-ți amintești de el?” (*Ps.* 8, 4). Astfel încât va cuteza cu nerușinare (argumentând chiar scripturistic, cu citate biblice!) să-L ispitească în Carantania până și pe Iisus Cel din Nazaretul Galileii (pe Care Îl vedea doar ca pe un om obișnuit, la fel ca toți ceilalți). A avut însă surpriza cu totul neașteptată de a fi respins într-o manieră atât de categorică și deplină, încât n-a mai putut decât să se îndepărteze umilit și derutat: „Sfârșind toată ispita, s-a îndepărtat de la El” (*Lc.* 4, 13). Aceasta pentru că fusese înfrânt pe toate cele trei planuri de atac cu care obișnuia să îngenuncheze omenirea cu fiecare individ în parte: cu neînfrânarea – „De ești Tu Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pâini!” (*Mt.* 4, 3), cu necredința – „Dacă Tu ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, că scris este: «Îngerilor Săi va porunci pentru Tine și Te vor ridica pe mâini, ca nu cumva să izbești de piatră piciorul Tău»!” (*Mt.* 4, 6), și cu pofta de stăpânire: „Ție Ți voi da toată stăpânirea aceasta și strălucirea lor, căci mi-a fost dată mie și eu o dau cui voiesc; deci dacă Tu Te vei închina înaintea mea, toată va fi a Ta!” (*Lc.* 4, 6-7).

Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat și om deplin, în toate asemenea nouă – afară de păcat, Iisus

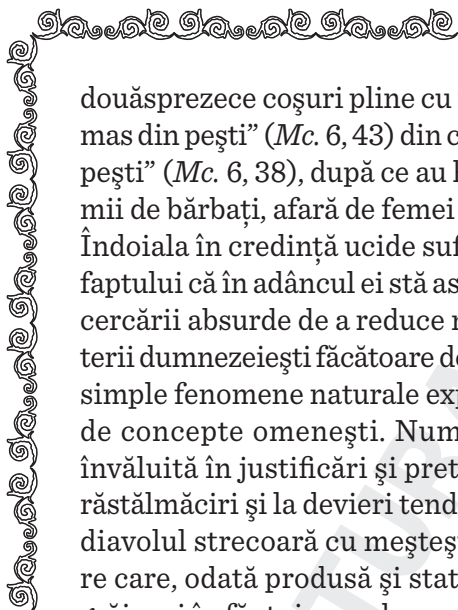
Unsul Domnului, restabilește în umanitatea asumată în persoana Sa desăvârșita asemănare cu Dumnezeu Cel Ce a făcut-o, refăcând astfel chipul lui Dumnezeu din om (oarecând desfigurat prin patimi, mândrie și neascultare) și devenind prin aceasta „Adam Cel de pe urmă cu duh dătător-de-viață” (*I Cor.* 15, 45): „Eu și Tatăl Meu una suntem!” (*In.* 10, 30), „Nu caut voia Mea, ci voia Celui Care M-a trimis!” (*In.* 5, 30). „Nu numai cu pâine va trăi omul” (*Lc.* 4, 4): de acum gata cu grija exclusivă pentru trup și pântecelul său; accentul doririi și al cugetării se va pune de aici înainte pe grija pentru suflet și mântuirea lui: „Nu vă îngrijiți pentru viața voastră ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca!” (*Lc.* 12, 22), doar este scris: „Aruncă spre Domnul grija ta – și El te va hrăni!” (*Ps.* 54, 25). Nu degeaba se tânguia Adam cel de demult (prin Sfinții Părinți care-i căinau căderea): „frumos era la vedere și plăcut la mâncare rodul ce m-a omorât!” (Sfântul Ioan Damaschinul). Și de aceea Iisus „a postit patruzeci de zile și patruzeci de nopți iar la urmă a flămânzit” (*Mt.* 4, 2). Domnul a flămânzit ca să ne arate că poftelile pot fi stăpânite numai prin înfrânare, iar nu prin înfruptarea cu nesaț din tot ceea ce imaginația sufletului născocoște și transmite spre lucrare trupului.

Lucrarea de ispitire pe care diavolul o săvârșește neîncetat asupra oamenilor poate atinge trepte de la cele mai grosiere până la cele de o subțirime greu de închipuit. Și de aceea în „Rugăciunea Domnească” spunem cu toții: „Și nu ne duce pe noi în ispită ci ne izbăvește de cel viclean!” (*Mt.* 6, 13). De veacuri întregi Sfinții ostași și bravi nevoitori neînfricați în lupta cu

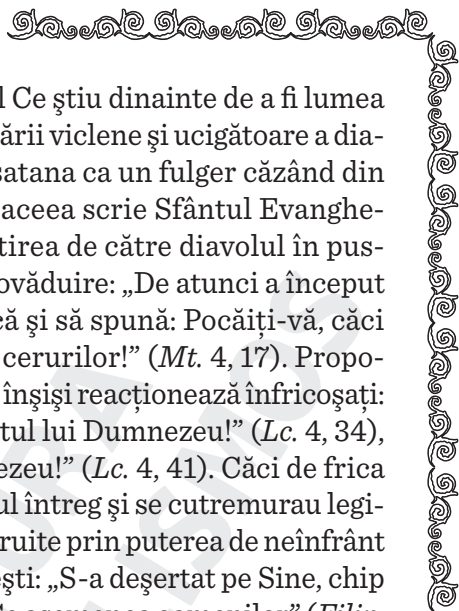

patimile ne învață că starea de sănătate a minții adevăratului creștin înseamnă trezvia neînduplecată hrănită prin puterea rugăciunii neîncetate făcute în Numele lui Iisus: „Rugați-vă neîncetat!” (I Tes. 5, 17), ne strigă Apostolul. De ce? Pentru că pe de o parte imaginația nestăpânită stârnește poftele și dorința de plăceri prin închipuiri și năluciri ale păcatului, iar pe de altă parte neastâmpărul minții iscodește pururea toate lucrurile, zămisbind astfel îndoiala ca frământare sau luptă interioară între năzuința de a ști și neputința de a pricepe, dublată de tentația de a nu crede – în ciuda oricăror evidențe: „Oare va putea da și pâine, sau va putea întinde masă poporului Său?” (Ps. 77, 24); „Aruncă-Te jos, că scris este: «Îngerilor Săi va porunci pentru Tine și Te vor ridica pe mâini, ca nu cumva să izbești de piatră piciorul Tău!»” (Mt. 4, 6); „Să nu ispitești pe Domnul Dumnezeuul tău!” (Mt. 4, 7) – sosit-a însă neîntârziat răspunsul...

Aceasta pentru că orice minune își are temeiul, locul și timpul său. Dumnezeu nu face minuni ca să demonstreze cuiva că poate face ce vrea El, fără să-I pese de cei din jur. Minunile nu sunt niște numere de iluzionism de la circ, menite să stârnească aplauze furtunoase din perplexitatea uluirii spectatorilor. Ci ele reprezintă legătura vie și reală dintre credința dreaptă a omului (aflată în deplin acord și desăvârșită armonie cu cuvântul lui Dumnezeu) și puterea Acestuia de viață-făcătoare și de-lumină-dătătoare: „Preaslăvește pe Fiul Tău pentru ca și Fiul să Te preaslăvească!” (In. 17, 1) – e ruga Fiului lui Dumnezeu către Părintele Cerească, după cum și îndemnul Său către ucenici și Apostoli: „Dați-le voi să mănânce!” (Mc. 6, 37), și „au luat

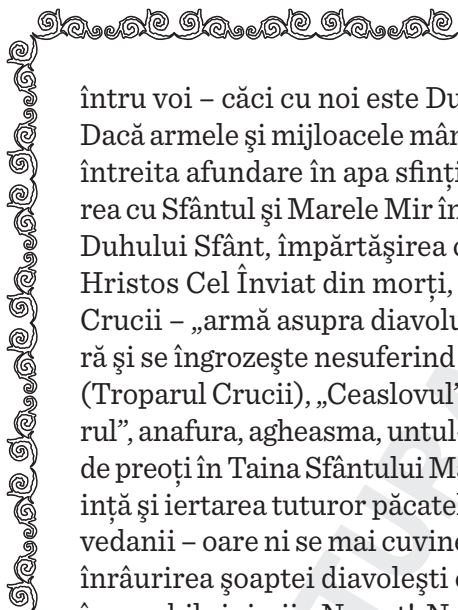

douăsprezece coșuri pline cu fărâmituri și cu ce-a rămas din pești” (*Mc. 6, 43*) din cele „cinci pâini și cei doi pești” (*Mc. 6, 38*), după ce au hrănit cu ele „ca la cinci mii de bărbați, afară de femei și de copii” (*Mt. 14, 21*). Îndoiala în credință ucide sufletul numai din pricina faptului că în adâncul ei stă ascunsă, de fapt, trufia încercării absurde de a reduce măreția de negrăit a puterii dumnezeiești făcătoare de minuni la firescul unor simple fenomene naturale explicabile prin formulări de concepte omenești. Numai o astfel de mândrie învăluită în justificări și pretexte duce la iscodiri, la răstălmăcirii și la devieri tendențioase, pe firul cărora diavolul strecoară cu meșteșugire înșelarea. Înșelare care, odată produsă și statornicită în cugetare, în grăire și în făptuire – aduce eșecul. Pentru că nimeni dintre cei care nu-și caută mântuirea și izbăvirea de necunoaștere, de nepricepere și de neînțelegere (prin smerirea părerii proprii în schimbul primirii unui sfat prețios din partea cuiva mai bătrân sau mai cuvios) nu poate scăpa de înșelare: „Cei ce nu se sfătuiesc cad ca frunzele!” (Sfântul Ioan Scărarul). Căci persistarea în propriile păreri nefondate și cu nimic întemeiate pe adevărul învățăturilor profetice, apostolice și patristice, înseamnă pur și simplu moartea sufletului mai înainte de moartea trupului – numită în literatura de specialitate „căderea din har” sau chiar „înșelarea diavolească”. De aceea, în pustia Carantaniei, Iisus dă omului răspunsul cel mai categoric de care au nevoie atât trupul cât și sufletul său: „Domnului Dumnezeuului tău să te închini – și numai Lui Unuia să-I slujești!” (*Lc. 4, 8*), căci „fără Mine nu puteți face nimic!” (*In. 15, 5*); aceasta pentru că doar „Eu sunt Calea, Adevărul și

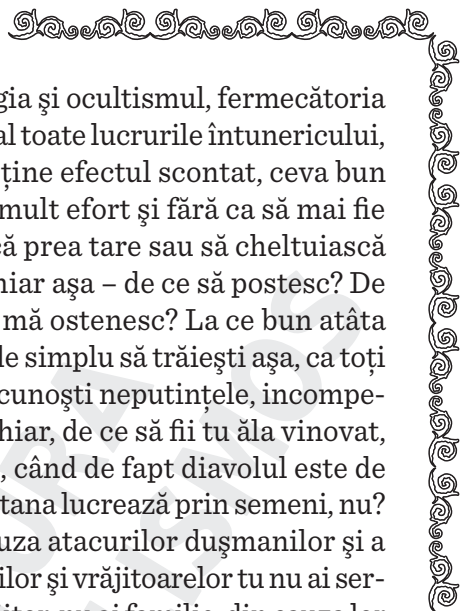

Viata” (*In.* 14, 6), ca Cel Ce știi dinainte de a fi lumea răutatea și perfidia lucrării viclene și ucigătoare a diavolului: „Am văzut pe satana ca un fulger căzând din Cer” (*Lc.* 10, 18). Și de aceea scrie Sfântul Evanghelist Matei că după ispitirea de către diavolul în pustie, Iisus a ieșit la propovăduire: „De atunci a început Iisus să propovăduiască și să spună: Pocăiți-vă, căci s-a apropiat împărăția cerurilor!” (*Mt.* 4, 17). Propovăduire la care demonii înșiși reacționează înfricoșati: „Te știm cine ești: Sfântul lui Dumnezeu!” (*Lc.* 4, 34), „Tu ești Fiul lui Dumnezeu!” (*Lc.* 4, 41). Căci de frica lui Iisus se zguduia iadul întreg și se cutremurau legiunile diavolești, fiind biruite prin puterea de neînfrânt a smereniei dumnezeiești: „S-a deșertat pe Sine, chip de rob luând, făcându-Se asemenea oamenilor” (*Filip.* 2, 7), pentru ca „întru Numele lui Iisus tot genunchiul să se plece – al celor cerești și al celor pământești și al celor de dedesubt!” (*Filip.* 2, 10), căci „și demonii cred – și se cutremură” (*Iac.* 2, 19) de puterea Nume-lui lui Iisus!

Prin urmare, ne punem întrebarea: oare ni se mai cade nouă, creștinilor, să mai tremurăm ca niște frunze în fața ispitelor drăcești?! Dacă de la Sfântul Botez în inima omului Se sălășluiește în chip tainic Hristos Cel Înviat iar diavolul e scos afară prin puterea Duhului Sfânt, dacă apoi avem permanent lângă noi strajă cerească pe sfântul înger păzitor – de cine să mai avem frică?! Nu strigă proorocul: „Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți neamuri și vă plecați! Auziți până la marginile pământului: cei puternici, plecați-vă! De vă veți întări, iarăși veți fi biruiți! Și orice sfat veți sfătui, îl va risipi Domnul, iar cuvântul pe care îl veți grăi nu va rămâne

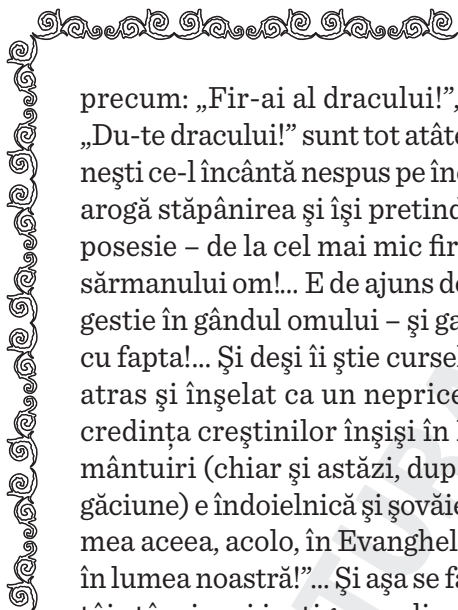

întru voi – căci cu noi este Dumnezeu!” (Is. 8, 9-10)?! Dacă armele și mijloacele mântuirii sunt toate la noi – întreita afundare în apa sfințită cu focul divin, unge-rea cu Sfântul și Marele Mir întru pecetluirea cu darul Duhului Sfânt, împărtășirea cu Trupul și Sângele lui Hristos Cel Înviat din morți, însemnarea cu Semnul Crucii – „armă asupra diavolului de care se cutremură și se îngrozește nesuferind a căuta spre puterea ei” (Troparul Crucii), „Ceaslovul”, „Psaltirea”, „Acatistierul”, anafura, agheasma, untul-de-lemn înșeptit sfințit de preoți în Taina Sfântului Maslu, mărturisirea cu că-ință și iertarea tuturor păcatelor în Taina Sfintei Spovedanii – oare ni se mai cuvine nouă să trândăvim sub înrăurirea șoaptei diavolești care ne repetă stăruitor în urechile inimii: „Nu pot!, Nu știu!, Nu vreau!”?! Oare de ce?! Nu cumva ne place să fim victimele propriilor noastre neputințe și ale propriei noastre nepăsări, socotindu-ne atât de „sporiți” încât am avea (chipurile) ispite peste puterile omenești? – (asta, așa, ca o îndreptățire searbădă, deșartă chiar!, pentru toate eșecurile din viața noastră?!)... Așa încât iute ne grăbim să explicăm tot ceea ce de fapt n-am făcut (sau am făcut greșit), dând vina – bineînțeles! – atât pe Dumnezeu (că El ne-a părăsit pe noi, nu noi pe El...), cât și pe po-trivnicul Lui, diavolul cel învechit în răutate... Au fost însă de-a lungul vremii și situații în care bietul sarsailă s-a văzut el însuși depășit în eforturile sale de isprăvile imaginației și stăruinței omului de a face rău aproape-lui său! Și de aceea ar putea spune: „Cine, eu?! Nici prin cap nu mi-a trecut! De la om am învățat să fac asta și asta; deodată cu el progrez și eu «cultural» și «științific»!”. Pentru că într-adevăr omul alege mai degrabă

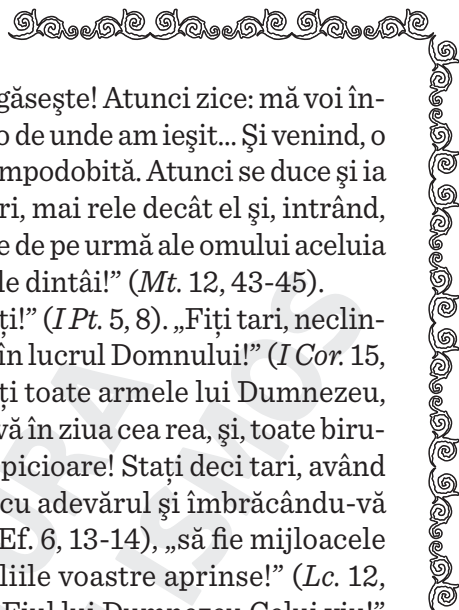

nepăsarea și lenea, magia și ocultismul, fermecătoria și vrăjitoria, și în general toate lucrurile întunericului, crezând că astfel va obține efectul scontat, ceva bun și de durată, fără prea mult efort și fără ca să mai fie nevoie să se străduiască prea tare sau să cheltuiască cine știe ce avuții... „Chiar așa – de ce să postesc? De ce să mă rog? De ce să mă ostenesc? La ce bun atâta nevointă – când e atât de simplu să trăiești așa, ca toți ceilalți!”. În loc să-ți recunoști neputințele, incompetența și delăsarea... – chiar, de ce să fii tu ăla vinovat, necredincios și ticălos, când de fapt diavolul este de vină?! Doar se știe că satana lucrează prin semenii, nu? Și doar e clar că din cauza atacurilor dușmanilor și a vrăjilor tuturor vrăjitorilor și vrăjitoarelor tu nu ai serviciu, nu ai bani, nu ai viitor, nu ai familie, din cauza lor trăiești în neorânduială și nu ai nici un rost în viață! Și bineînțeles că tot din cauza diavolului bei fără măsură până îți pierzi mințile, fumezi otrăvindu-te, desfrânezi spurecându-ți trupul în fel și chip – că doară dracul te-a dus de mână la păcat și te-a asigurat că dacă nu faci păcatul vei muri pe loc!... Doar el este vinovat de toate: și de crime, și de avorturi, și de răzbunări, și de droguri, și de perversiuni, și de dezmăț... de toate orgiile – el singur este vinovat!... Omenirea n-are nici o vină!

Numai că, gândind astfel, oamenii nesocotesc faptul că diavolul are puterea îngrădită de către Dumnezeu, fiind doar un tolerat în creația Lui. Pentru că de la Învierea lui Hristos a fost legat să nu mai poată lucra asupra omului – decât numai cu încuviințarea chiar a omului! Omul însuși îi permite să intre în casa lui, în inima lui, în mintea lui, în toată avuția sa – pe care el singur o dă diavolului din proprie inițiativă. Exprimări

precum: „Fir-ai al dracului!”, „Lua-te-ar dracu’!” ori „Du-te dracului!” sunt tot atâtea „binecuvântări” ome-nești ce-l încântă nespus pe încornoratul care astfel își arogă stăpânirea și își pretinde drepturile de luare în posesie – de la cel mai mic fir de praf până la sufletul sărmanului om!... E de ajuns doar să strecoare vreo sugestie în gândul omului – și gata, omul o și împlinește cu fapta!... Și deși îi știe cursele, totuși se lasă amăgit, atras și înșelat ca un nepriceput! Aceasta deoarece credința creștinilor înșiși în Evanghelia propriei lor mântuiri (chiar și astăzi, după două mii de ani de rugăciune) e îndoielnică și șovăielnică: „A, o fi fost în vremea aceea, acolo, în Evanghelie – dar nu astăzi și aici, în lumea noastră!”... Și așa se face că încă de la cea dintâi stârnire și instigare a diavolului, iată-ne pregătiți să-i facem pe plac săvârșind toate relele, împlinindu-i toate poftele nelegiuite, tăvălindu-ne în patimi de ocară – numai să nu-l pierdem de „prieten”!... Oare chiar numai diavolul e de vină?! Oare omul chiar nu are nici un fel de vină?... Iar dacă propria noastră conștiință nu ne va răspunde la aceste întrebări, atunci haideți să citim mai atent Sfânta Scriptură: „Largă este poarta și lată este calea care duce la pieire – și mulți sunt cei care o află! Și strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață – și puțini sunt care o află...” (*Mt.* 7, 13-14). „Nimeni nu poate să slujească la doi domni – căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îl va disprețui! Nu puteți să slujiți și lui Dumnezeu și lui mamona!” (*Mt.* 6, 24). „Potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită!” (*Pt.* 5, 8). „După ce duhul necurat a ieșit din om umblă prin locuri fără apă,

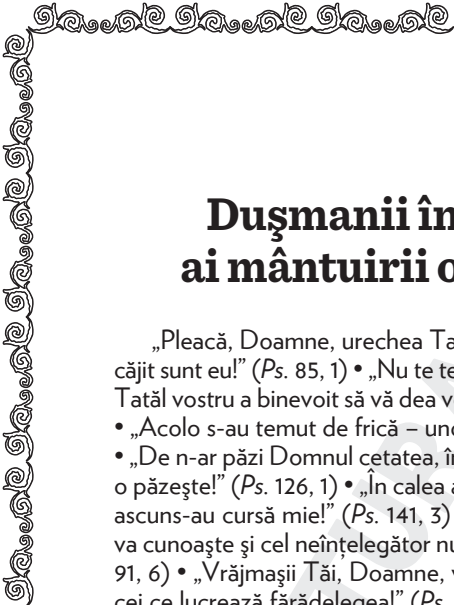

căutând odihnă – și nu găsește! Atunci zice: mă voi întoarce la casa mea, acolo de unde am ieșit... Și venind, o află golită, măturată și împodobită. Atunci se duce și ia cu sine alte șapte duhuri, mai rele decât el și, intrând, sălășluiesc aici – iar cele de pe urmă ale omului aceleia se fac mai rele decât cele dintâi!” (*Mt. 12, 43-45*).

„Fiți treji, privegheați!” (*I Pt. 5, 8*). „Fiți tari, neclintiti, sporind totdeauna în lucrul Domnului!” (*I Cor. 15, 58*). „Pentru aceea, luați toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotrivă în ziua cea rea, și, toate biruindu-le, să rămâneți în picioare! Stați deci tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcându-vă cu platoșa dreptății!” (*Ef. 6, 13-14*), „să fie mijloacele voastre încinse iar făcliile voastre aprinse!” (*Lc. 12, 35*). „Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu!” (*Mt. 16, 16*) – „iar Eu pe această piatră voi zidi Biserica Mea – și porțile iadului nu o vor birui!” (*Mt. 16, 18*). „Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea vouă împărăția!” (*Lc. 12, 32*). „Iată, vin curând – iar plata Mea cu Mine este, ca să dau fiecăruia după cum este fapta lui!” (*Apoc. 22, 12*).

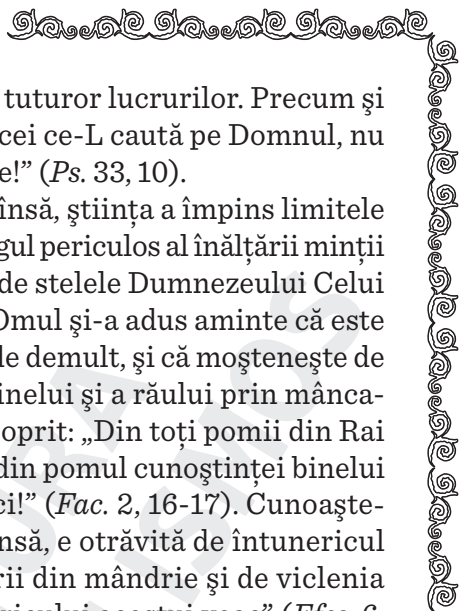
EVANGELIUL

Dușmanii închipuiți ai mântuirii oamenilor

„Pleacă, Doamne, urechea Ta și mă auzi, că sărac și necăjit sunt eu!” (Ps. 85, 1) • „Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea vouă împărăția!” (Lc. 12, 32) • „Acolo s-au temut de frică – unde nu era frică!” (Ps. 52, 6) • „De n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cel ce o păzește!” (Ps. 126, 1) • „În calea aceasta în care am umblat, ascuns-au cursă mie!” (Ps. 141, 3) • „Bărbatul nepriceput nu va cunoaște și cel neînțelegător nu va înțelege acestea!” (Ps. 91, 6) • „Vrăjmașii Tăi, Doamne, vor pieri și se vor risipi toți cei ce lucrează fărădelegea!” (Ps. 91, 9) • „Nu vor veni către tine rele și bătaie nu se va apropia de locașul tău!” (Ps. 90, 10) • „Îngerilor Săi va porunci pentru tine ca să te păzească în toate căile tale!” (Ps. 90, 11) • „Învață-ne să socotim bine zilele noastre, ca să ne îndreptăm inimile spre înțelepciune!” (Ps. 89, 14) • „Doamne, scăpare Te-ai făcut nouă în neam și în neam!” (Ps. 89, 1) • „S-a umplut de rele sufletul meu și viața mea de iad s-a apropiat!” (Ps. 87, 3) • „Că mare ești Tu, Cel ce faci minuni, Tu ești singurul Dumnezeu!” (Ps. 85, 9)

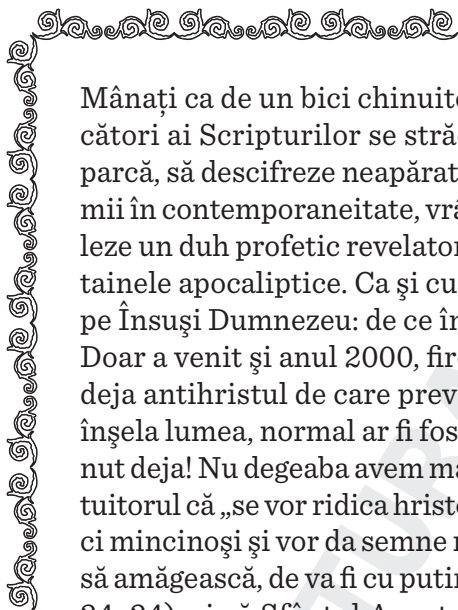
Bătrânii spun că odinioară Dumnezeu era mai aproape de inima omului. Pentru că rugăciunea era temelia vieții fiecăruia. Iar rostul sufletului omenesc se regăsea în lucrurile de taină ale existenței. Pe atunci, în orice situație s-ar fi aflat (care stârnea îndoială sau nedumescire), oamenii spuneau: „Știe Domnul Dumnezeu ce face, că toate sunt scrise în stele, în lucruri și în oameni!”. Și astfel oamenii aveau liniște deplină. Căci nu uitau că Tatăl nostru Cel din Cer stă la cârmă,

veghind bunul mers al tuturor lucrurilor. Precum și psalmistul cântă: „Iar cei ce-L caută pe Domnul, nu se vor lipsi de tot binele!” (*Ps. 33, 10*).

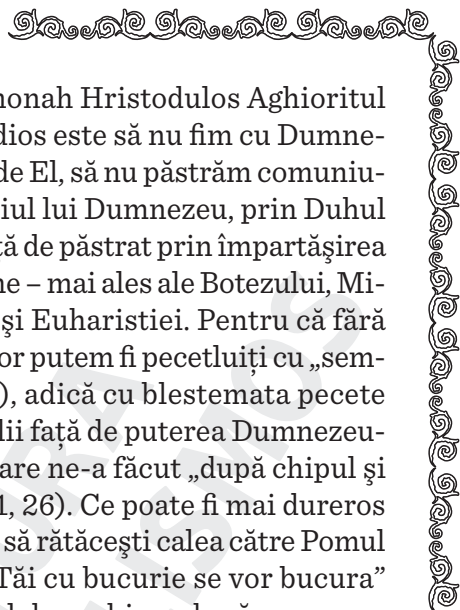
În vremea noastră, însă, știința a împins limitele cunoașterii până la pragul periculos al înălțării minții omenești „mai presus de stelele Dumnezeului Celui Puternic” (*Is. 14, 13*). Omul și-a adus aminte că este urmașul lui Adam cel de demult, și că moștenește de la acesta cunoștința binelui și a răului prin măncarea din rodul pomului oprit: „Din toți pomii din Rai poți să mănânci – dar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci!” (*Fac. 2, 16-17*). Cunoașterea astfel dobândită, însă, e otrăvită de întunericul demonic al neascultării din mândrie și de viclenia „stăpânitorilor întunericului acestui veac” (*Efes. 6, 12*). Și de aceea bietul om a început să tâlcuiască și să ticluiască lucrurile vieții și ale morții după mintea sa, iar nu după învățătura și povața Celui Care le-a făcut – deși stă scris: „Nu este al vostru a ști anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa!” (*F.Ap. 1, 7*). Aceasta pentru că omul simte nevoia să fie asemeni Celui Preaînalt, încercând să găsească răspunsuri care împing mintea dincolo de înțelesul Sfințelor Scripturi, adică mai presus de stele – deși iarăși este scris: „Vă rătăciți neștiind Scripturile!” (*Mt. 22, 29*).

În ceea ce privește primejdiile demonice, vicleșugurile diavolești și ticluirile antihristice, am fost din timp avertizați: „Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!” (*Mt. 26, 41*). Numai că, în vremea din urmă, o stare de neliniște aproape bolnăvicioasă tinde să acapareze în întregime obștea credincioasă.

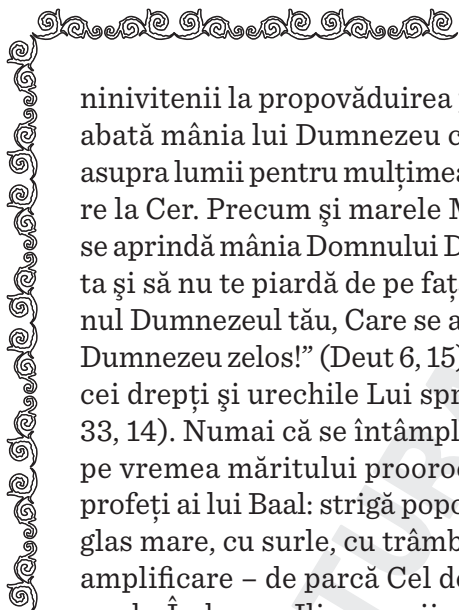
Mânați ca de un bici chinuitor, unii prețiși cunosători ai Scripturilor se străduiesc cu înverșunare, parcă, să descifreze neapărat semnele sfârșitului lumii în contemporaneitate, vrând cu orice preț să etaleze un duh profetic revelator de adevăr cu privire la tainele apocaliptice. Ca și cum L-ar lua la rost chiar pe Însuși Dumnezeu: de ce întârzie sfârșitul lumii?! Doar a venit și anul 2000, firesc ar fi fost să se arate deja antihristul de care prevestește Scriptura că va înșela lumea, normal ar fi fost ca Judecata să se fi ținut deja! Nu degeaba avem mărturie chiar de la Mântuitorul că „se vor ridica hristoși mincinoși și prooroci mincinoși și vor da semne mari și chiar minuni, ca să amăgească, de va fi cu puțință, și pe cei aleși!” (*Mt.* 24, 24), și că Sfântul Apostol Pavel ne-a avertizat: „însuși satana se preface în înger al luminii!” (*II Cor.* 11, 14) – voi, însă, „rugați-vă neîncetat!” (*I Tes.* 5, 17), căci „potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită!” (*I Pt.* 5, 8).

E foarte posibil ca o astfel de atitudine să fi fost cumva indusă și de faptul că în prezent s-a dezvoltat în exces literatura pe teme apocaliptice. Poate că lumea a citit prea mult despre Dumnezeu – și nu întotdeauna bine. Și poate că lumea a uitat, însă, să se roage, pentru că – spun Sfinții Părinți ai „Filocaliei” – diavolul cu nimic nu batjocorește mai mult pe creștini decât atunci când le fură din minte și din inimă lucrarea rugăciunii. Orice altceva să facă creștinul, numai să nu se roage, ci să amâne pocăința – în ciuda cuvântului care spune: „Răscumpărați vremea, căci zilele rele sunt!” (*Efes.* 5, 16). În cartea intitulată „La apusul libertății” (publicată la Editura Sophia în anul

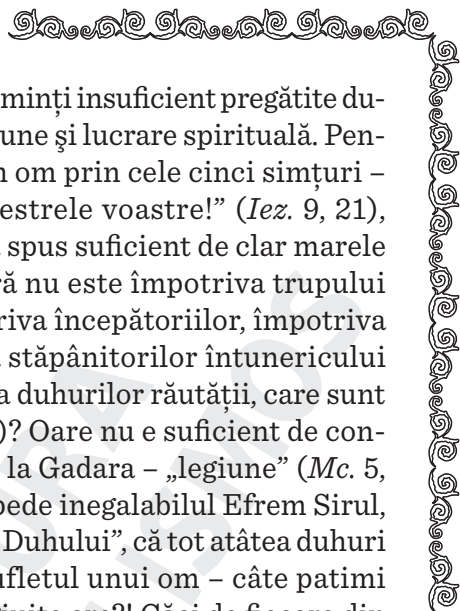
1999), Părintele Ieromonah Hristodulos Aghioritul ne arată cât de primejdios este să nu fim cu Dumnezeu, să ne îndepărtăm de El, să nu păstrăm comuniunea cu Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, prin Duhul Lui Cel Sfânt, cu puțință de păstrat prin împărtășirea din harul Sfintelor Taine – mai ales ale Botezului, Mirungerii, Spovedaniei și Euharistiei. Pentru că fără această împărtășire ușor putem fi pecetluiți cu „semnul fiarei” (*Apoc.* 16, 2), adică cu blestemata pecete a necredinței și îndoielii față de puterea Dumnezeului părinților noștri, Care ne-a făcut „după chipul și asemănarea” Sa (*Fac.* 1, 26). Ce poate fi mai dureros decât să pierzi reperul, să rătăcești calea către Pomul Vieții, când „cuvioșii Tăi cu bucurie se vor bucura” (*Ps.* 131, 9) iar „dreptul de vorbirea de rău nu se va teme!” (*Ps.* 111, 16), căci „orice sfat veți sfătui, îl va risipi Domnul, iar cuvântul pe care îl veți grăi nu va rămâne întru voi – căci cu noi este Dumnezeu!” (*Is.* 8, 10).

Deși scopul vieții dreptmăritorilor creștini cu adevărat cinstitori de Dumnezeu ar trebui să fie (după cuvântul Sfântului Serafim de Sarov) agonisirea Duhului Sfânt, noi, cei de azi, într-o isterie aproape generală, căutăm pretutindeni dușmani ai dreptei credințe. Căutăm să-i stârpim pe cei care vor să ne „pecetluiească” și care ne împiedică să fim cu Dumnezeu. Ce e interesant, însă, este faptul că nimeni n-a văzut un miting creștin în adevăratul sens al cuvântului – o adunare la care să participe toți creștinii îmbrăcați „în sac și în cenușă” (*Is.* 58, 5), cu post aspru, cu însetare și cu plecare de genunchi, lăcrimând în rugăciune fierbinte – precum au făcut odinioară

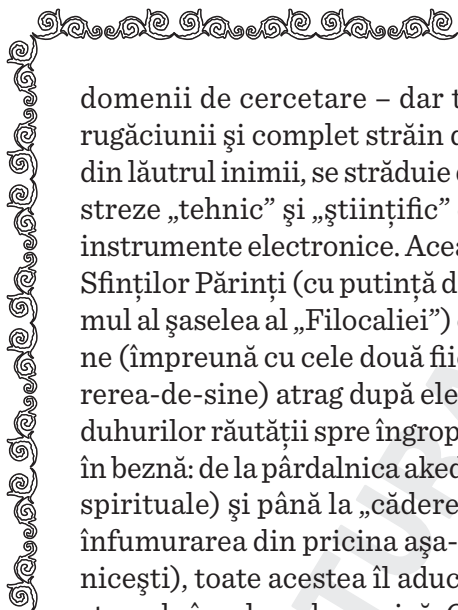
ninivitenii la propovăduirea proorocului Iona, ca să abată mânia lui Dumnezeu cea cu dreptate pornită asupra lumii pentru mulțimea păcatelor ei strigătoare la Cer. Precum și marele Moise învață: „Ca să nu se aprindă mânia Domnului Dumnezeului tău asupra ta și să nu te piardă de pe fața pământului, că Domnul Dumnezeu tău, Care se află în mijlocul tău, este Dumnezeu zelos!” (Deut 6, 15). „Ochii Domnului spre cei dreapți și urechile Lui spre rugăciunea lor!” (Ps. 33, 14). Numai că se întâmplă exact invers, precum pe vremea măritului prooroc Ilie și a mincinoșilor profeți ai lui Baal: strigă poporul, și cântă și joacă cu glas mare, cu surle, cu trâmbițe, cu boxe și stații de amplificare – de parcă Cel de Sus ar fi de-a dreptul surd... Îndemna Ilie pe unii ca aceștia: „Strigați mai tare, căci doar este dumnezeu! Poate stă de vorbă cu cineva, sau se îndeletnicește cu ceva, sau este în călătorie, sau poate doarme; strigați tare să se trezească!” (III Regi 18, 27).

De bună seamă, „vremea este să lucreze Domnul, că oamenii au stricat Legea Ta!” (Ps. 118, 126); „mincinoși sunt fiii oamenilor – în balanță, toți împreună sunt deșertăciune!” (Ps. 61, 9); „toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut!” (Ps. 52, 4). Și poate că tot Dumnezeu o fi de vină – pentru că nu-l lasă pe antihrist mai repede pe capul nostru, măcar să ne luăm de grijă în privința venirii lui... Isteria această a „transformării” duhurilor imateriale în obiecte materiale, adică a identificării diavolului ca vinovat de recurgere la mijloace electronice (precum cip-uri) pentru atingerea scopurilor sale diavolești (ca un adevărat inginer-programator de rele) este de fapt o

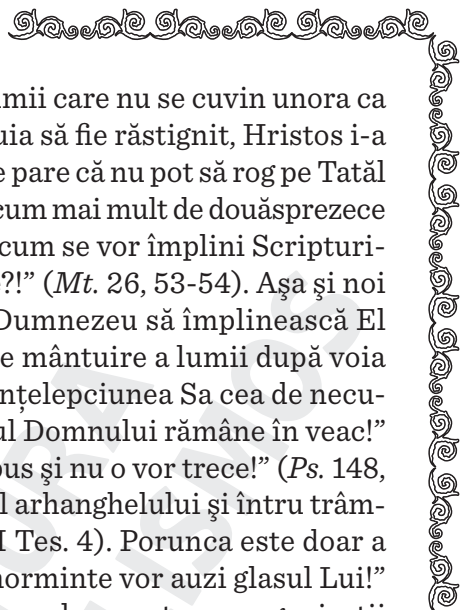
amăgire specifică unor minți insuficient pregătite duhovnicește prin rugăciune și lucrare spirituală. Pentru că demonii intră în om prin cele cinci simțuri – „moartea intră pe ferestrele voastre!” (Iez. 9, 21), nu altfel. Oare nu ne-a spus suficient de clar marele Pavel că „lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întinericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății, care sunt în văzduh” (Efes. 6, 12)? Oare nu e suficient de convingător numele vădit la Gadara – „legiune” (Mc. 5, 9)?! Oare nu scrie limpede inegalabilul Efrem Sirul, cel supranumit „harpa Duhului”, că tot atâtea duhuri demonice muncesc sufletul unui om – câte patimi de ocară și poște nelegiuite are?! Căci de fiecare din aceste patimi se face responsabil câte un drac. E de ajuns să vezi un creștin înnoit prin harul Sfântului Botez și pecetluit cu Sfântul și Marele Mir în semnul Sfintei Cruci și împărtășit din harul cel de-viață-făcător al Trupului și Sângelui lui Hristos Cel Înviat Care a zdrobit pe diavolul, a sfărâmat iadul și a călcat moartea – că se teme ca de foc de o simplă făcătură de mână și de minte omenească, pentru ca să-ți dai seama cât de neinstruit teologic și de nepregătit duhovnicește este unul ca acesta. Căci nu ia aminte la avertismentul marelui Antonie, cel supranumit „doctorul Egiptului”, că dracii împânzesc văzduhul cu numărul lor neînchipuit de mare, făcându-l ca pe o sită aproape de netrecut... și prin care poate străbate singură smerenia!

În vremea noastră, „teologul” modern, foarte instruit în diverse științe și informat în tot felul de

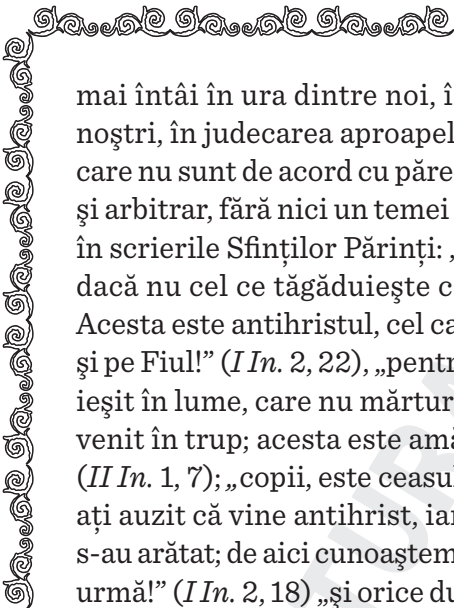
domenii de cercetare – dar total nepregătit în arta rugăciunii și complet străin de tainica ei lucrare cea din lăuntrul inimii, se străduie din răsputeri să demonstreze „tehnic” și „științific” că dracul lucrează prin instrumente electronice. Aceasta în ciuda învățaturii Sfinților Părinți (cu puțință de aflat, de pildă, în volumul al șaselea al „Filocaliei”) că numai iubirea-de-sine (împreună cu cele două fice ale ei, mândria și părerea-de-sine) atrag după ele tot cortegiul funerar al duhurilor răutății spre îngroparea de veci a sufletului în beznă: de la pârdaľnica akedie (trândăvia nelucrării spirituale) și până la „căderea în sus” (produsă prin înfumurarea din pricina așa-ziselor „virtuți” duhovnicești), toate acestea îl aduc pe om într-o amarnică stare de înșelare demonică. Cea mai mare înșelare a văzătorilor-în-duh din vremea noastră, prevestitori ai iminentei venituri a anithristului, este însă pretenția deșăntată a cunoașterii cu precizie a timpului și locului sfârșitului întregii lumi – mai înainte chiar și decât Mântuitorul Hristos, Fiul lui Dumnezeu Însuși! Se smerește Hristos, ia chip de rob, om făcându-Se asemenea nouă ca să ne mântuiască, și este întrebat de ucenicii Săi cele despre sfârșitul lumii și despre Dreapta Judecată. Și atunci ne răspunde deschis și categoric: „De ziua și de ceasul acela nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl!” (*Mt.* 24, 36). Și când colo, iată că atât unii mireni, cât și unii monahi deopotrivă, știu ei mai bine chiar și decât Hristos când și cum va fi sfârșitul!...

Oare n-ar fi mai corect să punem capăt isteriei și să oprim nerușinarea de a-L mai supăra pe Dumnezeu cu pretenții arogante la funcții și atribuții de

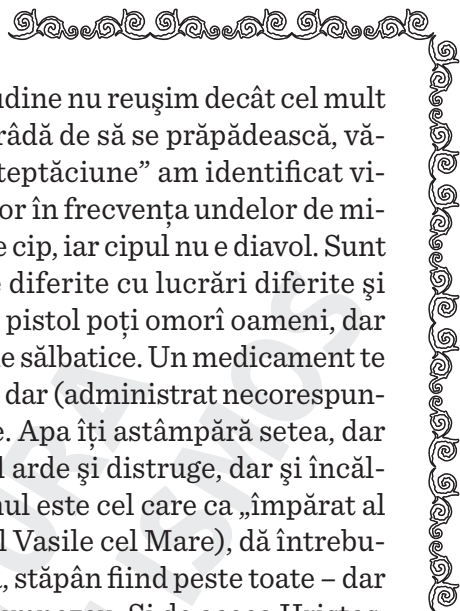

orânduire a rostului lumii care nu se cuvin unora ca noi? Atunci când trebuia să fie răstignit, Hristos i-a răspuns lui Petru: „ți se pare că nu pot să rog pe Tatăl Meu și să-Mi trimită acum mai mult de douăsprezece legiuni de îngeri? Dar cum se vor împlini Scripturile, că așa trebuie să fie?!” (*Mt. 26, 53-54*). Așa și noi acum: să-L lăsăm pe Dumnezeu să îplinească El până la capăt planul de mântuire a lumii după voia Sa cea sfântă și după înțelepciunea Sa cea de necuprins cu mintea: „sfatul Domnului rămâne în veac!” (*Ps. 32, 11*), „lege le-a pus și nu o vor trece!” (*Ps. 148, 6*). Scris este: „la glasul arhanghelului și întru trâmbița lui Dumnezeu!” (*I Tes. 4*). Porunca este doar a Tatălui: „toți cei din morminte vor auzi glasul Lui!” (*In. 5, 28*). Așadar, nu temple secrete, nu organizații oculte, nici conspirații sau comploturi. Totul va fi la vedere! Se va vedea pe cer semnul Fiului Omului de la răsărit la apus și de la miazănoapte până la miazăzi. Atunci „va fi plângerea și scrâșnirea dinților” (*Lc. 13, 28*) – dar nu pentru toți, ci pentru cei care n-au crezut în cuvântul Evangheliei: „căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el, când va veni întru slava Tatălui Său cu sfinții îngeri!” (*Mc. 8, 38*).

Așa că mai bine ar fi să lăsăm deoparte basmele și poveștile smintitoare care îi înspăimântă pe cei mai slabi de înger, făcându-i să se dezbine în tabere adverse, în care unii nu se pot ruga de cip-ul celorlalți, iar ceilalți nu se mai roagă de grija antihristului, dar toți încing polemici aprinse: cum și când și unde și în ce fel va veni sfârșitul. De fapt, antihristul e de găsit

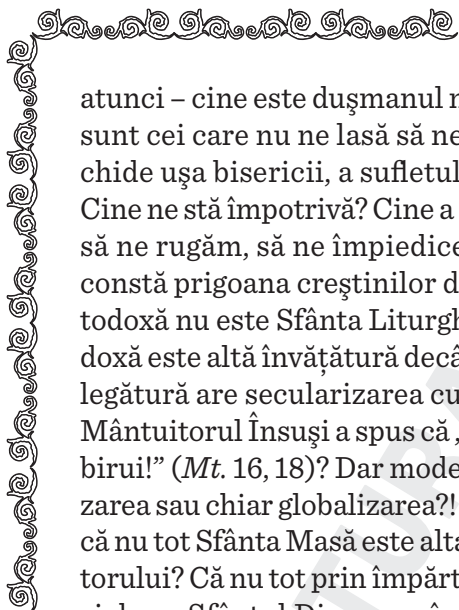

mai întâi în ura dintre noi, în clevetirea semenilor noștri, în judecarea aproapelui și în osândirea celor care nu sunt de acord cu părerile formulate hazardat și arbitrar, fără nici un temei în Sfânta Scriptură sau în scrierile Sfinților Părinți: „cine este mincinosul – dacă nu cel ce tăgăduiește că Iisus este Hristosul? Acesta este antihristul, cel care tăgăduiește pe Tatăl și pe Fiul!” (*I In. 2, 22*), „pentru că mulți amăgitori au ieșit în lume, care nu mărturisesc că Iisus Hristos a venit în trup; acesta este amăgitorul și antihristul!” (*II In. 1, 7*); „copii, este ceasul de pe urmă, și precum ați auzit că vine antihrist, iar acum mulți antihriști s-au arătat; de aici cunoaștem noi că este ceasul de pe urmă!” (*I In. 2, 18*) „și orice duh care nu mărturisește pe Iisus că e Hristosul, nu este de la Dumnezeu, ci este duhul lui antihrist, despre care ați auzit că vine – și acum este chiar în lume!” (*I In. 4, 3*). Tot ceea ce este aparatură electronică, tot ceea ce funcționează prin comandă automatizată și pe bază de memorie electronică, tot ceea ce este tehnică de vârf în domeniul calculatoarelor, telefoanelor mobile, camerelor de luat vederi și aparaturii de înregistrare – totul este supus „cipării”. Computerizarea implică cip-ul, care nu e decât o capsulă de memorie cu multiple funcții încorporate în însăși construcția ei. Și de aceea orice aparat electronic performant (un stimulator cardiac, un stimulator cerebral, pulmonar sau renal, orice computer medical de stabilire a diagnosticului prin tomografiere sau prin rezonanță magnetico-nucleară) toate acestea funcționează cu cip-uri. Iar noi... fugim în pădure de frică!

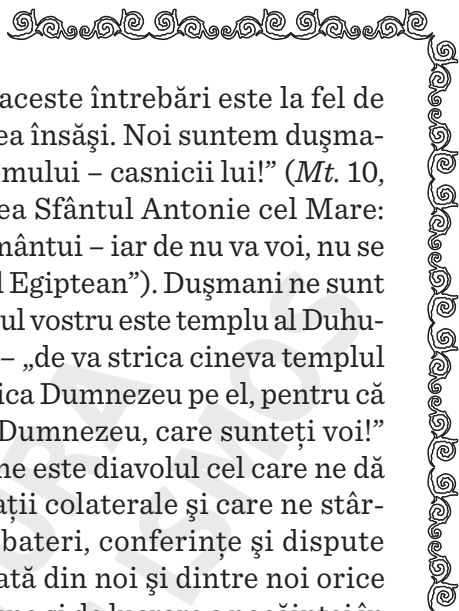

Cu o asemenea atitudine nu reușim decât cel mult să-i facem pe draci să râdă de să se prăpădească, vă-zându-ne cu câtă „deșteptăciune” am identificat viclenia meșteșugirilor lor în frecvența undelor de microcip! Diavolul nu este cip, iar cipul nu e diavol. Sunt lucruri diferite, forme diferite cu lucrări diferite și scopuri diferite. Cu un pistol poți omorî oameni, dar te și poți apăra de fiarele sălbatice. Un medicament te poate vindeca de boală, dar (administrat necorespunzător) te poate și ucide. Apa îți astâmpără setea, dar te și poate îneca. Focul arde și distruge, dar și încălzește și dă confort. Omul este cel care ca „împărat al întregii zidiri” (Sfântul Vasile cel Mare), dă întrebuintare tuturor acestora, stăpân fiind peste toate – dar nu și peste legile lui Dumnezeu. Și de aceea Hristos, în pustia Carantaniei, a fost ferm și categoric: „Piei, satano, căci scris este: Domnului Dumnezeului tău să te închini și doar Lui singur să-I slujești!” (Mt. 4, 10).

Așa că ar fi cazul să nu-L mai supărăm pe Dumnezeu. Avem pace în țară, libertate de credință, bisericile sunt deschise, clopotele bat, toaca se aude, strana cântă, preoții slujesc în tihnă în altare, Hristos Se jertfește zilnic în Dumnezeiasca Liturghie, porțile bisericilor sunt deschise tuturor, sfintele locașuri sunt mari și încăpătoare, frumoase și primitoare, glasul Sfintei Evanghelii răsună de la un capăt la altul al pământului. Oare de ce altceva mai este nevoie? În ce altceva să regăsim mila, iubirea și îndelungă-răbdarea lui Dumnezeu față de noi? Ce ne lipsește ca să ne mântuim? Avem mulțime de cărți de suflet folositoare. Dospesc mințile creștinilor de mulțimea cuvintelor de folos, a predicilor și a catehezelor. Și

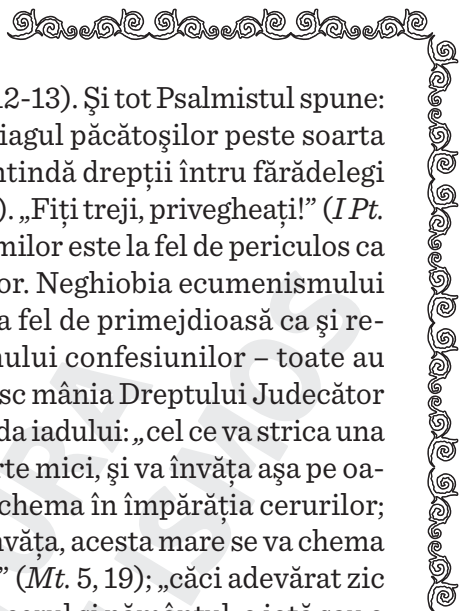
atunci – cine este dușmanul mântuirii noastre? Cine sunt cei care nu ne lasă să ne mântuim? Cine ne închide ușa bisericii, a sufletului, a minții și a inimii? Cine ne stă împotrivă? Cine a dat lege să ne împiedice să ne rugăm, să ne împiedice să ne mântuim? În ce constă prigoana creștinilor de azi? În ce biserică ortodoxă nu este Sfânta Liturghie? În ce biserică ortodoxă este altă învățătură decât cea a Evangheliei? Ce legătură are secularizarea cu Biserica – despre care Mântuitorul Însuși a spus că „porțile iadului nu o vor birui” (*Mt. 16, 18*)? Dar modernitatea sau tehnologizarea sau chiar globalizarea?! Cine ne poate convinge că nu tot Sfânta Masă este altarul de jertfă al Mântuitorului? Că nu tot prin împărtășirea din Sfântul Potir și de pe Sfântul Disc ne mântuim? Și că nu tot prin gustarea din prescură, vin și apă – peste care Duhul Sfânt pogoară de la Dumnezeu, sfințindu-le, pe ele, pe preot și pe credincioși – vom dobândi viața veșnică? Și oare nu este fiecare epicleză o nouă Cincizecime de la Dumnezeu „Tatăl nostru Cel din ceruri” (*Mt. 6, 9*)? Ca dovadă că Blândul „Păstor Cel Mare al oilor” (*Evr. 13, 20*), Domnul nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii, până astăzi rămâne smerit tănuit în prescura liturgică și în „rodul viței” (*Mc. 14, 25*)! Oare nu tot din sfintele cărți de cult învățăm cele spre mântuire? Și nu tot aceiași credincioși vin la biserică? Și atunci, dacă de două mii de ani avem același Duh, același Domn, același Botez și suntem aceeași turmă – cu ce am călcat Sfintele Scripturi? Nu spune Apostolul: „un Domn, o credință, un botez” (*Efes. 4, 5*)? După ce alergăm? Cu cine ne războim? Pe cine atacăm? Cine ne stă în calea mântuirii?!

Răspunsul la toate aceste întrebări este la fel de vechi ca și creștinătatea însăși. Noi suntem dușmanii noștri: „dușmanii omului – casnicii lui!” (*Mt.* 10, 36). Nu degeaba spunea Sfântul Antonie cel Mare: „De va voi omul, se va mântui – iar de nu va voi, nu se va mântui!” („Patericul Egiptean”). Dușmani ne sunt patimile trupești: „trupul vostru este templu al Duhului Sfânt” (*I Cor.* 6, 19) – „de va strica cineva templul lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el, pentru că sfânt este templul lui Dumnezeu, care sunteți voi!” (*I Cor.* 3, 17). Dușman ne este diavolul cel care ne dă bătaie de cap cu ocupații colaterale și care ne stârnește la polemici, dezbateri, conferințe și dispute antihristice, ca să scoată din noi și dintre noi orice duh de pace, de rugăciune și de lucrare a pocăinței în curăție și dreptate: „Doamne, Doamne, deschide-ne nouă! Iar El, răspunzând, a zis: Adevărat zic vouă – nu vă cunosc pe voi!” (*Mt.* 25, 11-12). Lumea este locul în care formele de manifestare a răului din patimi și păcate sunt la fel de multe câte minți și gânduri și voințe sunt. Căci omul umblă după voia lui, urmând părerii minții lui iar nu învățăturii divine: „toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut!” (*Ps.* 13, 3), „nelegiuirii mișună pretutindeni!” (*Ps.* 11, 8); și iarăși: „feriți-vă de orice înfățișare a răului!” (*I Tes.* 5, 22). Noi suntem singurii vinovați că ne lăsăm purtați de vânt precum norii dintr-o parte în alta a cerului, umblând din vorbă în vorbă și dintr-o părere în alta, fără a mai împlini cuvântul lui Pavel către Timotei: „ține dreptarul cuvintelor sănătoase!” (*II Tim.* 1, 13), „nu lua aminte la basme și la nesfârșite înșirări de neamuri, care aduc mai degrabă certuri decât lucrarea

mântuitoare a lui Dumnezeu cea într-o credință!” (I Tim. 1, 4).

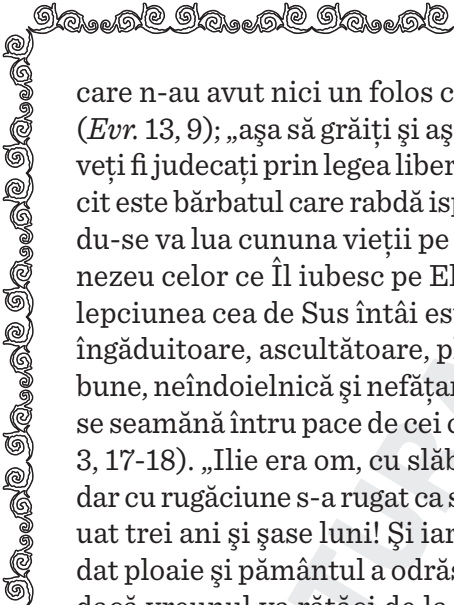
Cu câtă ușurătate abandonăm puterea rugăciunii lui Iisus, puterea rugăciunii psaltice și glasul Dumnezeieștii Liturghii, schimbând viața de comuniune a Bisericii sub lucrarea Duhului Sfânt cu adunări deșarte și nefolositoare... ca să schimbăm ce? Decalogul? Fericirile? Conținutul revelației naturale și supranaturale? Învățăturile celor șapte sfinte sinoade ecumenice? De ce anume a avut nevoie Biserica iar Duhul Sfânt nu i-a dăruit? Ce au Sfinții cei din Cer, iar noi nu am primit de la Dumnezeu? „A plouat peste ei mană de mâncare și pâine cerească le-a dat lor!” (Ps. 77, 28); „viața a cerut de la Tine și i-ai dat lui – lungime de zile în veacul veacului!” (Ps. 20, 4). Aceasta este veșnicia adorării Celui Sfânt. Numai că noi căutăm să ocupăm vreun loc prin sinaxare fără nevoie; vrem Raiul și sfințenia, dar fără lucrare de pocăință și de curățire – deși „nedreptii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu” (I Cor. 6, 9) căci „în cetate nu va intra nimic pângărit și nimeni care e dat cu spurcăciunea și cu minciuna, ci numai cei scriși în Cartea Vieții Mielului!” (Apoc. 21, 27); „nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne!, va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri!” (Mt. 7, 21). Ne temem de dușmani închipuiți și ne confecționăm în minte atacatori și chinuitori după propriile noastre patimi și neputințe, ca și păgânii care odinioară își făceau idoli după poftele lor: „Cel Ce locuiește în ceruri va râde de dânșii, și Domnul îi va batjocori pe ei!” (Ps. 2, 4); „de M-ar fi ascultat poporul Meu, de ar fi umblat Israel în căile Mele, i-aș fi supus de tot pe

vrăjmașii lor!” (Ps. 80, 12-13). Și tot Psalmistul spune: „Nu va lăsa Domnul toiagul păcătoșilor peste soarta dreptilor, ca să nu-și întindă dreptii întru fărădelegi mâinile lor!” (Ps. 124, 3). „Fiți treji, privegheați!” (I Pt. 5, 8): sincretismul patimilor este la fel de periculos ca și sincretismul religiilor. Neghiobia ecumenismului poftelor noastre este la fel de primejdioasă ca și relativismul ecumenismului confesiunilor – toate au același rezultat: stârnesc mânia Dreptului Judecător și aduc asupra-ne osânda iadului: „cel ce va strica una din aceste porunci foarte mici, și va învăța așa pe oameni, foarte mic se va chema în împărăția cerurilor; iar cel ce va face și va învăța, acesta mare se va chema în împărăția cerurilor!” (Mt. 5, 19); „căci adevărat zic vouă: înainte de a trece cerul și pământul, o iotă sau o cirtă din Lege nu va trece, până ce se vor face toate!” (Mt. 5, 18).

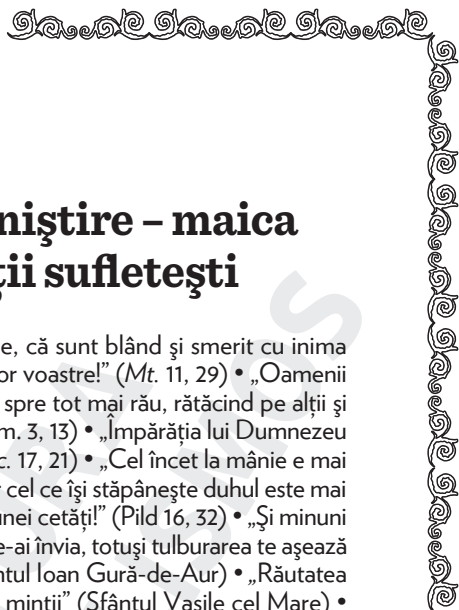
„Ascultați pe mai-marii voștri și vă supuneți lor, fiindcă ei priveghează pentru sufletele voastre, având să dea de ele seamă!” (Evr. 13, 17), „iar Dumnezeuul păcii, Cel Ce prin Sângele unui Testament veșnic a sculat din morți pe Păstorul Cel Mare al oilor, pe Domnul nostru Iisus Hristos, să vă întărească în orice lucru bun, ca să faceți voia Lui, și să lucreze în noi ceea ce este bineplăcut în fața Lui, prin Iisus Hristos, Căruia fie slava în vecii vecilor. Amin!” (Evr. 13, 20-21).

„Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința!” (Evr. 13, 7); „nu vă lăsați furați de învățăturile străine cele de multe feluri; căci bine este să vă întăriți prin har inima voastră, nu cu mâncăruri, de la

care n-au avut nici un folos cei ce au umblat cu ele!” (Evr. 13, 9); „așa să grațiți și așa să lucrați, ca unii care veți fi judecați prin legea libertății!” (Iac. 2, 12). „Fericit este bărbatul care rabdă ispita, căci lămurit făcându-se va lua cununa vieții pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce Îl iubesc pe El!” (Iac. 1, 12). „Iar înțelepciunea cea de Sus întâi este curată, apoi pașnică, îngăduitoare, ascultătoare, plină de milă și de roade bune, neîndoielnică și nefățarnică. Și roada dreptății se seamănă întru pace de cei ce lucrează pacea!” (Iac. 3, 17-18). „Ilie era om, cu slăbiciuni asemenea nouă, dar cu rugăciune s-a rugat ca să nu plouă – și nu a plouat trei ani și șase luni! Și iarăși s-a rugat iar cerul a dat ploaie și pământul a odrăslit roada sa. Frații mei, dacă vreunul va rătăci de la adevăr și-l va întoarce cineva, să știe că cel ce a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui își va mântui sufletul din moarte și va acoperi mulțime de păcate!” (Iac. 5, 17-20).

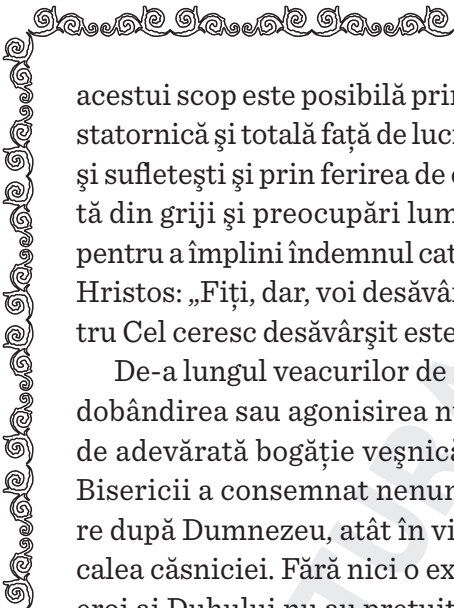

Fericita liniștire – maica sănătății sufletești

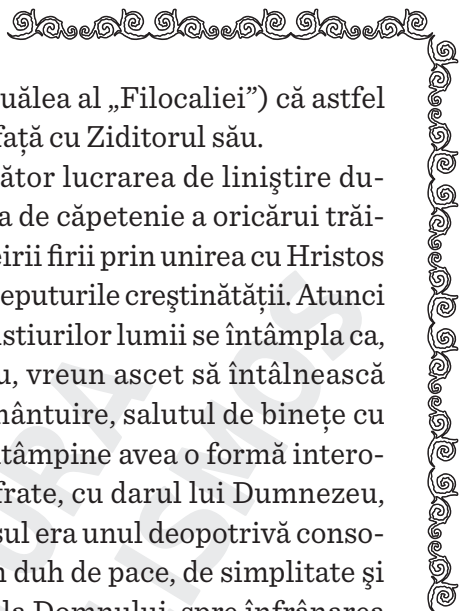
„Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre!” (Mt. 11, 29) • „Oamenii răi și amăgitori vor merge spre tot mai rău, rătăcind pe alții și rătăciți fiind ei înșiși” (II Tim. 3, 13) • „Împărăția lui Dumnezeu este în lăuntru vostru!” (Lc. 17, 21) • „Cel încet la mânie e mai de preț decât un viteaz, iar cel ce își stăpânește duhul este mai de preț decât cuceritorul unei cetăți!” (Pild 16, 32) • „Și minuni de-ai face, chiar și morți de-ai învia, totuși tulburarea te așează sub aripa diavolului!” (Sfântul Ioan Gură-de-Aur) • „Răutatea vădește o lipsă în cele ale minții” (Sfântul Vasile cel Mare) • „Primejdia nu este prezența patimilor care ne luptă sufletul, ci lenea și nepăsarea care ne fac să cădem înfrânți în fața lor” (Sfântul Efrem Sirul) • „Așa precum norii nu se adună pe cer fără mișcarea vântului, tot așa nici patima nu se ivește în suflet fără mișcarea gândului” (Sfântul Marcu Ascetul) • „Nu atacul gândului este păcatul, ci învoirea minții care vorbește cu gândul ca și cu un prieten” (Sfântul Marcu Ascetul) • „Mânia este începutul nebuniei căci precum furtuna tulbură văzduhul, așa mânia tulbură mintea” (Sfântul Iacob, Arhiepiscopul Novgorodului) • „Arsenie – taci, fugi, liniștește-te!” („Patericul Egiptean”) • „Precum nu poți ține o scorpie în sân fără ca aceasta să te muște, tot așa nu poți ține un gând rău în inimă fără ca acesta să te vatăme!” (Evagrie Ponticul)

Scrierile ascetice și duhovnicești ale Sfinților Părinți filocalici ne învață că „liniștea” sau „isihia” reprezintă starea de sănătate spirituală a sufletului. Prin urmare, dobândirea liniștii interioare profunde și depline este scopul tuturor nevoințelor duhovnicești. Atingerea

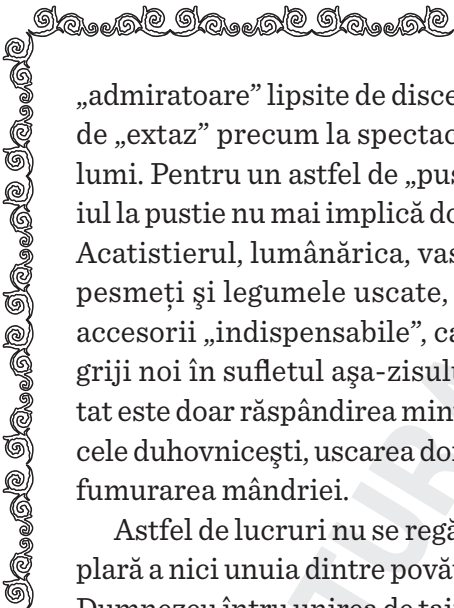
acestui scop este posibilă prin efortul de împotrăvire statornică și totală față de lucrarea patimilor trupești și sufletești și prin ferirea de orice tulburare rezultată din griji și preocupări lumești. Aceasta mai întâi pentru a împlini îndemnul categoric al Mântuitorului Hristos: „Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este!” (*Mt.* 5, 48).

De-a lungul veacurilor de nevoință creștină întru dobândirea sau agonisirea nu de averi materiale, ci de adevărată bogăție veșnică, netrecătoare, istoria Bisericii a consemnat nenumărate feluri de viețuire după Dumnezeu, atât în viața monahală, cât și pe calea căsniciei. Fără nici o excepție, acești adevărați eroi ai Duhului nu au prețuit și căutat altceva decât odihna cea duhovnicească sau pacea pe care nu lumea de aici o poate da. Deja de mai bine de trei mii de ani strigă neîncetat Psalmistul: „Ferește-te de rău și fă binele, caută pacea și o urmează pe ea!” (*Ps.* 33, 13). Și de aceea Sfinți Părinți precum Ioan Scărarul învață că desăvârșirea duhovnicească sau starea de sfințenie reprezintă o adevărată înviere a sufletului mai înainte de învierea trupului. Și că doar așa omul poate dobândi adevărata cunoaștere a Celui Preaînalt (nu în ființa Sa, care rămâne inaccesibilă firii create, ci prin lucrările Sale prezente în creație). Desăvârșirea duhovnicească implică starea de nestricăciune a trupului, supunerea simțurilor trupești stăpânirii minții luminate prin curățirea inimii și înălțate deasupra limitărilor și condiționărilor firii trupești păcătoase sau împătimate. Tot Sfântul Ioan Scărarul

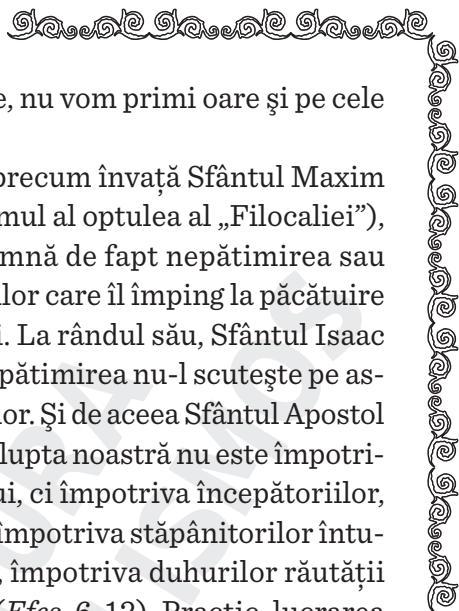
scrie (în volumul al nouălea al „Filocaliei”) că astfel sufletul ajunge față în față cu Ziditorul său.

Așadar, nu întâmplător lucrarea de liniștire duhovnicească a fost grija de căpetenie a oricărui trăitor al tainei îndumnezeirii firii prin unirea cu Hristos Cel Înviat încă de la începuturile creștinătății. Atunci când în necuprinsul pustiurilor lumii se întâmpla ca, din voia lui Dumnezeu, vreun ascet să întâlnească un alt nevoitor întru mântuire, salutul de binețe cu care obișnuiau să se întâmpine avea o formă interogativă: „Cum petreci, frate, cu darul lui Dumnezeu, în pustie?”. Iar răspunsul era unul deopotrivă consolator și mărturisitor, în duh de pace, de simplitate și smerenie: „Bine, cu mila Domnului, spre înfrânarea poftelor, spre omorârea patimilor, prin rugăciunea neîncetată și privegherea neconținută asupra curselor vrăjmașului neamului omenesc”. Aceasta pentru a da viață cuvântului Scripturii care zice: „Rugați-vă neîncetat!” (*I Tes.* 5, 17), și iarăși: „Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!” (*Mt.* 26, 41). O asemenea lucrare duhovnicească, însă, pentru a avea puterea necesară să îndepărteze din suflet urmele oricăror griji trupești și tulburări lumești, se poate întemeia doar pe un efort constant și susținut al voinței statornic îndreptate spre lepădarea-de-sine și spre tăinuirea oricăror virtuți sau fapte bune. Pentru că altfel viețuirea pustnicească riscă să devină „oportunitate” lumească de slăvire deșartă în ochii lumii și de „preamărire” a orgoliului individualist prin „reclama” făcută spre atragerea de „admiratori” naivi și de

„admiratoare” lipsite de discernământ, gata să leșine de „extaz” precum la spectacolele vedetelor acestei lumi. Pentru un astfel de „pustnic” mai modern, traiul la pustie nu mai implică doar Psaltirea, Ceaslovul, Acatistierul, lumânărica, vasul cu apă, săculețul cu pesmeți și legumele uscate, ci necesită tot felul de accesorii „indispensabile”, care presupun tot atâtea griji noi în sufletul așa-zisului ascet, al căror rezultat este doar răspândirea minții, slăbirea voinței spre cele duhovnicești, uscarea dorului de cele sfinte și înfumurarea mândriei.

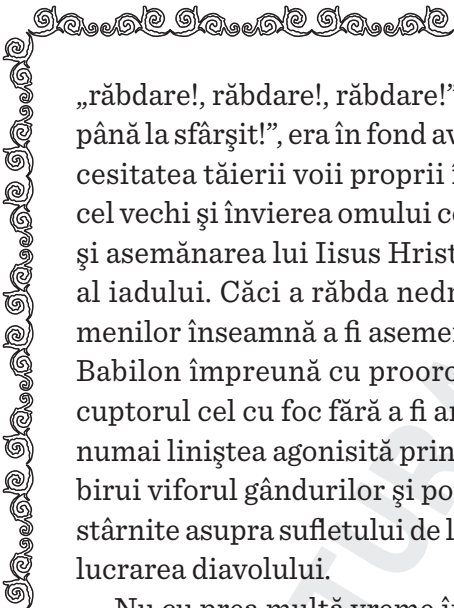
Astfel de lucruri nu se regăsesc în biografia exemplară a nici unuia dintre povățuitorii vieții duse după Dumnezeu întru unirea de taină cu Acesta. Pilduitoarele în acest sens este hotărârea starețului din „Pateric” de a părăsi un anumit loc din pustie cu întreaga sa obște pentru a se muta în altul, mult mai arid și mai îndepărtat, pentru simplul motiv că în timpul nopții vântul se auzea șuierând printre trestii, făcându-le să foșnească, și astfel abătând mintea de la efortul ei de înălțare spre Cer. Sau răspunsul pe care un alt bătrân l-a dat celor ce îl întrebaseră pentru care motiv nu-și cruța deloc trupul, lipsindu-l de somn de ani de zile, și nevorbind cu cineva vreodată: „Atâta vreme cât nu primesc pe cele rele ale vieții de aici ca pe cele bune, iar pe cele bune ale ei ca pe cele rele – nu mi-am făcut încă din trup mormânt al patimilor, căci n-am murit pentru cele ale lumii!”. Este tocmai ceea ce, la rândul său, spusese și Sfântul și Dreptul Iov cel îndelung-răbdător și mult-pătimator: „Dacă am primit de

la Dumnezeu cele bune, nu vom primi oare și pe cele rele?!” (*Iov* 2, 10).

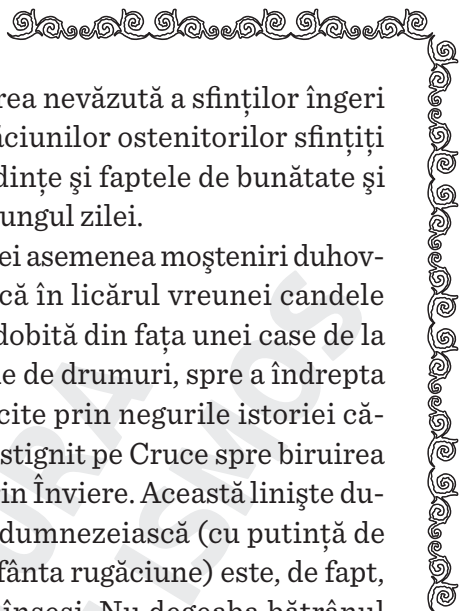
Aceasta deoarece (precum învață Sfântul Maxim Mărturisitorul în volumul al optulea al „Filocaliei”), pacea sufletului înseamnă de fapt nepătimirea sau absența totală a patimilor care îl împing la păcătuire prin simțurile trupești. La rândul său, Sfântul Isaac Sirul avertizează că nepătimirea nu-l scutește pe ascet de războiul demonilor. Și de aceea Sfântul Apostol Pavel ne amintește că „lupta noastră nu este împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva începătorilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutății care sunt în văzduh!” (*Efes.* 6, 12). Practic, lucrarea ascetică de liniștire sau pacificare duhovnicească a inimii omului este singura cale spre adevărata cunoaștere-de-sine. Înaintând pe aceasta, omul dobândește ceea ce se numește vederea duhovnicească, el devine „văzător-cu-duhul”. În acest sens, tot Sfântul Isaac Sirul (în al zecelea volum al „Filocaliei”) afirmă că cel ce își vede propriile păcate a sporit duhovnicește în mai mare măsură decât cel ce îi vede pe îngeri.

Bătrânii duhovnici iscusiți, povățuitori luminați și inspirați ai multimilor de călugări care au năzuit la dobândirea „mărgăritarului cel de mare preț” al păcii lui Hristos, au atras permanent atenția asupra faptului că o asemenea comoară nu poate fi agonisită decât prin lepădarea deplină și definitivă a sinelui egoist, marcat de mândrie și autosuficiență. Îndemnul la „răbdare!, răbdare!, răbdare!”, și iarăși

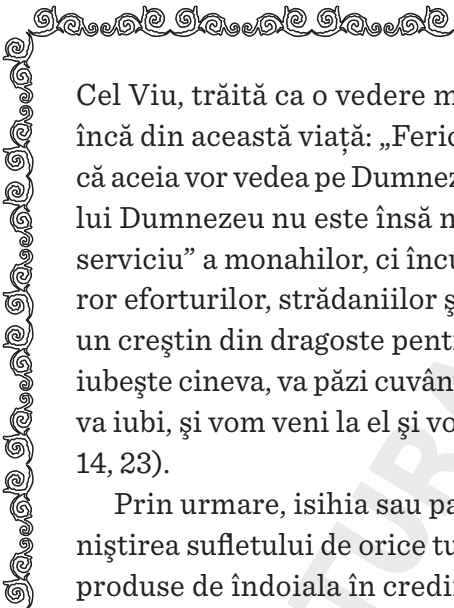
„răbdare!, răbdare!, răbdare!” – „nu până la prășit, ci până la sfârșit!”, era în fond avertismentul față de necesitatea tăierii voii proprii întru omorârea omului cel vechi și învierea omului cel nou zidit după chipul și asemănarea lui Iisus Hristos, Biruitorul morții și al iadului. Căci a răbda nedreptatea din partea semenilor înseamnă a fi asemenea celor trei tineri din Babilon împreună cu proorocul Daniel aruncați în cuptorul cel cu foc fără a fi arși de văpaie. Pentru că numai liniștea agonisită prin smerenia tăcerii poate birui viforul gândurilor și potoli furtunile patimilor stârnite asupra sufletului de la trup și de la lume prin lucrarea diavolului.

Nu cu prea multă vreme în urmă, tihna vieții pământești o dădea liniștea casei părintești, pacea căminului familial, traiul modest, simplu și smerit dus în lumina candeliei aprinse în colțul cu icoane al casei spre cetirea filelor îngălbenite de timp ale cărților de rugăciune moștenite din străbuni, truda zilnică spre agonisirea pâinii pruncilor și creșterea lor în frica de Dumnezeu și rușinea față de bătrânii și semenii din obștea satului, cei ce erau părtașii bucuriei întregii comunități la prăznuirea sărbătorilor creștine. Clopotul bisericii (glasul evlaviei) dădea deopotrivă semnalul încetării lucrului la câmp și începerii lucrării rugăciunii. Asfințitul soarelui strângea familia în vatra strămoșească precum puii sub aripile de cloșcă spre împărtășirea tuturor, cu evlavie și rugăciune, din darurile bogate ale lui Dumnezeu lăsate în natură spre hrană și spre cele de trebuință. Totul se

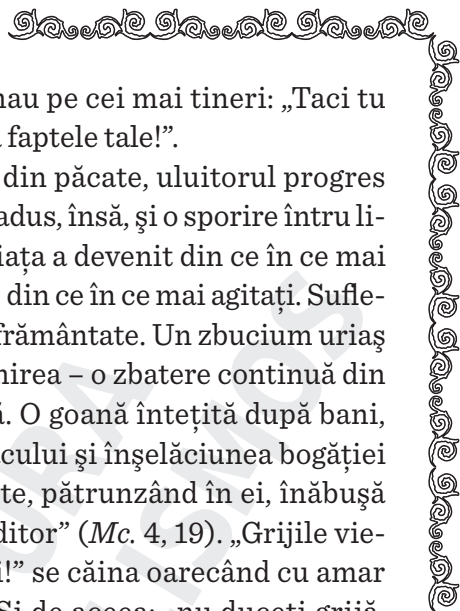
desfășura sub oblăduirea nevăzută a sfinților îngeri păzitori și veghea rugăciunilor ostenitorilor sfințiți prin harul dreptei credințe și faptele de bunătate și evlavie săvârșite de-a lungul zilei.

Lumina tainică a unei asemenea moșteniri duhovnicești mai pâlpâie încă în licărul vreunei candelă aprinse la troița împodobită din fața unei case de la țară, sau de la răspântie de drumuri, spre a îndrepta iarăși ochii lumii rătăcite prin negurile istoriei către jertfa lui Hristos răstignit pe Cruce spre biruirea morții și a păcatului prin Înviere. Această liniște duhovnicească sau pace dumnezeiască (cu puțință de dobândit numai prin sfânta rugăciune) este, de fapt, esența vieții creștine înseși. Nu degeaba bătrânul din „Pateric” își îndemna ucenicul: „Adastă în chilia ta – iar ea te va învăța ce trebuie să faci!”; și iarăși: „Păzește-ți buzele de grăirea cea deșartă!, „Nu pierde vremea în deșert!”, „Ferește-te de amestecul cu cele lumești!” și celelalte. Iar rezultatele veneau pe măsura străduinței. Este evident, așadar, că nestatornicia viețuitorilor din mănăstiri sau hoinăreala așa-zișilor „căutători ai liniștirii” (proprie atâtor itineranți ai turismului religios) este, de fapt, tocmai semnul absenței liniștii lăuntrice sau al prezenței frământărilor de conștiință. Liniștea nu este o virtute în sine, este un dar dumnezeiesc, este maica sănătății sufletești. Doar pe această cale au ajuns sfinții asceți la capătul urcușului duhovnicesc spre înviere, pe culmile rugăciunii extatice sau ale răpirii „fie în trup, fie în afară de trup” (*II Cor.* 12, 3) spre întâlnirea cu Dumnezeuul

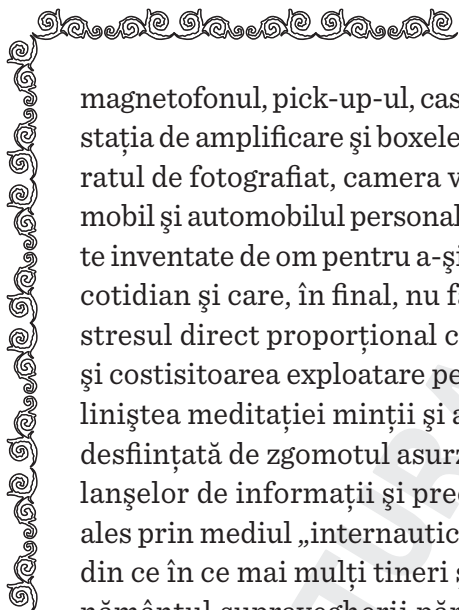
Cel Viu, trăită ca o vedere mistică a Celui Nevăzut încă din această viață: „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu!” (*Mt.* 5, 8). Vederea lui Dumnezeu nu este însă neapărat o „obligație de serviciu” a monahilor, ci încununarea în dar a tuturor eforturilor, strădaniilor și nevoițelor făcute de un creștin din dragoste pentru Cel Sfânt: „Dacă Mă iubește cineva, va păzi cuvântul Meu, și Tatăl Meu îl va iubi, și vom veni la el și vom face locaș la el!” (*In.* 14, 23).

Prin urmare, isihia sau pacea duhovnicească, liniștirea sufletului de orice tulburări sau frământări produse de îndoiala în credință ori de împătımirea spre cele ale vieții pământești, este calea desăvârșirii în veșnicie începute încă de aici: „Dar când va veni ceea ce e desăvârșit, atunci ceea ce este în parte se va desființa” (*I Cor.* 13, 10). Pe de altă parte, Sfântul Ioan Scărarul ne previne că desăvârșirea pământească nu este același lucru cu desăvârșirea cea cerească. Și de aceea trebuie să purtăm „lupta cea bună” (*I Tim.* 1, 18) pe parcursul întregii vieți, urcând treaptă cu treaptă drumul către Cer: „Merge-vor din putere în putere!” (*Ps.* 83, 8) proorocește Psalmistul. Prin efortul de liniștire începe însănătoșirea duhovnicească a sufletului, iar pacea adâncă și statornică sălășluind în inimă este răsplata vitejilor nevoitori. Căci „orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele!” (*Mt.* 7, 17), iar „potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită!” (*I Pt.* 5, 8); și de

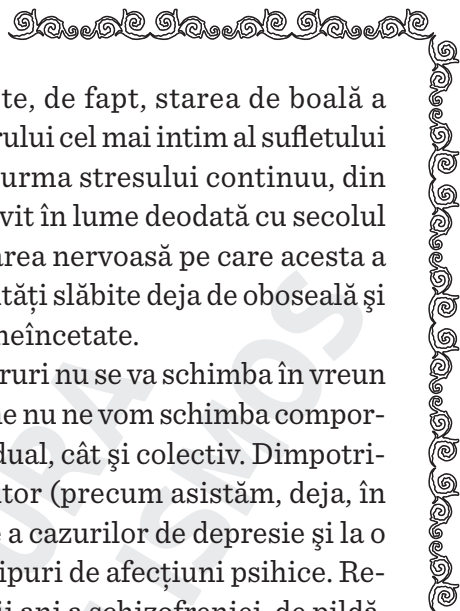

aceea bătrânii îndemnau pe cei mai tineri: „Taci tu pentru ca să vorbească faptele tale!”.

În vremea noastră, din păcate, uluitorul progres tehnico-științific nu a adus, însă, și o sporire întru liniștire. Dimpotrivă. Viața a devenit din ce în ce mai tumultuoasă. Oamenii – din ce în ce mai agitați. Sufletele – din ce în ce mai frământate. Un zbucium uriaș pare că a cuprins omenirea – o zbatere continuă din ce în ce mai puternică. O goană înțețită după bani, după averi: „grijile veacului și înșelăciunea bogăției și poftele după celelalte, pătrunzând în ei, înăbușă cuvântul și îl fac neroditor” (Mc. 4, 19). „Grijile vieții scosu-m-au din Rai!” se căina oarecând cu amar Adam cel de demult. Și de aceea: „nu duceți grijă, spunând: ce vom mânca?, ori – ce vom bea?, ori – cu ce ne vom îmbrăca? – pentru că după toate acestea se străduiesc neamurile; știe doar Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele. Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă!” (Mt. 6, 31-33). Astăzi, însă, idealul părelnicei bunăstări materiale poruncește ca din casa fiecărei familii să nu lipsească nicidecum electricitatea și toate instrumentele ei: corpurile de iluminat (lustre, lămpi, veioze și lanterne), centrala termică (pe bază de lemne sau de gaz) și caloriferele, boilerul, uscătorul de păr, mașina de spălat rufe, mașina de spălat vase, mașina de gătit, plita electrică, robotul de bucătărie, blenderul, mixerul, cuptorul cu microunde, frigiderul, congelatorul și lăzile frigorifice, televizorul, computerul, combina muzicală,

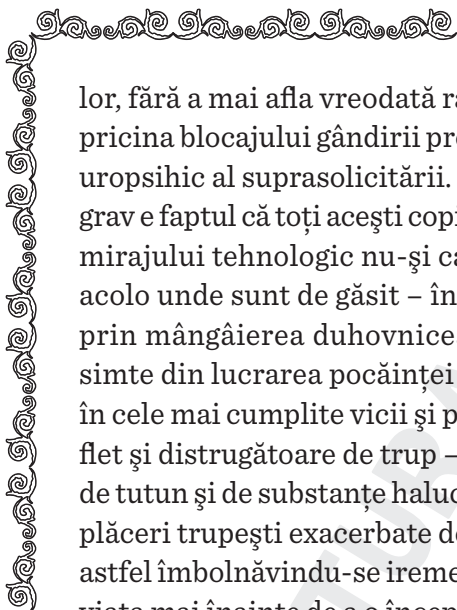

magnetofonul, pick-up-ul, casetofonul, CD-player-ul, stația de amplificare și boxele, aparatul de radio, aparatul de fotografiat, camera video, tableta, telefonul mobil și automobilul personal – sunt tot atâtea aparate inventate de om pentru a-și instrumenta confortul cotidian și care, în final, nu fac decât să îi mărească stresul direct proporțional cu consumul de energie și costisitoarea exploatare pe care le implică. Astfel, liniștea meditației minții și a rugăciunii inimii este desființată de zgomotul asurzitor și năucitor al avalanșelor de informații și preocupări transmise mai ales prin mediul „internautic”, în care eşuează jalnic din ce în ce mai mulți tineri și copii lipsiți de disernământul supravegherii părintești și căzuți pradă autismului consumului nervos incontrolat și a surmenajului pe care acesta îl produce. Și nu doar în cei tineri, ci și în cei maturi deopotrivă se pot recunoaște consecințele morale și psihice dezastruoase ale cultivării exacerbate a acestui tehnicism contemporan bolnăvicios ce artificializează la extrem viața omului pe pământ: autosuficiența individualismului, orgoliul vanității propriiei personalități, prevalarea părerii-de-sine asupra cunoașterii-de-sine prin recunoașterea limitelor proprii, nesupunerea, aroganța și încăpățânarea – sunt tot atâtea aspecte socio-psihologice ale comunităților umane contemporane care îi fac pe experții și specialiștii din domeniu să nu mai contească în a inventaria, analiza și clasifica un număr din ce în ce mai mare de maladii, afecțiuni și boli de tip „sindrom” – cu tot atâtea nume. Numitorul comun

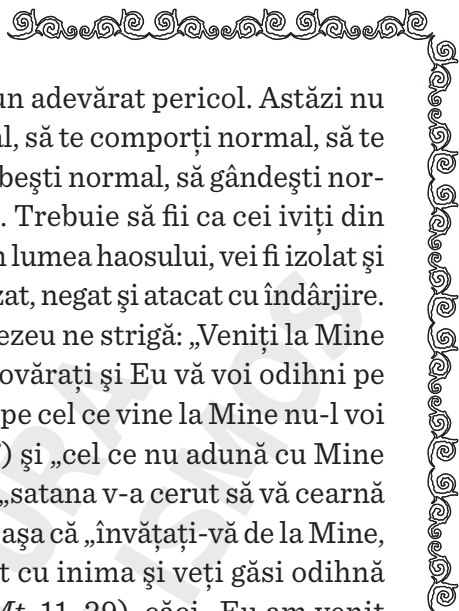
al tuturor acestora este, de fapt, starea de boală a minții, patologia lăuntrului cel mai intim al sufletului omenesc, rezultată în urma stresului continuu, din ce în ce mai puternic, ivit în lume deodată cu secolul vitezei și suprasolicitarea nervoasă pe care acesta a provocat-o unei umanități slăbite deja de oboseală și măcinată de conflicte neîncetate.

Această stare de lucruri nu se va schimba în vreun fel câtă vreme noi înșine nu ne vom schimba comportamentul – atât individual, cât și colectiv. Dimpotrivă. Vom asista și în viitor (precum asistăm, deja, în prezent) la o înmulțire a cazurilor de depresie și la o agravare a feluritelor tipuri de afecțiuni psihice. Recrudescența din ultimii ani a schizofreniei, de pildă, este un semn vădit că societatea noastră nu se vindecă. Dar semnul cel mai elocvent al acestei nebunii care a pus stăpânire pe oameni este fuga de liniște. Spre exemplu, vedem pretutindeni adolescenți cu urechile înfundate cu căști de la care ascultă neconținut o muzică de cele mai multe ori fie agresivă, fie lascivă – obicei neîndoielnic vătămător atât spiritual, cât și neuronal – și acasă, și pe stradă, și la școală, și în parcuri, mergând pe jos, alunecând pe role sau pedalând pe biciclete, într-un refuz total de a comunica cu lumea înconjurătoare care le displace profund, stârnind în ei față de ea atitudini extrem de refractare. Sau ținându-și ochii ore întregi pe ecranele laptopurilor, tabletelor sau ale telefoanelor mobile din ce în ce mai sofisticate, tastând, butonând și procesând la nesfârșit eternele dileme și iluzii ale vârstei

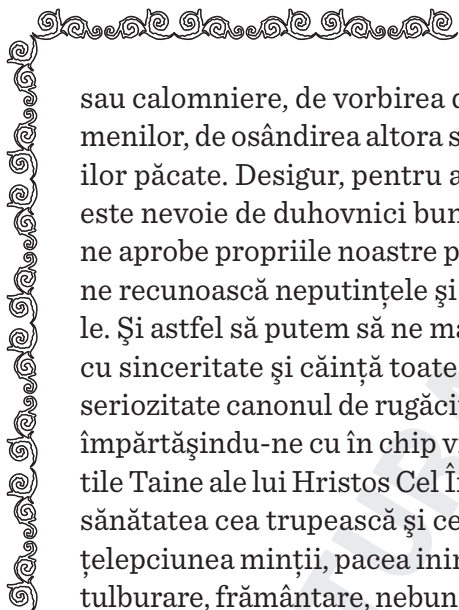
lor, fără a mai afla vreodată răspunsul la acestea din pricina blocajului gândirii produs de surmenajul neuropsihic al suprasolicitării. Iar ceea ce este cel mai grav e faptul că toți acești copii căzuți pradă seducției mirajului tehnologic nu-și caută odihna și salvarea acolo unde sunt de găsit – în brațele lui Dumnezeu, prin mângâierea duhovnicească pe care sufletul o simte din lucrarea pocăinței în post și rugăciune, ci în cele mai cumplite vicii și patimi ruinate de suflet și distrugătoare de trup – în consumul de alcool, de tutun și de substanțe halucinogene, în goana după plăceri trupesti exacerbate de la vârste încă fragede, astfel îmbolnăvind-se iremediabil și sfârșind tragic viața mai înainte de a o începe.

Acesta este spectacolul terifiant al nebuniei contemporane a degradării umane și a distrugerii valorilor tradiționale ale societății altădată creștine. Boala lumii de azi (căreia îi cad victime mai ales tinerii aceștia de nici douăzeci de ani, cu copilăria stinsă, cu adolescența deficitară și tinerețea deja ca și distrusă din pricina prea multelor carențe sufletești și sociale și a traumelor la care și-au supus inconștient propria lor ființă) poartă, de fapt, numele celui mai cumplit sindrom al umanității – anume „sindromul ateist” sau „sindromul necredinței”. Și de aceea în lumea omului modern, care nu mai are nevoie de Dumnezeu, de harul Lui (adică de dragostea Lui, de pacea Lui, de sfințenia Lui, de ajutorul Lui), absurdul a luat locul rostului, nefirescul a izgonit firescul iar haosul s-a produs pretutindeni. Și, din haos, normalitatea a

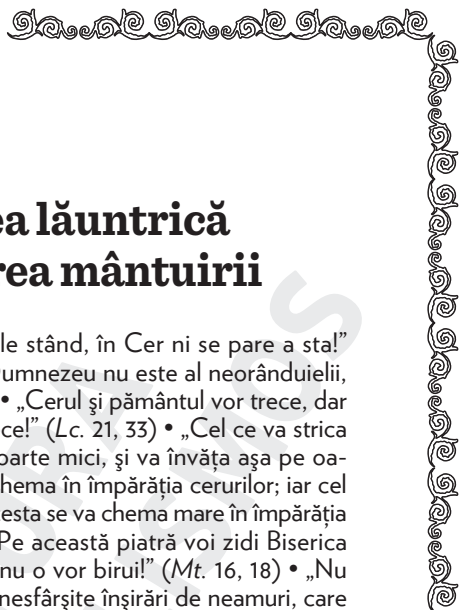
ajuns să fie privită ca un adevărat pericol. Astăzi nu mai ai voie să fii normal, să te porți normal, să te îmbraci normal, să vorbești normal, să gândești normal, să iubești normal. Trebuie să fii ca cei iviți din haos pentru că, altfel, în lumea haosului, vei fi izolat și ignorat, respins și refuzat, negat și atacat cu îndârjire. Și totuși, Bunul Dumnezeu ne strigă: „Veniți la Mine toți cei osteniți și împovărați și Eu vă voi odihni pe voi!” (*Mt. 11, 28*), căci „pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară” (*In. 6, 37*) și „cel ce nu adună cu Mine risipește!” (*Lc. 11, 23*); „satana v-a cerut să vă cearnă ca pe grâu” (*Lc. 22, 31*), așa că „învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți găsi odihnă sufletelor voastre!” (*Mt. 11, 29*), căci „Eu am venit pentru ca lumea să aibă viață; din belșug să o aibă!” (*In. 10, 10*).

Fără îndoială, avem nevoie (precum fiul cel risipitor) să ne „venim în sine”. Căci numai prin oprirea haosului din lăuntrul nostru putea-vom opri și haosul din jurul nostru. Căci nu vom putea vreodată scăpa de tulburare în mijlocul gâlcevii. Să urcăm, așadar, încet și cu răbdare, treptele urcușului interior spre pacea cea de Sus. Căci adevăratul doritor de liniște niciodată nu va vorbi neîntrebat, nu va intra în vorba cuiva fără a fi fost poftit, nu va da sfaturi fără să i se ceară – pentru că multa vorbire împrăstie mintea și răcește inima. Apoi, când va vorbi, vorbirea lui va fi întotdeauna blândă, frumoasă, domoală și măsurată, căutând pacea cu aproapele său, păstrând discreția, fugind de grăirea cea deșartă, de iscodire, de clevetire

sau calomniere, de vorbirea de rău, de judecarea semenilor, de osândirea altora sau de ignorarea propriilor păcate. Desigur, pentru a reuși unele ca acestea este nevoie de duhovnici buni – care nu neapărat să ne aprobe propriile noastre păreri, ci mai degrabă să ne recunoască neputințele și să le cunoască leacurile. Și astfel să putem să ne mântuim, spovedindu-ne cu sinceritate și căință toate păcatele, împlinind cu seriozitate canonul de rugăciune rânduit pentru noi, împărtășindu-ne cu în chip vrednic cu Dumnezeu-știle Taine ale lui Hristos Cel Înviat, ca să redobândim sănătatea cea trupească și cea sufletească, adică înțelepciunea minții, pacea inimii și izbăvirea de orice tulburare, frământare, nebunie, chin și suferință: „Pe mine care zac de boală în locul cel de răutate tămăduiește-mă, Fecioară, și mă întoarce dintru nesănătate în sănătate!” căci „pentru păcatele mele cele multe mi se îmbolnăvește trupul și slăbește sufletul meu; la tine scap, ceea ce ești plină de daruri – nădejdea tuturor celor fără de nădejde, tu îmi ajută!” („Paraclisul Preasfintei Născătoare-de-Dumnezeu”). „Eu sunt vița cea adevărată și Tatăl Meu este lucrătorul” (*In.* 15, 1), „Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele!” (*In.* 15, 5). „Desfătează-te în Domnul și îți va împlini ție cererile inimii tale!” (*Ps.* 36, 4).

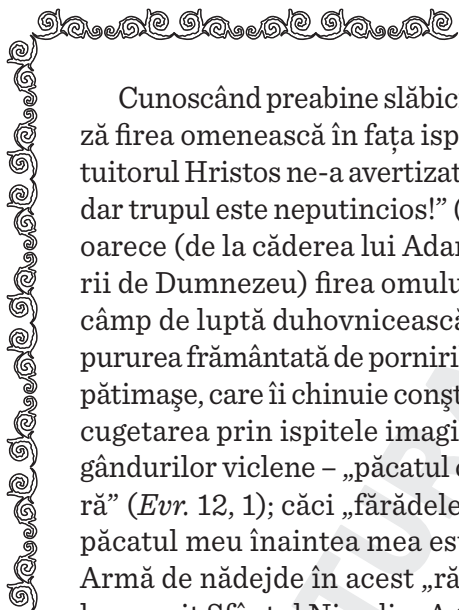

Ordinea lăuntrică în lucrarea mântuirii

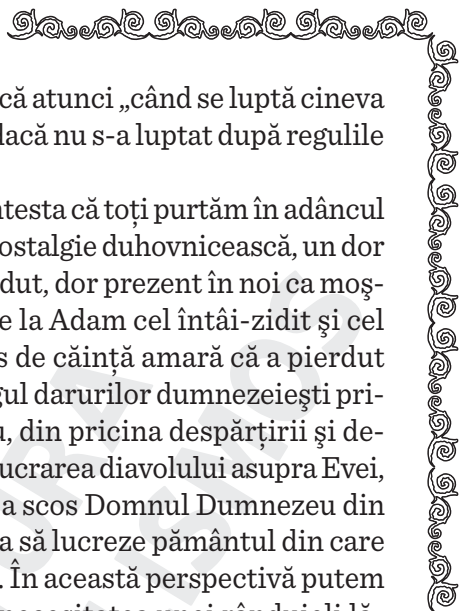
„În Biserica slavei Tale stând, în Cer ni se pare a sta!” (Ceaslov) • „Pentru că Dumnezeu nu este al neorânduiei, ci al păcii!” (I Cor. 14, 33) • „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece!” (Lc. 21, 33) • „Cel ce va strica una din aceste porunci foarte mici, și va învăța așa pe oameni – foarte mic se va chema în împărăția cerurilor; iar cel ce va face și va învăța – acesta se va chema mare în împărăția cerurilor!” (Mt. 5, 19) • „Pe această piatră voi zidi Biserica Mea – iar porțile iadului nu o vor birui!” (Mt. 16, 18) • „Nu lua aminte la basme și la nesfârșite înșirări de neamuri, care aduc mai degrabă certuri!” (I Tim. 1, 4) • „Bate-voi păstorul și se vor risipi oile!” (Zah. 13, 7)

vorbă din bătrâni spune că: „Unde-i lege, nu-i tocmeală!”. Aceasta întrucât orice lege este dată ca reper pentru îndreptarea oricărui tip de comportament – fie social, fie moral, fie profesional. Practic nu există comunitate umană care (de-a lungul istoriei sale) să nu se fi călăuzit după o lege – scrisă sau nescrisă. Dovadă stă formularea de-a lungul vremii a acestui principiu juridic fundamental: „Nimeni nu este mai presus de lege!”. Atunci când a fost ispitit de unul dintre învățătorii de-Lege ai poporului israelit, Mântuitorul l-a întrebat: „Ce este scris în Lege? Cum citești?” (Lc. 10, 26). Și nu degeaba Sfântul Apostol Pavel îi adresa celui mai apropiat ucenic și fiu duhovnicesc al său acest îndemn: „Ține dreptarul cuvintelor sănătoase!” (II Tim. 1, 13).

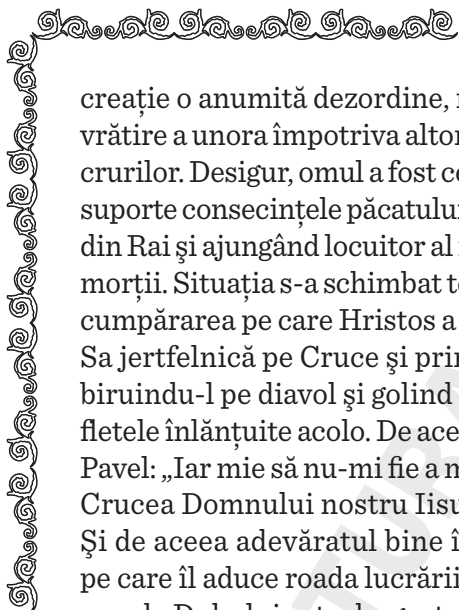
Cunoscând preabine slăbiciunea care caracterizează firea omenească în fața ispitelor de tot felul, Mântuitorul Hristos ne-a avertizat: „duhul este osârduitor, dar trupul este neputincios!” (*Mt.* 26, 41). Aceasta deoarece (de la căderea lui Adam în păcatul neascultării de Dumnezeu) firea omului a devenit un adevărat câmp de luptă duhovnicească între bine și rău, fiind pururea frământată de pornirile păcătoase ale poftelor pătimașe, care îi chinuie conștiința și îi tulbură mereu cugetarea prin ispitele imaginației și prin momelile gândurilor viclene – „păcatul ce grabnic ne împresoară” (*Evr.* 12, 1); căci „fărădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea!” (*Ps.* 50, 4). Armă de nădejde în acest „război nevăzut” (precum l-a numit Sfântul Nicodim Aghioritul), Sfântul Prooroc David ne încredințează că este sfânta rugăciune: „Doamne, auzi rugăciunea mea, ascultă cererea mea, întru credincioșia Ta, auzi-mă, întru dreptatea Ta!” (*Ps.* 142, 1). Pe de altă parte, deplin avizat cu privire la toate vicleșugurile și meșteșugurile pierzătoare ale diavolului (întinse ca niște capcane în calea creștinilor), Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă la cuvenita pregătire și înarmare: „Stați deci tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul și îmbrăcându-vă cu platoșa dreptății; încălțați picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii. În toate luați pavăza credinței, cu care veți putea să stingeți toate săgețile cele arzătoare ale vicleanului. Luați și coiful mântuirii și sabia Duhului – care este cuvântul lui Dumnezeu. Faceți în toată vremea, în Duhul, tot felul de rugăciuni și de cereri, întru aceasta priveghind cu toată stăruința și rugăciunea pentru toți sfinții!” (*Efes.* 6, 14-18), atrăgând

atenția asupra faptului că atunci „când se luptă cineva la jocuri, nu ia cununa dacă nu s-a luptat după regulile jocului!” (*II Tim. 2, 5*).

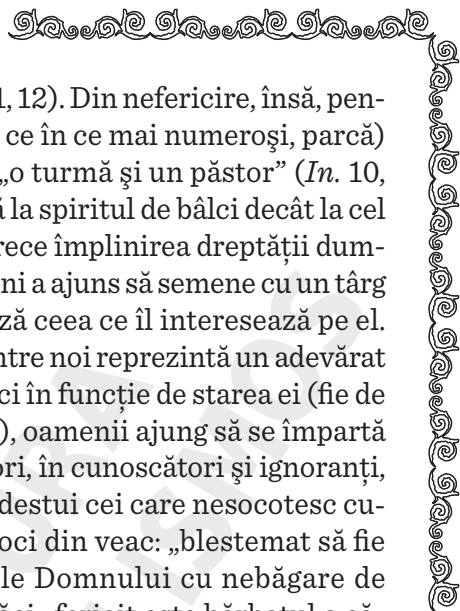
Nimeni nu poate contesta că toți purtăm în adâncul sufletului o adevărată nostalgie duhovnicească, un dor arzător după Raiul pierdut, dor prezent în noi ca moștenire strămoșească, de la Adam cel întâi-zidit și cel dintâi căzut (și cuprins de căință amară că a pierdut prin neascultare belșugul darurilor dumnezeiești primite de la Ziditorul său, din pricina despărțirii și de-părțării de Acesta prin lucrarea diavolului asupra Evei, femeia sa): pe Adam „l-a scos Domnul Dumnezeu din grădina cea din Eden, ca să lucreze pământul din care fusese luat” (*Fac. 3, 23*). În această perspectivă putem vorbi, prin urmare, de necesitatea unei rânduieli lă-untrice (înțeleasă ca și adevărată cunoaștere-de-sine unită cu o deplină stăpânire-de-sine în ceea ce privește propria gândire și imaginație, dar și cu o desăvârșită smerire – posibilă doar printr-o totală lepădare-de-sine și prin închinarea propriei persoane, cu toate calitățile și capacitățile ei, slujirii Dumnezeului Cel Viu al Adevărului): „cel ce are poruncile Mele și le păzește – acela este care Mă iubește!” (*In. 14, 21*). Modelul absolut al acestei slujiri îl reprezintă Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu devenit Fiul Omului, chipul deplin al restaurării integrale a firii omenești (unite în Persoana Lui cu firea dumnezeiască și îndumnezeite prin comunicarea însușirilor proprii fiecăreia dintre ele): „nu caut voia Mea, ci voia Celui Care M-a trimis!” (*In. 5, 30*).

Căderea protopărinților neamului omenesc în păcatul neascultării de Dumnezeu și în starea de nemulțumire și de nerecunoștință față de Acesta a produs în

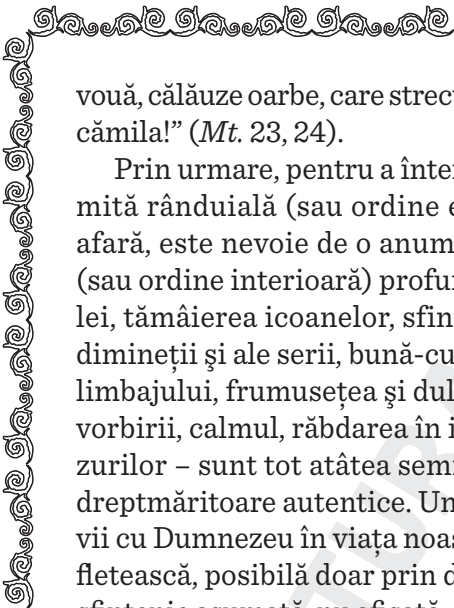

creație o anumită dezordine, manifestată atât ca răzvrătire a unora împotriva altora, cât și ca răvășire a lucrurilor. Desigur, omul a fost cel dintâi care a trebuit să suporte consecințele păcatului său, văzându-se izgonit din Rai și ajungând locuitor al iadului, rob diavolului și morții. Situația s-a schimbat total și definitiv prin răscumpărarea pe care Hristos a realizat-o prin moartea Sa jertfelnică pe Cruce și prin învierea Sa din morți, biruindu-l pe diavol și golind iadul cel cumplit de sufletele înlănțuite acolo. De aceea scrie Sfântul Apostol Pavel: „Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos!” (*Gal. 6, 14*). Și de aceea adevăratul bine în viața omului este cel pe care îl aduce roada lucrării Duhului Sfânt în lume: „roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția” (*Gal. 5, 22-23*). Căci: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat!” (*Gal. 3, 27*). Și astfel: „nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine!” (*Gal. 2, 20*).

Însă pentru ca lucrul acesta să se realizeze în practica vieții cotidiene, pentru ca să ajungem să simțim că Hristos trăiește în noi (și să mărturisim și celorlalți aceasta prin propriile noastre fapte) este nevoie de asumarea modului patristic de viațuire în lume – anume cel mistic și ascetic. Până și anticii știau că la Cer se ajunge prin multă osteneală: „Per aspera ad astra!”. Căci „nedreptii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu” (*I Cor. 6, 9*) iar „în Cetatea cea Sfântă nu va intra nimic pângărit și nimeni care e datat cu spurcăciunea și cu minciuna!” (*Apoc. 21, 27*); căci „împărăția cerurilor se ia prin străduință și doar cei ce se silesc

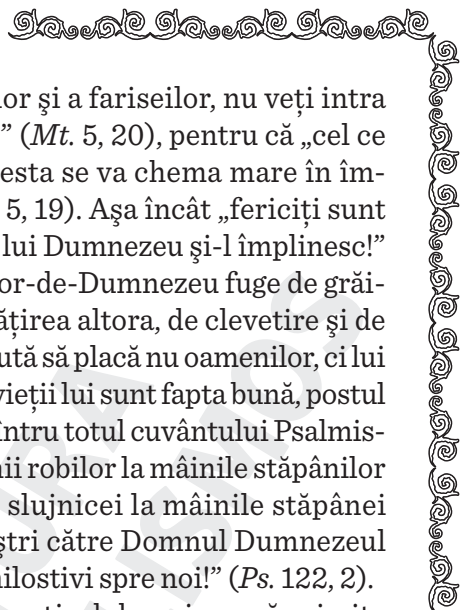

pun mâna pe ea” (*Mt.* 11, 12). Din nefericire, însă, pentru unii dintre noi (din ce în ce mai numeroși, parcă) idealul scripturistic – „o turmă și un păstor” (*In.* 10, 16) trimite mai degrabă la spiritul de bâlci decât la cel pastoral. Aceasta deoarece împlinirea dreptății dumnezeiești de către oameni a ajuns să semene cu un târg în care fiecare negociază ceea ce îl interesează pe el. Conștiința fiecăruia dintre noi reprezintă un adevărat criteriu de judecată, căci în funcție de starea ei (fie de trezvie, fie de amănire), oamenii ajung să se împartă în simțitori și nepăsători, în cunoscători și ignoranți, tocmai pentru că sunt destui cei care nesocotesc cuvintele Sfinților Prooroci din veac: „blestemat să fie tot cel ce face lucrurile Domnului cu nebagare de seamă!” (*Ier.* 48, 10), căci „fericit este bărbatul a cărui nădejde este Numele Domnului și care n-a privit la deșertăciuni și la nebunii mincinoase!” (*Ps.* 39, 6). Ca dovadă că pe cei lipsiți de orice normă de comportare în viață, în lume și în societate, tot David, Regele lui Israel, îi vestește: „cu cel îndărătnic – Te vei îndărătnici!” (*Ps.* 17, 29). Și iarăși, nu puțini sunt cei care au înjosit cuprinsul și înțelesul Legii Dumnezeiești la nivelul de simplu obicei formalist, ca o rămășiță din vremuri demult apuse, lipsită de viață și de sens: „Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că voi curățiți partea din afară a paharului și a blidului, iar înăuntru sunt pline de răpire și de lăcomie!” (*Mt.* 23, 25). Și numeroși sunt și cei care fac Lege de căpătâi din ceea ce nu reprezintă decât anumite tradiții populare locale, având cel mult un rol decorativ și estetic în conștiința comunității care le-a păstrat. Unora ca aceștia Mântuitorul Hristos le adresează cuvinte foarte dure: „Vai

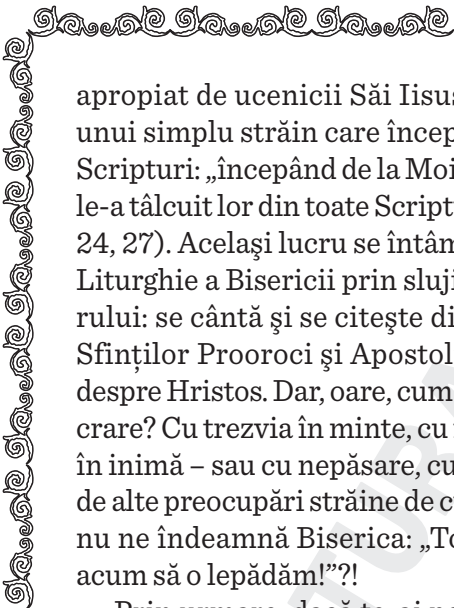
vouă, călăuze oarbe, care strecurați țânțarul și înghițiți cămila!” (Mt. 23, 24).

Prin urmare, pentru a întemeia cu dreptate o anumită rânduială (sau ordine exterioară), în cele din afară, este nevoie de o anumită rânduială lăuntrică (sau ordine interioară) profundă. Aprinderea candeliei, tămâierea icoanelor, sfințirea casei, rugăciunile dimineții și ale serii, bună-cuviința purtării, decența limbajului, frumusețea și dulceața grăirii, blândețea vorbirii, calmul, răbdarea în ispite, suportarea necazurilor – sunt tot atâtea semne ale evlaviei și trăirii dreptmăritoare autentice. Un semn propriu legăturii vii cu Dumnezeu în viața noastră este delicatețea sufletească, posibilă doar prin dobândirea sfințeniei. O sfințenie asumată, nu afișată; o sfințenie necunoscută și netrâmbițată altora. Fuga de reclamă în lucrarea duhovnicească este, de fapt, „cheia succesului” omului în întâlnirea lui cu Dumnezeu. Cu cât ești mai discret, cu atât ești mai aproape de Dumnezeu – iar Dumnezeu este mai aproape de tine. Căci „Duhul suflă unde voește” (In. 3, 8). Când părerea-de-sine (zămislită din iubirea-de-sine) fumegă cu izul miasmei de mândrie (încât ajungi să te crezi pe o treaptă superioară celorlalți) deja ești în primejdie. Căci într-o asemenea stare începi să fii bântuit de duhurile rele ale patimilor necurate, și să fii asaltat de o mulțime de gânduri negre și urâte, din pricina înșelării pe care o provoacă trufia înălțării minții – încât ajungi „cu totul sălaș diavolului” (precum scria Sfântul Simeon Metafrastul). Și de aceea se ruga David, Regele-Profet: „Să nu vină peste mine picior de mândrie!” (Ps. 35, 11). Iar Mântuitorul ne avertizează: „de nu va prisosi dreptatea voastră mai

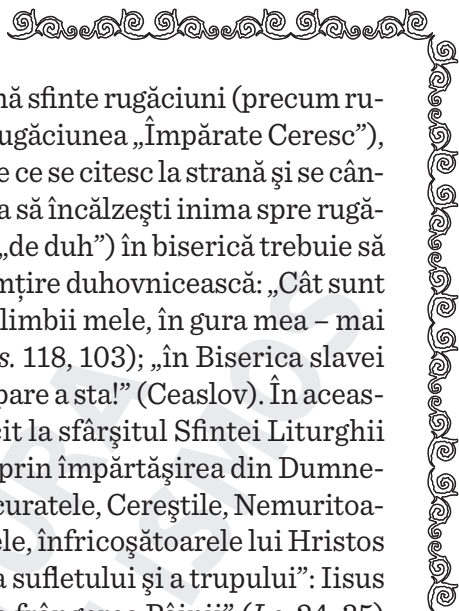
mult decât a cărturarilor și a fariseilor, nu veți intra în împărăția cerurilor!” (*Mt. 5, 20*), pentru că „cel ce va face și va învăța, acesta se va chema mare în împărăția cerurilor” (*Mt. 5, 19*). Așa încât „fericiți sunt cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l împlinesc!” (*Lc. 11, 28*). Omul iubitor-de-Dumnezeu fuge de grăirea-de-rău, de învinovățirea altora, de clevetire și de vorba cea deșartă. El caută să placă nu oamenilor, ci lui Dumnezeu. Podoabele vieții lui sunt fapta bună, postul și rugăciunea, urmând întru totul cuvântului Psalmistului: „precum sunt ochii robilor la mâinile stăpânilor lor, precum sunt ochii slujnicei la mâinile stăpânei sale, așa sunt ochii noștri către Domnul Dumnezeuul nostru, până ce Se va milostivi spre noi!” (*Ps. 122, 2*).

Buna-creștere și educația duhovnicească primite acasă, în anii copilăriei și ai formării personalității, se regăsesc ulterior în comportamentul din Biserică al credinciosului matur. A rezuma jertfa spirituală la prescura însoțită de lumânarea și bănuțul pe care le aduci la Sfântul Altar ca să le înmânezi preotului, nu este decât o schematizare absurdă a viețuirii duhovnicești, menită cel mult să adoarmă conștiința cu falsa impresie a îndeplinirii datoriei față de cele sfinte. Participarea la rugăciunea Bisericii este de fapt ardere a inimii, o luptă susținută pentru cunoașterea lui Hristos Cel Înviat, o recunoaștere a Lui „la frângerea Pâinii” (*Lc. 24, 35*), un permanent Emaus, întocmai așa cum ne prezintă Dumnezeiasca Evanghelie: „doi dintre ei mergeau în aceeași zi la un sat care era departe de Ierusalim ca la șaizeci de stadii, al cărui nume era Emaus” (*Lc. 24, 13*). Nu ni se spune cu precizie dacă la jumătatea sau la sfertul distanței respective S-a

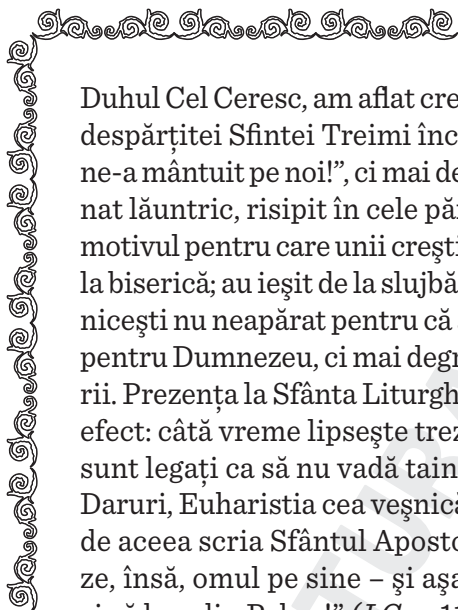
apropiat de ucenicii Săi Iisus Cel Înviat, sub chipul unui simplu străin care începe a le vorbi din Sfintele Scripturi: „începând de la Moise și de la toți proorocii, le-a tâlcuit lor din toate Scripturile cele despre El” (Lc. 24, 27). Același lucru se întâmplă și la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii prin slujirea clericilor și a poporului: se cântă și se citește din Sfintele Scripturi ale Sfinților Prooroci și Apostoli, care ne vorbesc nouă despre Hristos. Dar, oare, cum abordăm noi această lucrare? Cu trezvia în minte, cu focul dorului de Hristos în inimă – sau cu nepăsare, cu neatenție și cu tot felul de alte preocupări străine de cultul divin public?! Oare nu ne îndeamnă Biserica: „Toată grija cea lumească acum să o lepădăm!”?!

Prin urmare, dacă te-ai pornit la biserică, atunci vino din timp, pregătit sufletește din toate punctele de vedere. Cu mărturisirea păcatelor scrisă, dacă te duci pentru Sfânta Spovedanie. Cu pomelnicul scris, dacă mergi pentru Sfânta Liturghie, având prescură și lumânare. Odată ajuns, intri smerit și liniștit, în pace și fără zgomot. Dacă nu a început Sfânta Liturghie, ci se săvârșește încă Slujba Utreniei, a Ceasurilor sau a Acatistului, te închini discret și cu evlavie la sfintele icoane, de la cele din spate până la cele din față. Apoi îți cauți loc în biserică – în partea dreaptă dacă ești bărbat, sau în partea stângă dacă ești femeie – și aștepti liniștit începerea slujirii Sfintei Liturghii. În sfântul locaș nu ai nici tabieturi, nici mofturi, nici loc individual, nici strană proprie. Dacă există vreuna liberă, te așezi; dacă nu, te resemnezi. Pomenești în sinea ta numele celor vii și ale celor adormiți din familie, precum și numele tuturor celor pentru care Îl rogi pe Dumnezeu. Și

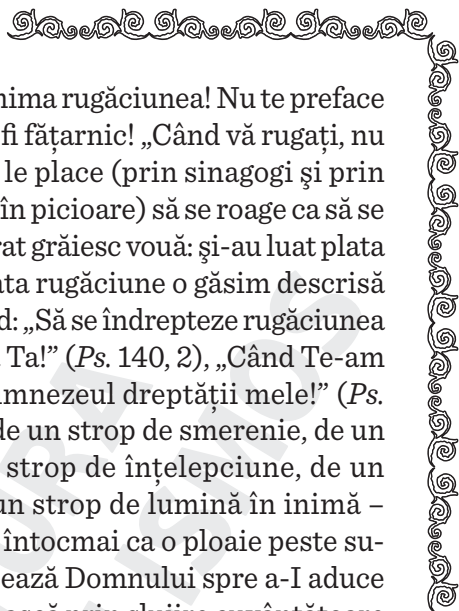

apoi – fie șoptești în taină sfinte rugăciuni (precum rugăciunea lui Iisus, sau rugăciunea „Împărate Ceresc”), fie ascuți cu atenție cele ce se citesc la strană și se cântă de către cor, pentru ca să încălzești inima spre rugăciune. Starea de spirit („de duh”) în biserică trebuie să fie una de trăire și de simțire duhovnicească: „Cât sunt de dulci cuvintele Tale limbii mele, în gura mea – mai mult decât mierea!” (Ps. 118, 103); „în Biserica slavei Tale stând, în Cer ni se pare a sta!” (Ceaslov). În această stare vei fi învrednicit la sfârșitul Sfintei Liturghii de mângâierea harului prin împărtășirea din Dumnezeu-știle, Sfintele, Preacuratele, Cereștile, Nemuritoarele, de-viață-făcătoarele, înfricoșătoarele lui Hristos Taine „spre tămăduirea sufletului și a trupului”: Iisus „a fost cunoscut de ei la frângerea Pâinii” (Lc. 24, 35) încât se minunau Apostolii de cele întâmplate: „Petru, sculându-se, a alergat la mormânt; și, plecându-se, a văzut giulgiurile singure, zăcând. Și a plecat, mirându-se în sine de ceea ce se întâmplase!” (Lc. 24, 12); „Oare nu ardea în noi inima noastră când ne vorbea pe cale și când ne tâlcuia Scripturile?” (Lc. 24, 32).

În loc de acestea, însă, atunci când, vorbind cu cineva abia întors de la sfânta slujbă (de altfel, foarte încântat de frumusețea ei!) îl întrebi despre ce s-a propovăduit în pericopa apostolică sau evanghelică ori în predica rostită de către preot, de cele mai multe ori auzi răspunsul: „A, nu știu! Nu țin minte! N-am fost atent! Dar așa de frumos a fost!...”. Un astfel de răspuns nu-l arată, însă, și ca pe un adânc trăitor pe creștinul cu adevărat părtaș la cântarea Bisericii de slăvire a minunilor pe care Dumnezeu le face pururea cu noi oamenii : „Am văzut Lumina Cea adevărată, am primit

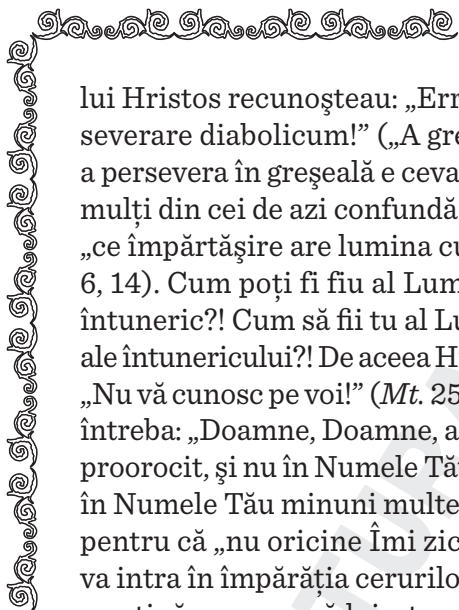

Duhul Cel Ceresc, am aflat credința cea adevărată, nedespărțitei Sfintei Treimi închinându-ne, că Aceasta ne-a mântuit pe noi!", ci mai degrabă ca pe un dezordonat lăuntric, risipit în cele pământești. Acesta este și motivul pentru care unii creștini pleacă „nefolosiți” de la biserică; au ieșit de la slujbă goi de înțeleșuri duhovnicești nu neapărat pentru că ar fi intrat goi de iubirea pentru Dumnezeu, ci mai degrabă din pricina nepăsării. Prezența la Sfânta Liturghie nu e nici cauză și nici efect: câtă vreme lipsește trezvia – și ochii sufletului sunt legați ca să nu vadă taina prefacerii Cinstitelor Daruri, Euharistia cea veșnică a mântuirii noastre. Și de aceea scria Sfântul Apostol Pavel: „Să se cerceteze, însă, omul pe sine – și așa să mănânce din Pâine și să bea din Pahar!” (*I Cor.* 11, 28), pentru că de cele mai multe ori „nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc – pe acela îl săvârșesc!” (*Rm.* 7, 19). Motivul pentru care ni se pare uneori că Dumnezeu nu ne ascultă rugăciunile și nu caută din înaltul Cerului spre noi, este de fapt, propriul nostru comportament necorespunzător și necuviincios față de lăcașul de rugăciune, adică față de Casa lui Dumnezeu. A rămas scris acest cuvânt (plin de amărăciune) pe care l-a rostit Hristos în Templul de la Ierusalim: „Nu este, oare, scris: «Casa Mea casă de rugăciune se va chema, pentru toate neamurile»? Voi, însă, ați făcut din ea... peșteră de tâlhari!” (*Mc.* 11, 17) – cu referire tocmai la sacrilegiile față de Legea lui Dumnezeu săvârșite de poporul lui Dumnezeu în chiar Casa lui Dumnezeu: „Să nu iei Numele Domnului Dumnezeului tău în deșert, că nu va lăsa Domnul nepedepsit pe cel ce ia în deșert Numele Lui!” (*Ieș.* 20, 7). Altfel spus: când te

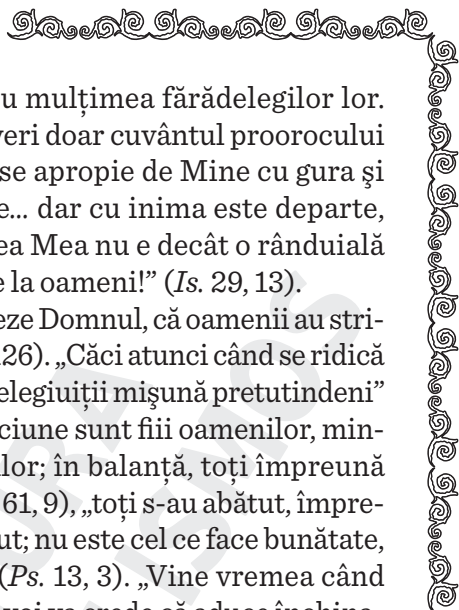

rogi, roagă-te, nu doar mima rugăciunea! Nu te preface că ești credincios și nu fi fățarnic! „Când vă rugați, nu fiți ca fățarnicii cărora le place (prin sinagogi și prin colțurile ulițelor, stând în picioare) să se roage ca să se arate oamenilor; adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor!” (Mt. 6, 5). Adevărata rugăciune o găsim descrisă în psalmii marelui David: „Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta!” (Ps. 140, 2), „Când Te-am chemat, m-ai auzit, Dumnezeu! dreptății mele!” (Ps. 4, 1). Este nevoie deci de un strop de smerenie, de un strop de voință, de un strop de înțelepciune, de un strop de bunătate, de un strop de lumină în inimă – stropi care să se adune întocmai ca o ploaie peste sufletul celui ce se înfățișează Domnului spre a-I aduce jertfă curată duhovnicească prin slujire cuvântătoare „din buze fără de viclenie” (Ps. 16, 1): „Dintru adâncuri am strigat către Tine, Doamne! Doamne, auzi glasul meu!” (Ps. 129, 1).

Lucrarea credinței dreptmăritoare nu e nici pe de parte o lucrare a cantității, ci mai degrabă o lucrare a calității. În acest sens, Sfântul Apostol Pavel scrie: „În Biserică vreau mai degrabă să grăiesc cinci cuvinte cu mintea mea (ca să învăț și pe alții), decât zeci de mii de cuvinte într-o limbă străină” (I Cor. 14, 19). Și de aceea, dacă ai îmbrățișat Ortodoxia, atunci trebuie să devii „flu al păcii” (Lc. 10, 6), căci Hristos este „pacea noastră” (Efes. 2, 14) și „Lumina lumii” (In. 8, 12). Iar „Lumina lui Hristos luminează tuturor!” (Sfântul Grigorie Dialogul). Aici este dilema multora dintre cei care nu mai fac deosebirea dintre greșeala săvârșită fără voie și din neștiință, și păcatul săvârșit cu voie și cu știință. Până și cei de dinainte de venirea

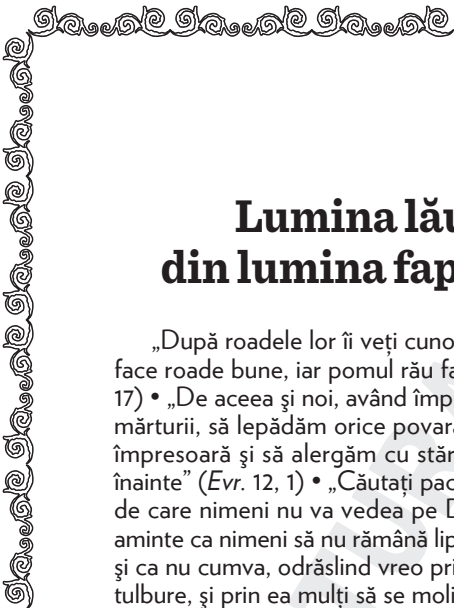
lui Hristos recunoșteau: „Errare humanum est; perseverare diabolicum!” („A greși e ceva omenesc; dar a persevera în greșeală e ceva demonic!”). În schimb, mulți din cei de azi confundă încă binele cu răul; dar „ce împărtășire are lumina cu întunericul?!” (*II Cor.* 6, 14). Cum poți fi fiu al Luminii – dar să petreci în întuneric?! Cum să fii tu al Luminii – iar faptele tale ale întunericului?! De aceea Hristos va spune multora: „Nu vă cunosc pe voi!” (*Mt.* 25, 12), chiar dacă ei Îl vor întreba: „Doamne, Doamne, au nu în Numele Tău am proorocit, și nu în Numele Tău am scos demoni, și nu în Numele Tău minuni multe am făcut?!” (*Mt.* 7, 22); pentru că „nu oricine Îmi zice «Doamne! Doamne!» va intra în împărăția cerurilor!” (*Mt.* 7, 21). Credința creștină nu propovăduiește un „Dumnezeu” al dezordinii, iar faptele creștinilor trebuie să poarte pecetea desăvârșirii: „Fiți treji!” (*Pt.* 5, 8), „fiți tari!” (*I Cor.* 15, 58), „să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor astfel încât ei să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri!” (*Mt.* 5, 16). Ar fi o nebunie să cugetăm că din pricina progresului tehnico-științific, cultural și intelectual al societății moderne și contemporane, Dumnezeu va schimba Legea după care va judeca popoarele cărora El Însuși le-a dat viață. Sau să socotim că lumea își va impune ea propria ei „lege” în fața Celui Preaînalt. Adesea ni se spune că „glasul poporului e glasul lui Dumnezeu” („vox populi, vox Dei!”). Vorba aceasta, însă, se adevărește numai atunci când poporul glăsuiește în stare de pocăință pentru păcatele sale – precum a grăit poporul din cetatea cea mare a Ninivei la auzul propovăduirii proorocului Iona, care le vestea pedeapsa

de la Dumnezeu pentru mulțimea fărădelegilor lor. Altfel, cu noi se va adevăra doar cuvântul proorocului Isaia: „Poporul acesta se apropie de Mine cu gura și Mă cinstește cu buzele... dar cu inima este departe, căci închinarea înaintea Mea nu e decât o rânduială omenească, învățată de la oameni!” (Is. 29, 13).

„Vremea este să lucreze Domnul, că oamenii au stricat Legea Ta!” (Ps. 118, 126). „Căci atunci când se ridică sus oamenii de nimic, nelegiuirii mișună pretutindeni” (Ps. 11, 8). „Dar deșertăciune sunt fiii oamenilor, mincinoși sunt fiii oamenilor; în balanță, toți împreună sunt deșertăciune” (Ps. 61, 9), „toți s-au abătut, împreună netrebnici s-au făcut; nu este cel ce face bunătate, nu este până la unul!” (Ps. 13, 3). „Vine vremea când tot cel ce vă va ucide pe voi va crede că aduce închinare lui Dumnezeu!” (In. 16, 2). „Fiți treji, privegheați, potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu căutând pe cine să înghită!” (I Pt. 5, 8). „Pentru că ce-i va folosi omului dacă va câștiga lumea întreagă – dar sufletul său îl va pierde?! Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?!” (Mt. 16, 26). „Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, – și Fiul Omului Se va rușina de el atunci când va veni întru slava Tatălui Său cu sfinții îngeri!” (Mc. 8, 38).

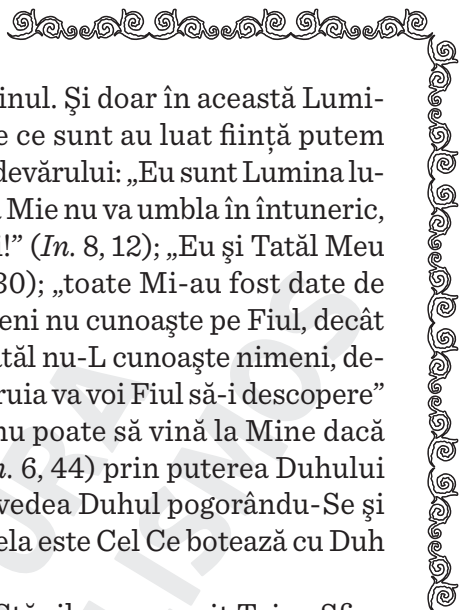

Lumina lăuntrică din lumina faptelor bune

„După roadele lor îi veți cunoaște” căci „orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele” (Mt. 7, 16-17) • „De aceea și noi, având împrejurul nostru atâta nor de mărturii, să lepădăm orice povară și păcatul ce grabnic ne împresoară și să alergăm cu stăruință în lupta care ne stă înaintea” (Evr. 12, 1) • „Căutați pacea cu toți și sfințenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul, veghind cu luare aminte ca nimeni să nu rămână lipsit de harul lui Dumnezeu și ca nu cumva, odrăslind vreo pricină de amărăciune, să vă tulbure, și prin ea mulți să se molipsească. Și să nu fie vreunul desfrânat sau întinat ca Esau, care pentru o mâncare și-a vândut dreptul de întâi-născut!” (Evr. 12, 14-16)

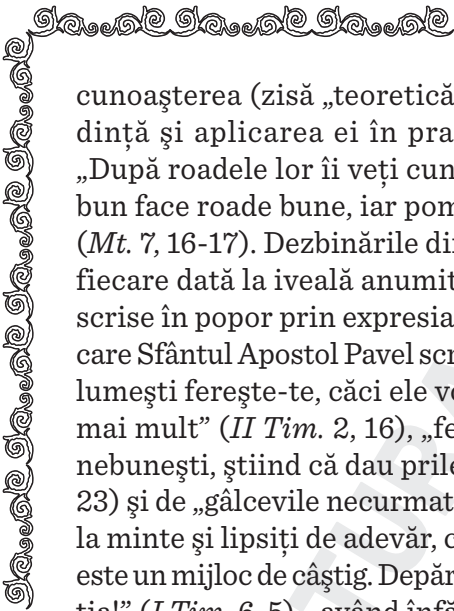
A spune despre cineva că este creștin înseamnă, de fapt, a spune că este botezat (adică de trei ori afundat) în apa sfințită în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în Numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh” (Mt. 28, 19); și iarăși: „cel ce va crede și se va boteza se va mântui, iar cel ce nu va crede se va osândi!” (Mc. 16, 16). Omul de dinainte de botez, devine altul după botez – deși este același. Devine altul, adică altfel – pentru că nu mai viază în afara Luminii necreate dumnezeiești, ci se unește cu Aceasta, se îmbracă în Ea prin credință și mărturisire: „Câți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat!” (Gal. 3, 27). „Lumină este Tatăl, Lumină este Fiul, Lumină este Duhul” scria

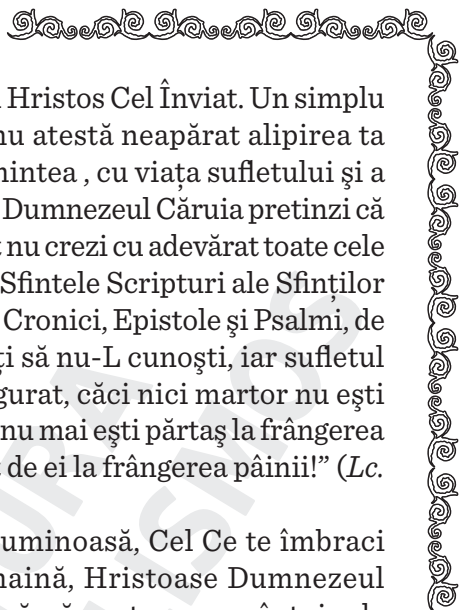
Sfântul Ioan Damaschinul. Și doar în această Lumină prin Care toate cele ce sunt au luat ființă putem dobândi cunoașterea adevărului: „Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții!” (*In.* 8, 12); „Eu și Tatăl Meu una suntem!” (*In.* 10, 30); „toate Mi-au fost date de către Tatăl Meu și nimeni nu cunoaște pe Fiul, decât numai Tatăl, nici pe Tatăl nu-L cunoaște nimeni, decât numai Fiul și cel căruia va voi Fiul să-i descopere” (*Mt.* 11, 27). „Nimeni nu poate să vină la Mine dacă nu-l va trage Tatăl” (*In.* 6, 44) prin puterea Duhului Sfânt: „peste Care vei vedea Duhul pogorându-Se și rămânând peste El, Acela este Cel Ce botează cu Duh Sfânt” (*In.* 1, 33).

Părintele Dumitru Stăniloae a numit Taina Sfinței Treimi drept Taina existenței însăși sau „structura supremei iubiri”. Aceasta pentru că (pentru mintea oamenilor, ca și a îngerilor deopotrivă) rămâne de nepătruns modul absolut al unimii Celor Trei Persoane dumnezeiești: „Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește. Dragostea nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată!” (*I Cor.* 13, 4-8), așa încât „dacă dragoste nu am, nimic nu sunt!” (*I Cor.* 13, 2); „de aş grăi în limbile oamenilor și ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare și chimval răsunător!” (*I Cor.* 13, 1).

Problema fundamentală a viețuirii cu adevărat creștinești o reprezintă discrepanța dintre

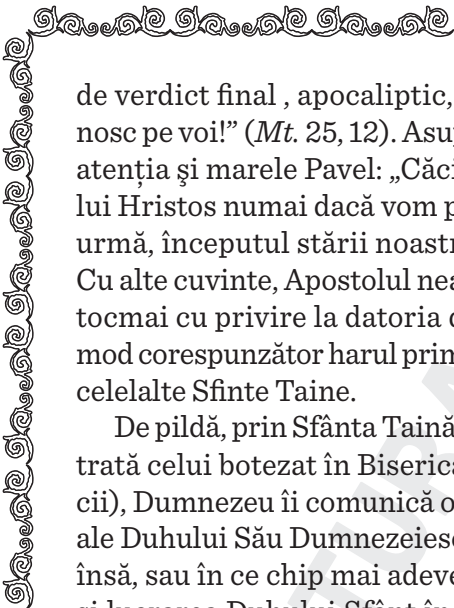

cunoașterea (zisă „teoretică”) a învățaturii de credință și aplicarea ei în practica vieții cotidiene: „După roadele lor îi veți cunoaște” căci „orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele” (*Mt. 7, 16-17*). Dezbinările dintre creștini au scos de fiecare dată la iveală anumite caractere umane descrise în popor prin expresia „cozi de topor”, despre care Sfântul Apostol Pavel scrie: „de deșartele vorbiri lumești ferește-te, căci ele vor spori nelegiuirea tot mai mult” (*II Tim. 2, 16*), „ferește-te de întrebările nebunești, știind că dau prilej de ceartă” (*II Tim. 2, 23*) și de „gâlceville necurmăte ale oamenilor stricați la minte și lipsiți de adevăr, care socotesc că evlavie este un mijloc de câștig. Depărtează-te de unii ca aceștia!” (*I Tim. 6, 5*), „având înfățișarea adevăratei credințe, dar tăgăduind puterea ei. Depărtează-te și de aceștia!” (*II Tim. 3, 5*); „de omul eretic, după întâia și a doua mustrare, depărtează-te!” (*Tit 3, 10*). Acordul dintre „teorie” și „practică” în viața oricărui creștin implică neîndoielnic o anumită responsabilitate. Să ne amintim faptul că în veacurile din istoria Bisericii lui Hristos de după Sfântul Împărat Coanstantin cel Mare, au fost nu puțini cei care au primit botezul și s-au declarat „creștini” doar pentru a beneficia de anumite avantaje materiale și privilegii sociale, trecând cu vederea faptul că unirea cu Hristos înseamnă, de fapt, mai ales eliberarea din sclavia păcatului și din robia morții: „Luați seama, fraților, să nu fie cumva în vreunul din voi o inimă vicleană a necredinței, ca să vă depărteze de la Dumnezeu Cel Viu!” (*Evr. 3, 12*). Și de aceea putem spune că a fi (și a rămâne) cu adevărat creștin înseamnă tocmai a trăi în harul permanentei

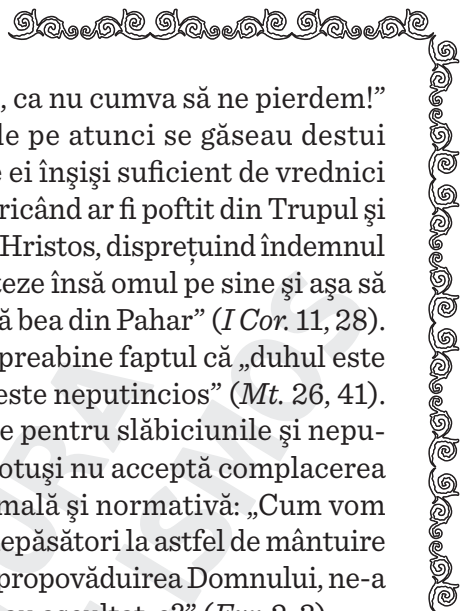
înnoiri duhovnicești în Hristos Cel Înviat. Un simplu „Certificat de Botez” nu atestă neapărat alipirea ta deplină cu inima , cu mintea , cu viața sufletului și a trupului deopotrivă, de Dumnezeuul Căruia pretinzi că te închini. Atât timp cât nu crezi cu adevărat toate cele descoperite lumii prin Sfintele Scripturi ale Sfinților Prooroci și Apostoli, în Cronici, Epistole și Psalmi, de fapt ochii îți sunt ținuți să nu-L cunoști, iar sufletul ți-e gol, străin și însingurat, căci nici martor nu ești al minunilor Lui și nici nu mai ești părtaș la frângerea pâinii: „a fost cunoscut de ei la frângerea pâinii!” (Lc. 24, 35).

„Dă-mi mie haină luminoasă, Cel Ce te îmbraci cu lumina ca și cu o haină, Hristoase Dumnezeuul nostru!”. Cine crede, însă, că pentru a se mântui e de ajuns să își îmbrace trupul cu cămașa lungă și albă (după chipul veșmântului îngeresc), dar nu și sufletul în harul luminii drepte credințe și a faptelor bune – se înșeală. Doar ca să ții lumânarea aprinsă în mână (oricât de curată ar fi ceara din care e făcută) fără ca să și îplinești cu fapta bunătatea , dreptatea și adevărul – nu e de ajuns pentru îndumnezeire. Dovadă stau cele cinci fecioare „fără-de-minte” care nu și-au agonisit (pe parcursul viețuirii pământești) untul-de-lemn al credinței împlinite cu fapta; atunci când Mirele a venit – „ușa s-a închis!” (Mt. 25, 10). Aceste cinci fecioare simbolizează, de fapt, tocmai sufletele care (deși îmbrăcate în lumina Sfântului Botez) din prea multa nepăsare, trândăvie și neluare-aminte au rămas străine de faptele Luminii. Și de aceea răspunsul pe care Mirele îl dă la rugămintea lor: „Doamne, Doamne deschide-ne nouă!” (Mt. 25, 11) are valențe

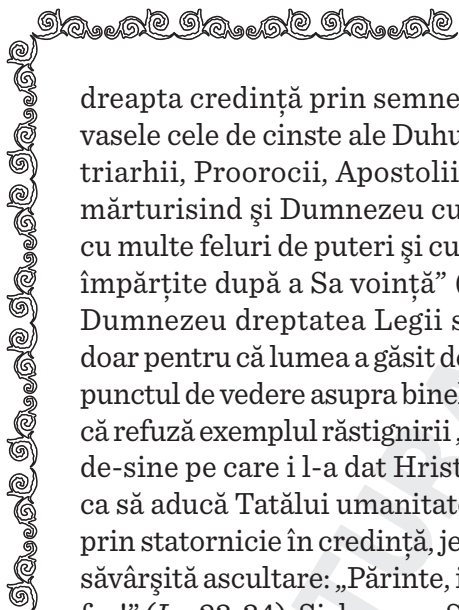
de verdict final , apocaliptic, neașteptat: „Nu vă cunosc pe voi!” (*Mt.* 25, 12). Asupra acestui lucru atrage atenția și marele Pavel: „Căci ne-am făcut părtași ai lui Hristos numai dacă vom păstra temeinic, până la urmă, începutul stării noastre întru El” (*Evr.* 3, 14). Cu alte cuvinte, Apostolul neamurilor ne avertizează tocmai cu privire la datoria de a păstra și cultiva în mod corespunzător harul primit la Botez și sporit prin celelalte Sfinte Taine.

De pildă, prin Sfânta Taină a Mirungerii (administrată celui botezat în Biserică, prin slujitorii Bisericii), Dumnezeu îi comunică omului cele șapte daruri ale Duhului Său Dumnezeuiesc; dar cum mai confirm, însă, sau în ce chip mai adevăresc eu lumii prezența și lucrarea Duhului Sfânt în mine – dacă săvârșesc fapte incompatibile cu harul Său? „Și cui S-a jurat că nu vor intra întru odihna Sa, decât numai celor ce au fost neascultători? Vedem dar că n-au putut să intre, din pricina necredinței lor!” (*Evr.* 3, 18-19). Desigur, avem permanent la îndemână posibilitatea restabilirii în har sau a restaurării duhovnicești prin recursul la Taina Pocăinței și fructificarea ei prin Taina Euharistiei – reperele fundamentale ale efortului de de-săvârșire. Să nu uităm , însă, că deja Sfântul Apostol Pavel (la doar câteva decenii după Învierea lui Hristos și Înălțarea Lui la Cer) îi îndemna pe creștini cu astfel de cuvinte: „Să nu dormim ca și ceilalți, ci să priveghem și să fim treji!” (*I Tes.* 5, 6) – anume pentru a-și vedea fiecare propria stare duhovnicească, din pricina căderii multora din har prin vicleșugul celor trei uriași de-suflet-ucigași (neștiința, uitarea și trândăvia): „Pentru aceea se cuvine ca noi să luăm aminte cu atât

mai mult la cele auzite, ca nu cumva să ne pierdem!” (*Evr.* 2, 1). Căci încă de pe atunci se găseau destui care să se considere pe ei înșiși suficient de vrednici pentru a se împărtăși oricând ar fi poftit din Trupul și Sângele Mântuitorului Hristos, disprețuind îndemnul apostolic: „Să se cerceteze însă omul pe sine și așa să mănânce din Pâine și să bea din Pahar” (*I Cor.* 11, 28). Căci marele Pavel știa preabine faptul că „duhul este osârduitor, dar trupul este neputincios” (*Mt.* 26, 41). Și, deși arată înțelegere pentru slăbiciunile și neputințele firii omenești, totuși nu acceptă complacerea în acestea ca fiind normală și normativă: „Cum vom scăpa noi, dacă vom fi nepăsători la astfel de mântuire care, luând obârșie din propovăduirea Domnului, ne-a fost adevărită de cei ce au ascultat-o?” (*Evr.* 2, 3).

A gândi, a vorbi și a făptui ca și cum harul sau lumina ce izvorăște din adâncul ființei dumnezeiești ar reprezenta o simplă formă de exprimare artistică lipsită de dinamism, ceva străin de viul vieții care este în noi – nu corespunde deloc Revelației divine: „Deja toate sunt strâmbe și deformate. Deci și Dumnezeu mai face minuni când și cum și prin cine se mai poate face; atât cât Îi mai stă și Lui în putință!” – cam așa sună părerea inteligenței contemporane hrănite din sincretismul tuturor lepădărilor posibile de cele sfinte, și astfel căzute din harul lui Dumnezeu. Pentru acest tip de inteligență, atotputernicia divină se confundă cu propriile lui limite; pentru că uită mărturia sfințeniei divine, manifestată atât la căderea îngerilor din mândrie și răzvrătire – „orice călcare de poruncă și orice neascultare și-a primit dreapta răsplătire” (*Evr.* 2, 2), cât și atunci când lumea s-a umplut de

dreapta credință prin semne și minuni lucrate prin vasele cele de cinste ale Duhului lui Dumnezeu – Patriarhii, Proorocii, Apostolii și Părinții: „împreună mărturisind și Dumnezeu cu semne și cu minuni și cu multe feluri de puteri și cu darurile Duhului Sfânt împărțite după a Sa voință” (*Evr.* 2, 4). Nu schimbă Dumnezeu dreptatea Legii sau adevărul dogmelor doar pentru că lumea a găsit de cuviință să-și schimbe punctul de vedere asupra binelui și răului, doar pentru că refuză exemplul răstignirii „eu”-lui sau al lepădării-de-sine pe care i l-a dat Hristos pe Muntele Golgota ca să aducă Tatălui umanitatea înnoită și restaurată prin statornicie în credință, jertfă și răbdare întru desăvârșită ascultare: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!” (*Lc.* 23, 34). Și de aceea Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă cu fermitate:

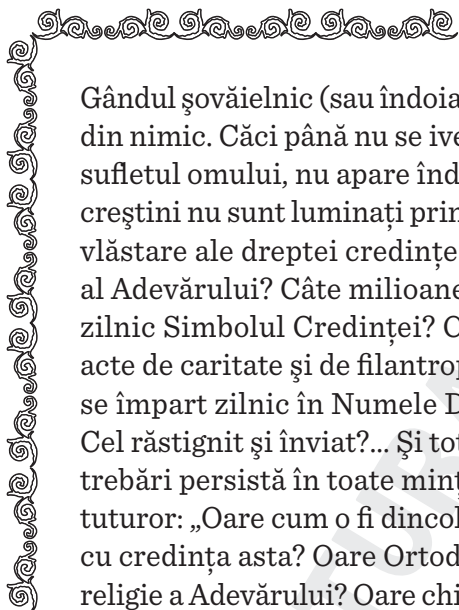
„nimeni dintre voi să nu se învârtoseze cu înșelăciunea păcatului!” (*Evr.* 3, 13). Pentru că scuze am mai fi avut poate până la Întruparea Fiului lui Dumnezeu (din pricina înrobirii firii prin puterea morții și a lanțurilor diavolești ale păcatului). Dar de la Învierea lui Iisus încoace, însă, „Lumina lui Hristos luminează tuturor!” (Sfântul Ierarh Grigorie Dialogul).

„Căci cuvântul lui Dumnezeu e viu și lucrător și mai ascuțit decât orice sabie cu două tăișuri, și pătrunde până la despărțitura sufletului și duhului dintre încheieturi și măduvă, și destoinic este să judece simțirile și cugetările inimii” (*Evr.* 4, 12). Și de aceea – fie că ne convine, fie că nu – Dumnezeu nu numai că nu ne cere nouă părerea cu privire la conținutul de adevăr al dogmelor credinței, ci dimpotrivă, ne cere socoteală de toate cele pe care le-am făcut, rostit sau doar gândit

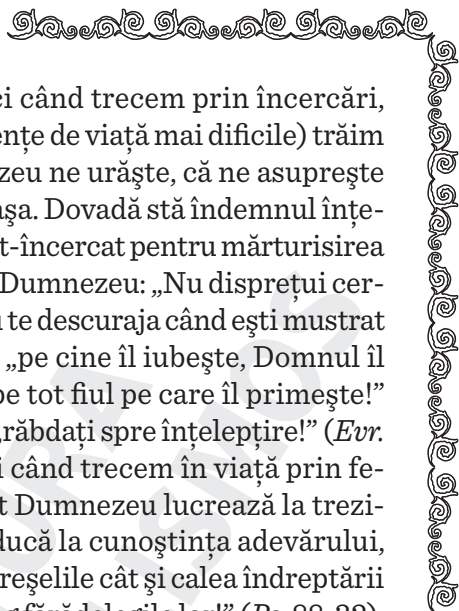

în duhul puturos al înfumurării prin diavoleasca trufie și mândrie. Abia atunci când cele ascunse, tainice, ale lucrărilor lui Dumnezeu se vor vădi cu putere, vom descoperi „dreptatea” propriilor noastre păreri despre Dânsul: „nu este nici o faptură ascunsă înaintea Lui, ci toate sunt goale și descoperite pentru ochii Celui în fața Căruia noi vom da socoteală!” (*Evr.* 4, 13). Când tot eșafodajul mincinos al părerii-de-sine ni se va năruia de pe temeliiile puse pe nisipurile mișcătoare ale îndoielii în credință și îndulcirii pătimășe de cele ale vieții pământești, abia atunci vom recunoaște întreita strălucire a virtuților teologice de care ne-am lipsit: credința – „dacă veți avea credință în voi cât un grăunte de muștar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo!, – și se va muta; și nimic nu va fi vouă cu neputință” (*Mt.* 17, 20), nădejdea – „Dumnezeu i-a dăruit lui Avraam moștenirea prin făgăduință” (*Gal.* 3, 18), și dragostea – „calea mai presus de orice altă cale” (*I Cor.* 13, 31). Căci nici nu este o altă cale de înălțare până la tronul slavei lui Dumnezeu.

Dragostea înseamnă credincioșie neschimbată, credință întru care nu încapă nici urmă de îndoială. De aceea, în lumea noastră, roadele credinței sunt atât de slabe încât umanitatea contemporană (prinsă în uriașul mecanism al secularizării și desacralizării generale) a ajuns să considere harul drept o monedă ieftină de schimb, confundând astfel întunericul cu lumina: „ce părtășie are lumina cu întunericul?!” (*II Cor.* 6, 14) întreabă retoric Sfântul Apostol Pavel. „De se va îndoii cineva, nu va binevoi sufletul Meu întru el!” (*Evr.* 10, 38), „iar credința este încredințarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute” (*Evr.* 11, 1).

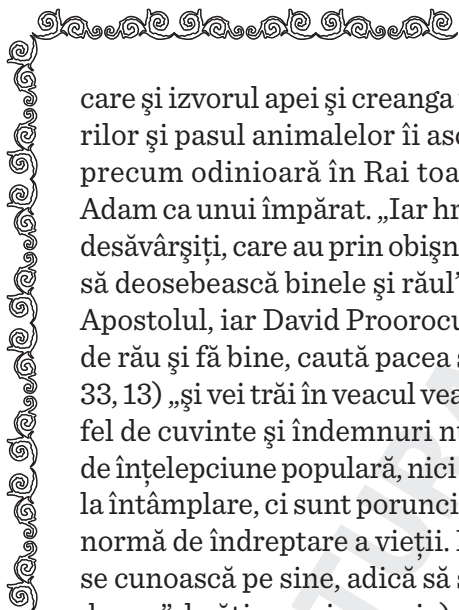

Gândul șovăielnic (sau îndoiala în credință) nu apare din nimic. Căci până nu se ivește umbra păcatului în sufletul omului, nu apare îndoiala. Câte milioane de creștini nu sunt luminați prin Taina Sfântului Botez, vlăstare ale dreptei credințe în Dumnezeu Cel Viu al Adevărului? Câte milioane de creștini nu rostesc zilnic Simbolul Credinței? Câți nu fac nenumărate acte de caritate și de filantropie? Câte milostenii nu se împart zilnic în Numele Domnului Iisus Hristos Cel răstignit și înviat?... Și totuși, mereu aceleași întrebări persistă în toate mințile și frământă inimile tuturor: „Oare cum o fi dincolo? Oare chiar așa o fi și cu credința asta? Oare Ortodoxia chiar este singura religie a Adevărului? Oare chiar tot ce citim în Scriptură este adevărat? Oare chiar așa va fi la Judecată? Oare chiar așa va fi când va veni antihristul? Oare chiar poate să pedepsească Dumnezeu atâta omenire pentru necunoașterea, indolența și ipocrizia ei? Oare chiar o să vină vreodată sfârșitul lumii? Chiar există Rai și iad? Și cum adică, Dumnezeu nu va ține cont de neputințele firii omenești? Poate Dumnezeu – Izvorul inefabil al iubirii fără de sfârșit – să fie aspru, crud și necruțător cu cei care nu L-au putut înțelege sau pricepe în felul lor de a vedea, de a gândi și de a trăi în această lume plină de tot felul de excese?!...”. La astfel de nedumeriri Sfântul Apostol Pavel ne dă răspunsuri grele: „Iar dacă sunteți fără de certare, de care toți au parte, atunci sunteți fii nelegitimi și nu fii adevărați!” (Evr. 12, 8); „orice mustrare, la început, nu pare că e de bucurie, ci de întristare, dar mai pe urmă dă celor încercați cu ea roada pașnică a dreptății” (Evr. 12, 11).

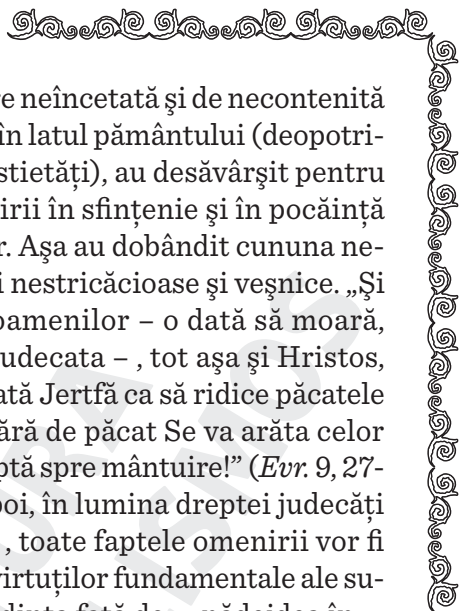
De multe ori (atunci când trecem prin încercări, prin ispite, prin experiențe de viață mai dificile) trăim cu impresia că Dumnezeu ne urăște, că ne asuprește cumva. Dar nu e deloc așa. Dovadă stă îndemnul înțeleptului apostol cel mult-încercat pentru mărturisirea lui Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu: „Nu disprețui certarea Domnului, nici nu te descuraja când ești muștrat de El!” (*Evr.* 12, 5) căci „pe cine îl iubește, Domnul îl ceartă, – și biciuiește pe tot fiul pe care îl primește!” (*Evr.* 12, 6); și de aceea „răbdați spre înțelepțire!” (*Evr.* 12, 7). De aceea, atunci când trecem în viață prin felurite încercări, de fapt Dumnezeu lucrează la trezirea noastră, ca să ne aducă la cunoștința adevărului, descoperindu-ne atât greșelile cât și calea îndreptării lor: „Cerceta-voi cu toiag fărădelegile lor!” (*Ps.* 88, 32). Căci scopul este ca prin ele să înaintăm în har, în credință și să sporim în fapte bune „până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos” (*Efes.* 4, 13), căci „Dumnezeu iubește pe cel care dă cu voie bună!” (*II Cor.* 9, 7). Desăvârșirea duhovnicească începe de la starea de pruncie înțeleasă ca nepricepere și neștiință – „pentru că oricine se hrănește cu lapte este nepriceput în cuvântul dreptății, de vreme ce este prunc” (*Evr.* 5, 13), pentru a atinge însă starea de pruncie înțeleasă ca nerăutate și nevinovăție: „de nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor!” (*Mt.* 18, 3).

Intrarea în împărăția Domnului înseamnă, de fapt, revenirea la starea paradisiacă a omului de dinainte de căderea în păcat, stare la care au ajuns Sfinții – pe

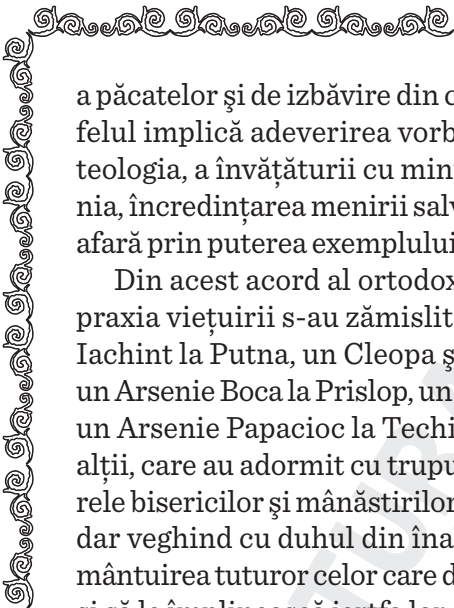
care și izvorul apei și creanga finicului și aripile păsărilor și pasul animalelor îi ascultau și li se supuneau precum odinioară în Rai toată suflarea îi slujea lui Adam ca unui împărat. „Iar hrana tare este pentru cei desăvârșiți, care au prin obișnuință simțurile învățate să deosebească binele și răul” (*Evr.* 5, 14) scrie Pavel Apostolul, iar David Proorocul întărește: „Ferește-te de rău și fă bine, caută pacea și o urmează pe ea” (*Ps.* 33, 13) „și vei trăi în veacul veacului!” (*Ps.* 36, 27). Astfel de cuvinte și îndemnuri nu sunt simple sintagme de înțelepciune populară, nici teologumene formulate la întâmplare, ci sunt porunci inspirate, cu valoare de normă de îndreptare a vieții. Până nu ajunge omul să se cunoască pe sine, adică să se lepede de sine (adică de „eu”-l pătimăș și posesiv) nu se va desăvârși. Căci nu se poate înnoi duhovnicește prin harul lui Hristos Cel Răstignit și Înviat: „căci Dumnezeu nu este nedrept, ca să uite lucrul vostru și dragostea pe care ați arătat-o pentru Numele Lui, voi, care ați slujit și slujiți Sfinților!” (*Evr.* 6, 10).

Aici este problema: simpla asimilare intelectuală a formulelor dogmatice care sintetizează conținutul adevărului revelat despre Dumnezeu, fără asumarea afectivă pe care o poate da numai iubirea sinceră și profundă față de acest conținut mîntuitor (și, mai adânc, față de Cel prezent tainic în el) – rămâne doar simplă „aramă sunătoare și chimval răsunător” (*I Cor.* 13, 1). Cuvântul Apostolului – „fiecare dintre voi să arate aceeași râvnă spre adevărarea nădejzii, până la sfârșit” (*Evr.* 6, 11) a fost urmat și împlinit întocmai de miile de sfinți asceți, nevoitori și pustnici care, de-a lungul veacurilor de luptă duhovnicească, de aspră

înfrânare, de priveghere neîncetată și de neconținută rugăciune, în lungul și în latul pământului (deopotrivă în cetăți, ca și în pustietăți), au desăvârșit pentru totdeauna modelul trăirii în sfințenie și în pocăință a Adevărului mîntuitor. Așa au dobândit cununa nevestejită a măririi celei nestricăcioase și veșnice. „Și precum este rînduit oamenilor – o dată să moară, iar după aceea să fie Judecata – , tot așa și Hristos, după ce a fost adus o dată Jertfă ca să ridice păcatele multora, a doua oară fără de păcat Se va arăta celor ce cu stăruință Îl așteaptă spre mîntuire!” (*Evr.* 9, 27-28). La Judecata de Apoi, în lumina dreptei judecăți a Dreptului Judecător , toate faptele omenirii vor fi cercetate prin prisma virtuților fundamentale ale sufletului creștinesc: credința față de –, nădejdea în –, și dragostea pentru – Jertfa Crucii lui Hristos: „între această voință suntem sfințiți, prin Jertfa Trupului lui Iisus Hristos, o dată pentru totdeauna” (*Evr.* 10, 10).

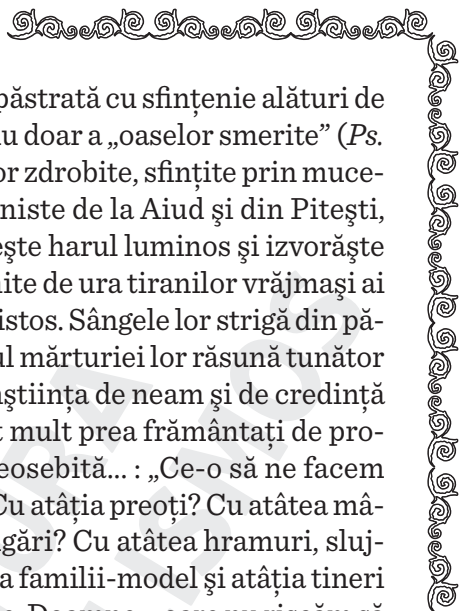
Prin urmare, criteriul discernerii universale va fi foarte simplu: vor fi puse față în față dragostea noastră față de semeni cu dragostea lui Hristos față de lume; ascultarea noastră față de poruncile lui Hristos cu ascultarea lui Hristos față de voia Tatălui; milostenia noastră față de lipsurile celor sărmani cu milostivirea lui Dumnezeu față de neputințele noastre; binele făcut de noi aproapelui cu binele făcut nouă de Hristos; jertfa sîngelui nostru duhovnicesc în slujirea Bisericii lui Hristos (prin nevoințe personale, virtuți și fapte de milostenie) cu Jertfa Sîngelui lui Hristos vărsat pe Cruce pentru răscumpărarea întregii omeniri din robia morții și de sub tirania diavolului. Iar aceasta nu întâmplător. Ci anume pentru că puterea de zdrobire

a păcatelor și de izbăvire din cătușele patimilor de tot felul implică adevărarea vorbei cu fapta, a teoriei cu teologia, a învățaturii cu minunea, a vieții cu sfințenia, încredințarea menirii salvatoare a frumuseții din afară prin puterea exemplului frumuseții din lăuntru.

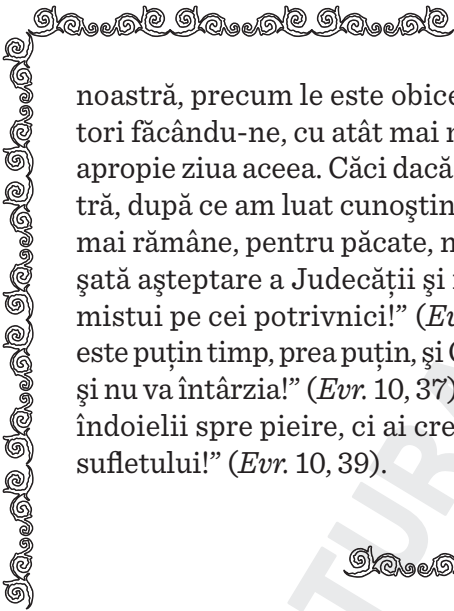
Din acest acord al ortodoxiei învățaturii cu ortopraxia viețuirii s-au zămislit modelele credinței: un Iachint la Putna, un Cleopa și un Paisie la Sihăstria, un Arsenie Boca la Prislop, un Sofian Boghiu la Antim, un Arsenie Papacioc la Techirghiol, – și mulți, mulți alții, care au adormit cu trupul, odihnind prin cimitirele bisericilor și mănăstirilor pământului creștinesc, dar veghind cu duhul din înaltul Cerului îngeresc la mântuirea tuturor celor care doresc să le urmeze pilda și să le împlinească jertfa lor – a celor „de care lumea nu era vrednică, și care au rătăcit în pustii și în munți și în peșteri și în crăpăturile pământului” (*Evr.* 11, 38) și care s-au făcut „ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor, până astăzi” (*I Cor.* 4, 13).

Desigur, statura duhovnicească a unui cuvios nu constă într-o anumită înălțime a trupului sau într-o anumită înfățișare a chipului, după cum nu constă nici în vreo știință-de-carte specială sau în cine știe ce aptitudini artistice. Istoria Bisericii noastre păstrează chipuri luminoase ale evlaviei precum Sfinții Ierarhi Varlaam și Dosoftei ai Moldovei, după cum se bucură și de efigia muncii și erudiției unor Veniamin Costachi și Andrei Șaguna. După cum și amintirea unor sihaștri precum Sfântul Daniil de la Voroneț sau Sfânta Teodora de la Sihla, ori a unor rugători precum Cristofor ierodiaconul, Ioanichie Moroi, Ioil Gheorghiu sau arhiereul Ioan-cel-minunat (fost Episcop-vicar al

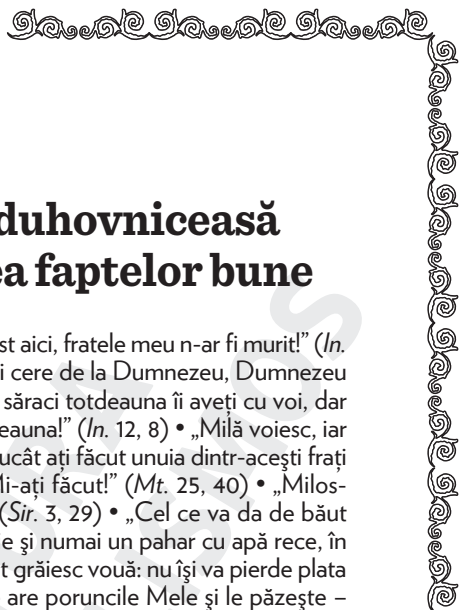
Lavrei de la Kiev) este păstrată cu sfințenie alături de mărturia însângерată nu doar a „oaselor smerite” (*Ps.* 50, 9), ci și a osemintelor zdrobite, sfințite prin muce-nicia temnițelor comuniste de la Aiud și din Pitești, din care astăzi strălucește harul luminos și izvorăște mirul sfințeniei răstignite de ura tiranilor vrăjmași ai Crucii și Învierii lui Hristos. Sângele lor strigă din pământ spre Cer, iar glasul mărturiei lor răsună tunător din Cer spre a trezi conștiința de neam și de credință a celor care astăzi sunt mult prea frământați de probleme de o gravitate deosebită... : „Ce-o să ne facem noi cu atâtea biserici? Cu atâtea preoți? Cu atâtea mănăstiri și cu atâtea călugări? Cu atâtea hramuri, slujbe, rugăciuni? Cu atâtea familii-model și atâtea tineri evlavioși?!... Of, Doamne, Doamne – oare nu riscăm să ajungem o țară de mistici?! Ce-o să ne facem noi dacă toți vor dori să se mântuiască? Oare o să mai încăpem în Rai?...”. Probabil că din astfel de „dileme-de-conștiință” s-a declanșat în sânul națiunii criza spirituală care face ravagii astăzi mai mult ca niciodată. În așa fel încât am ajuns cu toții să trăim de parcă n-ar mai avea nici un sens să o facem. Căci am uitat cuvântul Domnului: „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui – și toate celelalte se vor adăuga vouă!” (*Mt.* 6, 33), căci „fără Mine nu puteți face nimic!” (*In.* 15, 5) și de aceea „cel ce nu adună cu Mine risipește!” (*Lc.* 11, 23). Nu degeaba vestește Apostolul încă o dată: „Domnul va judeca pe poporul Său! Înfricoșător lucru este să cădem în mâinile Dumnezeului Celui Viu!” (*Evr.* 10, 30-31).

„Să luăm seama unul altuia, ca să ne îndemnăm la dragoste și la fapte bune, fără să părăsim Biserica

noastră, precum le este obiceiul unora, ci îndemnat-
tori făcându-ne, cu atât mai mult, cu cât vedeți că se
apropie ziua aceea. Căci dacă păcătuim de voia noas-
tră, după ce am luat cunoștință despre adevăr, nu ne
mai rămâne, pentru păcate, nici o jertfă, ci o înfrico-
șată așteptare a Judecății și iuțimea focului care va
mistui pe cei potrivnici!” (*Evr.* 10, 24-27), „căci mai
este puțin timp, prea puțin, și Cel Ce va să vină, va veni
și nu va întârzia!” (*Evr.* 10, 37). „Noi nu suntem (fi) ai
îndoielii spre pieire, ci ai credinței spre dobândirea
sufletului!” (*Evr.* 10, 39).

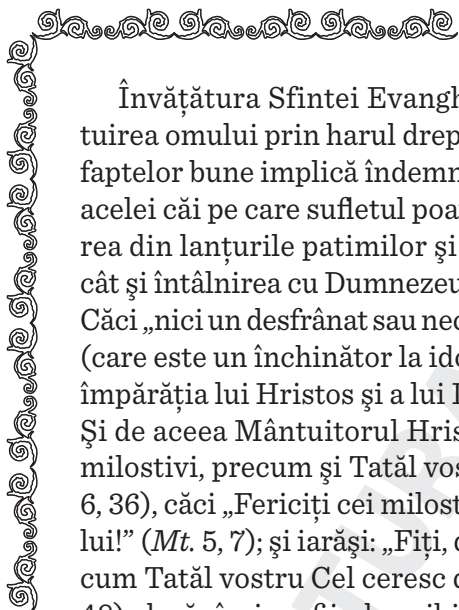

Învieră duhovniceasă din lucrarea faptelor bune

„Doamne, dacă ai fi fost aici, fratele meu n-ar fi murit!” (In. 11, 21) • „Știu că oricâte vei cere de la Dumnezeu, Dumnezeu îți va da!” (In. 11, 22) • „Pe săraci totdeauna îi aveți cu voi, dar pe Mine nu Mă aveți totdeauna!” (In. 12, 8) • „Milă voiesc, iar nu jertfă!” (Mt. 9, 3) • „Întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei prea mici – Mie Mi-ați făcut!” (Mt. 25, 40) • „Milostenia va curăți păcatele!” (Sir. 3, 29) • „Cel ce va da de băut unuia dintre aceștia mici fie și numai un pahar cu apă rece, în nume de ucenic – adevărat grăiesc vouă: nu își va pierde plata sa!” (Mt. 10, 42) • „Cel ce are poruncile Mele și le păzește – acela este care Mă iubește!” (In. 14, 21) • „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii!” (Mt. 25, 34) • „Osana Fiului lui David: binecuvântat este Cel Ce vine întru Numele Domnului!” (Mt. 21, 9) • „Marta l-a zis: eu am crezut că Tu ești Hristosul, Fiul lui Dumnezeu, Care a venit în lume!” (In. 11, 27)

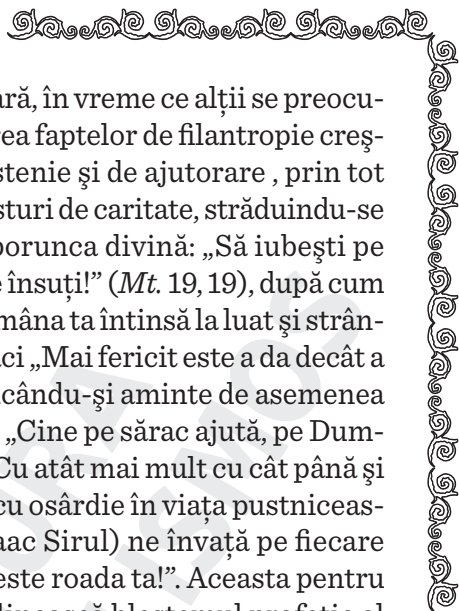
„**C**uvântul lui Dumnezeu e viu și lucrător și mai ascuțit decât orice sabie cu două tăișuri, și pătrunde până la despărțitura sufletului și duhului, dintre încheieturi și măduvă, și destoinic este să judece simțirile și cugetările inimii!” (Evr. 4, 12), scria evreilor Sfântul Apostol Pavel, sfătuindu-i să nu uite nici de lucrarea rugăciunii, nici de împlinirea milosteniei față de cei săraci: „și pe acestea trebuia să le faceți și pe acelea să nu le lăsați!” (Mt. 23, 23); „iar când veți face toate cele poruncite vouă, să ziceți: suntem slugi netrebnice, pentru că nu am făcut decât ceea ce eram datori să facem!” (Lc. 17, 10).

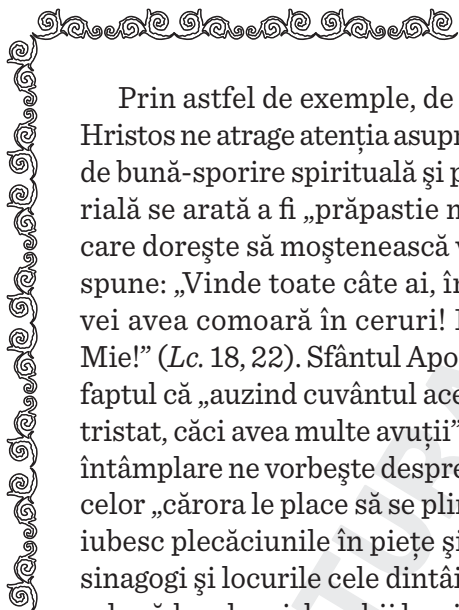
Învățătura Sfintei Evanghelii cu privire la mântuirea omului prin harul dreptei-credințe și lucrarea faptelor bune implică îndemnul la urmarea în viață a acelei căi pe care sufletul poate dobândi atât eliberarea din lanțurile patimilor și din cătușele păcatelor, cât și întâlnirea cu Dumnezeu Cel Viu al Adevărului. Căci „nici un desfrânat sau necurat sau lacom de avere (care este un închinător la idoli) nu are moștenire în împărăția lui Hristos și a lui Dumnezeu!” (*Efes. 5, 5*). Și de aceea Mântuitorul Hristos ne îndeamnă: „Fiți milostivi, precum și Tatăl vostru este milostiv!” (*Lc. 6, 36*), căci „Fericiți cei milostivi – că aceia se vor mîlui!” (*Mt. 5, 7*); și iarăși: „Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este!” (*Mt. 5, 48*), desăvârșirea fiind posibilă tocmai prin lucrarea stăruitoare a rugăciunii neîncetate: „în Biserică vreau să grăiesc cinci cuvinte cu mintea mea, ca să învăț și pe alții, decât zeci de mii de cuvinte într-o limbă străină” (*I Cor. 14, 19*).

Rugăciunea însă nu se face oricum, ci cu trezvie, prin luare-aminte la sine: „Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!” (*Mt. 26, 41*). „Fiți treji!” (*IPt. 5, 8*), „fiți tari!” (*I Cor. 15, 58*), „să fie mijloacele voastre încinse și făcliile voastre aprinse!” (*Lc. 12, 35*) – aceste făclii simbolizând lumina faptelor bune. Nu degeaba Sfântul Apostol Iacov atrăgea atenția asupra faptului că „credința fără de fapte moartă este!” (*Iac. 2, 26*), după cum și faptele fără credință moarte sunt...

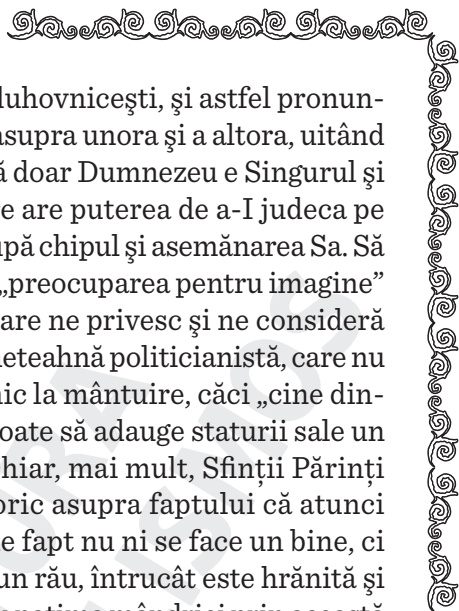
De-a lungul timpului s-a constatat că în practica vieții bisericești unii creștini pun accentul pe împlinirea pravilei de rugăciune, urmând consecvent și preponderent dobândirea anumitor stări de trăire

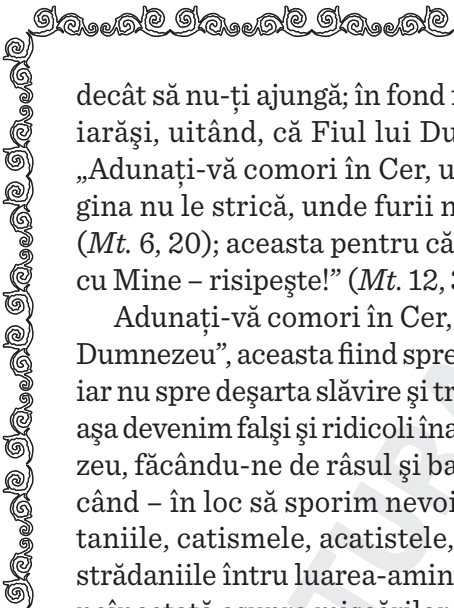
duhovnicească interioară, în vreme ce alții se preocupă mai mult cu săvârșirea faptelor de filantropie creștină, prin acte de milostenie și de ajutorare, prin tot felul de binefaceri și gesturi de caritate, străduindu-se astfel să împlinească porunca divină: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși!” (*Mt. 19, 19*), după cum și îndemnul: „Să nu fie mâna ta întinsă la luat și strânsă la dat!” (*Sir. 4, 33*), căci „Mai fericit este a da decât a lua!” (*F.Ap. 20, 35*), aducându-și aminte de asemenea și de zicala din bătrâni: „Cine pe sărac ajută, pe Dumnezeu Îl împrumută!”. Cu atât mai mult cu cât până și sfinți care au strălucit cu osârdie în viața pustnicească (precum Sfântul Isaac Sirul) ne învață pe fiecare că „folosul aproapelui este roada ta!”. Aceasta pentru ca nu cumva să se împlinească blestemul profetic al Psalmistului: „rugăciunea lui să se prefacă în păcat!” (*Ps. 108, 6*), în condițiile în care petreci cu orbire din pricina părerii-de-sine, crezând că ar fi un lucru cu adevărat bine-plăcut Domnului ca tu (îndestulat fiind cu de toate) să te încui în camera ta pentru a înălța rugăciuni la Cer, în vreme ce aproapele tău îți bate zadarnic la ușă, cerându-ți ajutorul pentru a nu pieiri de foame: „un sărac (anume Lazăr) zăcea înaintea porții bogatului, plin de bube, poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa lui; și până și câinii venind, lingeau bubele lui!” (*Lc. 6, 20-21*). După cum hulea și celălalt bogat pomenit în Sfânta Evanghelie, cel care și-a mărit hambarele pentru a încăpea în ele mulțimea bogățiilor adunate și a-și asigura astfel belșugul din anii următori: „Suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te!” (*Lc. 12, 19*).

Prin astfel de exemple, de fapt, Mântuitorul Iisus Hristos ne atrage atenția asupra faptului că între râvna de bună-sporire spirituală și pofta de agonisire materială se arată a fi „prăpastie mare” (Lc. 16, 26). Celui care dorește să moștenească viața veșnică, Hristos îi spune: „Vinde toate câte ai, împarte-le săracilor – și vei avea comoară în ceruri! Iar tu vino de urmează Mie!” (Lc. 18, 22). Sfântul Apostol Matei ne descoperă faptul că „auzind cuvântul acesta, tânărul a plecat întristat, căci avea multe avuții” (Mt. 19, 22). O astfel de întâmplare ne vorbește despre ipocrizia sau falsitatea celor „cărora le place să se plimbe în haine lungi, care iubesc plecăciunile în piețe și scaunele cele dintâi în sinagogi și locurile cele dintâi la ospete, mâncând casele văduvelor și de ochii lumii rugându-se îndelung!” (Lc. 20, 46-47); și de aceea, „când faci milostenie, nu trâmbița înaintea ta, cum fac fățarnicii în sinagogi și pe ulițe, ca să fie slăviți de oameni; adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor!” (Mt. 6, 2), căci „toate faptele lor le fac ca să fie priviți de oameni...” (Mt. 23, 5), neluând seama la îndemnul Mântuitorului care ne învață ca atunci când postim și ne rugăm, să nu o facem spre slava deșartă cea de la oameni, ci în chip tainic, smerit, ferit de ochii lumii: „Când postești, nu fiți triști ca fățarnicii, că ei își smolesc fețele ca să se arate oamenilor că postesc; adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor! Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns; iar Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție!” (Mt. 6, 16-18). Aceasta deoarece nu puțini sunt cei care, lipsiți de discernământ, confundă aparențele înșelătoare ale evlaviei fățarnice

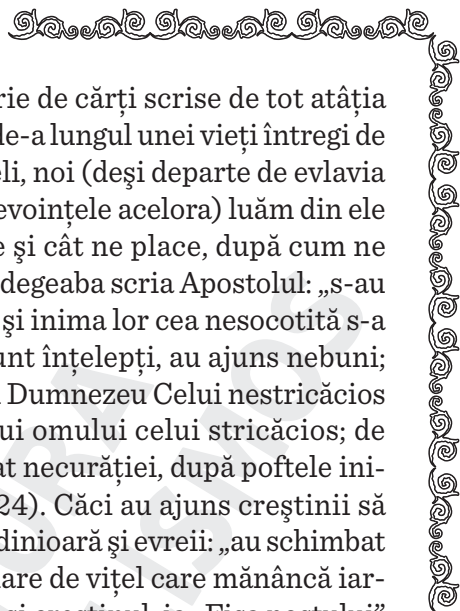
cu adevăratele virtuți duhovnicești, și astfel pronunțată tot felul de sentințe asupra unora și a altora, uitând cu desăvârșire faptul că doar Dumnezeu e Singurul și Dreptul Judecător Care are puterea de a-I judeca pe cei zidiți de El Însuși după chipul și asemănarea Sa. Să nu uităm nici faptul că „preocuparea pentru imagine” (adică pentru felul în care ne privesc și ne consideră ceilalți) este o simplă meteahnă politicianistă, care nu ajută pe nimeni cu nimic la mântuire, căci „cine dintre voi, îngrijindu-se, poate să adauge staturii sale un cot?!” (*Lc. 12, 25*). Ba chiar, mai mult, Sfinții Părinți ne atrag atenția categoric asupra faptului că atunci când suntem lăudați, de fapt nu ni se face un bine, ci mai degrabă ni se face un rău, întrucât este hrănită și crește în lăuntrul nostru patima mândriei prin această deșartă-slăvire și strecurare de greșită părere-de-sine și arogantă înălțare-de-sine în inima și așa bolnavă de egoism și de individualism și de autosuficiență, făcând-o ca astfel să devină „cu totul sălaș dracilor” (Sfântul Simeon Metafrastul). Și, deși patimile colcăie în noi, totuși avem permanent la îndemână justificări și îndreptățiri și scuze pentru toate neputințele și slăbiciunile pe care noi înșine ni le tolerăm sau chiar ni le cultivăm în suflet: „A, nu, nu suntem leneși la rugăciune, ci suntem doar foarte ocupați, prea ocupați, nu avem timp din pricina prea multelor probleme care sunt de rezolvat!”, uitând însă că „pentru orice cuvânt deșert, pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecății!” (*Mt. 2, 36*). Și iarăși: „A, nu, nu suntem zgârciți, avari, răutăcioși, lacomi și invidioși – noi doar ne asigurăm ziua de mâine, mai bine ca alții, care nu știu să o facă!” – (doar, vorba ceea: „mai bine arunci

decât să nu-ți ajungă; în fond fiecare cu treaba lui!”) – iarăși, uitând, că Fiul lui Dumnezeu ne îndeamnă: „Adunați-vă comori în Cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă și nu le fură!” (Mt. 6, 20); aceasta pentru că oricum „cine nu adună cu Mine – risipește!” (Mt. 12, 30).

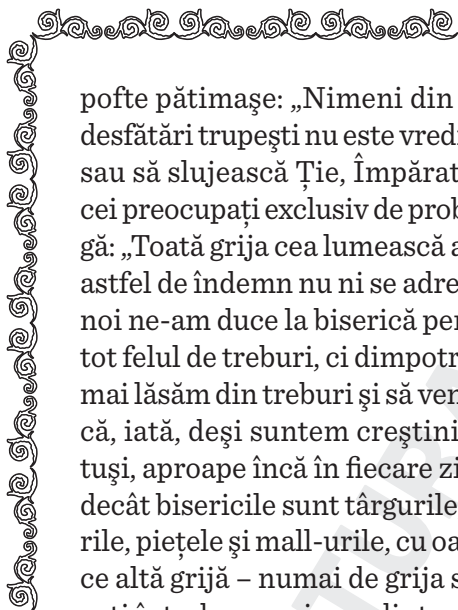
Adunați-vă comori în Cer, adică „îmbogățiți-vă în Dumnezeu”, aceasta fiind spre înveșnicirea sufletului, iar nu spre deșarta slăvire și trufire a trupului. Căci tot așa devenim falși și ridicoli înaintea Sfântului Dumnezeu, făcându-ne de râsul și batjocura dracilor, atunci când – în loc să sporim nevoințele, să înmulțim metaniile, catismele, acatistele, rugăciunile, să sporim strădaniile întru luarea-aminte la sine și privegherea neîncetată asupra mișcărilor pătimășe din suflet, noi mărim frecvența împărtășirii noastre cu Sfintele Taine, anume pentru ca să vadă părintele duhovnic, colegii, prietenii, vecinii și toți cei din jur de câtă evlavie, de câtă trăire, de câtă aură duhovnicească suntem plini!... Într-adevăr, înaltă-foarte trebuie să fie o astfel de măsură a sporirii în care noi, cei plini de pofta păcatului, desfrânați și pătimași, ghiftuiți cu tot felul de muncăruri, îmbuibăți cu tot soiul de băuturi, sătui de somn și duhnind de trândăvie, înghesuim în noi și Trupul lui Hristos, socotind că va trece El cumva din stomac în inimă... De fapt, facem întocmai ca Pontius Pilat, eliberându-l pe Baraba și răstignindu-L pe Hristos: „Pe cine din cei doi voțiți să vă eliberez? Iar ei au răspuns: Pe Baraba! Atunci le-a eliberat pe Baraba, iar pe Iisus L-a biciuit și L-a dat să fie răstignit” (Mt. 27, 21-26).

Așa se face că, având la îndemână din belșug mulțime de scrieri sfinte, nenumărate opere de literatură

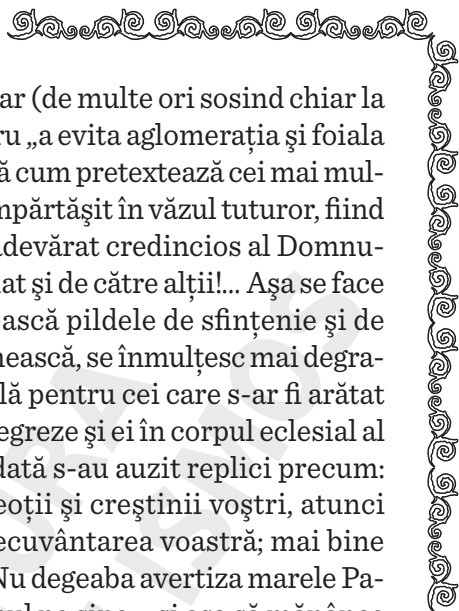
duhovnicească, puzderie de cărți scrise de tot atâția sfinți asceți, nevoitori de-a lungul unei vieți întregi de priveghere și de osteneli, noi (deși departe de evlavie și de înfrânarea și de nevoințele acelora) luăm din ele (după capul nostru) ce și cât ne place, după cum ne convine nouă. Doar nu degeaba scria Apostolul: „s-au rătăcit în gândurile lor și inima lor cea nesocotită s-a întunecat; zicând că sunt înțelepți, au ajuns nebuni; și au schimbat slava lui Dumnezeu Celui nestricăcios cu asemănarea chipului omului celui stricăcios; de aceea Dumnezeu i-a dat necurăției, după poftele inimilor lor!” (*Rm.* 1, 22-24). Căci au ajuns creștinii să facă precum făcut-au odinioară și evreii: „au schimbat slava Lui întru asemănare de vițel care mănâncă iar-bă!...” (*Ps.* 105, 20). Așa și creștinul: ia „Fișa postului” de la biserică – și trage concluziile care îi plac: „Sunt botezat. Cred în Hristos. Am duhovnic. Fac rugăciuni. N-am grija nimănui. Nu fac păcate. Postesc miercurea și vinerea. Duminica merg la biserică. Așadar – pot să mă împărtășesc ori de câte ori postesc, după cum doresc, și oricând vreau eu: oricât de des!”. Și sunt destui cei care argumentează: „Fii pe pace, că oricum nu te poți numi vrednic, pentru că nimeni nu-i vrednic; oricum nu te poți considera pregătit, pentru că nimeni nu se poate socoti pregătit; și de aceea rămâne doar la mila Domnului să aprecieze El când facem bine că ne împărtășim și când nu; totuși, noi să îndrăznim la mila Lui cea mare!”...

Numai că lucrurile nu stau deloc așa simplu precum ni se pare. Iată, de pildă, ce mărturisește conștiința canonică a Bisericii în expresia liturgică a Rugăciunii Imnului Heruvimic cu privire la cei stăpâniți de

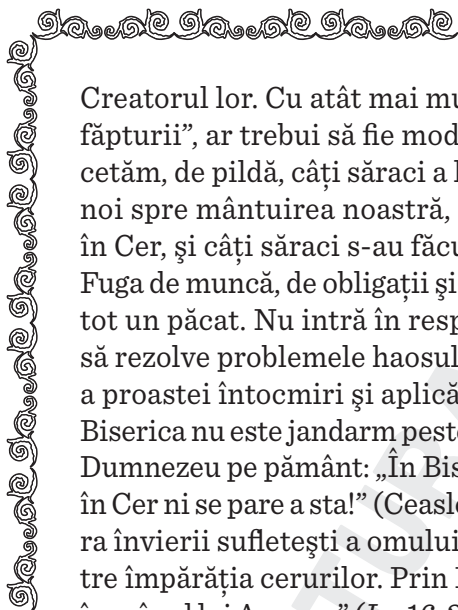
poftă pătimăşe: „Nimeni din cei legați cu poftă și cu desfătări trupești nu este vrednic să vină, să se apropie sau să slujească Ție, Împărate al Slavei!”; iar pentru cei preocupați exclusiv de probleme pământești, adaugă: „Toată grija cea lumească acum să o lepădăm!”. Un astfel de îndemn nu ni se adresează ca și cum, de fapt, noi ne-am duce la biserică pentru ca să ne apucăm de tot felul de treburi, ci dimpotrivă, tocmai pentru ca să mai lăsăm din treburi și să venim și la biserică. Pentru că, iată, deși suntem creștini de două mii de ani, totuși, aproape încă în fiecare zi de duminică, mai pline decât bisericile sunt târgurile, iarमारocurile, bazarurile, piețele și mall-urile, cu oameni preocupați de orice altă grijă – numai de grija sufletului, nu! Iar dacă-l veți întreba pe oricare dintre aceștia, îți va răspunde senin că bineînțeles că e creștin, că merge la biserică, își spovedește păcatele la duhovnic și se împărtășește în toată rânduiala!

Din astfel de lucruri se vede limpede că ne-am deprins să tratăm cele ce țin de sfințirea vieții noastre (adică mântuirea însăși) în treacăt, din fugă, superficial, după placul și cheful fiecăruia, la capitolul „Diverse”. Așa și cu dumnezeiasca împărtășire: „Părinte, am venit pentru că vreau să mă împărtășesc! E adevărat că nu prea dau pe la biserică – ce să fac, sunt foarte ocupat, am o mulțime de probleme de rezolvat; dar să știți că eu sunt foarte credincios, nu fac nici un păcat, nu fac nici un rău nimănui, ba chiar fac numai fapte bune; așa că am venit să mă împărtășesc!”. Așa se face că, deplin convinși de toată această „desăvârșire” abstractă, ca și de totala sa îndreptățire de a primi Trupul și Sângele lui Hristos Cel Înviat, omul se prezintă

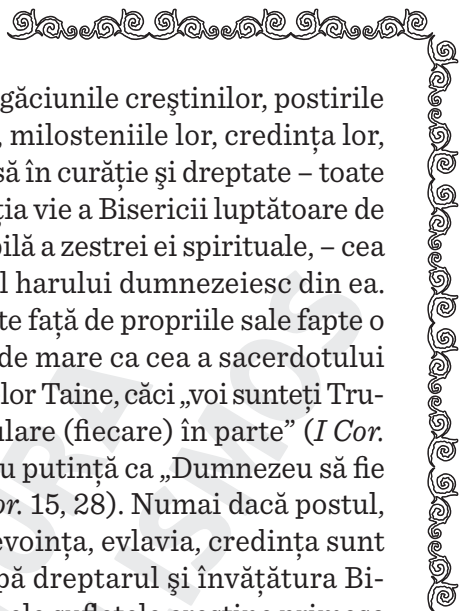

imposibil la Sfântul Altar (de multe ori sosind chiar la sfârșitul Slujbei – pentru „a evita aglomerația și foiala aceea nesuferită” – după cum pretextează cei mai mulți) și pleacă apoi, gata împărțășit în văzul tuturor, fiind socotit de acum ca un adevărat credincios al Domnului, model demn de urmat și de către alții!... Așa se face că, în loc să se înmulțească pildele de sfințenie și de evlavie în obștea creștinească, se înmulțesc mai degrabă pricinile de sminteală pentru cei care s-ar fi arătat cumva dornici să se integreze și ei în corpul eclesial al Ortodoxiei. Doar nu o dată s-au auzit replici precum: „A, păi dacă așa fac preoții și creștinii voștri, atunci nu-mi mai trebuie binecuvântarea voastră; mai bine rămân așa cum sunt!”. Nu degeaba avertiza marele Pavel: „Să se cerceteze omul pe sine – și așa să mănânce din Pâine și să bea din Pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului. De aceea mulți dintre voi sunt neputincioși și bolnavi și mulți au murit!” (*I Cor.* 11, 28-30). Aici se ajunge când cele dumnezeiești ale creștinătății nu mai sunt săvârșite după cuvenita rânduială, ci după părerea și placul fiecăruia, după cum „îl taie capul” – deși „Dumnezeu nu este al neorânduiei, ci al păcii” (*I Cor.* 14, 3), după cum scrie Apostolul; și adaugă: „Ține dreptarul cuvintelor sănătoase pe care le-ai auzit de la mine, cu credința și cu iubirea care sunt în Hristos Iisus!” (*II Tim.* 1, 13).

O vorbă din bătrâni ne învață că „Unde-i lege, nu-i tocmeală!”. Iar David, Regele-Psalmist, confirmă: „Lege le-a pus – și nu o vor trece!” (*Ps.* 148, 6). Așadar toate cele ale firii își păzesc hotarele lor prin rațiunile dumnezeiești ale lucrurilor, rânduite de Însuși

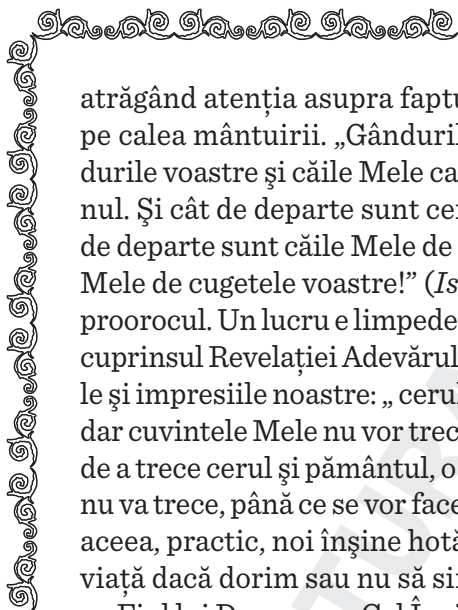

Creatorul lor. Cu atât mai mult omul, ca „împărat al făpturii”, ar trebui să fie model pentru toate. Să cercetăm, de pildă, câți săraci a lăsat Dumnezeu pentru noi spre mântuirea noastră, pentru a dobândi plată în Cer, și câți săraci s-au făcut „săraci” pe ei înșiși?! Fuga de muncă, de obligații și de atribuții sociale este tot un păcat. Nu intră în responsabilitatea Bisericii să rezolve problemele haosului social ivit ca urmare a proastei întocmiri și aplicări a legilor pământești. Biserica nu este jandarm peste lume. Ea este Cerul lui Dumnezeu pe pământ: „În Biserica Slavei Tale stând, în Cer ni se pare a sta!” (Ceaslovul). Ea este anticamera învierii sufletești a omului și poarta sufletelor către împărăția cerurilor. Prin Biserică se intră în Rai, în „sânul lui Avraam” (*Lc. 16, 22*) și în „latura celor vii” (Panihida). Și de aceea, cele ale Bisericii trebuie respectate și împlinite ținând seama de hotarul pe care îl stabilește voia lui Dumnezeu, iar nu cheful omului. Poate că în societate faci ce vrei, cât vrei și cum vrei, dar în Biserică faci numai ce trebuie, cum trebuie și cât trebuie – pentru ca să te mântuiești: „când se luptă cineva la jocuri, nu ia cununa, dacă nu s-a luptat după regulile jocului!” (*II Tim. 2, 5*). Ca să fim cu adevărat mlădițe vii ale Bisericii, chemate să aducă roade prin altoirea la Vița-Hristos, trebuie ca mai întâi să fim curățiți de zgura păcatelor și de cenușa patimilor, căci „tot pomul care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc!” (*Mt. 3, 10*). Puterea lui Dumnezeu lucrează prin Sfintele Taine ale Bisericii nu pentru a cântări sufletului omului, nici pentru a-l tăgădui – ci pentru a-l sfinți și a-l îndumnezei: „cel ce va crede și se va boteza se va mântui!” (*Mc. 16, 16*) și astfel „dreptul din credință va

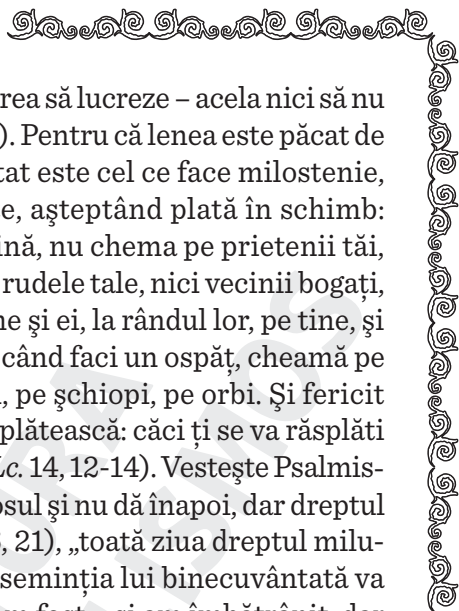

fi viu!” (*Evr.* 10, 38). Rugăciunile creștinilor, postirile lor, îngenuncherile lor, milosteniile lor, credința lor, evlavia lor, viața lor dusă în curăție și dreptate – toate acestea formează bogăția vie a Bisericii luptătoare de pe pământ, partea vizibilă a zestrei ei spirituale, – cea nevăzută fiind belșugul harului dumnezeiesc din ea. Adevăratul creștin simte față de propriile sale fapte o responsabilitate la fel de mare ca cea a sacerdotului față de săvârșirea Sfintelor Taine, căci „voi sunteți Trupul lui Hristos și mădulare (fiecare) în parte” (*I Cor.* 12, 27), doar așa fiind cu puțință ca „Dumnezeu să fie totul întru toate!” (*I Cor.* 15, 28). Numai dacă postul, rugăciunea, trezvia, nevoința, evlavia, credința sunt săvârșite întocmai după dreptarul și învățătura Bisericii, abia atunci prin ele sufletele creștine primesc de la Dumnezeu harul curățitor, luminător, sfînșitor și mântuitor al Duhului Său Cel Sfânt. De aceea scria Sfântul Apostol Pavel: „nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine!” (*Gal.* 2, 20). Pentru că Însuși Hristos ne-a spus: „nu caut voia Mea, ci voia Celui Care M-a trimis!” (*In.* 5, 30). Și de aceea trăirea tainei îndumnezeirii firii în Biserică se face în lăuntrul hotarelor pe care le-au statornicit Bisericii aceste două cuvinte apostolice: cel al Sfântului Apostol Petru – „Trebuie să ascultăm pe Dumnezeu mai mult decât pe oameni!” (*F.Ap.* 5, 29), și cel al Sfântului Apostol Pavel (încă și mai drastic decât primul): „chiar dacă noi înșine sau un înger din Cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o – să fie anatema!” (*Gal.* 1, 8).

Prin urmare, atunci când mersul societății rătăcește calea rânduielilor dumnezeiești, se cuvine ca Biserica (prin slujitorii ei) să tragă semnalul de alarmă,

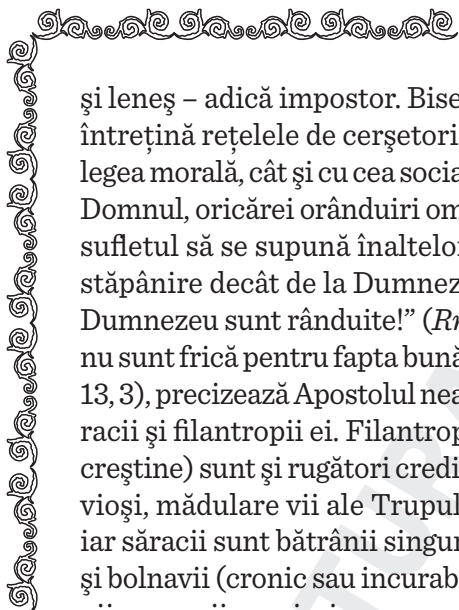

atrăgând atenția asupra faptului că lumea nu se află pe calea mântuirii. „Gândurile Mele nu sunt ca gândurile voastre și căile Mele ca ale voastre – zice Domnul. Și cât de departe sunt cerurile de la pământ, așa de departe sunt căile Mele de căile voastre și cugetele Mele de cugetele voastre!” (Is. 55, 8-9), vestea cândva proorocul. Un lucru e limpede: nu schimbă Dumnezeu cuprinsul Revelației Adevărului după voile și mofturile și impresiile noastre: „cerul și pământul vor trece – dar cuvintele Mele nu vor trece!” (Mt. 24, 35); „înainte de a trece cerul și pământul, o iotă sau o cirtă din Lege nu va trece, până ce se vor face toate!” (Mt. 5, 18). Și de aceea, practic, noi înșine hotărâm în propria noastră viață dacă dorim sau nu să simțim bucuria întâlnirii cu Fiul lui Dumnezeu Cel Înviat. Învăță Apostolul: „și dacă trăim, și dacă murim – ai Domnului suntem!” (Rm. 14, 8). Să nu uităm că „orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele. Nu poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune. Iar orice pom care nu face roadă bună se taie și se aruncă în foc! De aceea, după roadele lor îi veți cunoaște” (Mt. 7, 17-20). „E bine să râvniți totdeauna binele – nu doar atunci când sunt eu de față la voi!” (Gal. 4, 18), „adevărat grăiesc vouă: și-au luat plata lor!” (Mt. 6, 16). Bine este „când faci milostenie, să nu știe stânga ta ce face dreapta ta!” (Mt. 6, 3). Se cade, așadar, ca orice faptă bună să fie săvârșită în ascuns, în taină, cu discreție, doar la lumina Feței lui Dumnezeu: „întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei prea mici – Mie Mi-ați făcut!” (Mt. 25, 40), totodată neuitând nici îndemnul Sfântului Ioan Gură de Aur: „Să asude milostenia în mâna ta!”. Căci nu degeaba hotărâște Sfântul Apostol

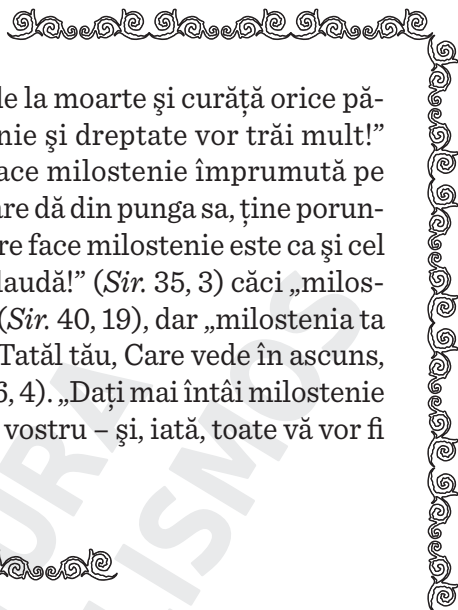
Pavel: „dacă cineva nu vrea să lucreze – acela nici să nu mănânce!” (*II Tes. 3, 10*). Pentru că lenea este păcat de moarte. Iar binecuvântat este cel ce face milostenie, nu cel ce neguțătorește, așteptând plată în schimb: „Când faci prânz sau cină, nu chema pe prietenii tăi, nici pe frații tăi, nici pe rudele tale, nici vecinii bogați, ca nu cumva să te cheme și ei, la rândul lor, pe tine, și să-ți fie ca răsplată. Ci, când faci un ospăț, cheamă pe săraci, pe neputincioși, pe șchiopi, pe orbi. Și fericit vei fi că nu pot să-ți răsplătească: căci ți se va răsplăti la învierea dreptilor!” (*Lc. 14, 12-14*). Vesteste Psalmistul: „Împrumută păcătosul și nu dă înapoi, dar dreptul se îndură și dă!” (*Ps. 36, 21*), „toată ziua dreptul miluiește și împrumută iar seminția lui binecuvântată va fi!” (*Ps. 36, 26*); „tânăr am fost – și am îmbătrânit; dar n-am văzut pe cel drept părăsit, nici seminția lui cerșind pâine!” (*Ps. 36, 25*). Milostenia străbate cerurile și ajunge până la Tronul lui Dumnezeu: „Milostenia va curăți păcatele!” (*Sir. 3, 29*), după cum și „dragostea acoperă mulțime de păcate!” (*I Pt. 4, 8*). Dar numai atunci milostenia este curată și binecuvântată – când este săvârșită în duh de rugăciune, cu smerenie, cu dragoste și cu inimă bună.

Valoarea inestimabilă a milosteniei pentru mântuire este dovedită și descrisă în aproape toate scrierile patristice, care sunt dreptarele de credință și de viață ale creștinilor. O precizare, însă, se impune: e foarte adevărat că Mântuitorul Hristos Însuși vine la noi sub chipul săracului care ne cere ajutorul după puterea noastră; la fel de adevărat, însă, este și faptul că Mântuitorul Hristos nu a venit, nu vine și nu va veni vreodată sub chipul omului destrăbălat, vicios, drogat, bețivan, fumător

și leneș – adică impostor. Biserica nu este chemată să întrețină rețelele de cerșetori ale celor certați atât cu legea morală, cât și cu cea socială: „Supuneți-vă, pentru Domnul, oricărei orânduiri omenеști!” (*I Pt.* 2, 13); „tot sufletul să se supună înaltelor stăpâniri, căci nu este stăpânire decât de la Dumnezeu; iar cele ce sunt – de Dumnezeu sunt rânduite!” (*Rm.* 13, 1), căci „dregătorii nu sunt frică pentru fapta bună, ci pentru cea rea” (*Rm.* 13, 3), precizează Apostolul neamurilor. Biserica are săracii și filantropii ei. Filantropii (oamenii milosteniei creștine) sunt și rugători credincioși, cu adevărat evlavioși, mădulare vii ale Trupului Tainic al lui Hristos; iar săracii sunt bătrânii singuri și neajutorați, infirmii și bolnavii (cronic sau incurabil), familiile cu mulți copii, oamenii nevoiași care muncesc mult pe bani puțini, copiii cu afecțiuni trupești și sufletești – și multe alte „categorii sociale defavorizate” recunoscute public ca atare, toți acei pe care fiecare preot de parohie îi cunoaște din staulul turmei sale cuvântătoare pe care este chemat a o păstori cu vrednicie: „Datori suntem noi, cei tari, să purtăm slăbiciunile celor neputincioși, iar nu să căutăm plăcerea noastră” (*Rm.* 15, 1); „purtați-vă sarcinile unii altora – și așa veți împlini Legea lui Hristos!” (*Gal.* 6, 2). „Roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția: Legea nu este împotriva unora ca acestea!” (*Gal.* 5, 22-23).

„Când ai mult, dă mai mult; dacă ai puțin, dă mai puțin – dar nu pregeta să faci milostenie!” (*Tob.* 4, 8), căci „în fața Celui Preaînalt milostenia este dar bogat pentru toți cei ce o fac!” (*Tob.* 4, 11). „Mai bine este să faci milostenie, decât să aduni aur” (*Tob.* 12, 8) căci

„milostenia izbăvește de la moarte și curăță orice păcat. Cei ce fac milostenie și dreptate vor trăi mult!” (*Tob. 12, 9*); „cel care face milostenie împrumută pe aproapele său; iar cel care dă din punga sa, ține poruncile!” (*Sir. 29, 1*); „cel care face milostenie este ca și cel care jertfește jertfă de laudă!” (*Sir. 35, 3*) căci „milostenia rămâne în veac!” (*Sir. 40, 19*), dar „milostenia ta să fie într-ascuns – iar Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție!” (*Mt. 6, 4*). „Dați mai întâi milostenie cele ce sunt în lăuntrul vostru – și, iată, toate vă vor fi curate!” (*Lc. 11, 41*).

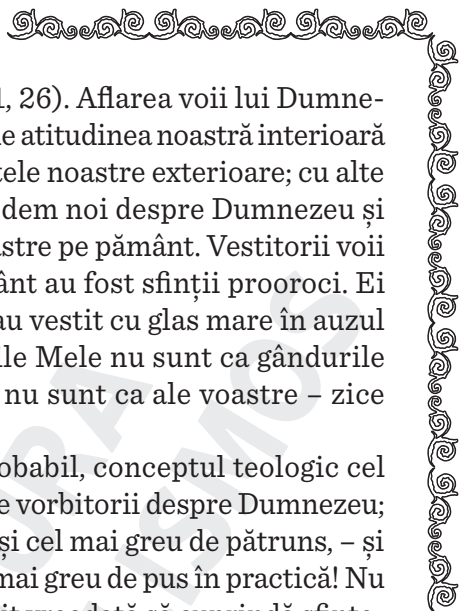

© EDITUR
EVANGHELISM

Adevărata sfințenie – roada Duhului Dumnezeiesc

„Fiți, dar, voi desăvârșiți – precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este!” (Mt. 5, 48) • „Sfinți fiți voi – pentru că sfânt sunt Eu!” (1 Pt. 1, 16) • „Fraților, nu fiți copii la minte; fiți copii când e vorba de răutate – la minte, însă, fiți desăvârșiți!” (1 Cor. 1, 20) • „Dacă voiești să fii desăvârșit – du-te, vinde-ți averea, dă-o săracilor, și vei avea comoară în Cer; iar după aceea, vino și urmează-Mi!” (Mt. 19, 21) • „Dumnezeu, Mântuitorul nostru, voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină!” (1 Tim. 2, 3-4) • „Nu știți, oare, că nedrepții nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți: nici desfrânații, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiții, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu!” (1 Cor. 6, 9-10) • „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu – moșteniți împărăția cea pregătită vouă încă de la întemeierea lumii!” (Mt. 25, 34) • „Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi, Dumnezeul lui Israel!” (Ps. 67, 36) • „Voi sunteți împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu!” (Efes. 2, 19) • „El a rânduit pe unii apostoli, pe alții prooroci, pe alții evangheliști, pe alții păstori și învățători, spre desăvârșirea sfinților, la lucrul slujirii, la zidirea trupului lui Hristos, până vom ajunge toți la unitatea credinței și a cunoașterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârșit, la măsura vârstei deplinătății lui Hristos.” (Efes. 4, 11-13) • „Ca toți să fie una – după cum Tu, Părinte, întru Mine și Eu întru Tine, așa și aceștia în Noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis!” (In. 17, 21)

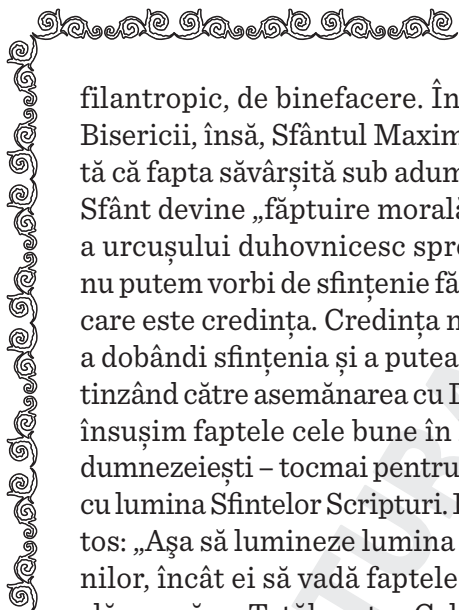
De-a lungul timpului mulți au încercat să înțeleagă ce înseamnă sfințenia. Dar, pentru a reuși aceasta, este nevoie ca mai întâi să afli care este voia Sfântului Dumnezeu cu privire la creația Sa. Și, mai ales, care este voia Lui față de oamenii pe care i-a făcut „după chipul și după

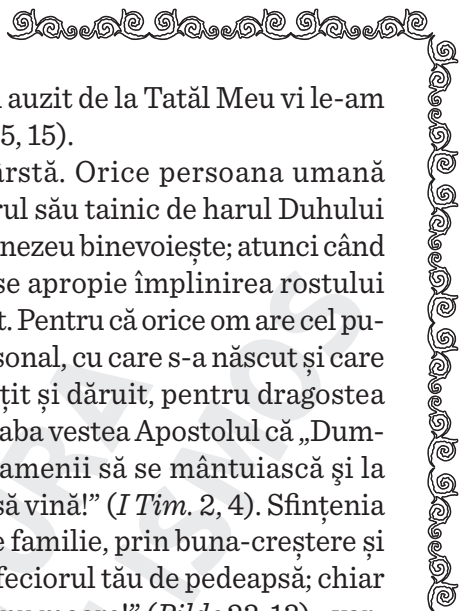
asemănarea” Sa (*Fac.* 1, 26). Aflarea voii lui Dumnezeu, însă, depinde atât de atitudinea noastră interioară față de El, cât și de faptele noastre exterioare; cu alte cuvinte, de ceea ce credem noi despre Dumnezeu și despre rostul vieții noastre pe pământ. Vestitorii voii lui Dumnezeu pe pământ au fost sfinții prooroci. Ei au fost cei dintâi care au vestit cu glas mare în auzul oamenilor că „gândurile Mele nu sunt ca gândurile voastre iar căile Mele nu sunt ca ale voastre – zice Domnul!” (*Is.* 55, 8).

„Sfințenia” este, probabil, conceptul teologic cel mai des invocat de către vorbitorii despre Dumnezeu; dar (la fel de probabil) și cel mai greu de pătruns, – și (cu atât mai mult!) cel mai greu de pus în practică! Nu știm dacă cineva a reușit vreodată să cuprindă sfințenia într-o formulă teoretică, precum axiomele din matematică, formulă care să o definească precis. Aceasta pentru că sfințenia este, de fapt, nu atât un concept, cât o stare de a fi, exprimată prin săvârșirea oricărui lucru cu bună chibzuință, cu măsură justă și cu dreaptă-socotință. Altfel spus, o lucrare a discernământului. Precum și Sfântul Ioan Damaschin scrie: „Binele nu este bine – dacă nu este făcut bine!”.

În lumea noastră, a oamenilor, sfințenia se materializează în lucrul bun, realizat ca și împlinire a binecuvântării dumnezeiești. În acest sens, Sfântul Apostol Iacov ne avertizează: „credința fără de fapte este moartă!” (*Iac.* 2, 26), – după cum și faptele fără credință moarte sunt; precum și: „dacă cineva zice că are credință – dar fapte nu are –, putea-va, oare, credința să îl mântuiască?!” (*Iac.* 2, 14). În viața societății secularizate, fapta bună reprezintă un simplu act

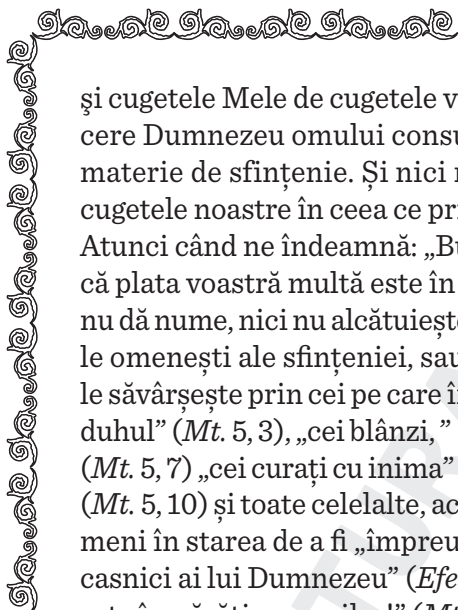

filantropic, de binefacere. În viața duhovnicească a Bisericii, însă, Sfântul Maxim Mărturisitorul ne arată că fapta săvârșită sub adumbrirea harului Duhului Sfânt devine „făptuire morală”, și reprezintă o etapă a urcușului duhovnicesc spre Înviere. Prin urmare, nu putem vorbi de sfințenie fără a vorbi de rădăcina ei care este credința. Credința naște sfinții. Dar, pentru a dobândi sfințenia și a putea înainta în cuprinsul ei, tinzând către asemănarea cu Dumnezeu, trebuie să ne însușim faptele cele bune în lumina atributelor firii dumnezeiești – tocmai pentru a le putea pune în acord cu lumina Sfintelor Scripturi. De aceea ne-a spus Hristos: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât ei să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri!” (*Mt.* 5, 16). Putem vorbi de o lumină a faptelor credinței, o lumină care se ivește din lucrare duhovnicească. Orice lucrare are atât trepte pământești, cât și trepte duhovnicești. La acestea se referă Sfântul Apostol Pavel atunci când scrie: „Fraților, n-am putut să vă vorbesc ca unor oameni duhovnicești, ci ca unora trupești, ca unor prunci în Hristos. Cu lapte v-am hrănit, nu cu bucate, căci încă nu puteați mânca și încă nici acum nu puteți, fiindcă sunteți tot trupești. Câtă vreme este între voi pizmă și ceartă și dezbinări, nu sunteți, oare, trupești și nu după firea omenească umblați?!” (*I Cor.* 1, 3); „oricine se hrănește cu lapte este nepriceput în cuvântul dreptății – de vreme ce este prunc. Iar hrana tare este pentru cei desăvârșiți, care au prin obișnuință simțurile învățate să deosebească binele și răul!” (*Evr.* 5, 13-14). „De-acum nu vă mai zic slugi, pentru că sluga nu știe ce face stăpânul său, ci v-am numit pe voi prieteni,

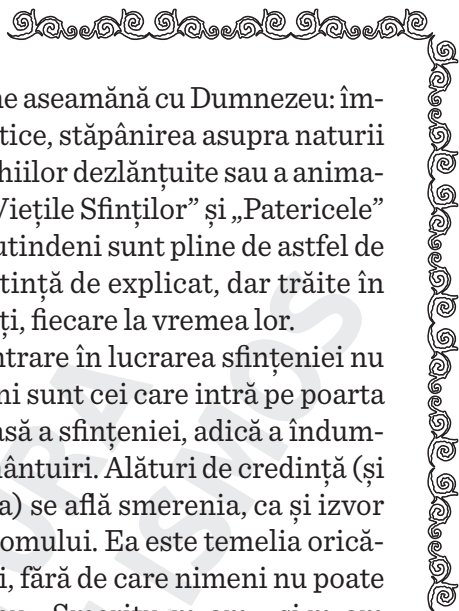
pentru că toate câte am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute!” (*In. 15, 15*).

Sfințenia nu are vârstă. Orice persoana umană poate fi atinsă în lăuntrul său tainic de harul Duhului Sfânt, atunci când Dumnezeu binevoiește; atunci când vine clipa chemării și se apropie împlinirea rostului vieții noastre pe pământ. Pentru că orice om are cel puțin un talant al său, personal, cu care s-a născut și care trebuie cultivat, înmulțit și dăruit, pentru dragostea lui Dumnezeu. Nu degeaba vestea Apostolul că „Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină!” (*I Tim. 2, 4*). Sfințenia începe încă din viața de familie, prin buna-creștere și educație: „Nu cruța pe feciorul tău de pedeapsă; chiar dacă îl lovești cu varga, nu moare!” (*Pilde 23, 13*); „varga și certarea aduc înțelepciune, iar tânărul care este lăsat (în voia apucăturilor lui) rușine va face maicii sale!” (*Pilde 29, 15*). Pe lângă aspectele trupești și cele morale, sufletești, educația are și elemente spirituale. Vorbim așadar despre un început duhovnicesc. Aceasta implică deprinderea săvârșirii rugăciunilor zilnice încă din fragedă vârstă, păzirea anumitor rânduieli de postire, prăznuirea sărbătorilor, deprinderea cu învățătura cea folositoare, precum și multe alte lucruri ziditoare de suflet. Sfinții nu s-au născut sfinți de-a gata. Și nici nu ajunge cineva sfânt din întâmplare. Sfințenia este o stare de a fi, având foarte multe nuanțe harismatice. Nu prea stă la îndemâna noastră înțelegerea tainelor sfințeniei: „gândurile Mele nu sunt ca gândurile voastre iar căile Mele nu sunt ca ale voastre – zice Domnul! Căci pe cât de departe sunt cerurile de la pământ, așa de departe sunt căile Mele de căile voastre

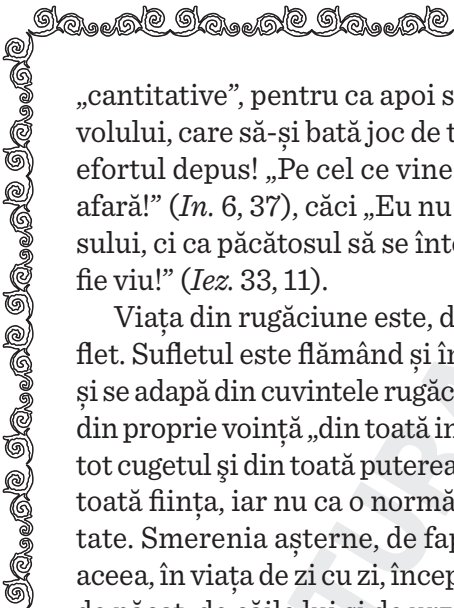
și cugetele Mele de cugetele voastre!” (*Is. 55, 8-9*). Nu cere Dumnezeu omului consultație sau consiliere în materie de sfințenie. Și nici nu se lasă influențat de cugetele noastre în ceea ce privește alegerea sfinților. Atunci când ne îndeamnă: „Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri!” (*Mt. 5, 12*), nici nu dă nume, nici nu alcătuieste liste. Însă arată formele omenesti ale sfințeniei, sau lucrările pe care harul le săvârșește prin cei pe care îi sfințește: „cei săraci cu duhul” (*Mt. 5, 3*), „cei blânzi,” (*Mt. 5, 5*), „cei milostivi” (*Mt. 5, 7*) „cei curați cu inima” (*Mt. 5, 8*), „cei prigoniți” (*Mt. 5, 10*) și toate celelalte, acestea îi pot aduce pe oameni în starea de a fi „împreună-cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu” (*Efes. 2, 19*), pentru că „a lor este împărăția cerurilor!” (*Mt. 5, 10*) .

Mai mult decât atât, Mântuitorul arată că sfințenia este o taină nespus de adâncă. El Însuși, Fiul lui Dumnezeu, nu asigură nimănui favoruri la mântuire: „a ședea de-a dreapta Mea sau de-a stânga Mea, nu este al Meu a da – ci celor pentru care s-a pregătit!” (*Mc. 10, 40*). Iar tărâmul aproape de necuprins al literaturii aghiografice creștine este atât de vast, încât formele sfințeniei pe care le prezintă lumii sunt mai multe și mai strălucitoare decât culorile curcubeului. Astfel spus, sfințenia este una – dar căile de a o dobândi sunt multe. Starea cea mai înaltă o reprezintă desăvârșirea, ceea ce înseamnă să devii fiu al lui Dumnezeu după har – prin credință și prin făptuirea binelui. Aceasta implică urcușul către Dumnezeu prin credință dreaptă și prin dreaptă viețuire – adică, îndumnezeirea firii omenesti și (prin ea) a întregii firi create, adică revenirea la starea paradisiacă, în care însuflețirea spirituală

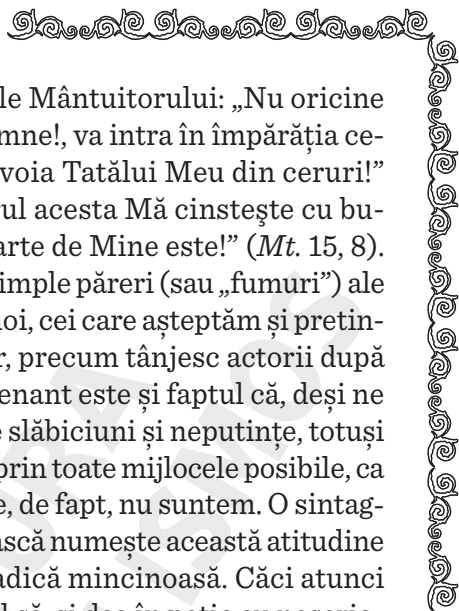
a celor înconjurătoare ne aseamănă cu Dumnezeu: îmblânzirea fiarelor sălbatice, stăpânirea asupra naturii răzvrătite, potolirea stihilor dezlănțuite sau a animalelor necuvântătoare. „Viețile Sfinților” și „Patericele” și „Matericele” de pretutindeni sunt pline de astfel de pilde – uneori cu neputință de explicat, dar trăite în mod real de cei implicați, fiecare la vremea lor.

Desigur, pragul de intrare în lucrarea sfințeniei nu se trece ușor. Căci puțini sunt cei care intră pe poarta cea strâmtă și anevoioasă a sfințeniei, adică a îndumnezeirii, a preadulcei mântuirii. Alături de credință (și nedespărțită de aceasta) se află smerenia, ca și izvor al sfințeniei în sufletul omului. Ea este temelia oricărei lucrări duhovnicești, fără de care nimeni nu poate vedea fața lui Dumnezeu: „Smeritu-m-am – și m-am mântuit!” (Sfântul Isaac Sirul). Înșelarea produsă din mândrie pe mulți i-a condus la excese grozave și la eșecuri dezastruoase. Căci unii au împins postul, de pildă, până la limita sinuciderii prin înfometare, uitând că Dumnezeu este iubire și bunătate. Alții au întins practica rugăciunii, încordându-și sufletul precum un arc până la punctul de rupere, adică până la nebunie, uitând că fanatismul, pietismul și bigotismul nu au nimic de a face cu sfințenia. Sunt unii care spun: „M-am rugat... până la deznădejde!”. O astfel de formulare arată limpede că diavolul te-a împins într-o direcție greșită. Rugăciunea care nu aduce cu ea acea așezare sufletească în duhul păcii și al bucuriei, nu e un dar făcut lui Dumnezeu, ci diavolului. O min-te sănătoasă nu poate cugeta că Dumnezeu al păcii și al iubirii de oameni caută să te secătuiască de vlagă printr-un efort exagerat în săvârșirea unei rugăciuni

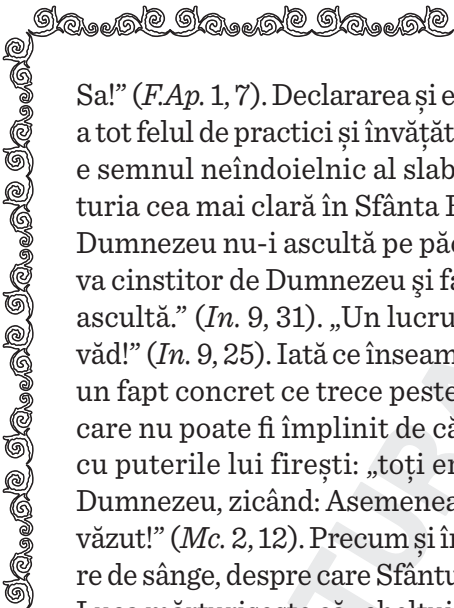
„cantitative”, pentru ca apoi să te lepede la mâna diavolului, care să-și bată joc de tine – ca răsplată pentru efortul depus! „Pe cel ce vine la Mine nu-l voi scoate afară!” (*In. 6, 37*), căci „Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa și să fie viu!” (*Iez. 33, 11*).

Viața din rugăciune este, de fapt, hrana pentru suflet. Sufletul este flămând și însetat, iar el se hrănește și se adapă din cuvintele rugăciunii rostite cu credință, din proprie voință „din toată inima, din tot sufletul, din tot cugetul și din toată puterea” (*Mc. 12, 30*) – adică, cu toată ființa, iar nu ca o normă canonică de obligativitate. Smerenia așterne, de fapt, cale pocăinței. Și, de aceea, în viața de zi cu zi, începutul sfințeniei este fuga de păcat, de căile lui și de urzelile lui – adică, oprirea făptuirii păcatului: „Să nu ucizi! Să nu fii desfrânat! Să nu furi! Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău!” (*Ies 20, 13-16*). Dar nu e deloc suficient să te debarasezi de ele, aceasta nu înseamnă că gata, te-ai sfințit deja: „acestea toate le-am păzit din tinerețile mele” (*Mc. 10, 20*). Trebuie, însă, să le îmbraci în har și fapte bune, în lucrare lăuntrică, să urci de la sfințirea trupului spre desăvârșirea sufletului: „Un lucru îți mai lipsește: mergi, vinde tot ce ai, dă săracilor – și vei avea comoară în Cer; iar apoi, luând crucea, vino și urmează Mie!” (*Mc. 10, 21*). Desăvârșirea implică o etapă și mai înaltă. Sfântul Maxim Mărturisitorul scrie că de la ieșirea din păcat (prin făptuirea morală) te curățești doar, nu te și sfințești. Sunt mulți cei care se îmbată ușor într-o euforie individuală a imaginației, considerând că (dacă nu mai fac lucruri rele, ci numai lucruri bune) – gata, L-au și convins pe Dumnezeu! Uită, însă,

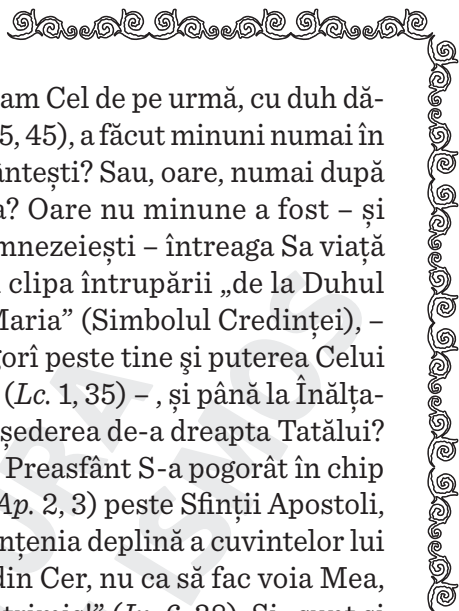
unii ca aceștia cuvintele Mântuitorului: „Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne!, va intra în împărăția cerurilor – ci cel ce face voia Tatălui Meu din ceruri!” (Mt. 7, 21); căci „poporul acesta Mă cinstește cu buzele, dar inima lui departe de Mine este!” (Mt. 15, 8). Acestea nu sunt decât simple păreri (sau „fumuri”) ale îngâmfării sinelui din noi, cei care așteptăm și pretindem lauda celor din jur, precum tânjesc actorii după aplauzele publicului. Jenant este și faptul că, deși ne știm preabine propriile slăbiciuni și neputințe, totuși falsăm, prefăcându-ne prin toate mijlocele posibile, ca să ne arătăm a fi ceea ce, de fapt, nu suntem. O sintagmă din lumea călugărească numește această atitudine „smerenie gheboasă”, adică mincinoasă. Căci atunci când se găsește vreunul să-și dea în petic cu neseriozitatea și ipocrizia lui, bătrânii înțelepți – ca unii care constată îngâmfarea, aroganța și înfumurarea aceluia – suspină unii către alții: „Sărmanul, are smerenie gheboasă!”; are, adică, mai multă decât îi trebuie.

La acestea se adaugă și isprăvile imaginare, presupus mărețe, făcute ca din „descoperire” divină, sau chiar din „arătări” îngerești. Iar, mai nou, în epoca modernă a „profetismului” contemporan, din ce în ce mai mulți creștini cad pradă tentației de a căuta pretutindeni „prooroci” și „înainte-văzători”, din aceia care anunță tot felul de „profeții” apocaliptice, mânate ca și cu biciul de la spate, doar-doar s-or împlini, și astfel s-ar adevăra „proorocia”. Culmea e că, uneori, chiar Sfintele Scripturi sunt citate și invocate ca argument incontestabil al celor susținute! Aceasta, în ciuda faptului că tot în Scripturi citim: „Nu este al vostru a ști anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea

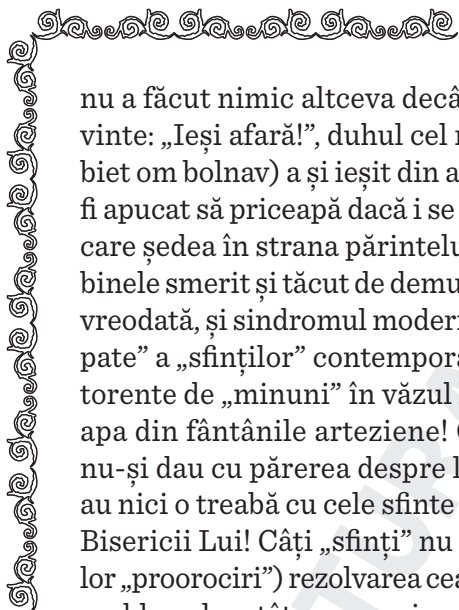
Sa!” (*F.Ap.* 1, 7). Declararea și etichetarea ca „sfințenie” a tot felul de practici și învățături și cugete pământești e semnul neîndoielnic al slabei credințe. Avem mărturia cea mai clară în Sfânta Evanghelie: „noi știm că Dumnezeu nu-i ascultă pe păcătoși; dar, de este cineva cinstitor de Dumnezeu și face voia Lui, pe acesta îl ascultă.” (*In.* 9, 31). „Un lucru știu: că fiind orb, acum văd!” (*In.* 9, 25). Iată ce înseamnă minunea sfințeniei – un fapt concret ce trece peste hotarele firii. Un lucru care nu poate fi împlinit de către un simplu om, doar cu puterile lui firești: „toți erau uimiți și slăveau pe Dumnezeu, zicând: Asemenea lucruri niciodată n-am văzut!” (*Mc.* 2, 12). Precum și în cazul femeii cu scurgere de sânge, despre care Sfântul Apostol și Evanghelist Luca mărturisește că „cheltuisese cu doctorii toată averea ei, și de nici unul nu putuse să fie vindecată” (*Lc.* 8, 43), dar când „apropiindu-se pe la spate, s-a atins de poala hainei Lui Iisus – îndată s-a oprit curgerea sângelui ei!” (*Lc.* 8, 44).

Minunile nu sunt programate dinainte. Sfinții nu sunt actori. Ei nu varsă miruri și nici nu revarsă minuni doar la evenimente sociale importante. Ei nu au nevoie de nici o baie de mulțime. Sfinți sunt încă din timpul vieții lor, în intimitatea comportamentului lor, în fiecare clipă a vieții de zi cu zi, precum în ceasul morții – și după aceea. Nu-l poți detașa pe sfânt de sfințenie, lăsând trupul de o parte și dând sufletul de cealaltă parte. Alcătuirea omului din trup și suflet laolaltă este absolut necesară pentru realizarea chipului și asemănării cu Dumnezeu, așa precum a fost omul creat dintru început: „Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră!” (*Fac.* 1, 26). Oare Iisus Hristos,

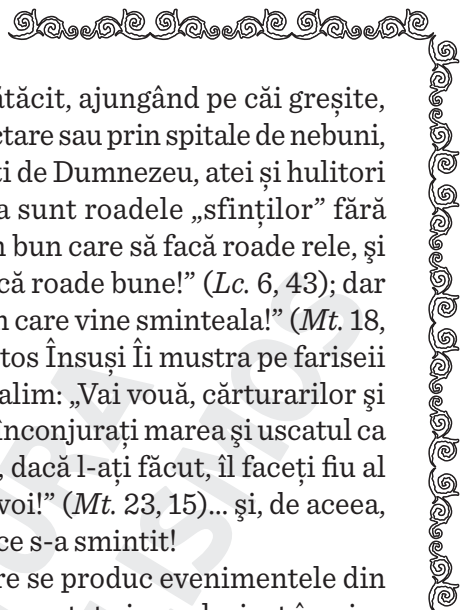

Mântuitorul lumii, „Adam Cel de pe urmă, cu duh dă-tător-de-viață” (*I Cor.* 15, 45), a făcut minuni numai în timpul vieții Sale pământești? Sau, oare, numai după moartea și învierea Sa? Oare nu minune a fost – și lucrare a sfințeniei dumnezeiești – întreaga Sa viață pământească, încă din clipa întrupării „de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria” (Simbolul Credinței), – „Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri!” (*Lc.* 1, 35) – , și până la Înălțarea cu Trupul la Cer și șederea de-a dreapta Tatălui? Atunci când Duhul Cel Preasfânt S-a pogorât în chip de „limbi ca de foc” (*F.Ap.* 2, 3) peste Sfinții Apostoli, El i-a încredințat de sfințenia deplină a cuvintelor lui Iisus: „M-am coborât din Cer, nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui Care M-a trimis!” (*In.* 6, 38). Și „sunt și multe alte lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar fi cuprins cărțile ce s-ar fi scris!” (*In.* 21, 25). Dar discreția, smerenia și modestia Mântuitorului nostru au fost fără de margini: „S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte – și încă moarte pe Cruce!” (Filipeni 2, 8).

Și „Patericul Egiptean” consemnează nenumărate pilde de sfințenie. Atunci când Avva Visarion a binecuvântat un coș cu fructe – a și ieșit demonul din copilul cel îndrăcit; dar bătrânul n-a dat nici o importanță faptului, ci doar a exclamat: „A, aici te ascunseseși!”. Altădată, Avva Pimen a binecuvântat (din ascultare față de frați) strana în care fusese așezat un alt tânăr chinuit de diavol; și de îndată ce bătrânul s-a închinat cu semnul Cinstitei Cruci, demonul a și fugit, ars de puterea trăirii bătrânului smerit. Iar când Avva Pamvo

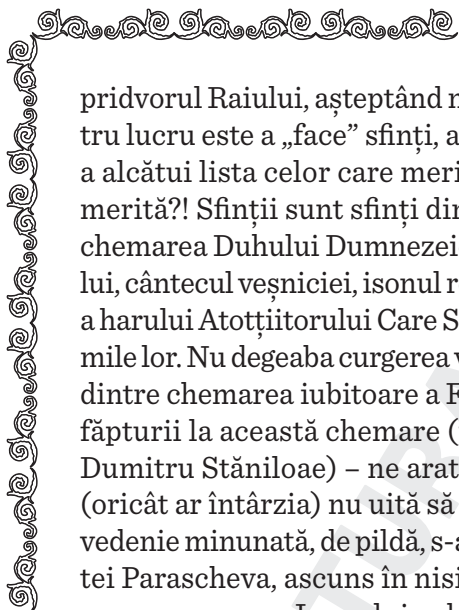

nu a făcut nimic altceva decât să rostească două cuvinte: „Ieși afară!”, duhul cel rău (care chinuia un alt biet om bolnav) a și ieșit din acesta – fără ca măcar să fi apucat să priceapă dacă i se adresase lui, ori omului care ședea în strana părintelui... Câtă diferență între binele smerit și tăcut de demult, care nu făcea zgomot vreodată, și sindromul modern al „smereniei emancipate” a „sfinților” contemporani, gata să săvârșească torente de „minuni” în văzul lumii, precum țâșnește apa din fântânile arteziene! Câți „înainte-văzători” nu-și dau cu părerea despre lucruri care, de fapt, nu au nici o treabă cu cele sfinte ale lui Dumnezeu și ale Bisericii Lui! Câți „sfinți” nu încurcă (prin „sfintele” lor „proorociri”) rezolvarea cea mai simplă și firească a problemelor atâtor oameni necăjiți și dezorientați! Nu degeaba se căina Psalmistul: „Vremea este să lucreze Domnul – căci oamenii au stricat Legea Ta” (Ps. 118, 126); și iarăși: „Stricase-vor toate rânduilele pământului!” (Ps. 81, 5). Dacă sfințenia este taină a inimii și se lucrează doar în Sfântul Duh al Celui Preaînalt, cum ar putea, oare, să o exprime în cuvinte inspirate și adevărate cineva care nu trăiește taina, care nu și-o asumă prin proprie experiență?!... Ori, contemplarea duhovnicească (sau odihna-în-Dumnezeu, precum se exprimă Sfântul Maxim Mărturisitorul, în „Filocalie”), este agonisită (după cuvântul Sfântului Isaac Sirul) doar de unul din zece mii care se silesc, – sau poate chiar doar de unul singur din generație în generație! Și atunci, ce vom face noi, oare, cu toată inflația aceasta de „sfinți” și „înainte-văzători” dintr-o societate care nu mai caută și nu mai dorește rugători autentici și slujitori ai Adevărului – oameni simpli și obișnuiți? În căutarea

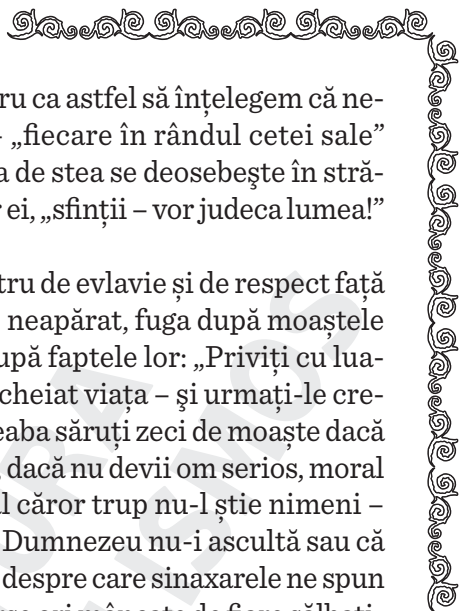

sfințeniei mulți s-au rătăcit, ajungând pe căi greșite, prin case de adunări sectare sau prin spitale de nebuni, alienați mintal, lepădați de Dumnezeu, atei și hulitori de cele sfinte... Aceștia sunt roadele „sfinților” fără sfințenie! „Nu este pom bun care să facă roade rele, și nici pom rău care să facă roade bune!” (Lc. 6, 43); dar „vai omului aceuia prin care vine sminteala!” (Mt. 18, 7), – precum Iisus Hristos Însuși Îi mostra pe fariseii de la templul din Ierusalim: „Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fățarnici! Că înconjurați marea și uscatul ca să faceți un ucenic – și, dacă l-ați făcut, îl faceți fiu al gheenei – îndoit decât voi!” (Mt. 23, 15)... și, de aceea, de două ori „vai!” celui ce s-a smintit!

Repeziciunea cu care se produc evenimentele din vârtoarea acestui veac apostat și secularizat împinge mintea unora la tot felul de lucruri necugetate. Se confecționează tot felul de artificii „minunate” și „uimitoare” pe seama unora și a altora, sub pretextul desăvârșirii acestora, nesocotind faptul că, atunci când este cazul, Dumnezeu nu rămâne dator celor care L-au iubit și L-au slujit cu credință! Pe Sfântul Amfilohie îngerii din Cer l-au ales episcop al cetății Iconium, ca unul care a plăcut lui Dumnezeu. Sfântului Ierarh Spiridon tot sfinții îngeri i-au răspuns în timpul Sfintei Liturghii, atunci când biserica în care slujea era goală de oameni. Pe Sfântul Marcu din Muntele Fracesc tot îngerii din Cer l-au hrănit în pustie ani îndelungați, cu binecuvântare divină. Pe Avva Pimen cel-plin-de-dureri (cel pomenit în „Sinaxarul” lunii august) tot îngerii cei sfinți l-au tuns în monahism, fiind vas ales al Duhului Sfânt. Dar noi, cei de azi, alcătuim Imne-
acatist și Slujbe de priveghere unora care sunt, încă, în

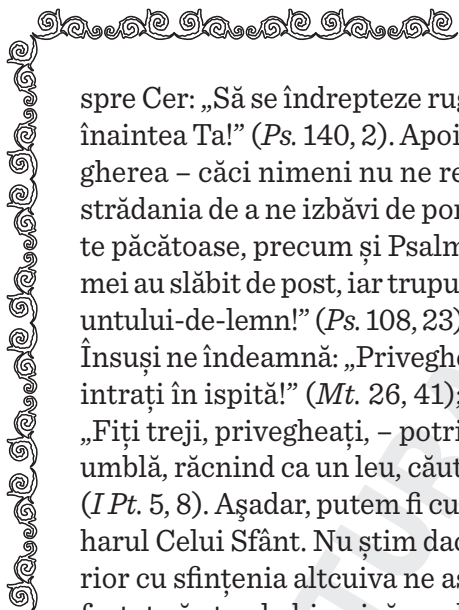
pridvorul Raiului, așteptând mântuirea... Oare al nostru lucru este a „face” sfinți, a-i numi, a-i contabiliza, a alcătui lista celor care merită și lista celor care nu merită?! Sfinții sunt sfinți din clipa în care au simțit chemarea Duhului Dumnezeuiesc dintru înaltul Cerului, cântecul veșniciei, isonul revelației, vibrația divină a harului Atotțiitorului Care S-a sălășluit tainic în inimile lor. Nu degeaba curgerea vremii – adică răstimpul dintre chemarea iubitoare a Făcătorului și răspunsul făpturii la această chemare (precum scria Părintele Dumitru Stăniloae) – ne arată că semnele minunate (oricât ar întârzia) nu uită să sosească. Așa cum prin vedenie minunată, de pildă, s-a descoperit trupul Sfintei Parascheva, ascuns în nisip, la malul mării. Și tot așa precum apa Lomului a destăinuit dintre stânci, după sute de ani, trupul Sfântului Dimitrie Basarabov. Și să nu uităm nici de Sfinții Grigorie Decapolitul, Ioan cel Nou de la Suceava sau Filoftea de la Argeș, care sunt mărturii vii că „Minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi!” (*Ps.* 67, 36). Iar cea dintâi zi de Duminică de după Rusalii, închinată pomenirii tuturor Sfinților (precum și Duminica următoare ei, închinată pomenirii tuturor Sfinților neamului românesc), cuprind în lumina harului lor sinaxare nescrise de mână ome-nească, în care se bucură și bunici și bunicuțe, și tați și mame, și fii și fiice, și eroi și luptători, și mulțime de oameni simpli, de care lumea nici n-a știut măcar, dar pe care Dumnezeu i-a avut în a Sa grijă pe răbojul vremii, și îi are și în nemăsurata Sa milă cea din veșnicie. „Cine este Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru?! Tu ești Dumnezeu, Care faci minuni!” (*Ps.* 76, 13). „Unge capul tău și fața ta o spală!” (*Mt.* 6, 17) – ne îndeamnă

Scripturile Sfinte, pentru ca astfel să înțelegem că ne-numărați sunt sfinții – „fiecare în rândul cetei sale” (*I Cor.* 15, 23); căci „stea de stea se deosebește în strălucire” (*I Cor.* 15, 41), iar ei, „sfinții – vor judeca lumea!” (*I Cor.* 6, 2).

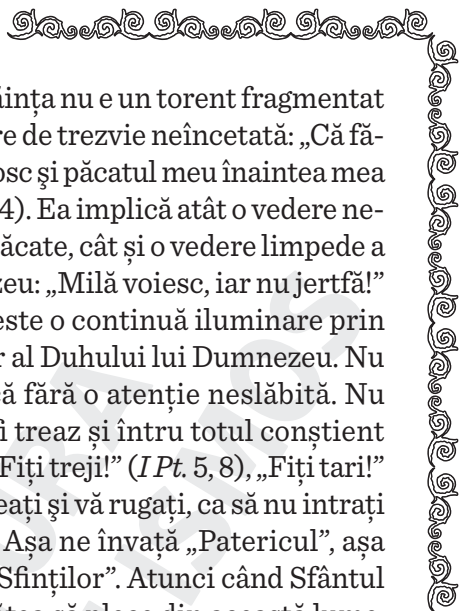
De aceea, gestul nostru de evlavie și de respect față de ei nu ar trebui să fie, neapărat, fuga după moaștele lor – ci, mai degrabă, după faptele lor: „Priviți cu luare-aminte cum și-au încheiat viața – și urmați-le credința!” (*Evr.* 13, 7). Degeaba săruți zeci de moaște dacă nu-ți schimbi viața, dacă nu devii om serios, moral și vrednic. Sunt sfinți al căror trup nu-l știe nimeni – dar asta nu înseamnă că Dumnezeu nu-i ascultă sau că nu-i iubește. Sunt sfinți despre care sinaxarele ne spun că trupurile le-au fost arse ori mâncate de fiare sălbatice – oare ei nu pot face minuni?! Sunt sfinți cărora noi nu le-am văzut trupul niciodată – oare aceasta înseamnă că nu mai trebuie să ne rugăm lor, sau să-i cinstim?! De unde și de când hotărâm noi cine sunt sfinții mari și care sunt cei mici, care sunt importanți, care sunt mai puțin importanți și care sunt neimportanți?!... Iar după ce am terminat cu aceștia, „facem” alții – noi-noți! Oare cine face Sfinți – noi, oamenii păcătoși, sau Duhul Sfânt al Celui Preaînalt, pentru ca „la plinirea vremii” (*Gal.* 4, 4), Biserica să îi recunoască și să îi cinstească?...

Haideți, mai bine, să ne adunăm cugetele din împrăștiere, să ne revizuim trăirea, și – dacă dorim să dăruim un sfânt nou Bisericii, atunci fiecare dintre noi trebuie să înceapă de la sine însuși. Mai întâi cu rugăciunea – pe care să o sporim, pentru ca să ne curățească și să ne sfințească inimile din care o înălțăm

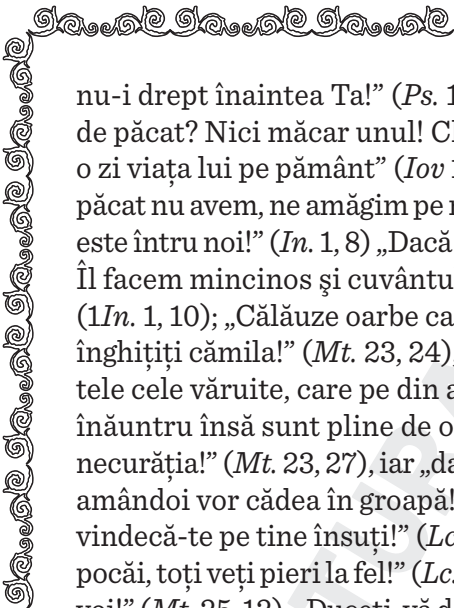
spre Cer: „Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta!” (Ps. 140, 2). Apoi, cu postirea și cu privegherea – căci nimeni nu ne restricționează cu nimic strădania de a ne izbăvi de porniri pătimase și de pofte păcătoase, precum și Psalmistul arată: „Genunchii mei au slăbit de post, iar trupul meu s-a istovit de lipsa untului-de-lemn!” (Ps. 108, 23), și precum Mântuitorul Însuși ne îndeamnă: „Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!” (Mt. 26, 41); și tot așa, și Apostolul: „Fiți treji, privegheați, – potrivit vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită!” (I Pt. 5, 8). Așadar, putem fi curățiți și desăvârșiți prin harul Celui Sfânt. Nu știm dacă simplul contact exterior cu sfințenia altcuiva ne asigură mântuirea. Ateul forțat să stea la biserică nu devine nicidecum sfânt aureolat! Precum nici sfântul însuși, chiar și încuiat în crăsmă de ar fi, nu devine păcătos... „Omul sfințește locul!” – ne învață înțelepciunea populară, iar Apostolul ne încredințează: „Nu știți, oare, că nedreptii nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți: nici desfrânații, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiții, nici furii, nici lacomii, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii – nu vor moșteni împărăția lui Dumnezeu!” (I Cor. 6, 9-10).

Sfințenia nu este etichetă convențională, nu este brand publicitar, nu e reclamă comercială și nici titlu onorific, funcție privilegiată sau distincție de onoare. Sfințenia este o stare de a fi, dobândită din credință, prin harul Duhului Sfânt, și împodobită cu fapte bune – prin osteneală, muncă, smerenie, străduință, perseverență și jertfelnicie. Ea se câștigă începând din prima clipă de pocăință până în clipa întâlnirii cu

Hristos Cel Înviat. Pocăința nu e un torent fragmentat în cascade, ci este o stare de trezvie neîncetată: „Că fă-rădelegea mea eu o cunosc și păcatul meu înaintea mea este pururea!” (Ps. 50, 54). Ea implică atât o vedere ne-conținută a propriilor păcate, cât și o vedere limpede a milostivirii lui Dumnezeu: „Milă voiesc, iar nu jertfă!” (Mt. 9, 13). Iar trezvia este o continuă iluminare prin harul focului vâlvâietor al Duhului lui Dumnezeu. Nu există trezvie autentică fără o atenție neslăbită. Nu există sfințenie fără a fi treaz și întru totul conștient de cursele satanicești: „Fiți treji!” (I Pt. 5, 8), „Fiți tari!” (I Cor. 15, 58), „Privegheați și vă rugați, ca să nu intrați în ispită!” (Mt. 26, 41). Așa ne învață „Patericul”, așa ne dau pildă și „Viețile Sfinților”. Atunci când Sfântul Sisoe cel Mare se pregătea să plece din această lume, demonii îi strigau: „Hai, că deja ești sfânt – nu te mai ruga atâta!...”. Dar el le-a răspuns: „Încă mai am nevoie de o clipă, ca să pot pune început bun de pocăință! Doar când sufletul meu va fi în brațele lui Dumnezeu – abia atunci voi ști că am scăpat de cursele voastre!”.

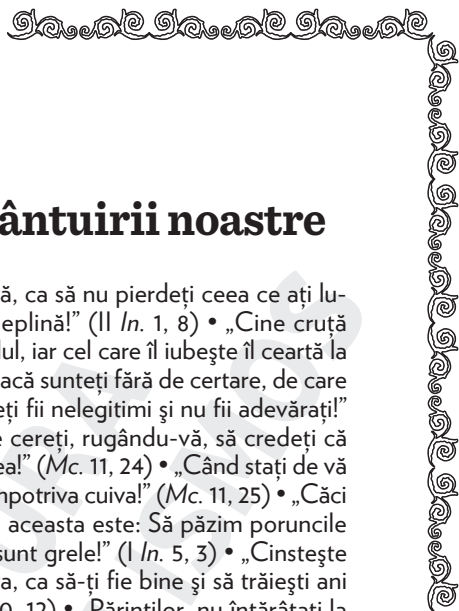
Prin urmare, starea profundă de smerenie autentică și de umilință mântuitoare nu se poate asocia nici-decum cu trufașa și neghioaba părere-de-sine, a sfințeniei „încă din viață”. De fapt, ne credem altceva decât ceea ce suntem în realitate. Nu e nimic mai înșelător și mai pierzător pentru suflet decât să te crezi sfânt tu pe tine însuți, să cugeți despre tine că ai avea putere de mai-înainte-vedere sau de mai-înainte-vestire. În acest caz, nu ai decât duhuri rele, draci pitonicești, demoni înșelători. Nu e cădere mai jalnică și mai întu-necată decât aceea de a nu-ți da seama de propriile tale neputințe, de propria ta nimicnicie: „Nimeni din cei vii

nu-i drept înaintea Ta!” (Ps. 142, 2), „Cine va fi curat de păcat? Nici măcar unul! Chiar dacă ar fi numai de o zi viața lui pe pământ” (Iov 14, 4-5), „Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înșine și adevărul nu este întru noi!” (In. 1, 8) „Dacă zicem că n-am păcătuit, Îl facem mincinos și cuvântul Lui nu este întru noi!” (1In. 1, 10); „Călăuze oarbe care strecurați țânțarul și înghițiți cămila!” (Mt. 23, 24), „semănați cu mormintele cele văruite, care pe din afară se arată frumoase, înăuntru însă sunt pline de oase de morți și de toată necurăția!” (Mt. 23, 27), iar „dacă orb pe orb va călăuzi, amândoi vor cădea în groapă!” (Mt. 15, 14). „Doctore, vindecă-te pe tine însuși!” (Lc. 4, 23); „dacă nu vă veți pocăi, toți veți pieri la fel!” (Lc. 13, 3). „Nu vă cunosc pe voi!” (Mt. 25, 12), „Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui!” (Mt. 25, 41)

Așadar, „prin El să aducem pururea lui Dumnezeu jertfă de laudă, adică rodul buzelor, care preaslăvesc Numele Lui!” (Evr. 13, 15). „Deci, dar, nu mai sunteți străini și locuitori vremelnici, ci sunteți împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu, zidiți fiind pe temelia apostolilor și a proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind însuși Iisus Hristos!” (Efes. 2, 19-20).

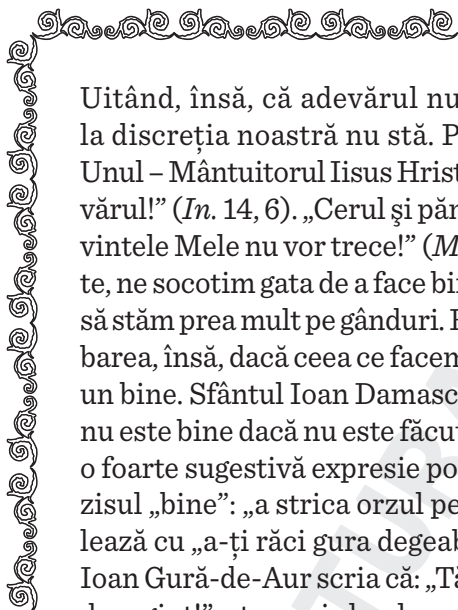

Prietenii mântuirii noastre

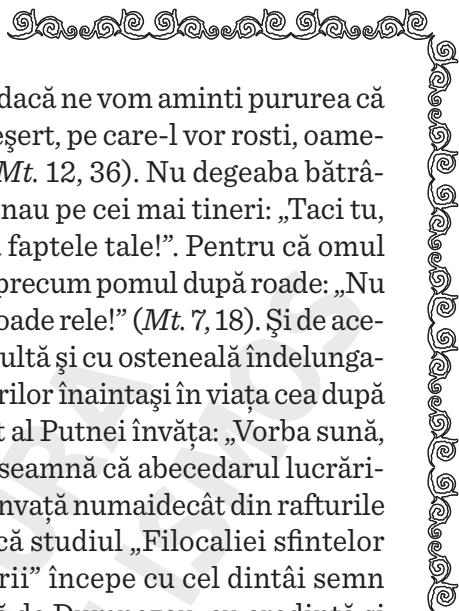
„Păziți-vă pe voi înșivă, ca să nu pierdeți ceea ce ați lucrat, ci să primiți plată deplină!” (II In. 1, 8) • „Cine cruță toiagul său își urăște copilul, iar cel care îl iubește îl ceartă la vreme!” (Pild. 13, 24) • „Dacă sunteți fără de certare, de care toți au parte, atunci sunteți fii nelegitimi și nu fii adevărați!” (Evr. 12, 8) • „Toate câte cereți, rugându-vă, să credeți că le-ați primit – și le veți avea!” (Mc. 11, 24) • „Când stați de vă rugați, iertați orice aveți împotriva cuiva!” (Mc. 11, 25) • „Căci dragostea de Dumnezeu aceasta este: Să păzim poruncile Lui; iar poruncile Lui nu sunt grele!” (I In. 5, 3) • „Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți fie bine și să trăiești ani mulți pe pământ!” (Ieș. 20, 12) • „Părinților, nu întârâtați la mânie pe copiii voștri, ci creșteți-i întru învățatura și certarea Domnului!” (Efes. 6, 4) • „Dacă veți avea credință, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, și se va muta!” (Mt. 17, 20) • „Dreptul din credință va fi viu!” (Avac. 2, 4) • „Să nu iei Numele Domnului Dumnezeului tău în deșert!” (Ieș. 20, 7) • „Credința ta te-a mântuit; mergi în pace!” (Lc. 7, 50) • „Și dacă știm că El ne ascultă ceea ce li cerem, știm că dobândim cererile pe care I le-am cerut!” (I In. 5, 15) • „Știm că suntem din Dumnezeu și lumea întreagă zace sub puterea celui rău” (I In. 5, 19) • „Dacă știți că El este drept, – cunoașteți că oricine face dreptate este născut din El!” (I In. 2, 29) • „Nimeni să nu vă amăgească: cel ce săvârșește dreptatea este drept, precum Acela drept este!” (I In. 3, 7)

Pără îndoială, cei mai mulți dintre noi suntem convinși de faptul că tot ceea ce săvârșim este pe placul lui Dumnezeu. Ca dovadă că, atunci când discutăm cu vreunul din semenii noștri, întotdeauna avem tendința de a-l corecta și a-l contrazice: „Stai să-ți spun eu care-i adevărul!”.

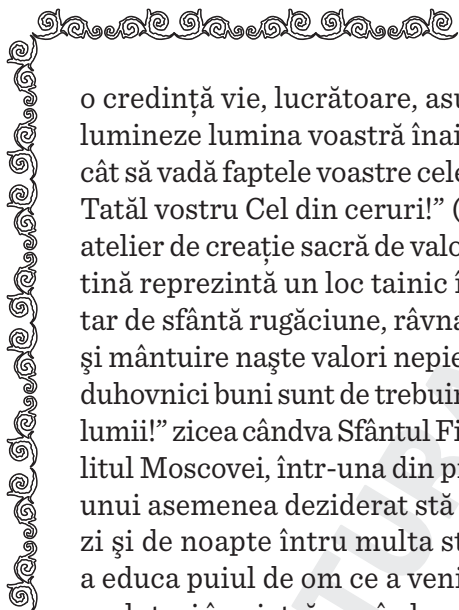
Uitând, însă, că adevărul nu suntem noi, și că nici la discreția noastră nu stă. Pentru că Adevărul este Unul – Mântuitorul Iisus Hristos Însuși: „Eu sunt Adevărul!” (*In.* 14, 6). „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece!” (*Mt.* 24, 35). Pe de altă parte, ne socotim gata de a face bine oricui și oricând, fără să stăm prea mult pe gânduri. Fără a ne mai pune întrebară, însă, dacă ceea ce facem reprezintă cu adevărat un bine. Sfântul Ioan Damaschin ne învață că „Binele nu este bine dacă nu este făcut bine!”. În plus, există și o foarte sugestivă expresie populară cu privire la așazisul „bine”: „a strica orzul pe găște”. Ceea ce echivalează cu „a-ți răci gura degeaba”. Nu degeaba Sfântul Ioan Gură-de-Aur scria că: „Tăcerea e de aur, vorbirea de argint!” – tocmai el, cel cu „gura-de-aur”! Pentru că măsura desăvârșirii o dă discernământul rostirii cuvintelor sănătoase: „cel ce crede în Mine, – precum a zis Scriptura: râuri de apă vie vor curge din pântecel lui!” (*In.* 7, 38). „Dacă ai fi știut darul lui Dumnezeu și Cine este Cel ce-ți zice: Dă-Mi să beau!, – tu ai fi cerut de la El, și ți-ar fi dat apă vie!” (*In.* 4, 10). Așa s-a făcut că lumea a dobândit din necuprinsul pustiurilor îndepărtate cele mai de preț nestemate ale sfintei înțelepciuni care s-au revărsat din inimile oștenilor Duhului și de pe buzele celor mai vajnici luptători neînfricați cu duhurile răutății „care sunt în văzduh” (*Efes.* 6, 12), pentru ca lumea să se mântuiască de sub tirania diavolului cel viclean.

În acest sens, Ava Pamvo cel din „Patericul Egiptean” le arăta ucenicilor săi criteriul de judecată a oricărui cuvânt rostit în auzul altora: „Fiilor, de câte ori am grăit – nu m-am căit!”. O astfel de conștiință trează

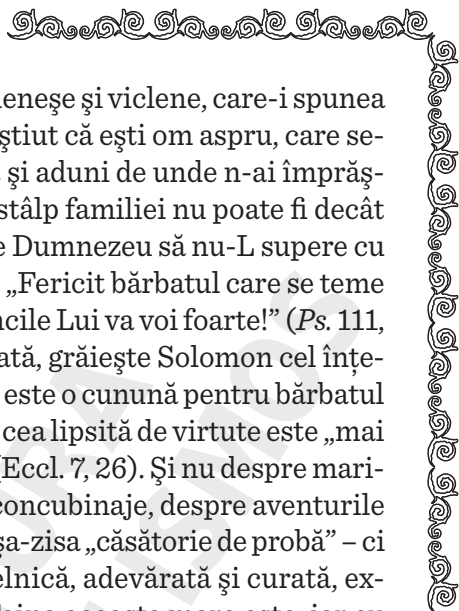

putem dobândi cu toții dacă ne vom aminti pururea că „pentru orice cuvânt deșert, pe care-l vor rosti, oameni vor da socoteală!” (Mt. 12, 36). Nu degeaba bătrânii de altădată îi îndemnau pe cei mai tineri: „Taci tu, pentru ca să vorbească faptele tale!”. Pentru că omul se cunoaște după fapte precum pomul după roade: „Nu poate pom bun să facă roade rele!” (Mt. 7, 18). Și de aceea, mergând cu trudă multă și cu osteneală îndelungată pe urmele pașilor marilor înaintași în viața cea după Dumnezeu, Ava Iachint al Putnei învața: „Vorba sună, fapta tună!”. Ceea ce înseamnă că abecedarul lucrărilor duhovnicești nu se învață numai decît din rafturile bibliotecilor lumii. Ci că studiul „Filocaliei sfintelor nevoițe ale desăvârșirii” începe cu cel dintâi semn al Crucii făcut „cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste” peste pântecul matern ce zămislește în lăuntru său pruncul de om ca dar al Proniei divine primit din dragostea părinților dornici să rodească viață pe pământ. De aici începe zidirea Bisericii Mântuitorului Hristos cu fiecare nouă generație de fii ai Celui Preaînalt, moștenitori ai împărăției veacului ce va să fie. Și tot de aici, de la sfințirea pântecelui dătător de viață al oricărei mame, începe înnoirea lumii și primenirea întregii societăți umane, cu puțință de realizat doar cu oameni dreți, cinstiți, pricepuți și temători de Dumnezeu, creștini adevărați, care sfințesc locurile în care trăiesc și sunt de folos tuturor celor alături de care viețuiesc prin harul Atotțiitorului Cel Ce pe toate le binecuvintează.

Pentru aceasta, însă, este nevoie de credință. Dar nu de o credință proclamată de ochii lumii prin recursul la erudiția cărturărească zisă teologică, ci de

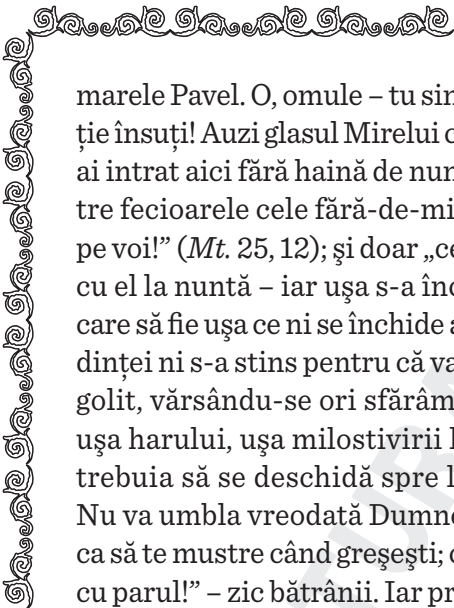

o credință vie, lucrătoare, asumată cu fapta: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri!” (Mt. 5, 16). Cuib sfânt și atelier de creație sacră de valori în lume, familia creștină reprezintă un loc tainic în care, ca și într-un altar de sfântă rugăciune, râvna cea pentru Dumnezeu și mântuire naște valori nepieritoare. „Mame bune și duhovnici buni sunt de trebuință ca să se schimbe fața lumii!” zicea cândva Sfântul Filaret Drozdov, Mitropolitul Moscovei, într-una din predicile sale. La temelia unui asemenea deziderat stă îndelunga osteneală de zi și de noapte întru multa străduință de a crește și a educa puiul de om ce a venit pe lume. Atunci când sculptezi în piatră sau în lemn, e de ajuns să măsoari, să tai, să șlefuești și să netezești, până aduci lucrul la forma dorită, gata să încânte ochiul privitorului și să stârnească admirația. Când dăltuiești trăsături de caracter, însă, în sufletul unui copil, rezultatul tuturor strădaniilor tale se va vedea abia mult mai târziu, odată cu trecerea timpului; așa încât nu poți ști dinainte dacă ai reușit sau nu. Iar dacă pentru a zidi o casă te străduiești să alegi cele mai bune materiale ca să realizezi o construcție trainică, sau dacă pentru a găti o mâncare gustoasă alegi cele mai bune ingrediente, materii și condimente pregătite cu meșteșug și dibăcie, – oare cu cât mai mare pricepere și implicare trebuie să alegi toate cele ce vor contribui la formarea personalității copilului de azi, adică la izbânda omului matur de mâine?! Și de aceea familia trebuie să fie întemeiată statornic pe virtuțile credinței, iubirii și temerii de Sfântul Dumnezeu. Bineînțeles că nu cu acea

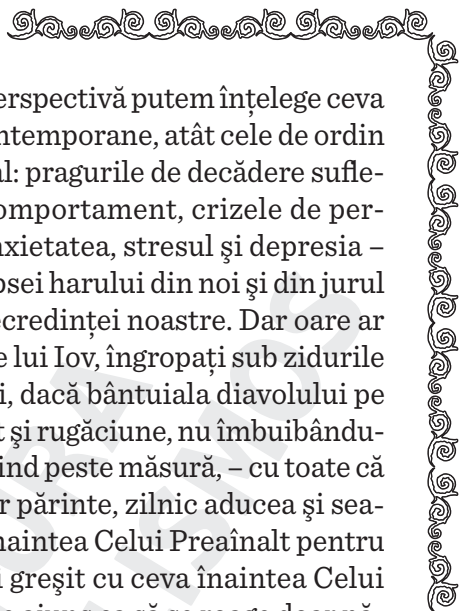
spaimă perfidă a slugii leneșe și viclene, care-i spunea stăpânului său: „te-am știut că ești om aspru, care se ceri unde n-ai semănat și aduni de unde n-ai împrăștiat” (*Mt.* 25, 24). Căci stălp familiei nu poate fi decât omul care se teme ca pe Dumnezeu să nu-L supere cu vreuna din faptele sale: „Fericit bărbatul care se teme de Domnul; întru poruncile Lui va voi foarte!” (*Ps.* 111, 1). Cât despre femeie, iată, grăiește Solomon cel înțelept: „Femeia virtuoasă este o cunună pentru bărbatul ei” (*Pild.* 12, 4), pe când cea lipsită de virtute este „mai amară decât moartea” (*Eccl.* 7, 26). Și nu despre mariajele pasagere, despre concubinaje, despre aventurile trecătoare sau despre așa-zisa „căsătorie de probă” – ci despre dragostea jertfelnică, adevărată și curată, exclamă marele Pavel: „Taina aceasta mare este; iar eu zic în Hristos și în Biserică!” (*Efes.* 5, 32).

Temelia reușitei în viață nu stă la picioarele copiilor „de bani gata”, pentru că nici familia bogată, ori nunta mondenă și frivolă, sau căsătoria din interes, nu garantează o viață cu împliniri. Adevărata căsnicie este cununia la Altarul Sfintei Biserici a Mântuitorului Hristos, prin legământul de jertfă al credinței și iubirii. Pentru că doar atunci când ești sub lege, ești sub har. „Fericit patul neîntinat și fericită nunta nespurcată – că Dumnezeu pe acestea le-a blagoslovit!”, scria Sfântul Ioan Hrisostom. Aceasta este avuția cea de mare preț (neconvertibilă în valută!) pe care omul societății moderne contemporane a pierdut-o printre nesfârșitele plăceri și pofte de păcătuire, urmând cu aprindere pătimașă îndemnului păgânesc: „Fă ce vrei, că nimeni nu-ți stă împotrivă!”. „Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos!” (*I Cor.* 6, 12) ne amintește

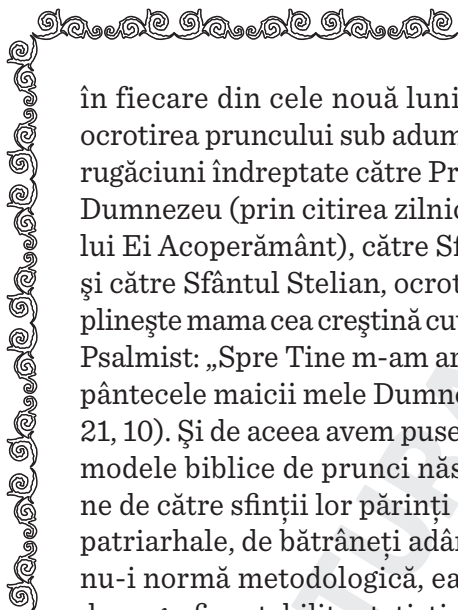
marele Pavel. O, omule – tu singur potrivnic te vei face ție însuși! Auzi glasul Mirelui ce-ți zice: „Prietene, cum ai intrat aici fără haină de nuntă?” (*Mt. 22, 12*); iar către fecioarele cele fără-de-minte zice: „Nu vă cunosc pe voi!” (*Mt. 25, 12*); și doar „cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă – iar ușa s-a închis!” (*Mt. 25, 10*). Oare care să fie ușa ce ni se închide atunci când candela credinței ni s-a stins pentru că vasul cu untdelemn ni s-a golit, vărsându-se ori sfărâmându-se? Ni se închide ușa harului, ușa milostivirii lui Dumnezeu, ușa care trebuia să se deschidă spre lumină și înțelepciune. Nu va umbla vreodată Dumnezeu cu bățul prin lume ca să te mustre când greșești; căci „Dumnezeu nu bate cu parul!” – zic bătrânii. Iar proorocul ne încredințează: „Oare voiesc Eu moartea păcătosului, zice Domnul Dumnezeu – și nu mai degrabă să se întoarcă de la căile sale și să fie viu?” (*Iez. 18, 23*).

Despre ridicarea harului de la om și de la toate ale lui ne vorbește, însă, Cartea Sfântului și Dreptului Iov cel îndelung-răbdător și mult-pătimitor: „N-ai făcut Tu gard în jurul lui și în jurul casei lui și în jurul a tot ce este al lui, în toate părțile, și ai binecuvântat lucrul mâinilor lui și turmele lui au umplut pământul?” (*Iov 1, 10*). Iar când Dumnezeu a îngăduit diavolului să-i bântuie lui Iov și copiii și agoniseala (încercând astfel credința robului Său), atunci satana i-a distrus toată averea, i-a ucis copiii, l-a lovit cu lepră și l-a lăsat gol pe groapa de gunoi. Dar nu a putut să îl lipsească de credință: „Gol am ieșit din pânțelele mamei mele și gol mă voi întoarce în pământ! Domnul a dat, Domnul a luat; fie Numele Domnului binecuvântat!” (*Iov 1, 21*).

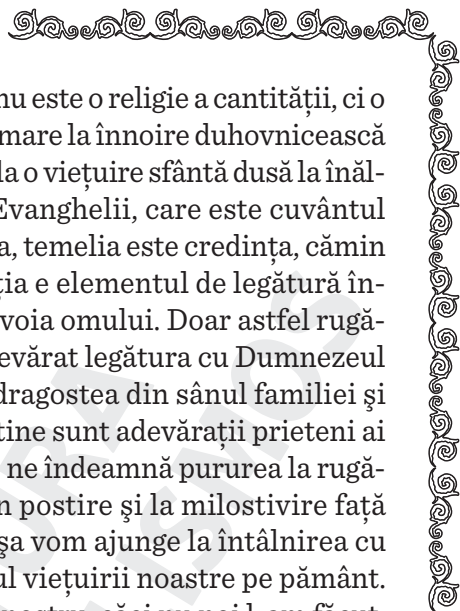
Dintr-o asemenea perspectivă putem înțelege ceva din toate dezastrele contemporane, atât cele de ordin spiritual, cât și material: prapurile de decădere sufletească, deviațiile de comportament, crizele de personalitate, panica și anxietatea, stresul și depresia – toate sunt rezultatul lipsei harului din noi și din jurul nostru – din pricina necredinței noastre. Dar oare ar mai fi pierit fiii și fiicele lui Iov, îngropați sub zidurile casei prăbușite peste ei, dacă băntuiala diavolului pe acolo i-ar fi găsit în post și rugăciune, nu îmbuibându-se cu nesaț și benchetuind peste măsură, – cu toate că Iov, bunul și blândul lor părinte, zilnic aducea și seara și dimineața jertfă înaintea Celui Preaînalt pentru ca nu cumva ai săi să fi greșit cu ceva înaintea Celui Sfânt?!... Așadar, nu e de ajuns ca să se roage doar părinții pentru fii, ci e nevoie și să-i deprindă pe aceștia ei înșiși să se roage: „Lăsați copiii să vină la Mine!” (*Mc.* 10, 14), căci „de nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor!” (*Mt.* 18, 3); doar „din gura pruncilor și a celor ce sug ai săvârșit laudă!” (*Ps.* 8, 2).

Nevinovăția de copil nu se arată neapărat prin vârsta fragedă, ci mai degrabă prin nerăutate. Nerăutatea inimii este stare de har și duce la mântuire prin lucrarea virtuților lăuntrice proprii pocăinței: „inima înfrântă și smerită Dumnezeu nu o va urgisi!” (*Ps.* 50, 18). De aceea cea dintâi grijă a părinților trebuie să fie grija călăuzirii fiilor pe calea cea dreaptă către Dumnezeu. Copilul se educă încă din pântecul mamei. Mama cea temătoare de Sfântul Dumnezeu își dăruiește, la rândul ei, pruncul Celui Ce i l-a dăruit, încă în pântec fiind acesta, atât prin împărtășirea cu Sfintele Taine

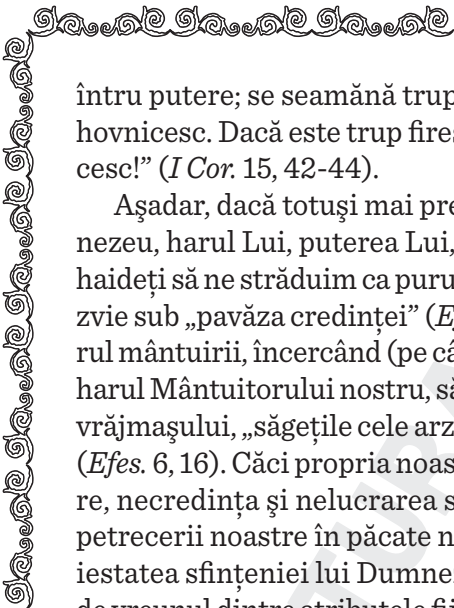

în fiecare din cele nouă luni de sarcină, cât și prin ocrotirea pruncului sub adumbrirea harului sfințelor rugăciuni îndreptate către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu (prin citirea zilnică a Acatistului Sfântului Ei Acoperământ), către Sfântul Ioan Botezătorul și către Sfântul Stelian, ocrotitorul copiilor. Așa împlinește mama cea creștină cuvântul lui David, Regele-Psalmist: „Spre Tine m-am aruncat de la naștere, din pântecele maicii mele Dumnezeuul meu ești Tu!” (Ps. 21, 10). Și de aceea avem puse înaintea ochilor minții modele biblice de prunci născuți cu multă rugăciune de către sfinții lor părinți ajunși chiar și la vârste patriarhale, de bătrâneți adânci. Nașterea de prunci nu-i normă metodologică, ea nu țintește planificări demografice stabilite statistic social în funcție de numărul de nașteri, de decese sau avorturi. Darul vieții nu-l poate face decât singur Dumnezeu. Doar El are puterea de a crea un suflet și de a-i insufla acestuia virtuți și harisme, daruri sfinte care împodobesc făptura mâinilor Sale cea zămislită pe altarul trupului sfințit al mamei: „Nu sunt ascunse de Tine oasele mele pe care le-ai făcut întru ascuns, nici ființa mea pe care ai urzit-o ca în cele mai de jos ale pământului!” (Ps. 138, 15).

„Fericit este pântecele care Te-a purtat și fericiți sunt sâni la care ai supt!” (Lc. 11, 27) striga oarecând cu uimire mare și bucurie de nespus femeia din popor către pururea-Fecioara Maria. Și cu adevărat fericit este și pântecele oricărei mame creștine, sfinte și alese, care a zămislit fii Împărăției Fiului Veșnicului Dumnezeu, oameni aleși, creștini adevărați, dintre care mulți au fost conducători de seamă, domnitori și regi cinstitori de Dumnezeu și binefăcători pentru

popoare. Creștinismul nu este o religie a cantității, ci o afirmare a calității, chemare la înnoire duhovnicească și desăvârșire prin har, la o viețuire sfântă dusă la înălțimea Dumnezeieștii Evanghelii, care este cuvântul lui Dumnezeu. De aceea, temelia este credința, cămin este familia, iar educația e elementul de legătură între Legea Domnului și voia omului. Doar astfel rugăciunea va deveni cu adevărat legătura cu Dumnezeul Cel Viu. Prin urmare, dragostea din sânul familiei și virtutea educației creștine sunt adevărații prieteni ai mântuirii noastre, care ne îndeamnă pururea la rugăciune, la înfrânare prin postire și la milostivire față de cei sărmani. Doar așa vom ajunge la întâlnirea cu Dumnezeu pe parcursul viețuirii noastre pe pământ. Pământ care nu este al nostru, căci nu noi l-am făcut, ci Dumnezeu ni l-a făcut cadou – și oricând ne poate întreba ce am făcut cu el; să nu uităm că îl folosim doar, nu îl posedăm. Este locul spre a fi sfințit și spiritualizat prin harul cel dătător de viață al Duhului lui Dumnezeu, loc care pe toți ne adăpostește, ne hrănește, ne ajută, ne rabdă și ne cheamă la veșnicia slavei cerurilor prin liturgia cosmică a zidirii întregi aduse neîncetat Atoateziditorului. Căci existența omului nu se reduce la simpla supraviețuire biologică temporară, ci ea înseamnă desăvârșirea și înveșnicirea în harul viețuirii înduhovnicite, adică al vieții duhovnicești, al vieții după Dumnezeu, al vieții în Hristos Cel Înviaț: „dacă grăuntele de grâu, când cade în pământ, nu va muri, rămâne singur; iar dacă va muri, aduce multă roadă!” (In. 12, 24); „se seamănă trupul întru stricăciune, înviază întru nestricăciune; se seamănă întru necinste, înviază întru slavă, se seamănă întru slăbiciune, înviază

întru putere; se seamănă trup firesc, înviază trup duhovnicesc. Dacă este trup firesc, este și trup duhovnicesc!” (*I Cor. 15, 42-44*).

Așadar, dacă totuși mai prețuim darurile lui Dumnezeu, harul Lui, puterea Lui, dragostea Lui, – atunci haideți să ne străduim ca pururea să veghem întru trezvie sub „pavăza credinței” (*Efes. 6, 16*), aprinși de dorul mântuirii, încercând (pe cât ne stă în putință), prin harul Mântuitorului nostru, să învingem toate cursele vrăjmașului, „săgețile cele arzătoare ale celui viclean” (*Efes. 6, 16*). Căci propria noastră ignoranță și nepăsare, necredința și nelucrarea spirituală sau trândăvia petrecerii noastre în păcate nu știrbesc cu nimic maiestatea sfințeniei lui Dumnezeu, și nici nu-L lipsesc de vreunul dintre atributele ființei Sale. În schimb, văzând „neamul acesta desfrânat și păcătos” (*Mc. 8, 38*), Iisus ne-a întrebat pe toți, pe cei de azi ca și pe cei de altădată: „Ce-i va folosi omului, dacă va câștiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?!” (*Mt. 16, 26*).

„Ce este omul că-ți amintești de el?” (*Ps. 8, 4*); „Te voi lăuda, că sunt o făptură așa de minunată!” (*Ps. 138, 14*), „omul – ca iarba sunt zilele lui, ca floarea câmpului – așa va înflori!” (*Ps. 102, 15*). Și totuși, „omul cu deșertăciunea se aseamănă; zilele lui ca umbra trec...” (*Ps. 143, 4*).

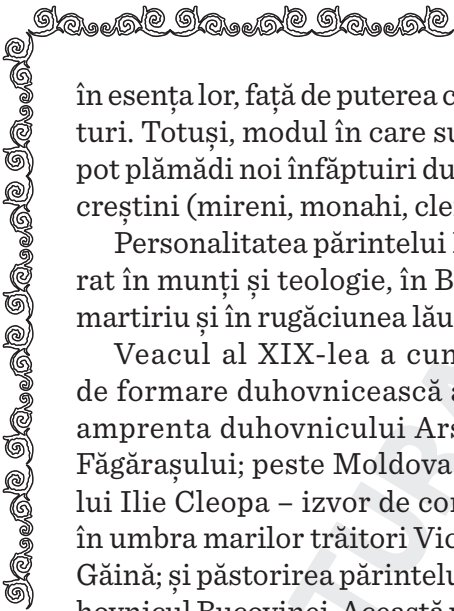

Memorii, mărturisiri, mărturisitori. Părintele Iustin Pârvu a trecut la Domnul. Avem un nou rugător în cer pentru neamul românesc

Plecând de la cuvântul Sfântului Apostol Pavel: „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul Lui Dumnezeu. Priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința.” (*Evr.* 13, 7), spre o privire de ansamblu pentru obștea creștină a neamului românesc, poate părea că astăzi trebuie să fie zi de doliu. Dar pentru faptul că Părintele Arhimandrit Iustin Pârvu este o personalitate spirituală distinsă a Bisericii Ortodoxe Române, putem spune că astăzi, calendarul ortodox, înscrie o pagină de sărbătoare în istoria Bisericii.

Ziua de 16 iunie 2013 va fi de acum înainte zi de sfântă pomenire a memoriei și amintirii Părintelui Arhimandrit Iustin Pârvu. Imaginea părintelui este o frescă a Bisericii noastre dar și o icoană vie a literaturii duhovnicești patericale. Cuvintele părintelui nu vor muri niciodată. Scrierile ascetice cuprind de mii de ani învățături de duh care ne cârmuiesc spre izbăvirea de cursele satanei. Ele nu aduc nimic nou,

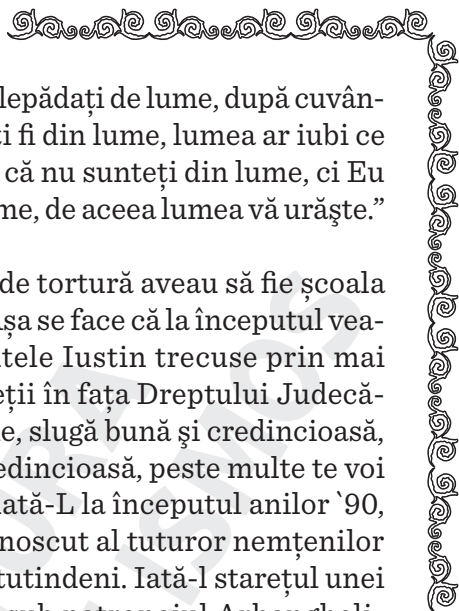

în esența lor, față de puterea cuvintelor Sfintei Scripturi. Totuși, modul în care sunt trăite, spuse, citite, pot plămădi noi înfăptuiri duhovnicești în obștea de creștini (mireni, monahi, clerici) a Bisericii.

Personalitatea părintelui Iustin Pârvu s-a conturat în munți și teologie, în Biserică și în familie, în martiriu și în rugăciunea lăuntrică.

Veacul al XIX-lea a cunoscut trei mari școli de formare duhovnicească a spiritului românesc: amprenta duhovnicului Arsenie Boca peste Țara Făgărașului; peste Moldova amprenta duhovnicului Ilie Cleopa – izvor de comori spirituale format în umbra marilor trăitori Vichentie Mălău și Antim Găină; și păstorirea părintelui Iachint al Putnei, duhovnicul Bucovinei. Această vatră caldă a Mănăstirii Secu avea să influențeze, alături de Ioanchie Moroi de la Sihăstria, întreaga trăire monahală din Munții Neamțului.

Tânărul intrat pe poarta Mănăstirii Durău avea să se formeze de la aceste izvoare de viață veșnică. Toată agoniseala de carte, de duh, de rugăciune și de trăire avea să o pună în practică în umezeala celulelor întunecoase ale închisorilor de la Aiud, Poarta Albă sau Gherla. Trăirile interioare, veșnica imagine a sângelui proaspăt curs din rănilor chinuiți, imaginea torționarilor, răutatea umanității, aveau să aducă în inima părintelui Iustin veșnicul proces de incriminare a nevinovatului Iisus în fața lui Pilat care, asemenea celor de acum, și-a spălat mâinile: „Nevinovat sunt de sângele Dreptului acestuia. Voi veți vedea.” (Mt. 27, 24). Întemnițării – oameni drepiți, cinstiți, corecți, conduși după valori morale

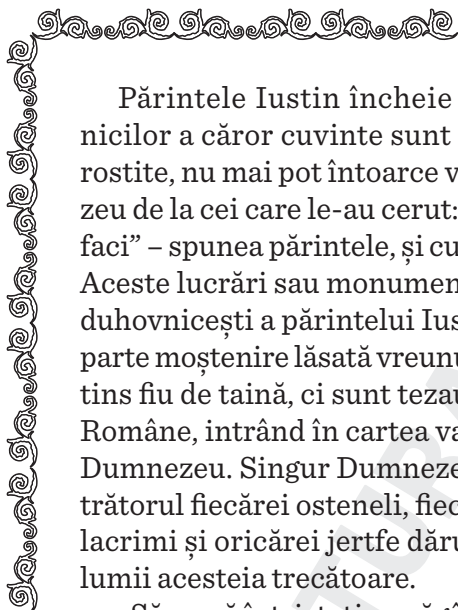

sănătoase, aveau să fie lepădați de lume, după cuvântul Domnului: „dacă ați fi din lume, lumea ar iubi ce este al său; dar pentru că nu sunteți din lume, ci Eu v-am ales pe voi din lume, de aceea lumea vă urăște.” (In. 15, 19)

Anii de pușcărie și de tortură aveau să fie școala de rugăciune a vieții. Așa se face că la începutul veacului al XX-lea, părintele Iustin trecuse prin mai multe examene ale vieții în fața Dreptului Judecător, Care i-a spus: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune” (Mt. 25, 21). Și iată-L la începutul anilor '90, duhovnicul iubit și cunoscut al tuturor nemțenilor și al creștinilor de pretutindeni. Iată-l starețul unei mănăstiri cu renume sub patronajul Arhangheliilor Mihail și Gavriil, cârmuind nenumărate suflete creștine și formând preoți, duhovnici, monahi și monahii pentru armata de geniu a Lui Dumnezeu.

Experiența, vârsta, încercările și toate valurile vieții l-au călit duhovnicește în așa măsură încât putem spune că în veacul al XX-lea erau recunoscute trei mari vetre formare spirituală: Arsenie Papacioc în Dobrogea, Adrian Făgețean în Muntenia și Iustin Pârvu în Moldova – preluând totodată și sarcina lăsată de marii duhovnici ai Moldovei, Cleopa al Sihăstriei și Iachint al Putnei.

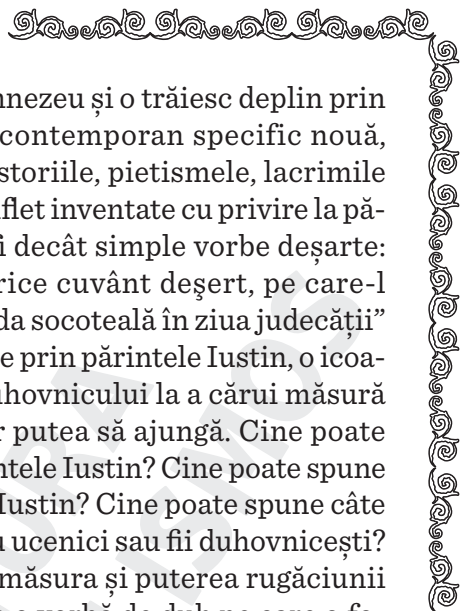
Memoria părintelui Iustin, începând de astăzi, este istorie, este pateric și este scriptură. Memoriile părintelui Iustin sunt roadele muncii sale: mănăstiri, schituri, monahi, monahii și creștini bine formați duhovnicește care sunt de fapt și de drept temelia sănătoasă a nației românești.

Părintele Iustin încheie astăzi pleiada duhovnicilor a căror cuvinte sunt profetice și care odată rostite, nu mai pot întoarce voia și mila Lui Dumnezeu de la cei care le-au cerut: „Așa te-am sfătuit, așa faci” – spunea părintele, și cuvântul spus era cuvânt. Aceste lucrări sau monumente spirituale ale operei duhovnicești a părintelui Iustin, nu sunt nici pe departe moștenire lăsată vreunui viitor ucenic sau pretins fiu de taină, ci sunt tezaurul Bisericii Ortodoxe Române, intrând în cartea valorilor spirituale a Lui Dumnezeu. Singur Dumnezeu este stăpânul și păstrătorul fiecărei osteneli, fiecărei rugăciuni, fiecărei lacrimi și oricărei jertfe dăruite de părintele Iustin lumii acesteia trecătoare.

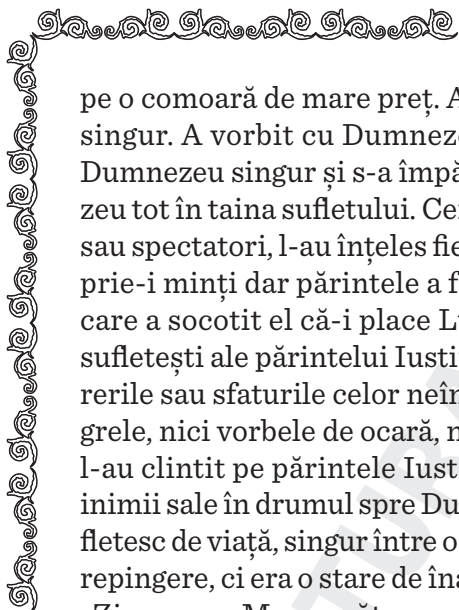
„Să nu vă întristați ca păgânii care nu au nădejde” (I Tes. 4, 13) Îndemnul părintelui Iustin este îndemnul Sfântului Apostol Pavel: „Rugați-vă neîncetat.” (I Tes. 5, 17). Îndemnul părintelui Iustin este îndemnul Sfintei Scripturi „De ce dormiți? Sculați-vă și vă rugați, ca să nu intrați în ispită.” (Luca 22, 46) chiar dacă vor apărea mulți profeți mincinoși și povestitori mincinoși care vor învia un folclor personalizat la adresa marelui duhovnic arogându-și tot felul de taine, trăiri, cunoașteri, descoperiri sau poate chiar cuvinte testamentare lăsate cu mare pogorământ de însuși părintele. Spune Apostolul: „Nu este de mirare, deoarece însuși satana se preface în înger al luminii.” (II Cor. 11, 14) Să nu-i credeți!

Părintele Iustin este de fapt și de drept părintele tuturor monahilor și monahiilor care împlinesc voia Lui Dumnezeu și poruncile pe care El le-a dat și le-a lăsat. Este părintele tuturor creștinilor care păzesc

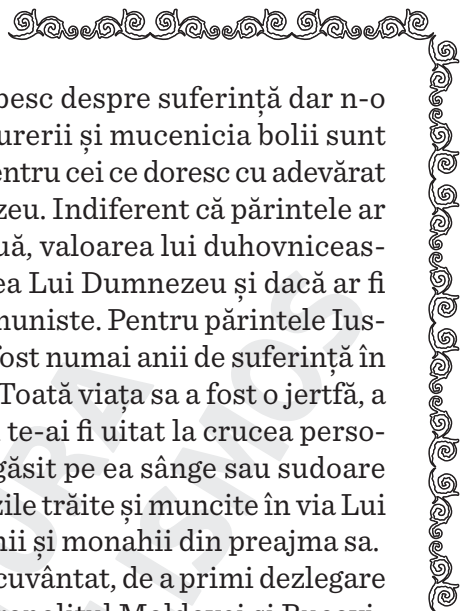
legea sfântă a Lui Dumnezeu și o trăiesc deplin prin faptele lor. Folclorul contemporan specific nouă, neamului românesc, istoriile, pietismele, lacrimile și toate cuvintele de suflet inventate cu privire la părintele Iustin nu vor fi decât simple vorbe deșarte: „Vă spun că pentru orice cuvânt deșert, pe care-l vor rosti, oamenii vor da socoteală în ziua judecății” (Mt. 12, 36) Biserica are prin părintele Iustin, o icoană contemporană a duhovnicului la a cărui măsură puțini sunt cei care ar putea să ajungă. Cine poate spune cât a postit părintele Iustin? Cine poate spune cât a suferit părintele Iustin? Cine poate spune câte lacrimi a vărsat pentru ucenici sau fii duhovnicești? Sau cine poate spune măsura și puterea rugăciunii părintele Iustin? Avea o vorbă de duh pe care o folosea adesea ca să ne arate nouă, celor de azi, măsura noastră: „Bă, cum să învie el pe cineva dacă el îi mort?” Aceste cuvinte spun mai mult decât putem gândi sau crede. De aceea, prima rușine din partea oricărui ar îndrăzni să se numească ucenic apropiat sau fiu duhovnicesc, este să se creadă la măsura părintelui Iustin.

Gândind din perspectiva vieților sfinților, dacă ar fi să alcătuim o biografie a părintelui Iustin, am putea spune în câteva cuvinte toată esența vieții marelui duhovnic. Născut într-o familie creștină model, cu o mamă sfântă de care n-a ezitat niciodată să vorbească ori de câte a avut ocazia, trăit într-o Românie sănătoasă, nebătătorită de tăvălugul comunist, format la umbra adevăratelor valori spirituale și duhovnici ai vremii, și-a însușit esența viețuirii monahale încuind-o adânc în inima sa și păstrând-o ca

pe o comoară de mare preț. A trăit singur. S-a rugat singur. A vorbit cu Dumnezeu singur. A suferit cu Dumnezeu singur și s-a împăcat pe sine cu Dumnezeu tot în taina sufletului. Cei din jurul lui, implicați sau spectatori, l-au înțeles fiecare după măsura proprie-i minți dar părintele a fost un om la măsura la care a socotit el că-i place Lui Dumnezeu. Valorile sufletești ale părintelui Iustin nu aveau reper în părerile sau sfaturile celor neîncercați. Nici cuvintele grele, nici vorbele de ocară, nici opiniile diferite, nu l-au clintit pe părintele Iustin din idealul minții și inimii sale în drumul spre Dumnezeu. Modul său sufletesc de viață, singur între oameni, nu era o stare de repingere, ci era o stare de înaintare duhovnicească: „Zis-a avva Marcu către avva Arsenie: «Pentru ce fugi de noi?» Zis-a lui bătrânul: «Dumnezeu știe că vă iubesc pe voi, dar nu pot să fiu și cu oamenii și cu Dumnezeu.» (Patericul Egiptean)

Pentru toți cei care l-au iubit, l-au cunoscut, l-au prețuit, i-au urmat sfaturile, îndemnurile, trebuie știut faptul că toată suferința din încheierea călătoriei pământești a vieții sale nu au fost pentru păcatele părintelui, ci pentru păcatele și egoismul nostru. Să ceri de la Dumnezeu ca un om cu vârstă deja patriarhală, să viețuiască ani mulți și viață îndelungată, înseamnă să nu-l respecti nici pe el, nici bagajul de valori spirituale pe care l-a dăruit tuturor ucenicilor. Egoismul prelungește suferința dar nu o simte cel care o prelungește, ci o simte cel care o trăiește. Din iubire, din respect, din prețuire, părintele Iustin a mai trăit aceste clipe pământești în suferință și durere personală pentru a fi model de răbdare și

lucrare celor care vorbesc despre suferință dar n-o cunosc pe ea. Jertfa durerii și mucenicia bolii sunt cununi nepieritoare pentru cei ce doresc cu adevărat Împărăția Lui Dumnezeu. Indiferent că părintele ar mai fi trăit o zi sau două, valoarea lui duhovnicească este aceeași înaintea Lui Dumnezeu și dacă ar fi murit în temnițele comuniste. Pentru părintele Iustin închisoarea nu au fost numai anii de suferință în Aiud sau Poarta Albă. Toată viața sa a fost o jertfă, a fost o cruce și oricând te-ai fi uitat la crucea personală a părintelui ai fi găsit pe ea sânge sau sudoare din osteneala fiecărei zile trăite și muncite în via Lui Hristos, pentru creștinii și monahii din preajma sa.

Bucuria de a fi binecuvântat, de a primi dezlegare și rugăciune de la Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, arată prețuirea de care s-a bucurat din partea Întâistătătorului Bisericii acestor părți. Așezarea în pământul din care a fost luat este o binecuvântare pentru cimitirul Mănăstirii Petru Vodă. Acesta va deveni locul unde, de acum înainte, ca și la părințele Cleopa sau Arsenie Boca, creștinii pot să vină să aprindă o lumânare, să facă un parastas și să cinstească memoria Părintelui Arhimandrit Iustin. Cei îndurerați, cei triști să poarte în inimă și în gând puterea lucrătoare a rugăciunii și nădejdea cea întru Duhul Sfânt că plecarea părintelui spre Împărăția Cerească la întâlnirea cu Hristos este de fapt o binecuvântare pentru noi și pentru lume, că părintele va mijloci îndurare, milă, iertare și ajutor nouă celor din lumea aceasta trecătoare. Nu trebuie să privim apocaliptic sau catastrofal trecerea la cele veșnice a părintelui. Dumnezeu l-a chemat la sine spre a sluji

pe mai departe în cer Liturghia Cerească. Părintele n-a murit, ci a adormit: „Pentru că de credem că Iisus a murit și a înviat, tot așa credem că Dumnezeu, pe cei adormiți întru Iisus, îi va aduce împreună cu El.” (I Tes. 4, 14)

Fie ca Bunul Dumnezeu să dăruiască iertarea păcatelor, îndurare pentru toate păcatele dezlegate ca duhovnic și sfătuitor la toți fi duhovnicești iar rugăciunea noastră, a celor mulți care l-am cunoscut să-i fie cărare de lumină spre grădina liniștită a Raiului. Veșnică să-i fie odihna!

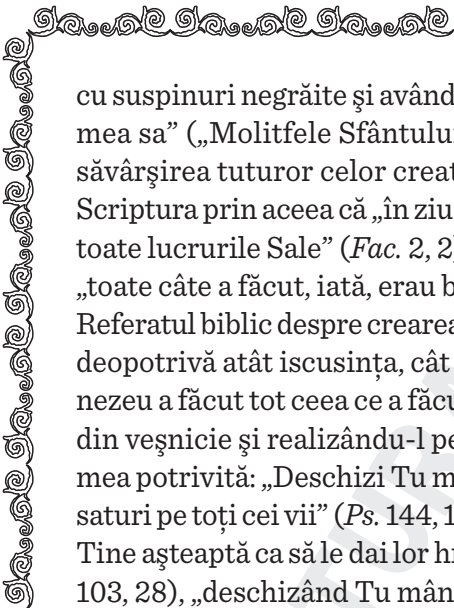

Curățirea, iluminarea și desăvârșirea duhovnicească

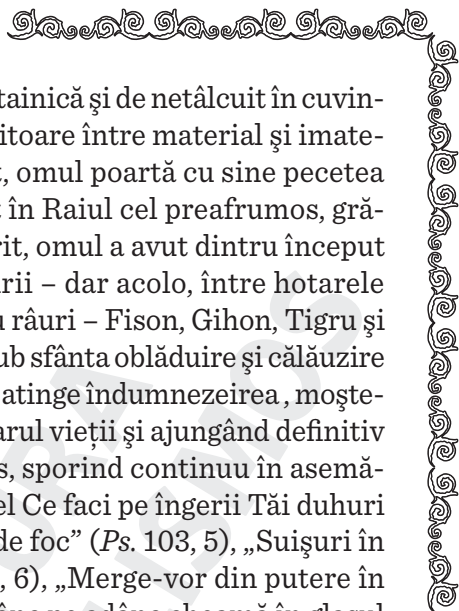
„Și dacă ați avea zeci de mii de învățători în Hristos, totuși nu aveți mulți părinți – căci eu v-am născut prin Evanghelie în Iisus Hristos!” (I Cor. 4, 15) • „Învățători să nu vă numiți pe pământ, pentru că Învățătorul vostru este unul: Hristos!” (Mt. 23, 10) • „Cele nevăzute ale Lui se văd de la facerea lumii, înțelegându-se din fapte, adică veșnica Lui putere și dumnezeire – așa încât ei să fie fără cuvânt de apărare!” (Rm. 1, 20) • „Și cunoști voia Lui și știi să încuviințezi cele bune, fiind învățat din Lege!” (Rm. 2, 18) • „Deci tu, cel care înveți pe altul – pe tine însuși nu te înveți?!” (Rm. 2, 21) • „Căci întru El v-ați îmbogățit deplin întru toate, în tot cuvântul și în toată cunoștința” (I Cor. 1, 5) • „Iar nouă ni le-a descoperit Dumnezeu prin Duhul Său, pentru că Duhul pe toate le cercetează – chiar și adâncurile lui Dumnezeu!” (I Cor. 2, 10) • „Cel care sădește și cel care udă sunt una – iar fiecare își va lua plata după osteneala sa” (I Cor. 3, 8) • „Iar dacă cineva nu vrea să știe – să nu știe!” (I Cor. 14, 38) • „Dar toate să se facă cu cuviință și după rânduială!” (I Cor. 14, 40)

Atunci când a făcut lumea, Dumnezeu a săvârșit toate într-o anumită rânduială. O anumită ordine, pe care a hotărât-o după atotînțelepciunea Sa. Iar omul, zidit după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, trebuia să se bucure de perfecțiunea acestei rânduiei – și să o păstreze întocmai. Pentru aceasta, a fost el însuși înzestrat cu înțelepciune de către Creatorul său, fiind permanent ajutat prin harul Acestuia: „Lege le-a pus – și nu o vor trece!” (Ps. 148, 6), „toată făptura se chinuiește oftând

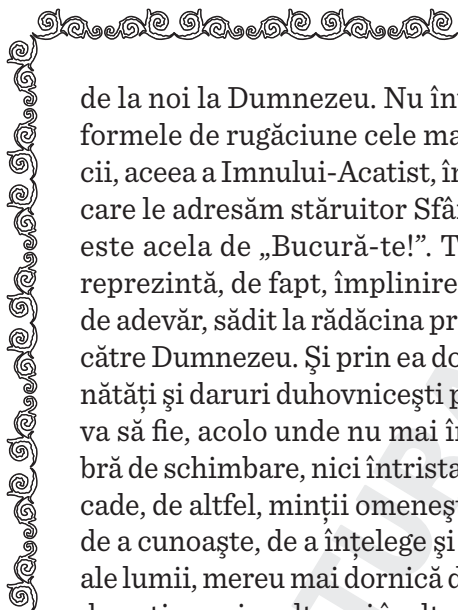
cu suspinuri negrăite și având poruncă să aștepte vremea sa” („Molitfele Sfântului Vasile cel Mare”). Desăvârșirea tuturor celor create de Dumnezeu o arată Scriptura prin aceea că „în ziua a șaptea S-a odihnit de toate lucrurile Sale” (*Fac. 2, 2*), după ce a constatat că „toate câte a făcut, iată, erau bune foarte!” (*Fac. 1, 31*). Referatul biblic despre crearea lumii văzute descoperă deopotrivă atât iscusința, cât și iubirea cu care Dumnezeu a făcut tot ceea ce a făcut, gândind fiecare lucru din veșnicie și realizându-l pe fiecare, în timp, la vremea potrivită: „Deschizi Tu mâna Ta și de bunăvoință sature pe toți cei vii” (*Ps. 144, 16*), și iarăși: „Toate către Tine așteaptă ca să le dai lor hrană la bună vreme” (*Ps. 103, 28*), „deschizând Tu mâna Ta, toate se vor umple de bunătați” (*Ps. 103, 29*).

Așadar, Centrul nevăzut al tuturor celor ce există este Dumnezeu-Creatorul: „Cerul este tronul Meu și pământul așternut picioarelor Mele” (*F.Ap. 7, 49*), iar pământul l-a dat fiilor oamenilor: „Nașteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l stăpâniți!” (*Fac. 9, 1*). Iar centrul întregii zidiri văzute este omul. Sfântul Vasile cel Mare îl numește „împăratul făpturilor”, fiind o adevărată cunună a creației, împlinire supremă a iubirii divine în lume. Și de aceea, tocmai lui îi descoperă Atotputernicul tainele cele de la întemeierea lumii. Pentru că scopul său ultim, însăși rațiunea lui de a fi, este dobândirea asemănării cu Creatorul său, al Cărui chip îl poartă în chiar structura lăuntrică a ființei sale. Căci asupra omului dintâi „Adam cel cu suflet viu” (*I Cor. 15, 45*), Ziditorul „a suflat în fața lui suflare de viață – și s-a făcut omul ființă vie!” (*Fac. 2, 7*).

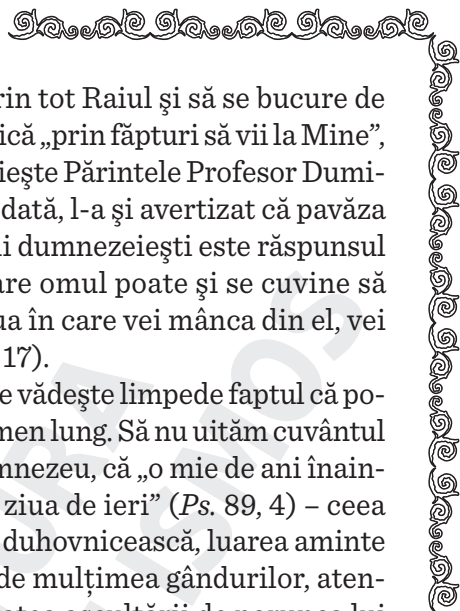
Alcătuire profundă, tainică și de netâlcuit în cuvinte omenеști, unire uimitoare între material și imaterial, între trup și suflet, omul poartă cu sine pecetea unei îndatoriri. Așezat în Raiul cel preafrumos, grădina cea dinspre Răsărit, omul a avut dintru început posibilitatea înveșnicirii – dar acolo, între hotarele naturale ale celor patru râuri – Fison, Gihon, Tigru și Eufrat (*Fac.* 2, 11-13). Sub sfânta oblăduire și călăuzire a Ziditorului său, putea atinge îndumnezeirea, moștenind pentru veșnicie darul vieții și ajungând definitiv nestricăcios și luminos, sporind continuu în asemănarea cu Creatorul: „Cel Ce faci pe îngerii Tăi duhuri și pe slugile Tale pară de foc” (*Ps.* 103, 5), „Suișuri în inima sa a pus” (*Ps.* 83, 6), „Merge-vor din putere în putere” (*Ps.* 83, 8), „Adânc pe adânc cheamă în glasul căderilor apelor Tale” (*Ps.* 41, 9). Acestea îi erau cu putință omului dacă ar fi pășit și ar fi rămas pe calea ascultării de bunăvoie și din dragoste față de Cel care l-a făcut. Dragoste care, prin puterea ei mai presus de fire și de rațiune, i-ar fi adus omului desăvârșirea prin supunerea voii sale proprii față de voia Ziditorului. Lucru care se poate recunoaște cel mai bine atât din cuvintele Fiului lui Dumnezeu – „Eu și Tatăl Meu una suntem!” (*In.* 10, 30), cât și din cele ale marelui Pavel – „nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine!” (*Gal.* 2, 20), întocmai precum și Sfântul Grigorie Teologul grăia: „Pentru Tine trăiesc, pentru Tine sunt, pentru Tine cânt și Ție mă rog!”.

Pe această cale, a consimțirii propriei noastre voine, în deplină libertate, la cele ce le hotărăște Dumnezeu, dialogul dintre noi și El devine adevărată revărsare de iubire și lumină – de la Dumnezeu la noi și

de la noi la Dumnezeu. Nu întâmplător, într-una din formele de rugăciune cele mai răspândite ale Bisericii, aceea a Imnului-Acatist, îndemnul și chemarea pe care le adresăm stăruitor Sfântului căruia ne rugăm, este acela de „Bucură-te!”. Tocmai această bucurie reprezintă, de fapt, împlinirea dorului de dreptate și de adevăr, sădit la rădăcina propriei noastre voințe de către Dumnezeu. Și prin ea dobândim încă de aici bunătați și daruri duhovnicești proprii vieții veacului ce va să fie, acolo unde nu mai încape mutare, nici umbră de schimbare, nici întristare, nici suspin. Așa se și cade, de altfel, minții omenești, înzestrate cu puterea de a cunoaște, de a înțelege și de a vedea cele ascunse ale lumii, mereu mai dornică de a afla, de a se lămuri și de a ști – mai mult, mai înalt și mai adânc: „fie în trup, nu știu; fie în afară de trup, nu știu – Dumnezeu știe!” (*II Cor. 12, 2*).

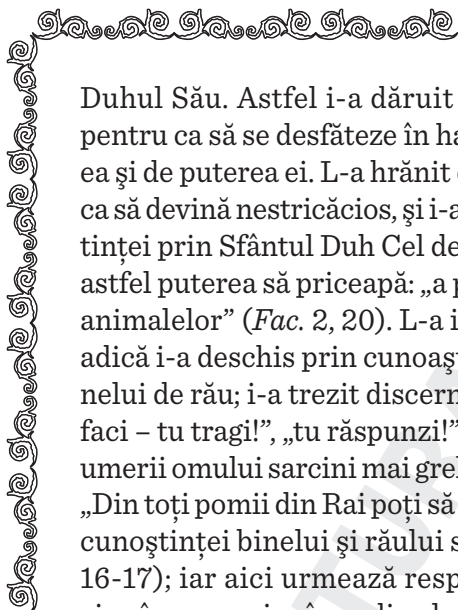
E foarte adevărat că Raiul a fost dintru început casa omului, locul lui de baștină, de joacă chiar, și de odihnă, dar tot prin Rai omul a trebuit să dea piept și cu diavolul, cu îngerul căzut, viclean și pizmaș, gata să-l ispitească pe cel pe care-l vedea înveșmântat în lumina din care el căzuse. Cine știe cât o fi bântuit cu neodihnă prin preajma Raiului păzit de Dumnezeu, dând târcoale și căutând prilej potrivit să se apropie și să-și strecoare veninul ucigător de suflet, – căci „ce împărtășire are lumina cu întunericul?” (*II Cor. 6, 14*). Atotștiutorul cunoștea, desigur, gândul satanei, dar nu intervine în liberul arbitru al omului, ci îl lasă pe acesta să își agonisească prin exercitarea puterii propriei voințe cununa neveștejită a măririi de înger trupesc nesticăcios. Căci l-a făcut și l-a binecuvântat și l-a

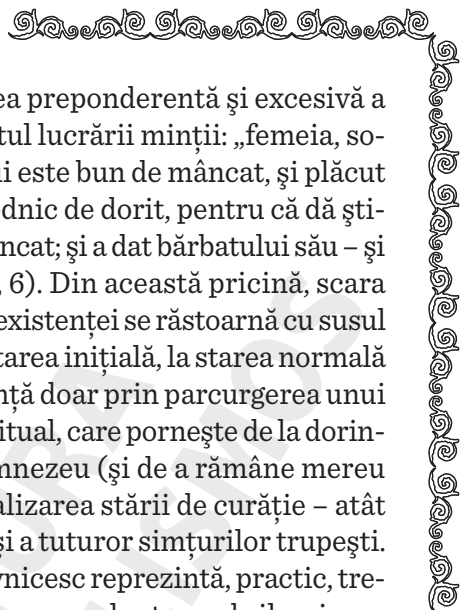
îndemnat să colinde prin tot Raiul și să se bucure de roadele pomilor lui, (adică „prin făpturi să vii la Mine”, după cum frumos tâlcuiește Părintele Profesor Dumitru Stăniloae), dar totodată, l-a și avertizat că pavăza tuturor darurilor iubirii dumnezeiești este răspunsul cu aceeași iubire pe care omul poate și se cuvine să îl dea, căci altfel „în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!” (*Fac. 2, 17*).

O astfel de exprimare vădește limpede faptul că porunca a fost dată pe termen lung. Să nu uităm cuvântul lui Moise, omul lui Dumnezeu, că „o mie de ani înaintea ochilor Tăi sunt ca ziua de ieri” (*Ps. 89, 4*) – ceea ce înseamnă că trezvia duhovnicească, luarea aminte la sine, păzirea minții de mulțimea gândurilor, atenția neslăbită la necesitatea ascultării de porunca lui Dumnezeu, nu sunt simple vorbe omenеști, ci sunt cuvinte chiar din Rai, preluate din limbajul adamic de către sfinții care au atins prin străduința lor înălțimi de necrezut ale virtuții. Și de aceea le regăsim astăzi la loc de cinste în literatura duhovnicească, în scrierile cu caracter filocalic, mistic și ascetic. Astfel de cuvinte nu caută să demonstreze superioritatea limbajului sfinților față de formele de exprimare ale păcătoșilor, ci adâncimea duhovnicească a realităților pe care le cuprind, și care pot fi înțelese numai prin rugăciune și trăire spirituală autentică.

Putem spune că Dumnezeu este cel dintâi profesor, maestru, dascăl și părinte duhovnicesc al omului: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața!” (*In. 14, 6*), „Eu sunt Lumina lumii!” (*In. 8, 12*), iar „cel ce umblă în întuneric nu știe unde merge!” (*In. 12, 35*). Pe Adam, Domnul l-a învățat cele de folos atât prin Cuvântul, cât și prin

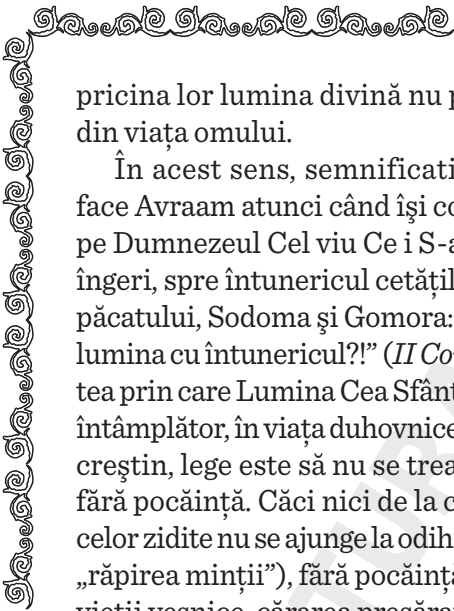

Duhul Său. Astfel i-a dăruit omului lumina divină, pentru ca să se desfăteze în harul ei, și să se umple de ea și de puterea ei. L-a hrănit din Pomul Vieții pentru ca să devină nestricăcios, și i-a dăruit și lumina cunoștinței prin Sfântul Duh Cel de-viață-Dăător, dându-i astfel puterea să priceapă: „a pus Adam nume tuturor animalelor” (*Fac. 2, 20*). L-a instruit prin învățătură, adică i-a deschis prin cunoaștere taina deosebirii binelui de rău; i-a trezit discernământul: „tu alegi!”, „tu faci – tu tragi!”, „tu răspunzi!”. Dumnezeu nu pune pe umerii omului sarcini mai grele decât poate el să ducă: „Din toți pomii din Rai poți să mănânci, dar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci!” (*Fac. 2, 16-17*); iar aici urmează responsabilitatea, căci: „în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!” (*Fac. 2, 17*). Domnul se dovedește a fi Profesorul perfect, Maestrul măsurii tuturor lucrurilor: ceea ce Adam nu trebuie să cunoască, nu i se descoperă! De pildă, nu i se explică ce anume este moartea: „a adus Domnul Dumnezeu asupra lui Adam somn greu; și, dacă a adormit, a luat una din coastele lui și a plinit locul ei cu carne” (*Fac. 2, 21*). Nu i se explică lui Adam cu lux de amănunte ce consecințe grave ar avea păcatul neascultării. Ci i se cere, pur și simplu, să asculte. Adică să trăiască în acea lumină dobândită din vedere, prin cunoaștere și înțelegere în preajma lui Dumnezeu. Eșecul uman nu se datorează nici Domnului, nici imperfecțiunii creației, ci coborârii minții din lumina cunoașterii lui Dumnezeu. Dacă pe om sfatul cu Dumnezeu l-a luminat, în schimb sfatul cu diavolul l-a întunecat, aducându-l în starea de a nu mai deosebi adevărul de minciună și binele de rău. Această coborâre a însemnat totodată

o scufundare în lucrarea preponderentă și excesivă a simțurilor în detrimentul lucrării minții: „femeia, socotind că rodul pomului este bun de mâncat, și plăcut ochilor la vedere, și vrednic de dorit, pentru că dă știință, a luat din el și a mâncat; și a dat bărbatului său – și a mâncat și el!” (*Fac.* 3, 6). Din această pricină, scara valorilor din cuprinsul existenței se răstoarnă cu susul în jos. Iar revenirea la starea inițială, la starea normală de a fi, mai este cu puțință doar prin parcurgerea unui adevărat itinerariu spiritual, care pornește de la dorința de a-L regăsi pe Dumnezeu (și de a rămâne mereu cu El) și tinde către realizarea stării de curăție – atât a minții și a inimii, cât și a tuturor simțurilor trupesti.

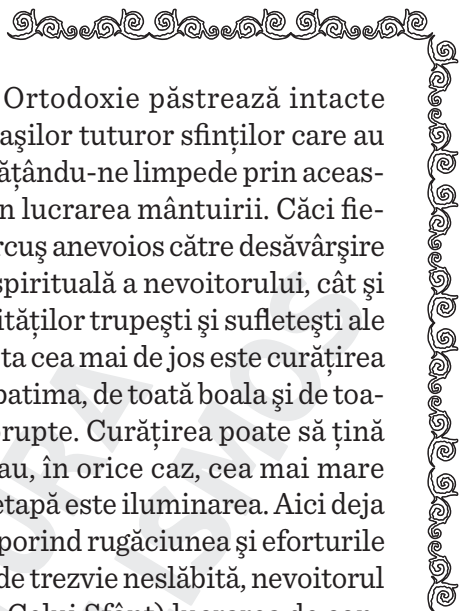
Acest parcurs duhovnicesc reprezintă, practic, trecerea de la starea de întunecare la starea de iluminare prin harul primit iarăși de la Dumnezeu, începând cu luminarea prin Sfântul Botez: „Întru strălucire și în mare podoabă Te-ai îmbrăcat, Cel Ce Te îmbraci cu lumina ca și cu o haină!” (*Ps.* 103, 2). Căci dacă această iluminare s-ar produce brusc, pe nepregătite și pe neașteptate, am păți ca ostașii care păzeau mormântul lui Iisus: „de frica lui s-au cutremurat cei ce păzeau și s-au făcut ca morți!” (*Mt.* 28, 4), precum și la Tabor, ucenicii Domnului „au căzut cu fața la pământ și s-au spăimântat foarte!” (*Mt.* 17, 6), „iar Petru și cei ce erau cu el erau îngreuiți de somn” (*Lc.* 9, 32); și de aceea cântă Biserica la Praznicul Schimbării la Față a Mântuitorului: „arătând ucenicilor Tăi slava Ta pe cât li se putea!”. Și de aceea nu ai cum să ai lumină petrecând în întunericul păcatului! Lumina divină are ca lucrare proprie transparentizarea trupului, pnevmatizarea lui – dar patimile carnale împiedică acest lucru. Din

pricina lor lumina divină nu pătrunde în întunericul din viața omului.

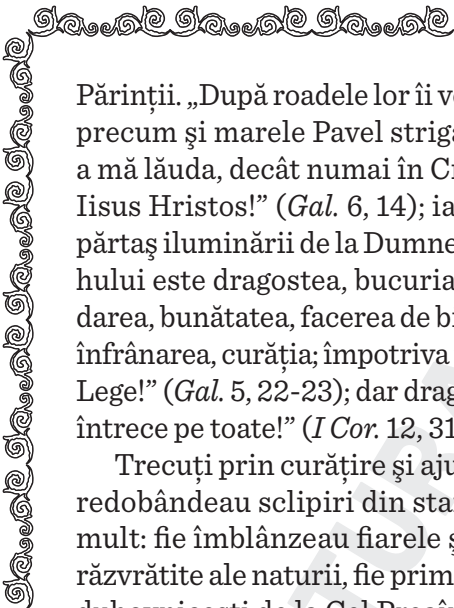
În acest sens, semnificativ este gestul pe care îl face Avraam atunci când își conduce Oaspetele Divin, pe Dumnezeu Cel viu Ce i S-a arătat sub chipul a trei îngeri, spre întunericul cetăților ticăloșite de răutatea păcatului, Sodoma și Gomora: „căci ce împărtășire are lumina cu întunericul?!” (*II Cor.* 6, 14). Avraam era puntea prin care Lumina Cea Sfântă Se revărsa în lume. Nu întâmplător, în viața duhovnicească a întregului Răsărit creștin, lege este să nu se treacă de la păcat la virtute fără pocăință. Căci nici de la contemplarea naturală a celor zidite nu se ajunge la odihna cea duhovnicească (la „răpirea minții”), fără pocăință. Rugăciunea este calea vieții veșnice, cărarea presărată de razele luminii care vine de la Dumnezeu. Chemarea adresată Împăratului Ceresc – „vino, sălășluiește-Te întru noi!”, este legătura dintre omul trupesc și cel duhovnicesc, e puntea care duce peste veac, la Dumnezeu: „Însuși Duhul Se roagă pentru noi cu suspine negăite!” (*Rm.* 8, 26).

Pentru a înțelege rostul acestor etape ale mântuirii, este nevoie să înțelegem rostul nevoinței întru rugăciune – de la strădania gurii, a limbii și a buzelor, până la interiorizarea cea mai adâncă, a minții smerite în sălașul inimii, acolo unde Îl află pe Pruncul Cel născut în iesle: „împărăția lui Dumnezeu este în lăuntrul vostru!” (*Lc.* 17, 21); „Dă-mi, fiule, mie inima ta!” (*Pilde* 23, 26). Lucrul acesta, însă, nu este cu puțință fără practica ascetică a înfrânării de la toată odihna cea trupească – atât de la cea reconfortantă a somnului (prin priveghere neîncetată), cât și de la cea satisfăcătoare, a poftirii de bucate (prin postire aspră și neînduplecată).

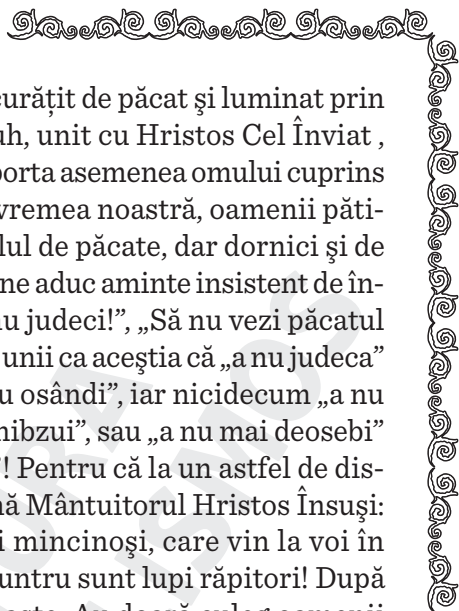
Calea mântuirii în Ortodoxie păstrează intacte urmele bătătorite ale pașilor tuturor sfinților care au mers de-a lungul ei, învățându-ne limpede prin aceasta că nu există salturi în lucrarea mântuirii. Căci fiecare treaptă a acestui urcuș anevoios către desăvârșire se leagă atât de vârsta spirituală a nevoitorului, cât și de starea tuturor capacităților trupești și sufletești ale acestuia. Desigur, treapta cea mai de jos este curățirea de tot păcatul, de toată patima, de toată boala și de toată strâmbătatea firii corupte. Curățirea poate să țină (și ține!) toată viața. Sau, în orice caz, cea mai mare parte a ei. Următoarea etapă este iluminarea. Aici deja apar zorile mântuirii. Sporind rugăciunea și eforturile de curățire într-o stare de trezvie neslăbită, nevoitorul începe (ajutat de harul Celui Sfânt) lucrarea de contemplare a creației, văzând în cele de dincolo de văz rațiunile duhovnicești ascunse în lucruri, în oameni și în întâmplări. Apoi se ivesc semnele lucrării Duhului lui Dumnezeu: lacrima curată, căldura inimii, înțelepciunea minții. Despre aceasta dă mărturie Avva Pamvo cel din „Pateric”: „De câte ori am grăit, nu m-am căit!”. Precum și (sub o altă formă), Avva Arsenie cel Mare: „Taci, fugi, liniștește-te!”. Despre aceasta cântă și Psalmistul: „Pune, Doamne, strajă gurii mele și ușă de îngrădire împrejurul buzelor mele!” (Ps. 140, 3). „Tăcerea e de aur!” – adaugă și înțelepciunea din bătrâni.

În viața monahală, votul tăcerii se aseamănă artieriei celei grele din viața ostășească. A tăcea este o lucrare mai anevoioasă decât lucrarea de a posti și a priveghea. Dar tăcerea curăță mintea. Ea alungă răspândirea pe care o aduc gândurile. Și de aceea: „Taci tu, pentru ca să vorbească faptele Tale!”, ne învățau

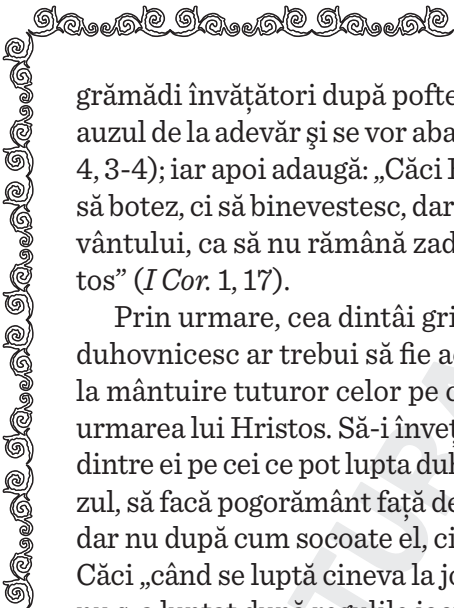

Părinții. „După roadele lor îi veți cunoaște” (*Mt. 7, 16*), precum și marele Pavel striga: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos!” (*Gal. 6, 14*); iar ca unul care s-a făcut părtaș iluminării de la Dumnezeu, adaugă: „roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea, curăția; împotriva unora ca acestea nu este Lege!” (*Gal. 5, 22-23*); dar dragostea este „calea care le întrece pe toate.” (*I Cor. 12, 31*).

Trecuți prin curățire și ajunși la iluminare, sfinții redobândeau sclipiri din starea adamică cea de demult: fie îmblânzeau fiarele și potoleau stihiiile cele răzvrătite ale naturii, fie primeau în taină descoperiri duhovnicești de la Cel Preaînalt. Câți astfel de aștri ai cerurilor pustiei nu au avut semne dumnezeiești și nu au trăit minuni uimitoare! Și totuși, cu câtă smerenie fugeau de ele, și nu le primeau, pentru a nu cădea în înșelare, socotindu-se pe ei înșiși nevrednici de astfel de daruri! Și astfel, ajungeau pe treapta cea mai de sus a urcușului spre înviere, unindu-se tainic cu Cel Înviat, și aducând cu belșug de măsură roadele smereniei și ale rugăciunii sfinte și adevărate, ale iubirii care „nu cade niciodată” (*I Cor. 13, 8*). Dar, cu atât mai mult, nu conteneau a se ascunde – atât de oameni, cât și de demoni, strigând neîncetat, precum vameșul la Templul din Ierusalim: „Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului!” (*Lc. 18, 13*). Și de aceea, Apostolul ne îndeamnă: „cel căruia i se pare că stă neclintit – să ia seama să nu cadă!” (*I Cor. 10, 12*), căci a cădea e propriu firii omenești împătimate de mândrie și prin neascultare.

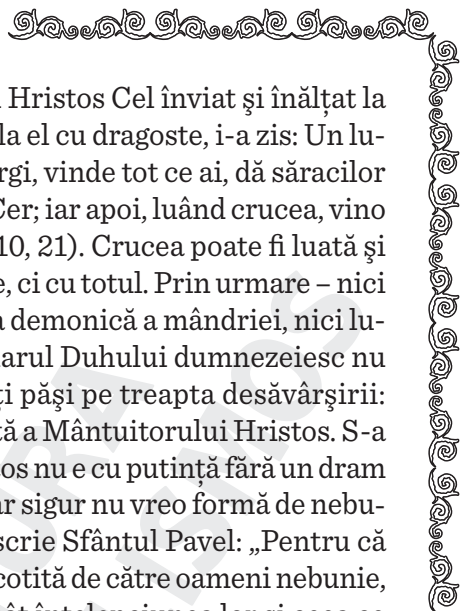
Un om cu adevărat curățit de păcat și luminat prin harul Preasfântului Duh, unit cu Hristos Cel Înviat, niciodată nu se va comporta asemenea omului cuprins de vicii și de erezii. În vremea noastră, oamenii pătimi-
mași, îndulciți la tot felul de păcate, dar dornici și de desfătări duhovnicești, ne aduc aminte insistent de îndemnul patristic: „Să nu judeci!”, „Să nu vezi păcatul aproapelui!”. Uită, însă, unii ca aceștia că „a nu judeca” înseamnă, de fapt, „a nu osândi”, iar nicidecum „a nu mai gândi”, „a nu mai chibzui”, sau „a nu mai deosebi” ori „a nu mai discerne”! Pentru că la un astfel de discernământ ne îndeamnă Mântuitorul Hristos Însuși: „Feriți-vă de proorocii mincinoși, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori! După roadele lor îi veți cunoaște. Au doară culeg oamenii struguri din spini sau smochine din măracini?! Așa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele. Nu poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune! Iar orice pom care nu face roadă bună – se taie și se aruncă în foc!” (Mt. 7, 15-20). Este evident că nu sunt necesare cine știe ce criterii teologice, dogmatice și simbolice, pentru a înțelege că răutatea, invidia, abuzurile și lăcomia sunt patimi mai groasere chiar și decât bârnele făcute din lemnul copacilor multisecolari! Nu degeaba ne spune Scriptura: „dacă orb pe orb va călăuzi, amândoi vor cădea în groapă!” (Mt. 15, 14). Numai că, în această privință, învățăturile Sfinților Părinți ai „Filocaliei” sunt tălmăcite și răstălmăcite după bunul plac al fiecărui „exeget” în parte. Iarăși, nu degeaba scria Sfântul Apostol Pavel: „va veni o vreme când nu vor mai suferi învățătura sănătoasă, ci – dornici să-și desfăteze auzul – își vor

grămădi învățători după poftele lor, și își vor întoarce auzul de la adevăr și se vor abate către basme” (*II Tim.* 4, 3-4); iar apoi adaugă: „Căci Hristos nu m-a trimis ca să botez, ci să binevestesc, dar nu cu înțelepciunea cuvântului, ca să nu rămână zadarnică Crucea lui Hristos” (*I Cor.* 1, 17).

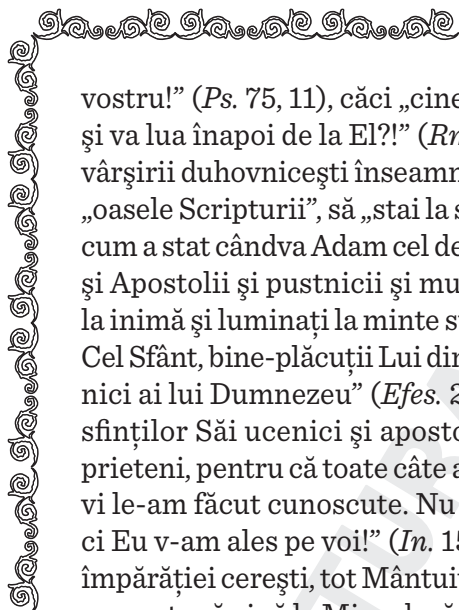
Prin urmare, cea dintâi grijă a oricărui povățuitor duhovnicesc ar trebui să fie aceea de a da șansă reală la mântuire tuturor celor pe care îi povățuiește întru urmarea lui Hristos. Să-i învețe pe toți la fel. Să aleagă dintre ei pe cei ce pot lupta duhovnicește. Și, dacă e cazul, să facă pogorământ față de neputințele celorlalți – dar nu după cum socoate el, ci după cum cere Hristos. Căci „când se luptă cineva la jocuri, nu ia cununa dacă nu s-a luptat după regulile jocului” (*II Tim.* 2, 5), scrie iarăși Apostolul neamurilor. Pentru că orice lucru și orice lucrare își descoperă adevărata valoare „ca prin foc”: „Dacă lucrul cuiva, pe care l-a zidit, va rămâne, va lua plată. Dacă lucrul cuiva se va arde, el va fi păgubit; el însă se va mântui – dar așa, ca prin foc” (*I Cor.* 3, 14-15).

La rădăcina oricăror lucrări duhovnicești recomandate ucenicilor, stă nevoința proprie și modelul personal al povățuitorului. Nimeni nu va putea vreodată să spună: „Am postit, am privegheat, m-am nevoit, m-am rugat... suficient. De-acum ajunge!”. Oprirea din lucrare înseamnă netrebnicie. Iată ce scrie Apostolul: „Ci îmi chinuiesc trupul meu și îl supun robiei, pentru ca nu cumva altora propovăduind, eu însumi să mă fac netrebnic!” (*I Cor.* 9, 27); iar apoi: „pe toate le fac pentru Evanghelie, ca să fiu părtaș la ea” (*I Cor.* 9, 23). Desăvârșirea înseamnă, de fapt, tocmai lepădarea completă de sine a omului duhovnicesc, înnoit și

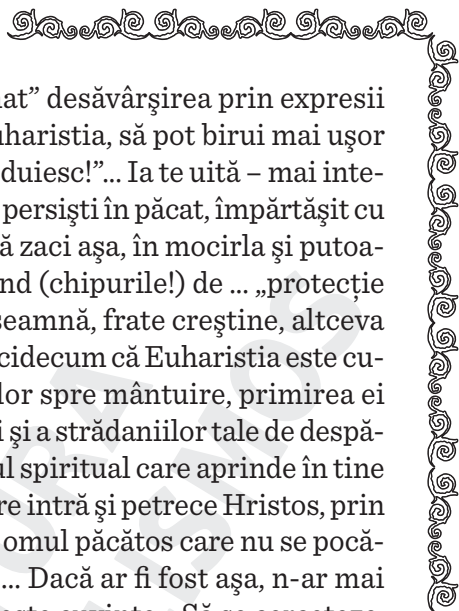

restaurat prin harul lui Hristos Cel înviat și înălțat la Cer: „Iar Iisus, privind la el cu dragoste, i-a zis: Un lucru îți mai lipsește: mergi, vinde tot ce ai, dă săracilor și vei avea comoară în Cer; iar apoi, luând crucea, vino și urmează Miel!” (*Mc. 10, 21*). Crucea poate fi luată și purtată nu doar în parte, ci cu totul. Prin urmare – nici curățit complet de rana demonică a mândriei, nici luminat cu adevărat de harul Duhului dumnezeiesc nu ești, câtă vreme nu poți păși pe treapta desăvârșirii: urmarea necondiționată a Mântuitorului Hristos. S-a spus că a urma lui Hristos nu e cu puțință fără un dram de nebunie. Posibil – dar sigur nu vreo formă de nebunie clinică, ci precum scrie Sfântul Pavel: „Pentru că fapta lui Dumnezeu, socotită de către oameni nebunie, este mai înțeleaptă decât înțelepciunea lor și ceea ce se pare ca slăbiciune a lui Dumnezeu, mai puternică decât tăria oamenilor!” (*I Cor. 1, 25*). Iar abandonarea luptei pentru mântuire înseamnă, nici mai mult, nici mai puțin, decât moartea sufletului mai înainte de moartea trupului. E ceea ce a pățit Adam cel de demult atunci când a hotărât să urmeze îndemnului Evei celei amăgite de către diavolul: „Căci cine a cunoscut gândul Domnului sau cine a fost sfetnicul Lui?!” (*Rm. 11, 34*), întreabă retoric Apostolul neamurilor. Iar Hristos răspunde: „cel ce are poruncile Mele și le păzește – acela este care Mă iubește!” (*In. 14, 21*).

Și de aceea, cei ce se cred înțelepți ai veacului acestuia, și-și fac loruși legi de mântuire după moda lumii și după duhul cel amăgitor al voci proprii pline de trufie, Îl pierd și pe Hristos și pierd și împărăția Lui, nesocotind îndemnul din vechime al Psalmistului: „Fa-ceți făgăduințe și le împliniți Domnului Dumnezeuului

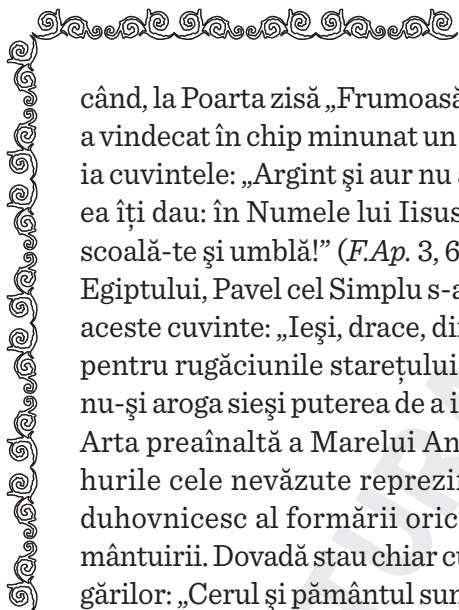

vostru!” (*Ps.* 75, 11), căci „cine mai înainte I-a dat Lui și va lua înapoi de la El?!” (*Rm.* 11, 35). Puterea desăvârșirii duhovnicești înseamnă să reușești să mesteci „oasele Scripturii”, să „stai la sfat” cu Dumnezeu, precum a stat cândva Adam cel de demult, precum au stat și Apostolii și pustnicii și mucenicii. Oamenii curați la inimă și luminați la minte sunt aleșii lui Dumnezeu Cel Sfânt, bine-plăcuții Lui din neamul omenesc, „casnici ai lui Dumnezeu” (*Efes.* 2, 19). Ce le zice Hristos sfinților Săi ucenici și apostoli? „V-am numit pe voi prieteni, pentru că toate câte am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute. Nu voi M-ați ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi!” (*In.* 15, 15-16). Iar din tainele împărăției cerești, tot Mântuitorul ne spune: „Nimeni nu poate să vină la Mine dacă nu-l va trage Tatăl Care M-a trimis!” (*In.* 6, 44). Ascultarea de Dumnezeu înseamnă viețuirea în duhul poruncilor Lui, în lumina învățăturii Fiului Său, prin ancorarea credinței sufletești în adevărul Sfintelor Scripturi: Adevăr revelat prin Întrupare, arătat lumii ca Om din Fecioară, sfințit prin Înviere și preamărit prin Înălțarea la Cer. Ascultarea și jertfa totală a omului înduhovnicit, a misticului adâncit în taina rugăciunii și a pocăinței, are ca model absolut pe Hristosul Domnului Savaot, prin puterea Numelui Căruia dobândim desăvârșirea. Desăvârșirea nu e un act formal, de ochii lumii. Lumea nu poate înțelege ceea ce este în afara ei și mai presus de ea. Glasul poporului devine trâmbiță profetică, apostolică și mărturisitoare doar atunci când poporul păzește cu sfințenie Legea Celui Sfânt. Altfel, asistăm la inevitabila alunecare ipocrită și ridicolă de la sacru la profan, atunci când creștinul neinstruit spiritual

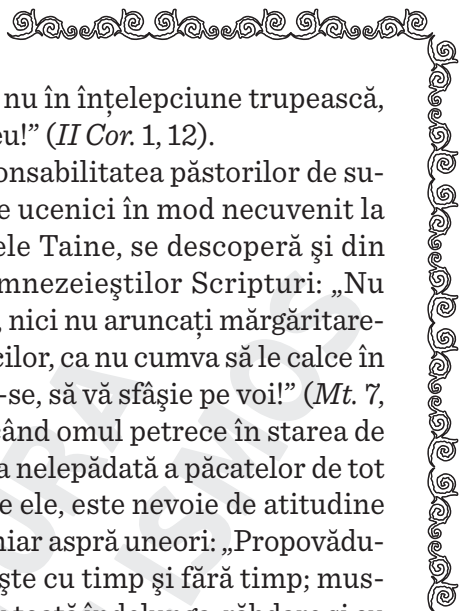

caută să obțină „automat” desăvârșirea prin expresii de genul: „Oh, vreau Euharistia, să pot birui mai ușor păcatul, să nu deznădăjduiesc!”... Ia te uită – mai interesant fapt nu există: să persisti în păcat, împărtășit cu Sfintele Taine! Adică, să zaci așa, în mocirla și putoarea păcatului, beneficiind (chipurile!) de ... „protecție divină”! Aceasta nu înseamnă, frate creștine, altceva decât că nu ai înțeles nicidecum că Euharistia este cununa tuturor nevoințelor spre mântuire, primirea ei este încununarea luptei și a strădaniilor tale de despătimire, este tocmai focul spiritual care aprinde în tine Lumina lui Hristos! Oare intră și petrece Hristos, prin Duhul Lui Cel Sfânt, în omul păcătos care nu se pocăiește de păcatele sale?!... Dacă ar fi fost așa, n-ar mai fi scris marele Pavel aceste cuvinte: „Să se cerceteze, însă, omul pe sine – și așa să mănânce din Pâine și să bea din Pahar. Căci cel ce mănâncă și bea cu nevrednicie, osândă își mănâncă și bea, nesocotind Trupul Domnului!” (*I Cor. 28-29*).

Așadar, curățirea se face prin fuga de păcat. Semnul iluminării este lepădarea păcatului. Semnul desăvârșirii este urârea păcatului. Căci sfințenia înseamnă tocmai unirea mistică a omului cu Dumnezeu prin rugăciune în Duhul Sfânt. Iar ea aduce revărsarea harismelor din belșugul harului: smerenia, blândețea, proorocirea, temerea duhovnicească, rugăciunea cea de foc, tămăduirile minunate, izgonirile de demoni. Acestea toate, însă, însoțite și acoperite permanent cu atâta discreție, încât toți cei ce le-au avut s-au purtat ca și cum nu le-ar fi primit; sau, în orice caz, nici gând n-au avut măcar să le afișeze vreodată în ochii cuiva! Căci orice harismă trâmbițată este un dar pierdut. Atunci

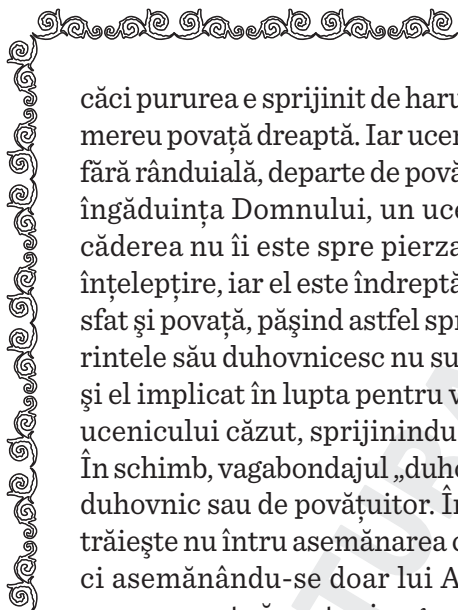

când, la Poarta zisă „Frumoasă”, Sfântul Apostol Petru a vindecat în chip minunat un olog, i-a adresat acestuia cuvintele: „Argint și aur nu am; dar ceea ce am, aceea îți dau: în Numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te și umblă!” (F.Ap. 3, 6). Iar mai apoi, în pustia Egiptului, Pavel cel Simplu s-a adresat unui demon cu aceste cuvinte: „Ieși, drace, din zidirea lui Dumnezeu, pentru rugăciunile starețului meu Antonie!”. Așadar, nu-și aroga sieși puterea de a izgoni duhurile cele rele. Arta preainaltă a Marelui Antonie de a discerne duhurile cele nevăzute reprezintă tocmai meșteșugul duhovnicesc al formării oricărui ucenic în lucrarea mântuirii. Dovadă stau chiar cuvintele Părintelui călugărilor: „Cerul și pământul sunt cărțile mele!”. Prin urmare, priceperea celui supranumit „Doctorul Egiptului” era lucrarea rugăciunii neîncetate și contemplarea tuturor celor zidite de către Atotțiitorul. Iar până unde ajungea puterea de străvedere a Sfântului Antonie, prin harul Duhului lui Dumnezeu, ni se descoperă din aceea că i-a avertizat pe cei împreună-nevoitori cu el: „Închinați-vă, căci iată, sufletul Avvei Ammun urcă la ceruri înconjurat de sfinții îngeri!”. Iar seriozitatea implicării în împlinirea nevoințelor de mântuire se vede din răspunsul pe care l-a dat cândva celor care îi ceruseră cuvânt de folos duhovnicesc: „Dar ați făcut ceea ce v-am zis data trecută?”; „Păi, nu!”. „Atunci, mergeți și faceți mai întâi, abia apoi vă voi mai da un alt cuvânt!”. Prin aceasta le-a amintit cumva și de însemnătatea reculegerii în tăcere pentru viața sufletului: „Căci lauda noastră aceasta este: mărturia conștiinței noastre că am umblat în lume, și mai ales la voi, în sfințenie și în

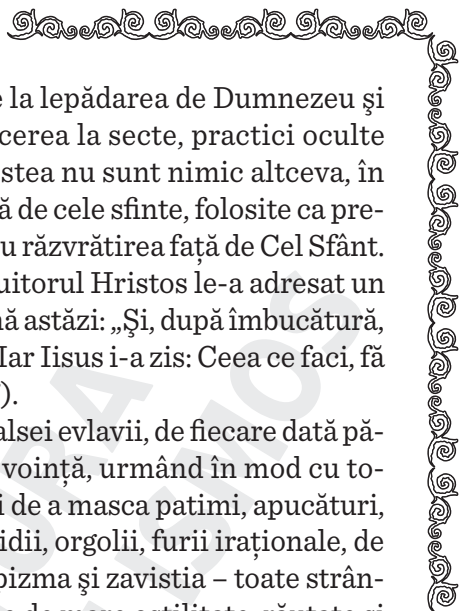

curăție dumnezeiască, nu în înțelepciune trupească, ci în harul lui Dumnezeu!” (*II Cor.* 1, 12).

Vinovăția sau iresponsabilitatea păstorilor de su-flete care îi dezleagă pe ucenici în mod necuvenit la împărțășirea cu Sfintele Taine, se descoperă și din aceste cuvinte ale Dumnezeieștilor Scripturi: „Nu dați cele sfinte câinilor, nici nu aruncați mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare și, întorcându-se, să vă sfâșie pe voi!” (*Mt.* 7, 6). Altfel spus, atunci când omul petrece în starea de păcătoșenie, sub povara nelepădată a păcatelor de tot felul și a împătimirii de ele, este nevoie de atitudine pastorală categorică, chiar aspră uneori: „Propovăduiește cuvântul, stăruiește cu timp și fără timp; mustră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelunga-răbdare și cu învățătură!” (*II Tim.* 4, 2); „Ține dreptarul cuvintelor sănătoase pe care le-ai auzit de la mine, cu credința și cu iubirea care sunt în Hristos Iisus!” (*II Tim.* 1, 13). De la părintele duhovnicesc roadele nu se culeg în pripă. Doar în măsura în care ucenicul își întrece dascălul, primește și acesta din urmă cunună. În cazul în care roadele sunt crude, vinovăția se împarte. O analiză duhovnicească a mentalităților modernist-contemporane îngrămădește cărbuni încinși pe capetele multor povățuitori. Căci verdictele oamenilor sunt necruțătoare: „Cutare este ucenicul lui cutare?! A, m-am lămurit cu el!”; sau: „Poftim, ai văzut? Asta-i marfa cu care se laudă!”. Numai că lucrurile nu stau chiar așa. Numele de „ucenic” poate fi dat doar celor care păzesc ascultarea de părintele lor, și rămân în harul binecuvântării învățăturilor și povețelor acestuia până la capăt. Dovadă că unul ca acela nu cade la vreme de ispită,

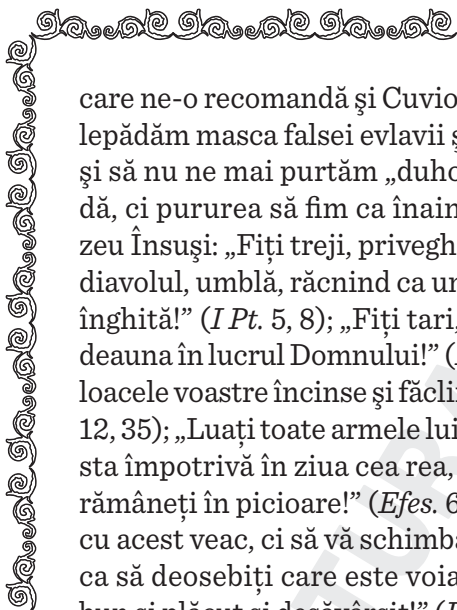

căci pururea e sprijinit de harul dumnezeiesc, primind mereu povață dreaptă. Iar ucenicia nu se face umblând fără rânduială, departe de povățuitor. Și chiar dacă, din îngăduința Domnului, un ucenic ar cădea vreodată, căderea nu îi este spre pierzanie, ci spre o mai mare înțeleptire, iar el este îndreptățit să se ridice, fiind sub sfat și povață, pășind astfel spre îndreptare. Și nici părintele său duhovnicesc nu suferă vreo rușinare, fiind și el implicat în lupta pentru vindecarea suflatească a ucenicului căzut, sprijinindu-l întru totul la aceasta. În schimb, vagabondajul „duhovnicesc” nu mai ține de duhovnic sau de povățuitor. În acest caz, cel răzvrătit trăiește nu întru asemănarea cu Hristos – Noul Adam, ci asemănându-se doar lui Adam cel de demult, cel care a crezut că poate ajunge „dumnezeu” prin propria sa voie, fără harul Adevăratului și Viului Dumnezeu. Unul ca acela nu e decât un biet îndrăcit, un mădular bolnav al Bisericii; iar „dacă un mădular suferă, toate măduarele suferă împreună!” (*I Cor.* 12, 26). Pentru că „acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post!” (*Mt.* 17, 21). În astfel de situații, căderile sunt foarte periculoase, căci păcatul săvârșit e sacrilegiu duhovnicesc, iar păcătosul devine „fur de cele sfinte”: anulează efectele spovedaniei, clevește toate, defaimă și Euharistia, și preotul, și postul, și rugăciunea – pe toți și pe toate! Toată lumea dimprejur e vinovată, numai vinovatul n-are nici o vină! „Femeia care mi-ai dat-o să fie cu mine, aceea mi-a dat din pom și am mâncat!” (*Fac.* 3, 12); „șarpele m-a amăgit – iar eu am mâncat!” (*Fac.* 3, 13); sau: „Dacă nu mă sfătuia cutare, nu greșeam – acela e de vină!”. Astfel, îndreptarea se schimbă și se preface și se pervertește în forme

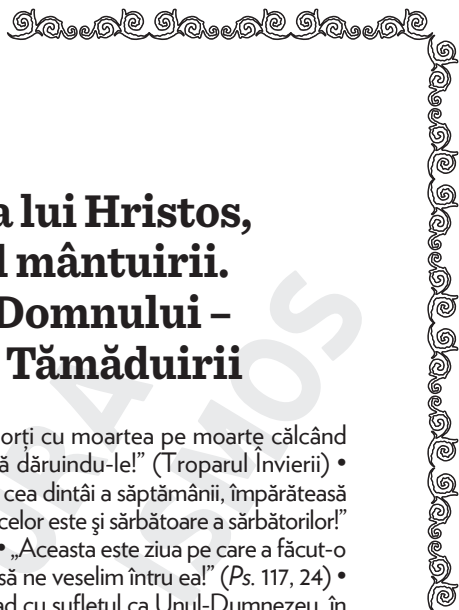
cumplete, care merg de la lepădarea de Dumnezeu și necredință până la trecerea la secte, practici oculte și chiar ateism. Iar acestea nu sunt nimic altceva, în fond, decât proteste față de cele sfinte, folosite ca pre-texte mincinoase pentru răzvrătirea față de Cel Sfânt. Unora ca aceștia Mântuitorul Hristos le-a adresat un cuvânt greu, valabil până astăzi: „Și, după îmbucătură, a intrat satana în Iuda. Iar Iisus i-a zis: Ceea ce faci, fă mai curând!” (In. 13, 27).

De fapt, sub masca falsei evlavii, de fiecare dată păcătuim cu știință și cu voință, urmând în mod cu totul inexplicabil pornirii de a masca patimi, apucături, răbufniri, frustrări, invidii, orgolii, furii iraționale, de a ne „justifica” mânia, pizma și zavistia – toate strânse ghem într-o atitudine de mare ostilitate, răutate și chiar indiferență față de aproapele. O vorbă din popor spune că „dragostea puțină la toate cată pricină!”. De aceea, învățători duhovnicești precum Sfântul Isaac Sirul ne îndeamnă ca pe semenii să-i privim ca pe în-geri; „în mănăstire pe toți să-i privești ca pe niște sfin-ți!”. De altfel, și Scriptura însăși poruncește: „să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși!” (Lev 19, 18). Iar ev-lavia și trezvia se cuvine să le păstrăm ca în prima zi în care am călcat pragul casei Domnului Dumnezeu. Nu anii de nevoință contează, ci roadele ei; nu doar in-formația teoretică, ci și fapta curățirii sufletești și tru-pești. Îngelarea duhovnicească pe mulți i-a dus la eșec, din pricina nesincerității, nesianzității, neatenției, neevlaviei și lipsei de trezvie. Superficialitatea în cele duhovnicești pierde și sufletul și trupul. Împodobirea cu virtuți închipuite (sau harisme „confectionate”) pe mulți i-a târât la pierzanie. Singura cale este cea pe

care ne-o recomandă și Cuviosul Paisie Aghioritul: să lepădăm masca falsei evlavii și a smereniei fățarnice, și să nu ne mai purtăm „duhovnicește” doar de fațadă, ci pururea să fim ca înaintea Domnului Dumnezeu Însuși: „Fiți treji, privegheați, potrivitul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită!” (*I Pt.* 5, 8); „Fiți tari, neclintiți, sporind totdeauna în lucrul Domnului!” (*I Cor.* 15, 58); „Să fie mijloacele voastre încinse și făcliile voastre aprinse!” (*Lc.* 12, 35); „Luați toate armele lui Dumnezeu, ca să puteți sta împotriva în ziua cea rea, și, toate biruindu-le, să rămâneți în picioare!” (*Efes.* 6, 13). „Să nu vă potriviți cu acest veac, ci să vă schimbați prin înnoirea minții, ca să deosebiți care este voia lui Dumnezeu, ce este bun și plăcut și desăvârșit!” (*Rm.* 12, 2). „Dragostea să fie nefățarnică! Urâți răul, alipiți-vă de bine!” (*Rm.* 12, 9). „La sânguință, nu pregetați; cu duhul fiți fierbinți; Domnului slujiți! Bucurați-vă în nădejde; în suferință fiți răbdători; la rugăciune stăruiți!” (*Rm.* 12, 11-12). „Nu vă răzbunați singuri, iubiților, ci lăsați loc mâniei (lui Dumnezeu), căci scris este: A Mea este răzburarea, Eu voi răsplăti, zice Domnul! Deci, dacă vrăjmașul tău este flămând, dă-i de mâncare; dacă îi este sete, dă-i să bea; căci, făcând acestea, vei grămădi cărbuni de foc pe capul lui! Nu te lăsa biruit de rău, ci biruiește răul cu binele!” (*Rm.* 12, 19-21).

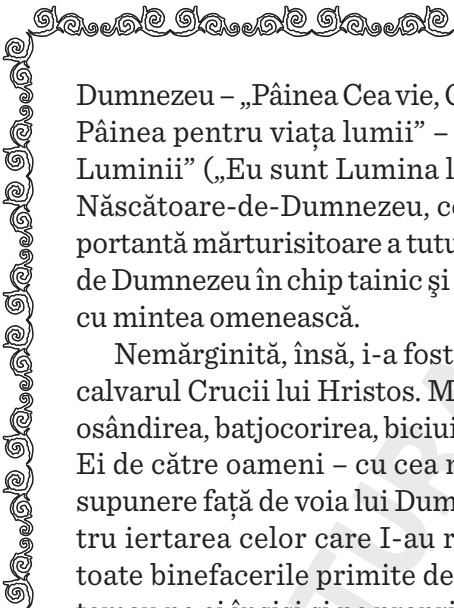

Învierea lui Hristos, izvorul mântuirii. Maica Domnului – Izvorul Tămăduirii

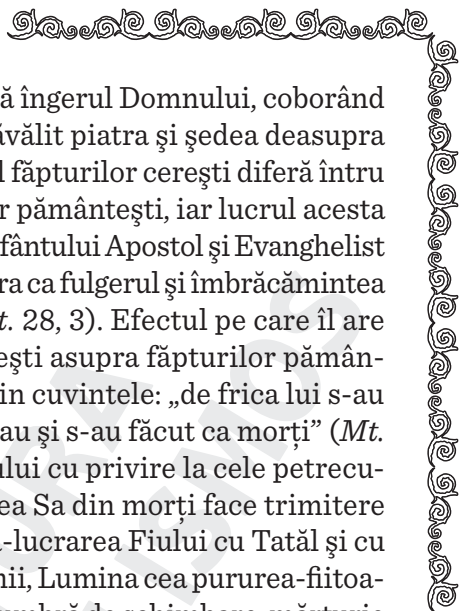
„Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le!” (Troparul Învierii) • „Această aleasă și sfântă zi, cea dintâi a săptămânii, împărăteasă și doamnă, praznic al praznicelor este și sărbătoare a sărbătorilor!” („Canonul Slujbei Învierii”) • „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru ea!” (Ps. 117, 24) • „În mormânt cu trupul, în iad cu sufletul ca Unul-Dumnezeu, în Rai cu tâlharul și pe Tron ai fost Hristoase cu Tatăl și cu Duhul pe toate umplându-le, Cel Ce ești necuprins!” („Ceasul Paștilor”) • „Precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia!” (I Cor. 15, 22) • „Adam Cel de pe urmă cu duh dătător-de-viață” (I Cor. 15, 45) • „Hristos a înviat din morți, fiind începătură (a învierii) celor adormiți” (I Cor. 15, 20) • „Dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră!” (I Cor. 15, 14) • „Iar mie să nu-mi fie a mă lăuda decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos!” (Gal. 6, 14) • „Ochii lor erau ținuți ca să nu-L cunoască” (Lc. 24, 16) • „A fost cunoscut de ei la frângerea pâinii” (Lc. 24, 35) • „Atunci le-a deschis mintea ca să priceapă Scripturile!” (Lc. 24, 45) • „Oare nu ardea în noi inima noastră când ne vorbea pe cale și ne tâlcuia Scripturile?” (Lc. 24, 32)

In istoria lumii, neamul omenesc căzut în robia morții a fost mântuit prin Întruparea, Răstignirea și Învierea lui Iisus Hristos Cel născut din pururea-Fecioara Maria. Din acest motiv, Fecioara a fost numită de către Sfinții Părinți ai Bisericii atât „Maica Vieții” (fiind mama după trup a Fiului lui

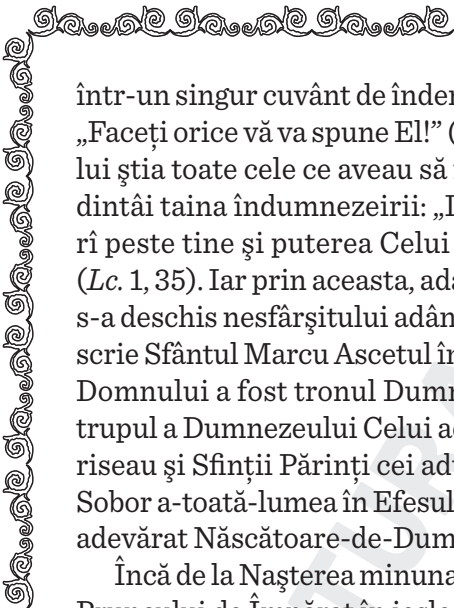
Dumnezeu – „Pâinea Cea vie, Care S-a pogorât din Cer, Pâinea pentru viața lumii” – *In.* 6, 51), cât și „Maica Luminii” („Eu sunt Lumina lumii!” – *In.* 8, 12), fiind Născătoare-de-Dumnezeu, cea dintâi și cea mai importantă mărturisitoare a tuturor minunilor săvârșite de Dumnezeu în chip tainic și cu neputință de pătruns cu mintea omenească.

Nemărginită, însă, i-a fost și suferința îndurată la calvarul Crucii lui Hristos. Maica Domnului a primit osândirea, batjocorirea, biciuirea și răstignirea Fiului Ei de către oameni – cu cea mai adâncă smerenie și supunere față de voia lui Dumnezeu. Și s-a rugat pentru iertarea celor care I-au răsplătit astfel lui Iisus toate binefacerile primite de la El, și care se și blestemau pe ei înșiși și pe proprii lor copii: „Sângele Lui asupra noastră și asupra copiilor noștri!” (*Mt.* 27, 25). Cu toată durerea răstignirii, cu toate chinurile suferite, cu toată vrăjmășia unei omeniri care alege răul și respinge binele, Fiul lui Dumnezeu nu poate lăsa lumea legată sub povara propriului ei blestem, ci o dezleagă dintr-o milă și o iubire ce se revarsă asupra ei în cascade de lumină. Trăind pe Cruce în ultimele clipe ale vieții Sale pământești tot amarul morții, Fiul lui Dumnezeu făcut Fiu al Omului va birui moartea – dar nu prin puterea sulitei sau a sabiei, ci prin puterea iubirii dumnezeiești, în veșmântul căreia o va îmbrăca apoi prin strălucirea luminii slăvitei Sale Învieri din morți: „Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac!” (*Lc.* 23, 34); și, astfel: „Săvârșitu-s-a!” (*In.* 19, 30). Momentul acestei biruințe este evocat ca atare în „Canonul Slujbei Învierii”: „Acum toate s-au umplut de lumină – și Cerul și pământul și cele de dedesubt!”. „Și iată s-a

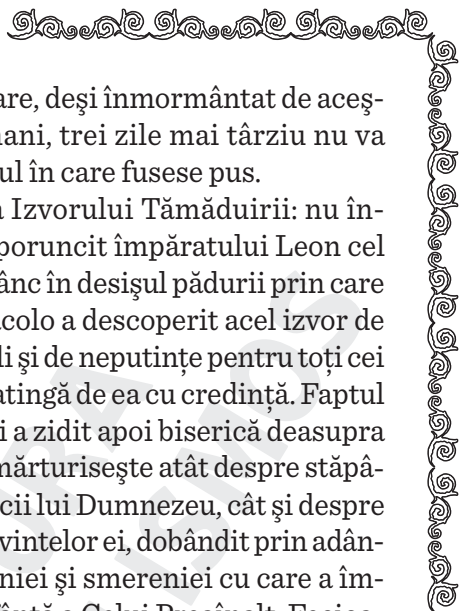
făcut cutremur mare, că îngerul Domnului, coborând din Cer și venind, a prăvălit piatra și ședea deasupra ei” (*Mt.* 28, 2). Aspectul fapturilor cerești diferă întru totul de cel al fapturilor pământești, iar lucrul acesta se vede din descrierea Sfântului Apostol și Evanghelist Matei: „înfățișarea lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada” (*Mt.* 28, 3). Efectul pe care îl are apariția fapturilor cerești asupra fapturilor pământești este redat apoi prin cuvintele: „de frica lui s-au cutremurat cei ce păzeau și s-au făcut ca morți” (*Mt.* 28, 4). Mărturia îngerului cu privire la cele petrecute cu Iisus după învierea Sa din morți face trimitere categorică la împreună-lucrarea Fiului cu Tatăl și cu Duhul la mântuirea lumii, Lumina cea pururea-fiitoare întru care nu încapă umbră de schimbare, mărturie cuprinsă și în „Simbolul Credinței”: „Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat”.

Fecioara Maria, care trăiește taina învierii Fiului ei cu o putere a simțirii duhovnicești pe care nimeni altcineva nu ar fi putut să o aibă, păstrează toate în inima ei așa precum făcuse începând încă de la Bunavestire a Nașterii Fiului lui Dumnezeu din ea. Prin aceasta, ea a purtat mereu pe fruntea ei cununa dumnezeiască a smereniei. Cuvântul ei sublim de acceptare a voii lui Dumnezeu în viața ei și a lumii întregi – „Iată roaba Domnului! Fie mie după cuvântul tău!” (*Lc.* 1, 38), reprezintă practic începutul mântuirii neamului omenesc din robia păcatului neascultării. Dovadă stă propria ei mărturie: „Iată, de acum mă vor ferici toate neamurile! Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic și sfânt este Numele Lui!” (*Lc.* 1, 48-49). Și tot ea a sintetizat în mod magistral întreg cuprinsul Sfintelor Scripturi

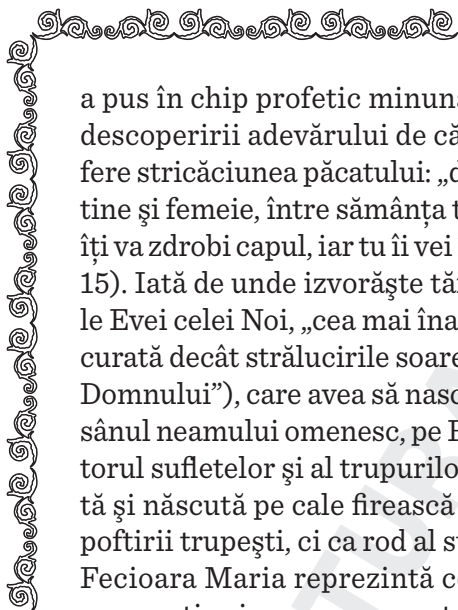
într-un singur cuvânt de îndemn și de poruncă sfântă: „Faceți orice vă va spune El!” (*In.* 2, 5). Maica Domnului știa toate cele ce aveau să fie, ca cea care trăia cea dintâi taina îndumnezeirii: „Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri!” (*Lc.* 1, 35). Iar prin aceasta, adâncul putinței omenеști s-a deschis nesfârșitului adânc dumnezeiesc, precum scrie Sfântul Marcu Ascetul în „Filocalie”. Căci Maica Domnului a fost tronul Dumnezeirii, purtătoarea cu trupul a Dumnezeului Celui adevărat, precum mărturiseau și Sfinții Părinți cei adunați la cel de-al treilea Sobor a-toată-lumea în Efesul anului 431, că ea este cu adevărat Născătoare-de-Dumnezeu.

Încă de la Nașterea minunată și mai presus de fire a Pruncului de Împărat în ieslea de la Betleem („Și fără să fi cunoscut-o pe ea Iosif, Maria a născut pe Fiul său Cel Unul-Născut” – *Mt.* 1, 25) și până la Răstignirea lui Iisus pe Crucea de pe Golgota, Fecioara Maria a fost permanent prezentă în viața pământească a Mântuitorului lumii, fiind cea dintâi mărturie vie a iubirii lui Dumnezeu pentru lume și a răspunsului pe care lumea l-a dat acestei iubiri prin persoana ei. „Iată mama ta!” (*In.* 19, 27) – avea să-i spună Hristos celui mai tânăr dintre ucenicii Săi, Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan, adeverind prin aceste cuvinte faptul că puterea iubirii Fecioarei pentru Dumnezeu și pentru oameni a făcut-o „mai cinstită decât heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât serafimii”, căci „tot poate rugăciunea Maicii la împlânzirea Stăpânului!” („Paracelisul Maicii Domnului”). Maica Domnului va rămâne mamă povățuitoare și mângâietoare Sfinților ucenici și Apostoli ai Fiului ei, până la adormirea ei cu trupul

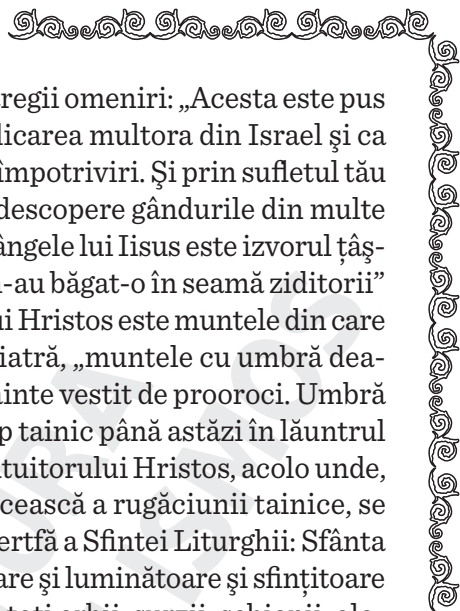

cel de-viață-purtător care, deși înmormântat de aceștia în grădina Ghetsimani, trei zile mai târziu nu va mai fi aflat în mormântul în care fusese pus.

Așa și la prăznuirea Izvorului Tămăduirii: nu întâmplător Stăpâna i-a poruncit împăratului Leon cel Înțelept să intre mai adânc în desișul pădurii prin care acesta se plimba; căci acolo a descoperit acel izvor de apă tămăduitoare de boli și de neputințe pentru toți cei ce aveau să bea și să se atingă de ea cu credință. Faptul că împăratul Bizanțului a zidit apoi biserică deasupra acestui izvor minunat mărturisește atât despre stăpânia împărătească a Maicii lui Dumnezeu, cât și despre harul duhovnicesc al cuvintelor ei, dobândit prin adâncul de neajuns al sfințeniei și smereniei cu care a împlinit în viața sa voia sfântă a Celui Preaînalt. Fecioara a fost înveșmântată în lumina lui Hristos–Soarele Dreptății, precum mărturisește „Apocalipsa” Sfântului Ioan Teologul. „Poporul ce petrecea într-un întuneric va vedea lumină mare; și voi, cei ce petreceți în latura umbrei morții – lumină va străluci peste voi!” (Is. 9, 1), lumina învierii Fiului lui Dumnezeu din morți, lumina dumnezeirii care a curățit desăvârșit atât trupul, cât și sufletul Fecioarei la Bunavestire a Întrupării Fiului lui Dumnezeu din ea – minune uimitoare posibilă prin desăvârșita feciorelnicie a credincioșiei ascultării ei de Dumnezeu: „Fie mie după cuvântul tău!” (Lc. 1, 38). Izvorul Tămăduirii nu este doar povestea unui rege înțelept și a unui orb sărman, sau doar relatarea despre un izvor de apă din desișul unei păduri oarecare. Izvorul Tămăduirii își are sursa în chiar grădina Raiului, de la „Cel ce trimite izvoare în văi și astfel prin mijlocul munților vor trece ape” (Ps. 103, 11). El

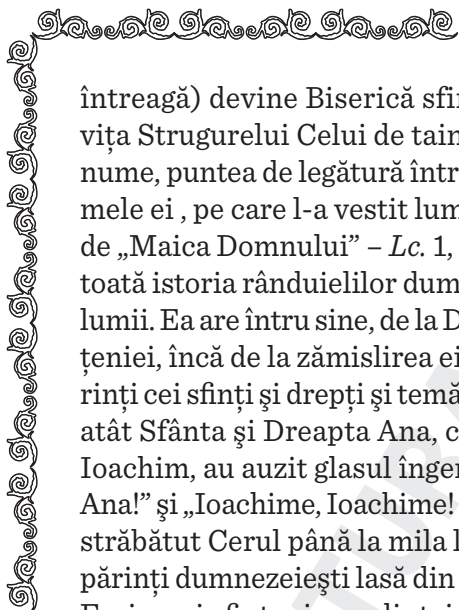

a pus în chip profetic minunat în creația Sa putința descoperirii adevărului de către omul ce avea să sufere stricăciunea păcatului: „dușmănie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei: aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcâiul!” (*Fac.* 3, 15). Iată de unde izvorăște tămăduirea: din pânțele Evei celei Noi, „cea mai înaltă decât cerurile și mai curată decât strălucirile soarelui” („Paraclisul Maicii Domnului”), care avea să nască de la Duhul Sfânt, din sânul neamului omenesc, pe Fiul lui Dumnezeu, Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre. Deși zămislită și născută pe cale firească (dar nu din aprinderea poftirii trupesti, ci ca rod al stăruinței în rugăciune), Fecioara Maria reprezintă cel dintâi vlăstar al firii omenești prin care se oprește blestemul legii implacabile a nașterii spre moarte. Prin întruparea lui Iisus din ea, ea devine cel dintâi om viu care naște Viață, pe „Adam Cel de pe urmă cu duh dătător-de-viață” (*I Cor.* 15, 45); „cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?” (*Lc.* 1, 34). Fecioria roditoare a Preasfintei Fecioare Maria (fecioară mai înainte de naștere, fecioară în naștere și fecioară după naștere) zămislește fără de păcat trup nestricăcios Fiului Dumnezeului Cel Viu: „Eu sunt Pâinea Cea vie, Care S-a pogorât din Cer” (*In.* 6, 51). Astfel este oprită căderea oamenilor din Adam cel vechi și începe ridicarea oamenilor în Hristos, Noul Adam, Cel născut din Fecioară fără a aduce vreo știrbire sau vreo vătămare peceților fecioriei ei. Mai târziu, însă, după cuvântul proorocesc al Sfântului și Dreptului Simeon cel Bătrân, sufletul Fecioarei va trece prin tăișul sabiei durerii și suferinței celei mai copleșitoare la vederea pătimirii și răstignirii Fiului ei

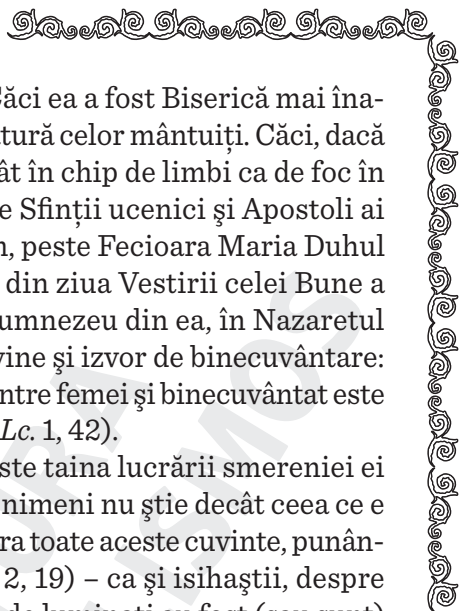

pe Crucea păcatelor întregii omeniri: „Acesta este pus spre căderea și spre ridicarea multora din Israel și ca un semn care va stârni împotriviri. Și prin sufletul tău va trece sabie, ca să se descopere gândurile din multe inimi!” (*Lc. 2, 34-35*). Sângele lui Iisus este izvorul țâșnit din „Piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii” (*Ps. 117, 22*) iar Maica lui Hristos este muntele din care S-a desprins această Piatră, „muntele cu umbră deasă” (*Av. 3, 3*) cel mai înainte vestit de prooroci. Umbră care se regăsește în chip tainic până astăzi în lăuntrul sfintelor altare ale Mântuitorului Hristos, acolo unde, în intimitatea duhovnicească a rugăciunii tainice, se aduce Dumnezeiasca Jertfă a Sfintei Liturghii: Sfânta Euharistie cea curățitoare și luminătoare și sfințitoare și tămăduitoare pentru toți orbii, surzii, șchiopii, ologii și leproșii neamului omenesc cumplit vătămat de stricăciunea păcatului.

Dacă ar fi să plecăm de la cuvintele marelui între prooroci Isaia – „Fecioara va lua în pânțece și va naște Fiul!” (*Is. 7, 14*), putem comprima în timp și spațiu istoria vie a lui Dumnezeu Cel Care a fost dat la o parte din creație de către Adam prin refuzul ascultării de cuvântul Lui, și implicit și de către toți „adam”-ii care i-au urmat până la nașterea Noului Adam din Fecioara Maria – Noua Evă. Pentru a re-crea și restaura lumea, Dumnezeu nu i se mai adresează lui Adam căruia îi dăduse femeia spre ajutor și îngrijire, ci alege să devină El Însuși Adam și să fie reprimit în lume de către o femeie-Fecioară, în purtarea de grijă a brațelor căreia Se va încredința El Însuși pe Sine: „Iată roaba Domnului! Fie mie după cuvântul tău!” (*Lc. 1, 38*). Prin aceasta, Fecioara Maria (și, prin ea, firea omenească

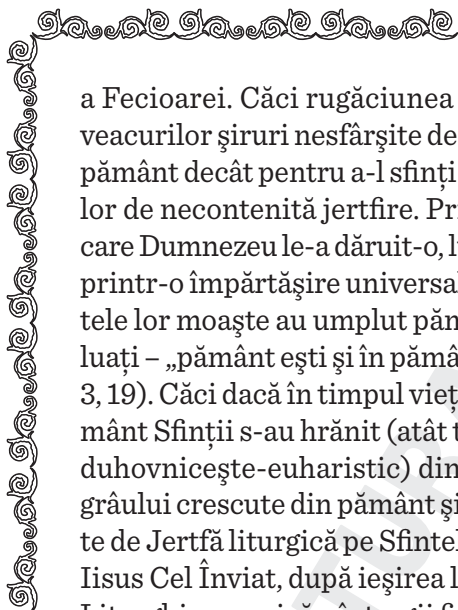

întreagă) devine Biserică sfințită și Rai cuvântător, vița Strugurelui Celui de taină, cea numită cu multe nume, puntea de legătură între Cer și pământ. Iar numele ei, pe care l-a vestit lumii Sfânta Elisabeta (cel de „Maica Domnului” – *Lc. 1, 43*) cuprinde întru sine toată istoria rânduielilor dumnezeiești de mântuire a lumii. Ea are întru sine, de la Duhul Sfânt, izvorul sfințeniei, încă de la zămislirea ei de către bătrânii ei părinți cei sfinți și drepti și temători de Dumnezeu. Căci atât Sfânta și Dreapta Ana, cât și Sfântul și Dreptul Ioachim, au auzit glasul îngerului vestindu-le: „Ana, Ana!” și „Ioachime, Ioachime! – rugăciunile voastre au străbătut Cerul până la mila lui Dumnezeu!”. Cei doi părinți dumnezeiești lasă din taina vieții lor ca zestre Fecioarei sfințenia credinței și a nădejdi și a iubirii pentru Dumnezeu lui Avraam și al lui Isaac și al lui Iacov. Și astfel, încă din pruncie ea va trăi așteptarea înfiorată a venirii lui Mesia Cel vestit de prooroci, neștiind că ea însăși va fi bobul ce va rodi Spicul Cel nearat – pe Hristosul Domnului. Ea umple miile de ani de la Adam la Hristos cu harul sfințeniei ei personale (de Mireasă, Maică și Fecioară) izvor de smerenie și vindecare a firii omenești celei cumplit rănite de diavol, de stricăciune și de moarte. Chipul Fecioarei oglindește în sine Treimea cea Sfântă prin dragostea, voința și dorul de a împlini întruparea Fiului lui Dumnezeu (taină a tainelor, de negrăit în cuvinte omenești și de netâlcuit nici măcar de către mintea îngerească), cu aceeași putere de voință și de dragoste și cu același dor pe care Dumnezeu Însuși le are de a-l mântui pe omul căzut pradă robiei păcatului și morții. Și de aceea Fecioara devine Eva cea Nouă, izvor de viață pentru

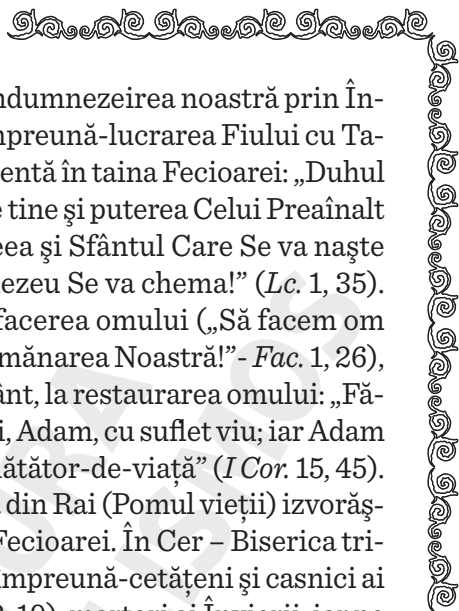
tot neamul omenesc. Căci ea a fost Biserică mai înainte de Biserică, începătură celor mântuiți. Căci, dacă Duhul Sfânt S-a pogorât în chip de limbi ca de foc în ziua Cincizecimii peste Sfinții ucenici și Apostoli ai lui Hristos la Ierusalim, peste Fecioara Maria Duhul Sfânt S-a pogorât încă din ziua Vestirii celei Bune a Întropării Fiului lui Dumnezeu din ea, în Nazaretul Galileii. Și astfel ea devine și izvor de binecuvântare: „Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pânteceleui tău!” (Lc. 1, 42).

Tăcerea Fecioarei este taina lucrării smereniei ei celei nețârmurite, căci nimeni nu știe decât ceea ce e descoperit: „Maria păstra toate aceste cuvinte, punându-le în inima sa” (Lc. 2, 19) – ca și isihăștii, despre care nimeni nu știe cât de luminați au fost (sau sunt) de către Dumnezeu, pentru că ei nu se laudă vreodată. Așa și Preasfânta Fecioară: în liniște desăvârșită și în pace adâncă primește toată înțelegerea cea mai presus de înțelegere a tainei răscumpărării omului și îndumnezeirii lui prin Crucea și Învierea lui Hristos: „Dumnezeului Care S-a făcut om îi corespunde omul care s-a îndumnezeit. Iar cea dintâi ființă umană îndumnezeită (în mod desăvârșit îndumnezeită) este prezentă în întregime în slava cea de pe urmă a celei de a doua venituri” (Sfântul Grigorie Palama). Mijlocirea de Maică pe care Fecioara Maria o aduce cu lacrimi pentru neamul omenesc la tronul Fiului ei reface inimile noastre pline de amărăciunea păcatului și le preface în inimi calde, pline de evlavie și de credință. Așa se și explică lucrarea isihiei în monumentala operă de sfințire a lumii prin taina rugăciunii făcute de monahi în Numele lui Iisus sub neîncetata ocrotire și veghere

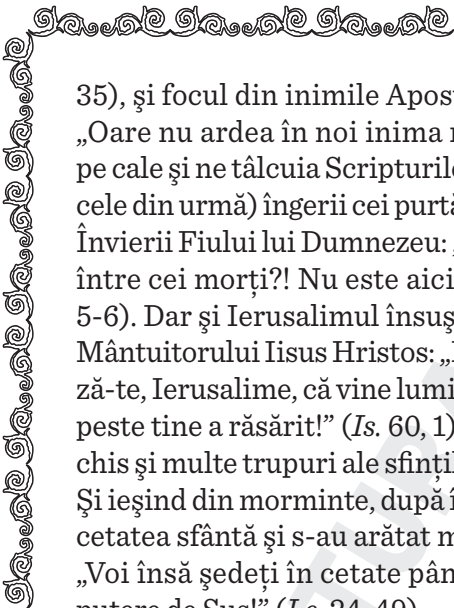
a Fecioarei. Căci rugăciunea ei a izvorât de-a lungul veacurilor șiruri nesfârșite de sfinți care nu au trăit pe pământ decât pentru a-l sfinți prin viața și rugăciunea lor de neconținută jertfire. Prin ei și prin sfințenia pe care Dumnezeu le-a dăruit-o, lumea întreagă s-a sfințit printr-o împărtășire universală din harul cu care sfințele lor moaște au umplut pământul din care fuseseră luați – „pământ ești și în pământ te vei întoarce!” (*Fac.* 3, 19). Căci dacă în timpul viețuirii lor cu trupul pe pământ Sfinții s-au hrănit (atât trupește-material, cât și duhovnicește-eucharistic) din roada viței și din rodul grâului crescute din pământ și aduse ca Daruri Cinstite de Jertfă liturgică pe Sfintele Altare ale credinței în Iisus Cel Înviat, după ieșirea lor din lumea aceasta, în Liturgia cosmică a întregii firi a naturii, pământul se va hrăni, la rândul său, împărtășindu-se din harul sfințelor lor trupuri. Căci lumea întreagă se sfințește prin rugăciunea și evlavia și lucrarea Bisericii lui Hristos. „Omul sfințește locul!”, spune o vorbă din bătrâni; iar glasul Bisericii adeverește: „Ale Tale dintru ale Tale – Ție îți aducem de toate și pentru toate!”.

Adevărat este că pământul adăpostește mii de moaște necunoscute, mii de cuvioși temători de Dumnezeu, mii de mucenici și mucenițe – care toți strălucesc pe Cerul Bisericii precum stelele pe bolta cerului acestei lumi, așteptând „glasul arhanghelului și trâmbița lui Dumnezeu” (*I Tes.* 4, 16). Prin ei se face legătura între Învierea lui Hristos și învierea noastră – „Hristos a înviat din morți, fiind începătură (a învierii) celor adormiți” (*I Cor.* 15, 20) căci „Cel ce a înviat pe Hristos Iisus din morți va face vii și trupurile voastre cele muritoare” (*Rm.* 8, 11), între lucrarea Fiului lui

Dumnezeu în lume și îndumnezeirea noastră prin Învierea Lui din morți. Împreună-lucrarea Fiului cu Tatăl și cu Duhul este evidentă în taina Fecioarei: „Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul Care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu Se va chema!” (*Lc. 1, 35*). Iată Treimea în Rai la facerea omului („Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră!” - *Fac. 1, 26*), și iată Treimea pe pământ, la restaurarea omului: „Făcutu-s-a omul cel dintâi, Adam, cu suflet viu; iar Adam Cel de pe urmă cu duh dătător-de-viață” (*I Cor. 15, 45*). Cel dintâi izvor de viață din Rai (Pomul vieții) izvorăște acum din pântecul Fecioarei. În Cer – Biserica triumfătoare a sfinților („împreună-cetățeni și casnici ai lui Dumnezeu” – *Efes. 2, 19*), martori ai Învierii, iar pe pământ Biserica luptătoare, pentru care martori ai Învierii sunt Sfinții Apostoli și Sfintele Mironosițe care vor duce taina până în ziua de astăzi: „Iar mie, să nu-mi fie a mă lăuda, decât numai în Crucea Domnului nostru Iisus Hristos” (*Gal. 6, 14*), căci „dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică este și credința voastră!” (*I Cor. 15, 14*), dar „Hristos a înviat din morți, fiind începătură (a învierii) celor adormiți!” (*I Cor. 15, 20*).

Căci tot despre Înviere mărturisește și Crucea lui Hristos (cea ascunsă din zavistie în pământ și aflată prin osârdia Sfintei Împărătese Elena), și crucea din Rai a tâlharului cel bun, și mormântul gol, și pecetea neatinsă, și „giulgiurile singure zăcând” (*Lc. 24, 12*), și degetul și strigătul lui Toma – „Domnul meu și Dumnezeul meu!” (*In. 20, 28*), și Euharistia cea de la Emaus – „a fost cunoscut de ei la frângerea pâinii” (*Lc. 24,*

35), și focul din inimile Apostolilor Luca și Cleopa – „Oare nu ardea în noi inima noastră când ne vorbea pe cale și ne tâlcuia Scripturile?!” (*Lc. 24, 32*), și (nu în cele din urmă) îngerii cei purtători de lumină a vestirii Învierii Fiului lui Dumnezeu: „De ce căutați pe Cel viu între cei morți?! Nu este aici, ci S-a sculat!” (*Lc. 24, 5-6*). Dar și Ierusalimul însuși este martor al Învierii Mântuitorului Iisus Hristos: „Luminează-te, luminează-te, Ierusalime, că vine lumina ta, și slava Domnului peste tine a răsărit!” (*Is. 60, 1*); „mormintele s-au deschis și multe trupuri ale sfinților adormiți s-au sculat. Și ieșind din morminte, după învierea Lui, au intrat în cetatea sfântă și s-au arătat multora” (*Mt. 27, 52-53*). „Voi însă ședeți în cetate până ce vă veți îmbrăca cu putere de Sus!” (*Lc. 24, 49*).

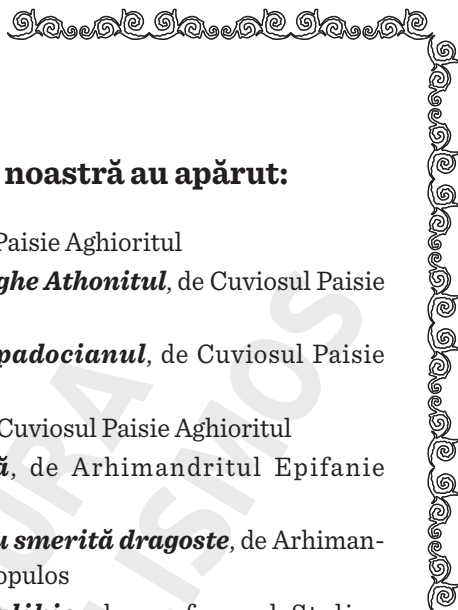

Cuprins

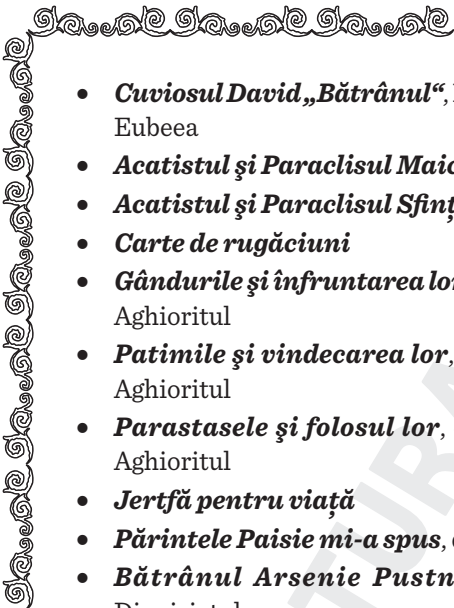
Mântuirea – un gând ce frământă pe fiecare	5
Rugăciunea – cale luminoasă către Dumnezeu	22
Drumul spre Dumnezeu, ridicarea din păcat	33
Inima înfrântă și smerită	53
Sfințenia – adevăr și smerenie	62
Pravila – rugăciune sau lectură?	80
Cuvântul dumnezeiesc – între cinstire și necinstire	97
Credința dreaptă și sănătoasă. Ce este credința?	114
Credința strâmbă care nu ne mântuiește	126
Virtutea nerăutății mântuiește	140
Credința în Dumnezeu – neputință, înțelepciune sau sminteală?	152
Credința vie – har și virtute	163
Atâta frică?! Pentru ce?!	178
Oare doar diavolul e de vină?!	191
Dușmanii închipuiți ai mântuirii oamenilor.	206

Fericita liniștire – maica sănătății sufletești	221
Ordinea lăuntrică în lucrarea mântuirii.....	235
Lumina lăuntrică din lumina faptelor bune.....	248
Învierea duhovnicească din lucrarea faptelor bune.....	263
Adevărata sfințenie – roada Duhului Dumnezeiesc....	278
Prietenii mântuirii noastre	295
Memorii, mărturisiri, mărturisitori. Părintele Iustin Pârvu a trecut la Domnul. Avem un nou rugător în cer pentru neamul românesc	305
Curățirea, iluminarea și desăvârșirea duhovnicească	313
Învierea lui Hristos, izvorul mântuirii. Maica Domnului – Izvorul Tămăduirii	333

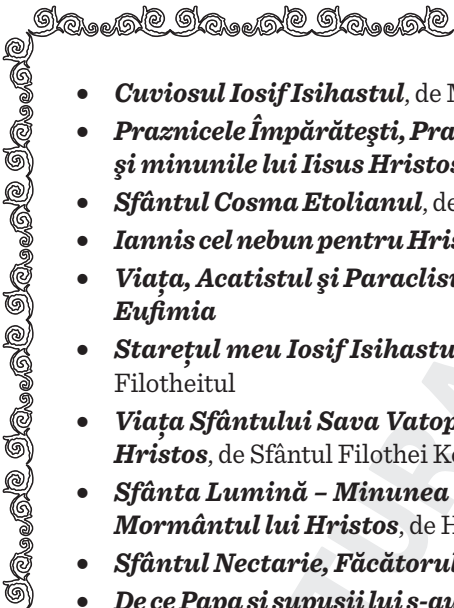
La editura noastră au apărut:

- **Epistole**, de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Starețul Hagi Gheorghe Athonitul**, de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Sfântul Arsenie Capadocianul**, de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Părinți aghioriți**, de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Crâmpie de viață**, de Arhimandritul Epifanie Teodoropulos
- **Familiei ortodoxe, cu smerită dragoste**, de Arhimandritul Epifanie Teodoropulos
- **Fericitul Iacov Talikis**, de profesorul Stelian Papadopoulos
- **Cu durere și dragoste pentru omul contemporan** (Vol. 1), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Trezire duhovnicească** (Vol. 2), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Nevoință duhovnicească** (Vol. 3), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Viața de familie** (Vol. 4), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Patimi și virtuți** (Vol. 5), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Despre rugăciune** (Vol. 6), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- **Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos**, de Arhimandritul Ignatie – Sfânta Mănăstire Paraklitu
- **Sfântul Nicolae Planas**, de Monahia Marta
- **Fericitul Stareț Gheorghe Karslidis**, de Monahul Moise Aghioritul
- **Starețul Varsanufie – Sfaturi către monahi și omii duhovnicești**, de Mitropolitul Meletie de Nicopole

-
- ***Cuviosul David „Bătrânul“***, Mănăstirea Cuviosul David, Eubeea
 - ***Acatistul și Paraclisul Maicii Domnului***
 - ***Acatistul și Paraclisul Sfinților Ciprian și Iustina***
 - ***Carte de rugăciuni***
 - ***Gândurile și înfruntarea lor***, de Ieromonahul Benedict Aghioritul
 - ***Patimile și vindecarea lor***, de Ieromonahul Benedict Aghioritul
 - ***Parastasele și folosul lor***, de Ieromonahul Benedict Aghioritul
 - ***Jertfă pentru viață***
 - ***Părintele Paisie mi-a spus***, de Atanasie Rakovalis
 - ***Bătrânul Arsenie Pustnicul***, de Monahul Iosif Dionisiatul
 - ***Starețul Efrem Katunakiotul***, de Ieromonahul Iosif Aghioritul
 - ***Sfaturi duhovnicești ale unui stareț de la Optina***
 - ***Ecumenismul***, Sfânta Mănăstire Paraklitu
 - ***Povățuire către pocăință – Îndreptar de spovedanie***, de Arhimandritul Atanasie Anastasiu
 - ***Karyes – Colina Sfinților (Sfinții Rafail, Nicolae și Irina)***, de Vasiliki Rallis
 - ***Tâlcuirea Sfintei Liturghii***, Sfânta Mănăstire Paraklitu
 - ***Viața Cuviosului Paisie Aghioritul***, de Ieromonahul Isaac Aghioritul
 - ***Starețul Haralambie – Dascălul Rugăciunii minții***, de Monahul Iosif Dionisiatul
 - ***Mersul la Biserică***, Sfânta Mănăstire Paraklitu
 - ***Cele două extreme***, de Arhimandritul Epifanie Teodoropulos
 - ***Pocăința***, Sfânta Mănăstire Paraklitu

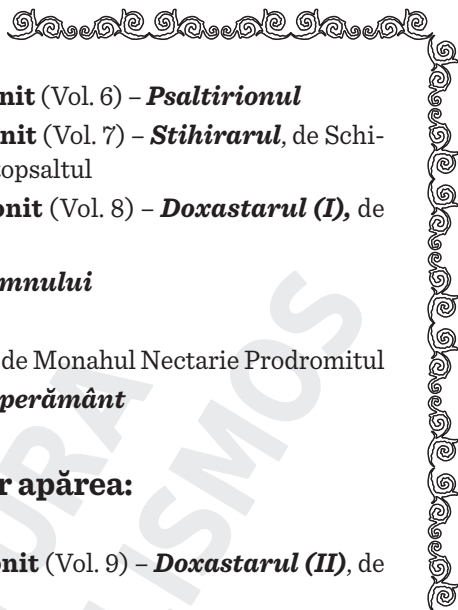

- **Sfânta Nina cea întocmai cu apostolii**, Sfânta Mănăstire Paraklitu
- **Ortodoxia: nădejdea popoarelor Europei**, de Arhimandritul Gheorghe Kapsanis
- **Ca aurul în topitoare**, de Anastasie Malamas
- **Despre purtarea crucii**, de Sfântul Teofan Zăvorâtul
- **Ereziile contemporane – o adevărată amenințare**, de Monahul Arsenie Vliangoftis
- **Răspuns la o ficțiune (Codul lui Da Vinci)**
- **Îndumnezeirea – scopul vieții omului**, de Arhimandritul Gheorghe Kapsanis
- **Cuviosul Paisie Aghioritul – Mărturii ale închinărilor**, de Nicolae Zurnazoglu
- **Picături de înțelepciune**
- **Greșit-am Ție, Dumnezeu meu, primește-mă pe mine cel ce mă pocăiesc!**, de Ieromonahul Cosma
- **Despre ispite, întristări, dureri și răbdare**, de Sfântul Isaac Sirul cel de Dumnezeu-insuflat
- **Bolile și credinciosul**, de Ieromonahul Grigorie
- **Sunt anticalcedonienii ortodocși?**, de Arhimandritul Gheorghe Kapsanis
- **Fii gata!**, de Ieromonahul Grigorie
- **Patericul Maicii Domnului**, de Arhimandritul Teofilact Marinakis
- **Părintele Matei de la Karakalu – Un lucrător tăcut al virtuții**, Sfânta Mănăstire Karakalu
- **Biblia pentru copii**, de Zoe Kanava
- **Învățăături**, de Sfântul Nectarie al Pentapolei
- **Părintele Ieronim Simonopetrul – Starețul Metocului „Înălțarea Domnului”**, de Monahul Moise Aghioritul
- **Asceți în lume (I)**, de Ieromonahul Eftimie Athonitul
- **Îndrumar pentru restabilirea sănătății**, de Preotul Mihăiță Popa

-
- ***Cuviosul Iosif Isihastul***, de Monahul Iosif Vatopedinul
 - ***Praznicele Împărătești, Praznicele Maicii Domnului și minunile lui Iisus Hristos***, de Sofia Guriotis
 - ***Sfântul Cosma Etolianul***, de Constantin V. Triandafillu
 - ***Iannis cel nebun pentru Hristos***, de Dionisios A. Makris
 - ***Viața, Acatistul și Paraclisul Sfintei Mare Mucenițe Eufimia***
 - ***Starețul meu Iosif Isihastul***, de Arhimandritul Efrem Filotheitul
 - ***Viața Sfântului Sava Vatopedinul cel nebun pentru Hristos***, de Sfântul Filothei Kokkinos
 - ***Sfânta Lumină – Minunea din Sâmbăta Mare de la Mormântul lui Hristos***, de Haralambie K. Skarlakidis
 - ***Sfântul Nectarie, Făcătorul de minuni***
 - ***De ce Papa și supușii lui s-au despărțit de Biserica lui Hristos (I)***, de Sfântul Nectarie de Eghina
 - ***Sfântul Munte Athos – album***
 - ***Preotul Nicolae Koghionis (1928-2006)***, de Vasilios Petrolekas
 - ***Povestiri dionisiate***, de Monahul Lazăr Dionisiatul
 - ***Taina cuvântului***, de Părintele Calistrat

În Colecția „Muzică Bizantină” au apărut:

- Buchet muzical athonit (Vol. 1) – ***Dumnezeiasca Liturghie***
- Buchet muzical athonit (Vol. 2) – ***Vecernia***
- Buchet muzical athonit (Vol. 3) – ***Utrenia***
- Buchet muzical athonit (Vol. 4) – ***Polieleele***
- Buchet muzical athonit (Vol. 5) – ***Anastasimatarul***

- **Buchet muzical athonit** (Vol. 6) – ***Psaltirionul***
- **Buchet muzical athonit** (Vol. 7) – ***Stihirarul***, de Schimonahul Nectarie Protopsaltul
- **Buchet muzical athonit** (Vol. 8) – ***Doxastarul (I)***, de Petru Filanthidis
- ***Paraclisul Maicii Domnului***
- ***Slujba Învierii***
- ***Prohodul Domnului***, de Monahul Nectarie Prodromitul
- ***Slujba Sfântului Acoperământ***

Vor apărea:

- **Buchet muzical athonit** (Vol. 9) – ***Doxastarul (II)***, de Petru Filanthidis

Centru de difuzare:

Editura Evanghelistos

Str. Pridvorului nr. 15,

Bl. 12, Sc. A, Ap. 1, Sector 4, București

Tel./Fax: 021-3311022; 0722690272

e-mail: contact@evangelismos.ro

www.evangelismos.ro

